

T.C.
TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANONİM ŞİRKET
GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf Enes BAŞÖZEN

DANIŞMAN
Doç. Dr. Efe DİRİNİSA

İSTANBUL, Ağustos 2024

T.C.
TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANONİM ŞİRKET
GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf Enes BAŞÖZEN
218103004

DANIŞMAN
Doç. Dr. Efe DİRİNİSA

İSTANBUL, Ağustos 2024

ÖNSÖZ

“*Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davası*” isimli bu çalışma, Türk Alman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan çalışma 08/08/2024 tarihinde; Doç. Dr. Efe Dırenisa, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Batuhan Oyal ve Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Büyükay’dan oluşan jüri önünde savunulmuş ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, Doç. Dr. Efe Dırenisa danışmanlığında hazırlanmıştır. Çalışmanın konusunun belirlenmesi ve hazırlanması süreçlerinde bana yol gösteren, değerli vakitlerini ayırarak ilgisini esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Efe Dırenisa’ya teşekkür ederim. Tez savunma jürisinde bulunarak fikirlerini paylaşan Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Batuhan Oyal ve Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Büyükay hocalarıma da teşekkürü borç bilirim.

Yüksek lisans programı süresince derslerini alma şerefine nail olduğum kıymetli hocalarıma, bu çalışmanın hazırlanması sürecinde kaynak paylaşımında bulunan Türk Alman Üniversitesi Kütüphanesi’ne ve her zaman desteklerini hissettiğimiz Türk Alman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’ne teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde yanımda bulunarak manevi desteklerini esirgemeyen kıymetli arkadaşlarıma da teşekkür ederim.

Son olarak yetişmemde büyük emekleri olan akıl hocam sevgili babama ve en büyük destekçim sevgili anneme sonsuz şükranlarımı sunarım. Bugüne kadar yanımda olup güzel tebessümlerini esirgemeyen kardeşlerime teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Yusuf Enes Başözen
Ağustos 2024, Beykoz

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT.....	x
KISALTMALAR.....	xi
GİRİŞ.....	xiii
BÖLÜM 1: GENEL BÖLÜM.....	1
1. ANONİM ŞİRKETTE GENEL KURUL	
KARARLARI.....	1
1.1. Genel Kurul Kararlarının Alınması.....	1
1.2. Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği.....	11

2. GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERSİZLİK HALLERİ.....	17
2.1. Genel Kurul Kararlarında Yokluk.....	19
2.2. Genel Kurul Kararlarında Hükümsüzlük.....	25
2.2.1. Genel Kurul Kararlarında Butlan.....	25
2.2.2. Genel Kurul Kararlarında Askıda Hükümsüzlük.....	34
2.3. Genel Kurul Kararlarında İptal.....	37
2.3.1. Genel Olarak.....	37
2.3.2. İptal Sebepleri.....	38
2.3.2.1. Genel İptal Sebepleri.....	38
a. Genel Kurul Kararlarında Kanuna Aykırılık.....	39
aa. Nitelikleri Bakımından Kanuna Aykırılık...39	
aaa. Emredici Hükümlere Aykırılık.....39	
aab. Tamamlayıcı ve Yorumlayıcı Hükümlere Aykırılık.....	44
ab. Toplantı Ve Karar Yeter Sayılarına Aykırılık.....	45
ac. İdarenin Düzenleyici İşlemlerine Aykırılık.....	49
ad. Örf ve Adet Hukukuna Aykırılık.....	50
ae. Düzenleyici Hükümlere Aykırılık.....	51
af. Eşit İşlem İlkesine Aykırılık.....	51
b. Genel Kurul Kararlarında Esas Sözleşme Hükümlerine Aykırılık.....	53
c. Genel Kurul Kararlarında Dürüstlük Kuralına Aykırılık.....	55
2.3.2.2. Özel İptal Sebepleri.....	58
a. TTK m. 192 Kapsamında İptal Sebepleri.....	59
b. İnternet Sitesine İlişkin Hükümlere Aykırılık....	60
2.3.3. Genel Kurul Kararı İle İptal Sebepleri Arasında İliyet Bağı.....	62

BÖLÜM 2: GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASINDA YARGILAMA USULLERİ.....66

1. GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASININ AMACI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE KONUSU.....66	66
1.1. İptal Davasının Amacı.....66	66
1.2. İptal Davasının Hukuki Niteliği.....68	68
1.2.1. Yenilik Doğuran (İnşai) Dava Niteliği.....68	68
1.2.2. Müktesep Hak ve Vazgeçilemez Hak Niteliği.....70	70
1.3. İptal Davasının Konusu.....73	73
2. DAVANIN AÇILMASI.....78	78
2.1. İptal Davasında Görev ve Yetki.....78	78
2.1.1. İptal Davasında Görev.....78	78
2.1.2. İptal Davasında Yetki.....79	79
2.2. İptal Davasının Tarafları.....84	84
2.2.1. Davacılar.....84	84
2.2.1.1. Pay Sahipleri.....86	86
a. Pay Sahipleri İçin iptal Davası Açma Şartları...90	90
aa. Genel Kurul Toplantısında Hazır Bulunan Pay Sahipleri İçin İptal Davası Şartları.....91	91
aaa. Genel Kurul Toplantısında Hazır Bulunmak.....92	92
aab. Genel Kurul Toplantısında Karara Olumsuz Oy Vermek93	93
aac. Genel Kurul Toplantısında Muhalefetini Tutanağa Geçirmek.....95	95
ab. Genel Kurul Toplantısında Hazır Bulunup Bulunmadığına Bakılmaksızın Tüm Pay Sahipleri İçin İptal Davası Şartları.....100	100
aba. Genel Kurul Toplantı Çağrısının Usulüne Uygun Yapılmaması.....103	103

abb. Genel Kurul Toplantı Gündeminin Gereği Gibi İlan Edilmemesi.....	104
abc. Genel Kurul Toplantısına Katılma Yetkisi Bulunmayan Kişilerin Oy Kullanması.....	105
abd. Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısına Katılmasının Ve Oy Kullanmasının Haksız Yere İzin Verilmemesi.....	107
ac. Önem Arz Eden İstisnai Durumların Değerlendirilmesi.....	109
aca. Pay Üzerinde İntifa Hakkının Bulunması.....	109
acb. Pay Üzerinde Rehin Hakkının Bulunması.....	111
acc. Pay Üzerinde Hapis Hakkının Bulunması.....	112
acd. Payın Hacz edilmesi.....	114
ace. Pay Sahibinin İflas Etmesi.....	114
acf. Pay Sahibinin Oyunun İrade Bozukluğu İçermesi.....	115
acg. Payın Birden Fazla Sahibinin Olması.....	116
2.2.1.2. Yönetim Kurulu.....	117
2.2.1.3. Kararların Yerine Getirilmesi Halinde Kişisel Sorumluluğa Sebep Olacaksa Yönetim Kurulu Üyelerinden Her Biri.....	119
a. Yönetim Kurulu Üye Sıfatı Bulunmalı.	120
b. Alınan Genel Kurul Kararının Uygulanmasının Gerekli Olması.....	121
c. Alınan Kararın Uygulanması Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Sorumluluğuna Etki Etmesi...	123

2.2.1.4. Sermaye Piyasası Kurulu.....	123
a. SerPK m. 23 Kapsamında Önemli Nitelikte İşlemlerin İptali.....	123
b. SerPK m. 92 Kapsamında İhraççıların Hukuka Aykırı İşlemlerinin İptali.....	125
2.2.2. Davalı.....	126
2.3. İptal Davasında Dava Arkadaşlığı.....	129
2.4. İptal Davasında Hukuki Yarar.....	132
2.5. İptal Davasında Süre.....	135
2.6. İptal Davasında Teminat.....	140
2.7. İptal Davasında Yargılama Harç ve Giderleri.....	144
2.7.1. Yargılama Harçları.....	145
2.7.2.1. Başvurma Harcı.....	145
2.7.2.2. Karar ve İlam Harcı.....	146
2.7.2.3. Celse Harcı.....	147
2.7.2. Yargılama Giderleri.....	148
2.7.3. Avukatlık Vekalet Ücreti.....	149
2.7.4. Avukatlık Harç ve Giderlerinin Ödenmemesi.....	149
2.7.5. Yargılama Harç ve Giderlerinden Sorumluluk.....	150
3. İPTAL DAVASINDA YARGILAMA ÖZELLİKLERİ.....	151
3.1. Davanın İlanı.....	151
3.2. İptal Davalarının Birleştirilmesi ve 3 Aylık Bekleme Süre...153	
3.2.1. İptal Davalarının Birleştirilerek Görülmesi.....	153
3.2.2. İptal Davasında Duruşmanın Başlayabilmesi Üç Aylık Bekleme Süresi.....	157
3.3. İptal Davasında Geçici Hukuki Koruma.....	158
3.4. İptal Davasına Müdahale.....	165
3.4.1. Asli Müdahale.....	165
3.4.2. Feri Müdahale.....	165
3.5. İptal Davasında Islah.....	168

3.6. İptal Davasında İspat ve Deliller.....	172
3.6.1. İptal Davasında İspat.....	172
3.6.2. İptal Davasında Deliller.....	175
3.7. İptal Davasında Yargılama Usulleri.....	179
3.7.1. İptal Davasında Basit Yargılama Usulünün Uygulanması.....	179
3.7.2. İptal Davasının Adli Tatile Tabi Olması.....	181
3.8. İptal Davasının Hüküm Vermeksizin Sona Ermesi.....	183
3.8.1. Hüküm Yerine Geçen Taraf İşlemleri.....	183
3.8.1.1. Feragat.....	184
3.8.1.2. Kabul.....	185
3.8.1.3. Sulh.....	186
3.8.2. Davanın Konusuz Kalması.....	187
3.8.2.1. Dava Konusu Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle Teyit Edilmesi.....	188
3.8.2.2. Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle Geri Alınması.....	190

BÖLÜM 3: İPTAL DAVASINDA HÜKÜM

VE HÜKMÜN ETKİLERİ.....193

1. İPTAL DAVASININ REDDİ VE SONUÇLARI.....193

1.1. İptal Davasının Reddi.....193

1.2. Kötüniyetli İptal Davası Açılmasından Sorumluluk.....194

2. İPTAL DAVASININ KABULÜ VE SONUÇLARI.....197

2.1. Genel Olarak197

2.1.1. Kararın Tescili ve İlanı.....198

2.1.2. İptal Kararı Yerine Dava Konusu Genel Kurul Kararının Düzeltip Düzeltilemeyeceği Sorunu.....200

2.1.2.1. Oyun Durumuna İlişkin Sorunlar.....201

2.1.2.2. Kar Dağıtımına Karar Verip Veremeyeceğine İlişkin Sorunlar.....	202
2.1.2.3. Bilançonun Düzeltip Düzeltilemeyeceğine İlişkin Sorunlar.....	203
2.2. Pay Sahipleri Bakımından Sonuçları.....	204
2.3. YK ve YK Üyeleri Bakımından Sonuçları.....	204
2.4. Üçüncü Kişiler Bakımından Sonuçları.....	205
3. İPTAL DAVASINDA KANUN YOLLARI.....	207
3.1. Olağan Kanun Yolu.....	207
3.1.1. İptal Davasında İstinaf.....	207
3.1.2. İptal Davasında Temyiz.....	208
3.2. Olağanüstü Kanun Yolu.....	210
3.2.1. İptal Davasında Yargılamanın Yenilenmesi.....	210
3.3. İptal Davasının Alternatif Çözüm Yollarına Elverişliliği.....	211
3.3.1. İptal Davasının Tahkime Elverişliliği.....	211
3.3.2. İptal Davasının Arabuluculuğa Elverişliliği.....	214
SONUÇ.....	218
KAYNAKÇA.....	228
ÖZGEÇMİŞ.....	239

ÖZET

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASI

Anonim şirketin iki zorunlu organı bulunmaktadır. Bunlar yönetim kurulu ve genel kuruldur. Yönetim kurulu tüzel kişiliğın yönetim ve temsili ile ilgilenen zorunlu organıdır. Genel kurul ise, anonim şirketin karar alma organıdır. Anonim şirket kararlarını, genel kurul toplantıları aracılığıyla alır. Bu toplantıların sağlıklı bir şekilde alınabilmesi için belirli esas ve şekil şartlarına uyulmalıdır. Şartlara aykırılıkların var olması halinde kanun koyucu bu aykırılıklara bazı yaptırımlar bağlamıştır. Bu yaptırımlardan biri iptal edilebilirliktir. Bir genel kurul toplantısı iptal edilebilir nitelikte ise genel kurul kararlarının iptali davasına konu olabilir. Çalışmanın konusu anonim şirket genel kurul kararlarının iptali davasıdır. Bu çalışma iptal davasının detaylıca incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma üç ana bölüm üzerine yazılmıştır. İlk bölümde genel kurul kararları ve geçersizlik halleri incelenmiştir. İkinci bölümde genel kurul kararlarının iptali davasındaki yargılama usullerine yer verilmiştir. Son bölümde ise, iptal davasını sonucunda verilen hüküm ve hükmün etkileri üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın konusu medeni usul hukuku eksenlidir. Ancak konu bütünlüğü sağlamak ve usuli konulardaki anlatımı güçlendirmek amacıyla maddi hukuka yönelik açıklamalara da yer verilmiştir. Bu çalışmada öğretilerde var olan görüş ayrılıklarına ve yargı kararlarına detaylı olarak yer verilmiştir. Aynı zamanda hem maddi hem de usul hukuku bakımından birçok eserden yararlanılmış ve atıflandırılmıştır. Anlatımı kolaylaştırma amacıyla alt başlıklar kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Genel Kurul Kararları, İptal Davası, Yargılama Usulleri, Şirketler Hukuku, Medeni Usul Hukuku...

ABSTRACT

ANNULMENT OF GENERAL ASSEMBLY RESOLUTION OF A JOINT STOCK COMPANY

A joint stock company has two compulsory organs. These are the board of directors and the general assembly. The board of directors is the compulsory body that deals with the management and representation of the legal entity. The general assembly is the decision-making body of the joint stock company. The joint stock company takes its decisions through general assembly meetings. In order for these meetings to be held in a healthy manner, certain essential and formal conditions must be complied with. In case of violations of these conditions, the legislator has imposed certain sanctions on these violations. One of these sanctions is cancelability. If a general assembly meeting is annulable, it may be subject to a lawsuit for annulment of general assembly resolutions. The subject of this study is the action for annulment of general assembly resolutions of joint stock companies. This study aims to examine the annulment action in detail.

The study is written on three main sections. In the first part, general assembly resolutions and their invalidity are analyzed. In the second part, the judicial procedures in the action for annulment of the general assembly resolutions are analyzed. The last part focuses on the judgment rendered as a result of the annulment action and the effects of the judgment.

The subject of the study is based on civil procedural law. However, in order to ensure the integrity of the subject and to strengthen the narrative on procedural issues, explanations on substantive law are also included. In this study, the differences of opinion in the doctrine and judicial decisions are included in detail. At the same time, many works have been utilized and cited in terms of both substantive and procedural law. Subheadings have been used in order to facilitate the narration.

Keywords: Joint Stock Company, General Assembly Resolutions, Annulment Action, Trial Procedures, Corporate Law, Civil Procedural Law, Annulment Case, Law...

KISALTMALAR

Anayasa	: 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
AvK	: 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
Bkz	: Bakınız
dn	: Dipnot
E.	: Esas
GKY	: Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik
HD	: Yargıtay Hukuk Dairesi
HGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı
HMK	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUAK	: 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu
İİK	: 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu
K.	: Karar
KoopK	: 1163 Sayılı Kooperatif Kanunu
m.	: Madde
N.	: Paragraf Numarası
RG	: Resmî Gazete
s.	: Sayfa
SerPK	: 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
SPK	: Sermaye Piyasası Kanunu
T.	: Tarih
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu

TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
TTSG	: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
Vb.	: Ve Benzeri
Vd.	: Ve Devamı

GİRİŞ

Anonim şirket, sermayesi belirli paylara bölünmüş, uygulamada sıklıkla kullanılan bir tüzel kişidir. Bünyesinde iki adet zorunlu organ bulunur. Bu organlar genel kurul ve yönetim kuruludur. Yönetim kurulu, şirketin yönetim ve temsilinden sorumludur. Genel kurul ise şirketin karar alma organı olarak görev yapar. Genel kurulun karar alması genel kurul toplantıları aracılığıyla yapılır. Bu toplantılar sayesinde şirket karar, alma mekanizmasını kullanır.

Genel kurul toplantıları maddi ve şekli hukuka ilişkin şartları bünyesinde bulundurur. Şartlara aykırılığın var olması halinde kanun koyucu bu aykırılıklara yaptırımlar bağlamıştır. Bu yaptırımlardan biri iptal edilebilirliktir. Genel kurul toplantısı iptal edilebilir nitelikte ise genel kurul kararlarının iptali davası açılabilir. İptal davası, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 445 vd. düzenlenmiştir.

Kanun koyucu, TTK m. 445 ile iptal davasında aranan ve var olması gereken maddi şartları düzenlemiştir. İlgili maddeye göre bu şartlar; kanuna aykırılık, esas sözleşmeye aykırılık ve dürüstlük kuralına aykırılık olarak sayılmıştır. Bu şartların var olması halinde TTK m. 446'da belirtilen kişilerin üç ay içinde iptal davası açabileceği ifade edilmiştir.

Kanun koyucu iptal davasında şekli şartlarında öngörmüştür. Kanun koyucu TTK m. 446 ile iptal davası açabilecek kişileri ve şekli şartları ifade etmiştir. İptal davasını açabilecek kişilerden biri pay sahibidir. Pay sahibinin iptal davası açabilmesi için bazı şartlara sahip olması gerekir. Öncelikle iptal davasına konu olacak genel kurul toplantısında hazır bulunmalıdır. İkinci olarak hazır bulunduğu toplantıda karara olumsuz oy vermelidir. Son olarak bu olumsuz oyunu muhalefet şerhine geçirtmek zorundadır. Bu şartların var olması halinde iptal davasını açabilecektir. Zira bu şekli zorunluluklar dava şartı niteliğindedir. İptal davasını pay sahibi dışında yönetim kurulu açabilir. İptal davası

açabilecek diğer bir kişi ise yönetim kurulu üyesidir. Ancak yönetim kurulu üyesi iptal davasını, alınan kararı yerine getirmesi halinde kişisel sorumluluğunun doğması ihtimali varsa açabilir.

TTK m. 445'te düzenlenen iptal sebepleri ile diğer geçersizlik hallerinin uygulamada sıklıkla karıştırıldığı görülmektedir. Bu husus yargı kararlarından da anlaşılmaktadır. İptal edilebilirlik ile diğer geçersizlik halleri olan yokluk ve butlan arasındaki sınırın açık olmaması sebebiyle karışıklıklara sebep olduğunu görmekteyiz. Anonim şirket genel kurul kararlarının iptali davası, teknik bir alandır. Bu sebeple dava konusu üzerinde bir takım görüş ayrılıkları vardır. Diğer yandan şekli şartların yorumlanması konusunda da görüş ayrılıklarının olduğu açıktır. Zira genel kurul kararlarının iptali davası hem ticaret hukuku hem de medeni usul hukukuna ilişkin bir uyuşmazlıktır. Bu sebeple iki farklı kanunun meydana getirdiği hükümlerin tek bir somut olay üzerinde hakkaniyetli bir şekilde tecelli etmesi amaçlanır. Ancak bu durum her zaman başarılı olmadığı gibi hem yargı hem de öğretiye göre görüş ayrılıkları vardır. Bizde bu çalışma ile genel kurul kararlarının iptali davası ile ilgili tartışmalı konulara detaylı olarak yer vermekteyiz. Sorunların ve tartışmalı konuların tespitinin yanında öğretide ifade edilen görüşleri de belirtmekteyiz. Ayrıca hem genel konularda hem de tartışmalı konular özelinde güncel yargı kararlarını koyarak uygulama ile öğreti arasında ilişkiyi yakalamayı amaçlamaktayız.

Çalışmanın konusu medeni usul hukuku eksenlidir. Ancak konu bütünlüğü sağlamak ve usuli konulardaki anlatımı güçlendirmek amacıyla maddi hukuka yönelik açıklamalara da detaylı olarak yer verilmiştir. Aynı zamanda anlatımı kolaylaştırma amacıyla alt başlıklar kullanılmıştır.

Anonim şirketlerde genel kurul kararlarının iptali davası isimli çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde genel kurul kararlarının alınması ve hukuki niteliği üzerinde kısaca incelemeler yapılmıştır. Bu başlık altında uygulamada sorunlara yol geçersizlik hallerine de yer verilmiştir. Maddi iptal sebeplerinin diğer geçersizlik halleri ile sıklıkla karıştırıldığı görülmektedir. İptal edilebilirlik ile diğer geçersizlik halleri olan yokluk ve butlan arasındaki sınırın açık olmaması sebebiyle karışıklıklara sebep olmaktadır. Bu tartışmalı hususlara da yer verilmiştir. Yine bu bölüm başlığı altında son

olarak iptal sebepleri değerlendirilmiştir. İptal sebepleri genel ve özel sebeplere olarak ikiye ayrılarak detaylı olarak incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde genel kurul kararlarının iptali davasındaki yargılama usullerine değinilmiştir. Bu bölüm üç alt başlık altında incelenmiştir. İlk olarak iptal davasının konusu, amacı ve hukuki niteliği incelenmiştir. Akabinde yargılamayı açılması ve son olarak yargılama özelliklerine değinilmiştir.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise iptal davası sonucu verilen hüküm ve hükmün etkileri incelenmiştir. Son bölüm, üç alt başlık altında değerlendirilmiştir. İlk olarak iptal davasının reddi ve sonuçları hakkında açıklamalar yapılmıştır. İkinci olarak iptal davasının kabulü ve sonuçlarına değinilmiştir. Son olarak ise kanun yolları ve alternatif çözüm yolları hakkında bilgiler verilmiştir.

Çalışmamız boyunca genel kurul kararlarının iptali davasına yönelik sorunlarda öğreti görüşleri belirtilmiştir. Öğretideki görüşlere yer verilerek, tartışmalı konulardaki görüş ayrılıkları detaylı olarak ifade edilmiştir. Aynı zamanda güncel yargı kararlarına sıklıkla yer verilmiştir. Bu sayede çalışmanın hem öğreti hem de uygulamada katkı sağlanması amaçlanmıştır.

BÖLÜM 1- GENEL BÖLÜM

1. ANONİM ŞİRKETTE GENEL KURUL KARARLARI

1.1. GENEL KURUL KARARLARININ ALINMASI

Anonim şirket¹; tüzel kişi şirket özelliklerini barındıran, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirket tipidir (TTK m. 329). Şirket gerek örgütlenmeyle gerekse işleyişiyle profesyonel yapıya sahiptir. Aynı zamanda iktisadi faaliyetleri yerine getirmek için en uygun tip olması, pay sahiplerinin şirket borçlarından dolayı sorumluluğunun sınırlı olması ve hisse devrinin kolay olması gibi nedenler dolayı da uygulamada en sık² kullanılan şirket tipidir³.

¹ Devamında “şirket” olarak ifade edilecektir.

² Temmuz ayı itibariyle 2023 yılında toplam 8721 Anonim Şirket kurulmuştur. Bkz: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Bilgi Erişim Müdürlüğü, 2023 Temmuz Ayına Ait Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri Haber Bülteni, Sayı 2023/07, T: 18.08.2023, s.2.

³ **Pulaşlı** Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt: 1, 4. Baskı Ankara 2022, s. 679; **Şener** Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 3. Bası, Ankara 2017, s. 295; **Bozkurt** Tamer, Şirketler Hukuku, 14. Baskı, Ankara 2022, s. 183; **Kayar** İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticaret Hukuku, 5. Baskı, Kayseri 2018, s. 397; **Ansay** Tuğrul, Bankacılar İçin Şirketler Hukuku Bilgisi, 18. Baskı, Ankara 2000, s. 64 – 65; **Poroy** Reha (**Tekinalp / Çamoğlu**), Ortaklıklar Hukuku I, 13. Bası, İstanbul 2014, N. 413; **Moroğlu** Erdoğan, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, 4. Baskı, İstanbul 2018, s.1; **Moroğlu** Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 8. Baskı, İstanbul 2017, s. 1; **Ergün** Mevci, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 2021, s. 1; **Alkan** Rıdvan, TTK Bağlamında Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, İstanbul 2021, s. 2; **Türk** Mehmet Cemil, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Ankara 2019, s.19; **Dalay Ülgen** Burcu, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1993, s. 1; **Çam** Merve, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022, s. 3; **Demir** Emine, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2020, s. 1; **Okyar** İpek, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları Aleyhine Açılacak Dava Türleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021, s. 1 – 3;

Ticaret şirketlerinde olduğu gibi anonim şirketlerin de kendi tüzel kişiliği vardır. Dolayısıyla anonim şirketin kendisi, şirkete ait malvarlığının sahibi ve yöneticisidir; şirket borçlarından dolayı kendi malvarlığı ile sorumludur. Anonim şirkette sermayeyi taahhüt eden herkes kural olarak pay sahibi sıfatına haizdir⁴.

Anonim şirket ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır (TTK m. 355/1). Tüzel kişi olarak organlara sahiptir ve faaliyetlerini organlar aracılığıyla yerine getirir. Şirketin faaliyetlerini yerine getirmesi için Yönetim Kurulu ve Genel Kurul olmak üzere iki organı bulunmaktadır⁵. Bu organlar, şirketin varlığı için zorunlu organlardır ve eksikliği anonim şirket için fesih sebebidir⁶ (TTK m. 530/1). Şirket faaliyetlerinin sağlıklı yürütülmesi için iki organ arasında hiyerarşik ilişki gözetmeksizin görev dağılımları yapılmıştır. Bu yönüyle iki organ arasında denklik olduğu kabul edilmektedir⁷.

Yönetim kurulu, şirketin yönetim ve temsil organıdır (TTK m. 365). Yönetim kurulu, niteliği gereği şirketin kuruluşundan tasfiyesine kadar görevli olan ve şirketin

Karshoğlu Hasan, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması, ve Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007, s. 8; **Güngör** Sanem, Anonim Şirketlerde Menfi Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010, s. 4 – 5; **Karadoğan** Fırat, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016, s. 1.

⁴ **Şener**, Ortaklıklar, s. 295; **Bozkurt**, s. 183 – 185; **Kayar**, s. 398; **Poroy (Tekinalp / Çamoğlu)**, N. 513; **Ergün**, s. 1; **Alkan**, s. 3; **Türk**, 19; **Dalay Ülgen**, s. 1, **Çam**, s. 3, **Demir**, s. 1; **Okyar**, s. 3, **Karshoğlu**, s. 8; **Güngör**, s. 4; **Karadoğan**, s. 2; **Pulaşlı** Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt: 2, 4. Baskı Ankara 2022, s. 829.

⁵ Eski TTK zorunlu organlardan sayılan denetçiler yeni TTK ile zorunlu organ olmaktan çıkarılmıştır. Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 832; **Bozkurt**, s. 249; **Kayar**, s. 420; **Ergün**, s. 477; **Türk**, s. 20; **Aslan** İbrahim Yılmaz, Ticaret Hukuk Dersleri, 12. Baskı, Bursa 2018, s. 205; **Bahtiyar** Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 12. Bası, İstanbul 2017, s. 145; **Bilgili** Fatih / **Demirkapı** Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Bursa 2013, s. 257; **Can** Mustafa Erdem, Şirketler Hukuk Dersleri 2. Bası, Ankara 2017, s. 139, **Çeker** Mustafa, Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Adana 2016, s. 233; **Kırca** İsmail / **Şehirli Çelik** Feyzan Hayal / **Manavgat** Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Cilt 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara 2013, s.394; **Üçışık** Güzin / **Çelik** Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Cilt 1, Ankara 2013, s. 43.

⁶ Ankara BAM, 21. HD., E. 2019/643 K. 2020/841 T. 22.9.2020; 11. HD., E. 2010/15120 K. 2012/5649 T. 09.04.2012, “*O halde mahkemece, davalı şirketin yönetim kurulunun eksilmesi, dolayısıyla organsız kalması nedeniyle, organ eksikliğinin giderilmesi için şirkete temsil kayımları atattırılması, kayıma, genel kurul toplantısının yapılması ve organ eksikliğinin giderilmesi amacıyla uygun süre verilerek bu eksiklikler tamamlanmadığı takdirde şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmesi gerekirken...*” (www.lexpera.com.tr)

⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 829; **Şener**, Ortaklıklar, s. 459; **Bozkurt**, s. 249; **Kayar**, s. 417, 438; **Poroy (Tekinalp / Çamoğlu)**, N. 663; **Ergün**, s. 517 – 518; **Bilgili / Demirkapı**, s. 258; **Alkan**, s. 3; **Türk**, 19 – 22; **Dalay Ülgen**, s. 2, **Çam**, s. 3; **Okyar**, s. 3, **Karshoğlu**, s. 2; **Güngör**, s. 6; **Karadoğan**, s. 4 – 6.

kanuni temsilcisi sıfatı bulunan bir ya da birden çok kişiden oluşan organdır⁸. Genel kurul ise, şirket hakkındaki konularda karar organı olarak görev yapmaktadır. Kurulun aldığı kararlar istisnai⁹ durumlar haricinde iç ilişkide sonuç doğurur¹⁰.

Genel kurul kararları; genel kurul olarak toplanan ve şirketin karar alma mekanizmasını pay sahipleri, pay sahiplerinin temsilcileri veya intifa hakkı sahipleri aracılığıyla kullanarak hukuki sonuç sağlamaya yönelik irade açıklamalarıdır¹¹. Bir diğer deyişle şirketin karar alma organı olarak faaliyet gösteren genel kurul, iradesini genel kurul kararları ile beyan eder. Bir genel kurul kararının hüküm ve sonuç doğurabilmesi için kanuna, esas sözleşmeye uygun bir genel kurul toplantısına ve yine usule uygun alınmış bir karara ihtiyaç vardır. Genel kurul ile kural olarak iç ilişkilere istisnaen de dış ilişkilere yönelik irade beyanlarını oluşturur. Şirket, alınan genel kurul kararlarıyla da hukuk alanında hüküm ve sonuç sağlamayı amaçlar¹².

Genel kurul kararlarının sağlıklı bir şekilde alınması için usulüne uygun bir genel kurul toplantısının yapılması gerekir. Genel kurul kararları, bütün pay sahipleri için bağlayıcı olduğundan toplantı yapılması ve kararın alınması kanun koyucu tarafından sıkı

⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 829; **Şener**, Ortaklıklar, s. 352, **Bozkurt**, s. 253, **Kayar**, s. 440; **Poroy (Tekinalp / Çamoğlu)**, s. 279; **Ergün**, s. 101 – 102; **Türk**, s. 21; **Çam**, s. 3; **Demir**, s. 1; **Okyar**, s. 3; **Güngör**, s. 8; **Karadoğan**, s. 7; **Tekinalp Ünal**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Baskı, İstanbul 2011, N. 13 – 06.

⁹ Örneğin TTK m. 356, 538/2. Bkz: **Bozkurt**, 322; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 10; **Türk**, s. 23; **Üçşık / Çelik**, s. 218.

¹⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 829; **Şener**, Ortaklıklar, s. 459, **Bozkurt**, s. 321 – 322, **Kayar**, s. 418 – 419; **Poroy (Tekinalp / Çamoğlu)**, N. 714; **Moroğlu**, Hükümsüzlük s. 10; **Ergün**, s. 515; **Aslan**, s. 230; **Alkan**, s. 3; **Türk**, s. 22; **Dalay Ülgen**, s. 4; **Çam**, s. 3; **Demir**, s. 2; **Okyar**, s. 3; **Karshoğlu**, s. 2; **Güngör**, s. 4; **Karadoğan**, s. 10; **Çankaya Gökçe Karaman**, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarına Karşı İptal Davası Açabilecek Kişiler, İstanbul 2021, s. 1; **Arslan İbrahim**, Şirketler Hukuku Bilgisi, 14. Baskı, Konya 2010, s. 246.

¹¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 859 – 861; **Şener**, Ortaklıklar, s. 530; **Bozkurt**, s. 251; **Kayar**, s. 418; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 11; **Poroy (Tekinalp / Çamoğlu)**, N. 712; **Ergün**, s. 517; **Üçşık / Çelik**, s. 330; **Arslan**, s. 230; **Alkan**, s. 4; **Türk**, s. 22; **Dalay Ülgen**, s. 4; **Çam**, s. 32; **Demir**, s. 2; **Çankaya**, s. 2; **Karshoğlu**, s. 71 – 72; **Güngör**, 21; **Karadoğan**, s. 12; **Korkut Ömer**, Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Adana 2012, s. 4.

¹² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 859 – 861; **Şener**, Ortaklıklar, s. 530; **Bozkurt**, s. 251; **Kayar**, s. 418; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 11; **Poroy (Tekinalp / Çamoğlu)**, N. 712; **Ergün**, s. 517; **Üçşık / Çelik**, s. 330; **Arslan**, s. 230; **Korkut**, s. 4; **Alkan**, s. 4; **Türk**, s. 22; **Dalay Ülgen**, s. 4; **Çam**, s. 32; **Demir**, s. 2; **Çankaya**, s. 2; **Karshoğlu**, s. 71 – 72; **Güngör**, 21; **Karadoğan**, s. 12.

şekil şartlarına bağlanmıştır. Bu sebeple usule uygun bir genel kurulu için genel kurul toplantısı yapma zorunluluğu bulunmaktadır¹³.

Dernek genel kurulunda (TMK m. 76/1), anonim şirket yönetim kurulunda (TTK m. 390/4), limited şirket genel kurulunda (TTK m. 617/4) ve kooperatif genel kurullarında (KoopK m. 54) bir araya gelmeden elden dolaştırma usulü ile genel kurul kararı alınabilse de anonim şirket genel kurul kararları için bu yöntem uygulanamaz¹⁴. Anonim şirket için genel kurul toplantısının elden dolaştırma usulü ile yapılmamasının sebebi, genel kurul toplantılarının sıkı şekil şartlarına bağlanması, pay sahiplerinin çıkarlarının korunması ve Bakanlık temsilcisinin de toplantıya katılmasıdır¹⁵.

Genel kurul kararları elden dolaştırma usulüne göre alınamaz. Ancak Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik¹⁶'e (GKY) göre, pay sahipleri elektronik ortamdan genel kurul toplantılarına katılabilir, görüş açıklayabilir, öneride bulunabilir veya oy kullanabilirler (GKY m. 4/1-ç). Söz konusu düzenleme ile fiziki olarak yapılan bir genel kurul toplantısına pay sahiplerinin elektronik ortamda katılımı amaçlanmıştır¹⁷ Bu sayede genel kurula katılımın artırılması ve şirket

¹³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 876; **Şener**, Ortaklıklar, s. 474; **Bozkurt**, s. 322; **Kayar**, s. 419 – 420; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 77 – 78; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 722a; **Bahtiyar**, s. 198; **Korkut**, s. 5; **Türk**, s. 24; **Dalay Ülgen**, s. 56; **Çam**, s. 43; **Okyar**, s. 6; **Karshoğlu**, s. 95; **Güngör**, s. 33 – 35; **Hirş** Ernst, Ticaret Hukuku Dersleri, 3. Baskı, İstanbul 1948, s. 290.

¹⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 904; **Şener**, Ortaklıklar, s. 460; **Bozkurt**, 353; **Bilgili / Demirkapı**, s. 259; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 78; **Korkut**, s. 36; **Hirş**, s. 292; **Türk**, s. 25; **Dalay Ülgen**, s. 55; **Demir**, s. 68; **Okyar**, s. 16; **Karshoğlu**, s. 95; **Kırca İsmail / Şehirali Çelik Feyzan Hayal / Manavgat Çağlar**, Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Cilt 2/2, Ankara 2017, s. 8; **Şener** Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Çeşmealtı 2017, s. 526 – 530; Elektronik ortamda elden dolaştırma (mektupla) oy verilmesinin değerlendirilmesi için. Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 906 – 907; Anonim şirket genel kurul kararlarının elden dolaştırma usulü ile alınamayacağı yönündeki kararlar için. Bkz: Bakırköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2021/150 K. 2022/155, T. 10.2.2022; Kayseri BAM, 6. HD., E. 2021/1776 K. 2021/1963 T. 11.11.2021, “*Bir genel kurul kararının yokluğu (Nicht- oder Scheinbeschlüsse), başlangıçtan itibaren bir genel kurul kararının mevcut olmadığını ifade eder. Bir işlemin ve bu arada genel kurul kararının kurucu unsurlarının mevcut olmaması halinde, hukukî işlemin veya genel kurul kararının yokluğu, eski deyimle “keenlemeyekûn” veya mutlak butlan ile malûl olduğundan bahsedilmektedir. Örneğin bir genel kurul kararının alınabilmesi için, mutlaka usulüne uygun davet ve buna uygun toplantı yapılması şarttır, toplantı yapılmadan “elden dolaştırma usulü” veya “mektup” ile GK kararı alınmışsa, bu GK kararı kurucu ve şekli noksanlıklar nedeniyle hukukî anlamda hiçbir etki ve sonuç doğurmaz ve dolayısıyla “yok” sayılır...”* (www.lexpera.com.tr)

¹⁵ **Şener**, Ortaklıklar, s. 460; **Bozkurt**, s. 332; **Ergün**, s. 544 – 545; **Hirş**, s. 290; **Türk**, s. 25.

¹⁶ RG, 08.08.2012, Sayı: 28395; İsviçre ve Alman Kanunlarındaki düzenlemeler için, Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 892 – 893.

¹⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 898, **Şener**, Ortaklıklar, s. 460, **Ergün**, s. 545; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 78; **Bahtiyar**, s. 154; **Türk**, s. 26; TTK m. 1527'ye göre, “*Anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma,*

faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hedeflenmektedir¹⁸. Genel kurul toplantılarına elektronik ortam üzerinden katılım ancak fiziki yapılan toplantıya eş zamanlı katılım halinde mümkündür (GKY m. 9)¹⁹.

Genel kurul kararlarının hüküm ve sonuç doğurabilmesi için usule uygun bir toplantı yapılmış olması gerekir. Bu toplantının yapılması için de öncelikle genel kurul usulüne uygun şekilde toplantıya çağrılmalıdır²⁰. Aksi halde çağrı aşamasında yapılacak usulsüzlükler kanuna aykırılık teşkil eder²¹. Şirket, genel kurulun usulüne uygun bir şekilde toplanabilmesi için toplantıya esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrı yapmalıdır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine ise, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla²² bildirilir (TTK m.414/1). Özetle genel kurul kararı alabilmek için yapılan çağrı, pay sahiplerine, temsilcilerine veya intifa hakkı sahiplerine usulüne uygun olarak yönetilmesi gereken irade beyanıdır. Bu irade beyanının hukuki sonuç doğurması için ilgililere ulaşması veya kabul edilmesi gerekmez²³. Genel kurul toplantısına çağrı yetkili organ ve kişilerce

öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fiziki katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur.” denilmektedir. Madde hükmünde de anlaşıldığı üzere elektronik ortamda katılım sağlamak için fiziki ortamda genel kurul toplantısı yapılması gerekmektedir.

¹⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 898; **Şener**, Ortaklıklar, s. 474; **Ergün**, s. 545; **Türk**, s. 26; **Çam**, s. 13 – 14; **Demir**, s. 7; **Okyar**, s. 8, 10 -11; **Karadoğan**, 18 – 19; Genel kurullara katılımın artırılmasına ilişkin öneriler için, Bkz: **Pulaşlı**, s. 890 – 891.

¹⁹ Elektronik ortamda yapılan genel kurul toplantısının tamamen elektronik ortam da mı yoksa fiziki ortamlarla birlikte eş zamanlı mı yapılacağı öğretide tartışılmıştır. Tamamen elektronik ortamda yapılabileceğini savunan yazarlar için; Bkz: **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 716/a, **Uçışık / Çelik**, s. 224; Fiziki ortamlarla eş zamanlı yapılması gerektiği savunan yazarlar için; Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 898; **Şener**, Ortaklıklar, s 460, **Ergün**, s. 545; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 78; **Bahtiyar**, s. 154; **Türk**, s. 26.

²⁰ Tek pay sahipli anonim şirkette istisnai haller dışında çağrı zorunluluğu bulunmamaktadır. Detaylı bilgi için, Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 912; **Bozkurt**, s. 328.

²¹ Çağrı aşamasındaki usulsüzlükler hakkında açıklamalar için, Bkz: 2. Bölüm, aba numaralı başlık.

²² Eski TTK’da bildirim taahhütlü olması yeterli iken TTK’da iadeli taahhüt ile bildirim öngörülmüştür. Detaylı bilgi için, Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 922 – 923; **Şener**, Ortaklıklar, s. 475; **Bozkurt**, s. 328; **Kayar**, s. 421 – 422; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 80; **Ergün**, 529; **Türk**, s. 30; **Çam**, s. 19; **Demir**, s. 68; **Okyar**, s. 16; **Karshoğlu**, s. 160.

²³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 922; **Şener**, s. 474; **Bozkurt**, 328; **Kayar**, s. 421; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 79 – 80; **Moroğlu**, Sermaye Artırımı, s. 70; **Ergün**, s. 521; **Alkan**, s. 9 – 10, 16 – 17; **Türk**, s. 26 – 27; **Çam**, s. 14; **Demir**, s 3; **Okyar**, s. 16; **Karshoğlu**, s. 160; **Karadoğan**, s. 27.

yapılır. Bunlar şirketin yönetim kurulu²⁴, mahkemeden izin alan her bir pay sahibi²⁵, azınlık pay sahipleri²⁶ ve tasfiye memurlarıdır²⁷. Yönetim kurulu görev süresi sona ermiş olsa bile genel kurulu toplantıya çağırabilir (TTK m. 410/1)²⁸. Azledilmiş olan veya seçimine dair kesinleşmiş mahkeme hükmü bulunan geçersiz yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi yoktur²⁹. Genel kurul toplantısına çağrı şekli TTK m.

²⁴ Yönetim kurulu, kurul olarak toplanır. TTK m. 390/1, “Ağırlaştırıcı bir hüküm yoksa üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır, toplantıda hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar alır.”

²⁵ TTK m. 410/2, “Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir.”

²⁶ TTK m. 411/1, “Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir.” TTK m. 411/3, “Çağrı ve gündeme madde konulması istemi noter aracılığıyla yapılır.” TTK m. 411/4, “Yönetim kurulu çağrışı reddeder veya kabul eder. Yönetim kurulu çağrışı kabul ettiği takdirde, genel kurul en geç kırkbeş gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağrılır; aksi hâlde çağrı istem sahiplerince yapılır.”

²⁷ TTK m. 410, “Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Tasfiye memurları da görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağırabilirler.” Tasfiye aşamasında şirket esas sözleşme veya genel kurul kararıyla yönetim kurulunu veya yapsa sahiplerini tasfiyede görevlendirebilir. Bu durumda çağrı yetkisi tasfiye aşamasında görevli olan yönetim kurulu veya pay sahiplerindedir (TTK m. 536). Ancak iflas nedeniyle tasfiye durumunda ise, çağrı yetkisi tasfiye memurlarına aittir (TTK m. 534, İİK m. 226/1).

²⁸ Eski TTK m. 365 nedeniyle süresi dolmuş yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırıp çağıramayacağı öğretide tartışılmıştır. Bu hususta Yargıtay’ın yerleşik içtihadı görev süresi dolmuş olsa bile yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırabileceği yönündeydi. Detaylı bilgi için, Bkz: Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2009/5463 K. 2009/6666 T. 01.06.2009, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2000/385 K. 2000/3835 T. 04.05.2000, “Anonim şirketlerde görev süresi biten yönetim kurulu üyelerinin bu sıfatlarının kendiliğinden düşeceğine dair bir hüküm bulunmaması nedeniyle yönetim kurulunun yeni yönetim seçilene kadar zorunlu görevlerine devam edeceklerinin kabulü gerekir. (Dairemizin 30.11.1992 Tarih 6220/11024 sayılı kararı). Bu durumda yönetim kurulu üyelerinin görev süresinin bitmesiyle şirketin kendiliğinden organsız kaldığından söz edilemez. Kaldı ki davacı anonim şirketin 24.02.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısının gündeminde yönetim kurulu üyelerinin 2 yıllığına seçileceği belirtilmiş olup, genel kurulda gündemin bu maddesi tartışmasız aynen kabul edilmiş olmakla yönetim kurulu üyelerinin 2 yıl süre için seçildiklerinin kabulü gerekir. Bu cümleden olanak ve Dairemizin emsal uygulamalarında yönetim kurulunun görev süresi bitmiş olsa bile genel kurulu toplantıya davet edebilir. (11. HD. 07.10.1997 T. E: 4267, K: 5165) Bu durumda, davalı Ticaret Sicil Memurluğunun genel kurulun tescili isteminin reddi doğru olmayıp mahkemece davanın kabulü gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş ve hükmün bozulması gerekmiştir.” (www.legalbank.net). Ancak TTK m. 410/1 ile kanun koyucu, süresi dolmuş olsa bile yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırabilmesine imkân tanıdığı için bu tartışma sona ermiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: Şener, Ortaklıklar, s. 462; Bozkurt, s. 324; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 86 – 78; Ergün, s. 523; Alkan, s. 11; Türk, s. 27, dn. 29; Çam, s. 15; Demir, s. 3; Karshoğlu, s. 167, dn. 571; Karadoğan, s. 28.

²⁹ Şener, Ortaklıklar, s. 464; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 87; Korkut, s. 149; Türk, s.27 – 28; Çam, s. 15; Okyar, s. 12 -13; Karshoğlu, s. 166; Aynı yönde BAM karar için; Bkz: Diyarbakır BAM, 6. HD., E.

414/1’de düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre, “...genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.³⁰” Genel kurulun sıkı şekil şartlarına bağlı olmasından dolayı tüm pay sahiplerinin toplantıya davet edilmesi gerekir. Bu sayede ilgililer konuşma, bilgi edinme veya oy kullanma gibi hakları kullanabilirler³¹. Ancak TTK m. 416 ile çağrısız genel kurul düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre, “Bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilirler.” Bu sayede ancak maddedeki şartların varlığı halinde genel kurulun çağrısız da toplanabileceği belirtilmiştir.

2020/193 K. 2020/969 T. 5.11.2020, “...Anonim şirket ortakları yasal bir genel kurul olarak toplanmamışlarsa, örneğin yetkili organın çağrısı olmaksızın (TTK m. 416 uyarınca yüzde yüz katılımı yapılan çağrısız genel kurul hariç), alınan kararlar hukuken yok hükmündedir (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku I, 14. Baskı, 2019, s.594). Yine aynı şekilde azledilmiş veya seçimine dair karar kesinleşmiş mahkeme hükmüyle geçersiz olan yönetim kurulunca yapılan çağrı ve bu çağrı üzerine toplanan genel kurulda alınan kararlar da yok hükmündedir (Erdoğan Moroğlu, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2014, s.81)... Her ne kadar, dosyada kayyım tayinine dair genel kurulu toplantıya çağrı tarihinde, henüz kesinleşmemiş ve daha sonra Yargıtay ilamı ile bozulmasına karar verilmiş bir mahkeme kararı mevcut olsa da davalı şirketin yönetim kurulunun görevde olması nedeniyle genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi yönetim kuruluna aittir. Kayyımın, yönetim kurulu ile aynı yetkilere sahip olduğu ve genel kurulu toplantıya çağrıda yetkili olduğu kabul edilmeyeceği gibi kayyım tayinine dair verilen karar da Yargıtay tarafından yasaya aykırı olduğundan bahisle bozulmuş ve davanın reddine karar verilmiş olup, kayyım tayinine dair kesinleşmiş bir mahkeme kararı da mevcut olmadığından bu yönde davalı vekili tarafından ileri sürülen istinaf nedenleri yerinde görülmemiştir...” (www.lexpera.com.tr); Aksi yönde görüş için; Bkz: **Bilgili / Demirkapı**, s. 281.

³⁰ **Pulaşlı**, Cilt, s. 922; **Şener**, Ortaklıklar, s. 474 – 475; **Bozkurt**, s. 328; **Kayar**, s. 421; **Ergün**, s. 528; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 99; **Alkan**, s. 17 – 18; **Türk**, s. 29 – 30; **Çam**, s. 18, **Demir**, s. 68; **Okyar**, s. 16; **Karadoğan**, s. 16 – 17.

³¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 925; **Şener**, Ortaklıklar, s. 479 – 480; **Bozkurt**, s. 331 – 332; **Kayar**, s. 422; **Ergün**, s. 540; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 117 – 118; **Alkan**, s. 19; **Türk**, s. 30; **Çam**, s. 19, **Demir**, s. 69; **Okyar**, s. 17; **Karadoğan**, s. 16 – 17.

Anonim şirkette genel kurul kararı alabilmek için toplantı yapılmalı ve sonucunda bir karar alınmalıdır³². Bu karar alınırken öncelikle gündemler üzerinden görüşmeler yapılır³³. Bu sayede pay sahipleri bu gündemler üzerinden yapılacak görüşmelerden fikirler edinirler. Kararları alabilmek için gündemlerin varlığı şarttır³⁴. Gündemde olmayan konular genel kurulda görüşülemez ve bu konular hakkında karar alınamaz (TTK m. 413/2).

Genel kurulda önerilerin görüşülebilmesi için öncelikle toplantı nisaplarının varlığı değerlendirilir. Zira toplantı nisabının yetersiz olması durumunda toplantı aşamasına geçilemez. Kanunda veya esas sözleşmede daha ağır bir nisabın varlığı halinde ağırlaştırılmış nisap aranır³⁵. Ancak daha ağır bir nisabın varlığının olmadığı durumlarda genel kurul, sermayenin en az dörtte birini temsil eden pay sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığı ile toplanır (TTK m. 418/1). Bu nisap toplantı süresince var olmalıdır (TTK m. 418/2). Eğer ilk toplantıda sermayenin en az dörtte birini temsil eden pay sahibi veya temsilcisi bulunmazsa ikinci toplantı için nisap aranmaz (TTK m.

³² Yargıtay'ın görüşü de aynı yöndedir. Detaylı bilgi için, Bkz: HGK., E. 2021/701 K. 2022/275 T. 8.3.2022; 11. HD., E. 2018/835 K. 2019/5869 T. 26.9.2019; HGK E. 2013/11-1048 K. 2014/430 T. 02.04.2014, “*Şirketler hukukundaki emredici hükümlere göre, genel kurul kararlarının oluşabilmesi için iki kurucu unsur gereklidir: Birincisi genel kurul toplantısı yapılması, ikincisi toplantıda karar alınmasıdır. Bunların birisindeki eksiklik halinde, işlem (karar) hiç doğmamış sayılır; yani baştan itibaren yoktur. Örneğin, karar alınmadığı halde alınmış gibi gösterilirse veya Bakanlık temsilcisinin toplantıda bulunmaması halinde işlem, yoklukla sakat olacaktır.*” (www.legalbank.net)

³³ Buna öğretide gündeme bağlılık ilkesi denir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 762; **Kayar**, s. 425; **Şener**, Limited, s. 553; **Çam**, s. 22; **Karshoğlu**, s. 196; Bu yöndeki kararlar için; Bkz: 11. HD., E. 2020/6704 K. 2022/708 T. 27.1.2022; 11. HD., E. 2012/10371 K. 2014/2036 T. 6.2.2014, “*Mahkemece, iddia, savunma, toplanan kanıtlar ve tüm dosya kapsamına göre, genel kurulda gündem dışına çıkılarak yönetim ve denetçi seçildiği, bu hususların iptal nedeni olup, ticaret sicil memurunun geçici tescili reddedemeyeceği ancak, İİK. 94.maddesinin anonim şirketlerde hisselerin haczedilmesinin ve haczedilen payların devredilmesinin önlenmesinin düzenlendiği, alacaklı ya da vekiline borçlu adına oy kullanma hakkını vermediği, bu şekilde genel kurulda oy kullanılmasının butlan nedeni olduğu, ticaret sicil memurluğunun kanuna aykırı yapılan bir işlemi tescil veya geçici tescil etmeyi reddetme hakkının bulunduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.*” (www.lexpera.com.tr); Gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları için, Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 966; **Kayar**, s. 425; **Şener**, Limited, s. 554 – 556; **Çam**, s. 78.

³⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 965 – 967; **Bozkurt**, s. 329; **Kayar**, s. 424 – 425; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 105 – 106; **Ergün**, s. 527 – 528, 555; **Türk**, s. 31; **Çam**, s. 22 – 23; **Demir**, s. 6 – 7; **Okyar**, s. 19; **Karshoğlu**, s. 196.

³⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1007 – 1008; **Bozkurt**, s. 337; **Kayar**, 426 – 427; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 127; **Ergün**, s. 550; **Bilgili / Demirkapı**, s. 305; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, s. 498; **Üçışık / Çelik**, s. 266; **Alkan**, s. 29 – 30; **Türk**, s. 31; **Çam**, s. 29 – 31; **Okyar**, s. 25 – 26; **Karshoğlu**, s. 179; **Karadoğan**, s. 46.

418/1)³⁶. Toplantı nisabının varlığı halinde başkan toplantıyı başlatır ve görüşmeleri değerlendirmeye açar. Başkanın seçimi esas sözleşmede düzenlenmemiş ise başkan genel kurul tarafından seçilir. Esas sözleşmede herhangi bir özel hüküm yoksa başkanın pay sahibi olmasına da gerek yoktur (TTK m. 419/1)³⁷. Genel kurulda yapılan görüşmeler neticesinde her pay sahibi veya temsilcinin oyları ile görüşmeler karara bağlanır. Bu oylar genel kurulda fiziki olarak yapılan toplantıda kullanılır (TTK m. 434/1). Ancak pay sahipleri elektronik ortamda da oy kullanılabilir. Bu durum aynı hüküm ve sonuçları doğurur³⁸. Bu görüşmeler sonucunda görüşülmüş olan öneriler oylamaya sunulmazsa alınmış bir karardan söz edilemez³⁹. Her pay sahibi, en az bir oy hakkına sahiptir⁴⁰. Oy hakkı ise, payın taahhüt edilmesi ile değil ancak kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş miktarın asgari tutarının yatırılması ile elde edilir⁴¹. Her pay sahibi kendisi veya temsilcisi aracılığıyla oyunu kullanır⁴². Karar, kural olarak toplantıda hazır bulunanların salt çoğunluğu ile alınır (TTK m. 418/2)⁴³.

³⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1007; **Şener**, Ortaklıklar, s. 513; **Bozkurt**, s. 340; **Kayar**, s. 426 – 427; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 127; **Ergün**, s. 546; **Alkan**, s. 27; **Türk**, s. 31; **Çam**, s. 28; **Okyar**, s. 25 – 26; **Karşoğlu**, s. 179; **Güngör**, s. 23; **Karadoğan**, s. 46.

³⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 956 – 957; **Bozkurt**, s. 352; **Kayar**, s. 428 – 429; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 138; **Ergün**, s. 553; **Türk**, s. 31; **Demir**, s. 6.

³⁸ Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, 1.1 numaralı başlık.

³⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 139; **Türk**, s. 32.

⁴⁰ Eski TTK'daki her pay en az bir oy anlayışından vazgeçilmiştir. TTK ile “*pay sahibinin paylarının toplam itibari değeri sistemine*” geçilmiştir. TTK m. 434/1, “*Pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibari değeriyle orantılı olarak kullanır.*”

⁴¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1001 – 1002; **Şener**, Ortaklıklar, s. 506; **Bozkurt**, s. 357; **Ergün**, s. 584; **Türk**, s. 32; **Okyar**, s. 25.

⁴² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 980 – 981; **Şener**, Ortaklıklar, s. 497; **Bozkurt**, s. 358; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 124; **Ergün**, s. 569; **Çam**, s. 81; **Demir**, s. 47; **Okyar**, s. 99; **Karşoğlu**, s. 261; **Güngör**, s. 21.

⁴³ Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar için ağırlaştırılmış toplantı ve karar nisapları aranır. Detaylı bilgi için, Bkz: TTK m. 421, “*Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. Bu fıkra da öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir. Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır: a) Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar. b) Şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar. (3) Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır: a) Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi. b) İmtiyazlı pay oluşturulması. c) Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması. (4) İkinci ve üçüncü fıkralarda öngörülen nisaplara ilk toplantıda ulaşılamadığı takdirde izleyen toplantılarda da*

Genel kurulda değerlendirilen gündemlerden sonra bir karar alınmalıdır. Bu kararı alabilmek için oylama ve sonucun tespiti gerekir⁴⁴. Bu tespiti toplantı başkanı açık veya örtülü bir şekilde açıklar⁴⁵. Kurul toplantısında değerlendirilen gündemler ve alınan kararlar toplantı başkanlığınca tutanakla⁴⁶ belirtilir (TTK m. 422/1). Tutanak toplantı başkanlığı tarafından imzalanır. Ayrıca Bakanlık temsilcisinin katılması gereken kurullarda tutanak Bakanlık temsilcisi tarafından da imzalanır. Genel kurullarında alınan kararları pay sahipleri veya onların adına katılan temsilcileri imzalamaz. Ancak şirket tek pay sahipli ise, kararlar pay sahibi veya temsilcisi tarafından imzalanmalıdır⁴⁷. Toplantı sonrasında tutanak tutulmaz veya tutulmasına rağmen imzalanmazsa alınan kararlar geçersizdir⁴⁸. Aynı zamanda tutulan tutanak yönetim kurulu tarafından notere

aynı nisap aranır. (5) Pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerde, aşağıdaki konularda karar alınabilmesi için, yapılacak genel kurul toplantılarında, esas sözleşmelerinde aksine hüküm yoksa, 418 inci maddedeki toplantı nisabı uygulanır: a) Sermayenin artırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri. b) Birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye ilişkin kararlar.”

⁴⁴ **Bozkurt**, s. 352; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 145; **Korkut**, s. 13; **Türk**, s. 31; **Karshoğlu**, s. 117; **Güngör**, s. 38, 231.

⁴⁵ **Bozkurt**, s. 352; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 146; **Türk**, s. 31; **Karshoğlu**, s. 236; **Işık Özer**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006, s. 179.

⁴⁶ TTK m. 422/1, “*Tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir.*”

⁴⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1018; **Bozkurt**, s. 352; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 147; **Ergün**, s. 561 – 562; **Bilgili / Demirkapı**, s. 316; **Korkut**, s. 18; **Bahtiyar**, s. 196; **Türk**, s. 34; Aynı yönde yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 1987/5873 K. 1987/6577 T. 24.11.1987, “...TTK. nun 378. maddesinin yollamada bulunduğu TTK. nun 297. maddesine göre anonim şirket genel kurul kararlarının muteber olması için toplantı tutanağının pay sahipleri ve Bakanlık Komiseri tarafından imzalanması şarttır. Ancak toplantıya katılan ortakların hepsinin tutanağı imzalamasındaki güçlük ve sırf bazı ortakların tutanağı imzalamaması yüzünden kararların geçersiz kalması tehlikesi gibi nedenlerle uygulamada toplantı tutanağının katılan tüm ortakları temsilen imzalanması hususunda Genel Kurul Başkanlık Divanına yetki verilmesi yerleşmiş bir içtihat haline gelmiştir. Dava konusu Genel Kurul toplantısında Genel Kurulun verdiği yetkiye dayanan Başkanlık Divanının toplantı tutanağını ortaklar adına imzalamış olmasında iptal gerektiren bir durum mevcut değildir...”; 11. HD., E. 2003/68 K. 2003/5809 T. 02.06.2003, “...Anonim şirketi genel kurul toplantısına ait tutanağın toplantıya katılan ortakların tamamı tarafından imzalanmasını sağlamak çok defa olanaksızdır. Bu bakımdan, TTK'nun 378.maddesine yapılan yollamanın 297.maddede gösterilmiş diğer şartlar bakımından yapılmış olduğunun kabulü gerekir. Uygulama ve öğretiyeye göre, genel kurul tutanağını divan heyeti ile Ticaret Bakanlığı Komiseri'nin imzalaması yeterli olup, pay sahibi zaptı imzalamaya fiilen de icbar edilemez...” (www.lexpera.com.tr)

⁴⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1018; **Bozkurt**, s. 352; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 147; **Ergün**, s. 561 – 562; **Hırş**, s. 291; **Üçışık / Çelik**, s. 333; **Türk**, s. 34; **Çam**, s. 24; **Demir**, s. 11; **Okyar**, s. 18, 36; **Güngör**, s. 27; **Altaş Soner**, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarını İptal Ettirmek İçin Ne Yapılmalıdır?, Yaklaşım Dergisi, Yıl 18, Sayı 210, s. 158.

onaylatılmalı ve akabinde ticaret sicili müdürüne ulaştırarak tescil ve ilan ettirilmelidir (TTK m. 422/2)⁴⁹.

1.2. GENEL KURUL KARARLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ

Genel kurul kararları, genel kurul olarak toplanan ve şirketin karar alma mekanizmasını kullanan pay sahipleri, pay sahiplerinin temsilcileri veya intifa hakkı sahipleri aracılığıyla hukuki sonuç sağlamaya yönelik irade açıklamasıdır⁵⁰. Buradaki irade açıklamasının hukuki niteliği tespitinin yapılması gerekir. İrade açıklamaları; hukuki işlem, hukuki işlem benzeri ve maddi fiiller olarak üç başlık altında incelenmektedir⁵¹.

Hukuki işlem, kişi veya kişilerin hukuki sonuç doğurma amacıyla irade açıklamasıdır⁵². Bu açıklama sonucunda hukuk dünyasında etkiler meydana gelir. Bu

⁴⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1016; **Bozkurt**, s. 352; **Ergün**, s. 564; **Türk**, s. 34; **Çam**, s. 31; **Demir**, s. 13; **Okyar**, s. 29; **Güngör**, s. 39.

⁵⁰ Bu tanım daha önce de ifade edilmişti. Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, 1.1.1. numaralı başlık.

⁵¹ **Eren Fikret / Dönmez Ünsal**, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt 1, Ankara 2022, s. 194; **Oğuzman Kemal / Barlas Nami**, Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar, 28. Bası, İstanbul 2022, N. 603; **Reisoğlu Safa**, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Bası, İstanbul 2014, s. 51; **Esener Turhan / Gündoğdu Fatih**, Borçlar Hukuku I Sözleşmelerin Kuruluşu ve Geçerliliği, İstanbul 2017, s. 7; **Akıncı Şahin**, Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler, 13. Baskı, Konya 2022, s. 70; **Dural Mustafa / Sarı Suat**, Türk Özel Hukuku, Temel Kavramlar ve Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri, Cilt 1, 10. Baskı, İstanbul 2015, s. 193; **Kılıçoğlu Ahmet**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020, s. 60; **Ayan Mehmet**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2016, s. 117; **Zevkliler Aydın**, Giriş ve Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku Aile Hukuku, İzmir 1991, s. 109; **Feyzioğlu Feyzi Necmeddin**, Borçlar Hukuku Umumi Hükümler, Cilt 1, İstanbul 1967, s. 29; **Kocayusufpaşaoğlu Necip / Hatemi Hüseyin / Serozan Rona / Arpacı Abdülkadir**, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Cilt 1, İstanbul 2014, s. 84 – 85; **Tekinay Selahattin Sulhi**, Borçlar Hukuku, İstanbul 1979, s. 39; **Zapata Tan Tahsin**, Medeni Hukuk, 24. Baskı, Eylül 2018, s. 39; **Antalya Gökhan**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, İstanbul 2015, s. 84; **Antalya Gökhan / Topuz Murat**, Medeni Hukuk Giriş Temel Kavramlar Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2016, s. 173.

⁵² **Eren / Dönmez**, s. 194; **Oğuzman / Barlas**, N. 605; **Reisoğlu**, s. 50; **Esener / Gündoğdu**, s. 9; **Akıncı**, s. 80; **Dural / Dural**, s. 195 – 196; **Kılıçoğlu**, s. 61; **Ayan**, s. 117; **Zevkliler**, s. 109; **Feyzioğlu**, s. 30; **Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı)**, s. 84; **Tekinay**, s. 39; **Zapata**, s. 39; **Antalya**, Borçlar, Cilt 1, s. 85; **Antalya / Topuz**, s. 173; **Alkan**, s. 34; **Türk**, s. 35; **Çam**, s. 32 - 33; **Demir**, s. 2; **Okyar**, s. 29; **Karadoğan**, s. 13; **Oğuzman Kemal / Öz Turgut**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, 11. Bası, İstanbul 2013, s. 36; **Uygur Turgut**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Cilt 1, 2. Baskı, Ankara 2012, s. 210; **Nomer Haluk**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 13. Bası, İstanbul 2013, s. 23; Yargıtay'ın görüşü de aynı doğrultudadır, Bkz: HGK., E. 2021/701 K. 2022/275 T. 8.3.2022, “*Hukukî işlem, bir veya birden çok kişinin hukuk düzeninin öngördüğü sınırlar içinde gerektiğinde diğer unsurlarla birlikte hukukî sonuçlar doğurmaya yönelik irade açıklamasından oluşan hukukî bir olgudur. İrade açıklamasının yönelmiş olduğu hukukî sonuç, bir hakkın veya hukukî ilişkinin kurulmasından, değiştirilmesinden, devredilmesinden veya ortadan kaldırılmasından ibaret olabilir. Bir hukukî işlemin meydana gelmesi, hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi, birden çok kişinin irade beyanına bağlı ise bu hukukî işlemlere iki*

etkiler bir hak veya hukuki ilişkinin kurulması, değişmesi veya ortadan kaldırılması şeklinde meydana gelir⁵³.

Hukuki işlem benzeri fiiller, kişi veya kişilerin herhangi bir hukuki sonuç doğurma amacı olmadan hukuk düzeninin sonuç bağladığı fiilleridir⁵⁴. Burada irade beyanın değil hukuk düzenin öngördüğü sonuç elde edilir. Bu sebeple burada kişi veya kişilerin irade beyanı doğrultusunda var olacak sonucu bilmeleri veya istemeleri hukuk düzeninde önem arz etmez⁵⁵.

Maddi fiiller ise, kişi veya kişilerin iradesi bir hukuki sonuç doğurma amacı içermez. Dış dünyada maddi ve fiili bir sonuç amaçlanır⁵⁶. Burada hukuk düzeninin sonuç bağladığı fiil, irade açıklamasına değil maddi sonuca ilişkindir⁵⁷.

Genel kurul kararlarının, genel kurulun irade beyanı ile alınan bir karar olması ve bu irade beyanı ile hukuk düzeninde sonuçlar doğurması sebebiyle hukuki işlem⁵⁸ olduğu söylenebilir. Zira genel kurulda oy hakkına sahip her kişi oyları ile irade beyanını

veya çok taraflı hukukî işlem denir. Çok taraflı hukukî işlemler, sözleşme ve karar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Karar, aynı gruba dâhil kişilerin ortak bir iş veya amaca ilişkin olarak başkana yöneltilmiş irade beyanıdır. Dolayısıyla hukukî işlemlerin hükümsüzlük hâlleri “karar” için de geçerlidir. Dolayısıyla karar şeklindeki bir hukukî işlemin hükümsüz olması, onun yöneldiği hukukî sonucu gerçekleştirme gücünün olmadığı anlamına gelmektedir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵³ Eren / Dönmez, s. 194; Oğuzman / Barlas, N. 605; Reisoğlu, s. 50; Esener / Gündoğdu, s. 9; Akıncı, s. 80; Dural / Sarı, s. 197; Kılıçoğlu, s. 62; Ayan, s. 117; Zevkliler, s. 109; Feyzioğlu, s. 30; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 84; Tekinay, s. 39; Zapata, s. 39; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 84 – 86; Antalya / Topuz, s. 173 - 175; Alkan, s. 34; Türk, s. 36; Çam, s. 32 - 33; Demir, s. 2; Okyar, s. 29; Karadoğan, s. 13.

⁵⁴ Eren / Dönmez, s. 194 – 195; Oğuzman / Barlas, N. 606; Esener / Gündoğdu, s. 8; Akıncı, s. 78; Dural / Sarı, s. 194; Kılıçoğlu, s. 60 – 61; Ayan, s. 117; Zevkliler, s. 109; Feyzioğlu, s. 29; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 84; Tekinay, s. 39; Zapata, s. 39; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 84; Antalya / Topuz, s. 174; Türk, s. 36.

⁵⁵ Eren / Dönmez, s. 195; Oğuzman / Barlas, N. 606; Esener / Gündoğdu, s. 8; Akıncı, s. 78; Dural / Sarı, s. 194; Kılıçoğlu, s. 60 – 61; Ayan, s. 118; Zevkliler, s. 110; Feyzioğlu, s. 29; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 84; Tekinay, s. 39; Zapata, s. 39; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 84; Antalya / Topuz, s. 174; Türk, s. 36.

⁵⁶ Eren / Dönmez, s. 196; Oğuzman / Barlas, N. 607; Esener / Gündoğdu, s. 7 – 8; Akıncı, s. 79; Dural / Sarı, s. 194; Kılıçoğlu, s. 61; Ayan, s. 118; Zevkliler, s. 110; Feyzioğlu, s. 29; Tekinay, s. 39; Zapata, s. 39; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 84; Antalya / Topuz, s. 174; Türk, s. 36.

⁵⁷ Eren / Dönmez, s. 196; Oğuzman / Barlas, N. 607; Esener / Turhan, s. 8; Akıncı, s. 79; Dural / Sarı, s. 194; Kılıçoğlu, s. 61; Ayan, s. 118; Zevkliler, s. 110; Feyzioğlu, s. 29; Tekinay, s. 39; Zapata, s. 39; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 84; Antalya / Topuz, s. 174; Türk, s. 36.

⁵⁸ Genel kurul kararlarının hukuki işlem olduğu öğretilde hâkim görüştür.

yönelterek genel kurulun iradesini oluşturur⁵⁹. Hukuki işlemler tek taraflı hukuki işlem ve çok taraflı hukuki işlem olarak ikiye ayrılmaktadır⁶⁰. Tek taraflı hukuki işlem, tek bir tarafın irade beyanıyla hukuk düzeninde sonuç bağlanmasıdır⁶¹. Çok taraflı hukuki işlem ise, hukuk aleminde sonuç doğurması için birden fazla irade beyanının yöneltildiği hukuki işlem çeşididir⁶². Ayrıca öğretilerde hukuki işlemin çeşitleri başlığı altında iki kavramın daha incelendiği görülmektedir. Bunlar kararlar ve müşterek hukuki işlemlerdir⁶³. Kararlar, toplulukların bir kararı alması için belirlenen sayıda kişinin aynı irade beyanını yöneltmesidir⁶⁴. Buna genel kurul toplantı ve karar yeter sayıları örnek verilebilir⁶⁵. Müşterek hukuki işlem ise, bir irade beyanının birden çok kişi tarafından aynı iradenin yöneltmesi ile elde edilmesidir⁶⁶. Müşterek hukuki işlem ile toplu hukuki işlem öğretilerde aynı anlamda kullanılmaktadır⁶⁷. Ancak müşterek hukuki işlemde birden çok kişinin paralel açıklamaları mevcutken toplu hukuki işlemde ortak bir noktaya yönelik irade beyanı mevcuttur. Örneği bir kira sözleşmesinde üç kiracının bulunması müşterek hukuki işlem iken on kişinin bir anonim şirket kurma iradesi ise toplu hukuki işlem⁶⁸.

⁵⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1027; **Şener**, Ortaklıklar, s. 530; **Bozkurt**, s. 368; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 712; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 11 – 12; **Korkut**, s. 4; **Üçışık / Çelik**, s. 330; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 1; **Alkan**, s. 34; **Türk**, s. 37; **Dalay Ülgen**, s. 11; **Çam**, s. 32; **Demir**, s. 2; **Okyar**, s. 29; **Karşlıoğlu**, s. 75; **Güngör**, s. 27; **Karadoğan**, s. 10 – 11; **Alper** Gizem, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Prof. Dr. Tuğrul Arat’a Armağan, Ankara 2012, s. 61; **Karauz** Agah Kürşat, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, S. 2, s. 80.

⁶⁰ **Eren / Dönmez**, s. 198; **Reisoğlu**, s. 51; **Esener / Gündoğdu**, s. 11; **Akıncı**, s. 88; **Dural / Sarı**, s. 200; **Kılıçoğlu**, s. 70; **Zevkliler**, s. 113; **Feyzioğlu**, s. 30; **Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı)**, s. 94; **Tekinay**, s. 45; **Antalya**, Borçlar, Cilt 1, s. 103 – 106; **Antalya / Topuz**, s. 204.

⁶¹ **Eren / Dönmez**, s. 199; **Oğuzman / Barlas**, N. 610; **Reisoğlu**, s. 51; **Gündoğdu**, s. 11; **Akıncı**, s. 88; **Dural / Sarı**, s. 200; **Kılıçoğlu**, s. 70 – 71; **Zevkliler**, s. 113; **Feyzioğlu**, s. 30 – 31; **Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı)**, s. 94; **Tekinay**, s. 45; **Oğuzman / Öz**, s. 36; **Nomer**, Borçlar, s. 23; **Zapata**, s. 40; **Antalya**, Borçlar, Cilt 1, s. 103; **Antalya / Topuz**, s. 204.

⁶² **Eren / Dönmez**, s. 201; **Reisoğlu**, s. 52; **Gündoğdu**, s. 15; **Akıncı**, s. 89; **Kılıçoğlu**, s. 70; **Zevkliler**, s. 114; **Feyzioğlu**, s. 31; **Tekinay**, s. 46; **Nomer**, Borçlar, s. 25; **Zapata**, s. 41 – 42.

⁶³ **Eren / Dönmez**, s. 201; **Oğuzman / Barlas**, N. 615, 617; **Gündoğdu**, s. 15.

⁶⁴ **Eren / Dönmez**, s. 202; **Oğuzman / Barlas**, N. 615; **Reisoğlu**, s. 53; **Gündoğdu**, s. 15; **Akıncı**, s. 91; **Zevkliler**, s. 114; **Feyzioğlu**, s. 31; **Tekinay**, s. 46; **Nomer**, Borçlar, s. 27; **Zapata**, s. 43.

⁶⁵ **Oğuzman / Barlas**, N. ; 616; **Reisoğlu**, s. 53; **Gündoğdu**, s. 15; **Akıncı**, s. 91; **Zevkliler**, s. 114; **Feyzioğlu**, s. 31; **Tekinay**, s. 46; **Zapata**, s. 43.

⁶⁶ **Oğuzman / Barlas**, N. 618; **Gündoğdu**, s. 15.

⁶⁷ **Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı)**, s. 95, dn 3; **Oğuzman / Barlas**, N. 619, dn. 305.

⁶⁸ **Oğuzman / Barlas**, N. 618; **Gündoğdu**, s. 15.

Genel kurul kararlarının hangi hukuki işlem çeşidinden biri olduğu öğretide tartışılmaktadır⁶⁹. Bizim de katıldığımız “*tek taraflı hukuki işlem*” görüşünü savunan yazarlara göre, somutlaşan iradenin anonim şirket genel kurul organına ait olduğunu ve bu sebeple tek taraflı hukuki işlem olarak nitelendirilmesini gerektiğini belirtmektedirler⁷⁰. Diğer bir görüş ise genel kurul kararlarının “*ortak bir hukuki işlem*” olduğu görüşüdür⁷¹. Öğretide ortak hukuki işlem ile toplu hukuki işlemin aynı anlamda kullanıldığı ifade edilmektedir⁷². Ortak hukuki işlem görüşüne göre, genel kurula katılan pay sahipleri aynı düşünce üzerinde birleşirler. Bu sayede ortak bir hukuki işlem meydana gelir⁷³. Üçüncü bir görüşe göre ise, genel kurul kararlarının “*çok taraflı hukuki işlem*” olduğunu savunmaktadır. Bu görüşün temsilcilerince, kararın genel kurula katılan pay sahiplerinin irade beyanı ile oluştuğu savunulmaktadır⁷⁴. Diğer bir deyişle genel kurul kararları, pay sahiplerinin iradelerinin bir araya gelmesiyle oluştuğu için görüş savunucuları bu kararları çok taraflı hukuk işlem olarak ifade etmişlerdir⁷⁵. Ancak bu görüş, diğer görüşler tarafından pay sahiplerinin birbirleri arasında taraf teşkil etmemesi sebebiyle ve çok taraflı bir hukuki işlemin bulunmadığı gerekçesiyle eleştirilmektedir⁷⁶. Sonuç olarak genel kurul kararlarının çok taraflı olduğunu savunan yazarların öğretide ağırlıklı olduğunu söyleyebiliriz.

Genel kurul kararlarını, olağan ve olağanüstü genel kurul kararları olarak ikiye ayırmak mümkündür⁷⁷. Olağan genel kurulları TTK m. 409’a göre, “*Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılır. Bu toplantılarda, organların*

⁶⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 11; **Alkan**, 34; **Türk**, s. 38; **Dalay Ülgen**, s. 11 – 18; **Çam**, s. 33; **Demir**, s. 2; **Okyar**, s. 29; **Karshoğlu**, s. 79 – 85; **Güngör**, s. 28; **Karadoğan**, s. 13; **Tandoğan** Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt 2, Ankara 1987, s. 125.

⁷⁰ **Alkan**, s. 34; **Türk**, s. 42; **Aytaç Zühtü**, Anonim Şirketlerde İbra, Ankara 1979, s. 50; **Tüzün** Necat, Şirketler Hukuku Dersleri, Ankara 1983; s. 125; **Deryal** Yahya, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği, Prof. Dr. Fahiman Tekil’in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 388.

⁷¹ **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 712.

⁷² **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 712; **Türk**, s. 41.

⁷³ **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 712.

⁷⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1027; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 11; **Hırş**, s. 296; **Korkut**, s. 4; **Üçışık / Çelik**, s. 331; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 1; **Alper**, s. 61; **Dalay Ülgen**, s. 18; **Çam**, s. 34; **Demir**, s. 2; **Karshoğlu**, s. 82 – 85; **Güngör**, s. 29.

⁷⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1027; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 10; **Hırş**, s. 296; **Korkut**, s. 4; **Üçışık / Çelik**, s. 331; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 1; **Alper**, s. 61; **Dalay Ülgen**, s. 18; **Çam**, s. 34; **Demir**, s. 2; **Karshoğlu**, s. 82 – 85; **Güngör**, s. 29.

⁷⁶ **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 712.

⁷⁷ **Şener**, Ortaklıklar, s. 461; **Türk**, s. 42; **Dalay Ülgen**, s. 18; **Çam**, s. 10; **Karshoğlu**, s. 86;

seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere yapılır, karar alınır.” şeklinde tanımlanmıştır⁷⁸. Bu toplantılar düzenli bir şekilde yapıldığından dolayı olağan genel kurul kararları olarak adlandırılmıştır⁷⁹. Olağanüstü genel kurul kararları ise, olağan genel kurul kararları dışında kalan kararlardır⁸⁰. GKY m. 5/1-b’ye göre, “..şirket için lüzumu halinde veya zorunlu ve ivedi sebepler çıktığı takdirde yapılan ve gündemini toplantı yapılmasını gerektiren sebeplerin oluşturduğu toplantılardır” şeklinde tanımlanmıştır. Olağanüstü genel kurul toplantıları şirket için gerekli ve ivedi alınması gerekli kararlar için yapılan toplantılardır. Olağan genel kurul toplantılarının aksine belirli süreler dahilinde yapılan toplantılar değildir⁸¹. Diğer bir ifadeyle olağan genel kurul kararları dışındaki tüm kararlara olağanüstü kararlar denilebilir⁸². Olağan ve olağanüstü genel kurul kararları dışında kanun koyucu imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu (TTK m. 554) ve katılma intifa senedi sahipleri özel kurulunu (Borçlanma Araçları Tebliği VII-128-1) düzenlenmiştir.

Genel kurul kararları, olumlu ve olumsuz kararlar olarak da ikiye ayrılabilir⁸³. Genel kurul toplantısı sonucunda yapılan oylamada görüşülen konu hakkında kabule yönelik yeterli karar sayısına ulaşırsa olumlu⁸⁴, yeterli karar sayısına ulaşılmazsa

⁷⁸ GKY m. 5/1-a, “Olağan genel kurul toplantısı: Şirket organlarının seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemlerini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakereler yapmak ve karar almak üzere her hesap dönemi için yapılan toplantılardır.”

⁷⁹ Şener, Ortaklıklar, s. 462; Demirkapı / Bilgili, s. 267; Türk, s. 42; Dalay Ülgen, s. 19; Çam, s. 10; Karshoğlu, s. 87.

⁸⁰ Şener, Ortaklıklar, s. 462; Türk, s. 43; Dalay Ülgen, s. 20; Çam, s. 11; Karshoğlu, s. 88.

⁸¹ Şener, Ortaklıklar, s. 462; Türk, s. 43; Dalay Ülgen, s. 20; Çam, s. 11; Karshoğlu, s. 88.

⁸² Hırş, s. 219; Üçışık / Çelik, s. 219; Çeker, s. 255; Türk, s. 43; Dalay Ülgen, s. 20; Çam, s. 11; Karshoğlu, s. 88.

⁸³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 16 – 17; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 713; Korkut, s. 21 – 22; Üçışık / Çelik, s. 332; Alkan, s. 35; Türk, s. 46 – 47; Çam, s. 34; Karshoğlu, s. 92; Karadoğan, s. 21.

⁸⁴ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 16 – 17; Korkut, s. 21 – 22; Üçışık / Çelik, s. 332; Alkan, s. 35; Türk, s. 46 – 47; Çam, s. 34; Karshoğlu, s. 92; Karadoğan, s. 21.

olumsuz genel kurul kararlarından söz edilebilir⁸⁵. Eğer bir öneri oylamaya sunulmazsa alınmış bir karardan da söz edilemez⁸⁶.

Genel kurulda esasa ilişkin bir karar alınması durumunda esasa ilişkin genel kurul kararı olarak nitelendirilirken⁸⁷ usule ilişkin alınan ve bir sonraki genel kurulları kapsamayacak şekilde alınan karara da usule ilişkin genel kurul kararları denilir⁸⁸. Örneğin esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin karar esasa ilişkin genel kurul kararı iken toplantıya ara verilmesi kararı usule ilişkin karardır⁸⁹.

Kanun veya esas sözleşmede genel kurulun yetki alanına girdiği belirtilen konulardan olması koşuluyla alınan kararlara talimat kararları denir. Bu kararlara yönetim kurulu uymak zorundadır⁹⁰. Yönetim kurulu ancak şirket menfaatleri gerektirdiğinde veya yönetim kurulunun kişisel sorumluluğuna sebep olacak konularda talimat kararlarına uyma zorunluluğu yoktur⁹¹. Yönetim kuruluna yönelik zorunlu ve bağlayıcı olmayan kararlara tavsiye kararları denir. Bu karar sonucunda yönetim kurulu bu tavsiye uygular veya uygulamaz⁹². Yönetim kurulu ve denetçilerin seçimi için yapılan genel kurul kararına seçim kararları denir⁹³.

⁸⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 16 – 17; **Korkut**, s. 21 – 22; **Alkan**, s. 35; **Türk**, s. 46 – 47; **Çam**, s. 34; **Karshoğlu**, s. 92; **Karadoğan**, s. 21.

⁸⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 17; **Bahtiyar**, s. 198; **Türk**, s. 47.

⁸⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 14; **Korkut**, s. 20; **Alkan**, s. 35; **Türk**, s. 48; **Çam**, s. 34 – 35; **Demir**, s. 14; **Okyar**, s. 84; **Karshoğlu**, s. 92; **Güngör**, s. 31; **Karadoğan**, s. 20; **Yiğit İlhan**: Anonim Ortaklık Genel Kurulun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, İstanbul 2005, s. 261.

⁸⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 15; **Korkut**, s. 20; **Üçışık / Çelik**, s. 332; **Alkan**, s. 35; **Türk**, s. 48; **Çam**, s. 34 – 35; **Demir**, s. 14; **Karshoğlu**, s. 92; **Güngör**, s. 31; **Karadoğan**, s. 20.

⁸⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 15; **Korkut**, s. 20; **Alkan**, s. 35; **Türk**, s. 48; **Çam**, s. 34 – 35; **Demir**, s. 14; **Karshoğlu**, s. 92; **Güngör**, s. 31; **Karadoğan**, s. 20.

⁹⁰ **Hırş**, s. 316; **Alkan**, s. 38; **Türk**, s. 48 – 49; **Dalay Ülgen**, s. 31 – 32; **Karshoğlu**, s. 93; **Güngör**, s. 32.

⁹¹ **Hırş**, s. 317; **Türk**, s. 48 – 49.

⁹² **Alkan**, s. 38 – 39; **Türk**, s. 49; **Dalay Ülgen**, s. 31 – 32; **Karshoğlu**, s. 93; **Güngör**, s. 32.

⁹³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 22 – 24; **Korkut**, s. 23; **Alkan**, s. 38; **Türk**, s. 50; **Dalay Ülgen**, s. 33; **Çam**, s. 37; **Demir**, s. 15; **Karshoğlu**, s. 94.

2. GENEL KURUL KARARLARINDA GEÇERSİZLİK HALLERİ

Çalışmamızın konusu, genel kurul kararlarının iptali davası olsa da iptal edilebilirlik kavramının daha iyi kavranabilmesi için genel kurul kararlarının geçersizlik hallerine ve bu kapsamda yokluk ve hükümsüzlüğe kısaca değinmekte yarar olduğu görüşündeyiz.

Anonim şirket genel kurulu, şirketin karar alma mekanizmasıdır. Genel kurul toplantıları ile de karar alınır. Genel kurul kararlarının hüküm ve sonuçları doğurması için hukuka aykırı olmaması, esas ve usul kurallarına uygun bir şekilde alınması gerekir⁹⁴. Hukuka aykırı alınacak bir genel kurul kararı, yokluk, hükümsüzlük⁹⁵ ve iptal edilebilirlik yaptırımlarından birine tabi olur⁹⁶.

Yokluk, hukuki işlemin kurucu unsurlarının mevcut olmamasıdır. Bir hukuki işlemin kurucu unsurları mevcut değilse o hukuki işlem hukuk düzeninde mevcut olmamıştır. Ortada bir hukuki işlemden söz edilemez. Zira hukuki sonuç meydana gelmemiştir⁹⁷. Hukuki işlemin yokluğu halinde durumun tespiti için herhangi bir beyanın

⁹⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1027; **Bozkurt**, s. 368; **Moroğlu**, Hükümsüzlük s. 10, 27; **Alper**, s. 61; **Alkan**, s. 34; **Türk**, s. 50; **Dalay Ülgen**, s. 35.

⁹⁵ Öğretide hükümsüzlük kavramının dar ve geniş olarak değerlendiren yazarlar bulunmaktadır. Bu sebeple bazı yazarlar yokluk kavramını hükümsüzlük başlığı altında değerlendirirken bir kesim yazarlar ise yokluğun bir hükümsüzlük hali olmadığını belirterek ayrı bir başlık altında incelemişlerdir. Biz konumuz itibarıyla bu ayrımlara inmenin somut bir katkısı olmaması sebebiyle yokluk ve hükümsüzlüğü farklı başlıklar altında inceleyeceğiz. Detaylı bilgi için, Bkz: **Ergün**, s. 602; **Eren / Dönmez**, s. 778; **Oğuzman / Barlas**, N. 734 – 735, 750; **Reisoğlu**, s. 145; **Esener / Gündoğdu**, s. 241; **Akıncı**, s. 187; **Ayan**, s. 126; **Tekinay**, s. 344; **Oğuzman / Öz**, s. 179; **Türk**, s. 51; **Dalay Ülgen**, s. 35 – 39; **Çam**, s. 38 – 39; Yargıtay anonim şirket genel kurul kararlarını hükümsüzlük halleri, iptal, yokluk ve butlan olarak iki alt kategoride ele almaktadır. Detaylı bilgi için, Bkz: 11. HD., E. 2018/835 K. 2019/5869 T. 26.9.2019; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E. 2013/11-1048 K. 2014/430 T. 02.04.2014, “*Hükümsüzlük halleri, yokluk ve butlan olarak iki alt kategoride ele alınabilir.*” (www.legalbank.net)

⁹⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1027; **Şener**, Ortaklılar, 530; **Bozkurt**, s. 368; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 27; **Ergün**, s. 602; **Korkut**, 33 – 34; **Alkan**, s. 41; **Türk**, s. 50; **Dalay Ülgen**, s. 39; **Çam**, s. 39; **Demir**, s. 24; **Okyar**, s. 31; **Güngör**, s. 40; **Karadoğan**, s. 47; **Kırca İsmail**, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 3. Bası, İstanbul 2022, s. 1.

⁹⁷ **Eren / Dönmez**, s. 778; **Oğuzman / Barlas**, N. 742; **Akıncı**, s. 187; **Dural / Sarı**, s. 200; **Ayan**, s. 127; **Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı)**, s. 578; **Tekinay**, s. 345; **Oğuzman / Öz**, s. 179; **Antalya**, Borçlar, Cilt 1, s. 127; **Antalya / Topuz**, s. 219; **Alkan**, s. 41; **Türk**, s. 50; **Dalay Ülgen**, s. 40; **Çam**, s. 40; **Demir**, s. 25; **Okyar**, s. 32; **Güngör**, s. 42; **Karadoğan**, s. 48; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: HGK E. 2013/11-1048 K. 2014/430 T. 02.04.2014; 11. HD., E. 2018/835 K. 2019/5869 T. 26.9.2019, “*Anonim şirket genel kurul kararlarının butlan sebepleri ise Kanun’un 446.maddesinde örnekseme yöntemiyle sayılmıştır. Buna karşın, anonim şirket genel kurul kararlarının yokluğu müessesesi TTK’da düzenlenmemekle birlikte, Yokluk; bir hukuki işlemin doğabilmesi için öngörülen kurucu veya şekli*

öne sürülmesine gerek yoktur. Zira herkes tarafından ileri sürülebilir ve hâkim resen araştırabilir⁹⁸.

Hükümsüzlük ise, hukuki işlemin geçerlilik unsurlarının eksik olması ile ilgilidir. Hukuki işlemin kurucu unsurları mevcut fakat geçerlilik unsurlarında eksiklik varsa hükümsüzlük yaptırımına tabi olacaktır⁹⁹. Hukuki işlem; kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı olması durumunda veya imkânsızlık hali içindeyse hükümsüzdür (TBK m. 27/1). Hukuki işlemin hükümsüzlüğü halinde durumun tespiti için herhangi bir beyan gerekli değildir. Hukuki işlemin hükümsüzlüğü kamu

nitelikte olan emredici hükümlere aykırılık halidir (Mehmet Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s.196). Bu aykırılık, işlemin unsurlarında eksikliğe yol açar ve işlemi "yokluk" ile sakat hale getirir. Yok sayılan işlem, şeklen dahi meydana gelmemiştir. Yokluk, bunu ileri sürme konusunda hukuki menfaati bulunan herkes tarafından her zaman ileri sürülebilir ve tespit ettirilebilir, hâkim tarafından da re'sen dikkate alınır. Mahkemenin vereceği tespit hükmü, bu durumu açıklayıcı niteliktedir." (www.lexpera.com.tr)

⁹⁸ Şener, Ortaklıklar, s. 531; Oğuzman / Barlas, N. 749; Akıncı, s. 188; Ayan, s. 127; Oğuzman / Öz, s. 180; Alkan, s. 50; Dalay Ülgen, s. 41; Çam, s. 40; Demir, s. 26; Okyar, s. 37; Güngör, s. 42; Karadoğan, s. 49; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: HGK., E. 2013/1048 K. 2014/430 T. 2.4.2014; 11. HD., E. 2009/11177 K. 2011/10725 T. 22.09.2011, "Fakat yönetim kurulu kararı yok hükmünde ise ortakların, bu kararın yokluğunun tespiti davasını her zaman açması da mümkündür. O halde, dava konusu olayda birleşen dava mevcut olmasına rağmen tek dava varmış gibi hüküm kurulması doğru görülmemiş, kararın davacı ve müdahiller yararına bozulması gerekmiştir." (www.lexpera.com.tr)

⁹⁹ Eren / Dönmez, s. 781; Oğuzman / Barlas, N. 750; Reisoğlu, s. 146; Esener / Gündoğdu, s. 242; Akıncı, s. 189; Uygur, s. 210; Kılıçoğlu, s. 130; Ayan, s. 128; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 578; Tekinay, s. 344; Oğuzman / Öz, s. 180; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 127; Alkan, s. 53; Türk, s. 50; Dalay Ülgen, s. 41 - 42; Çam, s. 51; Demir, s. 20; Okyar, s. 38; Karadoğan, s. 49; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2018/835 K. 2019/5869 T. 26.9.2019; HGK E. 2013/11-1048 K. 2014/430 T. 02.04.2014; HGK., E. 2021/701 K. 2022/275 T. 8.3.2022, "Genel kurul kararlarının hükümsüzlük hâllerinden butlan, 6762 sayılı TTK'da ayrıca düzenlenmemiştir. Ancak 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 20. maddesinde düzenlenen butlan yaptırımı, genel kurul kararlarının butlanı hakkında da uygulanmaktadır. Bu itibarla emredici hukuk kurallarına, ahlaka aykırı veya imkânsız olan genel kurul kararları da batıl sayılmaktadır. Öte yandan 6102 TTK'nın 447. maddesi ile genel kurul kararlarının butlanı açıkça düzenlenmiştir. Buna göre genel kurulun, özellikle; pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran; pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran; anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları batıldır. 6102 sayılı TTK'nın 447. maddesinde genel bir düzenleme yapılmamış, sadece örnek niteliğinde butlan sebepleri sayılmakla yetinilmiştir. Dolayısıyla 6102 sayılı TTK'nın 447. maddesinde sayılmayan durumlarda 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 27. maddesi uygulanacak; emredici hukuk kurallarına, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan genel kurul kararları da batıl sayılacaktır." (www.lexpera.com.tr)

düzeni ilkesi gereği hâkim resen nazara alınır ve hükümsüzlük menfaati olan herkes tarafından ileri sürülebilir¹⁰⁰.

Kısaca kurucu unsurlar hukuki işlemi kurarken, geçerlilik unsurları ise sözleşmenin geçerliliği ile ilgilidir. Kurucu unsurlar eksikse yokluk, geçerlilik unsurları eksikse hükümsüzlük yaptırımını uygulanacaktır¹⁰¹.

Genel kurul kararlarının iptali ileride detaylı olarak değerlendirileceğinden dolayı bu başlık altında incelenmemiştir¹⁰².

2.1. GENEL KURUL KARARLARINDA YOKLUK

Hukuka uygun bir genel kurul kararı alabilmek için genel kurul toplantısının yapılması ve karar alınması gerekir. Bunlar genel kurul kararlarının kurucu unsurlarıdır¹⁰³. Bu unsurlardan birinin olmaması halinde kurucu unsurlarda eksiklik

¹⁰⁰ Eren / Dönmez, s. 783; Oğuzman / Barlas, N. 753; Reisoğlu, s. 146; Esener / Gündoğdu, s. 242 - 243; Akıncı, s. 191; Kılıçoğlu, s. 132; Ayan, s. 128; Oğuzman / Öz, s. 181; Alkan, s. 63; Dalay Ülgen, s. 43; Çam, s. 53; Demir, s. 21; Okyar, s. 56; Karadoğan, s. 52; Aynı doğrultuda Yargıtay kararı için, Bkz: HGK., E. 2013/1048 K. 2014/430 T. 2.4.2014; 11. HD., E. 2009/14210 K. 2011/15608 T. 22.11.2011, “Genel kurulda alınan kararların iptal edilebilirliği TTK’unda açıkça düzenlenmişken, mutlak butlanı veya geçersizliği ayrıca hüküm altına alınmamıştır. Esasen, mutlak butlan mevzuatımızda tanımlanmamış, BK’nun 19 ve 20. maddelerinde sadece hangi hallerin mutlak butlanı neden olacağı sayılmıştır. TTK’nun 1. ve TMK’nun 5. maddeleri uyarınca, anılan BK’nun genel hükümlerinin ticari işlere de uygulanacağı tartışmasızdır. Bu bakımdan, nitelikleri itibariyle imkansız veya emredici hukuk kurallarına aykırı olana yahut ahlak ve adaba aykırı bulunan genel kurul kararlarının da mutlak butlanla batıl olduğu ileri sürülebilecektir. Hukuki yararı olanlar, kararın mutlak butlan ile batıl veya geçersiz olduğunun tespitini talep edebilecektir. Böyle bir davanın iptal davasında olduğu gibi bir süreye tabi olmadan her zaman açılması mümkündür. Ayrıca, karara muhalefet ve karşı oy kullanma şartı da bulunmamaktadır. Uygulamada daha çok kanunun emredici hükümlerine uymamak durumu, genel kurulda alınan kararların mutlak butlanla batıl veya geçersizliği sonucunu doğurmaktadır.” (www.lexpera.com.tr)

¹⁰¹ Eren / Dönmez, s. 778; Akıncı, s. 187; Korkut, s. 40; Çam, s. 41.

¹⁰² Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, 1.2.3. numaralı başlık.

¹⁰³ Kayar, s. 431 – 432; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 77; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 722a; Ergün, 608; Bilgili / Demirkapı, s. 343; Bahtiyar, s. 198; Korkut, s. 36; Üçışık / Çelik, s. 336; Alper, s. 62; Deryal, s. 380; Alkan, s. 42; Türk, s. 53; Dalay Ülgen, s. 55; Çam, s. 40 – 41; Demir, s. 25 – 26; Okyar, s. 32 – 33; Güngör, s. 42, Karshoğlu, s. 258; Karadoğan, s. 48; Metin Umut, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Cilt 87, İstanbul Barosu Dergisi 2013, S. 4, s. 173; Gümbüşoğlu Rıza, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Yönünden Getirdiği Yenilikler, Legal Hukuk Dergisi, Cilt 7; Yıl 2009, S. 78, s. 1789; Karasu Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 2. Bası, Ankara 2015; s. 72; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2018/835 K. 2019/5869 T. 26.9.2019; HGK E. 2013/11-1048 K. 2014/430 T. 02.04.2014; HGK., E. 2021/701 K. 2022/275 T. 8.3.2022, “Genel kurul kararlarının kurucu unsurları “genel kurul” ve “karar”dır. Dolayısıyla bir genel kurul, kanunun öngördüğü kurucu-şekli

meydana gelir. Bu sebeple alınan genel kurul kararı hukuken hiç alınmamıştır ve yok hükmündedir¹⁰⁴. Kurucu unsurları eksik olan genel kurul kararlarına, “sözde genel kurul kararları veya karar olmayan genel kurul kararları” denir¹⁰⁵. Sözde genel kurul kararları hukuk düzeninde hüküm ve sonuçları doğurmaz. Bu şekilde alınan karar ancak pay sahiplerinin fikrinin belirlenmesinde önem arz eder¹⁰⁶.

Öğretiye göre anonim şirketin genel kurul kararının yokluğunda söz edilebilmesi için genel kurulu şeklen meydana getiren bir kurucu unsurun eksikliğinin bulunması gerektiğini ifade edilmektedir. Diğer bir deyişle genel kurul kararlarında yokluğun meydana gelebilmesi için genel kurul kararlarının kurucu unsurlarında bir eksiklik bulunmalıdır¹⁰⁷. Bu kurucu unsurun aynı zamanda şekli bir unsur olmasından dolayı şeklen de bir eksiklik mevcuttur. Bu sebeple öğreti, anonim şirketin genel kurul kararlarının yok olması için kurucu-şekli nitelikte bir eksikliğin var olması gerektiğini belirtmektedir¹⁰⁸.

TTK genel kurul kararlarına karşı butlan¹⁰⁹ ve iptal edilebilirlik¹¹⁰ yaptırımlarını düzenlemiştir. Ancak yokluk ile ilgili salt bir düzenleme bulunmamaktadır. Yoklukla ilgili bir maddenin bulunmaması yokluk yaptırımının genel kurul kararlarına uygulanabilirliği

emredici hükümlerine aykırı bir şekilde toplanmış veya kanunun öngördüğü kurucu-şekli emredici hükümlerine aykırı bir şekilde karar almışsa, alınan bu karar yoklukla maluldür.” (www.lexpera.com.tr)

¹⁰⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1028; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 368; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 33; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 722a; **Ergün**, 608; **Bilgili / Demirkapı**, s. 343; **Bahtiyar**, s. 198; **Korkut**, s. 35; **Üçışık / Çelik**, s. 336; **Metin**, s. 173; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Karasu**, s. 72; **Alkan**, s. 41; **Türk**, s. 53; **Dalay Ülgen**, s. 55; **Çam**, s. 40 – 41; **Demir**, s. 25 – 26; **Okyar**, s. 32 – 33; **Güngör**, s. 42; **Karshoğlu**, s. 258; **Karadoğan**, s. 48.

¹⁰⁵ **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 6; **Alkan**, s. 42; **Türk**, s. 53.

¹⁰⁶ **Üçışık / Çelik**, s. 336; **Alkan**, s. 42; **Türk**, s. 53; **Dalay Ülgen**, s. 55.

¹⁰⁷ **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 369; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 32; **Ergün**, 608; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Bahtiyar**, s. 198; **Hirş**, s. 297; **Korkut**, s. 36; **Çeker**, s. 266; **Üçışık / Çelik**, s. 336; **Alper**, s. 62; **Metin**, s. 173; **Gümbüşoğlu**, s. 1989; **Karasu**, s. 72; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 4 – 5; **Alkan**, s. 44; **Türk**, s. 52; **Dalay Ülgen**, s. 54; **Demir**, s. 26; **Okyar**, s. 32; **Karshoğlu**, s. 256; **Güngör**, s. 72; **Karadoğan**, s. 73.

¹⁰⁸ **Şener**, Ortaklıklar s. 531; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 32; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 5 – 6; **Türk**, s. 52; **Karshoğlu**, s. 256.

¹⁰⁹ TTK m. 447, “Genel kurulun, özellikle; a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.”

¹¹⁰ TTK m. 445, “446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.”

sorusuna akla getirmektedir¹¹¹. Hukuk sistemimizde genel kurul kararlarının yokluğu ile ilgili düzenlenmiş açık hüküm bulunmaktadır. Lakin kanun koyucu bazı kanunlarda yokluk kavramına değinmiştir. Bunlardan biri TMK m. 83/3 diğeri de SerPK m. 92/1-b'dir. TMK m. 83/3'te, "*Genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayıldığı durumlar saklıdır.*" denilerek yokluk kavramından bahsedilmiştir. Bu madde, salt yoklukla ilgili bir madde olmasa da TMK m. 1 hükmü¹¹² gereği özel hukukun tüm alanlarında temel bir madde olarak esas alınır. Buradan anlaşılmaktadır ki bu madde ile kanun koyucu, genel kurul kararlarında yokluk kavramını kabul etmektedir. TMK m. 1 hükmü ile de yokluk yaptırımının genel kurul kararlarına hukuki dayanak oluşturacağı görülmektedir¹¹³. SerPK m. 92/1-b'ye göre, "*...bu durum ve işlemlerin hukuka aykırılığının Kurulca tespiti tarihinden itibaren üç ay ve herhâlde durum ve işlemin vukuu tarihinden itibaren üç yıl içinde iptal davası ve beş yıl içinde butlan veya yokluğun tespiti davası açmaya...*" Bu madde ile ihraççıların hukuka aykırı işlemleri ile sermayeyi veya mal varlığını azaltıcı işlemlerinde yokluk yaptırımının da uygulanabileceği belirtilmiştir. Bu madde de salt olarak genel kurul kararlarının yokluğuna ilişkin bir madde olmasa da kanun koyucu tarafından yokluğun kabulü anlamına gelmektedir¹¹⁴. TTK'da ise yokluk kavramına değinilen madde, 353'üncü maddedir. TTK m. 353/1'e göre, "*Anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilemez.*" Madde ile kanun koyucu anonim şirketin usulüne uygun kurulamaması halinde açılacak fesih davasını düzenlemiştir. TTK m. 353/1, her ne kadar genel kurul kararları ile ilgili olmasa da TTK'da yokluk yaptırımının kanun koyucu tarafından onaylandığının kabulü gerekir¹¹⁵. Nitekim yokluk kavramının

¹¹¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 33, 38; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 1; **Alkan**, s. 43; **Türk**, s. 51; **Çam**, s. 23; **Karadoğan**, s. 47.

¹¹² TMK m. 1, "*Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır.*"

¹¹³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 38; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 1; **Alkan**, s. 44; **Türk**, s. 51; **Çam**, s. 23; **Karadoğan**, s. 47.

¹¹⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 38; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 1; **Alkan**, s. 44; **Türk**, s. 51; **Çam**, s. 23; **Karadoğan**, s. 47.

¹¹⁵ **Çam**, s. 39; **Tüzemen Atik Ebru**, Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Kararlarının Yokluğunun veya Butlanının İleri Sürülmesinde Hakkın Kötüye Kullanılması Yasası, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 2022, Cilt 28, Sayı 1, s. 312.

öğreti¹¹⁶ ve Yargıtay¹¹⁷ tarafında da kabul gördüğü şüphesizdir. Sonuç olarak anonim şirket genel kurul kararlarına karşı şartlarının oluşması halinde yokluk yaptırımının da uygulanabileceği görülmektedir.

Genel kurul kararlarının yok hükmünde olması için kurucu unsurlarından en az birinin eksik olması gerekir. Örneğin anonim şirket genel kurul toplantısının elden dolaştırma usulü ile veya mektup ile karar alınması halinde bu karar hukuki olarak var olmaz¹¹⁸. Toplantı yapılmadan veya genel kurul dışında alınan kararlar, toplantıya çağırma yetkisi bulunmayan kişiler tarafından yapılan çağrı sonucunda alınan kararlar, karar alınmadığı halde alınmış gibi gösterilen kararlar ile çağrısız genel kurul hariç çağrı yapmadan toplanan kurulun aldığı kararlar yokluğa tabidir¹¹⁹. Kanunda belirtilen asgari

¹¹⁶ Eren / Dönmez, s. 778; Oğuzman / Barlas, N. 742; Akıncı, s. 187; Dural / Sarı, s. 200; Ayan, s. 127; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 578; Tekinay, s. 345; Oğuzman / Öz, s. 179; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 127; Antalya / Topuz, s. 219; Pulaşlı, Cilt 2, s. 1028; Şener, Ortaklıklar, s. 531; Bozkurt, s. 368; Kayar, s. 430 – 431; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 33; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 722a; Ergün, 608; Bilgili / Demirkapı, s. 343; Bahtiyar, s. 198; Korkut, s. 35; Üçışık / Çelik, s. 336; Metin, s. 173; Gümbüşoğlu, s. 1789; Karasu, s. 72; Alkan, s. 41; Türk, s. 53; Dalay Ülgen, s. 55; Çam, s. 40 – 41; Demir, s. 25 – 26; Okyar, s. 32 – 33; Güngör, s. 42, Karşhoğlu, s. 258; Karadoğan, s. 48.

¹¹⁷ HGK E. 2013/11-1048 K. 2014/430 T. 02.04.2014; 11. HD., E. 2018/835 K. 2019/5869 T. 26.9.2019; 11. HD., E. 2012/9509 K. 2013/718 T. 15.1.2013, “...diğer genel kurullarla ilgili istemlerden feragat edildiği gerekçesiyle açıklanan genel kurul kararlarının yoklukla malul olduklarının tespitine...” (www.lexpera.com.tr)

¹¹⁸ Şener, Ortaklıklar, s. 460; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 78; Bilgili / Demirkapı, s. 343; Türk s. 54; Dalay Ülgen, s. 56; Çam, s. 42; Demir, s. 27; Okyar, s. 33; Karşhoğlu, s. 95; Tekil Fahiman, Anonim Şirketler Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 1998, s. 307; Bilgetekin Emine, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptalinde Davacı Sıfatı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019, s. 8; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2020/630 K. 2021/7148 T. 15.12.2021, “...ortaklar yine de sirküler yoluyla karar alırlarsa, alınan bu genel kurul kararının geçersiz olacağı, davacı ortağın da bu şekilde karar alınmasına muvafakat etmemesine rağmen alınan kararın yok hükmünde olduğu, bu durumda, alınan kararların tedbiren icrasının geri bırakılmasına karar verilmesinde de isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle...” (www.lexpera.com.tr)

¹¹⁹ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1029; Şener, Ortaklıklar s. 531; Bozkurt, s. 369; Kayar, s. 430 – 431; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 79 – 87; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 722a; Bilgili / Demirkapı, s. 280, 343; Bahtiyar, s. 198; Korkut, s. 36 – 37; Alper, s. 62 – 63; Türk, s. 54 – 55; Alkan, s. 43; Dalay Ülgen, s. 56 – 58; Çam, s. 42 – 45; Demir, s. 26 – 27; Okyar, s. 32 – 36; Karadoğan, s. 48; Bilgetekin, s. 8 – 13; Alhan Acem Süleyman, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018, s. 36; Çamurcu Emin, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlı Sonuçlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020, s. 8 – 10; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2021/1161 K. 2022/4977 T. 16.6.2022, “...genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi bulunmayan kayyımın yaptığı çağrı üzerine yetkili organın çağrısı olmaksızın, geçersiz çağrı ile yapılan ve çağrısız genel kurul koşullarının bulunmadığı toplantıda alınan kararların yoklukla malul olduğunun kabulü gerektiği, genel kurul kararlarının yoklukla malul olduğunun tespitine karar verilmesi gerekirken, iptal kararı verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile...” (www.lexpera.com.tr)

toplantı ve karar yetersayılarına aykırı şekilde alınan kararlar da yok hükmündedir¹²⁰. Yine toplantıya katılmasında zorunluluk bulunan hallerde Bakanlık temsilcisinin katılmaması halinde alınan kararlar hukuk aleminde sonuç doğurmaz¹²¹ (TTK m. 407/3). Bakanlık temsilcisi katılmış ancak tutanağı imzalamamış ise yine genel kurul kararı yok hükmündedir¹²²(TTK m. 422/1).

Genel kurul kararlarının yokluğu, menfaati bulunan herkes tarafından şekle bağlı kalmadan itiraz şeklinde veya dava yoluyla ileri sürülebilir. Yokluğun öne sürülebilmesi için herhangi bir süre sınırı yoktur¹²³. Davada taraflarca ileri sürülmüş bir yokluk talebi

¹²⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1029; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 369; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 79 – 87; **Bilgili / Demirkapı**, s. 280, 343; **Bahtiyar**, s. 198; **Korkut**, s. 36 – 37; **Alper**, s. 62 – 63; **Türk**, s. 54 – 55; **Alkan**, s. 43; **Dalay Ülgen**, s. 56 – 58; **Çam**, s. 42 – 45; **Demir**, s. 26 – 27; **Okyar**, s. 32 – 36; **Karadoğan**, s. 48; **Bilgetekin**, s. 8 – 13; **Alhan**, s. 36; **Çamurcu**, s. 8 – 10; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 23. HD., E. 2014/5435 K. 2014/8571 T. 29.12.2014, “*Bu nedenle mahkemece, toplantı nisabının bulunmaması nedeniyle dava konusu genel kurul kararlarının yokluğunun tespitine karar verilmesi gerekirken, genel kurulda alınan tüm kararların iptaline karar verilmesi doğru olmamış...*” (www.lexpera.com.tr)

¹²¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1029; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 369; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 79 – 87; **Bilgili / Demirkapı**, s. 280, 343; **Bahtiyar**, s. 198; **Korkut**, s. 36 – 37; **Alper**, s. 62 – 63; **Türk**, s. 54 – 55; **Alkan**, s. 43; **Dalay Ülgen**, s. 56 – 58; **Çam**, s. 42 – 45; **Demir**, s. 26 – 27; **Okyar**, s. 32 – 36; **Karadoğan**, s. 48; **Bilgetekin**, s. 8 – 13; **Alhan**, s. 36; **Çamurcu**, s. 8 – 10; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: İzmir BAM, 20. HD., E. 2023/190 K. 2023/1283 T. 14.9.2023, “*Genel kurul kararları kamuna, ana sözleşmeye ve iyiniyet kurallarına aykırı olamaz. Dava konu diğer 3,4,6 maddeler ise, şirket ana sözleşmesinin 13. Maddesi uyarınca bakanlık temsilcisinin yokluğunda alındığından bakanlık temsilcisinin hazır bulunmaması nedeniyle iptale tabi olup bu yöndeki ilk derece mahkeme gerekçesi yerindedir.*” (www.lexpera.com.tr)

¹²² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1028 - 1029; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 369; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 132; **Bilgili / Demirkapı**, s. 280, 343; **Bahtiyar**, s. 198; **Korkut**, s. 36 – 37; **Alper**, s. 62 – 63; **Türk**, s. 54 – 55; **Alkan**, s. 43; **Dalay Ülgen**, s. 56 – 58; **Çam**, s. 42 – 45; **Demir**, s. 26 – 27; **Okyar**, s. 32 – 36; **Karadoğan**, s. 48; **Bilgetekin**, s. 8 – 13; **Alhan**, s. 36; **Çamurcu**, s. 8 – 10; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2021/6047 K. 2022/4599 T. 8.6.2022, “*...davacının toplantıdan haberdar olduğu ve katıldığı, davacının delil olarak dayandığı ve kendisinin de dava dışı ...ile birlikte şirketi müştereken temsile ilişkin kararın yer aldığı iddia ettiği ve delil olarak dayandığı tutanakta, toplantı başkanı ...'in imzası bulunmadığı gibi, işbu tutanak aslının sunulmadığı, fotokopi belge olduğu, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanmayan tutanakların geçersiz olduğu...yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1. maddesi uyarınca onanmasına...*” (www.lexpera.com.tr); Öğretide Bakanlık temsilcisinin imzalamadığı bir toplantı tutanağının var olması halinde bunun bir şekli eksiklik olduğunu öne sürmüşlerdir. Bu görüşe göre, şekil eksikliğinin varlığı sebebiyle butlan yaptırımının uygulanmasını doğru olacağı yönündedir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Karauz**, s. 85; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 44.

¹²³ **Ayan**, s. 127; **Oğuzman / Öz**, s. 209; **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1029; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 370; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 153; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 722f; **Ergün**, s. 608; **Korkut**, s. 38; **Bahtiyar**, s. 198; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Alper**, s. 62; **Arslan**, s. 269; **Çeker**, s. 266; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 272; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Türk**, s. 56; **Alkan**, s. 41 – 42; **Dalay Ülgen**, s. 41; **Çam**, s. 46; **Demir**, s. 25 – 26; **Okyar**, s. 37; **Güngör**, s. 42; **Bilgetekin**, s.

olmasa bile mahkemeye sunulmuş bilgi ve belgelerden anlaşılacak koşuluyla hâkim tarafından resen dikkate alınır¹²⁴. Genel kurul kararlarının yokluğu hakkında açılacak dava tespit davası niteliğindedir. Öğretide bazı yazarlar yokluk halinde tespit davasına gerek olmadığını savunmaktadır¹²⁵. Öğretide ifade edilen ve bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre, yokluk halinin tespiti için tespit davasının açılabilir¹²⁶. Nitekim Yargıtay'da yokluk halinde tespit davasının açılabilirliğini kabul etmektedir¹²⁷. Dava sonucu verilen hüküm inşai bir hüküm değil açıklayıcı niteliktedir¹²⁸. Öğretide aynı

25; **Alhan**, s. 37 – 38; **Çamurcu**, s. 11; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2021/7986 K. 2023/1864 T. 27.3.2023; Adana BAM, 9. HD., E. 2021/1182 K. 2024/555 T. 1.4.2024; 11. HD., E. 2019/4559 K. 2021/4179 T. 28.4.2021, “...Bu durumda ana sözleşmede ortak sayısı itibarıyla öngörülen karar nisabını taşımayan devre muvafakata ilişkin ortaklar kurulu arasının yoklukla malul olduğu, "yokluk" hukuki sebebi ilgili herkes tarafından her zaman ileri sürülebileceğinden alınan devre muvafakata ilişkin limited şirket ortaklar kurulu kârının yokluk nedeniyle iptali gerekir. Öte yandan mahkemece, davacının 4 yıl suskun kaldıktan sonra dava açması MK 2. Maddesi uyarınca çelişkili davranış yasağına aykırılık olarak yorumlanmış ise de, baba ve 2 oğlundan oluşan davalı şirketin aile şirketi olduğu, hakim ortak baba ...'ın dava dışı diğer ortak ...'e kendi payından 200 pay devri sebebiyle aile iç sorunlar çıktığı, davacının bu sorunun düzeltilmesini beklediği...” (www.lexpera.com.tr); Yokluk hükmündeki bir genel kurul kararı için herhangi bir süre şartı yoktur. Ancak bu uzun süre sessiz kalınması veya yoklukla sakat kararın üzerinden uzunca bir süre geçmesi durumunda dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edeceğini öngören görüşler ve yargı kararları bulunmaktadır. Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, 2.1. numaralı başlık.

¹²⁴ **Ayan**, s. 127; **Oğuzman / Öz**, s. 209; **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1029; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 370; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 153 – 154; **Ergün**, s. 608; **Korkut**, s. 38; **Bahtiyar**, s. 198; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Alper**, s. 62; **Arslan**, s. 269; **Çeker**, s. 266; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 272; **Türk**, s. 56; **Alkan**, s. 41 – 42; **Dalay Ülgen**, s. 41; **Çam**, s. 46; **Demir**, s. 25 – 26; **Okyar**, s. 37; **Güngör**, s. 42; **Bilgetekin**, s. 25; **Alhan**, s. 37 – 38; **Çamurcu**, s. 11.

¹²⁵ **Ayan**, 128; **Oğuzman / Öz**, s. 209.

¹²⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1029; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531, 533; **Bozkurt**, s. 371; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 153; **Ergün**, s. 609; **Üçışık / Çelik**, s. 355; **Korkut**, s. 38 – 40; **Bahtiyar**, s. 198; **Alper**, s. 65; **Çeker**, s. 266; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 272; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Tüzün**, s. 130; **Türk**, s. 57; **Alkan**, s. 42; **Çam**, s. 46; **Demir**, s. 26; **Okyar**, s. 37; **Güngör**, s. 42; **Karadoğan**, 49; **Bilgetekin**, s. 25; **Alhan**, s. 37, **Çamurcu**, s. 10.

¹²⁷ 11. HD., E. 2016/6071 K. 2018/221 T. 11.01.2018; 23. HD., E. 2013/6712 K. 2013/8340 T. 26.12.2013, “Yok hükmünde olan kararlar, baştan beri hüküm ifade etmezler ve bunların yok hükmünde olduğunun tespiti için açılacak davalarda genel kurulda muhalefette bulunmuş olma şartı aranmayacağı gibi, bir aylık hak düşürücü süre içinde açılmış olmaları da dinlenmeleri yönünden zorunlu değildir. Sonradan icazetle dahi geçerli hale gelmezler. Yokluk halinde, hukuki işlem bir veya daha fazla unsurunun yokluğu nedeniyle şeklen dahi olsa mevcudiyet (varlık) kazanamamaktadır... Genel kurul kararlarının yokluğunun tespiti davası açabilmek için kararlara muhalif olmak gerekmediği gibi, açılacak dava da herhangi bir süreye tabi değildir...” (www.lexpera.com.tr)

¹²⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1029; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 370; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 153; **Ergün**, s. 608; **Korkut**, s. 38; **Bahtiyar**, s. 198; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Alper**, s. 62; **Arslan**, s. 269; **Çeker**, s. 266; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 272; **Alkan**, s. 41 – 42; **Türk**, s. 56; **Dalay Ülgen**, s. 41; **Çam**, s. 46; **Demir**, s. 25 – 26; **Okyar**, s. 37; **Güngör**, s. 42; **Bilgetekin**, s. 25; **Alhan**, s. 37 – 38; **Çamurcu**, s. 11.

hukuki sonuçları doğurmasından dolayı yokluk talebinin dürüstlük ve hakkın kötüye kullanımı kurallarına aykırı öne sürülüp sürülemeyeceği yönünde görüş ayrılığı vardır¹²⁹. Bizim de katıldığımız görüşe göre, butlanda olduğu gibi dürüstlük kuralına aykırı olacak ve hakkın kötüye kullanımı şeklinde bir yokluk talebinin öne sürülemeyeceği ifade edilmektedir¹³⁰. Diğer görüşü savunan yazarlara göre, her ne kadar yokluk ve butlanın hukuki sonuçları aynı olsa da farklı hukuki kavramlardır. Bu sebeple yokluğun öne sürülmesi dürüstlük kuralına aykırı ve hakkın kötüye kullanımı şeklinde olmuş olsa bile öne sürülebileceğini ifade etmektedirler¹³¹.

2.2. GENEL KURUL KARARLARINDA HÜKÜMSÜZLÜK

2.2.1. Genel Kurul Kararlarında Butlan

Eski TTK'da genel kurul kararlarında butlan kavramı düzenlenmemiştir. Ancak genel hükümlerdeki butlan kavramının kıyasla genel kurul kararlarına da uygulandığı görülmektedir¹³². Ancak bu durum genel kurul kararlarına özgü sorunlar nedeniyle

¹²⁹ Kayar, s. 430 – 431; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 36; Ergün, s. 609; Korkut, s. 40; Türk, s. 56; Çam, s. 47; Nomer Haluk Nami, Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğe İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2008, s. 61 – 62.

¹³⁰ Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 722f; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 274; Alkan, s. 49; Çam, s. 47; Güngör, s. 43; Yargıtay bu doğrultudaki yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2016/463 K. 2017/3995 T. 22.6.2017; 23. HD., E. 2012/3744 K. 2012/6676 T. 14.11.2012; 11. HD., E. 2015/15625 K. 2016/3083 T. 21.03.2016; “...Ancak yokluk ve butlanı gerektiren hususun öğrenilmesinden sonra uzun süre sessiz kalıp dava açmayan ilgililer yönünden TMK'nın 2'nci maddesi uyarınca dava açma hakkının düşüp düşmediğinin de değerlendirilmesi gereklidir...” (www.lexpera.com.tr)

¹³¹ Şener, Ortaklıklar, s. 533; Bozkurt, s. 371; Kayar, s. 430 – 431; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 36; Ergün, s. 609; Üçışık / Çelik, s. 341; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 61 – 62; Korkut, s. 39 – 40; Bilgili / Demirkapı, s. 342; Alper, s. 62; Karasu, s. 87; Türk, s. 56 – 57; Demir, s. 28; Karadoğan, s. 54.

¹³² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 29; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 722c; Korkut, s. 28, 51; Bahtiyar, s. 199; Can, s. 171; Alper, s. 268; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 75; Üçışık / Çelik, s. 339; Gümbüşoğlu, s. 1789; Alkan, s. 53; Türk, s. 58; Dalay Ülgen, s. 67; Çam, s. 50; Demir, s. 36; Okyar, s. 38; Güngör, s. 40; Karadoğan, s. 49; Bilgetekin, s. 26 – 27; Alhan, s. 39 – 40; Çamurcu, s. 12; Kendigelen Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Bası, İstanbul 2016, s. 347; Aynı doğrultuda HGK için, Bkz: HGK., E. 2013/1048 K. 2014/430 T. 2.4.2014, “...Bilindiği üzere, mülga 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (6762 Sayılı TTK) batıl kararlara yönelik olarak genel kurul kararlarının iptali için dava açma hakkı düzenlenmemiş ancak doktrin ve uygulamada ilgililerin açacağı bir tespit davası ile hükümsüzlüğün belirlenmesinin talep edebileceği kabul edilmiştir. (6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 447. maddesinde ise genel kurulun hangi tür kararlarının batıl olduğu hüküm altına alınmış durumdadır.) Hükümsüzlük halleri, yokluk ve butlan olarak iki alt kategoride ele alınabilir. Kavram olarak yokluk; bir hukuki işlemin doğabilmesi için öngörülen ve kurucu nitelikte olan emredici hükümlere aykırılık halidir. Bu aykırılık, işlemin unsurlarında eksikliğe yol açar ve işlemi "yokluk" ile sakat hale getiri. Yok sayılan işlem, şeklen dahi meydana gelmemiştir. Yokluk, bunu ileri sürme konusunda hukuki menfaati

yetersiz kalmaktaydı. Zira genel kurul kararlarının kendine özgü butlan sebepleri mevcuttu. Bunların yazılı olarak düzenlenmemesi de karışıklığa sebep oluyordu¹³³. Yeni TTK hazırlanırken bu husus dikkat altına alındı. Yeni kanun ile TTK m. 447’de butlan başlığı¹³⁴ altında genel kurul kararlarının butlanı düzenlendi¹³⁵.

Genel kurul kararlarının butlanı sebepleri TTK m. 447’de düzenlenmiştir. TTK m. 447’ye göre; “*Genel kurulun, özellikle; a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.*” Madde hükmünde sayılan sebepler sınırlı sayıda sayılmamıştır. Zira genel kurul kararlarının butlanı sayılacak sebeplerin çok çeşitli olması nedeniyle tek tek sayılması mümkün değildir. Bu nedenle söz konusu sebepler sınırlı sayı (numerus clausus) olarak düzenlenmemiştir¹³⁶. Ancak diğer butlan sebeplerini tespit etmede TTK m. 447’den yararlanılacağı ifade edilmelidir¹³⁷.

TTK m. 447’de sayılan sebepleri üç bentte düzenlendiğinden üç başlık altından incelemek mümkündür.

Butlan sebeplerinden birincisi vazgeçilmez nitelikteki haklarının ihlalidir. Vazgeçilmez hakların ihlali sonucunda genel kurul kararlarına butlan yaptırımı uygulanacaktır. TTK m. 447/a’ya göre, “*Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy,*

bulunan herkes tarafından her zaman ileri sürülebilir ve tespit ettirilebilir, hâkim tarafından da re’sen dikkate alınır. Mahkemenin vereceği tespit hükmü, bu durumu açıklayıcı niteliktedir...” (www.lexpera.com.tr)

¹³³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 29; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 722c; **Türk**, s. 59.

¹³⁴ Eski Borçlar Kanun’da “*butlan*” olarak kullanılan terim TBK m. 27’de “*kesin hükümsüzlük*” olarak ifade edilmiştir. Lakin TTK m. 447’de Eski Borçlar Kanun’da ifade edilen butlan terimi kullanılmıştır. Bu iki terim aynı anlamda kullanılmıştır. Öğretide bu durum kavram karmaşası yarattığından dolayı eleştirilmektedir. Öğretiye göre iki kanunda aynı anlama gelen kesin hükümsüzlük teriminin kullanılması gerektiği ifade edilmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1030.

¹³⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1033 – 1034; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 370; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 29; **Ergün**, s. 612; **Alkan**, s. 55; **Türk**, s. 59; **Çam**, s. 49; **Demir**, s. 44; **Okyar**, s. 38; **Güngör**, s. 41 – 42; **Karadoğan**, s. 49 – 50; **Bilgetekin**, s. 27; **Alhan**, s. 50; **Çamurcu**, s. 12.

¹³⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1033 – 1034; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 29; **Ergün**, s. 612; **Alkan**, s. 55.

¹³⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1033 – 1034; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 158 – 161; **Ergün**, s. 612.

dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararları batıldır.” Bu maddenin mefhumu muhalifinden vazgeçilmez nitelikteki bir hakkı sınırlandıran genel kurul kararının alınması gerektiği söylenebilir. Diğer bir deyişle vazgeçilmez nitelikte olmayan sınırlandırmalar veya bir defalık¹³⁸ sınırlandırmalar neticesinde butlan kararı alınmaz¹³⁹. Bu alınan kararlar iptal yaptırımına konu olabilir¹⁴⁰. Butlan yaptırımı söz konusu olabilmesi için var olan vazgeçilmez nitelikteki hakkı sınırlandırma veya ortadan kaldırma amacıyla bir genel kurul kararı alınmış olmalıdır. Böyle bir durumda vazgeçilmez nitelikte hakkı kısıtlayan veya ortadan kaldıran genel kurul kararına karşı butlan yaptırımı uygulanır¹⁴¹. Örneğin pay sahiplerinin şirketin feshini isteme, genel kurul kararının iptalini istemesinin kısıtlanması öngören genel kurul kararları butlan yaptırımına maruz kalır¹⁴².

Butlan sebeplerinden ikincisi, pay sahiplerinin inceleme ve denetleme haklarının izin verilen ölçü dışında engellemesi halinde uygulanır. TTK m. 447/b’ye göre, “*Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran kararlar batıldır.*” Bu hakların sınırlandırılmasına ilişkin kararların tamamı butlan yaptırımına maruz kalmaz. Zira madde metninden de anlaşılacağı üzere, kanunen izin verilen ölçü dışında bir sınırlandırmanın olması gerekir¹⁴³. Buna karşılık

¹³⁸ Öğretide azınlıkta bulunan diğer görüşe göre ister bir defalık ister süreklilik arz etsin bu şekilde alınan genel kurul kararının batıl olacağını ifade edilir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s.74.

¹³⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1038 – 1039; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 72, 160; **Alkan**, s. 55; **Türk**, s. 61; **Çam**, s. 79; **Okyar**, s. 56.

¹⁴⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1038 – 1042; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 72, 160 – 165.

¹⁴¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1033, 1038 – 1042; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 160 – 165; **Ergün**, s. 612; **Korkut**, s. 102 – 103; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 84; **Üçışık / Çelik**, s. 342; **Türk**, s. 61; **Çam**, s. 79; **Okyar**, s. 56.

¹⁴² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1038; **Şener**, Ortaklıklar, s. 532; **Bozkurt**, s. 371; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 160 – 165; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2020/5626 K. 2021/3041 T. 29.3.2021, “...*TBK 21/1 maddede belirlenen şekil şartlarına göre de somut davada sunulan vekaletname ve imza sirkülerinin davacı temsilcilerinin genel kurul toplantısına kabul edilmelerine engel teşkil etmeyeceği, dolayısıyla davacı tarafın TTK'nın 447(1)-a maddesinde tanımlanan pay sahibinin genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilmez nitelikteki haklarını ortadan kaldıran genel kurul toplantısının batıl olduğu gerekçesiyle, genel kurul kararlarının mutlak butlanla batıl olduğunun tespitine karar verilmiştir...*” (www.lexpera.com.tr)

¹⁴³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1043 – 1044; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 371; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 72, 160, 168; **Korkut**, s. 109; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 85 – 86; **Üçışık / Çelik**, s. 345; **Kendigelen**, s. 75; **Karasu**, s. 75; **Türk**, s. 62; **Çam**, 79; **Bilgetekin**, s. 29.

sınırlandırma içeren genel kurul kararları hakkında butlan şartları gerçekleşmemişse, iptal yaptırımı gündeme gelebilir¹⁴⁴. Yukarıdaki madde metni için ifade ettiğimiz mefhumu muhalifi açıklaması burada da geçerlidir¹⁴⁵. Bu madde metninden dolayı bir butlan kararının alınması için bu hakların kanunen belirlenen ölçü dışında bir sınırlamanın var olması ve genel kurul kararı ile sınırlama ve ortadan kaldırmanın amaçlanması gerekir¹⁴⁶. Örneğin, TTK m. 437¹⁴⁷ kapsamında bilgi ve inceleme hakkının engelleyecek nitelikteki genel kurul kararları butlan yaptırımına maruz kalır¹⁴⁸.

Butlan sebeplerinden sonuncu ise; anonim şirketin temel yapısını bozan nitelikte kararlar ile sermayenin korunmasına aykırı nitelikte kararlar alınması halidir.¹⁴⁹ Temel yapı kavramından anlaşılması gereken anonim şirketin yapısına aykırılık teşkil eden kararlar niteliği itibariyle şirketin temel yapısına aykırıdır. Böyle bir durumda butlan yaptırımı uygulanacaktır¹⁵⁰. Örneğin tek borç ilkesi kapsamının dışında pay sahiplerinden

¹⁴⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1043 – 1044; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 72, 160, 168; **Ergün**, s. 612.

¹⁴⁵ Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, 1.2.2.1 numaralı başlık.

¹⁴⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1043 – 1045; **Bozkurt**, s. 371; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 160, 168; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 85 – 86; **Üçışık / Çelik**, s. 345; **Kendigelen**, s. 75; **Karasu**, s. 75; **Alkan**, s. 56 – 57; **Türk**, s. 62; **Çam**, 79; **Bilgetekin**, s. 29.

¹⁴⁷ TTK m. 437/1, “*Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulur. Bunlardan finansal tablolar ve konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur. Her pay sahibi, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir.*”

¹⁴⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1044; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 371; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 160, 168; Aynı doğrultuda HGK için, Bkz: HGK., E. 2021/701 K. 2022/275 T. 8.3.2022, “... Öte yandan 6102 TTK'nın 447. maddesi ile genel kurul kararlarının butlanı açıkça düzenlenmiştir. Buna göre genel kurulun, özellikle; pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlayan veya ortadan kaldıran; pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlayan; anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları batıldır. 6102 sayılı TTK'nın 447. maddesinde genel bir düzenleme yapılmamış, sadece örnek niteliğinde butlan sebepleri sayılmakla yetinilmiştir. Dolayısıyla 6102 sayılı TTK'nın 447. maddesinde sayılmayan durumlarda 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 27. maddesi uygulanacak; emredici hukuk kurallarına, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan genel kurul kararları da batıl sayılacaktır...” (www.lexpera.com.tr)

¹⁴⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1043 – 1046; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 533; **Bozkurt**, s. 372; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 160, 169 – 171;

¹⁵⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1045 – 1046; **Bozkurt**, s. 372; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 160, 169 – 171; **Ergün**, s. 612; **Alkan**, s. 58 – 59; **Türk**, s. 63 – 64; **Çam**, s. 83 – 85; **Demir**, s. 53, 57; **Okyar**, s. 50 – 55; **Karadoğan**, s. 49 – 51; **Bilgetekin**, s. 33; **Alhan**, s. 44 – 48.

ek ödeme yükümü veren kararlar temel yapıyı bozan kararlardır. Yine genel kurulda alınması gereken denetçi raporu olmadan alınan kararlar temel yapıyı bozan kararlardır. Bu kararların alınması halinde butlan yaptırımını uygulanır¹⁵¹. Şirket genel kurulundan sermayenin korunmasını engellemeye yönelik alınan kararlar da butlan yaptırımının uygulandığı kararlardandır. Örneğin anonim şirketin asgari belirli bir sermaye miktarı ile kurulabilmesini düzenleyen TTK m. 332/1 hükmüne aykırı alınan kararlar ile şirketin tek pay sahibi olacak şekilde kendi paylarını iktisap etme yasağını düzenleyen TTK m. 338/3 hükmüne aykırı alınacak kararlar butlan yaptırımına maruz kalır¹⁵².

TTK m. 447’de sebepler sınırlı sayıda olmadığından yukarıda bahsedilen sebepler haricinde de butlan sebepleri de mevcuttur¹⁵³. Kanun koyucu TTK m. 447 gerekçesinde, bu madde dışında da butlan sebeplerinin olabileceğini ancak bu sebeplerin butlanın ikinciliği prensibi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir¹⁵⁴. Butlanın ikinciliği prensibi, genel kurul kararının özel sebepler dolayısıyla iptal edilmesinin yeterli

¹⁵¹ **Pulaşlı**, s. 868; **Şener**, s. 531 – 532; **Bozkurt**, s. 364; **Kayar**, s. 428; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 150, 159 – 161; **Ergün**, s. 612; **Alkan**, s. 58 – 59; **Türk**, s. 63 – 64; **Çam**, s. 83 – 85; **Demir**, s. 53, 57; **Okyar**, s. 50 – 55; **Karadoğan**, s. 49 – 51; **Bilgetekin**, s. 33; **Alhan**, s. 44 – 48.

¹⁵² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1047; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531 – 532; **Bozkurt**, s. 372; **Moroğlu**, s. 160, 169 – 171; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2018/353 K. 2019/2685 T. 8.4.2019, “...6102 sayılı TTK’nın “Butlan” başlığını taşıyan 447. maddesi, “Genel kurulun, özellikle; a) pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.” hükmünü haizdir. Yine aynı Yasa’nın 357. maddesiyle, pay sahiplerinin eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulacağı düzenleme altına alınmıştır. Sözü edilen karar, şirket ortağının, ortaklıktan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki kâr payı alma hakkını, elde edilen kârın yönetim kurulu üyelerine örtülü olarak dağıtılması suretiyle sınırlandırmaktadır. Ayrıca, bu kararlar, şirket bünyesinde aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olarak da görev yapan ortaklıkların elde edilen kârdan daha fazla pay alabilmesinin önü açılmakta, karar bu yönüyle, eşit işlem ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Bu itibarla, mahkemece, anılan kararın örtülü kâr payı dağıtma amacı taşıyan ve eşit işlem ilkesine aykırı olduğu gözetilerek, butlanına karar verilmesi gerekirken bu hususta bir değerlendirme yapılmaması doğru görülmemiş, hükmün bozulması gerekmiştir...” (www.lexpera.com.tr)

¹⁵³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1033 – 1034; **Bozkurt**, s. 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 29 – 31, 167 – 168; **Ergün**, s. 612; **Bilgili / Demirkapı**, s. 350; **Karasu**, s. 82; **Türk**, s. 64.

¹⁵⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1033 – 1034; **Bilgili / Demirkapı**, s. 350; **Karasu**, s. 82; **Türk**, s. 64; **Çam**, s. 51; **Demir**, s. 37; **Okyar**, s. 42; **Alhan**, s. 59; **Çamurcu**, s. 17; TTK m. 447 gerekçesi, “...Konusu itibarıyla bätül olan genel kurul kararları, bazı niteliklere sahip pay sahipliği haklarını kaldıran veya sınırlandıran, anonim şirketin temel yapısını bozan ve sermayenin korunması ilkesine aykırı olan kararlara özgülenmiştir. Bunun dışındaki bätül genel kurul kararlarının tespitinde ise butlanın ikincilliği ilkesi uygulanır. Bu ilke, özel sebepler dolayısıyla iptal etmenin yeterli ve tatmin edici bir yaptırım oluşturmadığı hallerde hukukun genel hükmü ve ilkelerine göre butlana karar verilmesi anlamını taşır. Sakınma ilkesinin özellikle şekli sebeplerin (eksiklik ve aksaklıkların) butlana yol açtığı hallerde gözetilmesi gerekir...” (www.lexpera.com.tr)

ve tatmin edici olmadığı durumlarda butlan kararı verilmesi gerektiğini ifade eden prensiptir¹⁵⁵.

Müstakbel pay sahipleri, alacaklılar ve şirket çalışanlarının korunması amacıyla konulmuş hükümlere aykırı alınacak kararlar içinde butlan yaptırımına gidilir¹⁵⁶. Yine TBK m. 27 kapsamında da butlan yaptırımına başvurulabilir. TBK m. 27'ye göre, “*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.*” TBK m. 27 kapsamında butlan sebeplerinden ilki kanunun emredici hükümlerine¹⁵⁷ aykırı alınan kararların batıl olduğudur¹⁵⁸. Örneğin, yönetim kurulu seçimlerinin toplantısız yapılması veya genel kurul kararlarının Bakanlık Temsilcisi olmadan yapılmasını öngören kararlar batıldır¹⁵⁹. Burada dikkat edilmesi gereken husus Bakanlık Temsilci olmadan alınan kararlar yok hükmündeyken, Bakanlık Temsilcisi olmadan karar alınmasını öngören kararların batıl olduğudur. TBK m. 27 kapsamında ikinci butlan sebebi alınacak kararın ahlaka aykırı olmasıdır. Hukuk düzeni ahlaka aykırı olarak yapılan hiçbir işlemi korumaz¹⁶⁰. Örneğin,

¹⁵⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1033 – 1034; **Bilgili / Demirkapı**, s. 350; **Karasu**, s. 82; **Türk**, s. 64; **Çam**, s. 51; **Demir**, s. 37; **Okyar**, s. 42; **Alhan**, s. 59; **Çamurcu**, s. 17.

¹⁵⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 72; **Bilgili / Demirkapı**, s. 351; **Alper**, s. 66; **Karasu**, s. 82; **Türk**, s. 65; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: Antalya BAM, 11. HD., E. 2020/1931 K. 2022/1228 T. 28.9.2022, “...24/05/2016 tarihli genel kurul kararının TBK'nun 27. Ve TTK'nun 447. Maddesi cihetinde kesin hükümsüzlüğe karar verilmesinin gerektiğini, TBK'nun 27. Maddesine göre kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkansız olan sözleşmelerin kesin olarak hükümsüz olduğunu, doktrinde üçüncü kişileri ve alacaklıları korumaya yönelik hükümlerin emredici nitelikte oldukları ve söz konusu hükümlerin aksini öngören genel kurul kararının batıl olduğunun belirtildiğini, bu nedenle 24/05/2016 tarihli genel kurul kararının butlanına karar verilmesi gerektiğini...” (www.lexpera.com.tr)

¹⁵⁷ Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, aaaa numaralı başlık.

¹⁵⁸ **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 722c; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 158 – 172; **Ergün**, s. 611; **Bahtiyar**, s. 199; **Bilgili / Demirkapı**, s. 348; **Alper**, s. 76; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s.14; **Alkan**, s. 60; **Türk**, s. 65; **Çam**, s. 39, 73 – 76; **Demir**, s. 37; **Okyar**, s. 38 – 39; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 34; **Alhan**, s. 51 – 52.

¹⁵⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 158 – 172; **Ergün**, s. 611; HGK., E. 2013/1048 K. 2014/430 T. 2.4.2014, “...butlan ise; bir işlemin, konusuna ilişkin emredici hükümlere aykırı olması halidir. Eş söyleyişle, bir işlemin konusu; kanuna, ahlaka, adaba, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı ya da imkânsız ise, bu işlem batıldır. Yokluktaki gibi, butlanda da kesin geçersizlik söz konu-sudur; hâkim bunu resen göz önünde bulundurur ve herkes bu geçersizliği, iptal davasında öngörülen üç aylık süreyle bağlı olmaksızın ileri sürebilir ve tespit ettirebilir. Yokluk ve butlan arasında sonuçları değil, sebepleri bakımından farklılık bulunmaktadır (Fatih Bilgili, Ertan Demirkapı, Şirketler Hukuku, 2012, 2. Baskı, s.190)...” (www.lexpera.com.tr)

¹⁶⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 172 – 178; **Ergün**, s. 611; **Korkut**, s. 64; **Alkan**, s. 60; **Türk**, s. 66; **Çam**, s. 76; **Demir**, s. 38; **Okyar**, s. 38 – 39; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 34; **Alhan**, s. 51 – 52.

işletme konusu çelik sanayi olan bir şirket, işletme konusunu kumar veya fuhuş olarak değiştirecek bir karar alırsa bu karar batıldır¹⁶¹. TBK m. 27 kapsamında üçüncü butlan sebebi kamu düzenine aykırılıktır¹⁶². Alınan kararlar hukuka aykırı olmasa da kamu düzenine aykırı olabilir. Hukuk düzeni alınan bu kararların kabul etmez. Bu sebeple kamu düzeni aykırı alınan kararlar batıldır¹⁶³. TBK m. 27 kapsamında dördüncü butlan sebebi kişilik haklarına aykırılıktır. Alınan kararlar kişilik haklarına aykırı olamaz¹⁶⁴. Örneğin, pay sahiplerinin başka bir şirkete ortak olma hakkını sebep olmadan aşırı olarak yasaklayan kararlar batıldır¹⁶⁵. TBK m. 27 kapsamında beşinci butlan sebebi ise, konusu imkânsız olan işlemler batıldır¹⁶⁶. Örneğin, ölmüş bir kişiyi yönetim kurulu başkanı olmasını öngören karar batıldır. Yine mevcut olmayan bir eşyanın alınmasını öngören kararlarda batıldır¹⁶⁷.

Butlan sebepleri TTK m. 447’de sayıldığı ve bu sayımın tahdidi (sınırlı sayıda) olmadığını ifade etmiştik. Yine anılan hükümde sayılmayan ancak gerekçesinde ifade

¹⁶¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 172 – 178; **Ergün**, s. 611; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: Ankara BAM, 21. HD., E. 2020/622 K. 2022/1338 T. 27.10.2022, “...*Oda'nın bu şekilde payının ciddi oranda düşürülmesine yol açan söz konusu genel kurul kararının ahlaka ve adaba aykırı bulunarak ilk derece mahkemesince yazılı şekilde batıl olduğunun tespitine karar verilmesinde herhangi bir isabetsizlik görülmemiş, davalı vekilinin istinaf sebeplerinin reddi gerekmiştir...*” (www.lexpera.com.tr)

¹⁶² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 181; **Ergün**, s. 611; **Korkut**, s. 66; **Alkan**, s. 60; **Türk**, s. 66; **Çam**, s. 76; **Demir**, s. 37; **Okyar**, s. 38 – 39; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 34; **Alhan**, s. 51 – 52.

¹⁶³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 181; **Ergün**, s. 611; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2013/3403 K. 2013/5047 T. 5.9.2013, “...*Genel kurulda alınan kararların, kanunun emredici kurallarına, kamu düzenine, ahlak ve adaba aykırı veya konusunun olanaksız olması halinde, alınan kararlar mutlak butlanla batıl olup, bu kararların iptali yerine, batıl olduğunun tespitine karar verilmesi gerekir. Toplantı ve karar yeter sayılarına ilişkin emredici düzenlemelere aykırılık taşıyan genel kurul kararları da bunlardan olup, mahkemece toplantı yeter sayısına aykırılık taşıyan seçimle ilgili maddenin, batıl olduğunun tespitine hükmedilmesi gerekirken...*” (www.lexpera.com.tr)

¹⁶⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 181; **Ergün**, s. 611; **Korkut**, s. 67; **Alkan**, s. 61; **Türk**, s. 66; **Çam**, s. 77; **Demir**, s. 39; **Okyar**, s. 38 – 39; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 34; **Alhan**, s. 51 – 52.

¹⁶⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 181; **Ergün**, s. 611; Aynı doğrultuda HGK için, Bkz: HGK., E. 2021/701 K. 2022/275 T. 8.3.2022, “...*Dolayısıyla 6102 sayılı TTK'nın 447. maddesinde sayılmayan durumlarda 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 27. maddesi uygulanacak; emredici hukuk kurallarına, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan genel kurul kararları da batıl sayılacaktır...*” (www.lexpera.com.tr)

¹⁶⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 179 – 181; **Ergün**, s. 611; **Korkut**, s. 61; **Alkan**, s. 61; **Türk**, s. 66; **Çam**, s. 78; **Demir**, s. 40; **Okyar**, s. 38 – 39; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 34; **Alhan**, s. 51 – 52.

¹⁶⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1032; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 179 – 181; **Ergün**, s. 611.

edilen şekil yönünden butlan sebepleri de vardır¹⁶⁸. Bu sebepler öğreti ve içtihatlarla bırakılmıştır. Buradaki amaç butlan sebeplerinin fazla ve öngörülemez şeklinde olmasından kaynaklanır. Zira öğreti ve içtihat, ihtiyaçlara ve somut olayın durumuna göre alınan kararların batıl olduğunu tespit edeceklerdir¹⁶⁹.

Genel kurul kararlarına ilişkin butlan sebepleri mevcut ise menfaati bulunan herkes itiraz şeklinde veya bağımsız bir dava yolu ile butlanı ileri sürebilir¹⁷⁰. Öne sürülebilmesi için herhangi bir süre sınırı yoktur¹⁷¹. Butlan, davada taraflarca ileri sürülmüş bir butlan talebi olmasa bile mahkemeye sunulmuş bilgi ve belgelerden anlaşılacak koşuluyla hâkim tarafından resen dikkate alınır¹⁷². Butlan sebeplerinin bulunması halinde açılacak dava tespit davası niteliğindedir. Tespit davası sonucunda verilen hüküm açıklayıcı niteliktedir. Bu sebeple butlan yaptırımını uygulanan genel kurul kararları geriye etkili bir şekilde hiçbir hüküm doğurmazlar ve sonrasında geçerli kılınamaz¹⁷³. Butlanın tespiti için dava açan kişinin HMK m. 106/2¹⁷⁴ gereği güncel bir

¹⁶⁸ TTK m. 447 gerekçesi.

¹⁶⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1049; **Bozkurt**, s. 371; **Ergün**, s. 612; **Alkan**, s. 62; **Türk**, s. 67; **Çam**, s. 50; **Okyar**, s. 42; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 23. HD., E. 2013/8106 K. 2014/2232 T. 24.3.2014, “...Gerekçede “Tüm butlan hallerinin ve sebeplerinin kanunda gösterilmesi veya tanımlanması ise imkansızdır. Onun için batıl kararları iki kategoriye ayırmak, şekil yönünden batıl genel kurul kararlarını veya sebeplerini belirlemeyi içtihata ve öğretiye bırakmak, konu açısından batıl genel kurul kararlarına da sınırlayıcı olmamakla birlikte, örnekler göstererek-kesin çizgilerle işaret etmek en isabetli yol olarak değerlendirilmiştir.” açıklamasına yer verilmiştir...” (www.lexpera.com.tr)

¹⁷⁰ **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Korkut**, s. 45; **Bahtiyar**, s. 202; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342 – 344; **Alper**, s. 66; **Alkan**, s. 63; **Türk**, s. 67 – 68; **Çam**, s. 53; **Demir**, s. 87 – 88; **Okyar**, s. 56; **Güngör**, s. 47; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 35; **Alhan**, s. 54; **Çamurcu**, s. 18.

¹⁷¹ **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Alkan**, s. 63; **Türk**, s. 67; **Dalay Ülgen**, s. 67; **Çam**, s. 53, 107; **Demir**, s. 96; **Karşoğlu**, s. 278; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 24, 157; **Çamurcu**, s. 31.

¹⁷² **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Korkut**, s. 32; **Bahtiyar**, s. 202; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Alper**, s. 66; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 107; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s.11; **Alkan**, s. 63; **Türk**, s. 68; **Dalay Ülgen**, s. 67; **Demir**, s. 24; **Güngör**, s. 47; **Karadoğan**, s. 52; **Alhan**, s. 51; **Çamurcu**, s. 20.

¹⁷³ **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Korkut**, s. 32 – 33; **Can**, s. 174; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Alper**, s. 66; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 106; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s.11; **Alkan**, s. 64; **Türk**, s. 68; **Çam**, s. 53.

¹⁷⁴ HMK m. 106/1 ve 106/2, “Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir. Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.”

yararının varlığı gerekir¹⁷⁵. Eğer tespit davası açan kişi hali hazırda pay sahibi ise güncel bir yararının var olduğu kabul edilir. Tespit davasını yönetim kurulu veya yönetim kurulu üyeleri de açabilirler. Bu sebeple alınan kararları uygulamada sorumlulukları bulunan bu kişilerin korunmaya değer güncel bir yararın bulunduğu kabul edilmektedir¹⁷⁶. Dava üçüncü kişiler tarafından açılır ise, hukuken korunmaya değer bir güncel yararın var olup olmadığı mahkemece resen araştırılır¹⁷⁷. Butlanın ileri sürülmesi dürüstlük kuralına uygun olmalı ve hakkın kötüye kullanımına aykırılı olmamalıdır¹⁷⁸. Örneğin, hiçbir kimseye etkisi olmayan ve herkesçe kabul edilmiş bir karar hakkında sonradan fayda sağlama amacıyla butlanı ileri sürmek dürüstlük kuralına ve hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırı¹⁷⁹ olduğundan öne sürülemez¹⁸⁰. Butlanın tespiti davası mahkemece

¹⁷⁵ Şener, Ortaklıklar, s. 533; Bozkurt, s. 370 – 371; Kayar, s. 432; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N.722f; Moroğlu, s. 176 – 178; Korkut, s. 183; Karasu, s.86; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 106; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 273; Alkan, s. 64; Türk, s. 69; Çam, s. 106; Demir, s. 34; Okyar, s. 37; Bilgetekin, s. 48; Alhan, s. 38; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2012/4626 K. 2012/5636 T. 02.10.2012; 11. HD., E. 2018/1921 K. 2019/3422 T. 6.5.2019, “...”genel kurul kararlarının iptali-butlan”, 486. maddesine göre “pay senedi bastırılması”, 531. maddesine göre “haklı sebeplerle fesih”, 553. maddesine göre “kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu” çerçevesinde mahkemede dava açıp başvuruda bulunabilme imkanına sahip olduğu, mahkemenin 2017/127 E.sayılı dosyasının taraflar arasında şirketin fesih ve tasfiyesi talebine ilişkin olduğu gerekçesiyle hukuki yarar yokluğundan davanın reddine karar verilmiştir...” (www.lexpera.com.tr)

¹⁷⁶ Şener, Ortaklıklar, s. 533; Bozkurt, s. 370 – 371; Kayar, s. 432; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 181; Ergün, s. 612; Korkut, s. 184; Karasu, s. 86; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s.273; Alkan, s. 64; Türk, s. 70; Çam, s. 106; Demir, s. 34; Okyar, s. 37; Bilgetekin, s. 48; Alhan, s. 38.

¹⁷⁷ Şener, Ortaklıklar, s. 533; Bozkurt, s. 370 – 371; Kayar, s. 432; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 182; Ergün, s. 612; Korkut, s. 184; Karasu, s. 86; Alkan, s. 64; Türk, s. 70; Çam, s. 106; Çam, s. 106; Demir, s. 34; Okyar, s. 37; Bilgetekin, s. 48; Alhan, s. 38.

¹⁷⁸ Şener, Ortaklıklar, s. 533; Bozkurt, s. 370 – 371; Kayar, s. 432; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N.722f; Bahtiyar, s. 202; Can, s. 172; Bilgili / Demirkapı, s. 342; Alper, s. 62; Üçışık / Çelik, s. 341; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 274; Alkan, s. 67; Türk, s. 70; Çam, s. 108; Demir, s. 105 – 110; Okyar, s. 58; Güngör, s. 42 – 43; Bilgetekin, s. 45; Çamurcu, s. 20; Aynı doğrultuda HGK için, Bkz: HGK., E. 2021/701 K. 2022/275 T. 8.3.2022, “...Her hak gibi genel kurul kararının butlanının ileri sürülmesi de dürüstlük kuralı çerçevesinde mümkündür. (TMK md.2) Bu kurala aykırı olarak dava ve itiraz yoluyla genel kurul kararının butlanına istinat edilemez...” (www.lexpera.com.tr)

¹⁷⁹ Yokluk ve butlan kavramları sonuç bakımından büyük farklar barındırmasa da kötünietli kullanım açısından farklılıklar içermektedir. Öğretideki kabul edilen genel görüşe göre, yokluk yaptırımında hakkın kötüye kullanımı öne sürülemezken butlan yaptırımını bakımından dürüstlük kuralı çerçevesinde hakkın kötüye kullanımının öne sürülebileceği ifade edilmektedir. Detaylı bilgi için, Bkz: Tüzemen Atik, s. 313.

¹⁸⁰ Şener, Ortaklıklar, s. 533; Bozkurt, s. 370 – 371; Kayar, s. 432; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N.722f; Bahtiyar, s. 202; Can, s. 172; Bilgili / Demirkapı, s. 342; Alper, s. 62; Üçışık / Çelik, s. 341; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 274; Alkan, s. 67; Türk, s. 70; Çam, s. 108; Demir, s. 105 – 110; Okyar, s. 58; Güngör, s. 42 – 43; Bilgetekin, s. 45; Çamurcu, s. 20.

reddedilirse sadece tarafları bağlar. Ancak tespit davası mahkemece kabul edilirse artık üçüncü kişilerde dahil olmak üzere herkesi bağlar¹⁸¹.

2.2.2. Genel Kurul Kararlarında Askıda Hükümsüzlük

Askıda hükümsüzlük, bir hukuki işlemin hüküm doğurabilmesi için kanunda öngörülen unsurların eksik olması nedeniyle başlangıçta hüküm ve sonuç doğurmaması, ancak eksik olan bu unsurların tamamlanması ile hukuki sonuç doğurabilmesi durumunu ifade eder. Askıda hükümsüz hukuki işlemin hüküm ve sonuç doğurması eksik unsurun tamamlanmasına bağlıdır. Eğer eksik unsur veya unsurlar tamamlanır ise hukuki işlem başlangıçtan itibaren hüküm ve sonuç ifade eden bir işlem olur¹⁸². Diğer yandan eksik unsur veya unsurlar tamamlanmazsa, hukuki işlem başlangıçtan itibaren hüküm ve sonuç ifade etmez¹⁸³. İşte bu eksik unsurların giderilmesi veya giderilmemesi esnasında hukuki işlem askıdadır. Bu sebeple bu hükümsüzlük haline “askıda hükümsüzlük” denir¹⁸⁴.

TTK 454’e hükmüne göre, “Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz.” Alınan genel kurul kararının hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için pay sahiplerinin veya bu pay sahiplerinin oluşturduğu bir kurulun onaylaması gerekebilir. Bu

¹⁸¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 191 – 192; Korkut, s. 192 – 193; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 112; Alkan, s. 66; Türk, s. 71.

¹⁸² Oğuzman / Barlas, N. 761; Akıncı, s. 191 – 192; Sarı / Dural, s. 224; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 593; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 154; Antalya / Topuz, s. 234; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 38 – 39; Korkut, s. 47; Karasu, s. 86; Bahtiyar, s. 202; Bilgili / Demirkapı, s. 341; Alper, s. 67; Alkan, s. 68; Türk, s. 71; Çam, s. 70; Demir, s. 30 – 31; Okyar, s. 60 – 61; Karadoğan, s. 58; Alhan, s. 61; Çamurcu, s. 20 – 21.

¹⁸³ Oğuzman / Barlas, N. 761; Akıncı, s. 191 – 192; Dural / Sarı, s. 224; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 593; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 154; Antalya / Topuz, s. 234; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 37 – 38; Korkut, s. 47; Karasu, s. 86; Bahtiyar, s. 202; Bilgili / Demirkapı, s. 341; Alper, s. 67; Alkan, s. 68; Türk, s. 71; Çam, s. 70; Demir, s. 30 – 31; Okyar, s. 60 – 61; Karadoğan, s. 58; Alhan, s. 61; Çamurcu, s. 20 – 21.

¹⁸⁴ Oğuzman / Barlas, N. 761; Akıncı, s. 191 – 192; Dural / Sarı, s. 224; Kocayusufpaşaoğlu (Hatemi / Serozan / Arpacı), s. 593; Antalya, Borçlar, Cilt 1, s. 154; Antalya / Topuz, s. 234; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 37 – 38; Korkut, s. 47; Karasu, s. 86; Bahtiyar, s. 202; Bilgili / Demirkapı, s. 341; Alper, s. 67; Alkan, s. 68; Türk, s. 71; Çam, s. 70; Demir, s. 30 – 31; Okyar, s. 60 – 61; Karadoğan, s. 58; Alhan, s. 61; Çamurcu, s. 20 – 21.

hallerde alınan genel kurul kararının onaylanmasına kadar geçen sürede, kararların askıda hükümsüz olduğu ifade edilmelidir¹⁸⁵. Örneğin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onaylaması gereken bir karar askıda hükümsüzdür. Kurul onaylayınca hüküm ve sonuçlarını doğurur¹⁸⁶. Yine genel kurul kararı ile yönetim kuruluna sermaye artırımı hususunda yetki verildiği durumlar yönetim kurulunun yaptığı sermaye artırımı imtiyazlı pay sahipleri tarafından onaylanmadıkça askıda hükümsüzdür¹⁸⁷.

Askıda hükümsüzlük olarak TTK m. 455 de incelenmelidir. TTK m. 455'e göre, *“Esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararı, yönetim kurulu tarafından, şirket merkezinin ve şubelerinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edilir; ayrıca ilana bağlı hususlar ilan ettirilir, tescil ve ilan edilen karar şirketin internet sitesine konulur. Değiştirme kararı üçüncü kişilere karşı tescilden önce hüküm ifade etmez.”* Kanun koyucu bu madde ile esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin bir kararın üçüncü kişilere etki etmesi için tescil edilmesi şartını koymuştur¹⁸⁸. Alınan karar, iç ilişkide geçerli olsa da üçüncü kişilere etki edebilmesi için tescil edilmelidir¹⁸⁹.

Askıda hükümsüzlük olarak Pay Tebliği¹⁹⁰ de incelenmelidir. Pay Tebliği'nin 39/2 maddesine göre, *“Ortaklığın esas sözleşmesinde öngörülmesi kaydıyla, KİS sahipleri özel bir kurul oluştururlar. KİS sahiplerinin haklarına ilişkin olarak TTK'nın 454'üncü maddesi kapsamında alınan genel kurul kararları, toplantı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bu özel kurulca onanmadıkça hüküm ifade etmez. Bu kurulun toplantı ve karar*

¹⁸⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 40 – 41; **Korkut**, s. 48 – 49; **Alper**, s. 67; **Alkan**, s. 68; **Türk**, s. 72; **Çam**, s. 9; **Okyar**, s. 81; **Karadoğan**, s. 23; **Bilgetekin**, s. 61; **Alhan**, s. 18.

¹⁸⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 40 – 41; **Korkut**, s. 48 – 49; **Karasu**, s. 95; **Bahtiyar**, s. 203; **Bilgili / Demirkapı**, s. 341; **Alkan**, s. 68; **Türk**, s. 72; **Çam**, s. 9; **Okyar**, s. 81; **Karadoğan**, s. 23; **Bilgetekin**, s. 61; **Alhan**, s. 18; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 13. HD., E. 2017/855 K. 2018/231 T. 21.3.2018; 11. HD., E. 2015/426 K. 2015/13503 T. 15.12.2015, *“...TTK'nın 454. maddesi uyarınca şirket genel kurulunda alınan kararların, imtiyazlı pay sahiplerince onaylanmış sayıldığı gerekçesiyle asıl ve birleşen davanın reddine karar verilmiştir. Ancak, Dairemizin yerleşik içtihatları uyarınca (30.10.1991 tarih ve 7397/4985 E.K sayılı ilamı), her ne kadar imtiyazlı pay sahiplerinin, TTK'nın 454/1. maddesine (eTTK'nın 389. maddesi) göre genel kurul kararını onaylamayıp askıda bırakmaları mümkün ise de...”* (www.lexpera.com.tr)

¹⁸⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 40 – 41; **Korkut**, s. 48 – 49; **Alkan**, s. 68; **Türk**, s. 72; **Çam**, s. 9; **Okyar**, s. 81; **Karadoğan**, s. 23; **Bilgetekin**, s. 61; **Alhan**, s. 18.

¹⁸⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 42 – 43; **Korkut**, s. 48 – 49; **Bahtiyar**, s. 203; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 51; **Alper**, s. 68; **Alkan**, s. 69; **Türk**, s. 73; **Okyar**, s. 62; **Alhan**, s. 63.

¹⁸⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 42 – 43; **Korkut**, s. 48 – 49; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 51; **Alkan**, s. 69; **Türk**, s. 73; **Okyar**, s. 62; **Alhan**, s. 63.

¹⁹⁰ VII – 128.1 sayılı Pay Tebliği.

yeter sayıları hakkında TTK'nın 454'üncü maddesi hükmü uygulanır." Burada geçerli bir genel kurul kararı bulunmaktadır. Ancak katılma intifa senedi pay sahipleri bakımından hüküm ve sonuç doğurması için bu intifa senedi pay sahipleri kurulu tarafından onaylanmalıdır¹⁹¹.

Genel kurul kararlarına ilişkin askıda hükümsüzlük sebepleri mevcut ise menfaati bulunan herkes itiraz şeklinde veya bağımsız bir dava yolu ile askıda hükümsüzlük ileri sürebilir¹⁹². Öne sürülebilmesi için herhangi bir süre sınırı yoktur¹⁹³. Davada taraflarca ileri sürülmüş bir butlan talebi olmasa bile mahkemeye sunulmuş bilgi ve belgelerden anlaşılacak koşuluyla hâkim tarafından resen dikkate alınır¹⁹⁴. Açılacak dava tespit davası niteliğindedir. Tespit davası sonucunda verilen hüküm açıklayıcı niteliktedir¹⁹⁵.

¹⁹¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 45 – 46; **Korkut**, s. 48 – 49; **Alkan**, s. 69 – 70; **Türk**, s. 74; **Demir**, s. 17; **Okyar**, s. 62 – 63; **Alhan**, s. 63.

¹⁹² **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Korkut**, s. 47 – 48; **Bahtiyar**, s. 203; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342 – 344; **Alper**, s. 66; **Alkan**, s. 63; **Türk**, s. 67 – 68; **Çam**, s. 53; **Demir**, s. 87 – 88; **Okyar**, s. 56; **Güngör**, s. 47; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 35; **Alhan**, s. 54; **Çamurcu**, s. 18.

¹⁹³ **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Alkan**, s. 63; **Türk**, s. 67; **Dalay Ülgen**, s. 67; **Çam**, s. 53, 107; **Demir**, s. 96; **Karşoğlu**, s. 278; **Karadoğan**, s. 52; **Bilgetekin**, s. 24, 157; **Çamurcu**, s. 31.

¹⁹⁴ **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Korkut**, s. 47 – 48; **Bahtiyar**, s. 202; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Alper**, s. 66; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 107; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s.11; **Alkan**, s. 63; **Türk**, s. 68; **Dalay Ülgen**, s. 67; **Demir**, s. 24; **Güngör**, s. 47; **Karadoğan**, s. 52; **Alhan**, s. 51; **Çamurcu**, s. 20.

¹⁹⁵ **Şener**, Ortaklıklar, s. 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 432; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 184 – 185; **Ergün**, s. 612; **Korkut**, s. 47 – 48; **Can**, s. 174; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342; **Alper**, s. 66; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 106; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s.11; **Alkan**, s. 64; **Türk**, s. 68; **Çam**, s. 53; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 1998/3462 K. 1998/5229 T. 07.07.1998, "*Davalı şirket ana sözleşmenin 12. maddesindeki "İdare Meclisi Başkanı ve Başkan vekili (A) grubundan ve idare meclisi üyeleri arasında seçilir" hükmü (A) grubu hisse senedi sahipleri lehine tanınmış bir imtiyazdır. İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden ana sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararları, pay senedi sahiplerinin haklarını ihlal ediyorsa TTK. 389. maddesinde gösterildiği şekilde bu pay sahiplerinin yapacakları özel toplantıda verecekleri diğer bir kararla onanmadıkça geçerli değildir. Diğer bir deyişle, imtiyazlı payların imtiyaz haklarını kaldıran veya azaltan genel kurul kararları imtiyazlı pay sahipleri özel genel kurulunca onanmadıkça askıda kalan bir karar niteliğinden öteye geçemez ve icra kabiliyeti yoktur. Bu nedenle başkaca sebeplerden dolayı iptali gerekmez ise, bu genel kurul kararı ana sözleşme ve yasada öngörülen nisaplar çerçevesinde alınmış bir karar olduğundan iptali gerekmez. Bu hususların saptanmasıyla yetinilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru olmamış kararın bozulması gerekmiştir.*" (www.legalbank.net)

2.3. GENEL KURUL KARARLARINDA İPTAL

2.3.1. Genel Olarak

Genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü başlığı altında incelenmesi gereken diğer hükümsüzlük çeşidi, TTK m. 445 vd. düzenlenen genel kurul kararlarının iptalidir. Bu geçersizlik türü, çalışmamızın da ana konusunu oluşturması sebebiyle detaylı olarak incelenecektir. Bu başlık altında iptale ilişkin genel açıklamalar ve diğer hükümsüzlük hallerinden farklılıklarına ve sebeplerine değinilecektir.

Genel kurul kararının iptali, alınan kararın TTK m. 445 vd. hükümlerine aykırılık içermesi halinde ve gerekli şartlarında varlığı halinde gidilebilecek bir yoldur. TTK m. 445'e göre, "446'ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler." Bu maddede verilen durumların varlığı halinde genel kurul kararının iptali için dava açılabilir. Genel kurul kararlarının iptali talebi, bozucu yenilik doğuran bir hakkın kullanımınıdır. Bu sebeple bu hakkında kullanımı şarta bağlanamayacağı gibi irade bozukluğu halleri dışında geriye etkili olarak ortadan kaldırılamaz¹⁹⁶. Yenilik doğurucu haklar kural olarak, hak sahibinin karşı tarafa varması gerekli tek taraflı irade beyanıyla kullanılırken, bazı hallerde tek taraflı irade beyanıyla değil, karşılıklı anlaşma ile kullanılabilir. Birtakım inşai haklar da mutlaka dava açılmak suretiyle kullanılır¹⁹⁷. Yenilik doğurucu haklar kullanılmaları ile hukuki sonuç meydana getirirler. Genel kurul kararlarının iptali de mutlaka dava açmak suretiyle kullanılması gereken yenilik doğurucu haklardandır¹⁹⁸. Genel kurul kararları hakkında

¹⁹⁶ **Bozkurt**, s. 372; **Korkut**, s. 43; **Alkan**, s. 79 – 80; **Türk**, s. 76 – 77; **Çam**, s. 61; **Demir**, s. 33; **Okyar**, s. 110; **Güngör**, s. 43; **Bilgetekin**, s. 36 – 38; **Alhan**, s. 65; **Çamurcu**, s. 4.

¹⁹⁷ **Önen**, Ergun, İnşai Dava, Ankara 1981, s. 13; **Eren**, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2015, s. 66; **Büyükcay**, Ferhat, Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi, Ankara 2018, s. 257; **Durmuş** Rukiye Feray, Yenilik Doğuran Davalar, 1. Baskı, İstanbul 2021, s. 8.

¹⁹⁸ **Bozkurt**, s. 372 – 373; **Korkut**, s. 43; **Alkan**, s. 79 – 80; **Türk**, s. 76 – 77; **Çam**, s. 61; **Demir**, s. 33; **Güngör**, s. 43; **Bilgetekin**, s. 36 – 38.

iptal davası açılabilmesi hak düşürücü süreye bağlanmıştır. Genel kurul kararları hakkındaki iptal sebepleri taraflarca ileri sürülmelidir, bunların varlığı hâkim tarafından resen dikkate alınmaz¹⁹⁹.

Yokluk ve diğer hükümsüzlük hallerinde davayı menfaati olan herkes açabilirken iptal davasını açabilecek kişiler TTK m. 446'da²⁰⁰ sayılmıştır²⁰¹. İptal davası üç aylık hak düşürücü süreye bağlı iken diğer hükümsüzlük hallerinde herhangi bir süreye bağlı kalmadan öne sürülebilir²⁰². İptal sebepleri hâkim tarafından resen dikkate alınmazken; diğer hükümsüzlük sebepleri hâkim tarafından resen dikkate alınır²⁰³. Diğer hükümsüzlük türleri itiraz yolu ile öne sürülebileceği gibi bağımsız bir tespit davası ile de kullanılabilir. İptal ise TTK m. 446'da gösterilen kişiler aracılığıyla sadece dava yolu ile öne sürülebilir. İptal davası inşai bir dava iken diğer hükümsüzlük türleri tespit davası niteliğindedir²⁰⁴.

2.3.2. İptal Sebepleri

2.3.2.1. Genel İptal Sebepleri

Genel kurul kararlarının iptal sebepleri genel sebepler ve özel sebepler olarak ikiye ayrılır. Genel iptal sebepleri, genel olarak TTK m. 445 ile düzenlenmiştir. Kanun koyucu bu madde ile; kanuna, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararlarının iptal yaptırımına maruz kalacağını ifade etmiştir²⁰⁵. İptal yaptırımına

¹⁹⁹ Şener, Ortaklıklar, s. 536; Korkut, s. 43; Alkan, s. 79 – 80; Türk, s. 76 – 77; Demir, s. 33; Güngör, s. 43; Bilgetekin, s. 36 – 38.

²⁰⁰ TTK m. 446, “(1) a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir.”

²⁰¹ Şener, Ortaklıklar, s. 536; Bozkurt, s. 372 – 373; Korkut, s. 45; Alkan, s. 80; Türk, s. 78; Çam, s. 62; Demir, s. 34 – 35; Karadoğan, s. 56 – 57.

²⁰² Şener, Ortaklıklar, s. 536; Bozkurt, s. 372 – 373; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 28; Bozkurt, s. 45 – 46; Alkan, s. 80; Türk, s. 78; Demir, s. 34 – 35; Karadoğan, s. 56 – 57.

²⁰³ Şener, Ortaklıklar, s. 536; Bozkurt, s. 372 – 373; Korkut, s. 46; Alkan, s. 80; Türk, s. 78; Demir, s. 34 – 35; Karadoğan, s. 56 – 57.

²⁰⁴ Bozkurt, s. 372 – 373; Korkut, s. 46; Alkan, s. 80; Türk, s. 78; Çam, s. 61; Demir, s. 34 – 35; Karadoğan, s. 56 – 57.

²⁰⁵ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1080; Şener, Ortaklıklar, s. 536; Kayar, s. 433; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 207, 227 – 228; Ergün, s. 633; Korkut, s. 44; Alkan, s. 81 – 82; Türk, s. 93; Çam, s. 55; Demir, s. 32; Okyar, s. 65; Karadoğan, s. 62; Bilgetekin, s. 36; Alhan, s. 35; Çamurcu, s. 4.

gidebilmek için belirtilen aykırılıklar somut olmalı ve en az birinin mevcut olması gerekir. Diğer bir deyişle yorum ve ihtimaller üzerinden genel kurul kararları iptal edilmez²⁰⁶. Kanun koyucunun da ifade etmiş olduğu genel iptal sebepleri bu başlık altında detaylı olarak incelenecektir.

a. Genel Kurul Kararlarında Kanuna Aykırılık

aa. Nitelikleri Bakımından Kanuna Aykırılık

Kanun koyucu genel iptal sebeplerini TTK m. 445'te düzenlemiştir. Bu maddeye göre, "...kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine..." Bu madde de belirtilen iptal sebeplerinden biri de kanuna aykırılıktır²⁰⁷. "Kanuna aykırılık" ifadesi, yalnızca TTK hükümlerini değil, kamu ve özel hukuk da dahil olmak üzere tüm kanun hükümlerini kapsamaktadır. Diğer bir deyişle genel kurulda alınan karar kanuna aykırı ise, kanunun özel hukuk dalında veya kamu hukuku dalında olup olmamasına bakılmaksızın iptal yaptırımına maruz kalır²⁰⁸.

Kanun koyucu, kanun metinlerini hazırlarken kanun hükümlerini dört farklı nitelikte hazırlamaktadır. Bunlar; emredici, tamamlayıcı, yorumlayıcı ve tanımlayıcı niteliktedir. Bu kavramlar incelenirken tanımlayıcı metinlerin niteliklerinin emredici hükümlerle aynı olması sebebiyle ayrı bir başlık altında incelenmeyecektir. Emredici hükümler için yapılan tüm açıklamalar, tanımlayıcı hükümler içinde geçerli olacaktır²⁰⁹.

aaa. Emredici Hükümlere Aykırılık

Hukuksal ilişkinin taraflarınca aksi kararlaştırılmayan hükümlere emredici hükümler denir. Diğer bir deyişle kanun koyucu tarafından konulan hükümlere mutlak

²⁰⁶ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 207; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 64; Alkan, s. 82; Türk, s. 93.

²⁰⁷ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1080; Şener, Ortaklıklar, s. 537; Bozkurt, s. 379 – 380; Kayar, s. 433; Moroğlu, s. 427; Ergün, s. 633; Alkan, s. 82; Türk, s. 93; Çam, s. 56; Okyar, 65 – 66; Güngör, s. 72; Karadoğan, s. 62 – 63; Bilgetekin, s. 39; Alhan, s. 71 – 72; Çamurcu, 21 – 22;

²⁰⁸ Moroğlu, s. 427; Alper, s. 69; Üçışık / Çelik, s. 351; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 64; Alkan, s. 82; Türk, s. 94; Okyar, 65 – 66; Karadoğan, s. 62 – 63; Bilgetekin, s. 39; Alhan, s. 71 – 72; Çamurcu, 21 – 22.

²⁰⁹ Antalya / Topuz, Borçlar, Cilt 1, s. 300; Alkan, s. 82 – 83; Türk, s. 94; Alhan, s. 73; Bilge Necip, Hukuk Başlangıcı Hukuku Temel Kavram ve Kurumları, 35. Bası, Ankara 2017, s. 59, 65; Öztan Bilge / Gürpınar Damlar, Medeni Hukukun Temel Kavramları, 47. Baskı, Ankara 2022, s. 20 – 22;

surette uyulması gereken kurallar denir. Bu hükümlerde irade serbestisi bulunmamaktadır²¹⁰.

Emredici bir hükümde var olan aykırılık yokluk, butlan ve iptal yaptırımlarına maruz kalabilir. Somut olayda bu üç geçersizlikten hangisinin uygulanacağı uyuşmazlığın çözümünde büyük önem taşır²¹¹. Öğreti de anonim şirketlerde emredici hükümler maddi ve şekli olarak ikiye ayrılmaktadır²¹². Şekli emredici hükümler, bir genel kurul kararının varoluş şartlarını belirleyen hükümlerdir. Diğer bir deyişle şekli emredici hükümler, kararın muhtevassından ziyade meydana gelişini düzenleyen hükümlerdir²¹³. Örneğin, genel kurul toplantısının çağrı şeklini düzenleyen TTK m. 414²¹⁴ şekli emredici hükümlerdendir. Yine genel kurulu çağırmada yetkisi olanları düzenleyen TTK m. 410²¹⁵ da şekil emredici hükümdür²¹⁶.

Maddi emredici hükümler ise, genel kurul kararının muhtevassını düzenleyen hükümlerdir. Burada düzenlenen hükümler genel kurulun meydana gelişinden ziyade var olan hukuki işlemin niteliğini düzenler²¹⁷. Örneğin pay sahiplerinin bilgi alma ve

²¹⁰ **Oğuzman / Barlas**, N. 285; **Dural / Sarı**, s. 131; **Antalya / Topuz**, Borçlar, Cilt 1, s. 296; **Bilge**, s. 59; **Özcan / Gürpınar**, s. 20; **Moroğlu**, s. 159; **Alkan**, s. 83; **Türk**, s. 95; **Karadoğan**, s. 60; **Alhan**, s. 12; **Çamurcu**, s. 17.

²¹¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 67 – 68; **Türk**, s. 95.

²¹² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 32; **Hırş**, s. 298; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 6; **Alkan**, s. 83; **Türk**, s. 95.

²¹³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 32; **Hırş**, s. 298; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 5; **Alkan**, s. 83; **Türk**, s. 95 – 96.

²¹⁴ TTK m. 414, “(1) Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.”

²¹⁵ TTK m. 410, “(1) Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Tasfiye memurları da görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağrılabilirler. (2) Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağrılabilir. Mahkemenin kararı kesindir.”

²¹⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1080; **Alkan**, s. 83; **Türk**, s. 95.

²¹⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 32; **Hırş**, s. 298; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 6; **Alkan**, s. 83; **Türk**, s. 96.

inceleme hakkını düzenleyen TTK m. 437²¹⁸ maddi emredici hükümlerdendir. Yine yedek akçeleri düzenleyen TTK m. 519²¹⁹, da maddi emredici hükümdür²²⁰.

Emredici hükmün hangi geçersizlik yaptırımına maruz kalacağı kavramların sınırlarının çizilmesi ile belirlenmiştir. Bir emredici hüküm, kurucu – şekli emredici şeklinde ise, yokluk yaptırımına maruz kalır²²¹. Eğer bir emredici hüküm, maddi emredici hüküm niteliğinde ya da diğer şekli emredici nitelikteki hükümlerden ise “*hükümsüzlük*” yaptırımına maruz kalacaktır²²².

Bir genel kurul kararının yokluk mu yoksa hükümsüzlük mü olacağı konusundaki sınırı çizdikten sonra değerlendirilmesi gereken diğer husus butlan ile iptal edilebilirlik arasındaki sınırdır. Bu konuda emredici hükümlere aykırılığın sonucunda uygulanacak yaptırımları koyan TBK m. 27 ile TTK m. 445 dikkate alınmalıdır. TBK m. 27, emredici hükümlere aykırılığın batıl olduğunu ifade ederken; TTK m. 445 emredici hükümlere aykırılığın iptal yaptırımına maruz kalacağını ifade eder. Hal böyle iken aynı sebep için

²¹⁸ TTK m. 437/1 ve 2, “(1) *Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulur. Bunlardan finansal tablolar ve konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur. Her pay sahibi, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir. (2) Pay sahibi genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri; denetçilerden denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi isteyebilir...*”

²¹⁹ TTK m. 519, “(1) *Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır. (2) Birinci fıkradaki sınıra ulaşıldıktan sonra da; a) Yeni payların çıkarılması dolayısıyla sağlanan primin, çıkarılma giderleri, itfa karşılıkları ve hayır amaçlı ödemeler için kullanılmamış bulunan kısmı, b) Iskat sebebiyle iptal edilen pay senetlerinin bedeli için ödenmiş olan tutardan, bunların yerine verilecek yeni senetlerin çıkarılma giderlerinin düşülmesinden sonra kalan kısmı, c) Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir. (3) Genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir. (4) İkinci fıkranın (c) bendi ve üçüncü fıkra hükümleri, başlıca amacı başka işletmelere katılmaktan ibaret olan holding şirketler hakkında uygulanmaz. (5) Özel kanunlara tabi olan anonim şirketlerin yedek akçelerine ilişkin hükümler saklıdır.*”

²²⁰ Alkan, s. 83; Türk, s. 96.

²²¹ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1080; Şener, Ortaklıklar, s. 537; Bozkurt, s. 379; Kayar, s. 433; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 33; Korkut, s. 36; Bahtiyar, s. 198; Bilgili / Demirkapı, s. 342; Üçışık / Çelik, s. 336; Kirca (Şhiralı Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 6; Alper, s. 62; Karasu, s. 72; Alkan, s. 83; Türk, s. 96; Dalay Ülgen, s. 54; Demir, s. 46; Okyar, s. 32; Güngör, s. 72; Karadoğan, s. 53; Alhan, s. 35.

²²² Pulaşlı, Cilt 2, s. 1080; Şener, Ortaklıklar, s. 537; Bozkurt, s. 379; Kayar, s. 433; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 33; Moroğlu, s. 29; Alkan, s. 83; Türk, s. 96; Demir, s. 46; Okyar, s. 32; Güngör, s. 72; Karadoğan, s. 53; Alhan, s. 35.

iki farklı yaptırım öne süren bu maddelerden hangisinin somut olaya uygulanacağı yönünde belirsizlik mevcuttur²²³.

Emredici hükümlere aykırılık teşkil eden bir genel kurul kararının butlan mı yoksa iptal yaptırımına mı maruz kalacağını anlamak için²²⁴ iki kavramı incelemek gerekir: Bunlar mutlak emredici ve nispi emredici hüküm kavramlarıdır²²⁵.

Mutlak emredici hükümler düzenlenişi itibariyle doğrudan doğruya kamu düzenini ilgilendiren hükümlerdir. Taraf iradelerinin müdahalesine izin verilmez. Taraflar bu hükümlerden dolayı elde ettikleri haklardan feragat edemezler. Mutlak emredici hükümlere aykırı olan genel kurul kararları butlan yaptırımına tabi olurlar²²⁶. Örneğin, genel kurul kararı şirketin temel yapısına ya da sermayenin korunmasına ilişkin bir hakkı ortadan kaldırıyor veya sınırlandırıyor ise butlan yaptırımına maruz kalır. Bu kararlar baştan itibaren geçersiz oldukları gibi hüküm ve sonuçta doğurmazlar²²⁷.

²²³ **Bozkurt**, s. 379; **Kayar**, s. 433; **Alkan**, s. 85; **Türk**, s. 97.

²²⁴ Öğretide azınlıkta kalan diğer görüşe göre, TTK m. 340' ifade edilen emredici hükümlerden yola çıkılarak bu durumun izah edilmeye çalışıldığıdır. TTK m. 340'a göre, "(1) Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir. Diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar." denilmiştir. Bu görüşe göre, bu madde metnin amacı pay sahipleri dışında bulunan farklı menfaat gruplarının haklarını korumaktır. Bu sebeple bu kişilerin haklarının kısıtlayan veya ortadan kaldıran genel kurul kararlarının da batıl olduğunu savunmaktadırlar. Detaylı bilgi için, Bkz: **Şehirali Çelik (Kırca / Manavgat)**, Anonim Cilt 1, s. 174 – 176.

²²⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1080; **Bozkurt**, s. 379; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 69; **Bahtiyar**, s. 206; **Bilgili / Demirkapı**, s. 350; **Alper**, s. 65; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 78; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 78; **Alkan**, s. 84; **Türk**, s. 99; **Çam**, s. 73 – 74; **Okyar**, s. 41 – 43; **Güngör**, s. 46 – 47; **Karadoğan**, s. 56 – 57; **Alhan**, s. 50.

²²⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1080; **Bozkurt**, s. 379; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 69 – 71; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 78; **Alper**, s. 66; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Alkan**, s. 84; **Türk**, s. 100; **Çam**, s. 73 – 74; **Okyar**, s. 41 – 43; **Güngör**, s. 46 – 47; **Karadoğan**, s. 56 – 57; **Alhan**, s. 50.

²²⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1080; **Bozkurt**, s. 379; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 69 – 71; **Alper**, s. 65 – 66; **Alkan**, s. 84; **Türk**, s. 100; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2018/353 K. 2019/2685 T. 8.4.2019; İstanbul BAM, 12. HD., E. 2018/1134 K. 2020/547 T. 3.6.2020, "Genel kurul kararları Yönünden: TTK 447 maddesi uyarınca Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararlar batıldır. Nispi emredici kuralların genel ve sürekli şekilde ihlaline ilişkin olmadığı sürece bir defalık ihlal eden genel kurul kararları da iptal edilebilir kararlardandır. (Prof.Dr.Erdoğan Moroğlu -Anonim Ortaklıkta GK Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 7.Baskı, 2014 -sayfa 154) Doktrinde emredici hukuk kuralının koruduğu menfaate göre bir ayırım yapılarak bir sonuca varılması baskın olarak kabul edilmektedir. Buna göre; eğer emredici kanun hükmü kamu düzenine ilişkinse burada bir yokluk ya da butlan hali bulunacak; ancak kanun hükmü pay sahibinin menfaati korumaya yönelikse iptal edilebilirlik gündeme gelecektir. Doktrinde bazı

Nispi emredici hükümler ise, düzenlenişi itibariyle doğrudan doğruya kamu düzenini ilgilendirmezler. Kanun koyucu bu hükümleri pay sahiplerini özel çıkarlarını korumak için düzenlenmişlerdir. Amaç zayıf olanı korumaktır. Nispi emredici hükümler doğumundan sonra feragat edilebilen hükümlerdir. Nispi emredici hükümlere aykırı olan genel kurul kararları iptal yaptırımına maruz kalır²²⁸. Örneğin, pay sahiplerinin rüçhan hakkını elinden alan kararlar, rüçhan haklarını düzenleyen TTK m. 461'e²²⁹ aykırı alınan kararlar iptal edilebilirler. Yine gündeme bağlılığı düzenleyen TTK m. 413'e²³⁰ aykırı alınan kararlar iptal edilebilir. Nispi emredici hükümler sürekli olarak sınırlandırılırsa veya ortadan kaldırılırsa artık butlan yaptırımına maruz kalırlar. Zira bu sınırlandırma veya kaldırma gelecekteki pay sahiplerinin haklarının özüne müdahale anlamı taşır. Böyle bir durumda iptal yaptırımın yerine butlan yaptırımı uygulanır²³¹.

Nispi emredici hükümlerin tespiti konusunda uygulanacak ilk yöntem kanun maddesini incelemekten geçer. Ancak kanun maddesinin incelenmesiyle de

yazarlar tarafından, kamu düzenine ilişkin olan emredici hükümler mutlak emredici hükümler, pay sahiplerinin çıkarlarına yönelik hükümlerse nispi emredici hükümler olarak tanımlanmaktadır. Bu yazarlara göre, nisbi emredici hükümlere aykırılık iptal sebebi oluşturacaktır.” (www.lexpera.com.tr)

²²⁸ **Bozkurt**, s. 379; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 72 – 74; **Bilgili / Demirkapı**, s. 351; **Alper**, s. 66; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 78; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Alkan**, s. 84 – 85; **Türk**, s. 100 – 101; **Çam**, s. 73 – 74; **Okyar**, s. 41 – 43; **Güngör**, s. 46 – 47; **Karadoğan**, s. 56 – 57; **Alhan**, s. 50.

²²⁹ TTK m. 461/1, “Her pay sahibi, yeni çıkarılan payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre, alma hakkını haizdir.”

²³⁰ TTK m. 413, “Gündem, genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirlenir. Gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. Kanuni istisnalar saklıdır. Yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır.”

²³¹ **Bozkurt**, s. 380; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 72 – 74; **Bahtiyar**, s. 206; **Alper**, s. 66; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 81; **Alkan**, s. 85; **Türk**, s. 101 – 102; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 43. HD, E. 2022/1895 K. 2022/1494 T. 29.12.2022; 11. HD., E. 2016/7752 K. 2018/2215 T. 22.3.2018, “Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre; davalı şirketin 06/03/2014 tarihli genel kurul toplantısında alınan “8” nolu kararın gündeme bağlılık ilkesine aykırılık teşkil ettiği, bu aykırılığın müeyyidesinin iptal edilebilirlik olduğu, iptal davası bakımından ... md. 445'te öngörülen üç aylık hak düşürücü sürenin geçirildiği, anılan kararın ... md. 447 bağlamında anonim şirketin temel yapısını bozan ve sermayenin korunması hükümlerine aykırılık içermediği ve butlanının ileri sürülemeyeceği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir...Kararı, davacılar vekili temyiz etmiştir...yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davacılar vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” (www.lexpera.com.tr)

anlaşlamıyorsa hâkim somut olaya göre TMK m. 1²³² hükmü doğrultusunda yargı kararları ve bilimsel görüşlerden yararlanarak hükmün tespitini yapar²³³.

aab. Tamamlayıcı ve Yorumlayıcı Hükümlere Aykırılık

Tamamlayıcı hükümler, taraf iradelerinin ortaya konulmadığı zamanlarda kullanılan hükümlerdir. Bu hükümler taraflar tarafından değiştirilebilir, sınırlandırılabilir veya ortadan kaldırılabilirler. Tamamlayıcı hükümler tarafların öngörmediği bir hukuki boşluğun doldurulmasına katkı sağlarlar²³⁴. Yorumlayıcı hükümler ise, tarafların hukuki işlemde kullandıkları açıklama ve hareketlerin ne anlama geldiğini yorumlayan hükümlerdir. Diğer bir deyişle bu hükümler, taraflar iradelerinin ne anlama geldiğini tespit etmeye yararlar²³⁵. Genel kurulda alınan kararların tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümlere aykırılık teşkil etmesi halinde, genel kurul kararlarının iptali gündeme gelir²³⁶.

Tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümler esas sözleşmede de kullanılabilirler. Esas sözleşmede kullanılan bu hükümlere aykırı karar alınması halinde kanuna aykırılıktan mı yoksa esas sözleşme hükümlerine aykırılıktan mı iptal edileceği öğretide

²³² TMK m. 1, “*Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır. Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve âdet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir. Hâkim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır.*”

²³³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 73; **Alkan**, s. 85; **Türk**, s. 102.

²³⁴ **Oğuzman / Barlas**, N. 296; **Dural / Sarı**, s. 131; **Antalya / Topuz**, s. 298; **Bilge**, s. 63; **Öztañ / Gürpınar**, s. 22; **Alkan**, s. 85; **Türk**, s. 102; **Alhan**, s. 73.

²³⁵ **Oğuzman / Barlas**, N. 298; **Dural / Sarı**, s. 132; **Antalya / Topuz**, s. 299; **Bilge**, s. 64; **Öztañ / Gürpınar**, s. 22; **Alkan**, s. 85; **Türk**, s. 102 – 103; **Alhan**, s. 73.

²³⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 245; **Arslan**, s. 272; **Alper**, s. 69; **Nomer**, Kişî Birlikleri, s. 138; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 87; **Alkan**, s. 86; **Türk**, s. 104; **Dalay Ülgen**, s. 136; **Arslanlı Halil**, Anonim Şirketler - Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul 1960, s. 80; **İmregün Oğuz**, Anonim Ortaklıklar, 3. Bası, İstanbul 1974, s. 122; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2013/4862 K. 2013/6831 T. 6.11.2013; 23. HD., E. 2011/2231 K. 2011/2668 T. 19.12.2011; 11. HD., E. 1978/3158 K. 1978/3661 T. 06.07.1978; 23. HD., E. 2013/6712 K. 2013/8340 T. 26.12.2013; 11. HD., E. 2011/15969 K. 2013/5736 T. 25.3.2013; HGK., E. 2007/149 K. 2007/159 T. 21.03.2007, “*Mutlak butlanla batıl kararlar, baştan beri hükümsüz olan, sonradan geçerlilik kazanma olanağı olmayan, emredici kurallara, kamu düzenine veya ahlaka aykırı veyahut konusu olanaksız olan kararlardır. Bu tür kararlar, baştan beri hüküm ifade etmezler ve mahkemece, re’sen üzerinde durulması da gerekir. TTK.nun 381 nci maddesi anlamında iptali kabil kararlar ise, daha çok ortakların menfaatlerini koruyan düzenlemelere aykırılık teşkil eden, emredici kurallar dışında yorumlayıcı ve şekle ilişkin kuralların ihlal edildiği kararlardır. İptali gereken kararlar, baştan itibaren geçersiz olmadıklarından, iptal edilinceye kadar geçerli bir kararın hüküm ve sonuçlarını doğururlar.*” (www.lexpera.com.tr)

tartışılmaktadır²³⁷. Bir görüşe göre, bu hükümlere aykırılık halinde kanuna aykırılık sebebinden iptal edilmesi gerektiği ifade edilmiştir²³⁸. İkinci bir görüş ise, bu hükümlere aykırılık halinde esas sözleşme hükümlerine aykırılıktan dolayı genel kurul kararlarının iptal edilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu görüşe göre, esas sözleşmede yer alan tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümlerin esas sözleşme ile düzenlenmesinden dolayı, aykırılık bulunması halinde esas sözleşmeye dayanarak iptal edilmelidir²³⁹. Bizim de katıldığımız üçüncü görüş göre ise; iki ayırım ile açıklamaktadır. İlk olarak ikinci görüşü savunan yazarlara paralel olarak esas sözleşmede düzenlenen hükümlere aykırılık olması halinde, esas sözleşmeye aykırılıktan iptal edilmesi gerektiğini ifade eder. İkinci ayırım ise, esas sözleşmede bulunmayan ancak kanunun düzenlemiş olduğu tamamlayıcı ve yorumlayıcı bir hükme aykırılık teşkil edilmiş olması halinde, kanuna aykırılıktan iptal edilmesi gerektiğini ifade edilmiştir²⁴⁰.

ab. Toplantı ve Karar Yeter Sayılarına Aykırılık

Kanun koyucu toplantı yeter sayılarını TTK m. 418’de ve karar yeter sayılarını TTK m. 421’de düzenlemiştir. Bu nisaplara aykırı olarak alınan genel kurul kararlarını akıbeti öğretilerde görüş ayrılıklarına sebep olmuştur²⁴¹.

Kanun koyucu, genel kurul toplantı yeter sayısını TTK m. 418/1’de düzenlenmiştir. TTK m. 418/1’e göre, “*Genel kurullar, bu Kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır. İlk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz.*” İlgili maddenin niteliği öğretide tartışılmıştır²⁴². Maddenin emredici olduğunu savunan görüşe göre, “*madde lafzından*” emredici olduğunun anlaşıldığı ifade edilmiştir²⁴³. Emredici olmadığını savunan diğer görüşe göre ise, madde metninde yer alan “*aksini daha ağır nisap*

²³⁷ Arslanlı, s. 80; İmregün, s. 122; Arslan, s. 272; Alper, s. 69; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 138; Kırcı (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 87; Alkan, s. 86; Türk, s. 104; Dalay Ülgen, s. 136.

²³⁸ Kırcı (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 87.

²³⁹ İmregün, s. 122; Arslan, s. 272.

²⁴⁰ Arslanlı, s. 80; Alkan, s. 86; Türk, s. 104; Dalay Ülgen, s. 136.

²⁴¹ Korkut, s. 156 – 158; Alkan, s. 87 – 90; Türk, s. 104 – 108.

²⁴² Korkut, s. 156 – 158; Alkan, s. 87 – 90; Türk, s. 104 – 108.

²⁴³ Türk, s. 105.

öngörölmüş bulunan haller hariç” ve “ilk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz” denildiği için bu hükmün emredici nitelikten ziyade yedek bir hüküm olduğu savunulmuştur²⁴⁴. Yargıtay’ın görüşü de hükmün emredici nitelikte olmadığı yönündedir²⁴⁵.

TTK m. 418’e aykırılık halinde hangi yaptırımın uygulanacağı da öğretilerde tartışılmaktadır²⁴⁶. Öğretilerdeki bir görüşe göre, genel kurul toplantı yeter sayılarına aykırı alınan kararların yok hükmünde olacağıdır²⁴⁷. Yargıtay’ın da görüşü bu doğrultudadır²⁴⁸.

²⁴⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 130; **Alkan**, s. 87.

²⁴⁵ 11. HD., E. 1992/5419 K. 1993/5826 T. 24.09.1993; İstanbul BAM, 43. HD, E. 2020/1709 K. 2021/71 T. 28.1.2021, “Buna göre sermayenin 3/4’ü olan 120.000 adet hisse genel kurulda temsil edilmekle birlikte madde değişikliği için 112.000 olumlu oy kullanılmış olması nedeniyle sermayenin 3/4’ünün olumlu oyu şeklindeki karar nisabı sağlanmamıştır. 6102 sayılı TTK’nın 32/1-2. Maddesi uyarınca, ticaret sicil müdürü tescil için aranan kanuni şartların var olup olmadığını ve tüzel kişilerin tescilinde, özellikle şirket sözleşmesinin, emredici hükümlere aykırı olup olmadığı ve söz konusu sözleşmenin kanunun bulunmasını zorunluluk olarak öngördüğü hükümleri içerip içermediği hususlarını incelemekle yükümlüdür. Mahkeme kararında değinilen Yargıtay kararında da belirtildiği üzere, 6102 sayılı TTK’nın yürürlüğe girmiş olmasının, 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun Yürürlüğü Ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun’un 26/3. Maddesi karşısında 6762 sayılı TTK döneminde esas sözleşme ile benimsenen ağırlaştırılmış nisaplara kendiliğinden bir etkisi olmayıp, sırf kanun değişikliğinin bu nisapları ortadan kaldırması söz konusu değildir. Bu suretle davalı ... sicil müdürlüğü işleminde ve Mahkeme kararında herhangi bir isabetsizlik bulunmamaktadır. HMK’nın 355. Maddesi uyarınca kamu düzenine aykırılık ve istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılan istinaf incelemesi sonunda; ilk derece mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu anlaşıldığından davacı vekilinin yerinde görülmeyen istinaf başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

²⁴⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1021 – 1022; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 369 – 370; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 130; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 84; **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, N. 722a; **Korkut**, s. 37 – 38; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 10; **Alkan**, s. 87.

²⁴⁷ **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 368 – 369; **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, N. 722a; **Korkut**, s. 37 – 38; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 10; **Üçışık / Çelik**, s. 358; **Alkan**, s. 87.

²⁴⁸ 11. HD., E. 2007/12043 K. 2007/15351 T. 05.12.2007; 11. HD., E. 2017/1702 K. 2018/8018 T. 18.12.2018; “Dava, anonim şirket genel kurul kararının yok hükmünde olduğunun tespiti istemine ilişkindir. Bölge Adliye Mahkemesince, 28.11.2008 tarihinde yapılan çağrısız olağanüstü genel kurul toplantısında tüm ortakların hazır bulunmaması nedeniyle, sermayenin artırılma kararının yok hükmünde olduğu, 27.07.2011 tarihli genel kurulda alınan sermayenin artırılması kararının da 28.11.2008 tarihli çağrısız olağanüstü genel kurulda artırılan sermaye yapısı ile toplandığından yok hükmünde olduğu, bu kararlara karşı yokluğun ileri sürülmesinin dürüstlük kuralına aykırılık oluşturmadığı, başka bir anlatım ile dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle hakkın kötüye kullanılması yasağının yokluğun ileri sürülmesinde değerlendirilemeyeceği gerekçesi davanın kabulüne, anılan kararların yok hükmünde olduğunun tespitine karar verilmiştir. Ancak, bir genel kurul toplantısından söz edebilmek için ana sözleşme ve yasanın öngördüğü yeter sayılarla alınmış bir kararın varlığı gereklidir. Eğer ortaklarca yasal bir genel kurul gerçekleştirilmemiş ise bu toplantıda alınan kararlar yok hükmündedir. Yine, toplantı veya karar yeter sayılarının sağlanmadığı toplantıda alınan kararlar da aynı şekilde yok hükmünde sayılmalıdır. Yokluğun tespiti hususunda dürüstlük kurallarına aykırı düşmedikçe olumlu oy vermiş paydaşlar da dahil olmak üzere menfaat sahibi tüm ilgililer herhangi bir süreye tabi olmaksızın dava açabilirler. Ancak, yokluk gerektiren hususun öğrenilmesinden sonra uzun süre sessiz kalıp dava açmayan ilgililer yönünden TMK’nın

İkinci bir görüşe göre, maddede belirtilen yeter sayılarına aykırılık halinde yokluk yaptırımının uygulanacağıdır. Ancak bu görüşün ilk görüşten farkı bu nisap esas sözleşmeyle artırılmış ise, buna aykırı alınacak kararın esas sözleşmeye aykırılıktan dolayı iptal edilmesi gerektiği yönündedir²⁴⁹. Bizim de katıldığımız üçüncü bir görüşe göre ise, ortada şeklen de olsa bir toplantının var olduğu ve şeklen de olsa var olan bir genel kurul kararının yok olamayacağı yönündedir. Ayrıca madde metninin niteliğinin mutlak emredici olmadığı ve yedek hukuk kuralı olduğundan dolayı kurucu bir unsur değildir. Bu sebeple yokluk yaptırımını yerine iptal yaptırımının uygulanması daha doğru olacaktır²⁵⁰.

Kanun koyucu genel kurul karar yeter sayısını TTK m. 421’de düzenlemiştir. İlgili maddenin lafzından dolayı maddenin niteliği hususunda öğretilerde görüş ayrılıkları oluşmuştur. Bir görüş maddenin emredici olduğunu ifade ederken diğer görüş emredici nitelikte olmadığını savunmuştur²⁵¹. Maddenin emredici nitelikte olduğunu savunan yazarlara göre madde gerekçesinde ifade edilen nisabın ancak ağırlaştırılabileceği ifadesi bu maddenin emredici nitelikte olduğunu gösterir²⁵². Maddenin emredici nitelikte olmadığını savunan görüş ise, gerekçelerini madde de yer alan “*Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde...*” şeklindeki ifadeye dayanmaktadır. Zira burada emredici bir nitelikten ziyade yedek hüküm vasfı bulunmaktadır²⁵³.

2. maddesi uyarınca dava açma hakkının düşüp düşmediğinin de değerlendirilmesi gereklidir.”
(www.lexpera.com.tr)

²⁴⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1022 – 1023; **Bozkurt**, s. 369 – 370; **Korkut**, s. 156 – 158; **Üçışık / Çelik**, s. 358.

²⁵⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 130; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 84; **Türk**, s. 108.

²⁵¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 130; **Alkan**, s. 87; **Türk**, s. 105.

²⁵² **Türk**, s. 105.

²⁵³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 130; **Alkan**, s. 87.

Kanun koyucu, genel kurul karar yeter sayısını TTK m. 421²⁵⁴, de düzenlenmiştir. İlgili maddenin niteliği TTK m. 418 gibi öğretide tartışılmıştır²⁵⁵. Bir görüşe göre, karar yeter sayısının kurucu bir hüküm olduğu ve bu sebeple yokluk yaptırımının uygulanacağını ifade etmişlerdir²⁵⁶. Yargıtay’ında görüşü bu doğrultudadır²⁵⁷. Diğer bir görüş ise, maddede belirtilen karar yeter sayılarına aykırılık halinde yokluk yaptırımının uygulanacağıdır. Ancak bu görüşün ilk görüşten farkı bu nisap esas sözleşmeyle artırılmış ise, buna aykırı alınacak kararın esas sözleşmeye aykırılıktan dolayı iptal edilmesi gerektiği yönündedir²⁵⁸. Bizim de katıldığımız üçüncü bir görüşe göre ise, ortada şeklen

²⁵⁴ TTK m. 421, “*Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. Bu fıkra da öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir. (2) Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır: a) Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar. b) Şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar. (3) Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır: a) Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi. b) İmtiyazlı pay oluşturulması. c) Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması. (4) İkinci ve üçüncü fıkralarda öngörülen nisaplara ilk toplantıda ulaşamadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranır. (5) Pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerde, aşağıdaki konularda karar alınabilmesi için, yapılacak genel kurul toplantılarında, esas sözleşmelerinde aksine hüküm yoksa, 418 inci maddedeki toplantı nisabı uygulanır: a) Sermayenin artırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri. b) Birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye ilişkin kararlar. (6) İşletme konusunun tamamen değiştirilmesi veya imtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin genel kurul kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahipleri, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı değildir.*”

²⁵⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1022 – 1023; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 369 – 370; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 130; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 84; **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, N. 722a; **Korkut**, s. 37 – 38; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 10; **Alkan**, s. 87.

²⁵⁶ **Şener**, Ortaklıklar, s. 531; **Bozkurt**, s. 369 – 370; **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, N. 722a; **Korkut**, s. 37 – 38; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 10; **Alkan**, s. 87.

²⁵⁷ 11. HD., E. 2022/275 K. 2023/3023 T. 16.5.2023; 11. HD., E. 2019/3133 K. 2020/1286 T. 12.2.2020; 11. HD., E. 2023/5858 K. 2024/130 T. 10.1.2024, “...Mahkemenin yukarıda belirtilen tarih ve sayılı kararı ile davalı şirket ana sözleşmesinin davaya konu genel kurulda alınan 4 numaralı kararla değiştirilen “Genel Kurul” başlıklı 11 ... maddesinde, sermaye artırımı kararının ancak şirket pay defterinde yer ... tüm hissedarların %70’inin olumlu oyuyla yapılabileceğinin düzenlendiği, alınan kararın belirlenen bu nisaba uygun olarak alınmadığı gerekçesi ile davanın kısmen kabulüne 21.01.2013 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında alınan 3 numaralı kararın iptali istemi yönündeki davanın reddine 4 no.lu kararın yoklukla malul olduğunun tespitine karar verilmiştir... Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur... Davalı vekilinin karar düzeltme isteminin 1086 sayılı Kanun’un 442 nci maddesi gereğince REDDİNE...” (www.lexpera.com.tr)

²⁵⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1022 – 1023; **Bozkurt**, s. 369 – 370; **Korkut**, s. 156 – 158; **Üçışık / Çelik**, s. 358.

de olsa bir toplantının var olduğu ve şeklen de olsa var olan bir genel kurul kararının yok olamayacağı yönündedir. Ayrıca madde metninin niteliğinin mutlak emredici olmadığı ve yedek hukuk kuralı olduğundan dolayı kurucu bir unsur değildir. Ayrıca bu görüş “*butlanın ikincilliği*” prensibine de uygundur. Bu sebeple yokluk yaptırımına konu olmaz²⁵⁹.

ac. İdarenin Düzenleyici İşlemlerine Aykırılık

İdarenin düzenleyici işlemlerine aykırı olarak alınan genel kurul kararının akıbeti hususu incelenmesi gereken bir konudur. Her şeyden önce değerlendirilmesi gereken husus, idarenin düzenleyici işlemlerinin kanuna aykırılık kapsamında olup olmadığıdır. TTK m. 445’te ifade edilen “*kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına*” hükmündeki “*kanun*” ibaresi düzenleyici işlemleri de kapsamaz. Zira idarenin düzenleyici işlemlerine aykırılık halinin kanuna aykırılık teşkil edeceğini düzenleyen²⁶⁰ bir madde yoktur²⁶¹. Bu durum TTK m. 445 ve eski TTK m. 381’de de ifade edilmemiştir. Yine bu maddelerin gerekçelerinde de böyle bir anlam bulunmaz. Ancak eski TTK m. 381 gerekçesinde “*Bu maddenin tasarıya konulmasının sebeplerinden birisi eksiyetin*

²⁵⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 130; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 84; **Türk**, s. 108.

²⁶⁰ Öğretide yer alan diğer bir görüşe göre, düzenleyici işlemlerin “*kanun*” kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu sebeple genel kurulda alınan kararın idarenin düzenleyici işlemlerine aykırılık teşkil etmesi iptal yaptırımının uygulanmasına neden olacaktır. Bu konuda detaylı bilgi için Bkz: **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 64 – 65; **Alkan**, s. 92 – 93; **Bilgetekin**, s. 39 – 40; **Okyar**, s. 67; **Çamurcu**, s. 22 – 23; YİBBGK., E. 1993/5 K. 1996/1 T. 22.3.1996, “*Yargıtay’ın aynı doğrultuda İBK bulunmaktadır, Anayasa’da kanun çıkarma yetkisi yasama organına verilmiştir. Yasama organı Anayasa çerçevesinde konu ile sınırlı olmaksızın kanun çıkarabilir. Bir başka deyimle kanun, Yasama Organı tarafından yapılan bağımsız bir hukuksal düzenlemedir. Buna karşılık yönetmelik, kanunu açıklayan, kanunun uygulanmasını sağlayan ve kanunu tamamlayan bir idari tasarruftur. Yönetmelikle kanun arasında organik bağ mevcut olup, yönetmelik kanuna bağımlıdır. Bu sebeple öncelikle üstün norm olan kanunun, kanuna aykırı olmayan hallerde ise yönetmelik hükümlerinin uygulanması gerekir. Bir başka anlatımla; kanunla yönetmeliğin çatışması halinde üstün norm durumunda bulunan kanuna değer verilerek uyumsuzluğun çözümlenmesi zorunludur. Öğretide bazı hukukçular yönetmeliklerin kanuna aykırı olmasının adli yargıda incelenemeyeceği, bu gibi hallerde ilgili tarafa idari yargıya başvurarak yönetmeliğin iptalini sağlamak üzere önel verilmesi ve bunun bekletici sorun yapılması gerektiği konusunda görüş bildirmektedirler. Gerek Anayasa’da ve gerekse kanunlarımızda yönetmelikle kanunun çatışması halinde bunun bekletici sorun sayılması gerektiği hususunda bir hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca, adli yargı içinde ceza ve hukuk ayırımı yapılarak sonuca varılması da isabetli değildir. Yorum yaparken yargı yolunu bir bütün olarak kabul zorunludur. Yargıtay’ın süregelen uygulamalarında ayırım yapılmaksızın yönetmeliğin kanuna aykırı olması halinde, kanuna değer verilerek uyumsuzlukların çözümlenmesi ilkesi benimsenmiştir. Yönetmeliğin kanuna bağımlı olması açıklanan şekilde yorum ve uygulama yapılmasını gerektirmektedir.”* (www.lexpera.com.tr)

²⁶¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 228 – 229; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 139; **Türk**, s. 111.

haksız ve yersiz kararlariyle azlığı ezmesine engel olmaktadır.” denilerek iptal davasının amacı ifade edilmiştir. Kanun koyucunun buradaki hedefi genel kurulun alacağı kararlarla azlığın menfaatlerinin sınırlandırılmasının veya ortadan kaldırılmasının önüne geçmektir. Kavramları geniş yorumlamak azlığın menfaatlerinin de zedeleneceği ihtimalini artırır. İncelenirken dar bir şekilde yorumlanması daha doğru olacaktır²⁶². Bu sebeple idarenin düzenleyici işlemleri kanuna aykırılık kapsamında değerlendirilemez ve iptal yaptırımına da maruz kalmaz²⁶³. Yine Anayasa m. 124’e göre, “*Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.*” Bu madde itibariyle zaten düzenleyici işlemlerin kanuna aykırı olamayacağı da açıktır. Böyle bir aykırılık olması halinde zaten özel hukuk hükümlerinde ziyade kamu hukuku kuralları buna izin vermeyecektir²⁶⁴. Ayrıca ifade edilmelidir ki, düzenleyici işlemlerin hükümleri herhangi bir kanunda düzenlenmemiş de olabilir. Bu durumda var olan düzenleyici işleme iptal yaptırımı uygulanamaz. Ancak kanun koyucu, kanunlara özel bir madde ekleyerek idareye değişiklik yapabilme hakkı verebilir. Bu halde bu maddenin kapsamında yapacağı düzenleyici işlemler iptal yaptırımına konu olabilir²⁶⁵.

ad. Örf ve Adet Hukukuna Aykırılık

TMK m. 1/2’ye göre, “*Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve âdet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir.*” Kanun koyucu kanunda uygulanabilir bir hükmün bulunmaması durumunda örf ve âdet hukukunun uygulanacağını ifade etmiştir²⁶⁶. Yine öğretilerde çoğunluk görüşü²⁶⁷ örf ve adetin hukuki niteliğinin kanun kapsamında sayılacağını belirtmişlerdir. Bu sebeple genel kurul kararının örf ve âdet hukukuna aykırı

²⁶² Eski TTK m. 381 gerekçesi.

²⁶³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 228 – 229; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 139; **Türk**, s. 111.

²⁶⁴ **Türk**, s. 110.

²⁶⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 228 – 229; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 139; **Türk**, s. 111.

²⁶⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 228 – 229; **Arslanlı**, s. 79; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 139; **Üçışık / Çelik**, s. 351; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 66; **Alkan**, s. 94 – 95; **Güngör**, s. 72; **Bilgetekin**, s. 40; **Alhan**, s. 72; **Çamurcu**, s. 23.

²⁶⁷ Aksi bir görüşe göre, örf ve adetin kanuna aykırılık kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığını savunmaktadır. Bu görüşe göre genel kurulda alınan kararın örf ve adete aykırılık teşkil etmesi halinde iptal yaptırımı uygulanmamalıdır. Detaylı bilgi için, Bkz: **Türk**, s. 112.

olması halinde bu durum kanuna aykırılık kapsamında olduğundan iptal yaptırımına maruz kalır²⁶⁸.

ae. Düzenleyici Hükümlere Aykırılık

Düzenleyici hükümler, kanuna aykırılık kapsamında değerlendirilemez. Bu sebeple genel kurulda alınan karar düzenleyici hükümlere aykırılık teşkil etmesi halinde iptal yaptırımına maruz kalmaz. Ancak düzenleyici hükümlere aykırılık halinde idari ve cezai yaptırım uygulanabilir²⁶⁹. Örnek olarak TTK m. 409/1 verilebilir. Zira TTK m. 409/1'e göre, "*Genel kurullar olağan ve olağüstü toplanır. Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılır.*" Olağan toplantının üç aydan sonra yapılması halinde alınacak genel kurul kararları iptal yaptırımına maruz kalmaz. Ancak bu toplantının geç yapılmasında sorumlu olan kişiler idari ve cezai yaptırımlara maruz kalabilirler²⁷⁰.

af. Eşit İşlem İlkesine Aykırılık

Temel ilkeler başlığı altında yer alan TTK m. 357'ye göre, "*Pay sahipleri eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulur.*" denilmiştir. Madde hükmünden anlaşılan, şirket kapsamından alınan tüm kararlarda pay sahiplerinin "*eşit şartlarda*" değerlendirilmesidir. Kanun koyucu eşit işlem ilkesine aykırı alınan kararların akıbeti konusunda bir hüküm

²⁶⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 228 – 229; **Arslanlı**, s. 79; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 139; **Üçışık / Çelik**, s. 351; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 66; **Alkan**, s. 94 – 95; **Güngör**, s. 72; **Bilgetekin**, s. 40; **Alhan**, s. 72; **Çamurcu**, s. 23.

²⁶⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 230 – 231; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 139; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 69; **Alkan**, s. 95; **Türk**, s. 112 – 113; **Okyar**, s. 68; **Güngör**, s. 72; **Bilgetekin**, s. 42 – 43;

²⁷⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 230 – 231; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 139; **Bilgili / Demirkapı**, s. 267; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 69; **Türk**, s. 112 – 113; **Okyar**, s. 68; **Güngör**, s. 72; **Bilgetekin**, s. 42 – 43; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2016/13576 K. 2018/4219 T. 4.6.2018, "*Ayrıca, dava konusu genel kurul gündemi TTK'nın 409/1 maddesine uygun olarak oluşturulmamış ise de, bu durum başlı başına iptal nedeni olarak kabul edilemez. Şöyle ki, TTK'nın 409/1 maddesi düzenleyici nitelikte kanun hükmü olup, genel kurul kararının düzenleyici nitelikte kanun hükümlerine aykırı olması, kararın geçerliliğiyle ilgili değildir. Dolayısıyla bu türden kanun hükümlerine aykırılık genel kurul kararlarının iptal edilebilirliğine değil, koşulları varsa sadece yönetim kurulunun sorumluluğuna yol açar. Kaldı ki, kârın yönetim kurulu kararı ile yedek akçe olarak ayrılması her ne kadar pay sahiplerinin vazgeçilmez hakkını ihlal etse de bu durum ayrı bir dava konusu olup, anılan yönetim kurulu kararıyla doğrudan bağlantılı olmayan işbu davada ileri sürülemez.*" (www.lexpera.com.tr)

düzenlememiştir²⁷¹. Ancak TTK m. 357'nin emredici nitelikte düzenlendiği açıktır. Ayrıca madde metninden yola çıkıldığında maddi bir hüküm olduğu anlaşılmaktadır. Yine maddenin pay sahiplerinin menfaati korumaya yönelik olduğu açıktır. Bu sebeple düzenlemenin nispi emredici hüküm olduğu görülmektedir. Nispi emredici hükümler, kanuna aykırılık teşkil etmesi²⁷² sebebiyle²⁷³ iptal yaptırımına maruz kalır²⁷⁴. Şirket “eşit işlem ilkesine” aykırı kararlar alamaz. Bu sebeple genel kurul kararının, eşit işlem ilkesine aykırı teşkil etmesi halinde iptal yaptırımına maruz kalır²⁷⁵. Ancak daha önce de ifade

²⁷¹ TTK m. 357 gerekçesi, “Tasarının 357’nci maddesi, Yargıtay’ın yerleşik kararıyla kabul edilen, AET’nin ticaret şirketlerine ilişkin, sermayeyi konu alan, 77/91 sayılı İkinci Yönergesinin 42 nci maddesinde öngörülmüş bulunan evrensel nitelikteki eşit işlem ilkesini kanunî bir üst-kural haline getirmiştir. Bu hüküm, bir taraftan organların öznel ve keyfî karar ve uygulamalarına bir üst hukuk kuralı ile kanunî bir barikat çekmekte, diğer taraftan da esas sözleşmelerdeki hükümlerin adil ve menfaatler dengesine uygun bir şekilde yorumlanmasını sağlamaktadır. İmtiyazlara ilişkin 478 ile 479 uncu maddelerin bu ilke yönünden değerlendirilmesi aşırılıkları önleyebilir. İlkenin bağlılık yükümüne de yeni anlamlar kazandıracağı şüphesizdir. Eşit işlem ilkesi ancak şartların eşit olması halinde uygulanabilir. Pay sahipleri eşit işlem ilkesinden oyları ile ve somut olaya özgü olarak vazgeçebilirler. Ancak ilke bütünü ile ve her hâl için kaldırılamaz. Eşit işlem ilkesi bazı durumlarda mutlaklıktır. Eşit işlem ilkesine aykırılığın hukukî sonucu, somut olayın şartlarına bağlı olmak şartı ile iptaldir; iptal söz konusu tek sonuç değildir...”

²⁷² Öğreti de aksi görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre, eşit işlem ilkesinin butlan olacağı yönündedir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Bilgili / Demirkapı**, s. 219 - 220; 11. HD., E. 2018/353 K. 2019/2685 T. 8.4.2019, “6102 sayılı TTK’nın “Butlan” başlığını taşıyan 447. maddesi, “Genel kurulun, özellikle; a) pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.” hükmünü haizdir. Yine aynı Yasa’nın 357. maddesiyle, pay sahiplerinin eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulacağı düzenleme altına alınmıştır. Sözü edilen karar, şirket ortağının, ortaklıktan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki kâr payı alma hakkını, elde edilen kârın yönetim kurulu üyelerine örtülü olarak dağıtılması suretiyle sınırlandırmaktadır. Ayrıca, bu kararla, şirket bünyesinde aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olarak da görev yapan ortaklıkların elde edilen kârdan daha fazla pay alabilmesinin önü açılmakta, karar bu yönüyle, eşit işlem ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Bu itibarla, mahkemece, anılan kararın örtülü kâr payı dağıtma amacı taşıyan ve eşit işlem ilkesine aykırı olduğu gözetilerek, butlanına karar verilmesi gerekirken bu hususta bir değerlendirme yapılmaması doğru görülmemiş, hükmün bozulması gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr); Diğer bir görüş ise, eşit işlem ilkesinin butlan yaptırımına maruz kalacağı ancak bunun “genelleştirilmemesi” gerektiğini ifade etmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Tekinalp (Poroy / Çamoğlu)**, N. 887.

²⁷³ Öğreti de bazı yazarlar da eşit işlem ilkesinin dürüstlük kuralına aykırılık başlığı altında incelemiş ve iptal yaptırımının uygun olacağı savunmuşlardır. Detaylı bilgi için, Bkz: **Moroğlu**, s. 241 – 242; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 77; **Alkan**, s. 121 – 123; **Güngör**, s. 74; **Çamurcu**, s. 76.

²⁷⁴ **Korkut**, s. 139; **Alper**, s. 69; **İmregün**, s. 133; **Türk**, s. 114 – 115; **Okyar**, s. 72; **Güngör**, s. 72; **Yıldız Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Ankara 2014, s. 215.

²⁷⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 241 – 242; **Korkut**, s. 139; **Alper**, s. 69; **Karasu**, s. 84; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 77; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 85; **Türk**, s. 114 – 115; **Okyar**, s. 70; **Güngör**, s. 72; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2018/357 K. 2019/4999 T. 1.7.2019; 11. HD., E. 2020/1589 K. 2021/1257 T. 16.2.2021; 11. HD., E. 2016/5188 K. 2017/4360 T. 14.09.2017, “Genel kurulun 5. maddesiyle, yönetim kurulu üyelerinden Başkan K... H... aylık 4.000 Avro net, yönetim kurulu

edildiği gibi nispi emredici hükümlere aykırılık devamlı veya sürekli bir hal alırsa artık iptal yaptırımı yerine butlan uygulanması daha doğru olacaktır²⁷⁶.

b. Genel Kurul Kararlarında Esas Sözleşme Hükümlerine Aykırılık

Kanun koyucu iptal sebeplerini düzenliği TTK m. 445'te kanuna aykırılıktan sonra esas sözleşme hükümlerine aykırı alınan kararların da iptal edilebileceğini ifade etmiştir. Bu sebeple genel kurul kararı esas sözleşmeye aykırı olması durumunda iptal yaptırımına maruz kalır²⁷⁷. Bir esas sözleşme hükmüne aykırı alınan kararın iptal

üyeleri İ. ... ile...i'ye aylık ayrı ayrı 3.000 Avro net ücret ödenmesine davacı vekilinin 90.943 muhalefet oyuna karşılık 366.057 kabul oyuyla çoğunlukla karar verilmiştir. Finansal tabloların müzakeresi ile buna bağlı olan yönetim kurulunun seçimine dair davalı şirketin genel kurulunun 4.maddesinin görüşülmesinin de ertelenmesi gerektiği nazara alındığında, genel kurulun 5. maddesinde yönetim kurulu başkan ve üyelerinin isimleri zikredilmek suretiyle her birine aylık ücret belirlendiğinden, ismen yapılan bu belirlemenin yönetim kurulunun seçimi maddesiyle bağlantılı bulunduğu kabul edilmelidir. Bu sebeple yönetim kurulu başkan ve üyelerine huzur hakkı verilmesine dair maddenin de ertelenmesi gerekirken görüşülüp karara bağlanması doğru olmamıştır. Kaldı ki, davacı vekili yönetim kuruluna bu şekilde ödeme yapılmasının esas sebebinin şirketin tüm kârının yönetim kurulu üyelerine bu şekilde dağıtılarak, yönetim kurulu üyesi seçilmeyen ve ortak olan davacıya hiçbir kâr dağıtımının yapılmaması olduğunu belirterek muhalefet şerhi vermiştir. Bilirkişi raporuyla da belirlendiği üzere işletme konusu sadece bir arsanın üzerine üst hakkı kurulması suretiyle taşınmazın kiraya verilmesi olan ve tek geliri de bu taşınmazın kirasından elde edilen gelir olan davalı şirketin elde ettiği yıllık kira gelirinin 230.000 Avro, yönetim kurulu üyelerine ödenen yıllık toplam ücretin ise yıllık 120.000 Avro olduğu dikkate alındığında şirketin elde ettiği gelirin yarısından fazlasının yönetim kurulu üyelerine ücret olarak dağıtılmasına karar verildiği görülmektedir. TTK 507/1.maddesi uyarınca "Her pay sahibi, kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre pay sahiplerine dağıtılması kararlaştırılmış dönem kârına payı oranında katılma hakkını haizdir...". Şirket yöneticilerine verilecek yüksek miktarda huzur hakkı ile yönetim kurulu üyesi olmayan ortakların payları oranında kâr payı alma haklarının zayıflatıldığı, belli ortaklara örtülü kâr dağıtılması sonucunu doğuracağı bir gerçektir. Dolayısıyla şirketin elde ettiği gelir ile yönetim kurulu üyelerine ödenmesine karar verilen ücretler nazara alındığında, yönetim kurulu üyelerine verilmesine karar verilen huzur hakkının şirketin geliri, yapılacak işler ve yönetim kurulunun görevleriyle orantılı olmadığı, davaya konu genel kurulun 5 numaralı maddesinde alınan kararın belli ortaklara örtülü kâr dağıtımını niteliğinde olduğu kabul edilmeli, bu kararın eşitlik dürüstlük kurallarına da aykırı bulunduğu nazara alınmalıdır. Bu suretle; davaya konu davalı şirketin olağan genel kurulunun 4 numaralı maddesiyle alınan yönetim kurulunun seçimine dair kararın ve 5. maddesi uyarınca huzur hakkı belirlenmesine dair olarak alınan kararın iptali gerekirken, yanılığlı değerlendirmelerle yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bu sebeple bozulması gerekmiştir." (www.kazanci.com.tr)

²⁷⁶ Detaylı bilgi için, Bkz: 1.2.3.2, aaaa numaralı başlık; **Bozkurt**, s. 381; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 242; **Türk**, s. 116.

²⁷⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1081 – 1082; **Şener**, Ortaklıklar, s. 537; **Bozkurt**, s. 382; **Kayar**, s. 433 – 434; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 231; **Ergün**, s. 633; **Korkut**, s. 46; **Bahtiyar**, s. 207; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 142; **Kırca** (**Şehirali Çelik / Manavgat**), Anonim Cilt 2, s. 86; **Alkan**, s. 100; **Türk**, s. 117; **Çam**, s. 57; **Okyar**, s. 71 – 72; **Güngör**, s. 73; **Karadoğan**, s. 56; **Bilgetekin**, s. 44, **Alhan**, s. 74; **Çamurcu**, s. 31; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2020/1589 K. 2021/1257 T. 16.2.2021, "...6102 sayılı TTK'nın 413/3 maddesi hükmü, Bölge Adliye Mahkemesi kararında öngörüldüğünün aksine, yönetim kurulu üyelerinin

edilebilmesi için var olan esas sözleşme hükümlerinin yok veya batıl olmaması gerekir. Zira bunların varlığı halinde iptale gerek kalmadan yokluk ve butlanın tespiti davası ile var olan karar hükümsüz kılınabilecektir²⁷⁸.

Esas sözleşmede yer alan hükümler emredici, tamamlayıcı ve yorumlayıcı nitelikte olabilir. Bu halde esas sözleşmede kararlaştırılan emredici hükümlere aykırılık halinde karar iptal edilebilir. Eğer tamamlayıcı ve yorumlayıcı nitelikteki hükümler esas sözleşmede değiştirilmiş ise, esas sözleşmeye aykırılıktan iptal edilmelidir. Eğer tamamlayıcı ve yorumlayıcı nitelikteki hükümler esas sözleşmede düzenlenmişse artık kanuna aykırılıktan iptal edilmelidir²⁷⁹.

TTK m. 419'a göre, "Anonim şirket yönetim kurulu, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, asgari unsurları belirlenecek olan bir iç yönerge hazırlar ve genel kurulun onayından sonra yürürlüğe koyar. Bu iç yönerge tescil ve ilan edilir." Kanun koyucu bu madde ile, iç yönergenin hazırlanmasına kanuni zemin hazırlamıştır. İç yönerge ile amaçlanan genel kurulun çalışma esas ve usullerini belirlemektir²⁸⁰. Genel kurul kararının iç yönergeye aykırılık teşkil etmesi halinde hangi yaptırımın uygulanacağı, cevaplanması gereken bir sorudur. İç yönergenin niteliği bir düzenleyici işlem olmasıdır. Zira düzenleyici işlem olduğunu madde metni açıkça ifade etmiştir. TTK m. 419/2 gerekçesine göre, "İkinci fıkra yeni olup, bazı ülkelerin kanunlarında (Alm POK 129 (1) paragrafı) yer alan bir düzen

görev süresi dolmadan genel kurulca görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi halinde buna ilişkin gündem maddesinin finansal tabloların görüşülmesine ilişkin gündem maddesi ile bağlantılı olmasını öngörmektedir. Aksi halde, yani dava konusu genel kurulda olduğu gibi görev süresi dolan yönetim kurulu üyeleri yerine yenilerinin seçimi halinde, bu gündem maddesinin finansal tabloların görüşülmesi ile bağlantılı kabul edilmesi söz konusu değildir. Dairemizin istikrarlı uygulaması bu yöndedir. Şu halde Bölge Adliye Mahkemesince mezkur gündem maddesinin de ertelenmesi gerektiğine ilişkin gerekçesi yerinde olmamakla birlikte şirket esas sözleşmesinde şirketin idaresinin 3 ya da 5 üyeden oluşan yönetim kurulu tarafından yürütüleceğinin öngörülmesine rağmen dava konusu genel kurulda alınan (5) nolu kararlar yönetim kurulunun 4 üyeden oluşturulmasının esas sözleşmeye aykırılık teşkil etmesi nedeniyle Bölge Adliye Mahkemesinin kararın iptali için öngördüğü diğer gerekçe isabetli bulunmakla..." (www.lexpera.com.tr)

²⁷⁸ Alkan, s. 101; Türk, s. 117 Çam, s. 57; Okyar, s. 71 – 72; Bilgetekin, s. 44, Alhan, s. 74; Çamurcu, s. 31.

²⁷⁹ Detaylı bilgi için, Bkz: 1.2.3.2, aaab numaralı başlık; Alkan, s. 103 – 105; Türk, s. 118; Çam, s. 57; Okyar, s. 71 – 72; Bilgetekin, s. 44; Alhan, s. 74; Çamurcu, s. 31.

²⁸⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 245 – 246; Korkut, s. 25; Alkan, s. 107; Türk, s. 118; Demir, s. 7; Okyar, s. 68; Karadoğan, s. 35; Bilgetekin, s. 41 – 42; Karahan Sami (Editör), Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya. 2013, s. 549.

hükmüdür.” denilmiştir. Daha önce de ifade edildiği²⁸¹ gibi düzenleyici hükümlere aykırı olarak alınan kararlara iptal yaptırımı uygulanmaz²⁸². Bir iç yönergeye dayanarak kararın iptal edilebilmesi için iç yönergenin yokluk ve butlan gerekçelerinden birine sahip olmaması gerekir²⁸³.

Esas sözleşme başlığı altında incelenmesi gereken diğer bir husus “*şirket ile üçüncü kişilerin arasında düzenlenen sözleşmelere*” ile “*pay sahiplerinin kendi aralarında imzaladıkları sözleşmelere*” aykırılığın iptale konu olup olmayacağıdır²⁸⁴. Buradaki sözleşmelere aykırı olarak alınan genel kurul kararının iptali söz konusu olmaz. Zira TTK m. 445 ile “*esas sözleşmeye*” aykırı alınan kararların iptal edileceği ifade edilmiştir. Bu sebeple üçüncü kişilerin imzaladıkları sözleşmelerin genel kurul kararlarına etki etmesi söz konusu olmaz²⁸⁵. Yine tarafların imzaladıkları sözleşmeler “*nispilik ilkesi*” kapsamında da genel kurulu etkilemez. Bu sebeple sözleşme hükümlerine aykırı alınan genel kurul kararları iptale konu olmaz²⁸⁶.

c. Genel Kurul Kararlarında Dürüstlük Kuralına Aykırılık

Kanun koyucu TTK m. 445 ile, dürüstlük kuralına aykırı olarak alınan kararların iptal edilebileceği ifade etmiştir. Zira hukuk düzeni dürüst olmayan davranışı korumaz. Bu sebeple dürüstlük kuralına aykırı olarak alınan genel kurul kararı da iptal edilebilir²⁸⁷.

²⁸¹ Detaylı bilgi için, Bkz: 1.2.3.2. İptal Sebepleri, aae numaralı başlık.

²⁸² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 246 – 247; **Karahan / Huysal**, s. 549; **Korkut**, s. 25; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 35; **Alkan**, s. 107; **Türk**, s. 118; **Okyar**, s. 68; **Bilgetekin**, s. 41 – 42; Öğretide diğer bir görüşe göre, iç yönergeye aykırı olarak alınan genel kurul kararları iptal edilebilir. Bu hususta detaylı bilgi için, Bkz: **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 68; **Alkan**, s. 107; **Okyar**, s. 68; **Bilgetekin**, s. 41 – 42.

²⁸³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 229; **Karahan / Huysal**, s. 549; **Türk**, s. 118.

²⁸⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 246; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 88; **Türk**, s. 120; **Karadoğan**, s. 63.

²⁸⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 246, 248; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 88; **Türk**, s. 120; **Karadoğan**, s. 63.

²⁸⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 246, 248; **Türk**, s. 120.

²⁸⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1086 – 1087; **Şener**, Ortaklıklar s. 537; **Bozkurt**, s. 382; **Kayar**, s. 433 – 434; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 238; **Ergün**, s. 633; **İmregün**, s. 129; **Alper**, s. 69; **Alkan**, s. 109 – 110; **Türk**, s. 121; **Çam**, s. 58; **Okyar**, s. 71 – 73; **Güngör**, s. 74; **Karadoğan**, s. 66 – 68; **Bilgetekin**, s. 44 – 46; **Alhan**, s. 75 – 76; **Çamurcu**, s. 33; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2021/23 K. 2022/2524 T. 28.3.2022, “*Mahkemece, bozma ilamına uyulmak suretiyle yapılan yargılama sonunda, TTK’nun 445. maddesinde 446. maddede belirtilen kişilerin, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine karar tarihinden itibaren 3 ay içinde iptal davası açabileceğinin hükme bağlandığı...*”; HGK., E. 2020/662 K. 2022/1551 T. 17.11.2022, “*Anonim şirketlerin genel kurul toplantılarında alınan kararlar, toplantıda hazır bulunup bulunmaması yahut karara olumlu*

TTK m. 445'te ifade edilen “dürüstlük kuralına aykırılık” kavramının kökeni TMK m. 2'ye dayanmaktadır. TMK m. 2/1'e göre, “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır.” Kanun koyucu bu sayede kişilerin dürüstlük kuralına aykırı davranmasını engellemek istemiştir. Dürüstlük kuralı öğreti tarafından, “namuslu, dürüst, orta zekalı ve makul bir insanın davranışı” olarak tanımlanmıştır²⁸⁸. TMK m. 2/2'ye göre, “Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.” Bu madde ile de “hakkın açıkça kötüye kullanımını” engellemek amaçlanmıştır. Bu sebeple kanun koyucu TTK m. 445 ile hem dürüstlük kuralına aykırılığı hem de hakkın kötüye kullanımını engellemek istemiştir²⁸⁹. Aslında kanun koyucu TTK m. 445'te dürüstlük kuralına aykırılık halinde iptal edileceğini düzenlemeseydi bile TMK 1 kapsamında yine genel kurul kararlarına uygulanabilecekti.

oy verip vermemesinden bağımsız olarak şirketteki tüm pay sahipleri için geçerli olmaları sebebiyle usul ve yasaya aykırı genel kurul kararlarının iptali için başvurulabilecek imkânlardan biri olan genel kurul kararlarının iptali davası, TTK'nın 445 ve devamındaki maddelerde düzenlenmiştir. Bu bağlamda TTK'nın 445. maddesi gereğince aynı Kanun'unun 446. maddesinde belirtilen kişiler kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabileceklerdir. Maddede sayılan sebepler tahdidi olmayıp somut duruma göre hukukun genel ilkelerine aykırı ve nesnellikten uzak nitelikte olan genel kurul kararlarının iptali mümkündür (Tekinalp, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015, s. 393).” (www.lexpera.com.tr)

²⁸⁸ **Oğuzman / Barlas**, N. 851; **Dural / Sarı**, s. 238; **Antalya / Topuz**, s. 357; **Öztaş / Gürpınar**, s. 182; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 239; **Kayar**, s. 433 – 434; **Alkan**, s. 109 – 110; **Türk**, s. 121 – 122; **Okyar**, s. 71 – 73; **Karadoğan**, s. 66 – 68; **Bilgetekin**, s. 44 – 46; **Alhan**, s. 75 – 76; **Çamurcu**, s. 33; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: HGK., E. 2010/404 K. 2010/533 T. 20.10.2010; HGK., E. 2011/410 K. 2011/511 T. 13.07.2011, “Bir hakkın dürüstlük kuralına aykırı olarak kullanılması suretiyle başkasına bir zarar verilmesi hakkın kötüye kullanımını oluşturur. TMK'nun 2/I hükmü herkesin haklarını, toplumda geçerli doğruluk dürüstlük ve iş ilişkilerinin gerektirdiği karşılıklı güven anlayışına uygun olarak kullanılmasını emreder. Hakkın kullanımı ölçütünü Medeni Kanununa göre dürüstlük kuralları verir. Bunun yanında ayrıca hak sahibinin başkasını ızzar kastıyla hareket etmiş olup olmadığını araştırmaya gerek yoktur. Önemli olan başkasına zarar vermek kastı değil; hakkın dürüstlük kurallarına aykırı olarak kullanılması sonucunda başkasının zarar görmüş olmasıdır. Hakkın kötüye kullanılıp kullanılmadığı, “dürüstlük kurallarına aykırı davranılıp davranılmadığı” ile ilgili olduğuna göre dürüstlük kuralının da burada kısaca açıklanması uygun olacaktır: Medeni Kanun'un 3. maddesinde düzenlenen iyiniyet “hakların kazanılması” ile ilgili olduğu halde, Medeni Kanunun 2. maddesinde yer alan dürüst davranma “hakların kullanılması” ve “borçların yerine getirilmesinde” söz konusu olur. Dürüst davranma “bir hak sahibinin hakkını kullanırken veya bir borçlunun borcunu yerine getirirken iyi ve doğru hareket etmesi yani dürüst, namuskar, makul, fiilinin neticesini bilen, orta zekalı her insanın benzer hadiselerde takip edecek olduğu yolda hareket etmesi” anlamındadır. O halde bir hak sahibi hakkını kullanırken veya bir borçlu borcunu yerine getirirken yukarıda belirtilen ilkelere uygun hareket etmek durumundadır; aksi halde, haklarını kötüye kullandıkları sonucuna varılabilecektir...” (www.lexpera.com.tr)

²⁸⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 239; **İmregün**, s. 129; **Alkan**, s. 109 – 110; **Türk**, s. 123; **Okyar**, s. 71 – 73; **Karadoğan**, s. 66 – 68; **Bilgetekin**, s. 44 – 46; **Alhan**, s. 75 – 76; **Çamurcu**, s. 33.

Zira TMK 1 ile, “*Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır.*” diyerek TMK m. 2’nin tüm özel hukuk sistemlerine uygulanacağını ifade etmiştir²⁹⁰.

Genel kurulda alınan kararların dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edip etmediğinin tespiti önemlidir. Bu tespit için genel kurulda alınan kararın şirket bakımından etkisinde ziyade bu kararı alan çoğunluğun amacı incelenmelidir. Bu çoğunluğun amacı “*namuslu, dürüst, orta zekalı ve makul bir insanın*” davranışı şeklinde ise bir aykırılık yoktur. Ancak çoğunluğun amacı²⁹¹ dürüstlük kuralına aykırı davranmak veya hakkını kötüye kullanımını içeriyorsa bu halde iptal yaptırımına maruz kalacağı belirtilmelidir²⁹². Örneğin bir yönetim kurulu üyesini haksız bir şekilde ibra etmemek dürüstlük kuralına aykırı bir genel kurul kararıdır. Böyle bir karar iptal edilebilir²⁹³.

Dürüstlük kuralı başlığı altında incelenmesi gereken bir hususta “*hakların başkalarına zarar vermeden veya en az zarar verecek şekilde kullanılması*” ilkesidir²⁹⁴. Öğretide bu ilke “*hakların sakınılarak kullanılması*” ilkesi olarak da adlandırılmaktadır²⁹⁵. Bu ilke kapsamında genel kurulda alınacak kararlar, azınlığın menfaatine en az zarar verecek şekilde olmalı veya hiç zarar vermeyecek şekilde

²⁹⁰ **Oğuzman / Barlas**, N. 242; **Öztañ / Gürpınar**; s.118; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 239; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 91; **Alkan**, s. 111; **Türk**, s. 121 – 122; **Okyar**, s. 71 – 73; **Karadoğan**, s. 66 – 68; **Bilgetekin**, s. 44 – 46; **Alhan**, s. 75 – 76; **Çamurcu**, s. 33.

²⁹¹ Öğretide bir görüş, genel kurul kararının iptal edilebilmesi için “*azlığın*” zarar görmesi gerektiğini ifade etmektedir Detaylı bilgi için, Bkz: **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 102; Diğer bir görüş ise, iptal için zarar görme veya zarar görme tehlikesi aramaz. Detaylı bilgi için, Bkz: **Antalya / Topuz**, s. 393; **Alkan**, s. 113; **Türk**, s. 125.

²⁹² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1087; **Şener**, Ortaklıklar, s. 537; **Bozkurt**, s. 382; **Kayar**, s. 433 – 434; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 238 – 239; **İmregün**, s. 129; **Alper**, s. 69; **Alkan**, s. 111; **Türk**, s. 124; **Okyar**, s. 71 – 73; **Güngör**, s. 74; **Karadoğan**, s. 66 – 68; **Bilgetekin**, s. 44 – 46; **Alhan**, s. 75 – 76; **Çamurcu**, s. 33, 35.

²⁹³ 11. HD., E. 2015/10277 K. 2016/5229 T. 9.5.2016; 11. HD., E. 2014/8177 K. 2014/15155 T. 2.10.2014, “*...Ancak anonim şirketlerde, şirket ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki hukuki ilişkide yönetim kurulu üyelerinin, ortaklığın yönetimi ve iş yılı sonunda hesap verme yükümlülüğü bulunmakla birlikte ibra edilmeyi talep hakkı da vardır. Genel kurulun ibra konusunda geniş taktir yetkisi bulunmaktadır. Fakat bu yetki sınırsız değildir. Genel kurul sorunsuz bir bilanço ve yıllık raporla faaliyet dönemine ait işlemlerin hesabını veren bir yönetim kuruluna ibra vermekle yükümlüdür. Ortada somut nedenler yokken ibradan kaçınılması dürüstlük kurallarına aykırı düşer (ÇAMOĞLU, Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, syf.231)...*” (www.lexpera.com.tr)

²⁹⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 242; **Karadoğan**, s. 70.

²⁹⁵ **Bozkurt**, s. 385; **Üçışık / Çelik**, s. 57; **Alkan**, s. 125; **Türk**, s. 126; **Akdağ Güney Necla**, Anonim Şirketlerde Hakların Sakınılarak Kullanılması İlkesi ve Uygulaması, Prof. Dr. Hikmet Sami Türk’e Armağan, Ankara 2017, s. 45; **Türkmen Emre**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Yeni Pay Alma Hakkına Genel Bir Bakış, Prof. Dr. Şeref Ertaş’a Armağan, Cilt 19; Özel Sayı Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İzmir 2017, s. 2332.

olmalıdır. Diğer bir deyişle alınacak kararlardan azınlığın menfaatine en az zarar veren ya da zarar vermeyen yöntem hangisi ise, o yönde kararlar alınmalıdır. Aksi halde bu ilkeye aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına iptal yaptırımı uygulanır²⁹⁶.

Dürüstlük kuralı başlığı altında son olarak, sadakat yükümlülüğün aykırı olarak alınması halinde kararların iptale konu olup olamayacağına değinmeliyiz. Bu hususta öğretide görüş farklılıklarının olduğu ifade edilmelidir²⁹⁷. Öğretide baskın bir görüşe göre, pay sahiplerinin birlerine veya şirkete karşı bir sadakat yükümlülüğünün olmadığını ifade etmektedir²⁹⁸. Diğer bir görüşe göre ise, her pay sahibi için sadakat yükümlülüğün olmadığı ancak “*şirkette egemen konumda*” olan pay sahipleri bakımından bu yükümlülüğün var olduğu yönündedir²⁹⁹. Bizim de katıldığımız üçüncü bir görüşe göre ise, pay sahiplerinin hem birbirlerine hem de şirkete karşı sadakat yükümlülüklerinin bulunduğu yönündedir. Zira sadakat yükümlülüğü ihlali halinde korunan ilke dürüstlük kuralıdır. Kanaatimizce sadakat yükümlülüğüne aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına iptal yaptırımı uygulanabilir.³⁰⁰

2.3.2.2. Özel İptal Sebepleri

Kanun koyucu TTK m. 445 ile genel iptal sebeplerini düzenlemiştir. Ancak kanun koyucunun bu madde dışında da özel iptal sebeplerini düzenlediği görülmektedir. Bunlardan biri “*birleşmenin, bölünmenin ve tür değiştirmenin iptali ve eksikliklerin sonuçları*” başlıklı TTK m. 192’dir. Diğerisi ise, “*elektronik işlemler ve bilgi toplumu*

²⁹⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 242; **Bozkurt**, s. 385; **Alper**, s. 69; **Akdağ Güney**, s. 58; **Türkmen**, s. 2336; **Üçışık / Çelik**, s. 57; **Alkan**, s. 126 – 127; **Türk**, s. 127; **Karadoğan**, s. 70; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2015/994 K. 2015/5904 T. 28.04.2015; 11. HD., E. 2012/13234 K. 2014/3514 T. 25.2.2014, “...*Bu itibarla, mahkemece, kâr payının nispi müktesep hak olduğu ve Mülga TTK’nın 469/2. maddesinin TTK’nın 385. maddeyi bertaraf eden bir hüküm olmayıp, gerektiğinde uygulanması mümkün istisnai bir nitelik taşıdığı, pay sahibinin yeterli oranda kâr payı üzerinde müktesep hakkı bulunduğu, dolayısı ile istisnai hakların sakınılarak kullanılması gerektiği ilkesi çerçevesinde kâr payının dağıtılmamasına ilişkin genel kurul kararının iyiniyetli olmadığı kabulü ile alınan kararın iptaline karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir...*” (www.lexpera.com.tr)

²⁹⁷ **Alkan**, s. 125 – 128; **Türk**, 128; **Karadoğan**, s. 70.

²⁹⁸ **Bilgili / Demirkapı**, s. 486.

²⁹⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 244.

³⁰⁰ **Karasu**, s. 40; **Alkan**, s. 128; **Türk**, s. 128.

hizmetleri, internet sitesi” başlıklı TTK m. 1524’tür³⁰¹. Bu başlık altında bu iki hükmün nitelikleri ve sonuçları inceleme konumuz olacaktır.

a. TTK m. 192 Kapsamında İptal Sebepleri

TTK m. 192’ye göre, “134 ilâ 190 ıncı maddelerin ihlali hâlinde, birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan birleşmeye, bölünmeye veya tür değiştirmeye katılan şirketlerin ortakları; bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabilirler. İlanın gerekmediği hâllerde süre tescil tarihinden başlar.” Kanun koyucu TTK m. 445 ile düzenlendiği genel iptal sebeplerine ek olarak bu madde ile özel bir sebep düzenlemiştir. Bu nedenle TTK m. 192’de belirtilen sebeplere aykırı³⁰² alınan genel kurul kararı iptal yaptırımına maruz kalabilir³⁰³.

TTK m. 192’de “134 ilâ 190 ıncı maddelerin ihlali” denilmiştir. Bu hükümden TTK m. 134 ile 190 arasındaki hükümlere aykırılık teşkil eden tüm genel kurul kararlarının iptal edilebileceği gibi bir anlam çıkarmak doğru olmaz. Zira TTK m. 192’nin devamında “birleşme, bölünme ve tür değiştirme” denilerek yalnızca bu türden kararların aleyhine iptal davası açılabileceği ifade edilmelidir³⁰⁴.

Genel kurulda “birleşme, bölünme ve tür değiştirme” işlemlerine dayanak olan işlemlerin iptali söz konusu olmaz³⁰⁵. Yine 134 ile 192’nci maddelerin arasında kalan hükümlerdeki atıflarında iptal davasına konu olamayacağı ifade edilmelidir³⁰⁶.

³⁰¹ Alkan, s. 128; Türk, s. 128 – 129; Karadoğan, s. 71, 74.

³⁰² TTK m. 192 kapsamında belirtilen birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemleri sırasında meydana gelen birden fazla işlemde hangisinin bu kapsamda değerlendirileceği önem arz etmektedir. Zira işlem bu kapsamda değerlendirilirse TTK m. 192 kapsamında iptal edilebilir. Eğer bu kapsamda değerlendirilmezse genel sebeplerin düzenlendiği TTK m. 445’e göre iptal edilebilir. Detaylı bilgi için, Bkz: Alkan, s. 133; Türk, s. 130.

³⁰³ Alkan, s. 133; Türk, s. 130.

³⁰⁴ Alkan, s. 134; Türk, s. 132; Karadoğan, s. 74 – 76; Narbay Şafak / Kesici Buğra, Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine “Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, s. 114; İpek Kayalı Fena, Türk Ticaret Kanunu’na Göre Birleşmeler, İstanbul 2014, s. 289.

³⁰⁵ Narbay / Kesici, s. 128; İpek Kayalı, s. 294; Alkan, s. 133 – 134; Türk, s. 132 – 133; Karadoğan, s. 74 – 76.

³⁰⁶ Narbay / Kesici, s. 128; İpek Kayalı, s. 294; Alkan, s. 134 – 135; Türk, s. 133; Karadoğan, s. 74 – 76.

Genel kurulda alınan bir karar TTK m. 192 kapsamında iptal edilemese bile, TTK m. 445'teki sebeplerden biri kapsamında ise o hüküm yine iptal edilebilir. Örneğin TTK m. 192 kapsamında değerlendirilemeyecek bir karar, dürüstlük kuralına aykırı olması sebebiyle iptal edilebilir³⁰⁷.

TTK m. 446/1 kapsamında iptal davası açabilecek kişiler düzenlenmiştir. TTK m. 446/1'e göre, "*Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten iptal davası açabilir.*" denilerek bu pay sahiplerinin de iptal davası açabileceği ifade edilmiştir. Ancak TTK m. 192'de böyle bir hüküm düzenlenmemiştir. Zira TTK m. 192'de genel kurula katılan pay sahiplerinin iptal davası açabileceği ifade edilmiştir. TTK m. 446/1'de ki hükmün TTK m. 192'ye uygulanması mümkün değildir. Zira kanun koyucu böyle bir düzenlemeyi TTK m. 192'de de yapabilir. Ayrıca TTK m. 192'nin özel bir iptal sebebi olduğu bu sebeple TTK m. 446/1'in geniş yorumlanmasının doğru olmayacağı ifade edilmelidir³⁰⁸. Ancak kararda TTK m. 445 sebeplerinden birinin varlığı halinde TTK m. 446/1'in uygulanabileceği söylenebilir³⁰⁹.

Son olarak TTK m. 192 kapsamında iptal davası açma süresinin *kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren 2 ay* olduğu ifade edilmelidir. Bu süre hak düşürücü bir süre olup zamanaşımı kapsamında değerlendirilemez³¹⁰.

b. İnternet Sitesine İlişkin Hükümlere Aykırılık

Kanun koyucu TTK m. 1524/1 ile genel kurulda alınan kararların internet sitesinden yayınlanması gerektiğini ifade etmiştir³¹¹. Kanun koyucu bir sonraki bent olan

³⁰⁷ Narbay / Kesici, s. 127; İpekal Kayalı, s. 291; Alkan, s. 134; Türk, s. 133; Karadoğan, s. 74 – 76.

³⁰⁸ Narbay / Kesici, s. 118; İpekal Kayalı, s. 291; Alkan, s. 135; Türk, s. 134; Karadoğan, s. 74 – 76, 92; Öğretide aksi görüşlerde bulunmaktadır. Aksi görüşe göre, TTK m. 446/1 kapsamının TTK m. 192'ye de uygulanabileceği yönündedir. Detaylı bilgi için, Bkz: Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 292 – 393.

³⁰⁹ Alkan, s. 135; Türk, s. 134; Narbay / Kesici, s. 118; İpekal Kayalı, s. 291.

³¹⁰ Alkan, s. 133; Türk, s. 134; Narbay / Kesici, s. 129; İpekal Kayalı, s. 295.

³¹¹ TTK m. 1524/1, "*397 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır. İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler, bu Kanunda belli bir süre belirtilmiş ise bu süre içinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılıncaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulur.*"

TTK m. 1524/2 ile de alınan kararların internet sitede yayınlanmamanın yaptırımlarını açıklamıştır³¹². Kanun koyucu TTK m. 1524'ü genel iptal sebeplerinden farklı olarak özel bir iptal sebebi olarak düzenlemiştir. Zira TTK m. 1524/2'de, “*Birinci fıkrada öngörülen yükümlülüklere uyulmaması, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebini oluşturur.*” denilerek bu maddeye aykırı olan kararların iptal edilebileceği ifade edilmiştir³¹³. Yine aynı doğrultuda TTK m. 1524 gerekçesinde, “*Web sitesine konulması gereken bir içerik konulmamışsa, hukuka aykırılığın ve yönetim kurulunun görevini yerine getirmemesinin tüm sonuçları doğar. Meselâ: genel kurulun kararı iptal edilir, yönetim kurulu sorumlu tutulur, gereğinde işlem geçerlik kazanmayabilir.*”

Genel kurul kararlarında TTK m. 1524 kapsamında bir aykırılık olması halinde hangi yaptırımın uygulanacağı incelenmelidir. TTK m. 1524 emredici bir hüküm olmasına rağmen kurucu nitelikte bir madde değildir. Bu sebeple yokluk yaptırımına maruz kalmaz³¹⁴. Madde hükmü niteliği itibariyle kamuyu değil pay sahiplerine yöneliktir. Bu sebeple nispi emredici nitelikte bir hükümdür. Nispi emredici nitelikte bir hüküm sürekli olarak sınırlandırılmadığı müddetçe iptal yaptırımına maruz kalır³¹⁵.

³¹² TTK m. 1524/2, “*Birinci fıkrada öngörülen yükümlülüklere uyulmaması, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebini oluşturur, Kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olur. Cezai hükümler saklıdır.*”

³¹³ **Alkan**, s. 137; **Türk**, s. 137; **Falcıoğlu** Mete, Anonim Şirketlerin İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü ve Aykırılığın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Bakımından Etkisi, Legal Hukuk Dergisi, Cilt 14; Sayı 159; s. 1318.

³¹⁴ **Falcıoğlu**, s. 1321; **Alkan**, s. 138; **Türk**, s. 138.

³¹⁵ **Alkan**, s. 138; **Türk**, s. 138 – 139; **Çam**, s. 45; **Bilgetekin**, s. 68 – 70; **Çamurcu**, s. 101 – 103; Öğretide görüş ayrılıkları vardır. Bir görüşe göre, sadece internet sitesine yönelik bir aykırılığın olmasının iptal için yeterli olamayacağını savunmuştur. Bu görüşe göre, TTK m. 1524 hükmüne aykırı alınan karar butlan yaptırımına da maruz kalmaz. Detaylı bilgi için, Bkz: **Teoman** Ömer, Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımı Nedir?, Batider, Cilt 27, Sayı 5, s. 7 – 8; Öğretide ki diğer bir görüşe göre, TTK m. 1524'e aykırı olarak alınan bir kararın hem iptal hem de butlan olamayacağı eğer gerekli koşulları varsa askıda hükümsüz olabileceğini ifade etmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 376; Öğretide bir farklı görüşe göre ise, TTK m. 1524'e aykırı olarak alınacak kararın “*şeffaflığı ihlal*” edeceğinden “*vazgeçilmez bir hakkın*” ortadan kaldırılması şeklinde yorumlanması gerektiği ve bu sebeple butlan yaptırımının uygulanması gerektiğini ifade etmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Tekinalp** Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Bası, İstanbul 2015, N. 14 – 73; Öğretide bir farklı görüşe göre ise, TTK m. 1524'e aykırı alınan karara karşı iptal davasının ancak dürüstlük kuralı kapsamında öne sürülebileceğini savunmaktadır. Detaylı bilgi için, Bkz: **Falcıoğlu**, s. 1327 – 1328.

2.3.3. Genel Kurul Kararı İle İptal Sebepleri Arasında İlliyet Bağı

Genel kurul kararı ile iptal sebebi arasında illiyet bağının bulunmasının gerekip gerekmediği hususu öğreti tarafından ayrıntılı biçimde ele alınmış bir konudur³¹⁶. İlliyet bağı, olayı meydana getiren davranış ile sonuç arasında sebep sonuç ilişkisinin bulunmasıdır. Meydana gelen davranış hayatın olağan akışına uygun, hayat tecrübelerine paralel ve sonucu getirmeye elverişli ise illiyet bağının varlığının kabul edilmesi gerekir³¹⁷. Öğretide hâkim görüş “*uygun illiyet bağı*” teorisidir. Uygun illiyet bağı, meydana gelen davranış ile sonuç arasında hayatın olağan akışına uygun bir ilişkinin bulunmasıdır. Bu illiyet teorisine göre, illiyet bağını kesen sebepler dışında kişinin meydana getirdiği sonuçtan sorumlu tutulmasını gerektiğini ifade eder³¹⁸. Kanun koyuca da TTK m. 446/1 hükmüyle meydana getiren davranış ile sonuç arasında illiyet bağının var olması gerektiğini açıklamıştır. İlgili maddeye göre, “...*yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren...*”

³¹⁶ **Alkan**, s. 139; **Türk**, s. 140.

³¹⁷ **Akıncı**, s. 233; **Kılıçoğlu**, s. 301; **Alkan**, s. 139 – 142; **Türk**, s. 141; **Ataay** Aytakin, Borçlar Hukukunun Genel Teorisi, Birinci Yarı, İkinci Bası, İstanbul 1981, s. 95; **Antalya** Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2, İstanbul 2015, s. 205.

³¹⁸ **Akıncı**, s. 234; **Kılıçoğlu**, s. 302; **Antalya**, Cilt 2, s. 206; **Ataay**, s. 95; **Alkan**, s. 139 – 142; **Türk**, s. 141; **Oğuzman** Kemal / **Öz** Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2, 11. Bası, İstanbul 2014, s. 44.

denilmiştir. Madde hükmünde belirtilen “*etkili olduğu süren*” diyerek illiyet bağının var olması gerektiğini ifade etmiştir³¹⁹. Öğretideki görüşte bu doğrultudadır³²⁰.

³¹⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 247 – 248; **Bahtiyar**, s. 209; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 149; **Alkan**, s. 139 – 142; **Türk**, s. 143; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2016/6305 K. 2018/390 T. 17.1.2018; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2020/769 K. 2020/641 T. 1.7.2020; 11. HD., E. 2020/6581 K. 2021/7143 T. 15.12.2021; İstanbul BAM, 12. HD., E. 2020/1059 K. 2023/4 T. 2.1.2023, “*Dava; davalı şirketin 20/09/2019 tarihinde yapılan genel kurulun ve genel kurul toplantısında alınan kararları iptali istemine ilişkindir. TTK'nun 445. maddesinde, 446. maddede belirtilen kişilerin, kanun ve esas sözleşme hükümlerine özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine karar tarihinden itibaren 3 ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinde iptal davası açabileceği düzenlenmiştir. TTK'nun 446. maddesinde iptal davası açabilecek kişiler sayılmış ve iptal davası açabilecek kişiler arasında toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın, çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, bu aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahiplerinin de yer verilmiştir. TTK'nun 414/1. maddesinde; Genel kurulun toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılacağı, bu çağrının, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılacağı, pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanının çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirileceği düzenlenmiştir. TTK'nun 437/1. maddesi ise, "finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulur. Bunlardan finansal tablolar ve konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur. Her pay sahibi, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir" hükmünü içermektedir. Davacının katılımı olmaksızın yapılan Genel kurul toplantısının 4 nolu gündem maddesi ile bilanço ve finansal tabloların tasdikine, ibraya ilişkin 5 nolu gündem maddesinin görüşülmesinin ertelenmesine, 6 nolu gündem maddesi ile kar payı dağıtılmamasına, 7 nolu gündem maddesiyle görev süresi sona eren yönetim kuruluna ...'nun seçilmesine, 8 nolu gündem maddesi ile yönetim kurulu üyelerine ücret, huzur hakkı, prim ya da ikramiye ödenmemesine, 9 nolu gündem maddesi ile yönetim kurulu tarafından hazırlanan iç yönergenin onaylanmasına karar verilmiştir .Somut olayda, davalı şirketin 20/09/2019 tarihinde yapılacak genel kurul toplantısına ilişkin ilanının 03/09/2019 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yapıldığı, ancak davacıya noter vasıtasıyla 04/09/2019 tarihinde gönderilen çağrı bildiriminin iade edildiği, bunun üzerine genel kurul ilanı ve davetinin davacıya 13/09/2019 tarihli e-posta ile gönderildiği; bunun dışında davacının vekili tarafından toplantıdan bir gün önce 19/09/2019 tarihinde 2016 yılı karşılaştırmalı bilanço, 2017 yılı karşılaştırmalı bilanço ve 2018 yılı kurumlar vergisi beyannamesi suretlerinin şirketten alındığı anlaşılmaktadır. Davacı pay sahibine, noter vasıtasıyla gönderilen çağrı ilanının tebliğ edilemediği, e-posta ile bildirildiği anlaşılmaktadır. Davacıya yapılan çağrının TTK'nun 414/1. maddesinde belirtilen "iadeli taahhütlü mektupla bildirme" kuralına riayet edilmeden yapıldığı anlaşılmakta ise de bu zorunluluğa uyulmaması genel kurulda alınan kararları tek başına sakatlayan bir hal olarak düzenlenmemiştir. TTK'nun 446. maddesinde davet usulüne aykırılığın, toplantıda alınan kararları etkilemiş olması şartına bağlanmıştır. Davacının söz konusu toplantıdan haberi olduğu kendisi tarafından da ifade edilmekle birlikte, davacı toplantıdan makul bir süre önce haberdar edilmemiş olması nedeniyle pay sahipliğinden kaynaklanan haklarını etkin bir şekilde kullanmadığını ileri sürmektedir. Ancak toplantıdan bir gün önce davacıyı vekaleten avukatına şirketle ilgili bir kısım evrakların verildiği anlaşılmakta olup, davacının veya vekilinin şirket merkezine gidip inceleme talebinin engellendiği yolunda bir iddia ileri sürülmemiş, bu yolda delil de sunulmamıştır. Yine şirket tarafından toplantıdan önce*

TTK m. 446/1 hükmünde ifade edilen iptal sebeplerinin “*usuli aykırılıklar*” kapsamında olduğu görülmektedir. Zira çağrının usulüne aykırı olarak yapılması, gündemin gereği gibi ilan edilmemesi, katılma yetkisi olmayan kişilerin oy kullanması iptal sebepleri olarak sayılmıştır. Görüldüğü üzere sayılan gerekçeler kararın muhtevassından dolayı iptal edilmez. Sayılan gerekçeler usuli aykırılıklardır. Bu madde metninden anlaşıldığı üzere illiyet bağının sadece usuli aykırılıklarda gündeme geleceği açıktır³²¹. Ayrıca bu maddede sayılan gerekçelerin sınırlı sayıda olmadığı ve diğer usuli aykırılıklarda da illiyet bağının aranacağı ifade edilmelidir³²².

Son olarak illiyet bağının varlığını ispat yükünün kimde olduğuna da değinmekte fayda vardır. İlliyet bağının varlığını davacı ispat etmelidir. Zira davranış sonucu meydana gelen sonucun iptal sebebi olduğunu ve iptal edilmesi gerektiğini öne süren davacıdır³²³.

hazır bulundurulması gereken TTK'nın 437/1 maddesinde belirtilen belgelerin toplantıdan önce hazır bulundurulmadığına dair bir delil bulunmamaktadır. Bunun dışında davacının % 20 pay sahibi olduğu da dikkate alındığında toplantıya bizzat katılarak veya vekil vasıtasıyla temsil edilerek TTK m.420 uyarınca finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların görüşülmesinin erteletebilme imkanı varken bu hakkını da kullanmamıştır. Bu durumda usulsüz de olsa bir davet ve ilan bulunduğundan alınan kararların iptalinin sağlanabilmesi için çağrının usulüne göre yapılmaması ve gündemin gereği gibi ilan edilmemesi sonucu oluşan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğu ispat edilemediği, toplantı ve karar nisabında geçerli olan TTK'nın 421.maddesine uygun olduğu, ibraya ilişkin gündem maddesinin de ertelendiği anlaşıldığından mahkemece davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle; mahkemece davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığından davacı vekilinin yerinde görülmeyen istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.”
(www.lexpera.com.tr)

³²⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 247 – 250; **Bahtiyar**, s. 209; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 149; **Alkan**, s. 139 – 142; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 152; **Türk**, s. 143.

³²¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 250 – 252; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 151; **Alkan**, s. 144 – 145; **Türk**, s. 144.

³²² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 250 – 152; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 151; **Alkan**, s. 144 – 145; **Türk**, s. 144; **Alkan**, s. 144 – 145; Öğretide aksi yönde görüşler bulunmaktadır. Detaylı bilgi için, Bkz: **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 738a.

³²³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 248; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 160; **Türk**, s. 148; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2006/2171 K. 2007/10775 T. 19.07.2007, “*Bu nedenle iptal davası açan davacı sadece kararın kanuna, ana sözleşmeye veya afaki iyi niyet kurallarına aykırılığını kanıtlamakla yetinebilir, ayrıca bu aykırılığın iptali dava edilen kararın alınmasına neden olduğunu da kanıtlamak zorunda değildir. Buna karşılık, davalı şirketin mevcut kanuna, ana sözleşmeye veya afaki iyi niyete aykırılığın kararın alınmasını etkilemediğini kanıtlamak suretiyle kararın iptalini önleyebilme yetkisine sahip olduğunun da kabul edilmesi gerekir (Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu, TTK'na göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul-2001, sayfa 181.). Açıklanmaya çalışıldığı üzere, davacı ortağın bilgi alma hakkının ihlali nedeniyle genel kurul toplantısında yanlış bir kararın alınmış olması, diğer bir anlatımla bilgi vermeme ile alınan kararlar arasında illiyet bağının bulunması*

halinde ancak alınan kararların iptali söz konusu olabilir. Bu durumda, mahkemece, davalıya alınan kararlarla davacının bilgi edinme hakkının ihlali arasında bir nedensellik bulunmadığını kanıtlama imkânı tanınmadan, yazılı şekilde salt bilgi edinme hakkının ihlalinden bahisle, bilanço ve kar/zarar hesabının kabulüne dair (4), denetçi ve yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin (5), karın dağıtılmamasına ilişkin (6) ve nihayet sermaye artırımına ilişkin (7). gündem maddelerinin iptaline karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.” (www.lexpera.com.tr)

BÖLÜM 2- GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASINDA YARGILAMA USULLERİ

1. GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASININ AMACI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE KONUSU

1.1. GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASININ AMACI

Anonim şirkette karar olma organı, genel kuruldur. Şirket genel kurul ile karar alır. Bu kararlar toplantıda hazır bulunan kişilerin oylarıyla alınır. Kanun koyucu iptal davasını; genel kurula katılmamış ancak iptal sebeplerinin varlığını bilen genel kurul üyeleri ile azınlıkların haklarını korumak için düzenlemiştir. İptal davası ile amaçlanan şirketteki çoğunluğun hukuka aykırı olarak aldığı kararları ve azınlığın aleyhine karar almasını engelleyen hukuki çözüm yolunu sağlamaktır. Kanun koyucu iptal davası ile, azınlığın menfaatini korumayı amaçlar³²⁴. Ayrıca kanun koyucunun iptal davasını düzenleme amacı eski TTK m. 381 gerekçesinden de anlaşılabilir. Eski TTK m. 381'in gerekçesinde, *“Bu maddenin tasarıya konulmasının sebeplerinden birisi eksiyetin haksız ve yersiz kararlariyle azlığı ezmesine engel olmaktadır. Bu gayeye varmak için birinci cümledeki kanuna aykırı unsuru üzerinde durmak ve bu sözlerin şümülüne Medeni Kanun'un ikinci maddesindeki âmme intizamı hükümlerinin de girdiğini hatırlamak ve böylece kararın hükümsüz olduğu neticesine varmak mümkündür.”* denilmiştir. İlgili

³²⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1079; **Şener**, Ortaklıklar, s. 536; **Bozkurt**, s. 372 – 373; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 202; **Ergün**, s. 612 – 613; **Alkan**, s. 155; **Türk**, s. 79; **Demir**, s. 32; **Okyar**, s. 64; **Bilgetekin**, s. 37 – 38; **Alhan**, s. 65.

hükümde de ifade edildiği üzere iptal davası ile azınlığın ezilmesini önüne geçilmesi amaçlanmıştır³²⁵.

İptal davası ile elde edilmek istenen ikinci amaç yönetim kurulunu ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk açısından korunmak istenmesidir. Zira her ne kadar iptal edilebilir olan genel kurul kararı mevcut olsa da iptal davasına kadar geçerli bir kararın tüm hukuki hüküm ve sonuçlarını doğurur³²⁶. Bu karar üç ay içinde iptal edilebileceği gibi herhangi bir pay sahibi tarafından da dava konusu edilmeyebilir. Bu süreçte yönetim kurulu hüküm ve sonuç doğuran bu kararı uygulamalıdır. Bu uygulanan karardan da yönetim kurulu görevi itibarıyla sorumludur. İşte kanun koyucu yönetim kurulunu korumak amacıyla, yönetim kurulunun da iptal davası açabilmesini sağlamıştır. Bu sayede iptal davası ile yönetim kurulunun sorumluluğunun bertaraf edilmesi amaçlanmıştır³²⁷.

³²⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1079; **Şener**, Ortaklıklar, s. 536; **Bozkurt**, s. 372 – 373; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 202; **Ergün**, s. 612 – 613; **Alkan**, s. 155; **Türk**, s. 79; **Dalay Ülgen**, s. 113; **Bilgetekin**, s. 37 – 38; **Alhan**, s. 65; 11. HD., E. 2017/4074 K. 2019/804 T. 4.2.2019; Aynı doğrultu da kararlar için, Bkz: 11. HD., E. 2019/4836 K. 2021/4728 T. 3.6.2021, “5- Türk hukukuna, mehz İsviçre Borçlar Kanunundan esinle, ilk defa 6102 sayılı TTK ile giren “anonim şirketlerin haklı sebeple feshi” kurumunda, “haklı sebep” kavramından neyin anlaşılması gerektiğinin ortaya konulması gerekir. İsviçre öğretisinde, çok önemli ve esaslı sebeplerin varlığı (wichtige Gründe) haklı sebep olarak kabul edilmiştir (H.Pulaşlı, Şirketler Hukuku, 7.Bası, s.616, yönleş: Forstmaster/Mayor-Hayoz/Nobel, 55/59 N.). TTK’nın 531.maddesi gerekçesinde, İsviçre öğretisine atıfla; genel kurulun birçok kez kanuna aykırı bir şekilde toplantıya çağrılmış olması, azlık hakları ile bireysel hakların devamlı ihlali, özellikle bilgi alma ve inceleme haklarının engellenmesi, şirketin sürekli zarar etmesi, dağıtılan kâr payının düzenli olarak azalması haklı sebepler arasında sayılmıştır. Haklı sebeplere; genel kurulun uzun süredir toplantıya çağrılmamış olması, şirketin uzun süredir organsız kalması, şirket yönetiminin sistematik şekilde şirket menfaatleri ya da azınlık menfaatlerini ihlal edici tavır ve davranışlar içerisinde bulunması, haklı gerekçesi olmadığı halde uzun süredir kar yapı dağıtılmaması veya göstermelik olarak düşük oranda dağıtılması, buna karşılık şirket yöneticilerine huzur hakkı adı altında örtülü kazanç aktarımı, hakim ortak yöneticilerin şirket imkanlarından kendileri yararlanıp azınlık pay sahiplerini yararlandırmamaları gibi sebeplerin eklenmesi gerekir.” (www.lexpera.com.tr)

³²⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1074, 1079; **Şener**, Ortaklıklar, s. 536; **Bozkurt**, s. 372 – 273; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 202; **Ergün**, s. 612 – 613; **Alkan**, s. 155; **Türk**, s. 79 – 80; **Bilgetekin**, s. 37 – 38.

³²⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1074, 1079; **Şener**, Ortaklıklar, s. 536; **Bozkurt**, s. 372 – 373; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 202; **Ergün**, s. 612 – 613; **Alkan**, s. 155; **Türk**, s. 80; **Bilgetekin**, s. 37 – 38; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2009/8697 K. 2011/2254 T. 04.03.2011, “Genel kurul kararının iptalini düzenleyen TTK’nun 381. maddesi uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin, genel kurul kararının iptalini dava edebilmeleri mümkün olup dava hakkı, yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılıp karar lehine oy kullanıp kullanmamalarına bağlı değildir. Bu hak, değinilen madde ile mutlak olarak belirlenmiştir. Yönetim kurulu üyelerinin genel kurul kararlarına karşı iptal davası açmaları bir hak olduğu kadar aynı zamanda bir görevdir. Zira genel kurulca alınan kararların uygulanması yönetim kurulu tarafından yapılmakta olup ortaklar ya da kooperatifin aleyhine sonuçlar doğuran kararların uygulanması yönetim kurulu üyelerinin

İptal davası ile elde edilmek istenen bir başka amaç ise, şirketin menfaatinin korunmasıdır. Zira alınan genel kurul kararı, şirket aleyhine olabilir. Bu sayede kanun koyucu, iptal davası ile şirketin de menfaatinin korunması amaçlar³²⁸.

1.2. GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASININ HUKUKİ NİTELİĞİ

1.2.1. Yenilik Doğuran (İnşai) Dava Niteliği

Haklar hukuki etkisi bakımından incelendiğinde yenilik doğuran haklar ve yenilik doğurmayan haklar olmak üzere ikiye ayrılır. Yenilik doğuran haklar, kısaca sahiplerine tek taraflı olarak hukuki durumda değişiklik yapma yetkisi sunar. Yenilik doğuran haklar, kullanılmaları bakımından da yenilik doğuran haklar ve yenilik yaratan davalar olarak ikiye ayrılır. Yenilik doğuran haklar tek taraflı olarak ileri sürülerek kullanılır. Yenilik doğuran davalar ise ancak dava yolu ile kullanılır³²⁹. Örneğin, yasal önalım yenilik doğuran hak iken boşanma davası yenilik doğuran bir davadır³³⁰.

sorumluluklarını da gündeme getirebilecektir. Yönetim kuruluna tanınan bu hak ve görevin tek istisnasını ise açılan davanın, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olmaması oluşturur. Buradaki amaç, yönetim kurulunun keyfi davranışını önlemektir. Somut olayda, kooperatif yönetim kurulu üyelerinin genel kurul toplantısına katılarak karar lehinde oy kullanmaları, genel kurul kararının iptali davası açmalarına engel olmadığı gibi bu durum ortak olarak tekrar kabulüne karar verilen kişiler lehine kazanılmış hak da oluşturmaz. Öte yandan, davacıların bu işleminin kötüniyet oluşturup oluşturmadığı da ancak davanın esasına girilerek yapılacak olan inceleme sonucunda belirlenebilecektir. Bu durumda mahkemece, değinilen hususlar kapsamında, davanın esasına girilerek yapılacak araştırma sonucunda olumlu ya da olumsuz bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile red kararı verilmesi doğru görülmemiş, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

³²⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1074, 1079; **Şener**, Ortaklıklar, s. 536; **Bozkurt**, s. 372 – 273; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 202; **Ergün**, s. 612 – 613; **Alkan**, s. 155; **Türk**, s. 80; **Dalay Ülgen**, s. 118 – 120;

³²⁹ **Önen**, s. 178 – 179; **Durmuş**, s. 8, 34; **Oğuzman / Barlas**, N. 565; **Sarı / Dural**, s. 183; **Antalya / Topuz**, Cilt 1, s. 40; **Öztan / Gürpınar**, s. 74; **Büyük** Elif Irmak, Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava ve İnşai Hüküm, Marmara Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi, 1. Baskı, İstanbul 2021, s. 14.

³³⁰ **Durmuş**, s. 8; **Öztan / Gürpınar**, s. 74; **Büyük**, s. 160; Yasal önalım davasının inşai dava niteliği olduğu hakkında yargı kararları için, Bkz: Diyarbakır BAM, 3. HD., E. 2020/391 K. 2020/688 T. 1.10.2020; Diyarbakır BAM, 3. HD., E. 2020/391 K. 2020/688 T. 1.10.2020; HGK., E. 2019/798 K. 2022/730 T. 24.5.2022, “Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında; 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu’nun 8/İ maddesinin üçüncü fıkrasında önalım hakkının kullanılmasında Türk Medeni Kanunu hükümlerinin esas alınacağı öngörüldüğü, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) ile yürürlükten kaldırılan 743 sayılı Medeni Kanunu’nda ise önalım (şuf’a) hakkı, satışı ve onun esaslı unsurlarını öğrenen paydaş tarafından kullanma beyanıyla vücut bulan yenilik doğurucu bir hak olarak kabul edildiğinden, bu hak dava açılarak kullanılabilirdiği gibi hakkın kullanılacağını ortaya koyan ve muhatabına iletilen bir irade açıklaması ile de kullanılabilmekte iken eski kanunda kabul edilen bu sistemin ortaya çıkardığı bir takım aksaklıklar nedeniyle 4721 sayılı TMK’nın değişiklik çalışmaları sırasında önalım hakkı üzerinde özellikle durularak sistem değişikliğine gidilerek, bu hakkın eskisi gibi irade

İnşai dava, bir hakkın ya da hukuki ilişkinin kurulması, değiştirilmesi veya ortadan kaldırılmasını sağlayan dava çeşididir. İnşai dava da tek taraflı irade beyanı yeterli olmaz. Ancak dava yolu ile kullanılır. Dava yolu ile hukuk işlemin durumu değiştirilir³³¹. İnşai dava HMK m. 108’de düzenlenmiştir. HMK m. 108/1’e göre, “İnşai dava yoluyla, mahkemeden, yeni bir hukuki durum yaratılması veya mevcut bir hukuki durumun içeriğinin değiştirilmesi yahut onun ortadan kaldırılması talep edilir.”

Genel kurul kararlarının iptali davasının hukuki niteliğini inceleyecek olursak gerek yeni bir hukuki durumun kurulması ve değiştirilmesi gerek ortadan kaldırılmasına imkân tanıyan bir dava olması hasebiyle inşai dava çeşididir³³². Zira iptal davası

bildirimi ile değil ancak alıcıya karşı dava açılarak kullanılabilir bir hak hâline getirildiği, bu nedenle önalım hakkının dava dışında kullanılmasının olanaklı olmadığı, önalım davasının hukukî nitelikçe yenilik doğuran bir dava, dava sonucunda verilecek kararın da yenilik doğuran bir karar olduğunun gözetilmesi gerektiği, bu bağlamda ön sorun değerlendirildiği takdirde sınırdaş tarımsal arazi maliklerinin de önalım haklarını ancak dava açarak kullanabildikleri, yenilik doğuran (inşai) hükümlerin aksine anlaşma olmadıkça geçmişe etkili olmayacağı, TMK’nın 732 ve devamı maddelerinde düzenlenen önalım hakkı bakımından aksine bir husus bulunmadığından hakkın kullanılması için açılan dava sonucunda verilen hükmün de ileriye etkili sonuç doğuracağı, mülkiyet hakkı önalım davasının kabulü ve inşai nitelikteki bu hükmün kesinleşmesi ile kazanılacağından ortada henüz tüm sonuçlarıyla kesin olarak edinilmiş bir haktan söz edilemeyeceği, hakkın ve davanın bu niteliği gereğince kanunların geriye yürümezliği ilkesinin uygulanamayacağı, davanın dayanağını oluşturan kanun maddesini yürürlükten kaldıran 7255 sayılı Kanun’un 20. madde gerekçesinin de aynı yönde olduğu, tarımsal arazi malikinin önalım hakkının doğmuş olmasının tek başına yeterli olmadığı...” (www.lexpera.com.tr); Boşanma davasının inşai dava niteliği olduğu hakkında yargı kararları için, Bkz: 2. HD., E. 1988/10859 K. 1988/12271 T. 28.12.1988; 2. HD., E. 2013/13765 K. 2014/3720 T. 24.2.2014, “Boşanma davaları inşai davalardandır. Dava sonucunda verilen boşanma hükmü, ileriye yönelik olarak sonuç doğurur, evlilik bağı hükmün kesinleşmesiyle geleceğe yönelik olarak ortadan kaldırır. Türkiye’de verilmiş ve kesinleşmiş bir boşanma kararının varlığı, hukuki yarar bulunması şartıyla; bundan önce yabancı mahkemece verilmiş olan boşanma kararının tanınmasını istemeye engel teşkil etmez. Tanıma sonucu, yabancı ilamın kesin hüküm veya kesin delil etkisinin, yabancı mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren hüküm ifade edecek olması da, bu hukuki durumu değiştirmez.” (www.lexpera.com.tr)

³³¹ **Önen**, s. 36; **Büyük**, s. 14, 156 – 157; **Durmuş**, s. 12, 18 – 19; **Pekcanitez Hakan**, Pekcanitez Medeni Usul Hukuku, 15. Bası, İstanbul 2017, s. 984; **Pekcanitez Hakan / Atalay Oğuz / Özekes Muhammet**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 9. Bası, İstanbul 2021, s. 218 – 219; **Tanrıver Süha**, Medeni Usul Hukuku, Cilt 1, 5. Bası, Ankara 2024, s. 633; **Budak Ali Cem / Karaaslan Varol**, Medeni Usul Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2022, s. 154, 178; **Atalı Murat / Ermenek İbrahim / Erdoğan Ersin**, Medeni Usul Hukuku, 5. Bası, Ankara 2022, s. 339 – 341; **Görgün Şanal / Börü Levent / Kodakoğlu Mehmet**, Medeni Usul Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2022, s. 232 – 233; **Arslan Ramazan / Yılmaz Ejder / Taşpınar Ayvaz Sema / Hanağası Emel**, Medeni Usul Hukuk, 8. Baskı, Ankara 2022, s. 320; Umar Bilge, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2011, s. 301 – 302; **Ulukapı Ömer**, Medeni Usul Hukuku, 1. Baskı, Ekim 2014, s. 212 – 213; **Başözen Ahmet**, Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler, 3. Baskı, İstanbul 2023, s. 254 – 255.

³³² **Büyük**, s. 156 – 157; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 373; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 176; **Korkut**, s. 46; **Üçşık / Çelik**, s. 363; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 57; **Alkan**, s. 155 – 156; **Türk**, s. 82; **Delay Ülgen**, s. 128 – 129; **Çam**, s. 61; **Demir**, s. 35; **Okyar** s. 85; **Karadoğan**, s. 60, 87; **Bilgetekin**, s. 37; **Alhan**, s. 65; **Çamurcu**, s. 121.

sonucunda verilen iptal kararı ile alınan kararda geçmişe etkili olarak geçersiz olur. Diğer bir deyişle iptal davası ile mevcut olan bir hukuki durum ortadan kaldırılmış olur³³³. Öğreti³³⁴ ve Yargıtay'ın³³⁵ görüşü de bu doğrultudadır. İptal davası ancak mahkeme aracılığıyla talep edilir. Tek taraflı irade açıklaması ile iptal sonucu elde edilemez. İptal davası ile var olan hüküm geçmişe etkili olarak geçersiz hale gelir³³⁶.

1.2.2. Müktesep Hak ve Vazgeçilmez Hak Niteliği

Pay sahiplerinin iptal davası açabilmesinin müktesep hak niteliğinde olup olmadığı hususu incelenmelidir. Konumuz kapsamında müktesep haklar, anonim şirket genel kurul kararlarıyla sınırlandırılmayan ancak pay sahiplerinin rızası ile sınırlandırılabilen veya ortadan kaldırılabilen haklardır³³⁷. Eski TTK'nın müktesep haklarını düzenleyen m. 385'e göre, "*Aksine esas mukavelede hüküm olmadığı takdirde umumi heyet aşağıdaki maddelerde bildirilen şartlar dairesinde esas mukavelede bütünü*

³³³ **Büyük**, s. 156 – 157; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 373; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 176; **Korkut**, s. 46; **Üçışık / Çelik**, s. 363; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 57; **Alkan**, s. 155 – 156; **Türk**, s. 82; **Dalay Ülgen**, s. 128 – 129; **Çam**, s. 61; **Demir**, s. 35; **Okyar** s. 85; **Karadoğan**, s. 60, 87; **Bilgetekin**, s. 37; **Alhan**, s. 65; **Çamurcu**, s. 121.

³³⁴ **Büyük**, s. 156 – 157; **Şener**, s. Ortaklıklar, 543; **Bozkurt**, s. 373; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 176; **Korkut**, s. 46; **Üçışık / Çelik**, s. 363; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 57; **Alkan**, s. 155 – 156; **Türk**, s. 82; **Dalay Ülgen**, s. 128 – 129; **Çam**, s. 61; **Demir**, s. 35; **Okyar** s. 85; **Karadoğan**, s. 60, 87; **Bilgetekin**, s. 37; **Alhan**, s. 65; **Çamurcu**, s. 121; Öğretide genel kurul kararlarının niteliğinin "*yenilik doğurucu eda davası*" olduğu yönünde görüş bulunmaktadır. Detaylı bilgi için, Bkz: **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 255.

³³⁵ Bu doğrultuda da ki yargı kararları için, Bkz: 8. HD., E. 2018/14721 K. 2019/6023 T. 17.6.2019; Ankara BAM, 21. HD., E. 2021/1068 K. 2023/687 T. 10.5.2023, "*Asıl ve birleşen davada davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; davalı şirket yönetiminin yıllar boyunca yaptığı kötü niyetli kar dağıtmama ve sermaye artış kararları iptal edilmesine karşın, bu davaların bozucu yenilik doğuran haklardan olmasından yararlanan ...'un verilen bir iptal kararının kesinleşmesine kadar yok sayarak, yeniden sermaye artış kararları almak suretiyle, alınan kararların icra edilebilmelerine engel olduğunu, iptal kararları yokmuşçasına, babası müteveffa ...'un tereke payını da azaltarak ve rüçhan hakkını kullanamayan müvekkillerin paylarını da üzerine geçirerek, kendi sermaye payını artırdığını ve bu şekliyle tescil ettirdiğini, 2005 yılından beri kar payı dağıtılmadığını, sadece bir kere, 2019 yılında, o da kesinleşen yargı kararlarını yerine getirmek için 2003-2018 yıllarındaki kar paylarına karşılık beş yüz bin lira civarında bir ödeme yaptıklarını...*" (www.lexpera.com.tr)

³³⁶ **Büyük**, s. 156 – 157; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 373; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 176; **Korkut**, s. 46; **Üçışık / Çelik**, s. 363; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 57; **Alkan**, s. 155 – 156; **Türk**, s. 82; **Dalay Ülgen**, s. 128 – 129; **Çam**, s. 61; **Demir**, s. 35; **Okyar** s. 85; **Karadoğan**, s. 60, 87; **Bilgetekin**, s. 37; **Alhan**, s. 65; **Çamurcu**, s. 121.

³³⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1112; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 203 – 205; **Tekinalp (Poroy / Çamoğlu)**, N. 866; **Bozkurt**, s. 398; **Bahtiyar**, s. 312; **Alkan**, s. 73 – 76; **Türk**, s. 83; **Çam**, s. 78; **Okyar**, s. 44; **Karadoğan**, s. 60; **Alhan**, s. 42 – 43.

hükümlerini değiştirebilir. Şu kadar ki; münferit pay sahiplerinin bu sıfatla haiz oldukları müktesep haklarda rızaları olmaksızın hiçbir değişiklik yapılamaz. Müktesep haklar; kanun veya esas mukavele hükümlerine göre umumi heyet ve idare meclisi kararlarına tabi olmayan yahut umumi heyetin toplantılarına iştirak hakkından doğan, hususiyle azalık, rey kullanmak, iptal davası açmak, kâr payı almak ve tasfiye neticesine iştirak etmek gibi haklardır.” Kanun koyucu eski kanunda müktesep hakların esas sözleşme ile değiştirilemeyeceğini belirtmiştir. Ayrıca eski TTK m. 385/2 ile iptal davası açmanın müktesep hak niteliğinde olduğunu ifade etmiştir. Eski kanun hükmü öğretide oldukça eleştirilmiştir³³⁸. Zira iptal davası açma hakkının müktesep hak olarak nitelendirilmesi halinde azınlık menfaati ciddi anlamda zedelenmiş olacaktır. Yine bu durum pay sahiplerinin hukuk düzenine olan güvenini sarsacaktır³³⁹. Kanun koyucu 6102 sayılı TTK’yı hazırlarken öğretideki bu eleştirileri dikkate alarak düzenlemeler yapmıştır. TTK m. 452’ye göre, “*Genel kurul, aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde, kanunda öngörülen şartlara uyarak, esas sözleşmenin bütün hükümlerini değiştirebilir; müktesep ve vazgeçilmez haklar saklıdır.*” Kanun koyucu yeni düzenlemede müktesep hakları tanımlamıştır. Eski hükümden bulunan iptal davası örneklemesini bu maddede kullanmamıştır³⁴⁰. Yine kanun koyucu TTK m. 452 gerekçesinde de öğretideki eleştirileri

³³⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 203 – 205; **Tekinalp (Poroy / Çamoğlu)**, N. 866; **Bozkurt**, s. 398; **Bahtiyar**, s. 312; **Alkan**, s. 73 – 76; **Türk**, s. 83; **Çam**, s. 78; **Okyar**, s. 44; **Karadoğan**, s. 60; **Alhan**, s. 42 – 43.

³³⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 203 – 205; **Alkan**, s. 73 – 76; **Türk**, s. 83; **Çam**, s. 78; **Okyar**, s. 44; **Karadoğan**, s. 60; **Alhan**, s. 42 – 43.

³⁴⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 203 – 205; **Alkan**, s. 73 – 76; **Okyar**, s. 44; **Alhan**, s. 42 – 43; Eski kanun müktesep hak olarak sayılan gerekçelerin yeni kanun düzeninde öğreti ve içtihatlarla bırakıldığı yönünde kararlar için, Bkz: Sakarya BAM, 7. HD., E. 2022/2639 K. 2024/298 T. 19.2.2024; Sakarya BAM, 7. HD., E. 2022/1619 K. 2023/1769 T. 31.10.2023; Sakarya BAM, 7. HD., E. 2022/1596 K. 2023/1639 T. 13.10.2023, “*Dosya arasına alınan 10/02/2020 tarihli bilirkişi raporunda özetle; kâr payı, ortağın en önemli mali hakkıdır. Kâr payının hukuki niteliğinin belirlenmesi, şirket açısından bu payın hesap dönemi sonunda dağıtılmasının bir zorunluluk olup olmadığını tespit etmek açısından önemlidir. ETK 385 hükmünde müktesep haklar arasında yer alan kâr payı alma hakkına, Yeni Ticaret Kanununun 452. maddesinde yer verilmemiş, ilgili maddede müktesep ve vazgeçilmez haklar saklı tutulmuştur. Kanun koyucu, müktesep hak kavramını tanımakla birlikte, kapsamı ve türlerine ilişkin bir düzenleme yapmamıştır. Müktesep hak ve vazgeçilmez hak kavramlarının içine hangi hakların dahil olduğunu belirlemek öğreti ve yargı kararlarına bırakılmıştır. Öğretide Tekinalp, ortağın kar payı alma hakkının iki cephesi olduğunu, ilkinin şirketin kar elde etmek ve paylaşmak amacını izlemesi zorunluluğundan doğan vazgeçilmez hakkı olduğunu belirtmekte, bu hakkın ETK zamanında güçsüz ve müktesep bir hak olarak nitelendirildiğini, ancak TK’ya göre bu hakkın müktesep niteliğinin olmadığını belirtmektedir (Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin; ortaklıklar hukuku 1, Yeniden Yazılmış 13. Bası, İstanbul 2014, N. 898, 899). Pulaşlı, kar payı alma hakkını hem vazgeçilmez bir pay sahipliği hakkı olarak nitelendirmekte (Pulaşlı, Hasan; Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Tıpkı 2. Baskı, Ankara 2015, 39, N. 13), hem de kar payının nisbi müktesep bir hak olduğunu ifade etmektedir (Pulaşlı, 37, N. 35). Gürbüz Usluel’e göre, kar payı alma hakkı kanundan*

dikkate aldığını ifade etmiştir. TTK m. 452 gerekçesine göre, “Hüküm, 6762 sayılı Kanunun 385 inci maddesinin birinci fıkrasını bazı değişikliklerle tekrar etmektedir. Müktesep haklar kavram olarak korunmuştur. Bu suretle müktesep haklar Tasarı tarafından tanınmıştır. Tasarı, 6762 sayılı Kanunun "münferit pay sahiplerinin bu sıfatla haiz oldukları müktesep haklarda rızaları olmaksızın değişiklik yapılamaz" hükmüne yer vermemiş, ayrıca, müktesep hakları yetersiz bir şekilde tanımlayan ve müktesep hakları sayan ikinci fıkra yanlış anlamalara yol açtığı için çıkarılmıştır. 6762 sayılı Kanundaki liste müktesep hakların tümünü içermediği gibi, müktesep hakların farklı türde hatta derecede olabileceklerine de işaret etmektedir. Tanım ise, müktesep hakların tümünü kapsamıyordu. Ayrıca 6762 sayılı Kanun çeşitli maddeleri ile de çelişki içindedir. Bazı müktesep haklar mutlak nitelik taşıırken bazıları niteliklerinden şüphe edilebilecek ölçüde sınırlandırılabilirdi. Kavramın (İsv. BK'nın aksine) muhafaza edilmesinin sebebi kanunun bu tür haklara çeşitli hükümlerinde yer vermesi ve esas sözleşme ile de bu nitelikte hak oluşturabilmesidir. Nitekim kavramın kanundan tamamen çıkarıldığı İsviçre'de hukukî durum değişmemiştir.” Görüldüğü üzere kanun koyucu yeni düzenleme ile müktesep hakları tanımlamış ve bu hakların vazgeçilmez nitelikteki haklardan farklı anlamlara geldiğini ifade etmiştir. Bu sebeple iptal davasının müktesep hak niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır³⁴¹.

Vazgeçilmez haklar; şirketin yapısını, kamu düzenini, şirketin ve pay sahiplerinin menfaatini korumayı amaçlayan haklardır. Bu haklardan hiçbir şekilde vazgeçilemez. Pay sahiplerinin rızası ile vazgeçilmesi öngörülemez. Bu hususta yapılacak işlemler batıldır³⁴². TTK kapsamında vazgeçilmez haklardan bahseden maddeler bulunmaktadır.

doğan müktesep bir hak değildir (Gürbüz Usluel, Aslı E., Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kar Payı Alma Hakkı, Ankara 2016, s. 105).” (www.lexpera.com.tr)

³⁴¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1112; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 203 – 205; **Alkan**, s. 73 – 76; **Türk**, s. 84; **Okyar**, s. 44; **Alhan**, s. 42 – 43.

³⁴² **Tekinalp (Poroy / Çamoğlu)**, N. 870e; **Bozkurt**, s. 398 – 399; **Alkan**, s. 71 – 72; **Türk**, s. 84 – 85; **Çam**, s. 79; **Demir**, s. 45; **Okyar**, s. 44 – 45; **Bilgetekin**, s. 27 – 28; **Alhan**, s. 43 – 45; **Çamurcu**, s. 12; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 43. HD, E. 2021/875 K. 2021/848 T. 1.7.2021; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2017/929 K. 2018/445 T. 26.4.2018; 11. HD., E. 2021/8035 K. 2023/1912 T. 29.3.2023; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2017/832 K. 2018/105 T. 8.2.2018; İstanbul BAM, 43. HD, E. 2020/1328 K. 2021/76 T. 28.1.2021, “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu(TTK)'nun 447 Maddesinde, genel kurulun, özellikle; Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararların kararlarının batıl olduğu hüküm altına

TTK m. 452 ve 447/1-a'da vazgeçilmez hakların sınırlandırılmasının veya ortadan kaldırılmasının mümkün olmayacağı ifade edilmiştir³⁴³. İptal davasının da şirketin yapısını ve pay sahiplerinin menfaatini koruması sebebiyle vazgeçilmez niteliktedir. TTK m. 447/1-a'ya göre, “*Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararları batıldır.*” Hükümde ifade edilen “*dava*” kavramının iptal davasını da kapsadığı ve vazgeçilemeyen nitelikteki haklardan olduğu söylenmelidir³⁴⁴.

1.3. GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASININ KONUSU

Genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen TTK m. 445'te, “*446'ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.*” denilmiştir. Madde hükmünden de anlaşıldığı üzere, iptale konu olan husus genel kurul kararlarıdır. Genel kurulun iptali, iptal davasının konusu değildir³⁴⁵.

İptal davası ile sadece genel kurul kararları iptal edilebilir. Ancak bu hususta öğretide görüş ayrılıkları mevcuttur. Bir görüşe göre, iptal davası ile pay sahiplerinin kişisel menfaatlerinin ihlal edildiği yönetim kurulu kararlarının da iptal edilebileceği ifade edilmektedir³⁴⁶. Yine bir başka görüşe göre, genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen hükümlerin kıyasen yönetim kurulu kararlarına da uygulanması gerektiği ifade edilmektedir³⁴⁷. Bu konuda kanımızca yönetim kurulu kararlarının TTK m. 445 kapsamında düzenlenen iptal davası ile geçersiz kılınması mümkün değildir. Zira TTK m. 391'in gerekçesinde bu husus ifade edilmiştir. TTK m. 391 gerekçesine göre, “*Yönetim kurulu kararları iptal edilemez. Buna karşılık bâtil yönetim kurulu kararlarına karşı*

alınmıştır. İptal davasından farklı olarak genel kurul kararlarının butlanı TTK'nın 447'nci maddesinde düzenlenmiş ve herhangi bir süre ile sınırlandırılmamıştır. Genel kurul kararlarının butlanı tespiti istem kuralı olarak herhangi bir süreye tabi değilse de bu hak hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olmayacak şekilde dürüstlük kuralı çerçevesinde kullanılmalıdır.” (www.lexpera.com.tr)

³⁴³ **Tekinalp (Poroy / Çamoğlu)**, N. 870e; **Bozkurt**, s. 398 – 399; **Alkan**, s. 71 – 72; **Türk**, s. 84 – 85; **Çam**, s. 79; **Demir**, s. 45; **Okyar**, s. 44 – 45; **Bilgetekin**, s. 27 – 28; **Alhan**, s. 43 – 45.

³⁴⁴ **Tekinalp (Poroy / Çamoğlu)**, N. 870e; **Bozkurt**, s. 398 – 399; **Bahtiyar**, s. 213; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 175; **Alkan**, s. 71 – 72; **Türk**, s. 84 – 85; **Çam**, s. 79.

³⁴⁵ **Korkut**, s. 42; **Türk**, s. 85; **Demir**, s. 35; **Karadoğan**, s. 61; **Çamurcu**, s. 5.

³⁴⁶ **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 133.

³⁴⁷ **Pulaşlı Hasan**, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt: 3, 4. Baskı Ankara 2015, s. 1940.

tespit davası açılabilmesi (genellikle) kabul edilmekte, kanunlar bu yolda hükümlere yer vermektedir. Yargıtay'ın yerleşik içtihadına göre, bir yönetim kurulu kararının geçersiz olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir.” denilmiştir³⁴⁸. Ancak “Birleşmenin, bölünmenin ve tür değiştirmenin iptali ve eksikliklerin sonuçları” başlıklı TTK m. 192 ve “Kayıtlı sermaye sistemi” başlıklı TTK m. 460/5 kapsamında yönetim kurulu kararlarının iptal edilebileceği ifade edilmiştir. Bu madde hükümlerindeki iptal imkânının da genel nitelikte bir iptal davası imkânı olmadığı da örtülü olarak belirtilmiştir. Zira iptal davasının kapsamının genişletilmesi halinde meydana gelecek aksaklıklar ve kötü niyetli davranışların sınırlandırılması zor olacaktır. Bu sebeple hukuki güven ve işleyişin sağlıklı olması amacıyla bu kısıtlama yapılmıştır³⁴⁹.

İptal davasının konusu kapsamında; tavsiye kararlarının, olumsuz kararların, azlık kararlarının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararları ve usule ilişkin kararların iptal davasına konu olup olamayacağı da incelenmelidir.

Genel kurulda önerge sırası, toplantı konuşma süresi ve toplantı arası gibi usulü kuralları düzenleyen kararlar alınabilir. Bu kararlar salt bu toplantı için alınabildiği gibi sonraki genel kurullarda uygulanmak üzere de alınabilir. Bu durumda usulü kararların iptale konu olup olmayacağı incelenmesi gereken önemli bir husustur. Zira sadece mevcut toplantı için alınan ve uygulanmasıyla sona eren kararların iptal davasına konu olmasında hukuki bir yararının olmadığı aşikardır. Bu usuli kararların uygulanması sonucu alınan

³⁴⁸ **Kayar**, s. 446 – 447; **Moroğlu**, s. 224; **Korkut**, s. 47; **Bahtiyar**, s. 204; **Arslan**, s. 215; **Demir**, s. 35; **Tibilli Gökhan**, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının İptali ve Yeni Ticaret Kanunu'nda Yer Alan Düzenleme, *Yaklaşım Dergisi*, Yıl 16, Sayı 186, 283 – 284; **Şeker Hakan**, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, Yıl 2020, Sayı 149, s. 119; Bu doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 1988/3414 K. 1989/260 T. 26.01.1989, “Anonim ortakların yönetim kurulu kararları aleyhine kural olarak iptal davası açılmaz. Ancak, bazı haller ve özellikle pay sahiplerinin kişisel haklarını ihlal eden yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabilir (Tuğrul Ansay, Anonim Şirket İdare Meclisi Kararlarının İptali Meselesi, *Batider*, 1964/3, s. 370 vd; Ersin Çamoğlu, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara 1972, s. 79 vd; Yaşar Karayalçın, Anonim Şirketin Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Hangi Davalar Açılabilir? *Yargıtay Kararları Sempozyumu III*, Ankara 1986, s. 243 vd). Bu nitelikte olmayan yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılmayacağından, bu kararlar için ancak genel kurula itiraz edilebilir. Genel Kurulun itiraz üzerine vereceği kararlar aleyhine, koşulları varsa, üç aylık sükutu hak süresi içinde iptal davası açılabilir. Eğer ortada bir yönetim kurulu kararı yoksa veya yok sayılması ile eş anlamlı olarak batıl ise, bu biçim kararlara karşı itiraz olanağı yoktur. Çünkü, genel kurula itiraz için yasa ve ana sözleşmeye aykırı da olsa bir karar olması gerekmektedir. Yönetim kurulunun kararı yoksa, genel kurula itiraz etmenin anlamının olmadığı açık ve seçiktir.” (www.lexpera.com.tr)

³⁴⁹ **Kayar**, s. 446 – 447; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 224; **Şeker**, s. 219; **Demir**, s. 35.

kararların hukuka aykırılığı halinde o kararların iptali söz konusu olabilir. Ancak alınan usulü kararın iptal davasına konu olması mümkün değildir³⁵⁰. Alınan usule ilişkin karar sonraki genel kurullarda da etkili olacak ise, artık hukuki yararın var olduğu kabul edilir. Ayrıca bu nitelikteki usuli kararların iptal davasına konu olabileceği söylenebilir³⁵¹.

Genel kurul toplantısında, yönetim kurulunun devredilemez yetkileri hakkında alınan tavsiye nitelikte kararlar olabilir. Bu kararlar bağlayıcı değildir. Yönetim kuruluna salt tavsiye niteliğindedir. Öğretide genel kurul da alınan tavsiye niteliğindeki bu kararların iptal edilip edilemeyeceği tartışılmıştır³⁵². Öğretideki bir görüşe göre, alınan tavsiye niteliğindeki kararların yönetim kurulu nezdinde etkisinin olabileceği öne sürülerek iptal davasının açılması gerektiği ifade edilmiştir³⁵³. Ancak biz bu görüşe katılmamaktayız. Bizim de katıldığımız hâkim görüşe göre, genel kurulda alınan tavsiye niteliğindeki genel kurul kararlarının yönetim kurulu tarafından da değerlendirildikten sonra uygulandığı görülmektedir. Bu sebeple tavsiye kararları zorlayıcı bir hüküm olmadığı gibi yerine getirilmemesi halinde de bir yaptırım doğmaz. Ayrıca alınan kararın iptali hususunda hukuki yarar da bulunmamaktadır. Hukuki yararın bulunmaması da dava şartı eksikliğidir. Bu gerekçelerle tavsiye niteliğindeki kararların iptal davasına konu olamayacağı kanısındayız³⁵⁴.

Genel kurulda oylama yapılan ancak kabul görmeyen olumsuz kararlara karşı iptal davasının açılıp açılmayacağı yönünde öğretide görüş ayrılığı vardır. Öğretide bir görüşe göre olumsuz kararlara karşı iptal davası açılamaz. Zira hukuki durumu değiştirecek bir karar alınmamıştır. Bu sebeple olumsuz kararlara karşı iptal davası açmada hukuki yarar da bulunmaz³⁵⁵. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise, olumsuz kararlar hukuki durumları değiştirecek nitelikte olabilir. Örneğin anonim şirketin, sözleşmenin tarafı olduğu durumlarda fesih önerisinin reddi halinde şirket ifaya zorunlu hale gelir. Bu sebeple olumsuz karar hukuki durumu değiştirir. Bu gibi durumlarda karara karşı iptal

³⁵⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 217 – 218; **Korkut**, s. 21; **Karasu**, s. 90; **Üçışık / Çelik**, s. 350; **Alkan**, s. 35; **Türk**, s. 91; **Karadoğan**, s. 21.

³⁵¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 217 – 218; **Korkut**, s. 21; **Alkan**, s. 35; **Türk**, s. 91; **Karadoğan**, s. 21.

³⁵² **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 59 – 60; **Alkan**, s. 39; **Türk**, s. 87.

³⁵³ **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 164; **Alkan**, s. 39; **Türk**, s. 87.

³⁵⁴ **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 59 – 60; **Alkan**, s. 39; **Türk**, s. 87.

³⁵⁵ **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 164 – 165.

davası açılmasında hukuki yarar vardır³⁵⁶. Olumsuz kararlara yönelik iptal davasında mahkeme heyeti olumsuz kararlara karşı iptal davası açmada hukuki yararın var olup olmadığı incelemelidir. Hukuki yararın olmaması halinde dava usulden reddedilmelidir. Bu sayede davacıların iptal davası ile yargı yolunu suistimal etmelerinin de önüne geçilmiş olunur³⁵⁷.

Kanun koyucu genel kurul kararları için genellikle oy çokluğunu öngörmüştür. Ancak bazı hallerde özel nisap sayıları da düzenlemiştir. Ayrıca kanun koyucu düşük oy oranları ile alınabilecek kararlar da düzenlemiştir. Bu kararlar azlık kararları olarak adlandırılır. Azlık kararlarının iptal davasına konu olup olamayacağı öğretide tartışılmaktadır³⁵⁸. Öğretideki bir görüş, azlık kararlarının bağımsız nitelikte olmadığı ve hukuki yarar yokluğundan dolayı iptal davasına konu olamayacağı yönündedir³⁵⁹. Bizim de katıldığımız diğer bir görüş göre ise, azlık kararları ile diğer pay sahiplerini de bağlayan kararlar alınabilir. Böyle bir durumda bu kararlara karşı iptal davası açılması gerekir³⁶⁰. Yargıtay'ın görüşü de bu yöndedir³⁶¹. Ayrıca Yargıtay, azlık kararlarına karşı

³⁵⁶ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 210 – 211; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 729; Yıldız, s. 130; Korkut, s. 21; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 133; Karasu, s. 91; Üçışık / Çelik, s. 350; Alkan, s. 35, 161 – 165; Türk, s. 87 – 88; Güngör, s. 71; Karadoğan, s. 21; Bilgetekin, s. 60; Alhan, s. 68 – 69; Çamurcu, s. 284.

³⁵⁷ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 212; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 729; Alkan, s. 165; Türk, s. 88; Güngör, s. 93; Bilgetekin, s. 60; Alhan, s. 68 – 69; Çamurcu, s. 284.

³⁵⁸ Alkan, s. 37; Türk, s. 89.

³⁵⁹ Kırcı (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 61; Türk, s. 89 – 90; Bilgetekin, s. 64.

³⁶⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 216; Yıldız, s. 126; Korkut, s. 22; Alkan, s. 17; Dalay Ülgen, s. 27; Güngör, s. 54; Karadoğan, s. 21.

³⁶¹ 11. HD., E. 2019/177 K. 2019/7106 T. 12.11.2019; 11. HD., E. 2008/969 K. 2009/4910 T. 27.04.2009, “Mahkemece, genel kurulda alınan azınlık kararları aleyhine iptal davası açılmayacağından bahisle davanın reddine karar verilmiş ise de, T.T.K.'nun 341. maddesine uygun olarak genel kurulda alınan azınlık kararlarının iptali imkanı T.T.K.'nun 381-384.maddelerinde kabul edilmiş bulunması nedeniyle bu kararın yasaya ana sözleşmeye ve iyiniyet kuralları ile şahsi nitelikte haklarına aykırı olduğunu ileri süren kooperatif ortaklarının 1163 Sayılı Kanun'un 98. maddesinin yollaması ile azınlık kararının iptalini istemeye hakları bulunmakta olup, mahkemenin aksi yöndeki gerekçesi yerinde değildir. Bunun yanında, genel kurulda alınan azınlık kararına karşı iptal davalarının Dairemizin 17.05.1972 gün 1972/1576-2493, 20.12.1973 gün 1973/4882-5087, 25.11.1978 gün 4586/5184 ve 20.02.1986 gün 1986/469-1249 sayılı kararlarında da açıklandığı üzere, çoğunluk kararına bağlı bulunan ve bu yolda hareket etmesi gereken kooperatif tüzel kişiliğine karşı değil, azınlık kararını veren pay sahiplerine yöneltilmesi gerekmektedir. O halde mahkemece, kooperatif tüzel kişiliğine karşı açılan bu davanın pasif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde farklı gerekçeler ile davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir. Bozma sebep ve şekline göre davacılar vekilinin sair temyiz itirazlarının incelenmesine gerek görülmemiştir. Yukarıda 1 numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın BOZULMASINA, 2 numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacılar vekilinin sair temyiz itirazlarının incelenmemesine, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 27.04.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” (www.lexpera.com.tr)

açılacak iptal davasının şirkete karşı değil azınlık pay sahiplerine açılması gerektiği görüşündedir³⁶².

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına yönelik iptal davasının açılıp açılmayacağı hususu eski TTK döneminde tartışmalıydı. Ancak TTK m. 454/7 ile eski dönemde tartışılan bu konular hükme bağlanmıştır. TTK m. 454/7'ye göre, “Yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir.”³⁶³ Görüldüğü üzere imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda alınan kararlara bir ay içinde iptal davasının açılabileceği ve bu davanın şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesinde açılabileceği düzenlenmiştir³⁶⁴

³⁶² 11. HD., E. 1972/1576 K. 1972/2493 T. 17.05.1972; 11. HD., E. 1986/5180 K. 1986/7134 T. 26.12.1986; 11. HD., E. 2008/969 K. 2009/4910 T. 27.04.2009; 23. HD., E. 2011/3946 K. 2012/26 T. 16.01.2012, “11.H.D' nin 27.04.2009 gün 2008/969 Esas - 2009/4910 Karar sayılı ilamıyla azınlık kararına karşı iptal davasının azınlık kararına oy veren pay sahiplerine yöneltilmesi gerektiğinden kooperatif aleyhine açılan davanın pasif husumet yokluğundan reddi gerektiği gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir. Mahkemesince, bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonucunda dosyaya toplanan deliller doğrultusunda, 29.05.2005 tarihli genel kurulda eski yönetim kurul üyeleri hakkında sorumluluk davası açılmasına ilişkin 9.maddedeki karar ile ilgili 20 red oyu, 23 kabul oyu ve 7 adet çekimser oy bulunduğu, çekimser oyların red oyuna ilave edilmesi halinde 27 red, 23 kabul oyu olacağı ve dava açılmasına ilişkin kararın 23 oyla azınlık kararı olduğu, azınlık kararının iptalinde husumetin azınlık kararı yönünde oy kullananlara yöneltilmesi gerektiği, kooperatifin davalı sıfatı olmadığı gerekçesiyle davalı kooperatife karşı açılan davanın husumet yokluğundan reddine karar verilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

³⁶³ Öğretide TTK m. 454'ün eksik olarak düzenlendiği ve onama kararlarına karşı iptal davasının açılıp açılmayacağı hususunda düzenleme yapılmadığı ifade edilmiştir. Öğretide bu husus kanun boşluğu olarak ifade edilmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 215 – 216; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 63; **Türk**, s. 91; **Dalay Ülgen**, s. 25; **Karadoğan**, s. 33.

³⁶⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 215 – 216; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 63; **Alkan**, s. 36; **Türk**, s. 91; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2013/16479 K. 2014/1014 T. 17.1.2014; 11. HD., E. 2015/426 K. 2015/13503 T. 15.12.2015, “Asıl ve birleşen dava, anonim şirket olağanüstü genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkin olup mahkemece, davalı şirketin imtiyazlı pay sahiplerinin oluşturacağı özel kurulun toplantıya çağrılmadığı, davacı imtiyazlı pay sahiplerinin de durumlarını korumak için Kanun'un kendilerine verdiği yetkiyi kullanmadıkları, TTK'nın 454. maddesi uyarınca şirket genel kurulunda alınan kararların, imtiyazlı pay sahiplerince onaylanmış sayıldığı gerekçesiyle asıl ve birleşen davanın reddine karar verilmiştir. Ancak, Dairemizin yerleşik içtihatları uyarınca (30.10.1991 tarih ve 7397/4985 E.K sayılı ilamı), her ne kadar imtiyazlı pay sahiplerinin, TTK'nın 454/1. maddesine (eTTK'nın 389. maddesi) göre genel kurul kararını onaylamayıp askıda bırakmaları mümkün ise de iptali kabil genel kurul kararlarının iptali için dava açmalarını engelleyen bir hüküm de mevcut değildir. Öte yandan, 6762 sayılı TTK'dan farklı olarak 6102 sayılı TTK'nın 454/5. maddesinde çağrıya rağmen süresi içinde özel kurulun toplanmaması halinde genel kurul kararının onaylanmış

2. DAVANIN AÇILMASI

2.1. İPTAL DAVASINDA GÖREV VE YETKİ

2.1.1. İptal Davasında Görev

TTK m. 445'te, "...*şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.*" denilmiştir. Madde hükmünde de ifade edildiği üzere genel kurul kararına karşı iptal davasında görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir³⁶⁵. Asliye ticaret mahkemesi TTK m. 5/1'e göre, dava konusunu uyuşmazlığın miktar ve değerine bakılmaksızın ticari davaların çözümlendiği özel mahkemeler olarak tanımlanmıştır³⁶⁶. İptal konulu bir dava da mutlak ticari dava olması sebebiyle asliye ticaret mahkemesin de açılır³⁶⁷. Görev kamu düzenine ilişkindir. Bu sebeple iptal davası, istisnalar hariç asliye ticaret mahkemesi dışında açılmaz³⁶⁸.

Asliye Ticaret Mahkemesi'nin hâkim ve üye sayısı 5235 sayılı Kanun m. 5/3 ile düzenlenmiştir. 5235 sayılı Kanun m. 5/3'e göre, "*Asliye ticaret mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.*" denilmiştir. Yine bu maddenin devamında genel kurul kararlarının iptali davası süresince tüm yargılama

sayılacağına ilişkin düzenleme de yukarıda varılan sonucu değiştirmemektedir. Zira anılan düzenlemenin amacı, madde gerekçesinde de açıklandığı üzere şirketi korumak olup böylece genel kurul kararının sürüncemede kalması önlenmiş olmaktadır. Bu itibarla mahkemece, dava konusu 12.03.2013 tarihli genel kurulun iptali istenilen maddeleri yönünden iptal koşullarının oluşup oluşmadığının değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde yanılığlı değerlendirme ile hüküm tesisi doğru olmamış, hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir." (www.lexpera.com.tr)

³⁶⁵ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1134; Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 385; Kayar, s. 436; Moroğlu, s. 304 – 305; Ergün, s. 616; Alkan, s. 212; Türk, s. 196; Çam, s. 68; Okyar, s. 104 – 105; Karadoğan, s. 101; Bilgetekin, s. 55; Alhan, s. 94 – 95; Çamurcu, s. 72.

³⁶⁶ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 150; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 40; Tanrıver, Cilt 1, s. 164 – 165; Budak / Karaaslan, s. 48; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 138; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 32; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, s. 211 – 212; Ulukapı, s. 50 – 51; Başözen, s. 98; Pulaşlı, s. 929; Şener, s. 541; Kayar, s. 432; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 291; Ergün, s. 616; Alkan, s. 212; Türk, s. 196; Okyar, s. 104 – 105; Karadoğan, s. 101; Bilgetekin, s. 55; Alhan, s. 94 – 95; Çamurcu, s. 72.

³⁶⁷ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 160; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 40 – 41; Tanrıver, Cilt 1, s. 164 – 165; Budak / Karaaslan, s. 49; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 138; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 34; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 212; Ulukapı, Usul, s. 52; Başözen, Usul, s. 98; Moroğlu, s. 291; Ergün, s. 616; Alkan, s. 212; Türk, s. 196; Okyar, s. 104 – 105; Karadoğan, s. 101.

³⁶⁸ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 239; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 67; Tanrıver, Cilt 1, s. 160 – 161; Budak / Karaaslan, s. 47; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 163; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 101; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 216; Ulukapı, Usul, s. 151; Başözen, Usul, s. 122.

saffhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyet tarafından yürütüleceği ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere asliye ticaret mahkemesinin görev ve yetkilerini düzenleyen kanun açıkça iptal davalarında asliye ticaret mahkemesinin görevli olacağını ve bu davanın heyetçe görüleceğini belirtmiştir³⁶⁹.

İptal davası şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılır. Ancak şirket merkezinin bulunduğu yerde asliye ticaret mahkemesi bulunmayabilir. Asliye ticaret mahkemesinin olmadığı yerlerde iptal davası asliye hukuk mahkemesinde açılır³⁷⁰. Asliye hukuk mahkemesinin kuruluş ve yetkileri de 5235 sayılı Kanun m. 5/1 ve 5/2’de ifade edilmiştir. İlgili maddeye göre, “*Hukuk mahkemeleri, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur. Sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri tek hâkimlidir.*” denilmiştir. Bu sebeple şirket merkezinin bulunduğu yerde asliye ticaret mahkemesinin olmaması durumunda tek hakimli asliye hukuk mahkemesi görevli olur³⁷¹. Bu husus hakkında genel hüküm olan TTK m. 5’te kaynak gösterilebilir. Zira TTK m. 5’te, “*Asliye ticaret mahkemesi bulunmayan yargı çevresindeki bir ticari davada görev kuralına dayanılmamış olması, görevsizlik kararı verilmesini gerektirmez; asliye hukuk mahkemesi, davaya devam eder.*” denilmiştir³⁷².

2.1.2. İptal Davasında Yetki

Yetki uyuşmazlığına yönelik davanın nerede açılacağına ilişkindir³⁷³. İptal davasında yetkili mahkeme şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir. Bu hususu

³⁶⁹ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 150, 153; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 40 – 41; Tanrıver, Cilt 1, s. 164 – 165; Budak / Karaaslan, s. 50; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 138; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 33; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 215; Başözen, Usul, s. 96; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 305; Alkan, s. 212; Türk, s. 196; Bilgetekin, s. 55; Alhan, s. 94 – 95; Çamurcu, s. 72.

³⁷⁰ Kayar, s. 436; Moroğlu, s. 305; Alkan, s. 212; Türk, s. 196.

³⁷¹ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 113; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 39; Tanrıver, Cilt 1, s. 157 – 158; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 157; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 30; Ulukapı, Usul, s. 48 – 49; Başözen, Usul, s. 92; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 305; Alkan, s. 212; Türk, s. 196.

³⁷² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 41 – 42; Budak / Karaaslan, s. 48; Moroğlu, s. 305; Alkan, s. 212; Türk, s. 196.

³⁷³ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 267; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 72; Tanrıver, Cilt 1, s. 249; Budak / Karaaslan, s. 54; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 169; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 110; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 224; Ulukapı, Usul, s. 154; Başözen, Usul, s. 142; Yetki konusunda genel bir açıklama yapan HKG için, Bkz: HGK., E. 2013/1021 K. 2014/424 T. 28.3.2014,

TTK m. 445 düzenlemiştir³⁷⁴. TTK m. 445'e göre, "...şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler."

"Burada "yetki" konusunda genel bir açıklama yapılmasında yarar vardır. Bir davaya yer itibarıyla bakma iktidarına sahip mahkemeye "yetkili mahkeme", bu hususu düzenleyen kurallara da "yetki kuralları" adı verilir (Alangoya/Yıldırım/Deren Yıldırım; Medeni Usul Hukuku Esasları, İstanbul 2009, s. 83; Pekcanitez/Atalay/Özekes; Medeni Usul Hukuku, Ankara, 2009, s. 114). Her mahkemenin yargı yetkisi, belli bir coğrafi bölge ile sınırlıdır; buna o mahkemenin "yargı çevresi" denir. Bu yargı çevresinin sınırları, idari teşkilat sınırlarına göre belirlenir. Asliye ve sulh mahkemesinin yargı çevresi, bulunduğu ilçenin veya il merkezindekiler için merkez ilçenin sınırları içinde kalan bölgeyle sınırlıdır (Kuru/ Arslan/ Yılmaz; Medeni Usul Hukuku, Ankara, 1995, s. 137). 1982.Anayasasının 142.maddesine göre, mahkemelerin yetkilerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiş; 37/1.maddesinde ise, hiç kimse, kanunen tabi olduğu (kanunla yetkili kılınan) mahkemeden başka bir mahkeme önüne çıkarılamayacağı teminat altına alınmıştır. Bu nedenle, bir tüzük veya yönetmelik hükmü ile yetki kuralı konulamayacağı gibi, davalı kıyas yoluyla kanunen yetkili olan mahkemeden başka bir mahkeme önünde kendisini savunmaya zorlanamayacaktır (Kuru/ Arslan/ Yılmaz; a.g.e, s. 138). Yetki kuralları, bütün davalar ve bazı davalar için olmak üzere ikiye ayrılır. Bunlardan kural olarak bütün davalar için uygulanan yetki kuralına, "genel yetki kuralı" ve bu mahkemeye de "genel yetkili mahkeme" denilmektedir. Genel yetkili mahkeme, davalının ikametgâhındaki mahkemedir. Yani her dava, (kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça) açıldığı tarihte davalının (Medeni Kanun gereğince) ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde görülür (Kuru/ Arslan/ Yılmaz; a.g.e. s. 138; Pekcanitez/Atalay/Özekes: a.g.e, s. 114). Nitekim belirtilen ilke, mülga 1086 sayılı HUMK'nun 9.maddesinin 1.fıkrasının 1.cümlesinde aynen; "Her dava, kanunda aksine hüküm bulunmadıkça açıldığı tarihte davalının Türk Kanunu Medenisi (01.01.2002 tarihinden itibaren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu) gereğince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde görülür" şeklinde ifade edilmiştir. (Aynı ilke 6100 sayılı HMK'nın 6.maddesinde düzenlenmiştir.) Bundan başka, bazı davalar için davalının ikametgâhı mahkemesinin yanında, başka yer mahkemeleri de yetkili kılınmıştır. Örneğin sözleşmeden doğan davalarda, sözleşmenin yerine getirileceği yerdeki mahkeme de yetkilidir (mülga HUMK. m.10 ve HMK. m.10). İşte, bazı dava veya dava çeşitleri için kabul edilen istisnai nitelikteki yetki kurallarına da "özel yetki kuralları" denir. Kural olarak, özel yetki, genel yetkiyi kaldırmaz, yani onunla uygulanır. Bu durumda davacı, isterse genel yetkili (davalının ikametgâhındaki) mahkemede, dilerse özel yetkili (sözleşmeden doğan davalarda sözleşmenin yerine getirileceği yerdeki) mahkemede davasını açabilir. Fakat istisnai olarak, bazı davaların mutlaka belli bir yer mahkemesinde açılması kanunla öngörülmüştür ki, bu halde kesin yetki söz konusudur. Örneğin; gayrimenkulün aynına ilişkin davalar, yalnız gayrimenkulün bulunduğu yerde açılabilir (mülga HUMK. m.13 ve HMK. m. 12); davalının ikametgâhı mahkemesinde açılmaz. Bu hallerde (kesin yetki hallerinde), genel yetki kaldırılmış olup, dava yalnız bu özel (ve kesin) yetkili mahkemede açılabilir (Kuru/ Arslan/ Yılmaz; a.g.e, s. 138). Diğer taraftan; İcra dairesinin yetkisi hakkındaki kurallar kesin yetki kuralı olmadığından, icra dairesinin yetkisi hakkında da yetki sözleşmesi yapılabilir. Taraflar arasında yapılmış yetki sözleşmesinde mahkemeden söz edilmiş ise, bu ifadenin icra dairesini de kapsayıp kapsamadığı doktrinde tartışmalı ise de Yargıtay genellikle, bu kayıtların icra dairesini de kapsadığını kabul etmektedir. Zira uyuşmazlığın çözümü için yapılan yetki sözleşmesi sadece mahkemeden karar alınmasını değil, karardan önce veya sonra başvurulacak cebri icrayı da kapsar (Pekcanitez/Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes; İcra ve İflas Hukuku, Ankara, 2013 s.176)." (www.lexpera.com.tr)

³⁷⁴ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1134; Bozkurt, s. 385; Kayar, s. 436; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 303; Ergün, s. 616 – 617; Alkan, s. 213; Türk, s. 197; Çam, s. 68; Karadoğan, s. 101; Bilgetekin, s. 53 – 54; Alhan, s. 94; Çamurcu, s. 71 – 72.

Uyuşmazlığın neredeki yer mahkemesine yöneltileceği yetki kuralı ile çözümlenir. Yetki kuralı genel yetki kuralı ve özel yetki kuralı olarak ikiye ayrılır. Genel yetki kuralı bütün davalar için genel bir hüküm niteliğindedir. Genel yetki kuralı, tüm davalara uygulanır ve uygulanan mahkemeye de genel yetkili mahkeme denir³⁷⁵. Özel yetki kuralı ise, genel yetki kuralına ek olarak uyuşmazlığın niteliğine göre belirlenmiş alternatif yetki kuralıdır³⁷⁶. Konumuzu oluşturan iptal davasında yetkili mahkeme şirketin merkezinin bulunduğu yer mahkemesidir. Bu durum iptal davası için hususi olarak düzenlendiğinden özel yetki kuralıdır. Bu sebeple şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi özel yetkili mahkemedir³⁷⁷.

Yetki kuralı belirlenirken kesin yetki ve kesin olmayan yetki olarak ikiye ayrılarak incelenir. Kesin yetki kuralına göre, davanın hangi yer mahkemesinde açılacağı kesindir. Tarafların bu yer mahkemesi dışında dava açamazlar³⁷⁸. Kesin olmayan yetki kuralı ise, davacı veya davacılara birden fazla yer mahkemesinde dava açabilme olanağı tanıyan kuraldır. Kesin olmayan yetki kuralı, genel bir kuraldır. Kesin yetki istisnai düzenlemedir. Kesin yetkinin düzenlenmediği her yerde kesin olmayan yetki kuralları geçerlidir³⁷⁹. Yetki kuralı belirlenirken kanun koyucunun lafzına ve hükmün konuluş amacına bakılarak tespit edilir³⁸⁰. İptal davası bakımından değerlendirecek olursak TTK m. 445'te göre, “...şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.” denilmiştir. Görüldüğü üzere kanun koyucu iptal davasının açılacağı yer

³⁷⁵ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 267 – 269; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 72 – 74; Tanrıver, Cilt 1, s. 249 – 250; Budak / Karaaslan, s. 54 – 55; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 173; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 111; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 225 – 226; Ulukapı, Usul, s. 155 – 156; Başözen, Usul, s. 142; Alkan, s. 213; Türk, s. 197; Kuru Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2016, s. 104; Alangoya Yavuz / Yıldırım Kamil / Deren Yıldırım Nevhis, Medeni Usul Hukuku Esasları, 8. Baskı, İstanbul 2011, s. 203.

³⁷⁶ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 279; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 75; Tanrıver, Cilt 1, s. 252; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 180; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 114; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 231; Ulukapı, Usul, s. 158; Başözen, Usul, s. 143; Kuru, Usul, s. 116; Alangoya / Yıldırım / Deren Yıldırım, s. 83; Alkan, s. 213; Türk, s. 197;

³⁷⁷ Alkan, s. 213; Türk, s. 197.

³⁷⁸ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 293; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 78; Tanrıver, s. 261 – 264; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 119 – 120; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 244; Ulukapı, Usul, s. 161 – 162; Başözen, Usul, s. 145 – 146; Alkan, s. 213; Türk, s. 197.

³⁷⁹ Akkan, Pekcanitez Usul, s. 267 – 269; Tanrıver, s. 264; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 111 – 112; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 245; Ulukapı, Usul, s. 155; Başözen, Usul, s. 142; Kuru, Usul, s. 116; Alkan, s. 213; Türk, s. 197; Çamurcu, s. 71 – 72.

³⁸⁰ Alkan, s. 213 – 214; Türk, s. 197 – 198.

mahkemesini, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi olarak belirlemiştir. Kanun hükmünün lafzından mahkemenin yetkisinin kesin olduğu görülür³⁸¹. İptal davasının kesin yetki kuralına tabi olduğu hususunda bir başka dayanak ise TTK m. 448/2'dir. TTK m. 448/2'ye göre, “İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür.” Bu maddenin konuluş amacına bakıldığında kanun koyucu tarafları kısıtlayacak nitelikte hükümler düzenlemiştir. Bu sebeple kanun koyucunun bu düzenlemesi hükmün kamu düzenine ilişkin olarak düzenlediğini ve iptal davasının kesin yetki kuralına tabi olacağını gösterir³⁸². Aynı zamanda Yargıtay'ın da görüşü, iptal davasının kesin yetki kuralı kapsamında olduğudur³⁸³.

Genel kurul kararlarının iptali davasında kesin yetki bulunmaktadır. Kesin yetkinin varlığı uyumsuzluğu HMK m. 114 kapsamında dava şartı yapar. Bu sebeple

³⁸¹ Alkan, s. 213 – 214; Türk, s. 197.

³⁸² Bilgili / Demirkapı, s. 359; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 215; Alkan, s. 213 – 214; Türk, s. 197; Bilgetekin, s. 53 – 54; Çamurcu, s. 71 – 72.

³⁸³ 11. HD., E. 2014/11922 K. 2014/13930 T. 17.9.2014; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2022/1852 K. 2023/221 T. 9.2.2023, “HMK'nın 355. maddesine göre istinaf incelemesi; istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırılık görüldüğü takdirde ise resen gözetilmek suretiyle yapılmıştır. Dava; davalı şirketin 15/04/2022 tarihli 2022 yılı olağan genel kurulunda alınan kararların iptali istemine ilişkin olup, mahkemece kesin yetkiye ilişkin dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmiştir. Davalı vekili istinaf dilekçesi ile; davalı şirketin adresinin davalı şirketin merkez adresinin "... Mahallesi, ... Caddesi, No:... Arnavutköy/İSTANBUL" olduğunu, şirket adresinin Gaziosmanpaşa Adliyesi yargı çevresi içerisinde kaldığını, İstanbul Asliye Ticaret Mahkemelerinin kesin yetkili olduğuna ilişkin kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu ileri sürmüştür. 6102 sayılı TTK'nun 445 maddesi uyarınca, iptal davası açma hakkı olanların genel kurula kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilecekleri düzenlenmiş olup, burada düzenlenen yetki kesin yetki niteliğindedir. TTK'nun 4 maddesi uyarınca mutlak ticari dava mahiyetindeki uyumsuzluğu çözme görevi asliye ticaret mahkemelerine ait olup, davalı şirketin merkez adresi İstanbul Asliye Ticaret Mahkemelerinin yargı sınırları içerisinde yer almaktadır. Gaziosmanpaşa Adliyesi'nde ticaret mahkemesi bulunmaktadır. TTK'nun 445 maddesi uyarınca eldeki genel kurul karar iptali davası İstanbul Asliye Ticaret Mahkemelerinin kesin yetkisi dahilinde bulunmaktadır. Yetkinin kesin olduğu durumlarda mahkemenin yetkili olması 6100 Sayılı HMK'nun 114/1-ç maddesi uyarınca dava şartıdır. Mahkemece İstanbul Asliye Ticaret Mahkemelerinin kesin yetkili bulunduğu davada, davanın 6100 Sayılı HMK'nun 114/1-ç ve 115/2 fıkraları uyarınca usulden reddine karar verilmesinde isabetsizlik bulunmadığından, davalı vekilinin istinaf başvurusu yerinde görülmemiştir. Yukarıda izah edilen gerekçelerle; ilk derece mahkemesi kararı usul ve yasaya uygun olup, kamu düzenine aykırılık da tespit edilmediğinden, davalı vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/1-b1 maddesi uyarınca esastan reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmış, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

taraflar yetkiye ilişkin itirazlarını davanın tamamında öne sürebilirler. Yine mahkeme davanın her aşamasında kendisinin yetkili olup olmadığını resen inceleyebilir³⁸⁴.

İptal davasının kesin yetkinin var olması sebebiyle bu hususta yetki sözleşmesi düzenlenemez³⁸⁵. Kesin yetkinin var olması sebebiyle kesin yetki kuralına aykırı hükümler esas sözleşmeye konulamaz. Kesin yetkiye aykırı hükümlerin esas sözleşmeye konulması durumunda bu hükümler butlan yaptırımına maruz kalırlar³⁸⁶.

TTK m. 445'te iptal davasının karar tarihinden itibaren 3 ay içinde açılacağı ifade edilmiştir. Bu sürede açılacak davada yetkili mahkeme şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesidir. Ancak şirket merkezinin değişmesi durumunda yetkili mahkemenin neresi olacağı belirlenmelidir. Dava şirket merkezinin değişmesinden önce açılırsa eski merkezdeki mahkemede açılır. Eğer karardan sonra ve davanın açılmasından

³⁸⁴ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 930, 950 – 951; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 208, 213; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 263 – 264; **Budak / Karaaslan**, s. 169 – 170, 181; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 318, 323 – 324; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 125; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 244; **Başözen**, Usul, s. 147; **Alkan**, s. 213 – 214; **Türk**, s. 197; **Bilgetekin**, s. 53 – 54; **Çamurcu**, s. 71 – 72; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2015/5203 K. 2015/8557 T. 29.12.2015; 23. HD., E. 2016/8592 K. 2016/5323 T. 12.12.2016, “Mahkemece iddia, savunma ve dosya kapsamına göre; HMK'nın 14/2. maddesi gereğince Özel hukuk tüzel kişilerinin, ortaklık veya üyelik ilişkileriyle sınırlı olmak kaydıyla, bir ortağına veya üyesine karşı veya bir ortağın yahut üyenin bu sıfatla diğerlerine karşı açacakları davalar için, ilgili tüzel kişinin merkezinin bulunduğu yer mahkemesi kesin yetkili olup; HMK'nın 14. maddesindeki yetki kuralının "kesin yetki" kuralı olup, dava şartı olduğu, taraflar ileri sürmese dahi resen nazara alınacağı, bu nedenle mahkemenin yetkiye ilişkin dava şartı bulunmadığından ve Asliye Ticaret Mahkemesi yetkili olduğundan, HMK'nın 114/ç maddesi gereğince mahkemenin yetkisizliğine, mahkemelerin yetkisine ilişkin kesin yetki hükümleri dava şartı olduğundan HMK'nın 115/2. maddesi gereğince davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine, karar verilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

³⁸⁵ **Akkan**, Pekcanitez Usul, s. 310 – 311; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 81; **Tanrıver**, s. 272; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 193; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 130; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 247 – 248; **Ulukapı**, Usul, s. 166 – 167; **Başözen**, Usul, s. 148; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 217; **Alkan**, s. 214; **Türk**, s. 198; **Çamurcu**, s. 71 – 72; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 19. HD., E. 2015/13901 K. 2016/4064 T. 7.3.2016; 17. HD., E. 2016/2525 K. 2016/2356 T. 29.2.2016; 3. HD., E. 2014/20059 K. 2015/16891 T. 28.10.2015; İstanbul BAM, 12. HD., E. 2023/2422 K. 2024/328 T. 27.2.2024; İzmir BAM, 22. HD., E. 2020/1422 K. 2022/820 T. 27.4.2022, “Yetki sözleşmesi tacirler veya kamu tüzel kişileri arasında yapıldığı takdirde HMK'nın 17. maddesi uyarınca geçerlidir. Yalnızca tacirler ve kamu tüzel kişileri, aralarında doğmuş veya doğabilecek uyumsuzluk hakkında bir veya birden fazla mahkemeyi yetkili kılabilir. Mahkemece resen yetkisizlik kararı verilebilecek haller, dava şartı olan kesin yetki halleridir. HMK'nın 18. maddesi kesin yetkinin olduğu hallerde tarafların yetki sözleşmesi yapamayacaklarını açıkça düzenlemiştir. Bu nedenle yetki sözleşmesi kesin yetkinin olduğu hallerde yapılamaz. Yetki sözleşmesinin yapılmış olması da resen yetkisizlik kararı verilebilecek hallerden değildir. (Yargıtay 'nin 2016/15056 Esas, 2017/319 Karar, Yargıtay 'nin 2018/5799 Esas, 2018/8065 Kararı)” (www.lexpera.com.tr)

³⁸⁶ **Alkan**, s. 214; **Türk**, s. 198; **Bilgetekin**, s. 53 – 54; **Çamurcu**, s. 71 – 72.

önce merkez değişirse dava yeni merkezdeki asliye ticaret mahkemesinde açılır. Karardan sonra dava açılmış ve davanın açılmasından sonra merkez değiştirilmişse eski merkezdeki asliye ticaret mahkemesi yetkili olmaya devam eder³⁸⁷. Ayrıca şirketin merkezi ilçe sınırlarında olsa bile dava o ilçenin merkezinde açılmalıdır³⁸⁸.

2.2. İPTAL DAVASININ TARAFLARI

2.2.1. Davacılar

İptal davasında davacı olabilecek kişiler TTK m. 446'da sayılmıştır. TTK m. 446'ya göre, “a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her

³⁸⁷ Alkan, s. 214; Türk, s. 197; Çamurcu, s. 71 – 72; Aynı doğrultuda yeni tarihli ilk derece mahkemesi kararı için, Bkz: İstanbul 12. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2022/20 K. 2022/32, T. 17.1.2022, “Görölmekte olan dava, genel kurul karar iptali davası olup, TTK 445 madde uyarınca genel kurul kararının iptali davasının şirket merkezinin bulunduğu yerde açılacağında bir duraksama yoktur. Davanın açıldığı tarih olan 12/07/2021 tarihi itibari ile ...'nin sicil adresinin ... olduğu, dava açıldıktan sonra 03/11/2021 tarihinde şirketin merkezinin İSTANBUL'a nakledildiği kayıtlardan anlaşılmakta ise de, her dava açıldığı tarihteki şart ve durumlara göre değerlendirilir. Genel kurul karar iptali davalarında şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi yetkili olup, davanın açıldığı tarihte şirketin merkezi ... ilinde olduğundan ve şirket merkezinin değişmesi halinde yetkili mahkemenin de değişeceğine dair bir düzenleme bulunmadığından, dava açılış tarihine göre yetkili olan ... mahkemelerinin yetkisi devam etmektedir. Şirket merkezinin dava sürecinde değişmesi yetkili mahkemeyi de değiştirmeyecektir, aksi halde bir genel kurul karar iptali davası sürecinde şirket merkezinin birden fazla değiştirilecek olması halinde, dava dosyası da şirket merkezlerinin olduğu yer mahkemelerine yetkisizlik sebebiyle yetkisizlik kararları ile gönderilecektir. Netice itibari ile, her dava açıldığı tarihteki şartlara göre değerlendirileceğinden, davanın açıldığı tarihte şirketin merkezi ... olduğundan, TTK 445 maddesinde belirtilen yetkili mahkeme davanın açıldığı tarihteki şirket merkezi olan mahkeme olduğundan, mahkememizce karşı yetkisizlik kararı verilmesi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

³⁸⁸ Asliye ticaret mahkemesinin yargı çevresi için, Bkz: <https://www.hsk.gov.tr/asliye-ticaret-mahkemelerinin-yargi-cevrelerinin-belirlenmesine-iliskin-karar>

*biri, iptal davası açabilir.*³⁸⁹ TTK m. 446'ya ek olarak SerPK m. 23/2 ve m. 92 ile de iptal davasında davacı olabilecek kişiler ifade edilmiştir³⁹⁰.

Genel kurul kararları hakkında yokluk ve butlan iddiaları menfaati bulunan herkes tarafından tespit davası ile ileri sürülebilir³⁹¹. Ancak iptal davasını açabilecek kişileri kanun koyucu TTK m. 446'da ve SerPK'da saymıştır. Burada sayılan kişiler haricinde olanların iptal davası açma hakları yoktur. Kanun koyucu bu kişileri belirlerken menfaatlerini ve çoğunluğun baskıcı kararlarından korumayı amaçlamıştır. Zira çoğunluğa sahip bu kişilerin şirkette çoğunluğa sahip olmasından dolayı keyfi kararlar alabilmesi mümkündür. Kanun koyucu da hem azlığı oluşturan kişilere hem de alınan bu kararlar neticesinde sorumlu olabilecek kişilere iptal davası açma hakkı tanımlamıştır³⁹².

İptal davası açma hakkı dürüstlük kuralına uygun olarak kullanılmalıdır. Zira hukuk düzeni dürüstlük kuralına aykırı işlemleri korumaz. Dürüstlük kuralı emredici bir hükümdür ve mahkeme resen dikkate alır. Dürüstlük kuralına aykırı açılan iptal davaları mahkeme tarafından reddedilir³⁹³.

Eski TTK döneminde iptal davası açabilecek kişilerden biri de denetçilerdir. Eski dönemde kararların alınması halinde denetçiler kişisel olarak sorumlu olacaklarsa iptal davası açabilme hakları bulunmaktaydı. Ancak kanun koyucu TTK m. 446'da denetçileri saymamıştır. Bu sebeple denetçilerin iptal davası açma hakkı yoktur³⁹⁴.

³⁸⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1103 – 1104; **Şener**, Ortaklıklar, s. 537 – 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 437; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 264 – 265; **Ergün**, s. 614; **Yıldız**, s. 103; **Korkut**, s. 45; **Alkan**, s. 168; **Türk**, s. 149; **Dalay Ülgen**, s. 171; **Çam**, s. 62; **Okyar**, s. 90 – 91; **Güngör**, s. 78; **Karadoğan**, s. 87 – 89; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

³⁹⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1103 – 1104; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 264 – 265; **Alkan**, s. 168; **Türk**, s. 149; **Çam**, s. 62; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

³⁹¹ **Ayan**, s. 127; **Oğuzman / Öz**, s. 209; **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1030, 1033; **Şener**, Ortaklıklar, s. 531, 533; **Bozkurt**, s. 370 – 371; **Kayar**, s. 430 – 431; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 153; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 722f; **Ergün**, s. 608, 612; **Korkut**, s. 38; **Bahtiyar**, s. 198, 202; **Bilgili / Demirkapı**, s. 342 – 344; **Alper**, s. 62, 66; **Arslan**, s. 269; **Çeker**, s. 266; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim Cilt 2, s. 272; **Gümbüşoğlu**, s. 1789; **Alkan**, s. 41 – 42; **Türk**, s. 56, 149; **Dalay Ülgen**, s. 41; **Çam**, s. 46, 53; **Demir**, s. 25 – 26, 87 – 88; **Okyar**, s. 37, 56; **Güngör**, s. 42, 47; **Bilgetekin**, s. 25, 35; **Alhan**, s. 37 – 38, 54; **Çamurcu**, s. 11, 18.

³⁹² **Alkan**, s. 169; **Türk**, s. 149; **Karadoğan**, s. 87 – 89; **Bilgetekin**, s. 72.

³⁹³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1131; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 265 – 266; **Bilgili / Demirkapı**, s. 56; **Korkut**, s. 207, 222; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 159; **Alkan**, s. 169; **Türk**, s. 149 – 150; **Karadoğan**, s. 87 – 89; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

³⁹⁴ **Alkan**, s. 169; **Türk**, s. 149; **Karadoğan**, s. 87 – 89; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

2.2.1.1. Pay Sahipleri

İptal davası açabilecek kişilerden biri de pay sahipleridir. Kanun koyucu pay sahiplerinin de iptal davası açabileceğini TTK m. 446/1-a ve 446/1-b’de açık bir şekilde ifade etmiştir İlgili maddede; a) *Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, iptal davası açabilir.”* denilmiştir³⁹⁵.

Kanun koyucu iptal davası açabilecek kişilerden birinin de pay sahibi olduğunu ifade etmiştir. İlgilinin bu davayı açabilmek için pay sahipliği sıfatını haiz olması gerekir. Pay sahibinin oy sayısı veya sermaye borcunu yerine getirip getirmediği önemli değildir. Burada aranan koşul pay sahipliğidir³⁹⁶. Ayrıca pay sahibinin oydan yoksun olması durumunda da iptal davası açabilmesi mümkündür³⁹⁷.

³⁹⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1104; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 264 – 265; **Ergün**, s. 614; **Bilgili / Demirkapı**, s. 356; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 180; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 177; **Alkan**, s. 170; **Türk**, s. 150; **Çam**, s. 62; **Okyar**, s. 90 – 91; **Güngör**, s. 78; **Karadoğan**, s. 87 – 89; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

³⁹⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1104; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 264 – 266; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 176; **Alkan**, s. 170; **Türk**, s. 151; **Karadoğan**, s. 87 – 89; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

³⁹⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105 - 1106; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 266 – 267; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 176; **Alkan**, s. 170; **Türk**, s. 150; **Karadoğan**, s. 87 – 89; **Bilgetekin**, s. 74 – 75; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: İstanbul BAM, 13. HD., E. 2020/381 K. 2020/730 T. 2.7.2020, “*Dava, davalı ... Anonim Şirketinin 29 Mart 2018 tarihinde yapılan 2017 yılı Olağan Genel Kurulunun ve genel kurulda alınan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 kararların iptal edilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece, davacının hukuki yararı bulunmadığından dava şartının yokluğu nedeniyle davanın reddine karar verilmiş ve verilen karara karşı, davacı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur. Uyuşmazlık, azınlık pay sahibi (somut olayda %1) olan ortağın genel kurul kararının iptali davası açıp açamayacağı, böyle bir dava açmada hukuki menfaatinin olup olmadığı ve mahkemece verilen kararın usul ve yasaya uygun olup olmadığı noktasındadır. Davacı vekilinin mahkemenin kabulüne yönelik istinaf sebebi incelendiğinde, Mahkemece yazılan müzekkereye İstanbul Merkezi Kayıt Kuruluşundan verilen 07/12/2018 tarihli cevabi müzekkereye göre, davacının davalı şirkette 1 adet itibari değerinde payı olduğu görülmüştür. TTK 445. maddesinde; "(1) 446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler," hükmünün düzenlendiği, TTK 446. maddesinde ise; "(1) a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve*

Pay sahipliği, kişiye dava açma hakkı tanır. Bu hak HMK m. 114 kapsamında dava şartıdır. Zira HMK m. 114/1-d ile, “*Tarafların, taraf ve dava ehliyetine sahip olmaları; kanuni temsilin söz konusu olduğu hâllerde, temsilcinin gerekli niteliğe sahip bulunması.*” dava şartı olarak aranmıştır. Pay sahipliği kişiye, taraf ve dava ehliyeti sağlar. Pay sahipliği davanın açılacağı tarihte ve dava sürecinde kişide bulunmalıdır. Pay sahibi olmayan bir kişi dava açtığı veya kişinin pay sahipliğini kaybettiği durumda dava sıfat yokluğundan dolayı reddedilir. Bu hususta mahkeme, yargılamanın her aşamasında kişiden bu hakka sahip olduğunu kanıtlamasını isteyebilir³⁹⁸. Genel kurul kararının alındığı tarihten sonra pay sahipliğinin hakkının kazanılması kişiye iptal davası açma hakkı tanımaz. Zira bu kararın alındığı tarihte hali hazırda bir pay sahipliğinin varlığı gerekir. Pay sahibi dava süresince bu pay sahipliği sıfatını sürdürmelidir³⁹⁹. Eğer davacı

bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir,” hükmünün düzenlendiği, Buna göre somut uyumsuzlukta, davacı vekili davalı şirketin 29 Mart 2018 tarihinde yapılan 2017 yılı Olağan Genel Kurul toplantısına katıldığı ve alınan kararlara olumsuz oy kullandığı ve alınan kararlarla ilgili muhalefet şerhini tutanağa eklediği, davanın üç aylık yasal hak düşürücü süre içinde ve davalı şirketin adresi itibarıyla yetkili mahkemede açılmış olup açıkça TTK. 446. Maddesinde azınlık pay sahiplerinin GKK. İptali davası açamayacağına yönelik bir düzenlemenin olmadığı, buna göre her pay sahibinin alınan GKK. İptaline yönelik dava açma hakkının olması sebebiyle hukuki menfaatinde olduğu kabul edilerek ve TTK.nun 448/3, 451.maddeleri hükümleri gözetilerek mahkemece işin esasına girilip karar verilmesi gerekirken, yukarıdaki gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi yerinde olmayıp davacı vekilinin istinaf sebepleri yerinde görülmüştür. Sonuç itibarıyla, davacı vekilinin istinaf talebi yerinde görülmekle, yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda ilk derece mahkemesi kararının, HMK 353/1-a4 maddesi uyarınca kaldırılmasına, yukarıda belirtildiği şekilde işlem yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesi gerektiği kanaatine varılarak aşağıdaki hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

³⁹⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 266 – 267; **Yıldız**, s. 142; **Ergün**, s. 614; **Alkan**, s. 170 – 171; **Türk**, s. 152; **Karadoğan**, s. 87 – 89.

³⁹⁹ Dava sırasında davacının pay sahipliğinin sona ermesi halinde davanın reddedileceğine dair yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2009/12132 K. 2011/11157 T. 29.09.2011, “*Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. 1- Dava, davalı şirketin 25.08.2006 tarihli genel kurul toplantısında alınan bir kısım kararların iptali istemine ilişkin olup, genel kurul kararlarının iptalini isteyen ortağın bu sıfatı, iptal davasının kesinleşmesine kadar devam etmesi gerekmektedir. Dosyanın temyiz incelemesi için Dairemiz’e gönderilmesinden sonra davalı vekili tarafından Dairemize sunulan 27.10.2010 tarihli dilekçe ile davacının hissesinin TMSF tarafından 11.08.2010 tarihinde dava dışı K8’a ihale edildiği beyan edilmiş ve buna ilişkin TMSF’nun yazısıyla ortaklık pay defteri fotokopisi ibraz edilmiştir. Bu durumda, mahkemece, davacı K9’un davalı anonim şirketteki ortaklığının sona erdiği yönündeki davalı tarafından sunulan deliller değerlendirilerek aktif husumet yönünden durum açıklığa kavuşturulup, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekmektedir.”* (www.lexpera.com.tr)

pay sahibi, dava devam etmekte iken bütün paylarını devreder ve pay sahipliği sıfatını kaybederse dava açamaz. Ayrıca açtığı davada usulden reddedilir⁴⁰⁰. Pay sahibinin hakkı mirasçılara geçmesi halinde mirasçılar var olan iptal davasına devam edebilecekleri gibi iptal davasını da açabilmeleri mümkündür⁴⁰¹. Pay sahibi, ıskat edildiği durumlarda da dava açma hakkını kaybetmiş olur. Ancak iptal davası ile ıskat prosedürü aynı zamanda uygulanırsa bu süreçte ıskat süreci bekletici mesele olarak değerlendirilmelidir⁴⁰².

İptal davası açabilen pay sahipleri gerçek kişi olabileceği gibi tüzel kişi de olabilir. Pay sahibi gerçek kişi bizzat veya avukat aracılığıyla bu davayı yürütebilir. Tüzel kişi ise, yetkili organlar ve avukat aracılığıyla bu davayı açabilirler. Burada dikkat edilmesi gereken husus pay sahibi sıfatı olan tüzel kişi şirketin pay sahiplerinin iptal davası açamayacağıdır⁴⁰³.

⁴⁰⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1112 – 1113; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 266 – 267; **Ergün**, s. 614; **Bilgili / Demirkapı**, s. 355; **Alper**, s. 77; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 184; **Üçışık / Çelik**, s. 364; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 177; **Alkan**, s. 170 – 172; **Türk**, s. 152; **Karadoğan**, s. 87; **Bilgetekin**, s. 97 – 99; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2011/3781 K. 2012/2226 T. 22.03.2012; 23. HD., E. 2012/3462 K. 2012/5163 T. 17.09.2012; 23. HD., E. 2011/1369 K. 2012/1754 T. 08.03.2012; 23. HD., E. 2011/4266 K. 2011/2544 T. 13.12.2011, “*Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davacıların, davalı kooperatiften istifa etmiş olmaları ve istifalarının davalı kooperatif tarafından kabul edilmesi nedeniyle dava tarihi itibarıyla kooperatif ortağı olmadıkları, ayrıca Kooperatifler Kanunu'nun 16. maddesi gereğince ortakların ortaklıktan ihraç dışındaki yönetim kurulu kararlarına karşı doğrudan dava açamayacakları gerekçesiyle davacılar K1 ve K2'nin davasının aktif husumet yokluğundan, diğer davacı K3 tarafından açılan davanın feragat nedeniyle reddine karar verilmiştir. Karar, davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir. Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davacılar vekilinin temyiz itirazları yerinde değildir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacılar vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, aşağıda yazılı onama harcının temyiz edenden alınmasına, 13.12.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.*” (www.lexpera.com.tr)

⁴⁰¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1112 – 1113; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 266 – 267; **Ergün**, s. 614; **Bilgili / Demirkapı**, s. 355; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 187; **Üçışık / Çelik**, s. 365; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 177; **Alkan**, s. 170 – 172; **Türk**, s. 152; **Karadoğan**, s. 87; **Bilgetekin**, s. 97 – 99.

⁴⁰² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1116; **Bilgetekin**, s. 82.

⁴⁰³ Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 12. HD., E. 2019/2130 K. 2022/683 T. 12.5.2022; 11. HD., E. 2015/4178 K. 2016/3181 T. 22.3.2016, “*Mahkemece, iddia, savunma ve benimsenen bilirkişi raporuna göre, ... AŞ'nin 10.09.2007 tarihli olağanüstü genel kurulunda alınan kararlarla şirketin ..., ... ve.... olmak üzere kısmi olarak bölünmesine karar verildiği, davacıların murislerinin alınan bölünme kararına katılarak olumlu oy kullandığı ve kararın oybirliği ile alındığı, ... AŞ'nin mülkiyetinde olan taşınmazın bölünme sonrası kurulacak şirketlere aynı sermaye olarak devredildiği, bölünme ve taşınmazın belirlenen bedel üzerinden davalı şirketlere aynı sermaye olarak devredilmesi kararına davacıların murisleri de katılmış olup davacıların değer düşüklüğü sebebine dayanmalarının kişinin kendi muvazaasına dayanamayacağından mümkün bulunmadığı, taşınmazın mukayyet değeri anılan bilirkişi raporu ile belirlenmiş olup bu bedel 256.764 TL olduğu ve bölünme ve devrin yapıldığı dönem için cari mevzuata göre taşınmazın mukayyet değerinin esas alınması zorunlu olduğu, sayılan nedenlerle davacıların bölünme*

Pay sahibi herhangi bir sebepten dolayı kısıtlanırsa bu davayı açma hakkı yasal temsilcisi tarafından kullanılabilir⁴⁰⁴. Pay sahibi olan kişi iflas sürecine girerse bu dava açma hakkı iflas idaresindedir⁴⁰⁵.

Alınan bir karara karşı pay sahipleri birlikte dava açabileceği gibi birden fazla pay sahibi ayrı ayrı da dava açabilir. Bu davaların ayrı ayrı açılması halinde derdestlikten bahsedilmez. Zira her bir davanın tarafları farklıdır⁴⁰⁶.

Bir payın birden fazla sahibi olması durumunda iptal davasını hangi ortağın açabileceği ya da her birinin ayrı olarak dava açıp açamayacağı durumu da incelenmelidir. Bu hususta payların bölünememesi başlıklı TTK m. 447'ye göre, “*Pay şirkete karşı bölünemez. Bir payın birden fazla sahibi bulunduğu takdirde, bunlar şirkete karşı haklarını ancak ortak bir temsilci aracılığıyla kullanabilirler.*” Görüldüğü üzere bir pay üzerinden birden fazla ortak olduğu durumda bu ortakların belirlediği temsilci iptal davasını açabilecektir⁴⁰⁷. Pay sahipliği hakkı TTK m. 198/2, TTK m. 201 ve TTK m. 389 hükümleri gereği donabilir. Pay sahipliği hakkının donması durumunda pay sahibi dava açamayacağı gibi var olan dava da mahkeme tarafından reddedilir⁴⁰⁸.

kararı ve taşınmazın aynı sermaye olarak konulması işlemine karşı murislerinin alınan kararlara iştirak etmiş olmaları nedeniyle muvazaa nedenine dayanarak tapu iptal ve tescil davası açması hukuken mümkün bulunmadığı, davalı şirketlerin sermaye artırımı ve bu artırımda mevcut ortakların rüçhan haklarının kısıtlanması kararları bu şirketlerin genel kurullarınca oybirliği ile alınmış kararlar olduğu, davacılar davalı şirketlerde ortak olmayıp ... A.Ş'nin davalı şirketlere ortak olmaları davacıların da ... A.Ş.'ye ortak olması şeklinde aralarında dolaylı bir ilişki bulunduğu, davacılar davalı şirketlerde ortak olmadığından bu genel kurul kararlarına karşı iptal davası açma hakları bulunmadığı, alınan kararların oybirliği ile alınması karşısında davacıların ortağı olduğu ... AŞ'nin de alınan karara iştirak ettiği anlaşıldığı, davacıların burada doğacak zararları var ise bunu davalı şirketlere karşı değil ... A.Ş'nin kendisine veya kararın alındığı genel kurullara katılan ve şirketi temsil eden ilgili yönetim kuruluna yöneltmesi gerektiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁴⁰⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 266 – 267; **Alkan**, s. 170 – 171; **Türk**, s. 152; **Karadoğan**, s. 87; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

⁴⁰⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 266 – 267; **Alkan**, s. 170 – 171; **Türk**, s. 152; **Karadoğan**, s. 87; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

⁴⁰⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 266 – 267; **Yıldız**, s. 142; **Alkan**, s. 170 – 171; **Türk**, s. 152; **Karadoğan**, s. 87; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

⁴⁰⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 269; **Alper**, s. 77; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 213; **Alkan**, s. 171; **Türk**, s. 153; **Karadoğan**, s. 87; **Bilgetekin**, s. 74 – 75.

⁴⁰⁸ **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 176; **Alkan**, s. 173; **Türk**, s. 151; **Bilgetekin**, s. 84 – 85.

a. Pay Sahipleri İçin iptal Davası Açma Şartları

Kanun koyucu iptal davası açabilecek kişileri düzenlediği TTK m. 446'da pay sahipleri için ikili bir ayrıma gitmiştir. TTK m. 446/1-a ile toplantı da hazır bulunan pay sahipleri için iptal davası şartlarını düzenlemiştir. TTK m. 446/1-b ile de toplantıda hazır bulunup bulunmadığına bakılmaksızın tüm pay sahipleri için iptal davası şartlarını düzenlemiştir. Bu şartlar nitelik itibariyle “*özel dava şartı*” olarak ifade edilebilir⁴⁰⁹. Bu

⁴⁰⁹ TTK m. 446/1-a ve TTK m. 446/1-b maddelerindeki şartları özel dava şartı olarak nitelendiren yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2021/4897 K. 2023/671 T. 7.2.2023; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2019/824 K. 2021/493 T. 15.4.2021; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2020/1587 K. 2023/1233 T. 13.7.2023; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2017/1098 K. 2018/553 T. 24.5.2018; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2018/987 K. 2019/670 T. 09.05.2019; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2022/1722 K. 2023/483 T. 23.3.2023, “ 6102 sayılı TTK'nın 446/1-a maddesi ile olumsuz oy kullanılması ve muhalefetin toplantı tutanağına geçirilmesi şartına bağlanmıştır. Özel dava şartı olan bu husus yargılamanın her aşamasında mahkemece re'sen incelenmeli ve kanun yolu dahil yargılamanın her aşamasında gözetilmelidir. Dosyaya mübrez genel kurul toplantı tutanağı ve hazirun cetveli kapsamından; 700.000,00-TL şirket sermayesini temsil eden paylara sahip tüm ortakların toplantıda hazır bulunduğu anlaşılmıştır. Toplantı tutanağı ve hazirun cetveli birlikte incelendiğinde; gündemin üç nolu maddesinin yönetim kurulu faaliyet raporlarının okunmasına ilişkin olduğu, herhangi bir oylama yapılmadığı ve karar alınmadığı; gündemin dört nolu maddesinin denetçi raporlarının müzakeresine ilişkin olduğu, denetçi raporu sunulmadığından müzakere ve oylama yapılmadığı; gündemin beş nolu maddesinin finansal tabloların müzakeresine ilişkin olduğu, raporların okunup müzakere edildikleri, toplantıda hazır bulunanlardan, davacının da aralarında olduğu sermayenin yarısını temsil eden pay sahiplerinin finansal tablolara itirazlarını tutanağa geçirdikleri, ancak tabloların onaylanmasına dair herhangi bir oylama yapıp karar alınmadığı; gündemin altı nolu maddesinin yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin olduğu, toplantıda hazır bulunanlardan davacının da aralarında olduğu sermayenin yarısını temsil eden pay sahiplerinin ibraya ilişkin olumlu, diğer yarısının ise olumsuz oy kullanmaları, asgari karar nisabının sağlanamamış olduğu, öte yandan yönetim kurulu üyelerin ibra edildiklerine dair bir karar alınmadığı ve tutanağa geçirilmediği; gündemin yedi nolu maddesinin denetçinin ibrasına ilişkin olduğu, denetçi raporu bulunmadığından oylama yapılmadığı ve karar alınmadığı, gündemin 12 nolu maddesinin ise özel denetçi istemine ilişkin olduğu, toplantıda hazır bulunanlardan davacının da aralarında olduğu sermayenin yarısını temsil eden pay sahiplerinin olumlu, diğer yarısının ise olumsuz oy kullanmaları, asgari karar nisabının sağlanamamış olduğu, buna karşılık çoğunluk sağlanamadığından talebin reddedildiğine dair kararın tutanağa geçirildiği, davacının toplantıya vekaleten katıldığı, davacı temsilcisinin iptalini talep ettiği kararlara ilişkin muhalefetini tutanağa geçirtmediği anlaşılmıştır. Bu çerçevede mahkemece, dava konusu genel kurul toplantısında oylama yapılmayan gündemin 3, 4, 5, 7, nolu maddeleri açısından davanın hukuki yarar yokluğundan reddine karar verilmesinde isabetsizlik yok ise de; gündemin 6 ve 12 maddeleri bakımından oylama yapıldığı ve karar alındığı anlaşılmış olup, iptali talep edilen bu iki genel kurul kararına karşı muhalefet şerhini tutanağa geçirtmeyen davacı talebinin; TTK'nun 446/1-a, HMK'nun 114/2 ve 115/2 fıkraları uyarınca özel dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken, bu kararlar yönünden de davanın hukuki yarar yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi yerinde olmamış, davacı vekilinin istinaf başvurusu usulen yerinde bulunmuştur. (bkz. Yargıtay HGK 2020/11-662 esas, 2022/1551 karar sayılı, 17/11/2022 tarihli ilamı) Açıklanan nedenlerle; davacı vekilinin istinaf başvurusunun usulen kabulüne, 6100 Sayılı HMK'nun 355 ve 353/1-b2 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, dairemizce yeniden esas hakkında hüküm kurularak; Davalı Şirketin 14/09/2021 tarihli olağan genel kurul toplantısında gündemin 3, 4, 5, 7 nolu maddeleri yönünden ileri sürülen iptal talebinin

sebeple pay sahipleri için iptal davası açma şartlarını iki başlıkta ele almak doğru olacaktır⁴¹⁰.

aa. Genel Kurul Toplantısında Hazır Bulunan Pay Sahipleri İçin İptal Davası Şartları

Kanun koyucu genel kurul toplantısına katılmış pay sahiplerinin iptal davası açabilmesini bazı şartlara bağlamıştır. TTK m. 446/1-a'ya göre, “*Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten pay sahipleri iptal davası açabilir.*” Görüldüğü üzere toplantıda hazır bulunan pay sahibi ancak karara olumsuz oy vermişse ve bu muhalefeti tutanağa geçirmişse iptal davasını açabilecektir⁴¹¹.

6100 Sayılı HMK'nun 114/1-h ve 115/2 fıkraları uyarınca hukuki yarar yokluğundan usulden reddine, 6 ve 12 nolu genel kurul kararlarına yönelik iptal talebinin ise TTK'nun 446/1-a, HMK'nun 114/2 ve 115/2 maddeleri uyarınca özel dava şartı noksanlığı nedeniyle usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

⁴¹⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274; **Ergün**, s. 614; **Alkan**, s. 173; **Türk**, s. 153.

⁴¹¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274; **Ergün**, s. 614; **Alkan**, s. 173; **Türk**, s. 154; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 13. HD., E. 2021/1348 K. 2021/1547 T. 4.11.2021; HGK., E. 2020/662 K. 2022/1551 T. 17.11.2022, “14. Anonim şirket genel kurulunda alınan kararların iptalini dava yoluyla talep edebilecek kişiler TTK'nın 446. maddesinde; “(1) a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir...” şeklinde düzenlenmiştir. Bu madde ile TTK'nın 445. maddesi kapsamında açılacak olan genel kurul kararının iptali davasında davacı olabilecek kişiler sınırlı şekilde sayılmıştır. Maddede anılan koşulları sağlayan kişilerce genel kurul kararı iptali istenen şirkete husumet yöneltmek suretiyle TTK'nın 445. maddesi kapsamında genel kurul kararlarının iptali dava yoluyla istenebilir. 15. Somut uyumsuzluğun niteliği itibariyle önem arz eden husus, TTK'nın 446/1-a maddesi gereğince genel kurul kararlarının iptalini talep koşullarıdır. Buna göre öncelikle genel kurul toplantısında asaleten yahut vekâleten hazır bulunan pay sahibinin, iptalini istediği genel kurul kararının alınması anında yapılan oylamada alınacak karara olumsuz oy vermesi gerekir. Olumsuz oydan maksat alınan karar aleyhine oy verme olup iptali istenen genel kurul kararına karşı olumlu oy verip kararın alınmasına sahip olduğu pay itibariyle destek olan pay sahibi, TTK'nın 545. maddesi kapsamında anılan kararın iptalini talep edemez. Bu koşul ile amaçlanan husus pay sahibinin çelişkili davranışlarının önüne geçmek olup bu hüküm ile genel kurul kararlarının iptali hususunda çelişkili davranış yasağı (venire contra factum proprium) benimsenmiştir. 16. Türk Ticaret Kanunu'nun 446/1-a maddesi kapsamında toplantıda hazır bulunan pay sahibinin genel kurulda alınan bir kararın iptalini talep koşullarından bir diğeri ise iptalini istediği karara karşı muhalefetini tutanağa geçirmiş olmasıdır. Muhalefet şerhiyle alınan karara karşı çıkıldığına ve iptal davası açma hakkının saklı tutulduğuna dikkat çekilmiş olur. Bu bakımdan pay sahibinin karşı çıktığı karara karşı

aaa. Genel Kurul Toplantısında Hazır Bulunmak

Bir pay sahibinin genel kurul kararına karşı iptal davası açabilmesi için öncelikle genel kurul toplantısında hazır bulunması gerekir. Usulüne göre yapılan toplantıya iştirak etmeyen veya devam süresince terk eden pay sahibi iptal davası açamaz⁴¹². Ancak pay sahibi genel kurul toplantısına bizzat iştirak etmese bile temsilcisi aracılığıyla toplantıya katılabilir. Temsilcisi aracılığıyla katıldığı bir genel kurul toplantısında alınan karara karşı pay sahibinin iptal davası açmasında bir engel yoktur⁴¹³.

aab. Genel Kurul Toplantısında Karara Olumsuz Oy Vermek

Kanun koyucu TTK m. 446/1'de toplantıda hazır bulunan pay sahibinin iptal davası açabilmesini karara olumsuz oy vermesine bağlamıştır. Olumsuz oy kavramından anlaşılması gereken alınan karar aykırı hareket etmektir. Örneğin toplantıda görüşülen bir karar kabul edilmişse pay sahibi bu öneriye ret oyu vermelidir. Ya da toplantıda görüşülen bir karar kabul edilmemişse pay sahibinin bu öneriye kabul oyu vermiş olmalıdır. Bir seçim kararı alınmışsa ve pay sahibi seçilmeyen adaylardan birine oy vermişse olumsuz oy kullanmış olur. Olumsuz oy kullanmayan pay sahibi iptal davası açamaz⁴¹⁴.

Kanun hükmü açık olsa da öğretide iptal davası açmak için olumsuz oy verme şartını eleştiren görüşler bulunmaktadır. Öğretide ifade edilen bir görüşe göre, alınan bir

tutanağa geçirtmiş olduğu muhalefet şerhi alınan genel kurul kararının geçerliliğine yahut uygulanmasına etki etmez. Hemen belirtilmelidir ki; TTK'nun 446/1-a maddesindeki muhalefet şerhinin gerekçeli olması gerekmediği gibi gerekçeli olarak belirtilen muhalefet şerhindeki gerekçeden farklı nedenlere dayalı olarak da muhalif olunan genel kurul kararının iptali istenebilir. 17. Muhalefet şerhi, pay sahibinin TTK'nun 446/1-a maddesine kapsamında açacağı iptal davası için bir külfet niteliğinde olup pay sahibi, muhalefet şerhi şartını yerine getirmese iptal davası açma hakkını kaybeder. Bu çerçevede iptali istenen karara karşı pay sahibinin muhalefetine tutanağa geçirilmesi, genel kurul iptali davası açısından önemli bir koşul olup bu koşul 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 114/2. maddesi kapsamında özel dava şartı olarak nitelendirilebilir. Dolayısıyla genel kurul toplantısında hazır bulunan pay sahibinin olumsuz oy kullandığı ve TTK'nun 445. maddesi kapsamında iptalini talep edeceği genel kurul kararına karşı muhalefetine toplantı tutanağına geçirtmemiş olması durumunda açılan davanın HMK'nun 115. maddesi çerçevesinde usulden reddine karar verilir.” (www.lexpera.com.tr)

⁴¹² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274; **Ergün**, s. 614.

⁴¹³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 280 – 281; **İmregün**, s. 134; **Bilgili / Demirkapı**, s. 356; **Alkan**, s. 175; **Türk**, s. 154 – 155.

⁴¹⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274; **Ergün**, s. 614; **Bahtiyar**, s. 209; **Alper**, s. 72; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 162; **Üçışık / Çelik**, s. 366; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 181.

kararın dürüstlük kuralına aykırı olduğu toplantı esnasında hemen anlaşılabilir. Bu sebeple dürüstlük kuralına aykırılık teşkil eden kararlarda olumlu ve çekimser oy verenlerinde iptal davası açması gerektiği ifade edilmektedir⁴¹⁵. Öğretideki bir başka görüşe göre ise, toplantıda çekimser oy kullananların bazı durumlarda olumsuz oy gibi etki ettiğini ve böyle bir durumda çekimser oy kullananların da iptal davası açabilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁴¹⁶. Yine bir başka görüş bazı olayların gizlenmiş olduğunu bilmeyen pay sahibinin, olumlu veya çekimser oy vermiş olsa da karara karşı iptal davasını açabilmesi gerektiğini ifade etmektedir⁴¹⁷. Kanımızca genel kurul kararına karşı iptal davası açmak için olumsuz oy verilmesi gerektiğini savunan görüş daha doğrudur. Zira iptal davası açabilmek için karara karşı olmak gerekir. Kanun koyucu iptal davası için muhaliflik aramıştır. Karşı durulduğunun anlaşılması ise, olumsuz oy verilmesi ile anlaşılır. Ayrıca kanun hükmü de bu görüşü destekler niteliktedir ve tartışma götürmeyecek şekilde açıktır⁴¹⁸.

Pay sahibinin birden fazla oyunun bulunması halinde iptal davası açabilmesi için pay sahibinin tüm oylarında olumsuz oy vermiş olması gerekir. Zira oylardan birinde bile olumsuz oy vermez ise bu durum kanun koyucunun hükmü koyma amacına ters düşer.

⁴¹⁵ İmregün, s. 135; Yıldız, s. 145.

⁴¹⁶ Arslanlı, s. 86; Dalay Ülgen, s. 183; Güngör, s. 79; Domaniç Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi 2, İstanbul 1988, s. 885.

⁴¹⁷ Tekinalp Ünal, Olumlu Veya Çekimser Oy Kullanan Pay Sahibi İptal Davası Açabilir Mi?, İktisat ve Maliye Dergisi, Cilt 29, Sayı 7, s. 279.

⁴¹⁸ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1105; Şener, Ortaklıklar, s. 538; Bozkurt, s. 374; Kayar, s. 435; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 274; Ergün, s. 614; Bahtiyar, s. 209; Alper, s. 72; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 162; Üçışık / Çelik, s. 366; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 181; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2014/9003 K. 2014/11527 T. 16.6.2014, "Davalı vekili, genel kurul karar iptaline ilişkin olarak TTK'nın 446. maddesi kapsamında iptal davası açabilmek için toplantıda hazır bulunup, karara olumsuz oy kullanmak gerektiğini, oysa dava konusu genel kurul toplantısına davacıların katılarak olumlu oy kullandıklarını ve sermaye artırımına ilişkin maddenin oybirliğiyle kabul edildiğini belirterek davanın reddini istemiştir. Mahkemece, iddia, savunma ve toplanan delillere göre, davacılarca davalı şirketin 29/01/2013 tarihli genel kurul toplantısında alınan sermaye artırım kararının iptali talep edilmişse de, her iki davacının da toplantıya katıldığı ve sermaye artırımına ilişkin kararın oybirliğiyle alındığı, TTK'nın 446. maddesi kapsamında dava açma koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Kararı, davacılar vekili temyiz etmiştir. Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve iptali istenilen genel kurul kararının oybirliği ile alınmış olması nedeniyle davacıların dava hakkının olmamasına göre, davacılar vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davacılar vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, temyiz harcı peşin alındığından başkaca harç alınmasına mahal olmadığına, 16.06.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi." (www.lexpera.com.tr)

Ayrıca bu husus dürüstlük kuralına aykırılık ve hakkın kötüye kullanıma kapsamına girer. Hukuk düzeni bu durumu korumaz. Bu sebeple birden fazla oyu olan pay sahibinin iptal davası açabilmesi için tüm oyları olumsuz olarak kullanması gerekir⁴¹⁹.

Oydan yoksunluk TTK m. 436'da düzenlenmiştir. TTK m. 436/1'e göre, "Pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz." Genel kurul toplantısında hazır bulunan ancak oydan yoksun olan pay sahibi haliyle olumsuz oyda kullanamaz. Ancak oy kullanamamasalar bile olumsuz görüşlerini muhalefet tutanağına geçirebilirler. Bu sebeple olumsuz kararını muhalefet tutanağına geçiren oydan yoksun pay sahibi iptal davası açabilir⁴²⁰.

⁴¹⁹ Tekil, s. 300; Türk, s. 156.

⁴²⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 278; İmregün, s. 134; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 741c; Alkan, s. 175 – 176; Türk, s. 156; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2022/3989 K. 2023/6219 T. 26.10.2023; Ankara BAM, 21. HD., E. 2019/789 K. 2021/627 T. 27.4.2021, "Davalı şirketin ortağı olan davacı tarafça Türk Ticaret Kanunu'nun 445. ve 446. maddeleri gereğince genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılmış olup, davacının 28.362.526,15 TL toplam itibari değeri olan davalı şirkette 9.643.258,89 TL'lik itibari değeri olan payı bulunmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 446. maddesinde şirket genel kurulunun kararlarına karşı iptal davası açabilecekler sayılmış olup, 446. maddenin (1)-a bendinde toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren pay sahibinin iptal davası açabileceği, 6102 sayılı TTK'nın "Oydan Yoksunluk" başlıklı 436.maddesinde ise, pay sahibinin kendisi, eşi, alt ve üst soyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hakimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamayacağı, şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisine haiz kişilerin, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamayacağı, düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile birlikte somut olay incelendiğinde; davalı şirketin 17/09/2018 tarihinde yapılan 2017 yılı Olağan Genel Kurul Toplantısının 3 no'lu gündem maddesinde yönetim kurulunun 2017 yılı faaliyet raporunun okunduğu müzakere edildiği, 2017 yılı bilanço ve gelir tablosu hesaplarının okunduğu müzakere edildiği, yönetim kurulu üyeleri ibrasının görüşüldüğü, 4 no'lu gündem maddesinde ise yönetim kurulu üyeliklerine ... ve ...'un 3 yıl süreyle seçilmesinin görüşülmesi esnasında davacı tarafça ret oyu verildiği, oy çokluğu ile gündem maddelerinin kabul edildiği anlaşılmıştır. Görüşülüp karara bağlanan 3 no'lu gündem maddesinde hisse devralan davalı şirketin diğer ortağı ... ile davalı şirket arasında kişisel nitelikte bir iş görüşülüp karara bağlanmış değildir. Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında da kabul edildiği üzere...pay sahibini oy hakkının bulunması esastır. Oydan yoksunluk ise anonim şirketin pay sahiplerin oy hakkına ve bunun doğumuna ilişkin 434 ve 435.maddeleri gözetildiğinde istisnai niteliktedir. İstisna hükümlerinin yorum yoluyla kapsamını genişletilmesi kaçınılmazı gereken bir yöntemdir ve yorum yoluyla yeni bir oydan yoksunluk hali yaratılamaz. TTK'nın 436/2.maddesine göre oydan yoksunluk, yönetim kurulu üyelerini kendilerine ait paylardan doğan oy hakları ile sınırlı olup, yönetim kurulu üyelerince hisse devredilen kişilerin ibrada oydan yoksun olduğuna ilişkin bir sınırlama bulunmadığından davacının yönetim kurulu üyelerinin muvazaalı hisse devirleriyle oy çokluğunun sağladığı ve bu nedenle 3 no'lu gündem maddesinde alınan kararın batıl olduğuna ilişkin iddiası yerinde görülmemiştir. Genel

aac. Genel Kurul Toplantısında Muhalefetini Tutanağa Geçirmek

TTK m. 446/1’de toplantıda hazır bulunan pay sahibinin iptal davası açabilmesi için alınan karara olumsuz oy vermiş olması ve bunu muhalefet şerhi ile tutanağa geçirilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁴²¹. Bu hususta tartışmalı konulara değinmeden önce tutanağın ne olduğu açıklamak konunun anlaşılması açısından faydalı olacaktır.

TTK m. 422’ye göre, “*Tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir.*” Yine tutanağın düzenlenmesi başlıklı GKY m. 26’da⁴²²

kurulun 3 no’lu gündem maddesi ile davalı şirketin yönetim kurulu üyelerinin ibrası görüşülüp oylanmış olup, oylama esnasında yönetim kurulu üyeleri olanibra oylamasında oy kullanmadığı, alınan kararda da yeterli nisabın bulunduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle alınan kararın kanuna aykırı bir durumunun bulunmadığı gibi yokluk ve butlan müeyyidesine tabi olmadığından söz konusu kararın iptalinin istenebilmesi için muhalefet şerhinin tutanağa geçirilmesi de zorunludur (Emsal mahiyette Yargıtay 'nin 08/10/2020 tarih ve 2020/234 Esas 2020/3955 Karar sayılı ilamı). Genel kurulun 4 no’lu gündem maddesi ile yönetim kurulu üyeliklerine ... ve ...'un 3 yıl süreyle seçilmesinin görüşülmesi esnasında oy çokluğu ile gündem maddelerinin kabul edildiği, davacının 4 no’lu gündem maddesinde ret oyu vermesine rağmen oylamadan sonra muhalefet şerhini tutanağa yazdırmadığı gibi yazılı herhangi bir belgeyi de sunmadığı anlaşılmıştır. Hal böyle olunca, ilk derece mahkemesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 446. maddesi gereğince, toplantıya katılan ortağın karara ret oyu kullanarak söz konusu karara muhalefet şerhinin genel kurul toplantı tutanağına geçirmesi veya ekli dilekçe ile belirtmesi gerektiği halde somut dava konusu olayda ise, yapılan 17/09/2018 tarihli genel kurulda davacının alınan kararlara karşı ret oyu verilmesine rağmen toplantı tutanaklarında herhangi bir muhalefet şerhi bulunmadığı anlaşıldığından açılan davanın reddine ilişkin ilk derece mahkemesi kararı usul ve yasaya uygundur.” (www.lexpera.com.tr)

⁴²¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274; **Alkan**, s. 176; **Türk**, s. 157; **Çam**, s. 62; **Okyar**, s. 94; **Karadoğan**, s. 91; **Bilgetekin**, s. 117; **Alhan**, s. 88 – 89; **Çamurcu**, s. 40 – 41; **Yıldırım**, Ali Haydar; Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararları Aleyhine Toplantıda Hazır Bulunan Pay Sahibinin İptal Davası Açmasının Şartları Ve Özellikle Muhalefet Şerhi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 2, Malatya 2016, s. 404 – 405.

⁴²² GKYön m. 26, “(1) Genel kurul toplantısında yapılan görüşmeler ve alınan kararlar, toplantı başkanlığı tarafından tutanağa yazılır. Genel kurul tutanağı, toplantı mahallinde ve toplantı sırasında en az iki nüsha olarak düzenlenir. Tutanak, toplantı başkanlığı (Değişik ibare: RG-9/10/2020-31269) ile Bakanlık temsilcisi bulunması zorunlu olan veya 32 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca talep üzerine Bakanlık temsilcisi görevlendirilen toplantılarda Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır. Tek pay sahipli şirketlerde toplantıda hazır bulunan pay sahibinin veya temsilcisinin de toplantı tutanağını imzalaması zorunludur. (2) Tutanakta, Ek-4’teki örnekte olduğu gibi; şirketin unvanının, toplantı tarihinin ve yerinin, şirketin toplam sermayesinin ve pay adedinin, toplantıda hazır bulunan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin sahip oldukları pay sayılarının toplamı ve grupları ile paylarının itibari değerlerinin toplamı gösterilmek suretiyle toplantı nisabı, genel kurulda sorulan soruların ve verilen cevapların, alınan her karar için kullanılmış olumlu ve olumsuz oy sayılarının, Bakanlık temsilcisi bulunmakta ise bunların

da tutanak düzenlenme usulleri ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere toplantı aşamalarının kaydedildiği ve sonunda toplantı başkanlığınca imzalanan evraka tutanak denir⁴²³. Olumsuz oy veren pay sahiplerinin bu olumsuz kararları da tutanakta belirtilir⁴²⁴. Ayrıca bu pay sahipleri bu olumsuz oylarını tutanağa muhalefet şerhi olarak da geçirebilirler. Buradaki muhalefet şerhi gerekçeli olabileceği gibi sadece olumsuz oy verildiğinin belirtilmesi şeklinde de olabilir. Muhalefet şerhi tutanağa yazılı olarak geçirilebileceği gibi ayrı bir kâğıt aracılığıyla tutanağa eklenmek suretiyle düşülebilir⁴²⁵.

Pay sahibinin iptal davası açabilmesi için toplantıda hazır bulunması gerektiği ve olumsuz oy vermesi gerektiğini ifade etmiştik⁴²⁶. Ancak kanun koyucu bu iki şarta ek olarak üçüncü bir şart daha koymuştur. TTK m. 446 ile “*bu muhalefetini tutanağa*

ad ve soyadları ile görevlendirme yazısının tarih ve sayısının, çağrıya dayalı toplantı yapılıyorsa çağrının ne surette yapıldığının; çağrısız toplantı yapılıyorsa bu durumun belirtilmesi zorunludur. (3) Toplantıda alınan kararlar, hiçbir tereddütte yer vermeyecek şekilde, olumlu ve olumsuz oyların toplamları da gösterilmek suretiyle tutanakta belirtilir. (4) Toplantıda alınan kararlara muhalif kalarak, muhalefet şerhi yazmak isteyenlerin şerhleri tutanağa yazılır veya yazılı olarak verilen muhalefet şerhleri tutanağa eklenir. Tutanağa şerh koyan pay sahibinin adı ve soyadı yazılarak, muhalefet şerhinin ekli olduğu belirtilir. Tutanağa eklenen muhalefet şerhi de toplantı başkanı ve Bakanlık temsilcisi bulunan toplantılarda Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır. (5) Toplantı başkanının, (Değişik ibare:RG-9/10/2020-31269) Bakanlık temsilcisi bulunması zorunlu olan veya talep üzerine Bakanlık temsilcisi görevlendirilen toplantılarda Bakanlık temsilcisinin veya tek pay sahipli şirkette hazır bulunan pay sahibinin veya temsilcisinin imzalamadığı toplantı tutanakları geçersizdir.”

⁴²³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1106 – 1107; **Türk**, s. 161.

⁴²⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1106 – 1107; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 278; **Alkan**, s. 176; **Türk**, s. 159.

⁴²⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 282 – 283; **Alkan**, s. 180 – 181; **Türk**, s. 161; **Bilgetekin**, s. 119, 121; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2013/4975 K. 2013/6940 T. 8.11.2013; 11. HD., E. 2022/2253 K. 2023/6168 T. 25.10.2023; “28.11.2012 Yayımlı Tarihli Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik'in 26/4 maddesi; "Toplantıda alınan kararlara muhalif kalarak, muhalefet şerhi yazmak isteyenlerin şerhleri tutanağa yazılır veya yazılı olarak verilen muhalefet şerhleri tutanağa eklenir. Tutanağa şerh koyan pay sahibinin adı ve soyadı yazılarak, muhalefet şerhinin ekli olduğu belirtilir. Tutanağa eklenen muhalefet şerhi de toplantı başkanı ve Bakanlık temsilcisi bulunan toplantılarda Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır." düzenlemesi gereği yazılı olarak verilen muhalefet şerhleri toplantı tutanağına eklenebileceği kabul edildiğini, yasal düzenleme ile paralel olacak şekilde Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 01/10/2015 Tarih 2014/12784 E. 2015/9772 K. sayılı ilamında; "...Mutlak butlan hali dışında toplantıya katılıp alınan karara karşı aleyhe oy veren ve muhalefetini tutanağa geçiren ortağın yukarıda belirtilen nedenlerle iptal davası açması mümkündür. Buna göre, iptal davası açılabilmesi için olumsuz oy kullanılması tek başına yeterli olmayıp, ayrıca karşı oy kullanan ortakların muhalefeti tutanağa geçirmeleri veya bu hususta ayrı bir dilekçe vermeleri gerekmektedir. muhalefet şerhinin yazılı olarak da sunulabileceğini kabul edilmektedir." denilmiştir.(Benzer kararlar Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 24/04/2013 Tarih E.3487, K.8043 Sayılı ilamı, Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 06/03/2012 Tarihli E.12003, K.3314 Sayılı ilamı, Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 10/07/2013 Tarihli E.15701, K.14064 Sayılı ilamı)" (www.lexpera.com.tr)

⁴²⁶ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, aaa ve aab numaralı başlıklar.

geçiren” pay sahibinin iptal davası açabileceği ifade edilmiştir⁴²⁷. Muhalefeti tutanağa geçirme şartı eski TTK döneminde tartışıldığı gibi nispeten günümüzde de görüş ayrılıklarını barındıran konu olma niteliğini devam ettirmektedir. Eski TTK m. 381/1’de “*Toplantıda hazır bulunup da karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçiren pay sahipleri...iptal davası açabirler...*” denilmiştir. Öğretide bu madde, madde metninin açık olmadığı ve metinden muhalif kalmanın ne anlama geldiğinin anlaşılmadığı yönünde birçok eleştiriye maruz kalmıştır. Bu madde kapsamında sadece olumsuz oy vermek yeterli mi yoksa tutanağa da geçirilmesi mi gerektiği hususunda tartışmalara sebep olmuştur⁴²⁸. 6102 sayılı TTK’da bu husus daha açık ifade edilmiş olsa da tartışmalar güncelliğini korumuştur. Zira TTK m. 446/1-a’ya göre, “*Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren pay sahipleri iptal davası*

⁴²⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Bozkurt**, s. 374; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274; **Yıldırım**, s. 404 – 405; **Alkan**, s. 176; **Türk**, s. 157; **Çam**, s. 62; **Okyar**, s. 94; **Karadoğan**, s. 91; **Bilgetekin**, s. 117; **Alhan**, s. 88 – 89; **Çamurcu**, s. 40 – 41; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2018/3613 K. 2019/5153 T. 9.9.2019; 23. HD., E. 2016/6318 K. 2019/4277 T. 16.10.2019; HGK., E. 2020/662 K. 2022/1551 T. 17.11.2022, “*Somut uyumsuzluğun niteliği itibariyle önem arz eden husus, TTK’nın 446/1-a maddesi gereğince genel kurul kararlarının iptalini talep koşullarıdır. Buna göre öncelikle genel kurul toplantısında asaleten yahut vekâleten hazır bulunan pay sahibinin, iptalini istediği genel kurul kararının alınması anında yapılan oylamada alınacak karara olumsuz oy vermesi gerekir. Olumsuz oydan maksat alınan karar aleyhine oy verme olup iptali istenen genel kurul kararına karşı olumlu oy verip kararın alınmasına sahip olduğu pay itibariyle destek olan pay sahibi, TTK’nın 545. maddesi kapsamında anılan kararın iptalini talep edemez. Bu koşul ile amaçlanan husus pay sahibinin çelişkili davranışlarının önüne geçmek olup bu hüküm ile genel kurul kararlarının iptali hususunda çelişkili davranış yasağı (venire contra factum proprium) benimsenmiştir. Türk Ticaret Kanunu’nun 446/1-a maddesi kapsamında toplantıda hazır bulunan pay sahibinin genel kurulda alınan bir kararın iptalini talep koşullarından bir diğeri ise iptalini istediği karara karşı muhalefetini tutanağa geçirmiş olmasıdır. Muhalefet şerhiyle alınan karara karşı çıkıldığına ve iptal davası açma hakkının saklı tutulduğuna dikkat çekilmiş olur. Bu bakımdan pay sahibinin karşı çıktığı karara karşı tutanağa geçirtmiş olduğu muhalefet şerhi alınan genel kurul kararının geçerliliğine yahut uygulanmasına etki etmez. Hemen belirtilmelidir ki; TTK’nın 446/1-a maddesindeki muhalefet şerhinin gerekçeli olması gerekmediği gibi gerekçeli olarak belirtilen muhalefet şerhindeki gerekçeden farklı nedenlere dayalı olarak da muhalif olunan genel kurul kararının iptali istenebilir. Muhalefet şerhi, pay sahibinin TTK’nın 446/1-a maddesine kapsamında açacağı iptal davası için bir külfet niteliğinde olup pay sahibi, muhalefet şerhi şartını yerine getirmezse iptal davası açma hakkını kaybeder. Bu çerçevede iptali istenen karara karşı pay sahibinin muhalefetinin tutanağa geçirilmesi, genel kurul iptali davası açısından önemli bir koşul olup bu koşul 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK) 114/2. maddesi kapsamında özel dava şartı olarak nitelendirilebilir. Dolayısıyla genel kurul toplantısında hazır bulunan pay sahibinin olumsuz oy kullandığı ve TTK’nın 445. maddesi kapsamında iptalini talep edeceği genel kurul kararına karşı muhalefetini toplantı tutanağına geçirtmemiş olması durumunda açılan davanın HMK’nın 115. maddesi çerçevesinde usulden reddine karar verilir.” (www.lexpera.com.tr)*

⁴²⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 741b; **Bahtiyar**, s. 209; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 186; **Yıldırım**, s. 404 – 405; **Alkan**, s. 180; **Türk**, s. 157; **Karadoğan**, s. 92; **Çamurcu**, s. 40 – 41.

açabilir.” denilmiştir. Öğretide, kanun koyucunun tartışmaları bitirecek şekilde bir madde hükmü düzenlemesinin daha doğru olacağı ifade edilmiştir⁴²⁹.

Pay sahibinin iptal davası açabilmesi için olumsuz oy vermesi ve muhalefetin tutanağa geçirilmesi şartlarının birlikte bulunması gerekip gerekmediği hususunda görüş ayrılıkları mevcuttur. Öğretideki bir görüşe göre, toplantıda hazır bulunan pay sahibinin iptal davasını açabilmesi için olumsuz oy vermesi ve bu muhalefetini tutanağa geçirmesi gerekir. Ancak iki şartın da varlığı halinde iptal davası açılabilir. Yargıtay’ın görüşü de bu doğrultudadır⁴³⁰. Bu görüşü savunan yazarlara göre, kanun metninin lafzından her

⁴²⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 274 – 275; **Alkan**, s. 176; **Karadoğan**, s. 91.

⁴³⁰ 11. HD., E. 2021/7412 K. 2023/1384 T. 7.3.2023; 11. HD., E. 2016/2285 K. 2017/4681 T. 25.09.2017; 23. HD., E. 2018/2484 K. 2021/238 T. 26.1.2021; 11. HD., E. 2021/7412 K. 2023/1384 T. 7.3.2023; 11. HD., E. 2018/3613 K. 2019/5153 T. 9.9.2019; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2018/987 K. 2019/670 T. 9.5.2019, “Dava, TTK’nın 445 vd. maddeleri uyarınca, davalı şirketin 28/11/2016 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında alınan, kârın dağıtılmamasına dair 7 nolu kararın iptali istemine ilişkindir. Davanın, TTK’nın 445. maddesi uyarınca üç aylık hak düşürücü süre içinde açıldığı anlaşılmaktadır. İlk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmiş, bu karara karşı davacı vekili istinaf kanun yoluna başvurmuştur. İstinaf incelemesi, HMK’nın 355. maddesi uyarınca, davacı vekilinin ileri sürdüğü istinaf nedenleriyle ve kamu düzeni yönüyle sınırlı olarak yapılmıştır. Genel kurul kararlarının yasa, anasözleşme ve afaki iyiniyet kurallarına aykırılık halleri ileri sürülerek iptalleri isteminde bulunabilmek için, TTK’nın 446. maddesi uyarınca, toplantıya katılan üyenin karara ret oyu kullanarak muhalif kalması ve bu keyfiyeti zapta geçirmesi zorunludur. Genel kurul toplantı tutanağına göre, 7 nolu gündem maddesinde; “2015 yılı karından geçmiş yıl zararları vergiler ve yasal yedekler düşüldükten sonra kalan karın olağanüstü yedek olarak ayrılmasına ilişkin yönetim kurulu teklif edildi. ... vekili Av...’un ret (muhalefet) şerhine karşılık yapılan açık oylama ile 4.865,493 oy ile oy çokluğu ile kabul edildi” şeklinde karar alındığı anlaşılmaktadır. Tutanakta, davacının muhalefet şerhine dair başkaca bir kayıt bulunmamaktadır. Tutanak içeriğine göre, davacı adına genel kurula katılan vekilin, sadece karara muhalif kaldığı, kararın alınmasından sonra muhalefet şerhini tutanağa yazdırmadığı gibi muhalefet şerhlerini içeren ayrı bir yazılı beyan da sunmadığı anlaşılmaktadır. Karar alınırken, olumsuz oy kullanılması muhalefet şerhi anlamına gelmez. Muhalefet şerhinin, karar alındıktan sonra yapılması gerekir. Somut olayda, karar alındıktan sonra verilmiş bir muhalefet şerhinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bir ortağın şirket genel kurulunda alınan kararın veya kararlarının iptalini talep edebilmesi için; toplantıda hazır bulunan ortağın karara olumsuz oy vermesi ve muhalefet şerhini tutanağa geçirmesi şarttır. Davacı toplantıda hazır bulunduğu göre, 7 nolu gündem maddesi ile alınan karara olumsuz oy vermesi ve oylamadan sonra muhalefet şerhini tutanağa geçirmesi zorunludur. Oysaki TTK’nın 446/1. maddesi gereğince davacının, somut olayda alınan karara karşı usulüne uygun bir muhalefet şerhi bulunmamaktadır. Dava açabilme şartı (özel dava şartı) gerçekleşmediğinden, istinaf incelemesine konu olup genel kurul gündeminin 7 nolu maddesi ile alınan karara yönelik davacının iptal davası açma hakkı bulunmamaktadır. HMK’nın 115 maddesi uyarınca, dava şartlarının bulunup bulunmadığı, yargılamanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden gözetilir. İlk derece mahkemesince, ön inceleme aşamasında, esasa girilmeden önce dava şartlarının karara bağlanması gerekirdi (HMK m.320). Açıklanan bu gerekçelerle, ilk derece mahkemesinin davayı dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddetmesi gerekirken, esas inceleyerek ret kararı vermesi usul ve yasaya aykırı olmuştur. Bu nedenle, davacının istinaf nedenleri yerinde görülmemiş ve istinaf başvurusu reddedilmiştir...” (www.lexpera.com.tr)

iki şartında birlikte bulunması gerektiği anlaşılmaktadır⁴³¹. Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre ise, olumsuz oy verilmesinin yeterli olacağı ve ek olarak bu muhalefetin tutanağa geçirilmesine gerek olmadığı yönündedir. Zira bu görüşe göre, asıl amaç olumsuz oyun verilmesidir. Ek olarak muhalefet düşülmesi hükmün amacına aykırılık teşkil ettiği gibi aynı zamanda iptal davası açma hakkını da zorlaştırır. Kanun koyucunun ifade etmek istediği olumsuz oyun verilmesi ve bu durumun tutanaktan anlaşılmasıdır. Bu sebeple bu görüşü savunan yazarlara göre, olumsuz oyun tutanaktan anlaşılması yeterlidir. Olumsuz oyun tutanaktan anlaşıldığı durumlarda ek olarak muhalefet düşülmesine gerek yoktur⁴³². Yine tutanaktan pay sahibinin olumsuz oy verdiği anlaşılmıyorsa ve muhalefet düşülmüş ise artık bu muhalefet pay sahibinin olumsuz oy verdiği yönünde karine teşkil eder. Bu karinenin aksinin ispatı davalı tarafından yapılmalıdır⁴³³.

Muhalefetin tutanağa geçirmesi en geç toplantı başkanının veya varsa bakanlık temsilcisinin imzasına kadar olabilir. Ayrıca öneri oylamaya sunulmadan önce yapılan değerlendirmeler olumsuz oy veya muhalefet olarak değerlendirilemez⁴³⁴. Pay

⁴³¹ **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 741b; **Yıldız**, s. 144; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 186; **Alkan**, s. 176 – 177; **Güngör**, s. 79.

⁴³² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 276 – 277; **Bahtiyar**, s. 209; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 163; **Türk**, s. 159; **Okyar**, s. 95, 96; **Çamurcu**, s. 43.

⁴³³ **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 183; **Alkan**, s. 178; **Türk**, s. 160; **Bilgetekin**, s. 120; Yargıtay'ın önüne gelmiş bir somut olaya göre, pay sahiplerinin oy birliği ile aldıkları kararın akabinde tutanağa muhalefet düştikleri gözlemlenmiştir. Ancak alınan kararın oy birliği halinde olması da göz önüne alındığında her ne kadar muhalefet düşülse de olumsuz oy kullanılmamıştır. Bu karar için, Bkz: 11. HD., E. 2011/4945 K. 2013/6594 T. 02.04.2013, “Ayrıca, dava konusu olaya uygulanması gereken mülga TTK'nın 381. maddesi hükmü uyarınca bir ortağın genel kurulda alınan kararın iptalini dava edebilmesi için, alınan karara karşı oy kullanması ve muhalif kaldığını tutanağa geçirerek bu kararın yasaya, ana sözleşmeye ve iyiniyet kurallarına aykırı olduğunu kanıtlaması gerekmektedir. Dava konusu uyuşmazlıkta B. X.'in yönetim kuruluna seçilmesine ilişkin genel kurul kararının da yazılı gerekçelerle iptaline karar verilmiştir. Her ne kadar bu karara ilişkin olarak davacılar muhalefetlerini genel kurul tutanağına yazdırmışlar ise de anılan kişinin yönetim kuruluna oy birliği ile seçildiği belirtilmiştir. Başka bir ifadeyle davacı ortakların B. X.'in yönetim kurulu üyeliğine seçilmesinde olumlu oy kullandıkları anlaşılmaktadır. Bu durum karşısında, davacıların anılan genel kurul kararının iptalini dava etme ön koşulunun bulunmadığının kabulü gerekmektedir. Ancak, davacılar yönetim kuruluna seçilen B. X.'in temyiz kudretinden yoksunluğunu ileri sürdüklerine göre, genel kurul kararı tarihi itibarıyla bu kişinin fiil ehliyetine sahip olup olmadığı, kararın bu yönüyle yok hükmünde bulunup bulunmadığı irdelenmeden yazılı şekilde hüküm kurulması da doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁴³⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1105 - 1007; **Şener**, Ortaklıklar, s. 538; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 741b; **Alkan**, s. 182; **Türk**, s. 162; **Okyar**, s. 94; **Karadoğan**, s. 93; **Çamurcu**, s. 48; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2015/9429 K. 2017/3514 T. 29.11.2017; 23. HD., E. 2019/412 K. 2019/3090 T.

sahiplerinin muhalefetleri tutanağa geçirilmiyorsa bu durum bakanlık temsilcisine bildirilmelidir. Bakanlık temsilcisi de muhalefeti tutanağa geçirmiyor ise pay sahibi bu durumu ispatlamalıdır. Ayrıca pay sahibi muhalefeti tutanağa geçirmek yerine ayrı bir evrak şeklinde düzenler ve bu evrakı toplantı başkanına veya bakanlık temsilcisine imzalatabilir. Bu evrak tutanağa ek olarak eklenir. Bu sayede muhalefet düşülmüş olur. Bu yolun mümkün olmaması durumunda bu ispat noter veya mahkeme aracılığıyla yapılabilir. Bu sayede pay sahibi, muhalefet düştüğüne yönelik ispat kolaylığı sağlamış olur⁴³⁵.

ab. Genel Kurul Toplantısında Hazır Bulunup Bulunmadığına Bakılmaksızın Tüm Pay Sahipleri İçin İptal Davası Şartları

İptal davası açabilme şartlarını düzenleyen TTK m. 446/1-b'ye göre, “*Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma*

1.7.2019; 11. HD., E. 2018/2156 K. 2019/4580 T. 19.6.2019; 11. HD., E. 2022/928 K. 2023/829 T. 14.2.2023, “1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur. 2. Dairemizin 19.06.2019 tarihli ve 2018/2156 E., 2019/4580 K. sayılı kararıyla 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6102 sayılı Kanun) 446 ncı maddesinin genel kurul kararlarının iptalinin şartlarını ve usulünü düzenlediği, anılan maddede toplantıda hazır bulunup karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten pay sahibinin iptal davası açabileceği belirtilmiş olup, bu hususun dava şartı olduğu ayrıca bir karara muhalif olunması ve muhalefetin tutanağa geçirilmesi yolundaki dava şartının gerçekleşebilmesi için muhalefetin alınan karardan sonra tutanağa geçirilmesi gerektiği, davalı şirketin 27.04.2015 tarihli genel kuruluna davacıyı temsilen katılan vekili .. 'ün, gündemin 6 ncı maddesi görüşülürken henüz oylamaya geçilmeden önce muhalefeti bildirerek tutanağa derc ettirdiğinden iptaline karar verilen genel kurul kararı ile ilgili dava şartlarının bulunmadığı nazara alınarak davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesinin doğru görülmediği gerekçesiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir. B. İlk Derece Mahkemesince Bozmaya Uyularak Verilen Karar: İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile 6102 sayılı Kanun'un 446 ncı maddesinde genel kurul kararlarının iptali şartlarının ve usulünün düzenlendiği, anılan maddede toplantıda hazır bulunup karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten pay sahibinin iptal davası açabileceğinin belirtildiği, bu hususun dava şartı olduğu ayrıca bir karara muhalif olunması ve muhalefetin tutanağa geçirilmesi yolundaki dava şartının gerçekleşebilmesi için muhalefetin alınan karardan sonra tutanağa geçirilmesi gerektiği, davalı şirketin 27.04.2015 tarihli genel kuruluna davacıyı temsilen katılan vekili ... 'ün, gündemin 6 ncı maddesi görüşülürken henüz oylamaya geçilmeden önce muhalefeti bildirerek tutanağa derc ettirdiğinden genel kurul kararının iptali ile ilgili dava şartlarının bulunmadığı gerekçesiyle dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmiştir... VII. KARAR; Açıklanan sebeplerle; Davacı vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan kararın ONANMASINA...” (www.lexpera.com.tr)

⁴³⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 279 – 280; Bahtiyar, s. 209 – 210; Kirca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 186; Alkan, s. 182 – 183; Türk, s. 163 – 164; Okyar, s. 95.

yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri iptal davası açabilir.” Görüldüğü üzere kanun koyucu bu bent ile belirli aykırılıklardan birinin varlığı halinde pay sahibine toplantı da hazır bulunma, olumsuz oy verme veya muhalefete geçirme şartlarını zorunlu tutmamıştır. Bu sayede bu aykırılıklardan birinin varlığı halinde pay sahibi herhangi bir şarta bağlı kalmadan iptal davasını açabilecektir⁴³⁶. Bu aykırılıklar madde de sayıldığı üzere; “çağrının usule uygun yapılmaması”, “gündemin gereği gibi ilan edilmemesi”, “genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin toplantıda oy kullanması” veya “pay sahibinin genel kurula katılması ve oy kullanması haksız bir şekilde engellenmesi” şeklindedir⁴³⁷. Maddede sayılanlar dışında meydana gelen aykırılıklarda TTK m. 446/1-b hükmünde yararlanamaz. Eğer bu madde ki aykırılıklardan dolayı iptal davası açılıyorsa TTK m. 446/1-a’daki şartların aranacağı belirtilmelidir. Ayrıca ifade edilmelidir ki bu madde de sayılan aykırılıklar özü itibariyle iptal sebebi olmalarından dolayı aykırılık ile karar arasındaki illiyet bağının da var olması gerektiği ifade edilmelidir⁴³⁸. Yine kanun koyucunun da ifade ettiği üzere bu aykırılıkların genel kurul kararına etki etmesi gerekir. Eğer meydana gelen aykırılık genel kurul kararına etki etmezse artık bu karar iptal edilmez⁴³⁹.

⁴³⁶ Şener, Ortaklıklar, s. 538; Bozkurt, s. 375; Kayar, s. 434; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 283 – 284; Ergün, 631 – 632; Kırca, Hükümsüzlük, s. 160; Alkan, s. 183; Türk, s. 165; Karadoğan, s. 78; Alhan, s. 90; Çamurcu, s. 49; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 12. HD., E. 2019/2043 K. 2022/367 T. 10.3.2022; İstanbul BAM, 43. HD, E. 2020/1570 K. 2023/1054 T. 19.10.2023, “6102 sayılı TTK’nın 445 ve 446. maddelerinde; toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, yönetim kurulu ile kararların yerine getirilmesi kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa, yönetim kurulu üyelerinden her birinin kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine iptal davası açabileceği belirtilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁴³⁷ Şener, Ortaklıklar, s. 538; Bozkurt, s. 375; Kayar, s. 434; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 283 – 284; Ergün, 631 – 632; Kırca, Hükümsüzlük, s. 160.

⁴³⁸ Şener, Ortaklıklar, s. 538; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 284; Kırca, Hükümsüzlük, s. 161.

⁴³⁹ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1111; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 284; Kırca, Hükümsüzlük, s. 160 – 161; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2016/3299 K. 2017/7390 T. 19.12.2017; 11. HD., E. 2016/6268 K. 2018/353 T. 17.1.2018; İstanbul BAM, 43. HD, E. 2020/258 K. 2021/305 T. 18.3.2021,

“Dava, çağrı usulsüzlüğü nedeniyle genel kurul kararının iptali istemine ilişkindir. Davacı tarafından, 31/01/2017 tarihli olağanüstü genel kurula yapılan çağrıda nama yazılı paya sahip olan davacıya toplantı günü bildiriminin iadeli taahhütlü mektupla ve toplantıdan en az iki hafta yapılması gerekirken, bu gereğin yerine getirilmediği ve gününden sonra haberdar olunması nedeniyle toplantıya katılmadığı, çağrının TTK 414. maddesine aykırı olduğu, bu nedenle toplantının ve alınan kararların iptali gerektiği ileri sürülmüş, davalı tarafından ise çağrının yasaya uygun yapıldığı gibi sadece çağrı usulsüzlüğünün iptal nedeni olamayacağı, bu durumun kararın alınmasında etkili olmadığı belirtilerek davanın reddini savunulmuştur. İlk derece mahkemesince yukarıda yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmiş, bu karara karşı, davacı vekili tarafından süresi içinde istinaf yoluna başvurulmuştur. İstinaf incelemesi, HMK 355. maddesi uyarınca, ileri sürülen istinaf nedenleri ile bağlı kalınarak bunun dışında kamu düzenine aykırılık yönünden re'sen yapılmıştır. Anonim şirketlerde genel kurul iptali davası 6102 sayılı TTK 445. maddesi ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. TTK 445. maddesine göre, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları iptal edilebilir. İptal davası, TTK 446 maddesi uyarınca, toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren, Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, yönetim kurulu veya kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri tarafından açılabilir. Genel kurul toplantısına çağrı usulü ise TTK 414. maddesinde açıklanmıştır. Anılan madde hükmü gereğince, genel kurul, toplantıya esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir. Davacının, davalı şirkette % 25 oranında pay sahibi olduğu ve dava konusu toplantı tarihi ve gündemin ticaret sicil gazetesinin 12/01/2017 tarihli nüshasında ilan edildiği ve mektupla yapılan bildirim davacıya toplantı günü ulaştığı dosya kapsamıyla sabit olduğu gibi taraflar arasında da ihtilaflı değildir. Dava konusu genel kurul 31/01/2017 tarihli olup, sicilde ilanun ana sözleşme ve yasaya uygun şekilde toplantıdan iki hafta önce yapıldığı ancak mektupla yapılan bildirimde bu sürenin aşıldığı anlaşılmakla, çağrıda eksiklik olduğu tartışılmazdır. Ne var ki, çağrının usulüne uygun yapılmaması çağrıya dair bir eksiklik olup, pay sahibi davacıya iptal davası açma hakkı vermekle birlikte tek başına bu aykırılık genel kurul toplantının iptali sonucunu doğurmaz. (Yargıtay . 2016/6268 E. 2018/353 K sayılı 17.1.2018 tarihli, 2016/5401 E. 2017/4832 K sayılı 28.9.2017 tarihli kararı) Çağrıdaki usulsüzlüğün yaptırımı, genel kurula katılmayan ortağa kararlara muhalefet şerhi yazdırmadan süresinde dava açma hakkı vermesidir. Bunun dışında alınan kararların kanuna, anasözleşmeye ve iyiniyet kurallarına aykırı bulunduğu davacı tarafından ayrıca kanıtlanması gerektiği gibi çağrı usulsüzlüğü nedeniyle toplantıya katılmamanın, kararın neticesine etkili olduğunun saptanması zorunludur. Anonim şirket genel kurulunda toplantı ve karar nisabı TTK 418 .maddesinde düzenlenmiş olup, genel kurul kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanacağı ve kararların toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile alınacağı hükmünü içermektedir. Hazırın cetveli incelendiğinde; davalı şirketin sermayesi ve payların toplam itibari değeri 15.000.000,00 TL olup, davacı dışında sermayenin % 75 ine karşılık gelen pay sahipleri hazır olduğu halde toplantı yapıldığı ve kararların da hazır olanların oy birliği ile alındığı anlaşılmaktadır. Dava konusu genel kurulda, yönetim kurulu üyelerinin seçimi ile yönetim kurulu üyelerine TTK 395. ve 396 maddelerinde yazılı hususlarda yetki verilmesine karar verilmiştir. Bu kararların niteliği ve içeriğine göre, ağırlaştırılmış nisaba tabi kararlardan olmadığı görülmektedir. Şirketin esas sözleşmesinde de yasadaki farklı bir nisap öngörülmüş olmadığından genel kurulda alınan iki kararın da,

aba. Genel Kurul Toplantı Çağrısının Usulüne Uygun Yapılmaması

Bir genel kurul toplantısına çağrı yapılmamışsa veya yetkisiz kişiler tarafından çağrı yapılmışsa bu genel kurul kararları yokluk yaptırımına maruz kalır⁴⁴⁰. Ancak genel kurul toplantısı çağrısı usulüne uygun yapılmamış ise toplantının kurucu unsurları var olmasına rağmen çağrı kanuna ve esas sözleşmeye aykırı yapılmıştır. Böyle bir çağrı sonucu alınan kararlar iptal yaptırımına maruz kalır. Böyle bir kararın varlığı halinde pay sahibi toplantıda hazır bulunmasa bile iptal davasını TTK m. 446/1-b kapsamında açabilir⁴⁴¹. Zira çağrının usule uygun yapılmaması sonucu pay sahibi genel kurul toplantısına katılamamış ve pay sahipliği haklarını kullanamamıştır. Bu sebeple pay sahibi toplantıdaki öneriye olumsuz oy kullanmamıştır. Kanun koyucu da pay sahibinin bu hak kaybını engelleme için TTK m. 446/1-b düzenlemesi ile toplantıda hazır bulunmasa bile iptal davası açabileceğini belirtmiştir⁴⁴².

TTK 418 .maddesindeki toplantı ve karar nisabına uygun olarak alındığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Davada, çağrıdaki usuli eksikliğe dayanılmış olup, başkaca hiçbir iptal nedeni ileri sürülmemiştir. Yukarıda izah edildiği üzere TTK 446. maddesinin amir hükmü ve yerleşik yargı kararlarına göre, çağrıdaki usulsüzlük, tek başına, kararın iptali nedeni olamaz. Kararın iptali için, çağrıdaki eksiklik olmakla birlikte bu ihlalin kararın alınmasında etkili olması gerekmektedir. Davacının, davalı şirkette % 25 pay sahibi olduğu, alınan kararların içeriğine, mevcut toplantı ve karar nisabına göre çağrı eksikliğinin sonuca etkisi olmadığı gibi kararların, TTK 445. maddesinde iptal nedenleri olarak sayılan yasa, ana sözleşmeye veya dürüstlük kurallarına aykırı olduğu da davacı tarafından kanıtlanmadığından ilk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğu sonucuna varılmıştır. Davacı vekilinin, usulsüz çağrı ile toplanan genel kurulda alınan kararların yoklukla malul olduğuna ilişkin istinaf nedenine gelince; HMK 357/1 maddesi uyarınca, ilk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunmalar istinaf aşamasında dinlenmez. Dava dilekçesinde, netice ve talep bölümünde genel kurul toplantısının iptali talep edilmiş olup, kararın yoklukla malul olduğunun tespiti talebi bulunmadığı gibi dava dilekçesi içeriğinde de, buna ilişkin bir isteme rastlanmamıştır. Kaldı ki çağrı usulsüzlüğü tek başına yokluk nedeni de olmayıp, esasen pay sahibine süresinde iptal davası açma hakkı tanınmasına imkan vermekle birlikte alınan kararın ayrıca TTK 445. maddesinde gösterilen haller kapsamında kaldığının ispatının zorunlu olduğu, dava konusu genel kurulda alınan kararların yasaya, ana sözleşmeye veya dürüstlük kurallarına aykırı olduğunun kanıtlanmadığı anlaşılacakla davacının bu yöndeki istinaf nedeni de yerinde görülmemiştir. İlk derece mahkemesince verilen karar isabetli bulunduğundan davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353/1-b bendi gereğince esastan reddi gerektiği kanaatine varılmış ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.”

www.lexpera.com.tr

⁴⁴⁰ Detaylı bilgi için, Bkz: 1.2.1. Genel Kurul Kararlarında Yokluk Başlığı.

⁴⁴¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1108 – 1109; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 285 – 286; **İmregün**, s. 136; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 94; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 161; **Alkan**, s. 184; **Türk**, s. 166; **Karadoğan**, s. 81; **Bilgetekin**, s. 128 – 129; **Alhan**, s. 90 – 91; **Çamurcu**, s. 52 – 53.

⁴⁴² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1108 – 1109; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 285 – 286; **İmregün**, s. 136; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 94; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 161; **Alkan**, s. 184; **Türk**, s. 166; **Karadoğan**, s. 81; **Bilgetekin**, s. 128 – 129; **Alhan**, s. 90 – 91; **Çamurcu**, s. 52 – 53.

Genel kurul toplantı çağrısı usulüne uygun yapılmamasına rağmen genel kurula katılan pay sahibinin iptal davası açıp açamayacağı hususunda görüş ayrılığı mevcuttur. Öğretideki bir görüş madde hükmünün açık olduğunun ve çağrının usule aykırı olması halinde iptal davası açılabileceğini ifade etmişlerdir. Bu görüş madde lafzından yola çıkmıştır. Bu sebeple çağrı usule aykırı ise iptal davası açılabileceğini savunmaktadır⁴⁴³. Öğretide de ki diğer bir görüşe göre, çağrı usule aykırı olsa da pay sahibinin kurul toplantısına katıldığı takdirde artık iptal davası açamayacağını savunmaktadır. Bu görüşe göre, her ne kadar madde lafzı açık olsa da pay sahibi genel kurula katılmış ve önerilere karşı çıkmış hatta olumsuz oy da kullanmıştır. Tüm bu eylemlere ek olarak çağrının usule aykırı olarak yapıldığını öne sürerek iptal davası açabilmesi dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edecektir. Hukuk düzeni dürüstlük kuralına aykırı eylemleri korumaz. Bu sebeple pay sahibi çağrı usule aykırı olsa da genel kurula katıldıysa artık iptal davasını açamaması doğru olacaktır. Bu doğrultuda pay sahibi artık TTK m. 446/1-a'daki şartları sağlayarak iptal davası açabilecektir⁴⁴⁴. Kanımızca her somut olaya göre değerlendirme yapılmalıdır. Zira toplantı çağrısı usule uygun yapılmaması halinde pay sahibi ön çalışma yapamadığı gibi önemli evrak ve belgeleri toplantı da paylaşamaz. Bu alınan kararın her cihetiyle tartışılmamasına yol açabilir. Bu sebeple pay sahibi olumsuz veya olumlu oy kullansa bile önerilen konu ile ilgili gerekli bilgisi olmayabilir. Hatta düşüncelerini toplantıda gerekçeleriyle paylaşamayabilir. Bu da alınan kararların hakkaniyetini engeller. Böyle durumlarda pay sahibi genel kurula katılsa bile iptal davasını açabilmesi daha doğru olacaktır. Ancak pay sahibinin toplantı da gerekli düşüncelerinin paylaşması halinde yine de iptal davasını açmasının dürüstlük kuralı ile uyuşmadığı ve iptal davasını açamaması gerektiği kanaatindeyiz.

abb. Genel Kurul Toplantı Gündeminin Gereği Gibi İlan Edilmemesi

Genel kurul toplantı gündemi gereği gibi ilan edilmezse toplantıda alınan karar iptal edilebilir. Zira pay sahibi gündeme bakarak toplantının kendi açısından mahiyeti düşünerek toplantıya katılmayabilir. Ya da bu gündeme özel bir çalışmada bulunmayabilir. Bu sebeple gündemde olmayan bir konu hakkında karar alındığında

⁴⁴³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 283 – 284; Kırca, Hükümsüzlük, s. 157 – 159; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 200; Dalay Ülgen, s. 186; Bilgetekin, s. 123.

⁴⁴⁴ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1108 – 1109; Arslanlı, s. 87; Domaniç, s. 886; İmregün, s. 136; Üçışık / Çelik, s. 367; Alkan, s. 184; Türk, s. 167; Karadoğan, s. 82.

gerektiği gibi kendi düşüncesini yansıtamaz. Ayrıca gündemde belirtilen konuya ilişkin gerekli ön hazırlığı yapmış olsa da kararın alınmamasında etkisi olabilir. Bu ihtimallerin varlığı halinde pay sahibi de öneriye yönelik gerekli savunmaları sunamaz. Kanun koyucu da pay sahibinin böyle bir durumda hak kaybı yaşayabileceğini öngörerek gündemin gereği gibi ilan edilmemesi halinde pay sahibine toplantıda hazır bulunma şartı olmadan iptal davası açabilme yetkisi vermiştir⁴⁴⁵.

Gündeme bağlılık kapsamında değerlendirilen ancak aralarında bağ olmayan konular hakkında da iptal davası açılacağı ifade edilmelidir. Zira dürüstlük kuralına aykırı bu davranış ile gündeme bağlı olmayan konular tartışılmaktadır. Bu sebeple gündem harici kararların alındığı görülmektedir. Öğretide bu durumun önüne geçilmek için orta ve makul bir kişinin gündem ile görüşülen konu arasındaki bağı değerlendirmesine bakılması gerekir. Eğer orta ve makul zekada bir kişinin değerlendirmesi sonucunda belirlenen gündem ile alınan karar arasında bağ varsa iptal davası açılmaz. Ancak arada bir bağ yoksa bu halde iptal davası açılabilir⁴⁴⁶.

Gündemin usulüne uygun olarak ilan edilmediği bir genel kurul toplantısına katılan pay sahibinin iptal davası açıp açamayacağı da incelenmelidir. Yukarıdaki öğreti açıklamalarına ilaveten⁴⁴⁷ kanımızca böyle bir durumda somut olaya bakılarak karar verilmesi gerektiğidir. Zira gündemin usule uygun ilan edilmediği durumlarda pay sahiplerinin o gündeme yönelik ön çalışmasının engellenmiş olabilir. Böyle bir durum da pay sahibinin iptal davasını açabilmesi gerektiği kanaatindeyiz⁴⁴⁸.

abc. Genel Kurul Toplantısına Katılma Yetkisi Bulunmayan Kişilerin Oy Kullanması

TTK m. 446/1-b'ye göre, “...genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını...yukarıda sayılan aykırılıkların

⁴⁴⁵ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1111; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 285 – 286; İmregün, s. 136; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 739; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 147; Yıldız, s. 36; Üçışık / Çelik, s. 281; Kırca, Hükümsüzlük, s. 161; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 200; Alkan, s. 186; Türk, s. 168; Karadoğan, s. 33 – 34; Bilgetekin, s. 130; Alhan, s. 91; Çamurcu, s. 51.

⁴⁴⁶ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 287 – 288; Kırca, Hükümsüzlük, s. 161; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 197.

⁴⁴⁷ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, aba numaralı başlık.

⁴⁴⁸ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, aba numaralı başlık.

genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri iptal davası açabilir.” Görüldüğü üzere kanun koyucu genel kurula katılma hakkı bulunmayan kişilerin kurulda oy kullanması durumunda iptal davası açılabileceği ifade edilmiştir⁴⁴⁹. Genel kurulda pay sahibi olmayan veya toplantı için akredite edilmemiş kişiler toplantıya katılamaz. Toplantıya katılacak kişiler hazır bulunanlar listesinde ifade edilir. TTK m. 415⁴⁵⁰ ve m. 419⁴⁵¹ kapsamında hazır bulunan listesi kanun koyucu tarafından belirtilmiştir. Bu kişiler harici katılanların oy kullanması halinde iptal davası açılabilir⁴⁵². Yukarıda da⁴⁵³ ifade edildiği üzere genel kurula katılma yetkisi olmayan bir kişinin oy kullanması halinde iptal davasının açabilmek için kullanılan oyun sonucu etkilemesi gerekir⁴⁵⁴.

Öğretide madde ile ilgili eleştiri niteliğindeki görüşe göre, madde hükmündeki “*kişilerin ve temsilcileri*” ibaresinin gereksiz olduğu belirtilmiştir. Zira bu görüşe göre, “*temsilciler*” ibaresi geçmemiş olsa bile katılan kişinin böyle bir yetkisinin olduğu halde temsilci de toplantıya katılabilir. Aynı şekilde böyle bir yetkinin olmadığı durumda

⁴⁴⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1111; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 288; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 162; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 197; **Alkan**, s. 187 – 188; **Türk**, s. 170; **Karadoğan**, s. 83; **Bilgetekin**, s. 133 – 134; **Alhan**, s. 91; **Çamurcu**, s. 53 – 54.

⁴⁵⁰ TTK m. 415/1, “*Genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından düzenlenen “hazır bulunanlar listesi”nde adı bulunan pay sahipleri katılabilir.*”

⁴⁵¹ TTK m. 417, “*Yönetim kurulu, hamiline yazılı pay sahipleri ile Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin listeyi, Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlayacağı “pay sahipleri çizelgesi”ne göre düzenler. Yönetim kurulu, kayden izlenmeyen paylar ile ilgili olarak genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken, senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmhühaber sahipleri için pay defteri kayıtlarını dikkate alır. Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre düzenlenecek genel kurula katılabilecekler listesi, yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanır ve toplantıdan önce genel kurulun yapılacağı yerde bulundurulur. Listede özellikle, pay sahiplerinin ad ve soyadları veya unvanları, adresleri, sahip oldukları pay miktarı, payların itibarî değerleri, grupları, şirketin esas sermayesi ile ödenmiş olan tutar veya çıkarılmış sermaye toplantıya aslen ve temsil yoluyla katılacakların imza yerleri gösterilir. Genel kurula katılanların imzaladığı liste “hazır bulunanlar listesi” adını alır. Pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin olarak Sermaye Piyasası Kurulu, hamiline yazılı paylar bakımından ise Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ ile düzenlenir.*”

⁴⁵² **Pulaşlı**, s. 912; **Moroğlu**, s. 275; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 162; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 197; **Alkan**, s. 187 – 188; **Türk**, s. 170; **Karadoğan**, s. 83; **Bilgetekin**, s. 133 – 134; **Alhan**, s. 91; **Çamurcu**, s. 53 – 54.

⁴⁵³ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, ab numaralı başlık.

⁴⁵⁴ **Pulaşlı**, s. 912; **Moroğlu**, s. 275; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 162; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 197; **Alkan**, s. 187 – 188; **Türk**, s. 170.

temsilcisi de toplantıya katılamaz. Bu sebeple böyle bir düzenlemenin gereksiz olduğu ifade edilmiştir⁴⁵⁵.

Oydan yoksun kişi genel kurul toplantısında oy kullanamaz. Bu sebeple oydan yoksun olan kişinin de oy kullanması halinde iptal davasının açılabilceği ifade edilmelidir. Zira TTK m. 436/1'de⁴⁵⁶ oydan yoksun kişinin müzakerelerde oy kullanamayacağı açıkça ifade edilmiştir⁴⁵⁷.

abd. Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısına Katılmasının Ve Oy Kullanmasının Haksız Yere İzin Verilmemesi

TTK m. 446/1-b'ye göre, "...genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, iptal davası açabilir." denilmiştir.

⁴⁵⁵ Kırca, Hükümsüzlük, s. 162; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 197.

⁴⁵⁶ TTK m. 436, "Pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz."

⁴⁵⁷ Kırca, Hükümsüzlük, s. 162; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 198; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2000/9458 K. 2001/320 T. 22.01.2001; İzmir BAM, 11. HD., E. 2021/1821 K. 2024/1024 T. 22.5.2024 İzmir BAM, 20. HD., E. 2021/518 K. 2023/1751 T. 9.11.2023; Ankara BAM, 21. HD., E. 2021/1984 K. 2023/1874 T. 27.12.2023, "Ticaret Limited Şirketi'nin ticaret sicil kayıtlarının incelenmesinde; Ankara Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün "... numarasında kayıtlı olup, davalı şirketin 6400 paylı olduğu, davacının 3100 pay ve dava dışı ...'ün 3300 pay ile davalı şirketin ortakları oldukları, ...'ün şirket müdürü olarak şirketi temsil ettiği anlaşılmıştır. 6102 sayılı TTK'nın "Oydan Yoksunluk" başlıklı 436.maddesinde; pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üst soyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamayacağı, şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisine haiz kişilerin, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamayacağı düzenlenmiştir. Düzenleme ile birlikte somut olaya gelince, ilk derece mahkemesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere Ankara 12. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2020/419 Esas 2020/645 Karar sayılı genel kurul toplantısına çağrı için davacıya izin verildiği, verilen izin doğrultusunda olağanüstü genel kurulun toplandığı, gündemin 4.maddesinde şirket müdürüne karşı sorumluluk davası açılması için genel kuruldan onay alınmasının görüşüldüğü, şirket müdürü olan ...'ün gündem maddesinin oylamasında oy kullanmak suretiyle sorumluluk davası açılmasının reddine karar verilmiş ise de, TTK'nun 436/2.maddesinde oydan yoksunluk hali düzenlenmiş olup, düzenleme kapsamı dikkate alındığında şirket müdürünün kendisi hakkında sorumluluk davası açılması için genel kurulda onay alınmasına ilişkin görüşmelerde oy kullanması söz konusu olamayacağından ve dava konusu genel kurulda oydan yoksunluk halinin de aranması gerektiği halde şirket müdürünün kendi hakkında oy kullanmak suretiyle sonuca etki ettiği anlaşıldığından davalı şirketin 06/01/2021 tarihli Olağanüstü Genel Kurulunda alınan 4 no'lu gündem maddesinin iptaline yönelik ilk derece mahkemesi kararı usul ve yasaya uygundur." (www.lexpera.com.tr)

Görüldüğü üzere genel kurula katılma hakkı ve oy kullanma hakkının engellenmesi halinde bu durum iptal davasına konu olabilir⁴⁵⁸. Pay sahibi veya temsilcisinin genel kurula alınmaması ve oy kullandırılmamasına, onun toplantı salonuna alınmaması veya toplantı salonundan çıkarılması örnek olarak verilebilir⁴⁵⁹. Yine yukarıda detaylı⁴⁶⁰ olarak ifade ettiğimi üzere genel kurul toplantısı elektronik ortamda yapılabilir. Pay sahibinin bu elektronik ortamda genel kurula katılmasını engellemekte bu kapsamda değerlendirilmelidir⁴⁶¹. Burada ifade edilmesi gereken diğer bir husus ise, bu aykırılığın varlığı halinde etkinin aranmayacağıdır. Zira pay sahiplerinin toplantıya katılması ve oy kullanması pay sahipliği haklarının temelini oluşturmaktadır. Bu sebeple pay sahibinin genel kurul toplantısına katılmasının ve oy kullanmasının haksız yere izin verilmemesi sonucu etki aranmaz⁴⁶².

⁴⁵⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 290; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 162 – 163; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 198 – 200; **Alkan**, s. 188 – 189; **Türk**, s. 171; **Karadoğan**, s. 83.

⁴⁵⁹ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 162 – 163; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 198 – 200; **Alkan**, s. 188 – 189; **Türk**, s. 171.

⁴⁶⁰ Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, 1.1.1. numaralı başlık.

⁴⁶¹ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 162 – 163; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 198 – 200; **Alkan**, s. 188 – 189; **Türk**, s. 171.

⁴⁶² Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2014/316 K. 2014/6298 T. 15.10.2014; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2019/1971 K. 2022/487 T. 21.4.2022, “Mahkemenin kabulüne göre, davacıların temsilcileri vasıtasıyla ortaklık hakkından doğan genel kurula katılma ve oy kullanma haklarının engellendiği, pay miktarı ne olursa olsun salt toplantıya haksız olarak alınmaması halinde bu aykırılığın genel kurul kararına etkili olup olmadığı aranmaksızın söz konusu genel kurul kararının iptali gerektiği, aksi halde büyük pay sahiplerinin genel kurul kararının alınmasında etkili olmayan küçük pay sahiplerinin genel kurullara girmelerini engellemelerine izin verilmiş olacağı, bunun da pay sahiplerinin vazgeçilmez nitelikteki temel haklarının ihlaline yol açacağı, TTK'nın 446/1-b maddesi kapsamında usuli bir kanuna aykırılık teşkil eden durum olduğu gerekçesiyle, dava konusu kararların iptaline karar verilmiştir. Yargıtay 11. HD'nin 2017/4647 E- 2019/3855 K sayılı, 16.05.2019 tarihli emsal kararında da belirtildiği üzere; 6102 sayılı TTK'nın "İptal sebepleri" başlıklı 445. maddesine göre "446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler." Aynı kanunun "İptal davası açabilecek kişiler" başlıklı 446/1-b maddesinde ise "Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri..." hükmü mevcuttur. Bu hukuki açıklamalara göre somut olaya bakıldığında; davacı ortakların temsilcilerinin vekaletteki eksiklikleri gerekçe gösterilerek haksız olarak toplantıya alınmamış olması, davacıya iptal davası açma hakkı verir. Ancak, davacıların ortaklık hakkından doğan genel kurula katılma ve oy kullanma haklarının engellendiği, davacıların genel kurulda alınacak kararlar üzerinde etki etme imkanlarının haksız olarak ortadan kaldırıldığı, alınan bu kararların dürüstlük kuralına aykırı olduğunun ve iptali gerektiğinin kabulünün

ac. Önem Arz Eden İstisnai Durumların Değerlendirilmesi

İptal davası kapsamında önem arz eden bazı istisnai durumlar bulunmaktadır. Bu istisnai durumların ayrı olarak incelenmesi karışıklıklarında önüne geçilmesine yardımcı olacaktır. Bu önem arz eden istisnai durumlar; “*pay üzerinde intifa hakkının bulunması*”, “*pay üzerinde rehin hakkının bulunması*”, “*pay üzerinde hapis hakkının bulunması*”, “*payın haczedilmesi*”, “*pay sahibinin iflas etmesi*”, “*pay sahibinin oyunun irade bozukluğu içermesi*”, “*payın birden fazla sahibinin olması*” olarak sayılabilir⁴⁶³.

aca. Pay Üzerinde İntifa Hakkının Bulunması

TMK m. 794’e göre, “*İntifa hakkı, taşınurlar, taşınmazlar, haklar veya bir malvarlığı üzerinde kurulabilir. Aksine düzenleme olmadıkça bu hak, sahibine, konusu üzerinde tam yararlanma yetkisi sağlar.*” denilmiştir. İlgili madde hükmünde de ifade edildiği üzere bir payın üzerinde intifa hakkının kurulması mümkündür⁴⁶⁴.

Pay üzerinde kurulan intifa hakkı sahibine oy kullanma hakkını da verir. Oy hakkını aksi kararlaştırılmadıkça pay sahibi yerine intifa hakkı sahibi kullanılır. Zira TTK m. 432/2 hükmü de bu durumu ifade eder. TTK m. 432/2’ye göre, “*Bir payın üzerinde intifa hakkı bulunması hâlinde, aksi kararlaştırılmamışsa, oy hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır.*” Ancak iptal davası açabilecek kişileri düzenleyen TTK 446’da

gerektiği, yani, bu durumda kararların içeriklerinin ayrıca incelenip tartışılmasına, kanuna, ana sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırılığını araştırmaya gerek olmadığı yönündeki ilk derece mahkemesi gerekçesi yerinde olmayıp, tek başına bu aykırılık genel kurul toplantısının iptali sonucunu doğurmayacak olup, ilk derece mahkemesince TTK'nın 446/1-b ve 445. maddesinde yer alan koşulların (kararın nisap ve içerik yönünden) gerçekleşip gerçekleşmediği irdelenerek dava konusu genel kurullarda alınan her bir karar yönünden inceleme yapılması ve sonucuna göre bir karar vermesi gerekir. Bu açıklamalar ışığında, davadaki taleplerden bir kısmı yönünden karar verilmeksizin ve dava konusu genel kurul kararlarının iptali talebi bakımından karar nisap ve içerikleri yönünden esasa etkili deliller toplanıp, tartışılıp, değerlendirilmeksizin karar verilmesi nedeniyle, istinafa konu ilk derece mahkemesi kararının HMK'nın 353/1.a.6 maddesi uyarınca kaldırılarak dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesine dair aşağıdaki karar verilmiştir. Ayrıca hüküm kaldırılmış olmakla ilk derece mahkemesince yargılamaya devam olunacağından, dava konusu genel kurul kararlarının tedbiren icrasının durdurulması yönündeki talep bakımından ilk derece mahkemesince her zaman yeniden değerlendirme yapılabilecektir.”

www.lexpera.com.tr

⁴⁶³ Alkan, s. 189.

⁴⁶⁴ Öztan / Gürpınar, s. 971; Pulaşlı, s. 916; Alkan, s. 190.

intifa hakkı sahipleri sayılmamıştır. Bu durum öğreti ve yargı kararlarınca tartışılmaktadır⁴⁶⁵.

Öğretideki bir görüşe göre, iptal davası açma hakkı pay sahibinindir. Zira kanun koyucu intifa hakkı sahibine oy kullanabilme hakkını TTK m. 432/'de vermiştir. Bu görüşü savunan yazarlara göre kanun koyucu iptal davası açma hakkını verme yetkisini verme amacıyla olsaydı TTK m. 446 veya başka bir hükümle düzenleyebilirdi. Ancak kanun koyucunun böyle bir düzenlemesi bulunmamaktadır. Bu görüşe göre intifa hakkı ancak hukuki yararını ispatlayabilirse iptal davası açabilecektir. Bu sebeple iptal davası açma yetkisi kural olarak pay sahibine aittir⁴⁶⁶.

Öğretideki diğer bir görüşe göre, kanun koyucu pay üzerinde intifa hakkı bulunduğu oy hakkını da intifa hakkı sahibine vermiştir. TTK m. 432/2 ile de bunu düzenlemiştir. Bu sebeple pay üzerinde intifa hakkı varsa iptal davası açma yetkisi de intifa hakkı sahibine ait olmalıdır⁴⁶⁷. Yargıtay'ın da görüşü bu doğrultudadır⁴⁶⁸.

Öğretideki diğer bir görüşe göre, iptal davası açma yetkisi pay sahibine aittir. Ancak pay sahibinin genel kurula katılmadığı durumlarda iptal davası açma yetkisinin intifa hakkı sahibine ait olacağı bu görüşü savunan yazarlarca ifade edilmektedir⁴⁶⁹.

Öğretideki ifade edilen son görüşe göre ise, iptal davası açma yetkisi hem pay sahibine hem de intifa hakkı sahibine aittir. TTK m. 446 kapsamında pay sahibini bu davayı açma yetkisi vardır. Yine TTK m. 432 kapsamında oy kullanma yetkisi verilen

⁴⁶⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1117 – 1118; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 269 – 270; **Alkan**, s. 190; **Türk**, s. 172; **Karadoğan**, s. 90; **Bilgetekin**, s. 169 – 171; **Alhan**, s. 87 – 88; **Çamurcu**, s. 40.

⁴⁶⁶ **Tekil**, s. 338; **Yıldız**, s. 143.

⁴⁶⁷ **Arslanlı**, s. 85; **Domaniç**, s. 890.

⁴⁶⁸ 11. HD., E. 2002/12676 K. 2003/4234 T. 29.04.2003; 11. HD., E. 1981/2243 K. 1981/2678 T. 28.05.1981, “Davalı şirket vekili, davacı Mehnur'un kuru mülkiyetine sahip olduğu pay senetlerinin 1/2'si üzerinde, miras nedeniyle annesi Zeliha'nın intifa hakkı bulunduğunu, pay senedinin bölünmezlik kuralı da gözetildiğinde, oranı ne olursa olsun, üzerinde intifa hakkı bulunan bir pay senedinden doğan tüm hakların ve bu arada iptal davası hakkının yalnız intifa hakkı sahibine ait olduğunu, esasa yönelik istemlerin de dayanağı bulunmadığını bildirerek davanın reddini istemiştir. Mahkemece, TTK. nun 360. maddesi hükmü ve Yargıtay'ın bu konudaki insacına göre pay üzerinde intifa hakkı bulunan kişilerin toplantıya katılıp oy kullanma ve iptal davası açma hakları, bulunmasına karşın, aynı paylar üzerinde kuru mülkiyet hakkına sahip olanların sözkonusu hakları kullanamayacakları davacının, intifa hakkı sahibinden alınan olurla, toplantılara katılıp oy kullanmasının ancak vekalet ilişkisi olarak yorumlanabileceği ve kendi adına dava açma hakkı sağlamayacağı gerekçesiyle vazgeçme ve dava ehliyeti yönünden istemin reddine karar verilmiştir. Hüküm davacı Mehnur vekilince temyiz edilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁴⁶⁹ **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 741d.

intifa hakkı sahibinin de bu davayı açmakta menfaati vardır. Zira kullandığı oyu muhafaza imkânı veren iptal davası müessesini de kullanabilmelidir. Bu sebeple hem pay sahibinin hem de intifa hakkı sahibinin iptal davası açmada menfaati bulunmaktadır. TTK m. 432 ile oy kullanma yetkisi aksi kararlaştırılmadıkça intifa hakkı sahibine verilmiş olsa da bu durum pay sahibinin genel kurula katılmasına ve muhalefet düşmesine engel değildir. Bundan dolayı pay sahibinin iptal davası açma şartları yerine getirebileceği görülmektedir. Bu sebeple bu görüşü savunan yazarla hem pay sahibine hem de intifa hakkı sahibinin iptal davası açabileceğini ifade etmişleridir⁴⁷⁰. Biz de bu görüşe aynen katılmaktayız.

acb. Pay Üzerinde Rehin Hakkının Bulunması

Rehin hakkı, alacaklının alacağını alamadığı durumlarda rehinli malı paraya çevirerek alacağını alabilme imkânı sağlayan bir teminattır⁴⁷¹. Rehin hakkı ister senede bağlanmış isterse de bağlanmamış olsun şirket payı üzerine de tesis edilebilir⁴⁷². Ancak rehin payın maddi unsurlarına yönelik kurulur. Örneğin rehin hakkı, kâr payı alma veya tasfiye halinde tasfiye payı alma gibi unsurlarda kullanılabilir. Diğer bir deyişle pay sahipliğinin vermiş olduğu bir maddi imkân paraya çevrilebiliyor ise rehin hakkı tesis edilebilir. Payın maddi olmayan unsurlarında ise rehin hakkı kurulamaz. Örneğin pay sahipliğinin vermiş olduğu oy hakkı veya genel kurula katılma gibi haklar üzerinde rehin kurulamaz⁴⁷³. Bu hususta TMK m. 960 hükmünde dikkate alınması gerektiği görülür. TMK m. 960 hükmüne göre, “*Ortaklık genel kurulunda rehinli pay senetlerini temsil etmek yetkisi, rehin alacaklısına değil, pay sahibine aittir.*” Bu sebeplerle pay üzerinde rehin hakkı sahibi iptal davası açamaz. Bu hak ancak pay sahibine aittir⁴⁷⁴.

⁴⁷⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1117 – 1118; **Bozkurt**, s. 378; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 271 – 272; **Bilgili / Demirkapı**, s. 357; **Can**, s. 180; **Alkan**, s. 191 – 192; **Türk**, s. 173 – 174; **Alhan**, s. 87 – 88; **Çamurcu**, s. 40.

⁴⁷¹ **Öztan / Gürpınar**, s. 1040; **Ertay Şeref**, Eşya Hukuku, 14. Baskı, İzmir 2018, s. 616; **Ergüne Mehmet Serkan**, Anonim Şirket Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 74, Sayı 2, s. 741.

⁴⁷² **Ergüne**, s. 741 – 742; **Alkan**, s. 193 – 194; **Türk**, s. 176; **Bilgetekin**, s. 87 – 88.

⁴⁷³ **Ergüne**, s. 741 – 742. **Alkan**, s. 193 – 194; **Türk**, s. 176; **Bilgetekin**, s. 87 – 88.

⁴⁷⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1119; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 273 – 274; **Üçışık / Çelik**, s. 365; **Alkan**, s. 193 – 194; **Türk**, s. 176; **Karadoğan**, s. 91; **Bilgetekin**, s. 87 – 88.

acc. Pay Üzerinde Hapis Hakkının Bulunması

Hapis hakkı alacaklıya, borçluya ait olan bir malın teminat olarak alınarak borcun ödenmediği durumlarda paraya çevrilmesi yoluyla alacağını alma imkânı sağlayan rehin hakkıdır⁴⁷⁵. Hapis hakkını TMK m. 950/1’de düzenlemiştir. TMK m. 950/1’e göre, “*Alacaklı, borçluya ait olup onun rızasıyla zilyedi bulunduğu taşınırı veya kıymetli evrakı, borcun muaccel olması ve niteliği itibarıyla bu eşyanın alacak ile bağlantısı bulunması hâlinde, borç ödeninceye kadar hapsedebilir.*” Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere hapis hakkının amacı maddi unsur barındıran bir eşyanın paraya çevrilerek alacaklının tatmin edilmesi yoludur⁴⁷⁶. Paydaki iptal davası hakkı ise paraya çevrilemez bir hak olduğundan dolayı hapis hakkı sahibi de yararlanamaz. Bu sebeplerle pay üzerinde

⁴⁷⁵ Öztan / Gürpınar, s. 1052; Ertuş, s. 613.

⁴⁷⁶ Öztan / Gürpınar, s. 1052; Ertuş, s. 613; Pulaşlı, Cilt 2, s. 1119; Alkan, s. 192; Türk, s. 177; Bilgetekin, s. 89 – 90.

hapis hakkı sahibi iptal davası açamaz. Bu hak ancak pay sahibine aittir⁴⁷⁷. Yargıtay bu hususta aksi bir görüşünün de var olduğu belirtilmelidir⁴⁷⁸.

⁴⁷⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1120; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 273 – 274; **Domaniç**, s. 981; **Alkan**, s. 192; **Türk**, s. 177; **Bilgetekin**, s. 90; Aynı yönde karşı oy kararı için, Bkz: 11. HD., E. 1995/6475 K. 1996/1468 T. 07.03.1996, “*Yasayla alacaklıya tanınan pay üzerinde hapis hakkının benzeri olan rehin hakkı sahibi olan kimseye dahi TTK'nun 360. maddesinde genel kurullarda oy kullanma hakkı tanınmadığına göre, hapis hakkı sahibinin bu hakka dayanarak oy kullanma hakkı olduğu sonucuna varılması mümkün değildir. Nitekim, doktrinde de bu sonuca varılmış bulunmaktadır. (Bkz.Prof.Dr.H.Domaniç TTK Şerhi, Anonim Şirketler Hukuku Uygulaması C. II.İst. 1988 sh. 891). Dava konusu hakla hiçbir ilişkisi bulunmayan taşınmazlara ilişkin 10.7.1940 gün ve 2/77 sayılı İctihadı Birleştirme Kararı ile yerine hapis hakkı ile tamamen farklı bir müessese olan intifa hakkına dayanılarak genel kurullarda gerçek malik dışında, bu paylar üzerinde kendine özgü hapis hakkı tanınan kimsenin oy kullanma hakkının tanınması gerektiği görüşüne de itibar edilmesi mümkün değildir. Bu görüş kabul edildiğinde, kendisine sadece ödediği bedeli geri alabilmesi için mahkemece kendine özgü bir biçimde tanınan hapis hakkı sahibi, şirket genel kurullarında payın kendisine tanıdığı tüm haklardan yararlanarak şirketin yönetimini dahi ele geçirmesine olanak tanımış olur ki yukarıda da değinildiği gibi, şirket gerçek pay sahipleri dışlanarak buna olanak tanınması hukuken mümkün görülmemelidir. Bütün bunların dışında aynı konuda yani genel kurullarda oy kullanma hakkının oy üzerinde hapis hakkı sahibine değil, gerçek pay malikine ait olduğuna ilişkin yine aynı taraflarla ilgili dava sebebiyle İstanbul Asliye 3. Ticaret Mahkemesi'nce verilen 24.3.1995 gün ve 1379-408 sayılı karar dairemizin 13.10.1995 gün ve 1995/6485- 7436 sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiş bulunmaktadır. Aynı genel kurulla ilgili olmamakla beraber, aynı taraflar arasında ve aynı hukuki sebebe dayanılarak tesis edilen ve kesinleşen bu karar bu dava bakımından kesin hüküm olmamakla birlikte, ona yakın derecede güçlü bir delil teşkil etmektedir. Bu bakımdan dahi mahkeme kararının onanması usul hükümleri bakımından gerekirken, dairenin aksine bir düşünceyle kararı bozmuş olması da bizce doğru görülmemiştir. Yukarıdan beri arz olunan maddi ve hukuki sebeplerle mahkeme kararının onanması düşüncesinde olduğumuzdan, kararı bozan sayın çoğunluk görüşüne katılmıyoruz. (Karşı Oy)” (www.legalbank.net)*

⁴⁷⁸ Aksi yönde yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 1995/6475 K. 1996/1468 T. 07.03.1996, “*Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, hapis hakkı sahibinin anonim ortaklık genel kuruluna katılma ve oy kullanma hakkının bulunup bulunmadığına ilişkindir. Yerel mahkemece, az önce özeti yapılan karara göre, hapis hakkı sahibinin değil, anonim ortaklıktaki pay sahibinin genel kurula katılma ve oy kullanma hakkının varlığı benimsenerek davanın kabulüne karar verilmiş bulunmaktadır. TTK'nun 360. maddesinde, ortaklık genel kuruluna pay sahibinin katılarak oy kullanabileceği düzenlenmiştir. Bu maddede ayrıca üzerinde intifa hakkı bulunan pay ve pay senedinden doğan oy hakkı da, intifa hakkı bulunan pay senedinden doğan oy hakkı da, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılabilmesi öngörülmüştür. Rehin edilmiş pay veya pay senetlerinde de, genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahibine aittir. Dairemiz de, 13.10.1995 gün ve 4485/7436 sayılı kararında hapis hakkını rehin benzeri bir hak kabul ederek, aynı sonuca varmış bulunmaktadır. Yukarıdan beri açıklanan nedenlere göre, anonim ortaklığın pay ve pay senetlerinde tanınan hapis hakkının, rehinden ziyade intifa hakkına benzediğinin kabulü gerekir. Çıplak payların ortaklık defterindeki kaydı açıklayıcı nitelikte olmakla birlikte, bu çıplak payların mülkiyeti hakkında çıkan uyuşmazlığın çözümündeki mahkeme kararının içeriğinin koşula bağlı olarak kesinleşmiş bulunması nedeniyle, hapis hakkı sahibinin, çıplak paylara ilişkin tüm hakları kullanabileceğinin kabulü gerekmiştir. Ayrıca, kesinleşen mahkeme kararındaki kullanılan sözcükler gözönüne alındığında, hapis hakkı tanıyan mahkeme kararının içeriği de, yerine getirilmediğine göre, ortaklık genel kuruluna, pay sahibinin değil, hapis hakkı sahibinin katılması hak ve adalete daha uygundur. Borcunu ödemeyen pay sahibinin, mahkeme kararının içeriği gözönüne alındığında, genel kurula katılmaması hali de, ayrıca iyiniyet kuralına uygundur. Belirtilen bu nedenlerle de, dairemizin 13.10.1995*

acd. Payın Haczedilmesi

TTK m. 133/2'ye göre, “*Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler.*” Madde hükmüne göre, pay sahibinin borçlarından dolayı payı haczedilebilir⁴⁷⁹. Payın haczedilmesi ile pay sahibinin de yetkileri kısıtlanır. Pay sahibi, payın haczi ile alacaklının ve icra müdürünün yetkisi olmadan tasarruf hakkını kullanamaz. Zira İİK m. 86/1'e göre, “*Borçlu, alacaklının muvafakati ve icra memurunun müsaadesi alınmaksızın mahcuz taşınır mallarda tasarruf edemez.*” denilmiştir. Tasarruf yetkisinin kısıtlanmasının amacı pay sahibinin mali haklarını sınırlandırmaktır⁴⁸⁰. Ancak payın haczi ile pay sahibini tasarruf yetkisi kısıtlanmış olsa da bu durumun iptal davası ile bir bağı yoktur⁴⁸¹. Bu sebeple pay haczedilse bile pay sahibinin iptal davası açma yetkisi devam eder⁴⁸². Ayrıca pay sahibinin borçlu olduğu alacaklının haciz sebebiyle iptal davası açabilme yetkisi de yoktur⁴⁸³.

ace. Pay Sahibinin İflas Etmesi

Pay sahibinin iflas etmesiyle birlikte pay sahibinin malvarlığı iflas masasına geçer Zira İİK m. 184'e göre, “*İflas açıldığı zamanda müflisin haczi kabil bütün malları hangi yerde bulunursa bulunsun bir masa teşkil eder ve alacakların ödenmesine tahsis olunur.*”

gün ve 4485/7476 sayılı kararındaki görüşün aksine bir sonuca varılması gerekmiştir.”
(www.legalbank.net)

⁴⁷⁹ Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 179; Alkan, s. 194 – 195; Türk, s. 177; Bilgetekin, s. 94 – 95.

⁴⁸⁰ Pekcanitez Hakan / Atalay Oğuz / Sungurtekin Özkan Meral / Özekes Muhammet, İcra ve İflas Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2019, s. 179; Kuru Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2013, s. 449; Başözen Ahmet, İcra ve İflas Hukuku Temel Bilgiler ve Soru Bankası, 5. Baskı, İstanbul 2023, s. 146.

⁴⁸¹ Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 179; Alkan, s. 194 – 195; Türk, s. 177; Bilgetekin, s. 94 – 95.

⁴⁸² Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 179; Alkan, s. 194 – 195; Türk, s. 177; Bilgetekin, s. 94 – 95.

⁴⁸³ Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 179; Alkan, s. 194 – 195; Türk, s. 177; Bilgetekin, s. 94 – 95.

*İflasın kapanmasına kadar müflisin uhdesine geçen mallar masaya girer.*⁴⁸⁴ Pay sahibinin malvarlığının iflas masasına geçmesiyle birlikte pay sahibinin tasarruf yetkisi de kısıtlanır. İİK m. 191/1'e göre, "*Borçlunun iflas açıldıktan sonra masaya ait mallar üzerinde her türlü tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüzdür.*" Yani pay sahibinin malvarlığı iflas masasına geçmesinden itibaren tasarruf yetkisi de iflas masasına geçer⁴⁸⁵. İflas masasının kanunu temsilcisi iflas idaresi olup bu tasarruf yetkisini de ancak iflas idaresi aracılığıyla kullanır. İflas masasına giren malların kanuni temsilci olan iflas idaresi aynı zamanda dava ehliyeti ve dava takip yetkisine de sahiptir⁴⁸⁶. Dava takip yetkisi de HMK m. 53'e göre, "*Dava takip yetkisi, talep sonucu hakkında hüküm alabilme yetkisidir. Bu yetki, kanunda belirtilen istisnai durumlar dışında, maddi hukuktaki tasarruf yetkisine göre tayin edilir.*" Bu sebeple pay sahibinin iflası halinde malvarlığı iflas masasına geçer. Malvarlığı içinde bulunan payın tasarruf yetkisi de iflas idaresine aittir. Eğer genel kurul kararına yönelik bir iptal talebi olursa bu yetki de yine iflas idaresine aittir⁴⁸⁷.

acf. Pay Sahibinin Oyunun İrade Bozukluğu İçermesi

Genel kurulda bir önerinin oylanmasında pay sahibinin oyunun irade bozukluğu sebebiyle sakatlanması durumunda bu oyun iptali istenebilir. TBK m. 39'a göre, "*Yanılma veya aldatma sebebiyle ya da korkutulma sonucunda sözleşme yapan taraf, yanılma veya aldatmayı öğrendiği ya da korkutmanın etkisinin ortadan kalktığı andan başlayarak bir yıl içinde sözleşme ile bağlı olmadığını bildirmez veya verdiği şeyi geri istemezse, sözleşmeyi onamış sayılır.*" İlgili madde hükmü kapsamında irade bozukluğu halinde oyun iptali istenebilir⁴⁸⁸. İrade bozukluğunun toplantı esnasında fark edilirse oyun iptali için toplantı başkanına müracaat edilir⁴⁸⁹. Eğer irade bozukluğu toplantıdan sonra fark edilirse veya toplantı başkanı oyu iptal etmezse artık sadece dava yolu ile oy iptal

⁴⁸⁴ Pekcanitez / Atalay / Sungurtekin Özkan / Özekes, s. 404; Kuru, El Kitabı, s. 1204; Başözen, İcra, s. 353.

⁴⁸⁵ Pekcanitez / Atalay / Sungurtekin Özkan / Özekes, s. 412 – 413; Başözen, İcra ve İflas, s. 355; Kuru, El Kitabı, s. 1218 – 1219; Arslan Ramazan / Yılmaz Ejder / Taşpınar Ayvaz Sema / Hanağası Emel, İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2018, s. 472; Ulukapı Ömer, İcra ve İflas Hukuku, Konya 2015, s. 423.

⁴⁸⁶ Pekcanitez / Atalay / Sungurtekin Özkan / Özekes, s. 445; Kuru, El Kitabı, s. 1303.

⁴⁸⁷ Alkan, s. 195; Türk, s. 178; Karadoğan, s. 88; Bilgetekin, s. 173.

⁴⁸⁸ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 349 – 351; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 30; Türk, s. 178; Çeker Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ankara 2000, s. 14.

⁴⁸⁹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 349 – 351; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 30; Çeker, Oy, s. 15; Türk, s. 178;

edilebilir⁴⁹⁰. Ayrıca oyun irade bozuklu ile sakatlanması neticesinde pay sahibi olumlu oy vermiş veya muhalefetinin tutanağa geçirmemiş olabilir. Oyun iptal edilmesi ile karara karşı olumsuz oy vermemiş veya muhalefeti geçirmemiş olsa bile genel kurul kararlarının iptal davasını açabilir⁴⁹¹.

TBK m. 39'a göre irade sakatlığının varlığı halinde kişi yanılma ve aldatma ise öğrendiği, korkutma ise kalktığı andan itibaren bir yıl içinde iptal yoluna gidebilir. Ancak oyun iptali, kurul kararının iptali için isteniyorsa süre olarak bir yıl esas alınmaz. Bir yıllık süre yerine TTK m. 445 kapsamında üç aylık bir sürenin esas alınacağı ifade edilmelidir⁴⁹².

Oy iptali ile genel kurul kararının iptali farklı dava konularıdır. Bu sebeple oy iptali ve genel kurulun iptali tek bir dava ile talep edilebileceği ayrı davalarla da talep edilebilir. Davaların ayrı ayrı açılmaları durumunda oyun iptali davası bekletici mesele yapılır. Oyun iptali davasının sonucuna göre genel kurul kararının iptali davası da sonuçlanır⁴⁹³.

acg. Payın Birden Fazla Sahibinin Olması

Payın birden fazla sahibinin olması durumunda pay sahipleri bir temsilci belirleyerek davası açma haklarını kullanabilirler. Nitekim bu durum TTK m. 477/1 ile de ifade edilmiştir. İlgili maddeye göre, *“Pay şirkete karşı bölünemez. Bir payın birden fazla sahibi bulunduğu takdirde, bunlar şirkete karşı haklarını ancak ortak bir temsilci aracılığıyla kullanabilirler.”* denilmiştir. İlgili madde pay sahiplerinin temsilci aracılığıyla iptal davası açabileceklerini net olarak belirtmiştir⁴⁹⁴.

⁴⁹⁰ Çeker, Oy, s. 15; Türk, s. 178.

⁴⁹¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 349 – 351; Çeker, s. 15; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 181 – 182; Türk, s. 179.

⁴⁹² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 349 – 351; Bilgili / Demirkapı, s. 356; İmregün, s. 139; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 179; Türk, s. 180; Karadoğan, s. 96.

⁴⁹³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 349 – 351; Çeker, Oy, s. 15 – 16; Türk, s. 179.

⁴⁹⁴ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1121 – 1122; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 269; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 176; Türk, s. 172; Karadoğan, s. 89; Bilgetekin, s. 83; Alhan, s. 87; Çamurcu, s. 38.

2.2.1.2. Yönetim Kurulu

Genel kurulda alınan bir karar hakkına iptal davası açma yetkisine yönetim kurulu da sahiptir. Bu husus TTK m. 446/1-c’de düzenlenmiştir. İlgili maddede, “*Yönetim kurulu, iptal davası açabilir.*” denilmektedir. Kanun koyucunun yönetim kuruluna da dava açma yetkisi vermesinde önemli bir amaç yatar. Zira genel kurulda alınan kararları yönetim kurulu uygulamalıdır. Alınan kararların uygulanması halinde yönetim kurulu bu uygulamalardan dolayı TTK m. 553 kapsamında sorumludur⁴⁹⁵. Bu sebeple yönetim kurulu alınan kararları uygulamak istemeyebilir. Kanun koyucu da sorumluluğu bulunan yönetim kuruluna bu kararı uygulamadan önce iptal davası açma hakkı tanımıştır⁴⁹⁶.

Yönetim kurulunun iptal davası açabilmesi için öncelikli olarak yönetim kurulunda bu konuda kararı alınması gerekir. Bu karar TTK m. 390/1’e uygun olarak alınmalıdır. Zira TTK m. 390’da “*Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Bu kural yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması hâlinde de uygulanır*” denilmiştir. Madde hükmünde de görüldüğü üzere yönetim kurulu toplantısı üye salt çoğunluğu ile karar için de toplantı çoğunluğunun sağlanması gerekir. Eğer bu şartlara uygun bir karar alınmazsa veya hiç karar almadan iptal davası açılırsa mahkeme tarafından usulden reddedilir⁴⁹⁷.

Dava dilekçesinde davacı sıfatının şirketin yönetim kurulunda olduğu belirtilmelidir. Her üyenin ismi ayrı olarak gösterilmek zorunda değildir⁴⁹⁸. Davalı taraf olarak şirket gösterilmelidir⁴⁹⁹. Eğer şirketin yönetim ve temsil yetkisi bir kayyıma bırakılmışsa yönetim kurulu adına iptal davası açabilme yetkisi kayyıma aittir⁵⁰⁰.

⁴⁹⁵ **Dinç** Serhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Baskı, Ankara 2021, s. 91.

⁴⁹⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1121 – 1122; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 295 – 296; **Dinç**, s. 91 – 93; **Üçışık / Çelik**, s. 369; **Türk**, s. 181; **Alkan** s. 195; **Karadoğan**, s. 96.

⁴⁹⁷ **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 295 – 296; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 741f; **Bilgili / Demirkapı**, s. 356; **Yıldız**, s. 149; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 206; **Alkan**, s. 195; **Türk**, s. 181.

⁴⁹⁸ **Üçışık / Çelik**, s. 370; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 207; **Alkan**, s. 195; **Türk**, s. 181.

⁴⁹⁹ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 2.2.2. numaralı başlık.

⁵⁰⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 296; **Alkan**, s. 195; **Türk**, s. 181.

Şirketin tasfiye sürecinde olması halinde iptal davası açma yetkisinin kimde olduğunu da incelenmelidir. TTK m. 535'e göre, "*Şirket tasfiye hâline girince, organların görev ve yetkileri, tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olan, ancak nitelikleri gereği tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlere özgülenir.*" İlgili maddeye göre, şirket iflas dışı bir nedenden dolayı tasfiye halinde ise iki yönlü bir inceleme yapmak gerekir. Eğer şirket iflas dışı bir nedenden dolayı tasfiye halinde ve alınan karar tasfiyeye yönelik ise iptal davası açma yetkisi tasfiye memurlarına aittir. Ancak şirket iflas dışı bir nedenden dolayı iflas halinde ve alınan karar tasfiyeye yönelik değilse iptal davası açma yetkisi yönetim kuruluna aittir⁵⁰¹. Bu hususta değinilmesi gereken diğer durum ise, şirketin iflas sebebiyle tasfiyede olması halidir. TTK m. 534'e göre, "*İflas hâlinde tasfiye, iflas idaresi tarafından İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılır. Şirket organları temsil yetkilerini, ancak şirketin iflas idaresi tarafından temsil edilmediği hususlar için korurlar.*" Görüldüğü üzere şirket iflas sebebiyle tasfiye halinde ise iptal davası açma hakkı iflas idaresine aittir. Zira burada tasfiye işlemi iflas idaresi tarafından yerine getirilmektedir⁵⁰².

Yönetim kurulunun iptal davası açabilmesi için genel kurulda hazır bulunması, olumsuz oy ve bunun muhalefete geçirilmesi gibi şartlar aranmaz. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin genel kurulda olumlu oy vermeleri de yönetim kurulunun iptal davası açmasına engel değildir. Alınan karar yönetim kurulunun kusuru sebebiyle alınsa bile yönetim kurulu iptal davası açabilecektir⁵⁰³. Örneğin çağrı kanun hükümlerine aykırı olarak yapılmış olsa bile alınacak genel kurul kararına yönelik iptal davası açılabilir⁵⁰⁴.

Yönetim kurulu iptal davası açarak şirketin menfaatlerine ve çıkarlarına uygun davranmalıdır. İptal davası için yapılan giderler şirket tarafından karşılanır. Zira alınan karar şirket menfaatinedir. Ancak iptal davasının açılmasında yönetim kurulu kusurlu ise

⁵⁰¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 296 – 297; **Yıldız**, s. 149; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 208; **Alkan**, s. 195 – 196; **Türk**, s. 182.

⁵⁰² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 296 – 297; **Yıldız**, s. 149; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 208; **Alkan**, s. 195 – 196; **Türk**, s. 182; **Güngör**, s. 81.

⁵⁰³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1121 – 1122; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 741f; **Bahtiyar**, s. 211; **Yıldız**, s. 149; **Üçışık / Çelik**, s. 370; **Alkan**, s. 196; **Türk**, s. 182; **Güngör**, s. 81; **Karadoğan**, s. 96 – 97.

⁵⁰⁴ **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 298.

TTK m. 553 ve devamı hükümler doğrultusunda yönetim kurulunun sorumluluğuna gidilebilir⁵⁰⁵.

İptale konu olan karar alındığında iptal davası süresi içerisinde yönetim kurulu görevde değilse veya süresi sona ermişse iptal davası açma yetkisi bulunmaz. Burada iptal davası açma yetkisi, dava açma süresi içerisinde görevde bulunan yönetim kurulundadır⁵⁰⁶.

2.2.1.3. Kararların Yerine Getirilmesi Halinde Kişisel Sorumluluğa Sebep Olacaksa Yönetim Kurulu Üyelerinden Her Biri

TTK m. 446/1-d'ye göre, “Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir.” Görüldüğü üzere alınan kararın yerine getirilmesi yönetim kurulu üyesinin kişisel sorumluluğuna etki edecek ise bu üye iptal davasını açabilir. Bu sayede hem şirket menfaati sağlanmış hem de yönetim kurulu üyesinin sorumluluğuna gidilmesi engellenmiş olur⁵⁰⁷.

⁵⁰⁵ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1121 – 1122; Kayar, s. 435; Moroğlu, s. 298; Alkan, s. 196; Türk, s. 183.

⁵⁰⁶ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1121 – 1122; Alkan, s. 196 – 197; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: İzmir BAM, 11. HD., E. 2018/2703 K. 2019/590 T. 15.4.2019, “...davacı şirket ortağı olmayıp şirketin eski yöneticisidir. Bununla birlikte 6102 sy TTK'nın 446. maddesinde anonim şirket genel kurul kararının iptali istemiyle dava açacak kişiler arasında pay sahiplerinin yanı sıra yönetim kuruluna da yer verilmiş ise de genel kurul kararlarının iptaline ilişkin davaların TTK'nın 445. maddesi hükmü uyarınca sadece tüzel kişilik olan şirkete karşı açılması gerekli olup, bu türden bir davada ortaklara husumet yöneltilemez. Bu durumda, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin işbu davada davalı ortak K2'a husumet yöneltilmesi yerinde olmadığından anılan davalı hakkındaki davanın mahkemece pasif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmemiştir. Davacı son celse dava dilekçesindeki eksiklikleri gidermek için dava dilekçesini ıslah etmek istediğini bildirmiş ise de mahkemece karşı tarafın açık rızası bulunmadığından ve ıslahla taraf değişikliği mümkün olmadığından bu husustaki talebinin reddine karar verilmiştir. Davacı istinaf dilekçesinde dava dışı şirketi davaya dahil etmek istediğini ancak mahkemece bu talebinin reddedildiğini açıkça ileri sürmüştür. Mahkemece ıslahla taraf değişikliği yapılamayacağına kabulünde bir isabetsizlik görülmemiş ise de davacının bu yöndeki talebinin HMK'nın 124. maddesi kapsamında değerlendirilecek olması halinde dahi dava dilekçesine konu iptali istenen genel kurul kararının alındığı 09.08.2017 tarihinden önce dava dışı anonim şirket yönetim kurulu üyeliği ve yönetim kurulu başkanlığı görevi getirtilen ticaret sicil kayıtları içeriğine göre 16.04.2017 tarihinde sona ermiş olduğu anlaşılan davacının TTK'nın 446. maddesi uyarınca yönetim kurulu sıfatıyla bu davayı açamaz. Dairemizce istinafa gelenin davacı olduğu gözetilerek bu hususta yeniden hüküm kurulmamış, sonucu itibarıyla doğru bulunan mahkeme kararına karşı istinaf sebeplerinin esastan reddi gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁰⁷ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1121 – 1122; Şener, Ortaklıklar, s. 539; Kayar, s. 435; Bozkurt, s. 373; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 300; Ergün, s. 615; İmregün, s. 140; Yıldız, s. 149; Kırca, Hükümsüzlük, s. 170 – 171; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 208 – 209; Alkan, s. 197; Türk, s. 183; Karadoğan, s. 97; Bilgetekin, s. 148.

Yönetim kurulu üyesinin iptal davası açabilmesi için bazı şartların varlığı aranır. Buna göre üyenin iptal davası açabilmesi için öncelikle alınan bir kararın var olması gerekir. Yönetim kurulu üyesinin üye sıfatının var olması ve bu alınan kararın yerine getirilmesinin gerekli olması gerekir. Tüm bunlara ek olarak alınan kararın uygulanması üyenin kişisel sorumluluğuna etki etmesi gerekir. Bu şartlar, iptal davası bakımından özel dava şartları niteliğinde olduğundan eksikliği halinde açılan davala mahkeme tarafından reddedilir⁵⁰⁸. Ancak ifade etmek gerekir bu üyeler şartlarında da var olması halinde TTK m. 446/1 ve 446/2 kapsamında iptal davası açabilirler⁵⁰⁹.

a. Yönetim Kurulu Üye Sıfatı Bulunmalı

Yönetim kurulu üyeleri şartların varlığı halinde iptal davası açabilir. Alınan kararlara karşı iptal davası açabilmeleri için yönetim kurulu üye sıfatının varlığı aranır. Bu sebeple üyenin toplantıda hazır bulunması, olumsuz oy vermesi veya bu muhalefeti geçirmesi şartları aranmaz. Ayrıca yönetim kurulu toplantısında iptal davası açma önerisini reddetmesi de dava açabilmesini engellemez⁵¹⁰.

⁵⁰⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1121 – 1122; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Kayar**, s. 435; **Bozkurt**, s. 373; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 299; **Ergün**, s. 615; **İmregün**, s. 141; **Yıldız**, s. 150; **Alkan**, s. 197; **Türk**, s. 184; **Karadoğan**, s. 98; **Bilgetekin**, s. 148; **Tekinalp Ünal**, İbra Edilmeyen Yönetim Kurulu Üyelerinin veya Denetçilerin İptal Davası Açabilip Açamayacakları Sorunu, İktisat ve Maliye Dergisi, Cilt 23, Sayı 7, s. 166.

⁵⁰⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1121 – 1122; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Kayar**, s. 435; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 300; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 171; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 210; **Türk**, s. 184; **Karadoğan**, s. 98; **Bilgetekin**, s. 148.

⁵¹⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1127 – 1128; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Kayar**, s. 435; **Bozkurt**, s. 373; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 299 – 300; **Ergün**, s. 615; **Yıldız**, s. 150; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 171; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 209; **Alkan**, s. 198 – 199; **Türk**, s. 184 – 185; **Karadoğan**, s. 98; **Bilgetekin**, s. 150 – 151; Yönetim kurulu üyesinin TTK m. 446/1-d hükmü kapsamında iptal davası açabilmesi için TTK m. 446/1-a ve 446/1-b'deki şartlar aranmaz. Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2022/4861 K. 2024/1248 T. 20.2.2024; 11. HD., E. 2019/3603 K. 2020/2360 T. 4.3.2020; 11. HD., E. 2019/306 K. 2020/3752 T. 1.10.2020, “*Bölge Adliye Mahkemesi tarafından, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kısmen kabulü ile 2, 3 ve 5. maddelerle ilgili açılan davanın usulden reddine, 4 numaralı gündem maddesi ile alınan kararın yönetim kurulu başkanı ... ve yönetim kurulu üyesi İnci Karayani'nin ibrasına ve yönetim kurulu üyesi davacının ibra edilmemesine ilişkin olduğu, ibra ve ibra edilmeme kararlarının ismi geçen bu yönetim kurulu başkanı ve üyelerince yapılan oylama sonucu alınmış olduğu, şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişilerin, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamayacakları, dolayısıyla ibranın veya ibra edilmemesinin yönetim kurulu başkan ve üyeleri dışındaki ortakların oylarıyla karara bağlanması gerektiği, oy kullanma yasağına aykırı davranılarak yöneticilerin ibrasına veya ibra edilmemesine ilişkin olarak alınan kararın, karar nisabı bulunmadığından yoklukla malul olduğu ve bu karara karşı ortakların muhalefet şerhi koymamış olsalar bile dava açabilecekleri, davacı tarafça işbu*

Üyenin iptal davası açabilmesi için alınan kararın uygulanmasının gerekli olması ve bu durumun varlığı sırasında üyelik sıfatının var olması gerekir. Genel kurul kararının alındığı tarihte üye olma zorunluluğu yoktur. Yine dava açıldıktan sonra üyeliği kaybetmenin davaya yönelik bir etkisi olmaz⁵¹¹.

b. Alınan Genel Kurul Kararının Uygulanmasının Gerekli Olması

Yönetim kurulu üyesinin iptal davası açabilmesi için kişisel sorumluluğuna yol açacak kararın uygulanmasının gerekli olması zorunludur. Eğer alınan karar kişisel sorumluluğuna yol açmayacak ise TTK m. 446/1-d kapsamında iptal davası açılmaz⁵¹².

Öğretide “*ibra kararları*” hakkında bir görüş ayrılığı mevcuttur. Öğretide tartışılan husus ibra edilmeyen ve pay sahipliği olmayan eski üyenin iptal davasını açıp açamayacağı eksenindedir. Öğretide bir görüş ibra kararları hakkında TTK m. 446/1-d kapsamında iptal davasının açılmayacağını ifade etmiştir. Bu görüşe göre ibranın yapılmaması durumunda bir sorumluluk davasının da söz konusu olacağı ve üyenin sorumluluğunun burada konu edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Aynı zamanda ibra kararlarının uygulanması gerekli olmayan bir karar olması sebebiyle bular hakkında iptal davası açılmayacağı belirtilmiştir⁵¹³. Öğretide diğer bir görüş ise ibra edilmeyen ve pay

davada kararların iptali talebinde bulunulduğundan taleple bağlı kalınarak 4 numaralı gündem maddesi ile alınan kararın iptaline karar verilmiştir. Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir. İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nın 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nın 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵¹¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1121 – 1123; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Kayar**, s. 435; **Bozkurt**, s. 373; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 299 – 300; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 170; **Alkan**, s. 198 – 199; **Türk**, s. 185; **Karadoğan**, s. 98.

⁵¹² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1123 – 1125; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Kayar**, s. 436; **Bozkurt**, s. 373; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 299; **Ergün**, s. 615; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 170 – 171; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 209; **Alkan**, s. 199; **Türk**, s. 186; **Dalay Ülgen**, s. 189; **Karadoğan**, s. 98.

⁵¹³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 299; **İmregün**, s. 140; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 139 – 140; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 209; **Alkan**, s. 199; **Türk**, s. 186; **Karadoğan**, s. 98; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2012/4956 K. 2012/6466 T. 06.11.2012; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2023/846 K. 2023/886 T. 25.5.2023, “*Davacılar vekili istinaf dilekçesi ile, ibra etmeme kararının iptalini talep etmekte müvekkillerinin hukuki yararı olduğunu, ibra etmeme yönündeki kararın iptalini talep ederek zan altında kalmama ve her türlü ithamdan kurtulmayı amaçladıklarını, yargı kararlarında ve öğretide de ibranın reddi yönündeki kararın iptalini talep etmenin mümkün olduğunun kabul edildiğini, (Yargıtay 11. HD., E. 1984/252, K. 1984/594, T. 07.02.1984) (Erdoğan Moroğlu, Anonim*

sahibi olmayan yöneticinin iptal davasını açmasının mümkün olduğunu savunmuştur. Bu görüşe göre, eski yöneticinin ibra edilmemesinin devamında iş hayatında çok ağır kuşkulara sebep olmasının ve iptal davası açabilmesinin hakkaniyetli olduğunu ifade

Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2020, s. 205) (Zühtü Aytaç, İbranın Reddi - İbra ve Sorumluluk Davası - Yargıtay'ın Görüşü, Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, 2019, s. 250-251) (Sitki Anlam Altay, "Yargıtay Kararları Işığında Anonim Ortaklıkla Hükmen İbra", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu 17 Aralık 2021, BATİDER 2022/IX, s. 89) Yargıtay'ın ibra kararının iptali ve ibra kararı verilmesi talepli bir davanın açılması için aradığı sorumluluk davası açılması için geçmesi gereken "makul süre" şartının somut olayda gerçekleştiğini, (Yargıtay 11. HD., E. 2019/3720 K. 2019/6800 T. 4.11.2019) İleri sürerek istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının istinaf incelemesi sonucunda kaldırılmasına, yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin karşı tarafa yüklenmesine karar verilmesini talep etmiştir. İSTİNAF SEBEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: HMK'nın 355. maddesine göre istinaf incelemesi; istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırılık görüldüğü takdirde ise resen gözetilmek suretiyle yapılmıştır. Dava, davalı şirketin yönetim kurulu üyeleri tarafından açılan davalı şirketin 17/11/2022 tarihinde yapılan 2020 ve 2021 yılı olağan genel kurul toplantısında alınan ibra edilmemeye ilişkin 4 numaralı Genel Kurul Kararının iptali istemine ilişkindir. Mahkemece, dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda Davacıların davasının hukuki yarara ilişkin dava şartı yokluğundan 6100 Sayılı HMK'nın 114/1-d ve 115/2. maddeleri gereğince usulden reddine, karar verilmiş ve karara karşı davacılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur. Dava konusu genel kurul toplantısının 4. maddesinde, yönetim kurulu üyelerinin ayrı ayrı ibraları oylanmış ve davacı yönetim kurulu üyeleri ibra edilmemiştir. Her ne kadar, davacı tarafça işbu genel kurul kararının iptali istenilmiş ise de, söz konusu karar henüz uygulanabilir nitelikte bir karar değildir. Zira, böyle bir karara dayanılarak yönetim kurulu üyeleri hakkında sorumluluk davası açılabilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bunun için, 6102 sayılı TTK'da bu yönde bir hüküm olmasa da mülga TTK'nın 341. Maddesi hükmüne göre, genel kurulun dava açılmasına özel olarak karar vermesi gerekmektedir. Bu itibarla, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmemelerine ilişkin bir genel kurul kararının iptalini, haklarında sorumluluk davası açılması yolunda alınmış genel kurul kararı bulunmadan önceki bir aşamada dava ve talep edebilmeleri mümkün değildir. Zira, yönetim kurulu üyeleri sorumlu olmadıkları iddiasına dayanmaktadırlar, bu husus genel kurul kararlarının iptali davasında değil, şirketin açacağı sorumluluk davası veya bu yola uzun bir zaman zarfında gidilmediği takdirde daha sonra ibra edilmeyenlerin açacağı hükmen ibra davasında karara bağlanmalıdır. Yargıtayın uygulaması bu yöndedir. (Yargıtay 11.H.D 06/03/2017 T. 2015/13056 E-2017/1271 K.) Davalı şirketçe 17/11/2022 tarihinde yapılan 2020 ve 2021 yılı olağan genel kurul toplantı tutanağının içeriği incelendiğinde davacılar hakkında sorumluluk davası açılmasına dair herhangi bir karar alınmadığı görülmüştür. Yine davacılar aleyhine açılmış bir sorumluluk davası olduğu iddia edilmediği gibi bu yönde delilde bulunmamaktadır. Sorumluluk kararı ve davası için makul bir sürenin geçmesi beklenilmeden eldeki davanın bu aşamada dinlenilmesi mümkün değildir. (Yargıtay 11.H.D 11/06/2015 T. 2015/747 E-2015/8180) Davanın açıldığı tarihten sonra davacılar hakkında sorumluluk davası açılması için karar alındığına ilişkin tarafların bir iddia ve savunması da bulunmamakta olup, yerleşmiş Yargıtay içtihatlarına göre olayımızda sorumluluk davasına açılmasına karar verilmeden yada sorumluluk davası açılmadan önce ibra etmeme yönündeki genel kurul kararlarının iptalinin talep edilmesinde davacıların dava açmakta hukuki menfaatinin bulunmadığı, mahkemece davacılar tarafından açılan davanın hukuki yarar dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi dosya kapsamına, usul ve yasaya uygun olup davacılar vekilinin aksi yöndeki istinaf sebepleri yerinde görülmemiştir. Sonuç olarak, dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığından, davacılar vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353/1-b1 maddesi gereğince esastan reddine karar verilerek, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur." (www.lexpera.com.tr)

etmişlerdir⁵¹⁴. Kanaatimizce pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyesinin iptal davası açması, haksız ve kötünietli ibrayı kanıtlamasının tek yoludur. Bu sebeple ibra edilmeyen ve pay sahibi olmayan eski üyenin iptal davası açmasının mümkün olduğu kanaatindeyiz.

c. Alınan Kararın Uygulanması Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Sorumluluğuna Etki Etmesi

Yönetim kurulu üyesinin iptal davası açabilmesi için alınan kararın üyenin kişisel sorumluluğuna yol açması gerekir. Bu sorumluluk şirkete, pay sahiplerine veya üçüncü kişilere olabilir. Eğer sorumluluk kişisel değil de yönetim kurulu olarak organa yönelikse TTK m. 446/1-d kapsamında iptal davası açılmaz⁵¹⁵.

2.2.1.4. Sermaye Piyasası Kurulu

6312 sayılı SerPK ile yapılan düzenlemeler kapsamında genel kurul kararlarına karşı iptal davası açma yetkisi SPK'ya tanınmıştır. SerPK m. 23 ve 92 kapsamında yapılan düzenlemeler gereği halka açık anonim şirketlerde iptal davası açma yetkisi SPK'ya da verilmiştir⁵¹⁶.

a. SerPK m. 23 Kapsamında Önemli Nitelikte İşlemlerin İptali

SerPK m. 23/1'e göre, "*Halka açık ortaklıkların birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirmesi, imtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya*

⁵¹⁴ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1126 – 1128; **Üçışık / Çelik**, s. 370; **Tekinalp**, İbra, s. 166 – 168.

⁵¹⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 299; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 171; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 209; **Alkan**, s. 198; **Türk**, s. 186; **Bilgetekin**, s. 152 – 153; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: İstanbul BAM, 14. HD., E. 2018/362 K. 2018/1053 T. 11.10.2018, "*TTK'nın 446. maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendine göre, bir genel kurul kararının uygulanması yönetim kurulu üyelerinin kişisel sorumluluklarına yol açabilecek olduğu takdirde üyelerden her biri kararın iptalini dava edebilirler. Kişisel sorumluluk ortaklığa, pahasahiplerine veya üçüncü kişilere karşı sözkonusu olabilir. Yönetim kurulu üyelerinin açacakları iptal davalarının dinlenebilmesi genel kurul kararının uygulanmasının kişisel sorumluluklarına yol açabilmesi koşuluna bağlanmış olduğundan, anılan kimselerce açılan bir iptal davasında hakim ilkin davacı bakımından yukarıdaki davanın dinlenebilmesi koşulunun mevcut olup olmadığını re'sen araştıracaktır. Eğer kişisel hukuki veya cezai sorumluluk sözkonusu değilse, genel kurul kararı kanuna, anasözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı olsa bile hâkim, davayı aktif husumet yönünden reddedecektir.*" (www.lexpera.com.tr)

⁵¹⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1129; **Bozkurt**, s. 379; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 377 – 379; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 229 – 231; **Alkan**, s. 200; **Türk**, s. 187;

konusunu değiştirmesi gibi yatırımcuların yatırım kararlarının değişmesine yol açacak ortaklığın yapısına ilişkin temel işlemler bu Kanunun uygulanmasında önemli nitelikte işlem sayılır. Kurul, önemli nitelikteki işlemleri, önemlilik ölçüsü de dâhil olmak üzere bu nitelikteki işlemlerde bulunulabilmesi veya kararların alınabilmesi için uyulması zorunlu usul ve esasları, halka açık ortaklıkların niteliğine göre belirlemeye yetkilidir.” Bu hüküm ile kanun koyucu önemli nitelikteki işlemleri belirtmiş ve bu “önemli işlemleri” düzenleme yetkisini de SPK’ya vermiştir⁵¹⁷. SPK ise II-23.1 sayılı “Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği’ni” yayımlayarak önemli nitelikteki işlemleri belirtmiştir⁵¹⁸.

Önemli nitelikteki işlemleri yaparken SPK’nın belirlediği kurallara uyulmaması durumunda alınan kararlara karşı iptal davası açma yetkisi SPK’ya verilmiştir. Önemli nitelikteki işlemleri tespitinde tebliğ m. 6 kapsamında⁵¹⁹ önemlilik kriterine de dikkat

⁵¹⁷ **Bozkurt**, s. 379; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 377 – 379; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 229 – 231; **Alkan**, s. 201 – 202; **Türk**, s. 187 – 188;

⁵¹⁸ Önemli nitelikteki işlemleri neler olduğunu düzenleyen II-23.1 sayılı Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği m. 5’e göre, “(1) Ortaklıkların kendi tüzel kişilikleri ile ilgili; a) Birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirme veya sona erme kararı alması, b) Mal varlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretmesi veya kiraya vermesi veya mal varlığının tümü veya önemli bir bölümü üzerinde aynı hak tesis etmesi, c) Faaliyet konusunu tümüyle veya önemli ölçüde değiştirmesi ç) İmtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunu değiştirmesi, d) Borsa kotundan çıkma kararı alması, e) İlişkili taraflarından önemli ölçüde mal varlığı edinmesi veya kiralaması, f) Yapmayı planladıkları bedelli sermaye artırımlarında ortaya çıkan nakit sermaye koyma borcunun, ortaklığa nakit dışındaki varlık devrinden kaynaklanan borçlara mahsup edilmek suretiyle yerine getirilmesi, g) Yapmayı planladıkları bedelli sermaye artırımlarında, sermaye artırımından elde edilecek fonun ortaklığın mevcut sermayesini aşması ve Kurulun ilgili düzenlemelerinde tanımlanan ilişkili taraflara olan ve ortaklığa nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan borçların kısmen veya tamamen ödenmesinde kullanılacak olması bu Tebliğin 6 ncı maddesi kapsamında belirlenen önemlilik kriterlerini de sağlamış olmak koşuluyla önemli nitelikteki işlem sayılır. (2) Ortaklıkların halka açılma öncesindeki vaat, taahhüt veya esaslı durumlarından önemli oranda farklılaşan veya somut bir konuda daha önceden bir vaat veya taahhütte bulunulmamış olsa dahi bütüncül olarak ele alındığında ortaklığın faaliyetleri ve/veya ticari hayatında önemli ölçüde değişiklik meydana getirebilecek iş ve işlemler, Kurul tarafından önemli nitelikteki işlem olarak değerlendirilebilir. (3) Önemli nitelikteki işlemlere ilişkin gerekçeli yönetim kurulu kararı, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin oyu da belirtilerek, Kurulun özel durumlara ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde ayrılma hakkı kullanım fiyatı ile birlikte kamuya açıklanır. Payları borsada işlem görmeyen ortaklıklar için, ayrılma hakkı kullanım fiyatının açıklanması bu aşamada zorunlu değildir.”

⁵¹⁹ II-23.1 sayılı Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği m. 6’ya göre, “(1) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi çerçevesinde önemlilik kriteri; a) İşleme konu mal varlığının kamuya açıklanan son finansal tablodaki kayıtlı değerinin kamuya açıklanan son finansal tablolara göre varlık (aktif) toplamına oranı veya, b) İşlem tutarının yönetim kurulu karar tarihinden önceki altı aylık günlük düzeltilmiş ağırlıklı ortalama fiyatların aritmetik ortalaması baz alınarak hesaplanan ortaklık değerine oranı veya, c) Devredilecek veya kiraya verilecek veya üzerinde aynı hak

edilmelidir. SPK'nın bu iptal açma yetkisi ancak halka açık anonim şirketlerde mümkündür. SPK iptal açma yetkisini TTK iptal davası hükümleri kapsamında yerine getirir⁵²⁰. Ayrıca önemli nitelikte işlemlerin sermayenin korunmasına aykırılık teşkil etmesi halinde SerPK m. 92 hükmü çerçevesinde de iptal davası açılabilir⁵²¹.

b. SerPK m. 92 Kapsamında İhraççıların Hukuka Aykırı İşlemlerinin İptali

SerPK m. 92'ye göre, *“Bu Kanuna tabi ihraççıların, kanuna, sermaye piyasası mevzuatına, esas sözleşme ve fon iç tüzüğü hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemleri sebebiyle sermayenin veya mal varlığının azalmasına veya kaybına yol açtığı Kurulca tespit edilmesi hâlinde, Kurul;...Bu durum ve işlemlerin hukuka aykırılığının Kurulca tespiti tarihinden itibaren üç ay ve her hâlde durum ve işlemin vukuu tarihinden itibaren üç yıl içinde iptal davası ve beş yıl içinde butlan veya yokluğun tespiti davası açmaya, yetkilidir.”* denilmiştir. Görüldüğü üzere SerPK m. 92/1 kapsamındaki aykırılıkların varlığı halinde SPK'nın iptal, butlan ve

tesis edilecek mal varlığı unsurunun son yıllık finansal tablolara göre elde edilen gelire katkısının, son yıllık finansal tablolardaki gelirlere oranının %50 den fazla olması durumudur. Kiraya verme işlemlerinde ve/veya işlem tutarına ilişkin nakit akışlarının kesin olarak ayrıştırılabildiği diğer işlemlerde işlem tutarı olarak, toplam kira gelir/giderlerinin ve/veya diğer gelir/giderlerin indirgenmiş nakit akışı yöntemine göre hesaplanan net bugünkü değeri dikkate alınır. Bu fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde hesaplanan oranların anlamlı olmayacak şekilde yüksek çıkması gibi sebeplerle uygulanabilirliğinin bulunmaması durumunda, sadece uygulanabilir olmayan orana bağlı olarak değerlendirme yapılmaz. (2) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi çerçevesinde önemlilik kriteri; işlem tutarının kamuya açıklanan son finansal tablolara göre varlık (aktif) toplamına veya yönetim kurulu karar tarihinden önceki altı aylık günlük düzeltilmiş ağırlıklı ortalama fiyatların aritmetik ortalaması baz alınarak hesaplanan ortaklık değerine oranının %50 den fazla olması durumudur. Kiralama halinde, varlığın kullanım ömrü dikkate alınarak kira tutarlarının indirgenmiş nakit akışı yöntemine göre hesaplanan net bugünkü değeri dikkate alınır. (3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen sınırların altında kalsa dahi, her durumda yönetim kurulunun mal varlığının ortaklığın faaliyetleri açısından taşıdığı önemi dikkate alarak değerlendirme yapması gerekir. (4) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde önemlilik kriteri, a) Ortaklığın esas sözleşmesinde yer alan fiili ana faaliyet konusunun yan faaliyet haline gelmesine sebebiyet verecek esas sözleşme değişikliği, b) Ortaklığın fiili ana faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet üretiminin işleyiş sürecini değiştirecek nitelikteki, örneğin üretim faaliyetinin tümüyle terkedilerek üretim konusu malın dışarıdan tedarik edilmesi gibi karar ve işlemlerdir. (5) Bu madde kapsamında değerlendirilebilecek işlemlere ilişkin olarak Kurulun özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri uyarınca yapılacak açıklamada, yukarıda belirtilen kriterlerin sağlanıp sağlanmadığına ve önemli nitelikteki işlem olarak değerlendirilip değerlendirilmediğine ilişkin yönetim kurulu kararıyla oran hesaplamalarına yer verilir.”

⁵²⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1129; **Bozkurt**, s. 379; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 377 – 379; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 230 – 231; **Alkan**, s. 201 – 202; **Türk**, s. 187 – 188.

⁵²¹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1129; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 377 – 379; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 230 – 231; **Kırca** (**Şehirli Çelik / Manavgat**), Anonim, Cilt 2, s. 290; **Alkan**, s. 203; **Türk**, s. 189.

yokluğun tespiti davasını açabileceği belirtilmiştir. Ancak somut olaya bu üç yaptırımdan biri uygulanabilir. Kanun koyucunun bu hükmü düzenlemesindeki amacın “*sermayenin korunması*” olduğundan dolayı uygulanacak yaptırımın iptal edilebilirlik olduğu görülmektedir⁵²².

2.2.2. Davalı

Genel kurul kararlarının iptali davasında davalı sıfatı şirket tüzel kişiliğine aittir. Şirket tüzel kişiliğine açılmayan davalar sıfat yokluğundan dolayı reddedilir. Ancak şirket tüzel kişiliğini temsil edecek kişiler her somut olaya göre değişmektedir⁵²³. Şirketi temsil

⁵²² **Pulaşlı**, s. 924; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 377 – 379; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 230 – 231; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 290; **Alkan**, s. 203; **Türk**, s. 189;

⁵²³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1129; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Bozkurt**, s. 379; **Kayar**, s. 436; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 258; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 742; **Yıldız**, s. 139; **Bilgili / Demirkapı**, s. 358; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 122; **Üçışık / Çelik**, s. 363; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 211; **Alkan**, s. 204 – 206; **Türk**, s. 189; **Dalay Ülgen**, s. 191; **Çam**, s. 67 – 68; **Güngör**, s. 83; **Karadoğan**, s. 99; **Bilgetekin**, s. 56; **Alhan**, s. 93 – 94; **Çamurcu**, s. 67 – 68; İptal davasının ancak şirkete yöneltilebileceği hususunda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2015/9906 K. 2016/4887 T. 2.5.2016, “Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davalı şirketin 16.08.2012 tarih 2012/2 sayılı ortaklar kurulu kararı uyarınca şirket müdürü ...'in istifasının kabul edilerek on yıl süreyle davacının şirket müdürü olarak atandığı, iptali istenilen ortaklar kurulu çağrısının davacı şirket müdürü tarafından yapılmadığı, söz konusu çağrının yapılması sırasında 6102 sayılı TTK'nın 617. maddesinde belirtilen usule de uyulmadığı, davalı ortak tarafından mahkemeden izin alınmaksızın toplantıya davet yapıldığı, yapılan toplantıya diğer ortağın iştirak etmediği, toplantıya davetin usule aykırı olduğu, usule uygun çağrı yapılmaksızın ortağın tek başına yaptığı toplantının ortalar kurulu toplantısı ve bu toplantıda alınan kararın ortaklar kurulu kararı olarak nitelenemeyeceği, bu nedenle dava konusu toplantının yoklukla malul olduğu, somut olayda husumetin sadece şirket tüzel kişiliğine yöneltilebileceği gerekçesiyle davalı ... hakkında açılan davanın pasif husumet ehliyetinden reddine, davalı şirketin 18.1.2013 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi'nde yayımlanan 7.1.2013 tarih 2013/3 sayılı ortaklar kurulu toplantısının yoklukla malul olması nedeniyle iptaline karar verilmiştir. Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir. Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davalı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, aşağıda yazılı bakiye 01,50 TL temyiz ilam harcının temyiz eden davalı ...'den alınmasına, 02/05/2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. (www.lexpera.com.tr)

edecek kişiler değişiyor olsa da bu kişiler AvK m. 35'e göre avukat aracılıđıyla⁵²⁴ kendilerini temsil ettirebilirler⁵²⁵.

İptal davasını pay sahipleri aarsa şirket tüzel kişiliğini yönetim kurulu temsil eder. TTK m. 365'e göre, "Anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur." Yönetim kurulu davada şirketi, organ olarak temsil edebileceği gibi murahhas ye ile veya atayacağı bir ticari mmessel aracılığıyla temsil edebilir⁵²⁶. Yönetim kurulu, murahhas ye veya ticari mmessel şirket tüzel kişiliğini temsil edemiyorsa TMK m. 427/1-4 kapsamında yönetim kayyımı aracılığıyla temsil edilir. Zira TMK m. 427/1-4'e göre, "Vesayet makamı, yönetimi kimseye ait olmayan mallar için gereken önlemleri alır

⁵²⁴ Anonim şirketi temsil yetkisini sahip kişilerin avukatla temsil olabileceği hususundaki HGK için, Bkz: HGK., E. 2013/1684 K. 2015/1013 T. 11.3.2015, "Kanuni temsil, dava ehliyeti olmayanların davada kanuni temsilcileri tarafından temsil edilmesidir. İradi temsil yani davaya vekalet ise, tarafların iradelerine dayanan bir temsil şekli olup dava ehliyeti olan kişi, davasını kendisi açıp takip edebileceği gibi, HMK'nın 71. maddesi ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu (AK)'nın 35/3. maddesi uyarınca atadığı bir vekil ya da temsilci aracılığı ile de açıp takip edebilir. Avukatlık Kanunu'nun 35/1. maddesi hükmü ile yalnızca avukatların yapabileceği işler anlatılmıştır. Buna göre, kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. Avukatlardan başka kişiler, Borçlar Kanunu'na göre vekil tayin edilebilirse de vekaletnamelerinde dava açmak ve takip etmek için açık bir yetki bulunsa bile vekil sıfatıyla dava açamazlar ve takip edemezler. Davada vekil olamayacak bu kişilerin davaya vekalet ehliyeti yoktur. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 22.03.1972 gün ve 1967/2-806 E. 1972/195 K. sayılı, 09.09.1964 gün ve 244/D-6 E. 1964/542 K sayılı ve kararlarında da aynı görüş benimsenmiştir. HMK'nın 114/1. maddesi hükmüne göre, davaya vekalet ehliyeti dava şartıdır. Bu nedenle mahkemenin, davayı vekil olarak takip eden kişinin davaya vekalet ehliyetinin bulunup bulunmadığını re'sen gözetmesi, avukat olmayan bir kişinin vekil sıfatıyla dava açması halinde, o kişinin davaya vekalet ehliyeti olmadığından, davayı esasa girmeden dava şartı yokluğundan reddetmesi gerekir (KURU, Baki- ARSLAN, Ramazan- YILMAZ, Ejder; a.g.e. řh.241). Yapılan bu açıklamaların ışığı altında somut olaya dönüldüğünde, eldeki dava borçlu Y.. .. adına davaya vekalet ehliyeti bulunmayan oğlu Y....tarafından açılmış olup bu durumda yerel mahkemece anılan kişinin davaya vekalet ehliyeti olmadığı gerçekleriyle davanın esasa girilmeden dava şartı yokluğundan reddedilmesi gerekirken itirazın kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, direnme kararının açıklanan bu değişik gerçeklerle bozulması gerekmiştir." (www.lexpera.com.tr)

⁵²⁵ AvK m. 35'e göre, "Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler."

⁵²⁶ şener, Ortaklıklar, s. 540; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 259 – 261; amoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 742; Yıldız, s. 139; Bilgili / Demirkapı, s. 358; Karasu, s. 94; işik / elik, s. 363; Kırca (şehirali elik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 211; Alkan, s. 204 – 206; Türk, s. 190; Dalay lgen, s. 191; am, s. 67 – 68; Güngör, s. 83; Karadoğan, s. 99; Bilgetekin, s. 57 – 58; Alhan, s. 93 – 94; amurcu, s. 67 – 68.

*ve özellikle aşağıdaki hâllerde bir kayyım atar. Bir tüzel kişi gerekli organlardan yoksun kalmış ve yönetimi başka yoldan sağlanamamışsa.*⁵²⁷

İptal davası yönetim kurulu tarafından organ olarak açılırsa şirket tüzel kişiliğini TTK m. 427/1-4 kapsamında kayyım temsil eder⁵²⁸.

İptal davası yönetim kurulu üyelerinden biri veya birden fazlası tarafından açılırsa şirket tüzel kişiliğini davacı üyeler hariç yönetim kurulu, murahhas üye veya ticari mümessil temsil edebilir. Ancak iptal davasını açan üyeler yönetim kurulunun çoğunluğunu oluşturuyor ise TTK m. 427/1-4 kapsamında kayyım temsil eder⁵²⁹.

İflas dışı bir nedenden dolayı yapılan tasfiye işlemlere yönelik konularda açılan iptal davalarında şirketi tasfiye memurları temsil eder. Yine iflas dışı bir nedenden dolayı tasfiye halindeki şirkette tasfiye işlemlerine yönelik olmayan konularda açılan iptal davalarında şirketi yönetim kurulu, murahhas üye veya ticari mümessil temsil edebilir. İflas nedeniyle şirket tasfiye halinde ise iptal davasında şirket tüzel kişiliğini iflas idaresi temsil eder⁵³⁰.

Genel kurulda yönetim kurulunun azline yönelik bir karar alınmış ve bu karara yönelik bir iptal davası açılmış olabilir. Bu dava esnasında genel kurul kararı geçerliliği korur. Bu sebeple dava sırasında şirket tüzel kişiliği yeni yönetim kurulu tarafından temsil edilir. Eğer yeni yönetim seçilmemişse şirket tüzel kişiliğini TTK m. 427/1-4 kapsamın da kayyım temsil eder⁵³¹. Genel kurulda şirketin feshine yönelik bir karar alınmışsa şirket

⁵²⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1130; **Şener**, Ortaklıklar, s. 539; **Bozkurt**, s. 379; **Kayar**, s. 436; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 259 – 261; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 211; **Alkan**, s. 204 – 206; **Türk**, s. 190; **Bilgetekin**, s. 57 – 58; **Alhan**, s. 93 – 94; **Çamurcu**, s. 67 – 68.

⁵²⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 296 – 297; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 212; **Alkan**, s. 204 – 206; **Türk**, s. 191; Öğreti de TMK m. 426/1-3 hükmü gereğince kayyım atanması gerektiğini ifade eden yazarlar bulunmaktadır. Detaylı bilgi için, Bkz: **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 742; **Bahtiyar**, s. 212.

⁵²⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 259 – 260; **Bahtiyar**, s. 212; **Karasu**, s. 94; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 212; **Alkan**, s. 204 – 206; **Türk**, s. 191; **Dalay Ülgen**, s. 192; **Bilgetekin**, s. 57 – 58; **Alhan**, s. 93 – 94; **Çamurcu**, s. 67 – 68.

⁵³⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 259 – 261; **Bahtiyar**, s. 212; **Karasu**, s. 94; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 212; **Alkan**, s. 204 – 206; **Türk**, s. 191; **Çam**, s. 67 – 68; **Bilgetekin**, s. 57 – 58; **Alhan**, s. 93 – 94; **Çamurcu**, s. 67 – 68.

⁵³¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 259 – 261; **Alkan**, s. 204 – 206; **Türk**, s. 192; **Bilgetekin**, s. 57 – 58; **Alhan**, s. 93 – 94; **Çamurcu**, s. 67 – 68.

tasfiye sürecine girer. Bu süreçte açılan iptal davasında şirket tüzel kişiliğini tasfiye memurları temsil eder⁵³².

2.3. İPTAL DAVASINDA DAVA ARKADAŞLIĞI

Medeni usul yargılamasında davacı ve davalı olmak üzere iki taraf bulunmaktadır. Davacı veya davalı tarafta birden fazla kişinin var olması halinde dava arkadaşlığı söz konusudur⁵³³. Davacı tarafta birden fazla kişi varsa aktif dava arkadaşlığı; davalı tarafta birden fazla kişi varsa pasif dava arkadaşlığından söz edilir⁵³⁴. Öğretide ve kanunda ise dava arkadaşlığı konusunda yapılan asıl ayırım mecburi ve ihtiyari dava arkadaşlığıdır⁵³⁵.

Kanun koyucu mecburi dava arkadaşlığını HMK m. 59 ve m. 60'ta düzenlemiştir. HMK m. 59'a göre, "*Maddi hukuka göre, bir hakkın birden fazla kimse tarafından birlikte kullanılması veya birden fazla kimseye karşı birlikte ileri sürülmesi ve tamamı hakkında tek hüküm verilmesi gereken hâllerde, mecburi dava arkadaşlığı vardır.*"⁵³⁶ HMK m. 59 hükmüne göre iki farklı mecburi dava arkadaşlığı bulunmaktadır. Bunlardan birincisi maddi mecburi dava arkadaşlığıdır. Maddi hukuka göre hakkın birden fazla kişi tarafından öne sürülmesi veya birden fazla kişiye birlikte önerilmesi zorunlu olan ve bu talepler hakkında tek bir hüküm verilmesine maddi mecburi dava arkadaşlığı denir⁵³⁷. Usul hukukuna göre hakkın birden fazla kişi tarafından öne sürülmesi veya birden fazla kişiye birlikte önerilmesi mecburi olmasına ise şekli mecburi dava arkadaşlığı denir⁵³⁸.

⁵³² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 259 – 261; Alkan, s. 204 – 206; Türk, s. 192; Bilgetekin, s. 57 – 58.

⁵³³ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 163; Tanrıver, Cilt 1 s. 617; Budak / Karaaslan, s. 119; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 229 – 230; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 344; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 576; Ulukapı, Usul, s. 185; Başözen, Usul, s. 308.

⁵³⁴ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 163; Tanrıver, Cilt 1, s. 624; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 344; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 576; Başözen, Usul, s. 308.

⁵³⁵ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 163; Tanrıver, Cilt 1, s. 617; Budak / Karaaslan, s. 119; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 230; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 344; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 576; Ulukapı, Usul, s. 185; Başözen, Usul, s. 308.

⁵³⁶ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 166; Tanrıver, Cilt 1, s. 617; Budak / Karaaslan, s. 122; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 231; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 348; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 582; Ulukapı, Usul, s. 185 – 186; Başözen, Usul, s. 308 – 309.

⁵³⁷ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 166 – 167; Tanrıver, Cilt 1, s. 617 – 619; Budak / Karaaslan, s. 122 – 123; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 232 – 233; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 348 – 349; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 582 – 583, 685; Ulukapı, Usul, s. 185 – 187; Başözen, Usul, s. 308 – 310.

⁵³⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 166 – 167; Tanrıver, Cilt 1, s. 623 – 624; Budak / Karaaslan, s. 124; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 235 – 236; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 343 – 344; Arslan / Yılmaz /

HMK m. 60'a göre, mecburi dava arkadaşları davayı birlikte açmalı ya da aleyhlerinde birlikte dava açılmalıdır. Buna aykırılık halinde mahkeme diğer dava arkadaşlarının davaya katılması için süre verir. Bu süre zarfında da davacılar birlikte hareket etmezse dava takip yetkisi eksikliğinden usulden reddedilir⁵³⁹.

İhtiyari dava arkadaşlığı HMK m. 57 ve m. 58'de düzenlenmiştir. HMK m. 57'ye göre, "*Birden çok kişi, aşağıdaki hâllerde birlikte dava açabilecekleri gibi aleyhlerine de birlikte dava açılabilir...*" Görüldüğü üzere davalar arasında bağlantı olan kişilerin birlikte dava açtıkları veya aleyhlerinde dava açılmasına ihtiyari dava arkadaşlığı denir⁵⁴⁰. HMK m. 58'e göre, ihtiyari dava arkadaşlığında davalar birbirinden bağımsızdır. Davada her davacı veya davalı birbirinden bağımsız hareket eder⁵⁴¹.

İhtiyari dava arkadaşlığın olması için bazı durumları varlığı aranır. Bunlarda ilki dava konusu hak veya borcun ortak olmasıdır. İkinci olarak ortak bir işlemin varlığı halinde hepsi açısından hak veya yükümlülük doğmuş olmasıdır. Son olarak davaların temelini oluşturan hukuki sebeplerin aynı veya birbirine benzer olmasıdır⁵⁴².

İptal davası bakımında değerlendirme yapılacak olursa, TTK kapsamında özel olarak ifade edilmiş bir hüküm yoktur. Genel hükümler kapsamında değerlendirme yapmak doğru olur.

Mecburi dava arkadaşlığı, iptal davasında söz konusu olmaz. Zira mecburi dava arkadaşlığında birden fazla kişinin birlikte dava açması veya aleyhlerinde birlikte dava açılması konusunda maddi hukuk veya usul hukukunca öngörölmüş bir zorunluluğun

Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 583 – 584, 586; **Ulukapı**, Usul, s. 186 – 187; **Başözen**, Usul, s. 309 – 310.

⁵³⁹ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 167; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 620 – 621; **Budak / Karaaslan**, s. 124; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 233; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 350; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 584; **Başözen**, Usul, s. 310.

⁵⁴⁰ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 163 – 164; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 624; **Budak / Karaaslan**, s. 119; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 236 – 237; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 344; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 577; **Ulukapı**, Usul, s. 188; **Başözen**, Usul, s. 311.

⁵⁴¹ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 164 – 165; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 625 – 626; **Budak / Karaaslan**, s. 120; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 240; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 347; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 579 – 580; **Ulukapı**, Usul, s. 188; **Başözen**, Usul, s. 311 – 312.

⁵⁴² **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 164 – 165; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 626 – 627; **Budak / Karaaslan**, s. 119 – 120; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 237 – 238; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 344 – 346; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 577 – 578; **Ulukapı**, Usul, s. 188; **Başözen**, Usul, s. 311 – 312.

bulunması gerekir⁵⁴³. Ancak iptal davasına ilişkin düzenlemelerde böyle bir zorunluluk yoktur. İptal davasında her pay sahibi, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyesi bu dava bakımından ayrı ayrı dava açabilirler⁵⁴⁴. Bu sebeplerle iptal davası bakımından mecburi dava arkadaşlığından söz edilemez⁵⁴⁵. Buna karşılık iptal davası, ihtiyari dava arkadaşlığına vücut verecek şekilde açılabilir. Zira iptal davasında birden fazla kişinin bu davayı açmasında dava konusu hak ve borç ortaktır. Yine iptal davasını meydana getiren sebeplerin aynı veya birbirine benzer olması mümkündür. Böyle bir durumda iptal davaları arasında bağlantı söz konusudur. Bu sebeple iptal davasında davacılar arasında ihtiyari dava arkadaşlığının kabulü kanaatimizce mümkündür⁵⁴⁶.

⁵⁴³ **Pekcanitez / Atalay / Özkes**, s. 166 – 167; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 617 – 619; **Budak / Karaaslan**, s. 122 – 123; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 232 – 233; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 348 – 349; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 582 – 583, 685; **Ulukapı**, Usul, s. 185 – 187; **Başözen**, Usul, s. 308 – 310.

⁵⁴⁴ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 2.2. numaralı başlık.

⁵⁴⁵ İptal davası bakımından mecburi dava arkadaşlığından söz edilemeyeceğine yönelik yargı kararları için, Bkz: İzmir BAM, 20. HD., E. 2023/353 K. 2023/478 T. 22.3.2023; İzmir BAM, 20. HD., E. 2021/1383 K. 2021/1243 T. 1.12.2021; 23. HD., E. 2011/4841 K. 2012/2972 T. 19.04.2012, “*Dava, genel kurul kararının iptali istemine ilişkindir. 1163 sayılı Yasa'nın 53'ncü maddesinde, birden fazla bozma davası açılması halinde davaların birlikte görülmesi zorunluluğu getirilmiştir. Bununla birlikte, genel kurul kararı aleyhine açılan her bir dava birbirinden bağımsız olup davacılar arasında mecburi dava arkadaşlığı bulunmamaktadır. Davacılar arasında, ihtiyari dava arkadaşlığı mevcut olduğunda her davacının davası ayrıdır. Her bir davacının dava dilekçesinin ayrı ayrı harçlandırılması gerekir. Bu bakımdan asıl davada ve birleşen 2007/114 sayılı dosyada her davacı yönünden ayrı ayrı harç alınması gerekirken bahsi geçen davalarda tek harç alınarak davanın yürütülüp sonuçlandırılması doğru olmamıştır.*” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁴⁶ Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 6. HD., E. 2022/5310 K. 2024/75 T. 10.1.2024; Sakarya BAM, 7. HD., E. 2022/1505 K. 2023/1417 T. 28.9.2023; Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2017/471 K. 2022/172, T. 2.3.2022; 23. HD., E. 2014/5116 K. 2014/4707 T. 19.06.2014, “*Yerleşik Yargıtay uygulamasına göre, somut olayda olduğu gibi, ihtiyari dava arkadaşlığının bulunduğu hallerde, bir dava açıldıktan sonra davalı tarafı değiştirmek ya da mevcut davalı taraf yanına bir başka davalı taraf ilave etmek, ıslahla dahi mümkün değildir. Dava tarihinde ve dahili dava dahili dava dilekçe tarihinde yürürlükte olan usul yasamızda davanın nasıl açılacağı gösterilmiştir. Dava açıldıktan sonra harcı yatırılmayan dilekçe ile kişilerin dahili dava edilmesi ve haklarında hüküm tesis edilmesi olanağı bulunmamaktadır. Bu nedenle harcı yatırılmış bir dava dilekçesi bulunmadığı sürece usulüne uygun olarak açılmış bir davanın varlığından söz edilemez. YHGK'nın 31.05.2013 tarih ve 2012/23-1853 E., 2013/803 K. sayılı ilamında da açıklandığı üzere, davacı, dava dilekçesinde tarafların kimler olduğunu belirtir ve dava, dava dilekçesinde gösterilen taraflar arasında devam eder. Ancak davanın açılmasından sonra, dava dilekçesinde gösterilen taraflarda değişiklik yapılması ihtiyacı ortaya çıkabilir. Bu değişiklik örneğin, taraflardan birinin dava sırasında ölmesinde veya dava yürürken dava konusunun devrinde olduğu gibi zorunlu (yasal) nedenlerle olabileceği gibi, davacının iradesine bağlı (iradi) değişiklik şeklinde de olabilir (Ejder Yılmaz, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2012, s.812). İradi taraf değişikliği halinde ise; bu durum davayı değiştirme anlamına geldiğinden, zorunlu taraf değişikliğinden farklı bir rejime tabidir. Mülga 1086 sayılı HUMK iradi taraf değişikliği hakkında açık bir hüküm içermemekle birlikte, yerleşik Yargıtay uygulaması ile genel olarak, davada iradi taraf değişikliğine izin verilmemiştir. Bu durumun özellikle usul ekonomisi*”

2.4. İPTAL DAVASINDA HUKUKİ YARAR

Bir davanın esas incelemesine geçilmesi için bazı şartlar aranır. Bu şartlara dava şartları denir. Ancak şartların varlığı halinde esas incelemeye geçilebilir. Dava şartların eksik olması davanın açılmasına engel değildir. Fakat dava şartı eksik olarak dava açılırsa mahkemece bu eksiklik resen dikkate alınarak dava usulden reddedilir. Diğer bir deyişle dava şartı eksikliği halinde mahkeme esas incelemeye geçmeden davayı reddeder. Dava şartları HMK m. 114'te düzenlenmiştir⁵⁴⁷. Dava şartlarının eksikliği halinde ne yapılacağı HMK m. 115'te düzenlenmiştir. Bir dava açılırken dava şartlarında eksiklik var ise mahkeme bunun yargılamanın her aşamasında resen dikkate alır. Dava şartı eksikliğinin tespiti halinde mahkeme davayı usulden reddeder. Taraflarda yargılamanın her aşamasında dava şartında eksiklik olduğunu öne sürebilir. Dava şartının eksikliği halinde mahkeme davacıdan bu noksanlığın giderilmesi için süre verir. Bu süre dahilinde eksiklik giderilmezse dava usulden reddedilir. Dava şartı eksikliğinin tespiti yapıldığında noksanlık önceden giderilmişse başlangıçtaki dava şartı eksikliği dikkate alınmaz⁵⁴⁸.

HMK m. 114 kapsamında değerlendirilen bir dava şartı da hukuki yararadır. Bir davada hukuki yarar yoksa o dava esas incelemesine geçilmeden usulden reddedilir⁵⁴⁹. Hukuki yarar davacının hukuken korumaya değer bir yararının var olması demektir. Diğer bir deyişle davacının menfaatini veya hakkını elde edebilmesi için dava yoluna gitmek zorunda olması halinde dava açılmasında hukuki yararı vardır⁵⁵⁰. HMK m. 114/h

açısından eleştirilere tabi tutulmasını dikkate alan yasa koyucu, 6100 sayılı HMK'nın 124. maddesi ile belirli hallerde iradi taraf değişikliğine olanak veren bir düzenleme getirmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁴⁷ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 927 – 928; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 206 – 207; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 699 – 700; **Budak / Karaaslan**, s. 169 – 170; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 316; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 204; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 332; **Ulukapı**, Usul, s. 222 – 223; **Başözen**, Usul, s. 239; **Alkan**, s. 157 – 159; **Türk**, s. 192 – 193; **Bilgetekin**, s. 48.

⁵⁴⁸ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 947 – 948; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 213; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 701 – 702; **Budak / Karaaslan**, s. 185 – 186; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 323 – 324; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 215; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 343 – 345; **Ulukapı**, Usul, s. 230; **Kuru**, Usul, s. 190; **Alangoya / Yıldırım / Deren Yıldırım**, s. 190; **Başözen**, Usul, s. 244; **Alkan**, s. 157 – 159; **Türk**, s. 193.

⁵⁴⁹ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 947 – 948; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 211; **Budak / Karaaslan**, s. 175 – 176; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 319; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 207; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 338; **Ulukapı**, Usul, s. 228 – 229; **Başözen**, Usul, s. 243; **Alkan**, s. 157 – 159; **Türk**, s. 193; **Bilgetekin**, s. 48.

⁵⁵⁰ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 947 – 948; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 211; **Budak / Karaaslan**, s. 175 – 176; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 319; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 207; **Arslan / Yılmaz /**

kapsamında hukuki yarar güncel olmalıdır. Hukuki yararın ileride tamamlanacağından yola çıkılarak dava açılmaz⁵⁵¹.

Eda davalarında hukuki yararın varlığı kabul edilir. Tespit davalarında davacı hukuki yararını ispatlamalıdır⁵⁵². İnşai davalarda ise kanunun açıkça öngördüğü hallerde hukuki yararın varlığı kabul edilir⁵⁵³. İptal davası inşai bir davadır. Bu sebeple iptal davası kapsamında inceleme yaparken inşai dava niteliğini de göz önünde bulundurulmalıdır. İnşai davalarda kanunun açıkça öngördüğü hallerde hukuki yararın var olduğu kabul edilir. Bu sebeple davacının hukuki yararını ayrıca ispat etmesine gerek yoktur⁵⁵⁴. Ancak bu durum hukuki yarar olmasa bile varmış gibi kabul olacağı anlamına gelmez. Zira hâkim yargılamanın her aşamasında hukuki yararı resen tespit edebilir. Ancak öğretideki yazarlara göre, inşai davalarda hukuki yararın var kabul edilebilmesi için kanunun bunu açıkça öngöreceği olması ve uygulanış bakımından hukuki yararın var olmasının yüksek ihtimal olacağı gerekçesiyle katı yorumlanmaması gerektiği ifade edilmiştir⁵⁵⁵.

Taşpınar Ayyavaz / Hanağası, Usul, s. 338; **Ulukapı**, Usul, s. 228 – 229; **Başözen**, Usul, s. 243; **Bilgetekin**, s. 48.

⁵⁵¹ Hukuki yararın davayı kesinleşmesine kadar süreçte var olmasını öngören yargı kararı için, Bkz: 23. HD., E. 2014/2284 K. 2014/5410 T. 8.9.2014, “6100 sayılı HMK'nın 114/1-h maddesine göre hukuki yarar dava koşulu olup, aynı Yasanın 115/1 maddesi uyarınca mahkeme dava şartlarını re'sen incelemekle görevlidir. Hukuki yararın sadece dava tarihi itibarıyla değil, dava devam ettiği sürece ve hükmün kesinleşmesine kadar varlığı da gereklidir. Gerçekten de, ortaklık hak ve sıfatına bağlı olarak dava açan kişinin, şayet yargılama sırasında bu ortaklık sıfatı sona erecek olursa, artık davayı takip ve sonuçlandırmakta hukuki yararı kalmaz. Genel kurul kararının iptali davasını 1163 sayılı Kooperatif Kanunu'nun 53. maddesi uyarınca ancak kooperatifin ortağı açabilir. Dava koşulu olan üyelik sıfatının kararın kesinleşmesine kadar devam etmesi gerekir. Aksi halde davacın dava açmakta hukuki yararı kalmayacağından davanın bu sebeple reddi gerekir. Somut olayda; davanın 28.06.2012 tarihinde açıldığı, ancak davacıların noter marifetiyle 02.09.2013 tarihinde istifa ettikleri hususunda taraflar arasında ihtilaf bulunmadığı, istifa tarihi itibarıyla davacıların aktif dava ehliyetlerinin ortadan kalktığı sabittir. Bu durumda, davanın hukuki yarar yokluğu nedeniyle Hukuk Muhakemeleri Kanununun 115/2 maddesi uyarınca usulden reddine karar vermek gerekirken, aynı sonuca yazılı gerekçelerle varılması isabetsiz ise de, sonucu itibarıyla isabetli görülen kararın, 1086 Sayılı HUMK'nın 438/son maddesi hükmü uyarınca, gerekçesi değiştirilmek suretiyle onanmasına karar verilmesi gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁵² **Budak / Karaaslan**, s. 176 – 178; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayyavaz / Hanağası**, Usul, s. 339 – 340; **Başözen**, Usul, s. 243; **Büyükay Ferhat**, Menfi Tespit Davası, 1. Baskı, Ankara 2024, s. 45.

⁵⁵³ **Budak / Karaaslan**, s. 178 – 179; **Başözen**, Usul, s. 243; **Kuru**, Usul, s. 199; **Alangoya / Yıldırım / Deren Yıldırım**, s. 207; **Alkan**, s. 157 – 159; **Türk**, s. 193 – 194; **Bilgetekin**, s. 48.

⁵⁵⁴ **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayyavaz / Hanağası**, Usul, s. 341; **Alkan**, s. 157 – 159; **Türk**, s. 194 **Bilgetekin**, s. 48.

⁵⁵⁵ **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 162; **Alkan**, s. 158; **Türk**, s. 194; **Bilgetekin**, s. 48.

Genel kurul kararlarının iptali davasında da hukuki yarar aranır⁵⁵⁶. HMK m. 115/2 kapsamında hukuki yararın var olmaması durumunda bu noksanlığın süre verilerek giderilebilmesi öğretiyeye göre mümkün değildir⁵⁵⁷. Zaten iptal davaları niteliği itibarıyla noksanlığı giderilebilecek bir dava türü de değildir. Bu sebeple hukuki yararın mevcut olmaması halinde dava usulden reddedilir⁵⁵⁸. Ayrıca hukuki yararın var olmaması halinde

⁵⁵⁶ Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2022/7585 K. 2023/7068 T. 5.12.2023; “*Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre davalı vekilinin aşağıdaki bent kapsamı dışındaki diğer temyiz itirazları yerinde değildir. 2- Dava, davalı şirketin yönetim kurulunun görev süresi bittiği, bu nedenle şirketin organsız kaldığı iddiasına dayalı kayyım tayini istemine ilişkindir. Somut olayda, davalı şirketin 12.09.2000 tarihli genel kurulunda 3 yıllığına yönetim ve denetim kurulunun seçilmiş olduğu, daha sonra herhangi bir genel kurul yapılmadığı, davacının da seçilen yöneticiler arasında yer aldığı ve şirketin anılan tarihten sonra faaliyetinin bulunmadığı uyuşmazlık konusu değildir. Anonim şirketlerde görev süresi biten yönetim kurulu üyelerinin bu sıfatlarının kendiliğinden düşeceğine dair bir hüküm bulunmaması nedeniyle yönetim kurulunun yeni yönetim seçilene kadar olağanüstü ve acil durumlar için görevlerine devam edeceklerinin kabulü gerekir. Bu nedenle, yönetim kurulu üyelerinin görev süresinin bitmesiyle şirketin kendiliğinden organsız kaldığından söz edilemez. Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK'nın 365 ve 366. maddelerinde anonim şirket genel kurulunu davete yetkili olan kişiler açıkça belirtilmiştir. Anılan Yasa'nın 365. maddesinde yazılı kişiler dışında, 366. maddesi hükmüne göre, şirket sermayesinin en az onda biri değerinde paylara sahip olan kimselerin yazılı talepleri üzerine, yönetim kurulunun genel kurulu olağanüstü toplantıya davet etmemesi halinde azlık pay sahiplerinin, 367. maddesi hükmü gereğince murakiplara müracaat etmesi, onlardan da olumlu yanıt alınmaması halinde yetkili mahkemeden izin istemesi gerekmektedir. Benzer düzenleme karar tarihinden sonra yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK'nın 410. vd. maddelerinde de yer almaktadır. 6102 sayılı Kanun'un Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında 6103 sayılı yasanın 3. maddesinde 6102 sayılı TTK'nın yürürlüğe girmesinden önceki olaylara da uygulanacağı hüküm altına alınmış olması karşısında anılan Yasa'nın 410. maddesi hükmü gereğince görev süresi dolmuş olan yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırabileceği açıktır. Bu durumda davacının da yönetim kurulu üyesi olması nedeniyle genel kurulu davet yetkisi mevcut olup, işbu davayı açmada hukuki yararı bulunmadığı gibi, yönetim kurulu üyesi olmasa dahi 6102 sayılı TTK'nın 411. maddede düzenlenen prosedür uygulanmadan doğrudan dava açılmasında da hukuki yarar bulunmamaktadır. Bu itibarla, mahkemece yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda davanın reddine karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir. Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile kararın davalı yararına BOZULMASINA, 25.02.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” (www.lexpera.com.tr)*

⁵⁵⁷ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 949; **Pekcanitez / Atalay / Özkes**, s. 211.

⁵⁵⁸ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 947 – 948; **Alkan**, s. 158; **Türk**, s. 194; Hukuki yararın eksikliği halinde dava reddedilir. Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2016/5149 K. 2017/7619 T. 26.12.2017; 23. HD., E. 2018/2562 K. 2021/237 T. 26.1.2021; 23. HD., E. 2015/715 K. 2016/1679 T. 17.3.2016; 11. HD., E. 2021/4352 K. 2022/8125 T. 21.11.2022; 23. HD., E. 2013/9214 K. 2014/2940 T. 15.4.2014; 23. HD., E. 2011/2109 K. 2012/962 T. 13.02.2012, “*Kurulu üyelerinin seçilebilmesi için 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 65. ve anasözleşmenin 52. madde hükümlerinde kooperatif üyesi olması şartı aranmadığı gibi, bunların görevlerinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde anasözleşmenin 56. maddesi ve bu maddenin yollamasıyla TTK'nun 351/son maddesi uyarınca bazı başvuru ve işlemlerin yapılması sonrasında koşulları oluştuğunda dava açılması gerektiğinden, bu işlemler tüketilmeden dava*

davacı dava konusu hukuki yarar olan bir şekilde değiştirmeyebilir. Zira bu HMK m. 141 kapsamında iddia ve savunmanın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı kapsamındadır⁵⁵⁹.

2.5. İPTAL DAVASINDA SÜRE

TTK m. 445'e göre, "446'ncı maddede belirtilen kişiler; kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler." İlgili madde hükmünde de ifade edildiği gibi "karar tarihinden itibaren üç ay içinde" iptal davasının açılabilceği ifade edilmiştir. TTK m. 445'in ifadesi açık olup sürenin karar tarihinden itibaren başlayacağı görülmektedir⁵⁶⁰. Öğretide sürenin karar tarihinden itibaren başlayacak olmasının toplantıya katılmayan pay sahipleri için uygun olmayacağı yönünde görüş bildirilmiştir⁵⁶¹. Ancak kanun koyucunun TTK m. 445 hükmü emredici bir nitelikte hükümdür. Bu sebeple pay sahibi toplantıda hazır bulunmasa bile süre karar tarihinden itibaren başlar⁵⁶².

İptal davasındaki üç aylık süre hak düşürücü nitelikte bir süredir. Zira TTK m. 448/2'ye göre, "İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz." denilmiştir. Kanun koyucuda bu madde ile iptal davası süresinin hak düşürücü süre olduğunu belirtmiştir⁵⁶³. İptal davasındaki üç aylık süre esas

açılması ve mahkemeden karar istenmesi erken olup, davanın hukuki yarar yokluğundan reddi gerekir. O halde, mahkemece, davanın yukarıda açıklanan gerekçeler ile reddi gerekirken, aynı sonuca yazılı gerekçelerle varılması isabetsiz ise de, sonucu itibariyle doğru olan kararın HUMK.'nun 438/son maddesi gereğince değişik gerekçe ile onanması gerekmiştir." (www.lexpera.com.tr)

⁵⁵⁹ Pekcanitez, Pekcanitez Usul, s. 948; Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 211; Tanrıver, Cilt 1, s. 701 – 702; Budak / Karaaslan, s. 185 – 186; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 323 – 324; Ulukapı, Usul, s. 230; Alkan, s. 158; Türk, s. 194.

⁵⁶⁰ Pulaşlı, Cilt 1, s. 1133 – 1134; Şener, Ortaklıklar, s. 540; Bozkurt, s. 377; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 301; Alkan, s. 207; Türk, s. 201; Bilgetekin, s. 51 – 52; Alhan, s. 94; Çamurcu, s. 69; Kooperatif şirketlerde genel kurul kararlarına karşı iptal davası açma süresi bir aydır. Detaylı bilgi için, Bkz: KK m. 53.

⁵⁶¹ Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 743; İmregün, s. 142; Karadoğan, s. 99.

⁵⁶² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 301 – 302; Yıldız, s. 153; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 213; Bilgetekin, s. 51 – 52; Çamurcu, s. 69.

⁵⁶³ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1133 – 1134; Şener, s. 540; Bozkurt, s. 385; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 301 – 302; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 744; Bilgili / Demirkapı, s. 359; İmregün, s. 142; Yıldız, s. 152; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 191; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 215; Alkan, s. 207; Türk, s. 203; Dalay Ülgen, s. 194; Güngör, s. 91; Karadoğan, s. 100; Bilgetekin, s. 51 – 52; Alhan, s. 94; Çamurcu, s. 69; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2015/2070 K. 2017/1219 T. 24.4.2017; 11. HD., E. 2012/3004 K. 2013/9515 T. 09.05.2013; 11. HD., E. 2023/5797 K. 2024/2839 T.

sözleşme ile kısaltılamayacağı gibi aynı zamanda uzatılamaz. Çünkü süreye ilişkin hüküm emredici niteliktedir. Hatta davalı şirket süre bitiminden itibaren dava açılabileceğini beyan etse bile dava açılmaz. Mahkemede bu hak düşürücü süreye resen dikkate alır⁵⁶⁴.

TTK m. 445 kapsamında sürenin başlangıcı karar tarihi olarak belirtilmiştir. Alınan karar tescil edilmesi söz konusu ise bu süre yine karar tarihinden itibaren başlar. Diğer bir deyişle iptal davasının açma süresinin başlangıcında kararın tescil ve ilan edilmesi önem arz etmez⁵⁶⁵. Yine genel kurul toplantının tek oturum olmadığı veya birkaç gün sürdüğü hallerde son gün esas alınmalıdır. Zira toplantı süresi boyunca alınan kararın değiştirilmesi mümkündür. Bu sebeple toplantı tutanağının imzalandığı son gün esas

15.4.2024, “Bölge Adliye Mahkemesinin 08.10.2020 tarihli ve 2020/100 E., 2020/124 K. sayılı ilamı ile görevden istifa geçmişe etkili sonuç doğurmayacağından davacının şirket müdürü olarak görüldüğü dönem için sorumluluğuna gidilebileceği, bu nedenle eldeki davanın açılmasında hukuki yararının bulunduğu, 6762 sayılı Ticaret Kanunu'nun (6762 sayılı Kanun) 536 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının atfıyla limited şirketler hakkında da uygulanacak olan aynı Kanun'un 381 inci maddesine göre; genel kurul kararının iptaline ilişkin davanın kararın alındığı tarihten itibaren 3 ay içinde açılması gerektiği, bu sürenin hak düşürücü süre olduğu, somut olayda, ortaklar kurulu kararının 31.01.2012 tarihinde alındığı, iptal davasının ise 3 aylık hak düşürücü süre geçtikten sonra açıldığı, genel kurul kararının iptaline ilişkin asıl davada şirket ortaklarına husumet yöneltilmesinin doğru olmadığı gerekçesi ile davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile; İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, esas hakkında yeniden hüküm tesis edilmek suretiyle, asıl davada, davalı şirket hakkındaki davanın hak düşürücü sürenin geçmiş olması dolayısıyla, davalı gerçek kişiler hakkındaki davanın ise pasif husumet yokluğu nedeni ile reddine, birleşen davanın ise açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁶⁴ **Pulaşlı**, Cilt 1, s. 1133 – 1134; **Şener**, Ortaklıklar, s. 540; **Bozkurt**, s. 385; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 301 – 303; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 744; **Bilgili / Demirkapı**, s. 359; **İmregün**, s. 142; **Yıldız**, s. 152; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 190 – 191; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 215; Alkan, s. 207 – 208; Türk, s. 203; Dalay Ülgen, s. 194; **Güngör**, s. 91; **Karadoğan**, s. 100; **Bilgetekin**, s. 51 – 52; **Alhan**, s. 94; **Çamurcu**, s. 69.

⁵⁶⁵ Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2016/10025 K. 2018/4770 T. 25.06.2018; 11. HD., E. 2013/12130 K. 2014/4174 T. 5.3.2014, “Dava, 6762 sayılı TTK'nın 381. maddesine dayalı olarak açılmış anonim şirket genel kurul kararının iptali istemine ilişkin olup, mahkemece yukarıda da özetlendiği şekilde davanın reddine karar verilmiştir. Ancak, bu davalar genel kurul kararının verildiği tarihten itibaren 3 aylık hak düşürücü süre içerisinde açılmalıdır. Ayrıca, genel kurul kararının iptalini talep edebilmek için kararın tescil ve ilan edilmesi gerekmez. Bu nedenle, mahkemece uyumsuzluğun esasının incelenmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi doğru olmamış, hükmün bu nedenle bozulmasına karar vermek gerekmiştir. Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın davacı yararına BOZULMASINA, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz eden davacıya iadesine, 5.3.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” (www.lexpera.com.tr)

alınmalıdır. Ayrıca pay sahiplerinin muhalefetleri varsa bu muhalefetlerini geçireceği son günün esas alınması doğru olacaktır⁵⁶⁶.

İptal davası için üç aylık bir hak düşürücü süre belirlenmiştir. Bu sürenin sona erişinin tespitinde TBK m. 92/3 dikkate alınmalıdır. TBK m. 92/3'e göre, "*Ay olarak veya yıl, yarıyıl ve yılın dörtte biri gibi birden çok ayı içeren bir zaman olarak belirlenmiş süre, sözleşmenin kurulduğu gün ayın kaçınıcı günü ise, son ayın bunu karşılayan gününde dolmuş olur. Son ayda bunu karşılayan gün yoksa süre, bu ayın son günü dolmuş sayılır.*" Madde hükmü dikkate alındığında kararın alındığı tarihten itibaren üç ay sonra aynı günün mesai saatinde süre sona erer⁵⁶⁷. Karar alındığı tarihten itibaren üç ay sonraki gün tatil günlerinden birine denk gelirse ne olacağı yönünde görüş ayrılığı bulunmaktadır. Bir görüşe göre karar tarihinden itibaren üç ay sonraki gün tatil gününe denk gelirse artık süre sona ermiştir. Bu sebeple iptal davası açılmayacağı öngörülmektedir⁵⁶⁸. Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre karar alındığı tarihten itibaren üç ay sonraki gün tatil günlerinden birine denk gelirse ilk mesai gününün sonunda süre sona erer. Zira TBK m. 93'e göre, "*İfa zamanı veya sürenin son günü, kanunlarda tatil olarak kabul edilen bir güne rastlarsa, kendiliğinden bu günü izleyen ve tatil olmayan il güne geçer.*" Eğer süre tatil gününe denk gelirse ilk mesai gününün sonunda sona erer⁵⁶⁹. Yargıtay'ın da görüşü bu doğrultudadır⁵⁷⁰. Yine maddeden açıkça anlaşılıyor ki karar tarihinden itibaren üç ay sonra ayda o güne karşılık yoksa ayın son günü hak düşürücü sürenin son günüdür.

⁵⁶⁶ **Bozkurt**, s. 385; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 213; **Alkan**, s. 209; **Türk**, s. 201 – 202; **Bilgetekin**, s. 51 – 52; **Çamurcu**, s. 69.

⁵⁶⁷ **Şener**, Ortaklıklar, s. 540; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 301; **Bilgetekin**, s. 51 – 52.

⁵⁶⁸ **İmregün**, s. 142.

⁵⁶⁹ **Şener**, Ortaklıklar, s. 540; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 301 – 302; **Yıldız**, s. 153; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 193; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 213; **Alkan**, s. 210 – 211; **Türk**, s. 204; **Dalay Ülgen**, s. 194; **Güngör**, s. 91; **Karadoğan**, s. 100; **Bilgetekin**, s. 51 – 52.

⁵⁷⁰ 11. HD., E. 1984/4349 K. 1984/4366 T. 23.10.1984, "*TTK. nun 381. maddesine göre, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin davaların, kararların alındığı tarihten itibaren üç ay içerisinde açılması gerekmektedir. Buradaki üç aylık süre anılan maddenin 3. bendinin 3. fıkrasında da belirtildiği gibi (hak düşürücü süre) olduğundan bu hususun mahkemece re'sen gözetilmesi icap eder. Sürenin hesaplanmasına gelince; bilindiği üzere bu müddetin ne suretle hesaplanacağı hakkında TTK. nunda her hangi bir hüküm mevcut değildir. O halde bu hususta çıkan uyuşmazlıkların TTK. nun 1. maddesi yollaması ile BK. nun konu ile ilgili maddelerine göre çözümlenmesi gerekir. Zira BK. nun 544. maddesinde bu yasanın Medeni Kanunun mütemmimi olduğu belirtilmiş, öte yandan TTK. nun 1. maddesinde de TTK. nun Medeni Kanunun ayrılmaz bir cüz'ü olduğu ifade edilmiştir. İşte yasalar arasında böylesine bir irtibat kurulmuş olduğu içindir ki, TTK. nunda hüküm bulunmayan hallerde BK. na müracaat etmek mümkün olmaktadır. Bu kısa açıklamadan sonra inceleme konusu davanın müddeti içerisinde açılmış olup olmadığı meselesine avdet*

Karar tarihinden itibaren üç ayın sonu adli tatil olan bir gün denk geliyorsa sürenin sona ereceği öğretide ifade edilmiştir. TTK m. 445'teki üç aylık süre, maddi hukuka ilişkin hak düşürücü nitelikteki bir süredir. HMK 104'te adli tatile ilişkin düzenlemenin bu kanunun tayin ettiği süreler hakkında uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu sebeple adli tatile ilişkin HMK m. 104 hükmü iptal davası için uygulanamaz⁵⁷¹.

ettiğimizde, BK. nun 76. maddesi hükümleri karşısında davanın hak düşürücü süre geçmeden açılmış olduğu görülür. Zira anılan maddede yer alan esaslara göre, kararın alındığı gün o ayın rakam olarak kaçınıcı günü ise, müddetin o günden itibaren işlemeye başlaması ve üçüncü ayın buna tekabül eden gününde de sona ermesi gerekir. Şayet üçüncü ayda tekabül eden gün yoksa (örneğin Şubat 30 olamayacağı için) o zaman süre üçüncü ayın son günü (örnekte olduğu gibi Şubat'ın son günü) sona ermiş olur. Ancak üçüncü aya tekabül eden gün bir tatil gününe tesadüf ediyorsa o zaman dava tatili takip eden ilk iş gününde de açılabilir ve bu halde davanın süresinde açıldığı kabul edilir. Çünkü son günde dahi dava açma imkanı mevcut olduğu halde o günün sırf tatil olması yani ortaya çıkan fiili imkansızlık nedeniyle dava açılmamıştır. Esasen bu genel bir kural olup bazı yasalarda açıkça hükme bağlanmış bulunmaktadır (Örneğin HUMK. nun 162, BK. nun 77 ve TTK. nun 664. maddeleri gibi). Şu halde bu kuralın aksinin kabulü, yasa koyucunun amacına da ters düşer. Bu itibarla, son günü resmi tatil gününe geldiği için bunu takip eden ilk iş gününde açılmış olan davanın mahkemece süresinde kabul edilmiş olmasında usule ve yasaya aykırı bir cihet bulunmadığından, davalının gerekçe yönünden vaki temyiz isteminin reddi gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁷¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 302 – 303; **İmregün**, s. 142; **Yıldız**, s. 152; **Alkan**, s. 211; **Türk**, s. 206; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: İstanbul BAM, 14. HD., E. 2020/1387 K. 2023/1002 T. 8.6.2023, “Dava, TTK'nın 445 vd maddeleri gereğince anonim şirket genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkindir. İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda davanın usulden reddine karar verilmiş; bu karara karşı, davacılar vekilince, yasal süresi içinde istinaf başvurusunda bulunulmuştur. İstinaf incelemesi, HMK'nın 355. maddesi uyarınca, ileri sürülmüş olan istinaf nedenleriyle ve kamu düzeni yönüyle sınırlı olarak yapılmıştır. Taraflar arasında, davacıların davalı şirketin hissedarı oldukları, 2018 yılına ait genel kurul toplantısının gerçekleştirilmiş olduğu hususunda herhangi bir uyuşmazlık mevcut değildir. Uyuşmazlık, genel kurul kararlarının iptali davasının hak düşürücü süre içerisinde açılıp açılmadığı, davacıların muhalefetlerini tutanağa geçirip geçirmediği ile kararın usul ve yasaya uygun bulunup bulunmadığına ilişkindir. Dosya kapsamından, davacıların 04.04.2019 tarihinde davalı ve davalı şirketin yönetim kurulu üyelerine, Kadıköy ... Noterliğinde düzenlenen ihtarnameyi keşide ettikleri, ihtarnamede, TTK'nın 437. maddesi kapsamında bilgi talebi ve yasal usullere uyulması taleplerinde bulunulduğu, davalı şirket ve dava dışı gerçek kişiler vekilleri tarafından 15.04.2019 tarihli Beyoğlu ... Noterliğinde düzenlenen ihtarname ile davacıların ihtarnamesine karşı cevap verildiği ve karşı ihtarda bulunulduğu, cevaba ihtarnamede, ... tarafından açılan ...'ın müdürlük azli ve şirket zararının tazmini davasında ...'ın müdürlük yetkisinin tedbiren kaldırıldığı, yerine yönetici kayyumunun atandığı vb hususlara yer verildiği, davalı şirketin dava konusu 29.05.2019 tarihli olağan genel kurul toplantısının 2018 yılına ait olağan genel kurul toplantısı olduğu, gündemin 3.maddesinde 2018 yılına ait bağımsız denetim şirketinin bağımsız denetçi raporunun okunduğu, 4. Gündem maddesinde 2018 yılına ait finansal tabloların görüşülmesine geçildiğinde söz alan %39 pay sahibi vekillerinin azınlık haklarını kullanarak TTK 420.maddesi gereğince finansal tabloların tasdiki hakkında kararın finansal tabloların yeterince incelenmediği gerekçesiyle bir ay süre ile ertelenmesi talebi üzerine 4 ve buna bağlı 5.maddesinin ertelenmesine toplantı başkanı tarafından karar verildiği, 5.gündem maddesinde, şirketin öz sermaye açısından güçlenebilmesi için 2019 yılında ortak yönetim kurulu üyelerine ücret verilmesine sadece pay sahibi olmayan bağımsız yönetim kurulu üyelerine 3.500,00 TL ücret ödenmesinin 4.095.000 ret oyuna karşılık 6.405.000 kabul oyu ve oy çoğu ile kabul edildiği, 6.gündem maddesinde 2019 yılında yapılacak olan bağımsız denetim işlemlerinin şirketler

tarafından yapılması ve 27.000.00 TL+ KDV ödenmesi hakkında oylamaya geçilmeden önce %39 pay sahibi temsilcilerinin sözleşmenin geçersiz olduğunun belirtildiği, oylama sonucunda kararın oy çokluğu kabul edildiğinin ifade edildiği, olağan genel kurul toplantısının 4.ve 5.gündem maddelerinin TTK 420.maddesi gereğince ertelenmesi sonucunda gerçekleştirilen 01.07.2019 tarihli olağan genel kurul toplantı tutanağında 2.gündem maddesinde finansal tabloların okunarak müzakere edildiği, oybirliği ile kabul edildiği hususunun belirtildiği, devamında azınlık pay sahiplerinden davacıları temsilen vekillerinin söz alarak 9 sayfadan ibaret yazılı taleplerinin özel denetçi atanarak aydınlatılmasını talep ettiği, yönetim kurulu üyesi tarafından gündeme bağlılık ilkesi gereğince finansal tablolarla ilgisi olmayan hususların görüşülemeyeceği özel denetim taleplerine ilişkin olarak TTK'nın 438.maddesi gereğince usul ve esas yönünden koşulların oluşmadığı gerekçesinin belirtildiği ve özel denetçi atanması isteminin oy çokluğu ile reddedildiği, 2018 yılına ait finansal tabloların okunması, müzakeresi ve tasdikinin oy çokluğuyla kabul edildiği, 3.gündem maddesinde 2018 yılı faaliyetlerinden dolayı yönetim kurulu üyelerinin ayrı ayrı ibra edilmeleri maddesine geçildiği, pay sahiplerinden ...'nun yönetim kurulu üyelerinin ibralarında oy kullanamayacakları, diğer yönetim kurulu üyelerinin ibrazında oy kullanamayacaklarının belirtildiği, davacıların temsilcisinin ise yönetim kurulu üyelerinin birbirlerinin ibraları ile ilgili oy kullanamayacakları görüşünde olduğunun belirtildiği, toplam 5 yönetim kurulu üyesinin ibralarının oy çokluğuyla gerçekleştirildiği, yönetim kurulu üyelerinin kendi ibralarında oy kullanmadıklarının belirtildiği ve davacıların iş bu şirket genel kurul kararının genel kurulunda alınan kararların ayrı ayrı iptali için 09.09.2019 tarihinde dava açmış olduğu anlaşılmıştır. TTK'nın 445. maddesinde "446. maddede belirtilen kişiler, kanun ve esas sözleşme hükümlerine özellikle dürtütlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine karar tarihinden itibaren üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinde iptal davası açabilirler" hükmüne yer verilmiştir. TTK'nın 446. maddesinde ise iptal davası açabilecek kişiler sayılmış ve toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren, toplantıda hazır bulunsun ya da bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın, çağrının usulüne uygun yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına veya oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyelerinden her birinin iptal davası açabileceği belirtilmiştir. Buna göre genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılabilmesi için iptali istenen karara olumsuz oy vermenin dışında TTK'nın 446. maddesi gereğince muhalefet şerhinin de tutanağa geçirilmesi gerekmektedir. Davacılar, dava konusu olan 29.05.2019 tarihli genel kurul toplantısında alınan 1, 5 ve 6 numaralı kararlar ile TTK'nın 420/1. maddesi uyarınca görüşülmesi bir ay sonraya bırakılan gündemin 4 ve 5 maddelerine ilişkin görüşüldüğü 03.07.2019 tarihli gerçekleştirilen genel kurul toplantısında alınan 2 numaralı kararın 3 numaralı kararın iptalini istemiştir. Ancak muhalefet şerhlerini tutanağa geçirtmemişlerdir. 29.05.2019 tarihinde dava tarihi olan 09.09.2019 tarihine kadar TTK'nın 445. maddede düzenlenen üç aylık hak düşürücü süre geçmiştir. Davacılar vekili tarafından söz konusu sürenin adli tatil içerisinde sona erdiği ve tatil sonrasında ise bir hafta uzamış sayılacağı iddia edilmiş ise de HMK'nın 104. maddesinde adli tatile tabi olan dava ve işlerde bu kanunun tayin ettiği sürelerin bitmesinin tatil zamanına rastlarsa bu sürelerin ayrıca bir karar gerek olmaksızın adli tatilin bittiği günden itibaren bir hafta uzatılmış sayılacağı düzenlenmiştir. Ne var ki üç aylık hak düşürücü süre HMK'da değil TTK'da düzenlenmiştir. Bu anlamda, iptal davası açmak için üç aylık hak düşürücü sürenin adli tatilde bittiği ve tatil sonrasında bir hafta uzatılmış sayılacağı kabulü mümkün olmayacaktır. 01.07.2019 tarihli ertelenen genel kurul kararında alınan gündemin 2 ve 3 nolu maddelerine ilişkin ise iptal davasının TTK'nın 445. maddesi gereğince üç aylık hak düşürücü süre içerisinde açılmış olduğu kabul edilse dahi aynı yasanın 446. maddesinde belirtildiği şekilde davacıların muhalefetini tutanağa geçirdiğinden söz etmek mümkün olmayacağından davacıların söz konusu genel kurulunda alınan kararların iptali yönünden açmış olduğu davanın da muhalefet şerhi olmadığı gerekçesiyle ret kararında bir isabetsizlik görülmemiştir." (www.lexpera.com.tr)

Eski hale getirme kurumu iptal davasına uygulanmaz. Zira eski hale getirmeyi düzenleyen HMK m. 95/1’te, “*Elde olmayan sebeplerle, kanunda belirtilen veya hâkimin kesin olarak belirlediği süre içinde bir işlemi yapamayan kimse, eski hâle getirme talebinde bulunabilir.*” denilmiştir. Eski hale getirme HMK veya hâkimin kesin olarak belirlediği süreler için uygulanabilir. Maddi hükme ilişkin zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle uygulanması mümkün değildir. Bu sebeplerle iptal davasına ilişkin üç aylık hak düşürücü sürelerde eski hale getirme uygulanamaz. Eğer dava üç aylık hak düşürücü süreden sonra açılırsa mahkeme ön incelemeyi tamamladıktan sonra esastan ret kararı vermelidir⁵⁷².

2.6. İPTAL DAVASINDA TEMİNAT

İptal davası kapsamında teminat yatırma zorunluğu yoktur. Ancak şirketin talebi ve mahkemenin kararı üzerinde teminat gösterilmesi istenebilir⁵⁷³. TTK m. 448/3’e göre, “*Mahkeme, şirketin istemi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Teminatın nitelik ve miktarını mahkeme belirler.*” Bu hüküm itibarıyla HMK m. 86’dan farklıdır. Zira HMK m. 86’ya göre, HMK m. 84’teki şartların varlığı halinde “*Yargılama giderlerini karşılayacak teminata, mahkemece kendiliğinden karar verilir.*” HMK kapsamında teminata gerekli şartların varlığı halinde resen karar verilir. Aynı zamanda bu teminat HMK m. 114 kapsamında da dava şartıdır⁵⁷⁴. Lakin TTK m. 448/3 hükmü çerçevesindeki teminat dava şartı olmadığı gibi, bu teminata resen karar verilemez. Her somut olaya göre değerlendirilir. Ancak teminat kararı, sadece davalı

⁵⁷² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 301 – 303; **Yıldız**, s. 153; **Alkan**, s. 211 – 212; **Türk**, s. 206; **Direnisa Efe**, Medeni Yargılamada Ön İnceleme Aşaması, 1. Baskı, İstanbul 2021, s. 281.

⁵⁷³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1133; **Şener**, Ortaklıklar, s. 542; **Bozkurt**, s. 386; **Kayar**, s. 437; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 309; **Ergün**, s. 640; **Alkan**, s. 228; **Türk**, s. 216; **Çam**, s. 69; **Okyar**, s. 106; **Karadoğan**, s. 102; **Çamurcu**, s. 73;

⁵⁷⁴ **Pekcanitez**, Pekcanitez Usul, s. 1197; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 252 – 253; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 648; **Budak / Karaaslan**, s. 184; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 373; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 211 – 212; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 604 – 605; **Ulukapı**, Usul, s. 301 – 302; **Başözen**, Usul, s. 242.

şirketin talep etmesi halinde verilebilir⁵⁷⁵. Teminat talebi HMK m. 86 kapsamında davanın esasına girilmeden önce yapılmalıdır⁵⁷⁶.

İptal davası davalı şirket tarafından istenebilir. Ancak davalı şirketin bu teminatı isteyebilmesi için iptal davası nedeniyle “*muhtemel bir zararın*” mevcut olması veya doğabilecek olması gerekir. Görüldüğü üzere teminata karar verilmesi için mutlaka bir zarar aranmamıştır. Zararın olabileceği ihtimali de mahkemenin teminat kararı vermesi için yeterlidir⁵⁷⁷.

TTK m. 448/3’e göre, mahkeme teminatın niteliği ve miktarını belirler. Mahkeme teminatı belirlerken somut olaya göre değerlendirme yapmalıdır. Teminat nakit, teminat

⁵⁷⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1133; **Şener**, Ortaklıklar, s. 542; **Bozkurt**, s. 386; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 309 – 310; **Ergün**, s. 640; **Yıldız**, s. 152; **Korkut**, s. 188; **Alkan**, s. 228; **Türk**, s. 216; **Dalay Ülgen**, s. 207; **Karadoğan**, s. 102; **Çamurcu**, s. 75; **Kuru Baki**, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptal Davasında Teminat Gösterme Dava Şartı Mıdır?, BATİDER, Cilt 10, Sayı 4, s. 952; **Çamoğlu** Ersin, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminat, GÜHFD, Sayı 2006/1, s. 234.

⁵⁷⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1133; **Şener**, Ortaklıklar, s. 542; **Bozkurt**, s. 386; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 309 – 310; **Ergün**, s. 640; **Karadoğan**, s. 102 – 103; **Çamurcu**, s. 75.

⁵⁷⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 309 – 310; **Çamoğlu**, s. 235; **Ergün**, s. 640; **Korkut**, s. 189; **Alkan**, s. 229; **Türk**, s. 217; **Karadoğan**, s. 102 – 103; Muhtemel bir zararın aranacağına yönelik yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2022/1713 K. 2023/5408 T. 28.9.2023; 23. HD., E. 2015/4261 K. 2015/5856 T. 14.9.2015; İstanbul BAM, 43. HD, E. 2023/64 K. 2023/76 T. 2.2.2023, “*Talep, anonim şirket genel kurul kararlarının yürütmesinin durdurulması nedeniyle teminat alınması, istemidir. İstinafa gelen uyumsuzluk temelde, yürütmesi durdurulan genel kurul kararları nedeniyle TTK'nın 448. Maddesi uyarınca teminat alınmasının gerekip gerekmediği noktasındadır. Mahkemece 04/08/2022 tarihli ara karar ile, davacının yürütmeyi durdurma talebi kısmen kabul edilerek 01/04/2022 tarihli genel kurul toplantısının 5, 6 ve 8 numaralı kararların yürütülmesinin TTK 449. maddesi uyarınca durulmasına karar verilmiştir. İhtiyati tedbire teminat yönünden itiraz eden davalı tarafından, TTK'nın 448. Maddesi uyarınca teminat alınması gerektiği iddiasıyla yürütmenin durdurulması kararı nedeniyle teminat alınması istemiyle incelemeye konu itiraz yapılmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu(TTK)'nun 448/3. Maddesinde, genel kurul kararlarının iptali davası açılması halinde mahkemenin, şirketin istemi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebileceği düzenlenmiştir. Hakkında iptal davası açılan genel kurul kararının yürütmesinin durdurulmasını düzenleyen TTK'nın 449. Maddesinde ise teminata ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Davalı tarafça, yürütülmenin durdurulması sebebiyle şirketin zarar görmeyeceğine ilişkin değerlendirme yapılarak, sanki teminatın yürütmenin durdurulması kararı sebebiyle gösterilmesi gereken bir teminat türü olarak değerlendirildiğini, ancak bu teminatın mahkemenin genel kurul kararlarının yürütülmesinin durdurulmasına karar vermesi haline özgü bir teminat olmayıp mahkemece her hangi bir yürütmenin durdurulması kararı vermemiş olsa dahi, tek başına genel kurul kararının iptalini istenmesi durumunda mahkemenin davacının teminat ödemesine karar vermesine olanak tanıdığını beyan etmiş ise de, TTK'nın 448. Maddesi uygulaması ihtiyati tedbir kapsamında bulunmayıp, bu hususun tedbire itiraz ve itirazın reddi halinde istinaf aşamasında değerlendirilmesi mümkün değildir. TTK'nın 449. Maddesinde teminata ilişkin bir düzenleme olmaması nedeniyle teminata ilişkin hususların 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu(HMK)'nun 392/1. maddesindeki, "ihtiyati tedbir talep eden, haksız çıktığı takdirde karşı tarafın ve üçüncü kişilerin bu yüzden uğrayacakları muhtemel zararlara karşılık teminat göstermek zorundadır.” (www.lexpera.com.tr)*

mektubu, taşınır veya taşınmaz eşya olarak belirlenebilir. Mahkeme aynı zamanda davacı pay sahibinin pay hakkı üzerinde tedbir koymak suretiyle de teminatı belirleyebilir⁵⁷⁸. Teminatın miktarının belirlenmesi hususuna HMK ve TTK farklı şekilde yaklaşır. HMK m. 86 kapsamında teminat, yargılama giderlerini karşılayacak şekilde belirlenirken TTK kapsamındaki teminat muhtemel zararların karşılığı belirlenir. Buradaki muhtemel zararların ispatı teminat isteminde bulunan davalı şirket üzerindedir. Muhtemel zarar maddi veya manevi şekilde olabilir. Muhtemel zararın ispatı halinde verilecek teminat miktarı iptal davası açacak kişilerin haklarını gasp edecek şekilde olmamasına dikkat edilmelidir⁵⁷⁹.

Şirketin talebi üzerine mahkeme davacılarından teminat gösterilmesini isteyebilir. Bu davacıların kim olacağı hususunda öğreti de farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre, teminat göstermesi gereken “davacılarından” yalnızca pay sahiplerinin anlaşılması gerekir. Bu görüşe göre yönetim kurulunun da teminat vermesinin kanun koyucunun amacıyla uyuşmadığı belirtilmiştir. Zira yönetim kurulu iptal davası ile kişisel sorumluluğundan kurtulmayı amaçlar⁵⁸⁰. Öğretide ifade edilen bir görüşe göre, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri bakımından ayırım yapılmalıdır. Bu görüşü savunan yazarlara göre, yönetim kurulunun davacı olduğu bir durumda şirketin teminat istemeyeceğidir. Ancak davacı yönetim kurulu üyeleri ise, bu üyelerin teminat göstermesi

⁵⁷⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1133; **Şener**, Ortaklıklar, s. 542; **Bozkurt**, s. 386; **Çamoğlu**, s. 238; **Alkan**, s. 229; **Türk**, s. 219.

⁵⁷⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1133; **Şener**, Ortaklıklar, s. 542; **Bozkurt**, s. 386; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 311; **Çamoğlu**, s. 237; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 240; **Alkan**, s. 230; **Türk**, s. 220; Teminat miktarının hak arama özgürlüğüne engellemeyecek şekilde belirlenmelidir. Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2007/8364 K. 2008/11758 T. 23.10.2008; 11. HD., E. 2022/1713 K. 2023/5408 T. 28.9.2023, “6102 sayılı Kanun’un 448 inci maddesinin üçüncü fıkrasında mahkemenin şirketin istemi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebileceği düzenlenmekle teminatın nitelik ve miktarını tayin yetkisi mahkemeye bırakılmıştır. Teminatın mahiyet ve miktarının tayininde, herhalde davacının dava hakkını kullanmasına ve dolayısıyla yargı denetiminin gerçekleşmesine engel olmayacak biçimde ve iptali istenen genel kurul kararının önemi ve niteliği de göz önünde tutulmak sureti ile takdir hakkının kullanılması gerekir. (Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin emsal nitelikteki 19.04.1983 tarih, 1401 E., 2033 K., 17.12.2015 tarih 4295 E., 13595 K. sayılı kararları) Somut olayda Mahkemece her davacı için ayrı ayrı belirlenen teminat miktarı, şirketin muhtemel zararına kıyasla hak arama özgürlüğünü kısıtlayacak ve yargıya ulaşım hakkını engelleyecek derecede fahiş olup daha makul miktarda bir teminatın yatırılmasına karar verilmesi gerekir. Bu nedenle mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁸⁰ **Bozkurt**, s. 386; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 310 – 311; **Korkut**, s. 189; **Yıldız**, s. 154; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 240; **Karadoğan**, s. 103; **Çamurcu**, s. 75.

gerektiği savunulmuřtur⁵⁸¹. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise, “*davacılar*” ifadesinden tüm davacıların anlaşılacağıdır. Zira yönetim kurulunun ve yönetim kurulu üyelerinin hariç tutulması halinde kötüniyetli taleplerinin önüne geçilemeyecektir. Unutulmamalıdır ki uygulamada yönetim kurulu/üyelerinin ve genel kurulun fikirleri ayrı olabilir. Hatta şirket içi çekişmelerinde varlığı yaşanabilir. Bu sebeple iptal davası açma hakkının kötüye kullanılmaması için teminatın tüm davacılar hakkında uygulanması daha doğru olacaktır. Ayrıca mahkeme TTK m. 448/3 kapsamında mahkeme, teminatın nitelik ve miktarını belirleme hakkına sahiptir. Bu sebeple somut olaya göre bir değerlendirme yapılmalıdır. Davacılar bu değerlendirme sonucu hakkaniyetli bir miktarın belirlenmesi hem şirketin hem de hukuk düzeninin menfaatine yararlı olacaktır⁵⁸². Bu görüşümüzün kabulü halinde teminatın yönetim kurulu ve kurul üyelerince mi yoksa şirketçe mi verileceği tartışılabilir. Bu hususta teminat yönetim kurulu/üyeleri tarafından bizzat verilmesi gereklidir. Zira şirket ve yönetim kurulunun/üyelerinin menfaatleri birbirinden farklıdır. Ayrıca şirketin ödemesi kararlaştırılırsa bu durumda yine kötüniyetli davaların önüne geçilemez. Bu sebeplerle yönetim kurulu/üyeleri davacı ise ve teminat verilmesi gerekli ise teminatı yönetim kurulu/üyeleri vermelidir⁵⁸³.

Meydana gelen zarar bazı durumlarda muhtemel zarardan fazla olabilir. Bu sebeple mahkemece belirlenen teminat miktarı tazminat miktarının sınırını belirlemez. Bu durumda fazladan meydana gelen zarar davayı kaybeden davacılarından istenebilir⁵⁸⁴.

İptal davasında şirketin istemi üzerine teminat kararı verilebilir. Bu karar neticesinde yerine getirilmezse ne olacağı hususunda TTK’da hüküm yoktur. Bu doğrultu da HMK m. 88 hükmünden yararlanmak doğru olacaktır. HMK m. 88’e göre, teminatın yatırılmadığı durumlarda dava usulden reddedilir. Zira teminatın yatırılması HMK m. 114 kapsamında dava şartıdır. Medeni usul hükümlerinden yola çıkılarak değerlendirme yapmak sağlıklı olacaktır. TTK m. 448/3 hükmü her ne kadar bir dava şartı niteliğinde olmasa da mahkemenin belirlemesi halinde uygulanması zorunlu bir durumdur. Zira şirketin muhtemel zararlarının teminat altına alınmaması iptal davasının suistimal edilmesine maruz bırakabilir. Bu sebeple her ne kadar dava şartı olmasa da teminat kararı

⁵⁸¹ Alkan, s. 96.

⁵⁸² Çamoğlu, s. 235 – 236; Alkan, s. 231; Türk, s. 218; Okyar, s. 106.

⁵⁸³ Çamoğlu, s. 237; Alkan, s. 231 – 232; Türk, s. 219.

⁵⁸⁴ Çamoğlu, s. 238; Türk, s. 220.

verilmiş olması halinde bu husus davacılar tarafından yerine getirilmiyorsa dava usulden reddedilmelidir⁵⁸⁵.

2.7. İPTAL DAVASINDA YARGILAMA HARÇ VE GİDERLERİ

Yargısal faaliyetlerin sürdürülmesi için ödenmesi gereken giderlere, yargılama giderleri denir⁵⁸⁶. Yargılama giderleri başlıklı HMK m. 323 ile yargılama giderlerinin kapsamı belirlenmiştir. Öğretinin aksine kanun koyucu yargılama giderlerini üst başlık olarak düzenlemiş olup harçları da bu başlık altında saymıştır⁵⁸⁷. Çalışmamız daha kolay incelenebilmesi ve konu kapsamında uzaklaşmamak için yargılama harçları, yargılama

⁵⁸⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 311; **Ergün**, s. 641; **Korkut**, s. 189; **Alkan**, s. 232; **Türk**, s. 221; Teminat mahkemenin belirtmiş olduğu süre içerisinde yatırılmazsa dava reddedilir. Aynı yönde yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2021/6494 K. 2023/1879 T. 28.3.2023; 11. HD., E. 2022/1713 K. 2023/5408 T. 28.9.2023, “Davacılar vekili istinaf dilekçesinde özetle; teminat ödenmesine verilen ara karar nedeniyle adli yardım talebinde bulunulduğunu, Kayseri 2. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından adli yardım taleplerinin, dosyada yeterli belge bulunmadığı ve ayrıca davacıların kendilerini vekil ile temsil ettirmeleri, vekalet ücreti ödeyebilecek durumda olduklarının anlaşıldığı gerekçesi ile reddedildiğini, adli yardım talebinin reddine ilişkin karara itiraz edildiğini, itirazın da reddedildiğini, ret gerekçelerinin hukuka aykırı olduğunu, davacıların tüm malvarlıklarına el konulduğuna dair mahkeme kararlarının sunulduğunu, 6102 sayılı Kanun’un 448 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca davacılaran teminat gösterilmesine karar verilebilmesi için öncelikle davalı şirketin muhtemel zararını ortaya koyması gerektiğini, davalı şirketin muhtemel zararı bulunmuyor ise veya bu yönde bir iddiada bulunulmamış ise mahkemece davacılaran teminat gösterilmesinin istenilmesinin mümkün olmadığını, teminatın ön şarta bağlı olduğunu, davalı şirketin ise ne cevap dilekçesinde ne de yargılama aşamasında hiçbir zaman muhtemel zarara uğrayacağını iddia etmediğini, sadece teminat gösterilmesi talebinde bulunduğunu, talep edilen teminat tutarının davacıların paylarına orantılı olması gerektiğini, tüm davacıları aynı tutardaki teminattan sorumlu tutmasının adil yargılanma hakkı ile adalete ulaşma hakkının açıkça ihlali niteliğinde olduğunu düşündüklerini, davacılaran teminat talep edilmesinin hukuken hatalı olup, teminat talep ediliyor olsa dahi adli yardım talebinin kabul edilerek yargılamaya devam edilmesi gerektiğini belirterek istinaf talebinde bulunmuştur. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile dosya kapsamında toplanan deliller, İlk Derece Mahkemesinin olay nitelendirilmesi ve gerekçesi nazara alındığında; adli yardım talebinin reddine ilişkin kararlara karşı itiraz mercinin verdiği kararların kesin nitelikte olması nedeniyle inceleme konusu yapılamayacak olup asıl talep yönünden yapılan incelemede ise 6102 sayılı Kanun’un 448 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında davacının davalı şirketin muhtemel zararlarını karşılayacak bir teminat gösterilmesinin mahkemece talep edilmesine rağmen belirtilen kesin sürede teminat gösterilmesine ilişkin kararın yerine getirilmemesi nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verildiği anlaşıldığından verilen kararda yazılı açıklamalara, yasal sebep ve gerekçelere göre istinaf edilen kararda usul, yasa ve dosya kapsamı yönlerinden bir isabetsizlik ve aykırılık bulunmadığı, bu nedenlerle davacıların istinaf sebeplerinin yerinde olmadığı, kararın hukuka uygun olduğu gerekçesiyle davacılar vekilinin istinaf talebinin esastan reddine karar verilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁵⁸⁶ **Pekcanitez / Atalay / Özkes**, s. 557; **Budak / Karaaslan**, s. 359; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 681; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 558; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 765; **Ulukapı**, Usul, s. 398; **Başözen**, Usul, s. 413; **Kuru**, Usul, s. 811.

⁵⁸⁷ **Budak / Karaaslan**, s. 359; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 765.

giderleri ve avukatlık vekalet ücreti olmak üzere üç başlık altında incelemenin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

2.7.1. Yargılama Harçları

Yargılama harçları, mahkemelerin verdiği hizmet karşılığında aldıkları paraya harç denir. Diğer bir deyişle devletin mahkemelerinden yararlanan kişilerin makbuz karşılığında ödedikleri paraya denir⁵⁸⁸. Harçlar tutarları belirlenirken kişilerin adalet ve hak arama özgürlüklerini engellenmemelidir. Zira toplumun ekonomik gerçeklerinden ayrı düzenlenen miktarlar hak talebinde bulunan kişileri zor durumda bırakır⁵⁸⁹.

Harçlar ancak kanunla düzenlenebilir, değiştirilebilir veya kaldırılabilir. Zira Anayasa m. 73/3'e göre, "*Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.*" Kanun koyucu ilgili harçları, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nda belirtmiştir. Kanunda birçok harç çeşidi düzenlenmiştir. Ancak biz iptal davası kapsamında incelenmesi gereken "*başvurma*", "*celse*", "*karar ve ilam*" harçlarını inceleyeceğiz⁵⁹⁰.

2.7.2.1. Başvurma Harcı

İptal davasının açılması sırasında peşin olarak ödenen paraya başvurma harcı denir⁵⁹¹. Başvurma harcı davanın değerine göre değil maktu olarak belirlenir. Başvurma harcını iptal davasını açmak isteyen davacı yatırır. Bu miktar ilgili sene için Harçlar Kanunu 1 sayılı Tarife ile belirlenir⁵⁹².

⁵⁸⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 558; Tanrıver, Cilt 1, s. 1207; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 682; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 559; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 765; Ulukapı, Usul, s. 399; Başözen, Usul, s. 413.

⁵⁸⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 557; Tanrıver, Cilt 1, s. 1207; Budak / Karaaslan, s. 360; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 558; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 765; Ulukapı, Usul, s. 398; Başözen, Usul, s. 413.

⁵⁹⁰ Türk, s. 231 – 234.

⁵⁹¹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 558; Tanrıver, Cilt 1, s. 1208; Budak / Karaaslan, s. 360; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 682; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 561; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 766; Ulukapı, Usul, s. 399; Başözen, Usul, s. 413.

⁵⁹² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 558; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 682; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 561; Ulukapı, Usul, s. 399; Başözen, Usul, s. 413; Harçlar Kanunu 1 sayılı tarifeye göre, Asliye Ticaret Mahkemelerinde 2024 yılı için ödenecek başvurma harcı 427,60 TL olarak belirlenmiştir.

2.7.2.2. Karar ve İlam Harcı

İptal davası kapsamında incelenecek diğer bir harç ise karar ve ilam harcıdır. Karar ve ilam harcı, maktu ve nispi olmak üzere ikiye ayrılır. Maktu karar ve ilam harcı, konusu parayla değerlendirilmeyen davalardan alınan harçtır. Bu tür davalara, boşanma davası örnek olarak verilebilir⁵⁹³. Konusu parayla değerlendirilebilen davalarda ise nispi karar ve ilam harcı alınır⁵⁹⁴. Özetle dava konusunun parayla ölçülebilen bir değer olması durumunda alınacak harç nispidir. Harçlar Kanunu 1 sayılı Tarife'ye göre nispi karar ve ilam harcı ölçülen dava değerinin binde 68,31'i olarak belirtilmiştir⁵⁹⁵. Ancak bu oransal işlemin sonucunda ortaya çıkan miktar maktu karar ve ilam harcından az olamaz⁵⁹⁶. Eğer dava konusu parayla ölçülemeyen bir değer ise alınacak harç maktu olacaktır. Bu miktarda ilgili sene için Harçlar Kanunu 1 sayılı Tarife ile belirlenir⁵⁹⁷.

İptal davası kapsamında hangi harç türünün uygulanacağı hususunda görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Öğretideki bir görüş, iptal davasının konusunun par ile değerlendirilebilir olduğunu ifade etmektedir. Bu sebeple iptal davası için ödenecek harcın nispi olması gerektiğini savunmuşlardır. Bu görüşü savunan yazarlar iptal davası sonucunda elde edilecek menfaatinin maddi olarak belirlenebileceğini ifade etmişlerdir⁵⁹⁸. Ancak bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira genel kurul kararlarının hepsinin maddi değeri olduğunu ifade etmek doğru olmayacaktır. Örneğin şirket organlarının üyelerini seçmek için alınan kararların maddi bir karşılığı yoktur. Ayrıca her uyuşmazlıkta menfaat sonucunun maddi değerini hesaplamak yargılamayı geciktireceği gibi iş yükünü de artıracaktır. Bu sebeple karar ve ilam harcını nispi olarak alınması

⁵⁹³ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 558; Tanrıver, Cilt 1, s. 1208 – 1209; Budak / Karaaslan, s. 360; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 683; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 561; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 766; Ulukapı, Usul, s. 399 – 400; Başözen, Usul, s. 413.

⁵⁹⁴ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 558; Tanrıver, Cilt 1, s. 1208 – 1209; Budak / Karaaslan, s. 360; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 683; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 559; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 766.

⁵⁹⁵ Harçlar Kanunu 1 sayılı tarifeye göre, Asliye Ticaret Mahkemelerinde 2024 yılı için ödenecek nispi karar ve ilam harcı, ölçülen değerinin binde 68,31 olarak belirlenmiştir.

⁵⁹⁶ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 558; Tanrıver, Cilt 1, s. 1208 – 1209; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 559; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 766.

⁵⁹⁷ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 558; Tanrıver, Cilt 1, s. 1208 – 1209; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 559; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 766; Harçlar Kanunu 1 sayılı tarifeye göre, Asliye Ticaret Mahkemelerinde 2024 yılı için ödenecek maktu karar ve ilam harcı 427, 60 TL olarak belirlenmiştir.

⁵⁹⁸ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 330.

gerektiğini savunan yazarlara katılmak mümkün değildir. Öğretide bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise, iptal davasının konusu parayla değerlendirilemez. Karar ve ilam harcının maktu olarak belirlenmesi halinde karışıklıkların engellenmesi ve iş yükünün azaltılacağı görülmektedir. Yine maktu olduğu için hesaplamada sorunlar yaşanması düşük olduğundan yargılamadaki süre de kısılacaktır. Bu sebeple ödenmesi gereken harç maktu harç olmalıdır⁵⁹⁹. Uygulamada iptal davası için maktu karar ve ilam harcının alındığı görülmektedir⁶⁰⁰.

2.7.2.3. Celse Harcı

Celse harcı, Harçlar Kanunu m. 12’de düzenlenmiştir. Harçlar Kanunu m. 12/1’e göre, “*Hukuk ve ticaret mahkemelerinde celse harcı, muhakeme tarafların talep ve muvafakatleri üzerine talik edilmiş ise taraflardan ve evvelce yapılması mümkün olan bir*

⁵⁹⁹ İmregün, s. 144; Alper, s. 81; Alkan, s. 227; Türk, s. 232;

⁶⁰⁰ İstanbul BAM, 17. HD., E. 2018/1556 K. 2021/724 T. 10.6.2021; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2018/362 K. 2018/1053 T. 11.10.2018; Konya BAM, 6. HD., E. 2021/1808 K. 2021/2337 T. 2.12.2021; İstanbul BAM, 12. HD., E. 2020/6 K. 2022/1201 T. 15.9.2022, “*Yukarıda açıklanan nedenlerle: Davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İstanbul Anadolu 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2014/489 Esas, 2019/472 karar sayılı, 29.05.2019 tarihli kararının, HMK'nun 353(1)b-2 maddesi gereğince KALDIRILMASINA; "Asıl dava yönünden; Davalı ... yönünden açılan davanın pasif husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine, Davalı ... Ltd. Şti yönünden açılan davanın sübut bulmadığından reddine, Alınması gereken 80,70-TL maktu karar ve ilam harcından 21,15-TL peşin harcın mahsubu ile bakiye 59,55- TL harcın davacıdan tahsili ile hazineye ödenmesine, Davalılar ... ve ... Ltd. Şti. davada kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden karar tarihindeki AAÜT gereği hesaplanan 2.725-TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine, Davacının yaptığı yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına, Davalılar tarafından yapılan 104,20-TL yargı giderinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine, Birleşen İstanbul Anadolu 9. ATM'nin 2013/594 esas sayılı dava yönünden; Davalılar ..., ... ve ... yönünden açılan davanın pasif husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine, Davalı ... İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti yönünden açılan davanın kabulüne, Davalı şirketin 22.10.2012 tarihli ortaklar kurulunda alınan pay devrine ilişkin ortaklar kurulu kararının iptaline, Alınması gereken 80,70-TL maktu karar ve ilam harcından, peşin alınan 21,15-TL harcın mahsubu ile bakiye 59,55 TL harcın davalı ... İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti'nden tahsili ile hazineye gelir kaydına, Davacı kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden karar tarihindeki AAÜT gereği hesaplanan 9.200-TL maktu vekalet ücretinin davalı ... İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti'nden alınarak davacıya verilmesine, Davalı ... davada kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden karar tarihindeki AAÜT gereği hesaplanan 2.725-TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine, Davacı tarafından yapılan 1.300-TL yargı giderinin davalı ... İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti'nden alınarak davacıya verilmesine, Davalı ... tarafından yapılan 32-TL yargı giderinin davacıdan alınarak bu davalıya verilmesine, Bakiye gider avanslarının karar kesinleştiğinde yatıran tarafa iadesine,” Davacı tarafından yatırılan toplam 88,80-TL peşin istinaf karar harcının isteği halinde kendisine iadesine, İstinaf yoluna başvuran davacı tarafından yapılan 68,80-TL istinaf yargı giderinin davalı ... İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti'nden alınarak davacıya verilmesine, Gereğeli kararın bir örneğinin taraf vekillerine tebliğine, HMK 'nun 361/1. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabileceğine, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oy birliğiyle karar verildi.” (www.lexpera.com.tr)*

işlemin yapılmamış olmasından dolayı talik edilmişse, talike sebebiyet veren taraftan alınır.” İlgili maddede görüldüğü üzere ertelenmeye sebep olan taraftan celse harcı alınır⁶⁰¹. Eğer bu celse ertelemeye taraf vekilleri sebep olmuşsa bu harç sebep olan vekilden alınır. Zira Harçlar Kanunu 12/2’ye göre, “Her iki halde talike vekiller sebebiyet vermişse celse harcı vekillere yüklenir.” denilmiştir⁶⁰².

Harçlar Kanunu 1 sayılı Tarifeye göre, sulh mahkemelerinin görevli olduğu uyuşmazlıklarda belli bir değer yoksa maktu celse harcı alınır⁶⁰³. Yine aynı tarifeye göre, asliye mahkemelerinin görevli olduğu uyuşmazlıklarda belli bir değer yoksa nispi celse harcı alınacağı belirtilmiştir⁶⁰⁴. Kanun koyucunun iki farklı düzenleme ile ne amaçladığı anlaşılacağı gibi yukarıda⁶⁰⁵ açıkladığımız sebeplerde doğrultusunda celse harcının maktu olması gerektiği kanaatindeyiz.

2.7.2. Yargılama Giderleri

Bir uyuşmazlığın çözümü boyunca yapılması gereken işlemler vardır. Bu işlemler uyuşmazlığın çözümü için zorunlu olan iş ve hizmetleri için ödenir. Ödenmesi gereken bu tutarlar yargılama gideri veya yargılama masrafları denir⁶⁰⁶. HMK m. 323⁶⁰⁷’te

⁶⁰¹ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 559; Tanrıver, Cilt 1, s. 1210; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 683.

⁶⁰² Tanrıver, Cilt 1, s. 1210; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 683; Ulukapı, Usul, s. 399.

⁶⁰³ Harçlar Kanunu 1 sayılı tarifeye göre, Sulh Mahkemelerinde 2024 yılı için ödenecek maktu celse harcı 240,50 TL olarak belirlenmiştir.

⁶⁰⁴ Tanrıver, Cilt 1, s. 1210; Ulukapı, Usul, s. 399; Harçlar Kanunu 1 sayılı tarifeye göre, Asliye Ticaret Mahkemelerinde 2024 yılı için ödenecek nispi celse harcı, 427,60 TL’den az olmamak üzere ölçülen değer binde 68,31’i olarak belirlenmiştir.

⁶⁰⁵ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 2.7.2.2. numaralı başlık.

⁶⁰⁶ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 559; Tanrıver, Cilt 1, s. 1210; Budak / Karaaslan, s. 359 – 360; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 681, 685 – 686; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 562; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 769; Ulukapı, Usul, s. 400 – 401; Başözen, Usul, s. 414.

⁶⁰⁷ HMK m. 323’e göre, “Yargılama giderleri şunlardır: a) Başvurma, karar ve ilam harçları. b) Davaya nedeniyle yapılan tebliğ ve posta giderleri. c) Dosya ve sair evrak giderleri. ç) Geçici hukuki koruma tedbirleri ve protesto, ihbar, ihtarname ve vekâletname düzenlenmesine ilişkin giderler. d) Keşif giderleri. e) Tanık ile bilirkişiye ödenen ücret ve giderler. f) Resmî dairelerden alınan belgeler için ödenen harç, vergi, ücret ve sair giderler. g) Vekil ile takip edilmeyen davalarda tarafların hazır buldukları günlere ait gündelik, seyahat ve konaklama giderlerine karşılık hâkimin takdir edeceği miktar; vekili bulunduğu hâlde mahkemece bizzat dinlenmek, isticvap olunmak veya yemin etmek üzere çağrılan taraf için takdir edilecek gündelik, yol ve konaklama giderleri. ğ) Vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekâlet ücreti. h) Yargılama sırasında yapılan diğer giderler.”

sayılmıştır. Örneğin yargılama sırasında bilirkişiye ödenecek masraflar, dosya evrak masrafları, tebligat masrafları yargılama gideri olarak ödenir⁶⁰⁸.

2.7.3. Avukatlık Vekalet Ücreti

Avukat ile müvekkil arasındaki ilişkiye vekalet ilişkisi denir. Avukat bu vekalet ilişkisi neticesinde ücrete hak kazanır. Bu ücrete avukatlık vekalet ücreti denir. Avukatlık Kanunu m. 164 avukatlık ücretini, “*Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder.*” şeklinde tanımlamıştır⁶⁰⁹. Avukatlık vekalet ücreti iki türlü olabilir. Bunlardan ilki müvekkil ile vekil arasındaki vekalet ücreti şeklinde olabilir. Diğerisi ise avukatlık mesleği sonucu davayı kaybeden tarafın karşı avukata ödediği ücret şeklinde olabilir⁶¹⁰. Biz konu kapsamında davayı kaybeden tarafın kazanan tarafın vekili olan avukata ödenen ücreti inceleyeceğiz.

Avukatlık vekalet ücreti, maktu ve nispi olarak Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenir. İptal davası için yukarıda yaptığımız açıklamalarda harç ve giderlerin maktu olarak ödenmesi gerektiğini ifade etmiştik. Aynı nedenlerden dolayı iptal davası sonucu avukatlık vekalet ücretinin maktu hesaplanması gerektiği kanaatindeyiz⁶¹¹. Uygulamada da durum bu doğrultudadır⁶¹².

2.7.4. Yargılama Harç ve Giderlerinin Ödenmemesi

HMK m. 120/1’e göre, “*Davacı, yargılama harçları ile her yıl Adalet Bakanlığınca çıkarılacak gider avansı tarifesinde belirlenecek olan tutarı, dava açarken mahkeme veznesine yatırmak zorundadır.*” Görüldüğü üzere kanun koyucu davanın

⁶⁰⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 559; Tanrıver, Cilt 1, s. 1211; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 681, 685 – 686; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 563; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 769 – 770; Ulukapı, Usul, s. 400 – 401; Başözen, Usul, s. 414.

⁶⁰⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 559 – 560; Tanrıver, Cilt 1, s. 1214; Budak / Karaaslan, s. 363; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 563 – 564; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 776 – 777; Ulukapı, Usul, s. 409, 416; Başözen, Usul, s. 415 – 416.

⁶¹⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 561 – 562; Tanrıver, Cilt 1, s. 1214 – 1215; Budak / Karaaslan, s. 363; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 563 – 564; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 776 – 779.

⁶¹¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 333; Türk, s. 236; Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 2.7.2.2. numaralı başlık.

⁶¹² Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre Asliye Ticaret Mahkemelerinde 2024 yılı için ödenecek maktu vekalet ücreti 17.900 TL olarak belirlenmiştir.

açılması sırasında harç ve giderlerinde yatırılması gerektiğini ifade etmiştir⁶¹³. Ayrıca kanun koyucu HMK m. 120/2’de avansın yeterli olmadığı durumlarda iki haftalık kesin sürenin verileceği ifade edilmiştir⁶¹⁴. Yine Harçlar Kanunu m. 32’ye göre, “*Yargı işlemlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe müteakip işlemler yapılmaz. Ancak ilgilisi tarafından ödenmeyen harçları diğer taraf öderse işleme devam olunmakla beraber bu para muhakeme neticesinde ayrıca bir isteğe hacet kalmaksızın hükümde nazara alınır.*” Hem Harçlar Kanunu hem de HMK dikkate alındığında avansların dava açılırken alınması gerektiği ve avansın yatırıldıktan sonra diğer işlemlere geçileceği açıkça ifade edilmiştir⁶¹⁵. Bu sebeple davanın açılırken başvurma harcının ödenmesi gerekir. Yine yargılama giderlerinin de dava açıldığı sırada mahkeme veznesine yatırılması gerekir. Eğer dava harçları ve giderleri yatırılmazsa dava açılmamış sayılır⁶¹⁶.

Celse harcı özelinde değerlendirme yapacak olursak, yatırılmadığı hallerde dava açılmamış sayılmaz. Zira kanun koyucu celse harcı bakımından özel bir düzenleme yapmıştır. Harçlar Kanunu m. 12/3’e göre, “*Vekil veya taraflara yüklenen celse harcı müteakip iki celsede ödenmezse bir misli fazlasıyla alınır. Ödenmediği takdirde harcın bu miktar üzerinden tahsili için Maliyeye tezkere yazılmasına karar verilir.*” denilmiştir. Bu sebeple celse harcının yatırılmadığı durumlarda dava açılmamış sayılmaz⁶¹⁷.

2.7.5. Yargılama Harç ve Giderlerinden Sorumluluk

Yargılama harç ve giderlerinin kime ait olacağı HMK m. 326’da düzenlenmiştir. HMK m. 326’ya göre, “*Kanunda yazılı hâller dışında, yargılama giderlerinin, aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verilir. Davada iki taraftan her biri kısmen haklı çıkarsa, mahkeme, yargılama giderlerini tarafların haklılık oranına göre paylaşır. Aleyhine hüküm verilenler birden fazla ise mahkeme yargılama giderlerini, bunlar arasında paylaşırabileceği gibi, müteselsilen sorumlu tutulmalarına da karar verebilir.*” Görüldü üzere yargılama harç ve giderleri yargılama sonucu haklı çıkma oranına göre

⁶¹³ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 563 – 564; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 685.

⁶¹⁴ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 563 – 564; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 685.

⁶¹⁵ Türk, s. 235.

⁶¹⁶ Türk, s. 235.

⁶¹⁷ Tanrıver, Cilt 1, s. 1210; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 688; Türk, s. 235.

belirlenir. Haklı çıkan tarafın önceden ödemiş olduğu harç ve giderlerde haksız çıkan tarafça ödenir. Yargılama harç ve giderlerine ilişkin taksimi, hâkim resen hükmeder⁶¹⁸.

3. İPTAL DAVASINDA YARGILAMA ÖZELLİKLERİ

3.1. İPTAL DAVASININ İLANI

TTK m. 448/1'e göre, "Yönetim kurulu iptal veya butlan davasının açıldığını ve duruşma gününü usulüne uygun olarak ilan eder ve şirketin internet sitesine koyar." Kanun koyucu ilgili madde ile iptal davasının ilgililerine ilan edilmesini istemiştir. Zira iptal davası sadece tarafları değil diğer üçüncü kişiler için de önem arz edebilir. Bu sebeple internet sitesine konulan ilan ile ilgililerin davadan bilgi sahibi olması sağlanır⁶¹⁹. Aynı zamanda ilan ile ilgililerin davaya müdahil olması da kolaylaşır⁶²⁰.

Kanun koyucu TTK m. 448 ile iptal davasının açıldığını usulüne uygun bir şekilde ilan eder. Bu ilanın yapılmaması veya internet sitesine konulmaması halinde bir yaptırım öngörülmemiştir⁶²¹. Ancak iptal davasının ilanından yönetim kurulu sorumludur. Yönetim kurulun da TTK m. 553 kapsamında sorumluluğu bulunur. Bu sebeple ilanın

⁶¹⁸ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 564; Tanrıver, Cilt 1, s. 1217; Budak / Karaaslan, s. 362; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 567 – 568; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 771; Ulukapı, Usul, s. 403 – 404; Başözen, Usul, s. 414 – 415.

⁶¹⁹ Pulaşlı, Cilt 1, s. 1131; Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 315 – 316; Ergün, s. 639; İmregün, s. 144; Yıldız, s. 154; Korkut, s. 188; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 236; Dalay Ülgen, s. 206; Alkan, s. 227; Türk, s. 207; Alhan, s. 95; Aynı doğrultu da yargı kararı için, Bkz: İstanbul BAM, 14. HD., E. 2021/276 K. 2021/336 T. 18.3.2021, "Uyuşmazlık, hukuki niteliği itibariyle, TTK'nın 445-447 vd. maddeleri uyarınca şirket genel kurul kararlarının butlanının tespiti ve iptali istemli açılan dava içinde TTK'nın 449 ve HMK'nın 389 vd. maddeleri uyarınca ihtiyati tedbir istemine ilişkindir. Davacı vekili, TTK'nın 449. maddesi uyarınca davaya konu 6'nolu kararın yürürlüğünün durdurulmasını ve TTK'nın 448. maddesi uyarınca dava açıldığının ve duruşma gününün şirket internet sitesinden yayınlanması talep etmiş, mahkemece 12.11.2020 tarihli ara karar ile 6'nolu kararın yürütülmesinin tedbiren durdurulması talebi reddedilmiş, dava açıldığının ve duruşma gününün şirket İnternet sitesinden yayınlanması talebi teminatsız kabul edilmiştir. Davalı vekilinin ihtiyati tedbir kararına itirazı üzerine mahkemece yazılı gerekçe ile 09.12.2020 tarihli karar ile, itirazın kısmen kabulüne, teminata yönelik itirazın kabulü ile teminat olarak davacı yanın hisselerine davalı şirket lehine rehin konulmasına karar verilmiş, bu karara karşı davalı vekili tarafından, 6'nolu karara ilişkin tedbir talebinin reddi kararına karşı davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur." (www.lexpera.com.tr)

⁶²⁰ Pulaşlı, Cilt 1, s. 1131; Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 316 – 317; Ergün, s. 639; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 236; Alhan, s. 227; Türk, s. 207; Alhan, s. 95.

⁶²¹ Pulaşlı, Cilt 1, s. 1131; Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 316 – 317; İmregün, s. 144; Üçışık / Çelik, s. 371; Alkan, s. 227; Türk, s. 209.

yapılmaması halinde yönetim kurulunun hukuki sorumluluğuna gidilebilir. Ancak bu sorumluluğa gidilmesi veya ilanın yapılmaması iptal davasına etki etmez⁶²². Ayrıca TTK m. 562/12’de internet sitesi açmak zorunda olan anonim şirketlerin bu yükümlülüklerini yerine getirmemesinin yaptırımını düzenlenmiştir. TTK m. 562/12’ye aykırı olarak konulması gereken bir içeriği koymayan yönetim kurulunun yüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı ifade edilmiştir⁶²³. Hatta yönetim kurulu davacı sıfatına sahip olsa bile açılan davanın ilanı edilmesi gerekir. Aksi halde bu durumda bile sorumlulukları doğabilir. Özetle iptal davasının ilan edilmemesi iptal davasına engel teşkil etmez. Ancak yönetim kurulunun görevlerinden dolayı sorumlulukları doğacaktır⁶²⁴.

TTK m. 448/1’e göre, iptal davasının açıldığı ve duruşma günü usulüne uygun ilan edilir. Kanun koyucunun “*usulüne uygun*” ibaresinin esas sözleşmenin içeriğini düzenleyen TTK m. 339’a atıf yaptığı görülmektedir. Zira esas sözleşme ile şirkete ait ilanların nasıl yapılacağı düzenlenmiştir. Bu sebeple iptal davasının açıldığı ve duruşma günü esas sözleşmede belirlendiği şekilde ilan edilmelidir. Bu ilanda iptal davasının tarafları, görevli ve yetkili mahkemenin ismi, hangi karara karşı iptal davasının açıldığı, duruşma günü ve saati açıkça belirtilmelidir⁶²⁵. Ayrıca ilan hem esas sözleşmeye uygun şekilde hem de Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nde de yayınlanması gerekir⁶²⁶.

İlanın ne zaman yapılması gerektiği tartışmalıdır. Öğretideki bir görüşe göre, iptal dava dilekçesinin şirkete tebliğinden itibaren en geç duruşma gününden önce ilanın yapılması gerekmektedir⁶²⁷. Öğretide bizim de katıldığımız görüşe göre ise, kanun koyucunun TTK m. 448/1 ile amacının iptal davasından üçüncü kişilerin de haberdar olmasıdır. Bu sebeple dava dilekçesinin şirkete tebliğinden itibaren derhal ilan edilmesi

⁶²² **Pulaşlı**, Cilt 1, s. 1131; **Şener**, Ortaklıklar, s. 541; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 316 – 317; **İmregün**, s. 144; **Yıldız**, s. 155; **Üçışık / Çelik**, s. 371; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 239; **Alkan**, s. 227; **Türk**, s. 209; **Dalay Ülgen**, s. 206; **Çevik** Orhan Nuri, Anonim Şirketler, 4. Baskı, Ankara 2002, s. 209.

⁶²³ TTK m. 562/12’ye göre, “1524’üncü maddede öngörülen internet sitesini oluşturmayan şirketlerin yönetim organı üyeleri, yüz günden üç yüz güne kadar adli para cezasıyla ve aynı madde uyarınca internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayan bu fıkra da sayılan failler yüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.”

⁶²⁴ **Pulaşlı**, Cilt 1, s. 1131; **Şener**, Ortaklıklar, s. 541; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 316 – 317; **İmregün**, s. 144; **Yıldız**, s. 155; **Üçışık / Çelik**, s. 371; **Çevik**, s. 657; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 239; **Alkan**, s. 227; **Türk**, s. 209; **Dalay Ülgen**, s. 206.

⁶²⁵ **İmregün**, s. 144; **Çevik**, s. 657; **Alkan**, s. 228; **Türk**, s. 208.

⁶²⁶ **Pulaşlı**, Cilt 1, s. 1131; **Bozkurt**, s. 386; **Moroğlu**, s. 315 – 317.

⁶²⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 315 – 317; **Türk**, s. 208.

gerektiğini ifade edilmektedir. Ayrıca bu görüşü savunan yazarlara göre, sadece ilk duruşma gününün değil ileri ki tarihlerde yapılacak duruşma günlerinin de ilan edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir⁶²⁸.

SerPK m. 15/1⁶²⁹'e dayanılarak SPK tarafından çıkarılan II – 15.2 Payları Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıklara İlişkin Özel Durumlar Tebliği m. 5/1-1'ya⁶³⁰ göre, genel kurul kararları aleyhine açılan davaların kamuya açıklanması zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Genel kurul kararları aleyhine açılan iptal davası ilgili Tebliğ m. 7/1⁶³¹ doğrultusunda iptal davasının açılmasıyla veya açıldığının öğrenilmesinden itibaren beş gün içinde SPK'ya bildirilmelidir. Kurula ulaştırılan durum SPK tarafından kurul internet sitesinden ilan edilir. Görüldüğü üzere borsada işlem görmeyen halka açık anonim şirketlerde iptal davasının açılmasıyla birlikte iki farklı ilan mevcuttur. Bunlarda ilki TTK m. 448/1 kapsamında yapılan ilandır. İkinci ilan ise iptal davasının açıldığının SPK'ya bildirilmesidir. Bu bildirim akabinde SPK, Kurum internet sitesinde ilanı yayınlamıştır⁶³².

3.2. İPTAL DAVALARININ BİRLEŞTİRİLMESİ VE 3 AYLIK BEKLEME SÜRESİ

3.2.1. İptal Davalarının Birleştirilerek Görülmesi

İptal davalarının birleştirilerek görülmesi hususuna geçmeden önce davaların birleştirilmesi konusuna değinmekte fayda görüyoruz. HMK m. 166'ya göre, “*Aynı yargı*

⁶²⁸ Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 238; Alkan, s. 228.

⁶²⁹ SerPK m. 15/1'e göre, “*Sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgi, olay ve gelişmeler, ihraççılarca veya ilgili taraflarca kamuya açıklanır.*”

⁶³⁰ II – 15.2 Payları Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıklara İlişkin Özel Durumlar Tebliği m. 5/1-1'e göre, “*Bu maddede belirtilen özel durumların gerçekleşmesi halinde, bu Tebliğde belirtilen esaslar çerçevesinde kamuya açıklama yapılır. Yapılacak açıklamalar aşağıda belirtilen durumlarla sınırlı olmayıp, ortaklık paylarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek her türlü bilginin bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde kamuya açıklanması zorunludur... ı) Ortaklığın yönetim kurulu üyelerinin genel kurul tarafından ibra edilmemesi veya genel kurul kararı ile aleyhlerine sorumluluk davası açılması, genel kurul veya yönetim kurulu kararları aleyhine dava açılması ve bu davalara ilişkin mahkeme kararlarının kesinleşmesi.*”

⁶³¹ II – 15.2 Payları Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıklara İlişkin Özel Durumlar Tebliği m. 7/1'e göre, “*5'inci maddede belirtilen özel durumlar veya özel durumlardaki değişiklikler hakkında, söz konusu hususların ortaya çıktığı veya öğrenildiği tarihten itibaren beş iş günü içinde Kurula bir açıklamanın ulaştırılması zorunludur.*”

⁶³² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 316 – 318; Türk, s. 209 – 210.

çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilebilir. Birleştirme kararı, ikinci davanın açıldığı mahkemeye verilir ve bu karar, diğer mahkemeyi bağlar.” HMK m. 166 kapsamında değinmemiz gereken ilk husus davalar arasında bağlantının bulunmasıdır. Bu madde ile birbirleri arasında bağlantı olan davaların birlikte görülebileceği öngörülmüştür. Bu sayede birden fazla yargılamanın önüne geçilir. Böylelikle usul ekonomisi ilkesine uyulmuş olur. Aynı zamanda birden fazla yargılama neticesinde çelişkili kararların alınması da engellenir⁶³³.

HMK m. 166 kapsamında değerlendirmemiz ikinci bir husus ise, aynı yargı ve farklı yargı çevresinde yapılacak değerlendirmelerdir. Eğer bağlantılı davalar aynı yargı çevresinde ise birleştirme, tarafların talebi üzerine yapılacağı gibi mahkeme tarafından resen de yapılabilir. Bağlantılı davalar farklı yargı çevresinde ise, bu durumda mahkeme resen birleştirme kararı veremez. Ancak tarafların talebi doğrultusunda birleştirme kararı verebilir⁶³⁴.

⁶³³ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 326; Tanrıver, Cilt 1, s. 821 – 822; Budak / Karaaslan, s. 251 – 253; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 460 – 461; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 366 – 367; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 569 – 570; Ulukapı, Usul, s. 304; Başözen, Usul, s. 313; Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 313 – 315; Alkan, s. 233; Türk, s. 212; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 16. HD., E. 2020/2721 K. 2020/3732 T. 30.9.2020; 16. HD., E. 2020/2672 K. 2020/3745 T. 30.9.2020; 16. HD., E. 2020/2588 K. 2020/3809 T. 30.9.2020; 16. HD., E. 2020/2557 K. 2020/3786 T. 30.9.2020; 1. HD., E. 2023/5492 K. 2023/6719 T. 23.11.2023, “Hal böyle olunca; Mahkemeye doğru sonuca ulaşılabilmesi için öncelikle usul ekonomisi ilkesi gereği aynı iddia ve savunmaların öne sürüldüğü 2018/234 Esas sayılı dava dosyası ile eldeki davanın usulen mümkün olması halinde birleştirilerek görülmesi gereği dikkate alınmalı, tarafların gösterdiği tüm deliller toplanarak mahallinde yöntemince yapılacak keşifte iddia ve savunmaya konu hususlar...latılmalı, yapılacak keşifte dinlenecek yerel bilirkişilerin taraflarla menfaat ya da husumet ilişkisi bulunmamasına özen gösterilmeli, bilirkişi beyanları arasında veya bu beyanlar ile kadastro tespit tutanağı ve anılan komisyon kararı arasında oluşabilecek çelişkiler yüzleştirme yapılmak suretiyle giderilmeli, gerekli görülürse tespit bilirkişilerinin beyanlarına da başvurulabileceği ve kadastro tutanağında atf yapılan ... 3. Noterliğinin 26.12.2008 tarih ve 17072 yevmiye numaralı muvafakatnamesinin incelenebileceği göz önünde bulundurulmalı ve toplanan delillerin sonucuna göre bir karar verilmelidir.” (www.lexpera.com.tr)

⁶³⁴ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 326; Tanrıver, Cilt 1, s. 823 – 824; Budak / Karaaslan, s. 251 – 253; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 462 – 463; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 370; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 570 – 572; Ulukapı, Usul, s. 305 – 306; Başözen, Usul, s. 313 – 314; Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 313 – 315; Yıldız, s. 155; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 247; Alkan, s. 233; Türk, s. 212; Dalay Ülgen, s. 212.

TTK m. 448/2'ye göre, "İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür." Madde hükmünden de anlaşıldığı üzere birden fazla iptal davasının var olması halinde bu davalar birleştirilerek görülür⁶³⁵. İlgili madde emredici niteliktedir. Bu sebeple birden fazla iptal davasının var olması halinde resen birleştirilir⁶³⁶. Birleştirme için aynı zamanda aynı kararlar için iptal davasının açılması yeterlidir. Zira TTK m. 448/2 arada bir bağlantı aramaya gerek olmadan aynı kararlar için iptal davası açılmasını yeterli bulmuştur. Ayrıca iptal sebeplerinin farklı olması veya farklı davacılar arasında açılması da davaların birleştirilmesine engel teşkil etmez. Zira burada aranan temel kural aynı kararlar için birden fazla iptal davası açılmasıdır⁶³⁷.

Aynı kararlar için birden fazla iptal davası açılması durumunda davalar arasında birleştirme kararı verileceğini ifade etmiştir. Ancak üzerinde durulması gereken diğer bir

⁶³⁵ Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 313 – 315; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 247; Alkan, s. 233; Türk, s. 212.

⁶³⁶ Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 313 – 315; Yıldız, s. 155; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 247; Alkan, s. 233; Türk, s. 212; Dalay Ülgen, s. 212.

⁶³⁷ Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 313 – 315; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 247; Alkan, s. 233; Türk, s. 212; Aynı doğrultuda yargı kararlar için, Bkz: İstanbul BAM, 13. HD., E. 2019/390 K. 2019/1616 T. 20.11.2019; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2019/1179 K. 2019/1660 T. 20.11.2019, "Davalı vekilinin Emredici TTK mad. 448/2 hükmü gereği dosyanın İstanbul 15. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2018/560 Esas sayılı dava dosyası ile birleştirme kararı verilmesi gerekirken talebin reddedilerek usul ve yasaya aykırı karar verildiğine yönelik istinaf sebebi incelendiğinde ;Dosya arasında uyap kayıtları bulunan İstanbul 15 ATM'nin 2018/560 E. sayılı dosyasının uyap sisteminden gönderilen kayıtları incelendiğinde; davacılar tarafından aynı davalı şirkete karşı 19/03/2018 tarihli 2017 yılı olağan genel kurul toplantısında alınan 5,8,9 numaralı kararların iptaline ilişkin 18/06/2018 tarihinde dava açıldığı ve 15/11/2018 tarihinde davanın kabulüne yönelik karar verildiği görülmüştür. Davalı tarafça her iki davanın birleştirilmesi talep edildiği halde, mahkemece 28/12/2018 tarihli duruşmanın ara kararı ile davalının birleştirme talebinin ve bekletici mesele yapılması talebinin reddine karar verildiği görülmüştür. 6102 Sayılı TTK. Nın 448/2 Maddesinde;"Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür," hükmü düzenlenmiştir. Yargıtay 11 Hukuk Dairesi'nin 15/10/2018 tarih ve 2017/504 Esas,2018/6319 Karar sayılı kararında kararında da belirtildiği üzere, 6102 Sayılı TTK. nın 448. maddenin 2. fıkrasında yer alan "Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür," hükmü uyarınca şirket genel kurul kararlarının iptali amacıyla birden fazla dava açılması halinde davaların birleştirilerek görülmesi gerekmektedir. Mahkemece, 6102 sayılı TTK'nın 448. maddesinin 2. fıkrası son cümlesi uyarınca değerlendirme yapıp dava dosyalarının birleştirilerek görülmesi gerekirken yasanın açık hükmüne aykırılık yapılması yerinde olmayıp davalı vekilinin istinaf sebebi yerinde görülmüştür. Sonuç itibarıyla, davalı vekilinin esasa yönelik istinaf sebepleri incelenmeksizin istinaf talebi yerinde görülmekle, yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda ilk derece mahkemesi kararının, HMK 353/1-a4 maddesi uyarınca kaldırılmasına, yukarıda belirtildiği şekilde işlem yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesi gerektiği kanaatine varılarak aşağıdaki hüküm kurulmuştur." (www.lexpera.com.tr)

husus ise, farklı kararlar için açılan iptal davalarının birleştirilip birleştirilemeyeceğidir. TTK m. 448/2 kapsamında aynı kararlar aleyhine iptal davaları birleştirilerek görülürken farklı kararlar için böyle bir usul öngörülmemiştir. Zira TTK m. 448/2 davalar arasında bir bağlantı görmemiştir. Bunun nedeni de aynı kararlarda bu yolun uygulanmasıdır. Ancak farklı kararlar için açılan iptal davalarının birleştirilmesi aradaki var olan bağlantının doğru nitelendirilememesine yol açabilir. Bu sebeple farklı kararlar için açılan iptal davaları TTK m. 448/2 kapsamında değerlendirilemez⁶³⁸. Ancak davaların birleştirilmesini düzenleyen HMK m. 166 vd. hükümleri gereğince şartların varlığı halinde birleştirme kararı verilebilir⁶³⁹.

İptal davası açıldıktan sonra var olan şirket merkezi farklı bir yargı çevresine taşınmış ve yine bu üç aylık süre içinde ikinci bir iptal davası açılmış olabilir. Bu durumda hangi mahkemenin birleştirme kararı vereceği öğretide tartışılmıştır. Bir görüşe göre, böyle bir durumda ilk davanın açıldığı mahkeme birleştirme kararı vermeli ve davaya ikinci yerde açılan mahkeme bakmalıdır⁶⁴⁰. Yargıtay'ın görüşü de bu doğrultudadır⁶⁴¹. Bizim de katıldığımız görüşe göre buradaki birleştirme usulünün HMK m. 166 kapsamında değerlendirilmesidir. Ayrıca merkezin farklı yargı çevresine taşınmış olduğu da göz önüne alındığında HMK m. 166/2'nin uygulanması daha doğru olacaktır. Bu sebeple birleştirme kararı ikinci mahkemeden istenecek ve dava ilk açılan mahkemede görülecektir⁶⁴².

⁶³⁸ **Bozkurt**, s. 386; **İmregün**, s. 144; **Yıldız**, s. 155; **Alper**, s. 77; **Üçışık / Çelik**, s. 371; **Alkan**, s. 234; **Türk**, s. 212; **Dalay Ülgen**, s. 212; **Karadoğan**, s. 109; **Teoman Ömer**, Anonim Ortaklıkta Aynı Genel Kurulda Alınan Birden Fazla Kararı İptal Ettirmek İsteyen Bir Pay Sahibinin Tek Bir İptal Davası Açmak Zorunda Olup Olmadığı Sorunu, Cilt 1 – 2, 2. Bası, İstanbul 2012; s. 1053.

⁶³⁹ **Bozkurt**, s. 386; **Teoman**, Pay Sahibi, s. 1053, **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 247; **Alkan**, s. 234; **Türk**, s. 213; **Dalay Ülgen**, s. 212.

⁶⁴⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 313 – 315; **Alkan**, s. 234 – 235.

⁶⁴¹ 11. HD., E. 1973/3860 K. 1973/3924 T. 16.10.1973, “*Davanın açıldığı tarihte şirket merkezi İzmir'de bulunduğu göre, üç aylık süre geçmeden şirket merkezi İstanbul'a nakledilmiş olsa bile TK'nın 381. Maddesinin 1. fıkrası hükmü gereğince davaya İzmir'de bakılması gerekir. Her ne kadar aynı maddede üç aylık hak düşürücü süresinin sona ermesinden önce duruşmaya başlanmayacağı ve birden fazla iptal davası açıldığı takdirde birleştirilerek görüleceği beyan edilmekte ise de bu hüküm birinci fıkrada yazılı yetki hükmünü bertaraf eder nitelikte değildir. Şirket merkezinin İstanbul'a naklinden sonra iptal davası açıldığı takdirde İzmir mahkemesinin birleştirme kararı vermesi gerekir.*” (**Moroğlu** Erdoğan / **Kendigelen** Abuzer, İçtihatlı Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 10. Bası, İstanbul 2014, s. 336 – 337)

⁶⁴² **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 248; **Türk**, s. 215.

TTK m. 448/2’de birden fazla açılan iptal davalarının birleştirileceği ifade edilmesine rağmen bu hükmün usuli yolları belirtilmemiştir. Bu sebeple birleştirme işleminin nasıl yapılacağını HMK m. 166’ya bakarak anlayabiliriz. HMK m. 166 vd. göre, davaların birleştirilmesi kararını ikinci mahkeme verir. İkinci davanın açıldığı mahkemenin verdiği birleştirme kararı kesindir. Birleştirme kararının verilmesinden sonra ilk davanın açıldığı mahkemeye dosya ve evraklar gönderilir. Davaların birleştirilme kararı, davaların birlikte karar verilmeleri anlamı taşımaz. Birleştirme kararı tüm davalara aynı mahkemenin bakacağı kararlaştırılmış olur. Ayrıca yargılama sonucu verilen kararlar her dosya için ayrı ayrı verilir⁶⁴³.

Aynı karar hakkında yokluğun veya butlanın tespiti davası ile iptal davası açılmışsa bu davaların TTK m. 448/2 hükmü gereğince birleştirilip birleştirilemeyeceği değerlendirilmelidir. Öğretideki bir görüşe göre, bu davalar TTK m. 448/2’ye göre birleştirilmelidir. Zira bir karar ya yoktur ya butlandır ya da iptal edilebilir. Sadece farklı hukuki nitelendirmeler vardır. Bu sebeple aynı karar için açılan tüm bu davalar TTK m. 448/2 gereğince birleştirilebilir⁶⁴⁴. Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre ise, TTK m. 448/2 hükmü birden fazla iptal davasının var olduğu durumda birleştirilebilir olduğunu ifade etmiştir. Kanun koyucunun lafzı gayet açıktır. Bu sebeple aynı karar için açılan tüm bu davalar bu görüşe göre birleştirilemez. Ancak bu davalar şartların varlığı halinde HMK m. 166 çerçevesinde birleştirilebilir. Eğer aranan şartların mevcut olmamasında dolayı birleştirme kararı verilmez ise, HMK m. 353 uyarınca kararın kaldırılmasına karar verilir⁶⁴⁵.

3.2.2. İptal Davasında Duruşmanın Başlayabilmesi Üç Aylık Bekleme Süresi

TTK m. 448/2’ye göre, “*İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür.*” İlgili hüküm emredici niteliktedir. Kanun koyucu iptal

⁶⁴³ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 326 – 327; Tanrıver, Cilt 1, s. 823 – 824; Budak / Karaaslan, s. 251 – 253; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 462 – 463; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 366 – 367; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 471 – 573; Ulukapı, Usul, s. 305 – 306; Başözen, Usul, s. 313 – 314; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 300 – 301; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 247; Alkan, s. 234, Türk, s. 213.

⁶⁴⁴ Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 248.

⁶⁴⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 313 – 315; Alkan, s. 235; Türk, s. 216.

davasında duruşmaya başlanması için üç aylık dava süresinin sonuna kadar beklenilmesini kararlaştırmıştır. Bu sayede diğer iptal davalarının açılması beklenecek ve diğer davalarla birleştirme yapılmasına zemin hazırlanacaktır⁶⁴⁶.

Taraflar aralarında TTK m. 448/2'ye aykırı bir sözleşme imzalamış olsalar bile bu sözleşmeler kesin hükümsüzdür. Zira TTK m. 448/2 emredici nitelikte bir hükümdür. Bu sebeple kendi aralarında anlaşmış olsalar bile yine duruşmanın başlaması için üç aylık bu süreyi beklemek zorundadırlar⁶⁴⁷. Taraflar bu üç aylık bekleme süresince başkaca bir iptal davasının açılmayacağını kanıtlayabilirler. Böyle bir durumda üç aylık sürenin yine de beklenip beklenmeyeceği hususunda öğretide görüş ayrılığı vardır. Bir görüşe göre, başkaca bir iptal davasının açılmayacağı açık olduğundan artık duruşmanın yapılabileceği ve üç aylık sürenin beklenmesine gerek olmadığı ifade edilmiştir⁶⁴⁸. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise, TTK m. 448/2 emredici bir hüküm olduğundan yine de bu sürenin beklenilmesi gerektiğinin daha doğru olacağıdır. Zira emredici bir usul kurulanın uygulanıp uygulanmaması kararı hâkime bırakılmamıştır. Bu sebeple taraflar üç aylık bekleme süresince iptal davasının açılmayacağı kanıtlamış olsalar bile bu süre beklenmelidir⁶⁴⁹.

3.3. İPTAL DAVASINDA GEÇİCİ HUKUKİ KORUMA

Nihai korunmanın sağlandığı ana kadar yargılamanın sıhhatini engelleyecek unsurları bertaraf etmeye yarayan yola, geçici hukuki koruma denir⁶⁵⁰. Geçici hukuki korumalar dava değildir. Davanın her iki tarafınca istenilebilen geçici nitelikteki bir korumadır⁶⁵¹. Geçici hukuki korumalar ihtiyati tedbiri delil tespiti ve ihtiyati haciz olarak

⁶⁴⁶ Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 312 – 313; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 246; Alkan, s. 232; Türk, s. 210; Dalay Ülgen, s. 212; Teoman Ömer, Limited Ortaklıklar Açısından TK m. 381, f. 3'teki Üç Aylık Sürenin Buyurucu Niteliği, 2. Bası, İstanbul 2012, s. 378.

⁶⁴⁷ Şener, Ortaklıklar, s. 541; Bozkurt, s. 386; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 312 – 313; Alkan, s. 232; Türk, s. 210.

⁶⁴⁸ İmregün, s. 145; Teoman, Limited, s. 380.

⁶⁴⁹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 312 – 313; Alkan, s. 232; Türk, s. 211.

⁶⁵⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 575 – 577; Tanrıver, Cilt 2, s. 211 – 212, 214; Budak / Karaaslan, s. 371; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 697 – 700; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 661; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 632 – 633; Ulukapı, Usul, s. 494; Başözen, Usul, s. 337.

⁶⁵¹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 575 – 577; Tanrıver, Cilt 2, s. 211 – 212, 214; Budak / Karaaslan, s. 371; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 697 – 700; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 661; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 632 – 633; Ulukapı, Usul, s. 494; Başözen, Usul, s. 337.

üç başlık altında incelenebilir. Konumuzun iptal davası olması ve HMK kapsamında inceleme yapılması gerektiğinden açıklamalarımızı ihtiyati tedbir üzerinde yapacağız⁶⁵².

İhtiyati tedbir, HMK m. 381 vd. hükümlerde düzenlenmiştir. Yargılama süresince tarafların haklarını elde etmesi önemli ölçüde zorlaşmış olabilir. Yine yargılama süresince hakları tamamen imkânsız hale gelebilir veya gecikme sebebiyle hak üzerinde ciddi bir zarar meydana gelebilir. Bu sebeple yargılama süresince tarafların hakların bir azalma meydana gelmesini engellemeye yarayan yola, ihtiyati tedbir denir⁶⁵³.

İhtiyati tedbir, asıl davanın görüldüğü mahkemeden istenir. İhtiyati tedbirde yaklaşık ispat yeterlidir⁶⁵⁴. Aynı zamanda basit yargılama usulü uygulanır⁶⁵⁵.

⁶⁵² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 577; Budak / Karaaslan, s. 372; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 700; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 661; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul s. 634 – 635; Ulukapı, Usul, s. 494.

⁶⁵³ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 578 – 579, 582; Tanrıver, Cilt 2, s. 215; Budak / Karaaslan, s. 373; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 699 – 700; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 662; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 635 – 636; Ulukapı, Usul, s. 495 – 496; Başözen, Usul, s. 337 – 338.

⁶⁵⁴ Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 13. HD., E. 2024/411 K. 2024/546 T. 21.3.2024; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2021/521 K. 2021/514 T. 15.4.2021, “HMK'nın 389. maddesi uyarınca, "Mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme sebebiyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkansız hale geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hallerinde uyumsuzluk konusu hakkında ihtiyat tedbir kararı verilebilir. " Birleşen dosyada davacı tarafça mahkemece, dava konusu kararların yürütülmesinin geri bırakılmasına dair talebin, yönetim kurulu üyelerinin görüşü alınmadan verilmesinin usule aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de, asıl dosyada davacı ... tarafından, birleşen dosyada da dava konusu edilen davalı ... AŞ'nin 04.05.2020 tarihinde yapılan 2019 yılı ertelenen olağan genel kurulunda gündemin 3- 4- 5 maddesi uyarınca alınan kararların butlanına, olmadığı takdirde iptallerine, TTK'nın 449. maddesi uyarınca kararların yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verilmesinin talep ve edildiği, 14/10/2020 tarihinde yönetim kurulu üyelerince beyanda bulunduğu, incelenen beyan içeriklerinde; ileri sürülen iddialar ve taleplerin haksız olduğu belirtilerek, olumsuz görüş bildirildiği görülmüştür. Bu hali ile, taraflar arasındaki uyumsuzluğun yargılamayı gerektirdiği, mevcut delil durumu itibarı ile yaklaşık ispat koşulunun sağlanmadığı, tedbir kararı verilmemesi halinde davacının hakkını elde etmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkansız hale geleceğinden şu aşamada bahsedilmesi mümkün olmadığı gibi ciddi bir zararın doğacağına dair emarelerin de bulunmadığı gözetildiğinde, ilk derece mahkemesince tedbir talebinin reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik olmadığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığından, birleşen dosyada davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353/1-b1 maddesi gereğince esastan reddine karar verilmesi gerektiği kanaatine varılarak aşağıdaki hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

⁶⁵⁵ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 583 – 584; Tanrıver, Cilt 2, s. 217, 221; Budak / Karaaslan, s. 375; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 705; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 666 – 667; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 636 – 637; Ulukapı, Usul, s. 497 – 498; Başözen, Usul, s. 337 – 338.

İptal davası bakımından ihtiyati tedbirleri TTK m. 449 çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Zira kanun koyucu TTK m. 449 ile “*genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılmasını*” düzenlenmiştir. Taraflar TTK m. 449 ile alınan kararın uygulanmasını engelleyebilirler. Bu sayede yargılama süresince meydana gelebilecek hak kayıplarının da önüne geçilebilir. Her ne kadar maddede “*kararın yürütülmesinin geri bırakılması*” ifadesini kullanılmış olsa da bu kullanım ile kastedilenin bir geçici hukuki koruma tedbiri olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bu ifadenin HMK m. 381’deki ihtiyati tedbir ile aynı anlam ve işlevde kullanıldığı ifade edilmelidir. Bu sebeple yukarıda yaptığımız açıklamalar “*kararın yürütülmesinin geri bırakılması*” için de geçerli olduğunu ifade etmeliyiz. Çalışmamız kapsamı gereği kanun koyucunun ifade ettiği “*kararın yürütülmesinin geri bırakılması*” kavramı üzerinden açıklamalarımızı yapacağız. Zira iptal davasını düzenleyen kanunun kavramlarını kullanmak meydana gelecek kavram karmaşasının da önüne geçecektir. Ancak belirtilmelidir ki bu kavramlar anlam ve işlev bakımından aynıdır⁶⁵⁶.

Genel kurul toplantısının alınan kararlar yönetim kurulu tarafından yürütülür. Zira yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında genel kurul kararlarının yürütülmesi de

⁶⁵⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1136 – 1137; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 326 – 237; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 247; **Alkan**, s. 236; **Türk**, s. 233; Aynı yönde yargı kararları için, Bkz: HGK., E. 2014/232 K. 2014/404 T. 28.3.2014; 11. HD., E. 2013/12965 K. 2013/15637 T. 16.09.2013; İstanbul BAM, 12. HD., E. 2020/1125 K. 2020/953 T. 7.10.2020, “*Talep, davalı şirketin 08/10/2020 tarihinde yapılacak genel kurul toplantısının tedbiren durdurulması istemine ilişkin olup; 6102 Sayılı TTK’da yapılacak genel kurul toplantısının tedbiren durdurulması yönünde herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. TTK nun 449. maddesi; “Genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığı tarihte mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir.” hükmünü içermektedir. TTK’nun 449. maddesinde hangi hallerde bu geçici hukuki koruma kararının verileceği özel olarak düzenlenmediğinden, tamamlayıcı yorum kuralı olarak HMK’nın ihtiyati tedbire ilişkin hükümlerinden yararlanılabilir. HMK’nın 389. maddesi uyarınca, “Mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme sebebiyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkânsız hale geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hallerinde uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyat tedbir kararı verilebilir.” şeklindedir. Genel kurul kararlarının icrasının durdurulması TTK da özel olarak düzenlendiğinden ancak, yapılmış bir genel kurulda alınan kararların iptali ve bununla birlikte tedbiren yürütülmesinin geri bırakılması istenebilir. Somut olayda; talep tarihi itibarıyla yapılmış bir genel kurul toplantısı olmadığı gibi alınmış bir kararın da bulunmadığı; İstanbul BAM 13 HD nce verilen kararın da alınan kararın yürütülmesinin durdurulmasına ilişkin olduğu gözetildiğinden de ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasına ilişkin karar da isabetsizlik olmadığından davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.” (www.lexpera.com.tr)*

bulunur⁶⁵⁷. Ayrıca alınan kararları icra etmemek TTK m. 553 kapsamında yönetim kurulunun sorumluluğunu da doğurabilir. Bu süreçte açılan iptal davası alınan kararın icrasını engellemez. Diğer bir deyişle alınan genel kurul kararı iptal davasında verilen hükmün kesinleşmesine kadar hüküm ve sonuçlarını doğurur⁶⁵⁸. Ancak dava sürecinde veya hüküm kesinleşinceye kadar alınan kararın uygulanması, taraflar açısından hak kayıplarına sebebiyet verebilir veya iptal davasının sonucunu etkisiz kılabilir. Zira iptal davası süresince kararın uygulanması, iptal davasını veya dava sonucunda verilecek iptal kararını anlamsız kılabilir. Kanun koyucu bu durumu öngörerek, yargılama sürecinde davaya konu genel kurul kararının uygulanmasının geri bırakılmasına karar verilebileceğini düzenlemiştir.⁶⁵⁹.

⁶⁵⁷ TTK m. 375/1-f'e göre, "Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi."

⁶⁵⁸ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1136 – 1137; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 387; **Kayar**, s. 437; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 321 – 322; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 749; **Ergün**, s. 642; **Bilgili / Demirkapı**, s. 360; **Bahtiyar**, s. 213; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 193; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 241; **Alkan**, s. 236; **Türk**, s. 222; **Dalay Ülgen**, s. 210; **Karadoğan**, s. 105.

⁶⁵⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1136 – 1137; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 387; **Kayar**, s. 437; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 321 – 322; **Ergün**, s. 642; **Bilgili / Demirkapı**, s. 360; **Alkan**, s. 236; **Türk**, s. 222; **Karadoğan**, s. 105; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 13. HD., E. 2022/2268 K. 2022/1969 T. 22.12.2022; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2024/30 K. 2024/271 T. 22.2.2024, "İlk derece mahkemesince, TTK'nın 449. maddesi gereğince yönetim kurulu üyelerine görüşlerini bildirmek üzere tebligat çıkarıldığı, davalı vekilinin 02.11.2023 havale tarihli dilekçe ile beyanda bulunduğu anlaşılmaktadır. İlk derece mahkemesince de bundan sonra ihtiyati tedbir isteminin değerlendirildiği görülmektedir. TTK'nın 449. maddesine göre genel kurul kararlarının iptali ve butlanı davası açıldığı takdirde mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra dava konusu kararların yürütmesinin geri bırakılmasına karar verebilir. Mahkemenin bu konudaki takdir hakkının nasıl kullanacağı konusunda, tamamlayıcı hukuk kuralı olarak HMK'nın 389 ve devamı maddelerinde yer verilen ihtiyati tedbirlere ilişkin hükümlerinden yararlanılmalıdır. HMK'nın 389.maddesi "Mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme sebebiyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkansız hale geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hallerinde uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyat tedbir kararı verilebilir." hükmünü, aynı Kanun'un 390/3.maddesi ise "Tedbir talep eden taraf, dilekçesinde dayandığı ihtiyati tedbir sebebinin ve türünü açıkça belirtmek ve davanın esası yönünden kendisinin haklılığını yaklaşık olarak ispat etmek zorundadır" düzenlemesini içermektedir. Buna göre genel kurul kararlarının iptali davalarında TTK'nın 445. maddesi gereğince, alınan kararların yasaya, ana sözleşmeye veya objektif iyiniyet kurallarına aykırı olduğunun da yaklaşık olarak ispat edilmesi gerekmektedir. Dava dilekçesinde, 11.07.2023 tarihinde yapılan olağan genel kurul toplantısında alınan kararların iptallerine ve bu kararların icrasının geri bırakılması talep edilmiş, bu taleplere ilişkin iddialar ileri sürülmüş, ilk derece mahkemesi tarafından somut olayda, yaklaşık ispatın, dolayısıyla ihtiyati tedbir şartlarının oluşmadığı gerekçesiyle ihtiyati tedbir isteminin reddine karar verilmiştir. İlk derece mahkemesince yapılacak yargılamada mevcut ve toplanacak deliller toplandıktan sonra esas yönünden tüm deliller serbestçe değerlendirilerek sonuca gidilecektir." (www.lexpera.com.tr)

TTK m. 449'a göre, "Genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığı takdirde mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir." İlgili hükümden de anlaşıldığı gibi kararın yürütülmesinin geri bırakılması kararının verilebilmesi için bazı şartlar aranmaktadır. Öncelikle alınmış bir genel kurul kararının var olması gerekir. İkinci olarak alınan bu genel kurul kararının aleyhine iptal davası açılmış olmalıdır⁶⁶⁰. Yine mahkemenin bu kararı verebilmesi için yönetim kurulu üyelerinin görüşü alması gerekir⁶⁶¹. Mahkemenin yönetim kurulunun görüşünü almasındaki amaç uygulanacak kararın geri dönülemez hak kayıpları yaşatıp yaşatmayacağı konusunda fikir vermesidir. Ancak mahkeme, yönetim kurulunun görüşlerine bağlı değildir. Mahkeme bu konuda

⁶⁶⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1036 – 1037; **Kayar**, s. 437; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 322 – 324; **Ergün**, s. 642; **Bilgili / Demirkapı**, s. 361; **Alkan**, s. 237; **Türk**, s. 223; Öğretideki diğer bir görüş ise, genel kurul kararlarının yürütülmesinin geri bırakılması kararının verilebilmesi için derdest bir davanın aranmasına gerek olmadığı yönündedir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 242 – 244.

⁶⁶¹ Aynı yönde yargı kararları için, Bkz: 11. HD, E. 2013/10626 K. 2013/15144 T. 09.09.2013; İstanbul BAM, 43. HD, E. 2023/1500 K. 2023/1289 T. 22.11.2023, "Talep, anonim şirket genel kurul kararının yoklukla malul olduğunun tespiti istemli açılan davada genel kurul kararının yürütülmesinin durdurulması suretiyle ihtiyati tedbir kararı verilmesi, istemidir. İstinafa gelen uyumsuzluk temelde, talep konusuna ilişkin olarak ihtiyati tedbir şartlarının oluşup oluşmadığı noktasındadır. İhtiyati tedbir isteyen davacı tarafça, çağrıya ilişkin yönetim kurulu kararındaki imzalar ile davaya konu genel kurul kararındaki imzanın sahte olduğu iddiasıyla açtığı davada genel kurul kararının yürütülmesinin durdurulması için ihtiyati tedbir kararı verilmesi talep edilmiştir. Davalı ...nin 13/01/2023 tarihinde yapılan olağan genel kurul toplantısında yönetim kurulu üyeleri ile süre ve sayısı belirlenmiş ve iç yönerge kabul edilmiş, bu karar 18/01/2023 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanmıştır. TTK'nin 449. maddesinde genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığı takdirde mahkemenin, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebileceği düzenlenmiştir. Kanunda, genel kurul kararının yoklukla malul olduğunun tespitine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak bu durum, genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılması talep edildiğinde yönetim kurulu üyelerinin görüşünü alınması gerekliliğini kaldırır nitelikte değildir. Zira, anılan madde de yönetim kurulu üyelerinin görüşünün alınması davanın niteliğine bağlı olmayıp genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılmasının talep edilmesine bağlıdır. Yani, genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılmasının talep edildiği durumlarda yönetim kurulu üyelerinin görüşünün alınması gereklidir. Ancak somut olayda, mahkeme tarafından genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılması talebine ilişkin olarak yönetim kurulu üyelerinin görüşünün alınması için yönetim kurulu üyelerine tebligat gönderildiğine dair bir işlem ve kayda dosyada rastlanılmamıştır. Bu nedenle, mahkemece, genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılması talebi hakkında, yönetim kurulu üyelerinin görüşünün alınması için işlem yapılmadan karar verilmesi doğru görülmemiştir. HMK'nın 355. Maddesi uyarınca kamu düzenine aykırılık ve istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılan istinaf incelemesi sonunda, Mahkemece eksik inceleme ile davanın sonuçlandırılması isabetli görülmemiş ve bu nedenle ihtiyati tedbir talep eden davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine karar verilmiştir." (www.lexpera.com.tr)

yapılacak yaklaşık ispatın varlığı halinde bu kararı bizzat verir⁶⁶². Eğer iptal davasında davacı yönetim kurulu ise bu halde mahkemenin görüş almasına gerek kalmaz. Zira iptal davasını açan yönetim kurulunun görüşü alenen bellidir⁶⁶³.

Kararın yürütülmesinin geri bırakılmasının kim tarafında istenebileceği veya mahkemece resen karar verilip verilemeyeceği öğretide tartışılmaktadır. Öğretide mahkemenin resen bu kararı alabileceğini öne süren görüş mevcuttur⁶⁶⁴. Ancak biz bu görüşe katılmamaktayız. Zira kararın yürütülmesinin geri bırakılması esasen bir ihtiyati tedbirdir. Bu sebeple mahkemenin resen bu kararı alması HMK m. 24⁶⁶⁵ ve HMK m. 26'ya⁶⁶⁶ aykırılık teşkil eder. Öğretide bizim de katıldığımız görüşe göre, kararın yürütülmesinin geri bırakılması kararını mahkeme resen alamaz. Ancak tarafların talepleri doğrultusunda bu karar alınabilir⁶⁶⁷.

Kararın yürütülmesinin geri bırakılması taraflarca istenebilir. Talep edenler arasında şirketin bulunduğu da kabulü gerekir. Zira HMK m. 389 vd. göre talep edenler, davanın her iki tarafı da olabilir. Kararın yürütülmesinin geri bırakılması da bir ihtiyati tedbir olduğundan HMK m. 389'un iptal davaları içinde uygulanması mümkündür⁶⁶⁸.

Tarafların talebi doğrultusunda verilen karar neticesinde alınan kararın yürütülmesi geri bırakılabilir. Ancak bu kararın alınması TTK m. 448/3 kapsamında

⁶⁶² **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1036 – 1037; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 387; **Kayar**, s. 537; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 322 – 324; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 749; **Ergün**, s. 642; **Bilgili / Demirkapı**, s. 361; **Alkan**, s. 238; **Türk**, s. 223.

⁶⁶³ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1036 – 1037; **Alkan**, s. 239; **Türk**, s. 223.

⁶⁶⁴ **Arslanlı**, s. 83, **İmregün**, s. 145; **Yıldız**, s. 156.

⁶⁶⁵ Tasarruf ilkesini düzenleyen HMK m. 24'e göre, "*Hâkim, iki taraftan birinin talebi olmaksızın, kendiliğinden bir davayı inceleyemez ve karara bağlayamaz. Kanunda açıkça belirtilmedikçe, hiç kimse kendi lehine olan davayı açmaya veya hakkını talep etmeye zorlanamaz. Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri dava konusu hakkında, dava açıldıktan sonra da tasarruf yetkisi devam eder.*"

⁶⁶⁶ Talebe bağlılık ilkesini düzenleyen HMK m. 26'ya göre, "*Hâkim, tarafların talep sonuçlarıyla bağlıdır; ondan fazlasına veya başka bir şeye karar veremez. Duruma göre, talep sonucundan daha azına karar verebilir. Hâkimin, tarafların talebiyle bağlı olmadığına ilişkin kanun hükümleri saklıdır.*"

⁶⁶⁷ **Kayar**, s. 437; **Alkan**, s. 241; **Türk**, s. 224.

⁶⁶⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 322; **Alkan**, s. 240; **Türk**, s. 225.

teminat istenmesine engel değildir⁶⁶⁹. Burada istenilecek teminat tutarı kararın yürütülmesinin geri bırakılması neticesinde uğranılacak zararı da karşılamalıdır⁶⁷⁰.

Genel kurul kararına ilişkin kararın yürütülmesinin geri bırakılması talebi reddedilirse bu karara karşı istinaf yolu açıktır. Yine aynı şekilde kararın yürütülmesinin geri bırakılması talebinin kabulü halinde yine bu kabule karşı itiraz için istinaf yolu açıktır⁶⁷¹.

⁶⁶⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1137 – 1138; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 326; **Arslanlı**, s. 83; **İmregün**, s. 145; **Ergün**, s. 643; **Yıldız**, s. 156; **Türk**, s. 225; **Alhan**, s. 98; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: İstanbul BAM, 43. HD, E. 2023/906 K. 2023/728 T. 13.7.2023, “*Talep, limited şirket genel kurulunda alınan kararların yürütülmesinin durdurulması suretiyle ihtiyati tedbir kararı verilmesi, istemidir. İstinafa gelen uyuşmazlık temelde, ilgili genel kurul kararlarının yürütülmesinin durdurulmasına ilişkin olarak ihtiyati tedbir şartlarının oluşup oluşmadığı noktasındadır. İhtiyati tedbir isteyen tarafça, davalı şirketin 01/09/2022 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurulunda alınan kararların iptali istemiyle açılan genel kurul kararlarının iptali davasında ilgili genel kurul kararlarının yürütülmesinin durdurulmasına ilişkin tedbir verilmesi talep edilmiş ve mahkemece talep teminat mukabilinde kabul edilmiştir.6100 sayılı HMK'nın 341/1. maddesine, ilk derece mahkemelerinden verilen nihai kararlar ile ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz taleplerinin reddi ve bu taleplerin kabulü hâlinde, itiraz üzerine verilecek kararlara karşı istinaf yoluna başvuru bilineceği şeklindeki açık düzenleme karşısında, ara kararların istisnalar hariç olmak üzere istinafi mümkün değildir. Her ne kadar İlk derece Mahkemesince verilen ihtiyati tedbire ilişkin teminat ara kararına, ihtiyati tedbir isteyen davacı tarafça, duruşma ara kararı ile gerekçeli ara kararın çelişkili olduğundan bahisle katılma yoluyla istinaf kanun yoluna başvurulmuş ise de; mahkemenin istinafa konu kararı, teminata ilişkin ara karar olup, teminata ilişkin ara kararın istinaf edilebileceğine ilişkin Kanunda herhangi bir düzenleme bulunmadığından mahkemenin teminata ilişkin ara kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulamaz. Bu nedenle ihtiyati tedbir isteyen davacı vekilinin istinaf dilekçesinin reddine karar vermek gerekmiştir. HMK'nın 393/1. Maddesi uyarınca, ihtiyati tedbir kararının uygulanması, bu kararın, tedbir isteyen tarafa teşhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde talep edilmek zorundadır. Aksi hâlde, kanuni süre içinde dava açılmış olsa dahi, tedbir kararı kendiliğinden kalkar. Bu kapsamda öncelikle ihtiyati tedbir kararının teminatın yatırılmaması nedeniyle kendiliğinden kalkmış olup olmadığının incelenmesi gerekir. Somut olayda; ihtiyati tedbir kararı ihtiyati tedbir isteyen davacı vekiline 19/04/2023 tarihinde tebliğ edilmiş ancak HMK'nın 394/1. madde hükmüne uygun şekilde kararın tebliği tarihinden itibaren bir hafta içerisinde teminat karşılanarak ihtiyati tedbiri icrası talep edilmemiştir. İstinaf tarihi itibarıyla bir haftalık süre geçmiş olup, ihtiyati tedbire ilişkin istinaf incelemesinin yapıldığı tarih itibarıyla ihtiyati tedbir kararı kendiliğinden kalkmış bulunmaktadır. İhtiyati tedbir kararının kendiliğinden kalktığından ihtiyati tedbirin kabulüne karşı başvuru istinafın konusu kalmamıştır. Tüm bu nedenlerle, ihtiyati tedbir isteyen davacı vekilinin istinaf dilekçesinin reddine; konusu kalmayan istinaf başvurusu hakkında inceleme yapılması mümkün olmadığından davalı vekilinin istinaf başvurusu hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)*

⁶⁷⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 326; **Arslanlı**, s. 83; **Türk**, s. 225; **Alhan**, s. 98.

⁶⁷¹ **Ergün**, s. 643; **Alhan**, s. 98.

3.4. İPTAL DAVASINDA MÜDAHALE

3.4.1. Asli Müdahale

HMK m. 65'e göre, "*Bir yargılamanın konusu olan hak veya şey üzerinde kısmen ya da tamamen hak iddia eden üçüncü kişi, hüküm verilinceye kadar bu durumu ileri sürerek, yargılamanın taraflarına karşı aynı mahkemede dava açabilir. Asli müdahale davası ile asıl yargılama birlikte yürütülür ve karara bağlanır.*" İlgili madde hükmünde de anlaşılacağı üzere iki kişi arasında var olan uyuşmazlığa hak iddia eden üçüncü bir kişinin müdahale etmesine asli müdahale denir⁶⁷². Bir davada asli müdahalenin olabilmesi için, derdest bir davanın var olması ve müdahil olan üçüncü kişinin dava konusu üzerinde hak iddiasında bulunması gerekir⁶⁷³.

Derdest bir iptal davasına üçüncü bir kişinin farklı bir hak iddiası ile davaya asli müdahil olarak katılması mümkün değildir⁶⁷⁴. Zira iptal davasında davanın konusu kararın iptal edilmesidir. Üçüncü bir kişinin de alınan karar üzerinde başka bir hak iddiasında bulunması niteliği itibariyle mümkün olmadığı kanaatindeyiz.

3.4.2. Feri Müdahale

Feri müdahale kurumu HMK m. 66 vd. düzenlenmiştir. HMK m. 66'ya göre, "*Üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar, fer'i müdahil olarak davada yer alabilir.*" Uyuşmazlığın sonunda mahkemece verilen hüküm sadece o davanın taraflarını bağlar. Ancak verilen hüküm bazen üçüncü kişilerinde menfaatini etkileyecek nitelikte olabilir. Bu sebeple etkilenecek üçüncü kişi davaya müdahil olmak isteyebilir. İşte bu yola ferî

⁶⁷² **Atalı**, Pekcanitez Usul, s. 767 – 768; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 179; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 627 – 628; **Budak / Karaaslan**, s. 132 – 134; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 270 – 271; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 339; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 562; **Ulukapı**, Usul, s. 198; **Başözen**, Usul, s. 317.

⁶⁷³ **Atalı**, Pekcanitez Usul, s. 768 – 769; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 180; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 627 – 628; **Budak / Karaaslan**, s. 132 – 134; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 270 – 271; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 340; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 563; **Başözen**, Usul, s. 318.

⁶⁷⁴ **Atalı**, Pekcanitez Usul, s. 767 – 769; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 179 – 181; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 627 – 628; **Budak / Karaaslan**, s. 132 – 134; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 270 – 271; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 339; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 562; **Ulukapı**, Usul, s. 198; **Başözen**, Usul, s. 317.

müdahale denir⁶⁷⁵. Bir davada ferî müdahil olabilmek için derdest bir davanın var olması ve müdahil olarak katılacak üçüncü kişinin menfaatinin olması gerekir⁶⁷⁶. Ferî müdahil talebi, davanın görüldüğü mahkemeye dilekçe ile yapılır⁶⁷⁷. Ferî müdahil talebi kabul edilmiş olsa bile verilen hüküm üçüncü kişi için kesin hüküm teşkil etmez. Sadece ferî müdahil ile yanında katıldığı kişi arasındaki hukuki durumu etkiler. Artık ferî müdahil yanında katıldığı kişiye yargılamayı hatalı yürüttüğü hususundaki iddiaları öne süremez. Davanın sonuçlanması üzerine ferî müdahil asıl tarafa karşı dava açabileceği gibi asıl tarafta ferî müdahile karşı dava açabilir. İlk davada verilen hükümler ikinci dava için kesin hüküm teşkil etmez⁶⁷⁸.

İptal davasının düzenleyen hükümlerde ferî müdahil olmayı engelleyecek bir hüküm yoktur. Bu sebeple iptal davalarında ferî müdahil yolu kullanılabilir⁶⁷⁹. Ferî

⁶⁷⁵ **Atalı**, Pekcanitez Usul, s. 717; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 169 – 170; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 630 – 631; **Budak / Karaaslan**, s. 127 – 128; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 258 – 259; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 333; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 556; **Ulukapı**, Usul, s. 199 – 200; **Başözen**, Usul, s. 314.

⁶⁷⁶ **Atalı**, Pekcanitez Usul, s. 720 – 721, 724 – 725; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 170 – 171; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 630 – 631; **Budak / Karaaslan**, s. 128 – 129; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 259 – 260; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 334; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 556 – 557; **Ulukapı**, Usul, s. 199 – 200; **Başözen**, Usul, s. 315.

⁶⁷⁷ **Atalı**, Pekcanitez Usul, s. 726; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 172; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 630 – 631; **Budak / Karaaslan**, s. 128 – 129; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 260; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 334; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 557; **Başözen**, Usul, s. 315.

⁶⁷⁸ **Atalı**, Pekcanitez Usul, s. 718; **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 173; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 631 – 633; **Budak / Karaaslan**, s. 128 – 129; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 263; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 337; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 559 – 560; **Ulukapı**, Usul, s. 199 – 200; **Başözen**, Usul, s. 316 – 317.

⁶⁷⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1135; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 318; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 189; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 252; **Alkan**, s. 241, **Türk**, s. 229; **Çamurcu**, s. 82 – 83; İptal davasında ferî müdahilin olabileceği hususunda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2010/4538 K. 2010/4453 T. 26.04.2010; İzmir BAM, 20. HD., E. 2020/2677 K. 2023/1289 T. 14.9.2023, “*1-Ferî müdahillerin istinaf itirazlarının incelenmesinde: HMK'nın 65. maddesi, “(1) Bir yargılamanın konusu olan hak veya şey üzerinde kısmen ya da tamamen hak iddia eden üçüncü kişi, hüküm verilinceye kadar bu durumu ileri sürerek, yargılamanın taraflarına karşı aynı mahkemede dava açabilir. (2) Asli müdahale davası ile asıl yargılama birlikte yürütülür ve karara bağlanır.”*, 66. maddesi ise; “*Üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar, fer’î müdahil olarak davada yer alabilir.*” hükmünü içermektedir. Fer’î müdahil, yanında katıldığı tarafla birlikte hareket etmek zorundadır. Fer’î müdahilin yanında katıldığı davalı tarafından kararın temyiz edilmemiş olması ve fer’î müdahil aleyhine de bir hüküm kurulmadığı durumlarda, fer’î müdahilin tek başına istinaf veya temyiz hakkı bulunmamaktadır (Yargıtay 11. HD’nin 27.06.2019 t. 2019/2399 E. 2019/4947 K.syılı kararı). Asli müdahale talebinde bulunan ..., ... ve ... vekilleri, 03.02.2017 tarihli olağan genel kurulunda yönetime seçildiklerini ve görevlerinin 22.06.2018 tarihe kadar devam ettiğini, yönetim kurulu üyeliklerinin sona erme sebebinin 08.06.2018 tarihinde yapılan korsan genel kurulun Ticaret Sicil

müdahil olabilmek için derdest bir iptal davasının var olması gerekir. Bu sebeple ferî müdahil açısından üç aylık bir hak düşürücü sürenin olmadığı söylenebilir. Üçüncü kişi ferî müdahil talebinin tahkikat sonuna kadar mahkemeye iletebilir⁶⁸⁰. Ferî müdahil olabilecek üçüncü kişiler TTK m. 446'da sayılan iptal davası açabilecek kişilerdir. Bu kişiler pay sahipleri, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleridir. Ferî müdahil olacak üçüncü kişiler için TTK m. 446/1-a, 446/1-b ve 446/1-d'deki şartlar aranmaz⁶⁸¹. Ferî müdahil olabilecek kişiler ancak hukuki yararlarının var olması halinde bu yoldan yararlanırlar⁶⁸². Yönetim kurulu ancak davacıların yanında ferî müdahil olabilir. Zira

Müdürlüğü tarafından yasaya aykırı olarak geçici tescili olduğunu, 08.06.2018 tarihli genel kurul kararlarının iptali için İzmir 3. ATM'nin 2018/713 Esas sayılı dosyasında dava açtıklarını, 08.06.2018 tarihli genel kurul kararı ile davacıların kooperatif yönetimine seçilmiş olduklarını, davacı ve davalı sıfatlarının birleşmiş olduğunu, davalı taraf bakımından davanın savunmasız kaldığını ileri sürerek asli müdahale talebinde bulunmuşlar ise de, mahkemece davalı yanında fer'i müdahil olarak kabullerine karar verilmiştir. İstinaf istemine konu asıl ve birleşen dava 03/02/2017 tarihli kooperatif genel kurul kararının butlanının tespiti, olmadığı taktirde iptali istemine ilişkindir. Somut olayda, asli müdahale talebinde bulunan ..., ... ve ... tarafından kendileri için bir talepte bulunulmadığı, davalı ile birlikte davanın reddini talep etmeleri gözetildiğinde, ancak ferî müdahil olarak bu davada yer alabilirler. (Yargıtay 11. HD'nin 03.04.2019 tarihli , 2017/5227 Esas - 2019/2612 Karar sayılı ilamı aynı doğrultudadır). Bu nedenle, mahkemece fer'i müdahilliklerine karar verilmiş olması doğru olup, esasen davada fer'i müdahil konumunda olduklarından ve HMK'nın 68. maddesi gereğince ancak katıldıkları yan ile birlikte kararı istinaf edebileceğinden ve bu nedenle davalının mahkeme kararını istinaf etmediği gözetildiğinde, ferî müdahillerin tek başına kararı istinaf etme yetkisi bulunmadığından fer'i müdahillerin istinaf dilekçesinin usulden reddine karar vermek gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁶⁸⁰ **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 252; **Alkan**, s. 241, **Türk**, s. 229; Ferî müdahil talebinin tahkikat sonuna kadar yapılacağı ve kanun yolu aşamasında yapılamayacağı hususunda yargı kararları için, Bkz: 8. HD., E. 2018/14817 K. 2019/3199 T. 26.3.2019; İstanbul BAM, 17. HD., E. 2021/591 K. 2021/650 T. 27.5.2021, “HMK'nın 66 ve devamı maddelerine göre; üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar, fer'i müdahil olarak davada yer alabilir. Müdahil, yanında katıldığı tarafın yararına olan iddia veya savunma vasıtalarını ileri sürebilir; onun işlem ve açıklamalarına aykırı olmayan her türlü usul işlemlerini yapabilir. Bu nedenle fer'i müdahilin kanun yoluna başvurması ancak, lehine müdahale edilen tarafın kanun yoluna başvurması halinde ya da ferî müdahil hakkında hüküm kurulması halinde mümkündür. 6100 Sayılı HMK'nın 69. Maddesine göre müdahilin de yer aldığı asıl davada hüküm, taraflar hakkında verilir. Başka bir deyişle dava, davacı ile aleyhine dava açılan taraf arasında yürütülüp sonuçlandırılır. HMK'nın 297. maddesine göre hüküm taraflar lehine ya da aleyhine kurulur. Davanın tarafları davacı ile davalı/davalılar olup ferî müdahil davanın tarafı değildir. Somut uyuşmazlıkta; ... San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin davada taraf sıfatının bulunmadığı, bu sebeple ferî müdahilin maliki bulunduğu bağımsız bölümler üzerine "davalıdır" şerhi konmasının usul ve yasaya aykırı olduğu anlaşılmalı ferî müdahilin istinaf talebinin kabulüne ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına yönelik aşağıdaki hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

⁶⁸¹ **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 252; **Alkan**, s. 241, **Türk**, s. 229.

⁶⁸² **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 252; **Alkan**, s. 241, **Türk**, s. 229; **Çamurcu**, s. 83; Ferî müdahale yolunda hukuki yararın varlığının kabulü hakkında yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 1982/5096 K. 1982/4999 T. 29.11.1982, “HUMK. nun 53. ve müteakip maddelerine göre, hakkı veya borcu bir davanın neticesine bağlı olan üçüncü bir şahıs, iki taraftan birine katılmak suretiyle muhakeme bitinceye kadar davaya müdahale edebilir. Müdahale talebi reddedilen kişinin taraflardan bağımsız olarak

görevleri itibariyle şirketi temsilen yetkili organ yönetim kuruludur. Bu sebeple gerekli savunmaları hali hazırda mahkemeye iletebilecek konumdadır⁶⁸³.

3.5. İPTAL DAVASINDA ISLAH

Islah, HMK m. 176 ile m. 183 arasında düzenlenmiştir. Islah, tahkikatın sona ermesine kadar tarafların yapamadığı usul işlemlerini yapabilmesi, tamamen veya kısmen değiştirmesini sağlayan yola denir.⁶⁸⁴.

Islah, HMK m. 177'ye göre, en geç tahkikatın sonuna kadar yapılmalıdır. Islah, tek taraflı irade beyanı ile yapılır. Karşı tarafın onayı aranmaz. Islah, sözlü ve yazılı olarak yapılabilir. Islah duruşma dışında yapılırsa veya karşı tarafın duruşmada hazır bulunmadığı bir zamanda yapılmışsa, ıslah talebi ve tutanağı karşı tarafa bildirilir⁶⁸⁵.

Islah, tamamen veya kısmen yapılabilir. Davanın tam ıslahı, iddia ve taleplerin kısmen veya tamamen değişmesi anlamına gelir. HMK m. 180'e göre, tam ıslahın yapılması durumunda bir haftalık süre içerisinde yeni bir dava dilekçesinin mahkemeye verilmesi gerekir. Bu süre içerisinde yeni bir dava dilekçesi mahkemeye verilmezse bu talepten vazgeçilmiş sayılır. Belirli bir usul işleminin değiştirilmesi söz konusu ise buna da kısmen ıslah denir. HMK m. 181'e göre, kısmen ıslah halinde bir hafta içinde talep ettiği usul işleminin yapılması istenir. Bu süre zarfında yerine getirilmezse ıslah yapılmamış gibi devam edilir⁶⁸⁶.

bu konuda temyiz hakkı olduğu yerleşmiş Yargıtay İçtihatları ile ve öğretide kabul edilmiş bulunmaktadır. Kooperatif yönetim kurulunca iptali istenilen 28.3.1981 günlü genel kurul kararı, müdahale talebinde bulunan Ahmet'in ihracına ilişkin olup, adı geçenin hukukunu ilgilendirmektedir. Bu nedenle olayda HUMK. nun 53. ve müteakip maddelerindeki şartlar gerçekleştiğinden Ahmet'in müdahale talebinin kabulüne karar verilmesi gerekirse de, mahkeme gerekçesine göre, genel kurul toplantısında müdahil lehine (24) aleyhine (8) oy çıkmış, (37) oy sahibi de müstenkif kalmıştır.” (www.lexpera.com.tr)

⁶⁸³ Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 252; Alkan, s. 241, Türk, s. 229.

⁶⁸⁴ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 315; Tanrıver, Cilt 1, s. 827 – 828; Budak / Karaaslan, s. 223; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 415; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 374; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 592; Ulukapı, Usul, s. 290; Başözen, Usul, s. 321.

⁶⁸⁵ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 319 – 320; Tanrıver, Cilt 1, s. 827 – 828; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 417 – 418; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 375 – 376; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 595 – 596; Ulukapı, Usul, s. 291 – 292; Başözen, Usul, s. 321.

⁶⁸⁶ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 317 – 318; Tanrıver, Cilt 1, s. 829, 832; Budak / Karaaslan, s. 224 – 225; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 421 – 423; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 382 – 383; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 598; Ulukapı, Usul, s. 293 – 295; Başözen, Usul, s. 322.

İptal davası bakımından ıslah kurumu, incelenmesi gereken önemli bir başlıktır. İptal davasında ıslah kurumu ile ilgili önemli noktalardan birisi iddia ve savunmanın genişletilme yasağıdır⁶⁸⁷. Yukarıda detaylı olarak bahsettiğimiz üzere⁶⁸⁸, iptal davalarında TTK m. 1521⁶⁸⁹ kapsamında basit yargılama usulü uygulanır⁶⁹⁰. Basit yargılama usulünde cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri yoktur. Bu durum HMK m. 319'da düzenlenmiştir. HMK m. 319'a göre, "*İddianın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı dava açılmasıyla; savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı cevap dilekçesinin mahkemeye verilmesiyle başlar.*" Bu sebeple dava dilekçesinin açılması ile iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağı da başlar⁶⁹¹. Bu husus iptal davalarının ıslah kurumunun önemini daha da artırır⁶⁹².

Yokluk veya butlanın tespiti davalarının ıslah ile iptal davasına çevrilip çevrilmeyeceği hususu incelenmelidir. Öğretideki bir görüşe göre, hâkim yokluk ve butlanın tespiti talepli açılan davada iptal davasının şartlarından birini görse bile davaya iptal davası olarak devam edemez. Bu görüşü savunan yazarlara göre, bu durum HMK m. 26'daki taleple bağlılık ilkesinden kaynaklanır. Bu halde hâkim iptal sebebinin tespit etse bile iptal kararı veremez. İncelemeyi yokluk ve butlanın tespiti üzerinden yapar. Bu görüşü savunan yazarlar bu durumun varlığı halinde ancak ıslah kurumuna başvurularak yokluk ve butlan davalarının iptal davasına dönüştürülebilir olduğunu savunmuşlardır. Ancak bunun için yokluk ve butlanın tespiti davasının iptal davası için öngörülen üç aylık süre içerisinde açılması gerektiğini belirtmişlerdir⁶⁹³. Biz bu görüşe kısmen katılmaktayız. Kanaatimizce burada ayırım yapılarak incelenmesi daha sağlıklı olacaktır.

⁶⁸⁷ **Topaloğlu** Mustafa, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Davalarında Islah, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı 151, Mart 2019, s. 648; **Yardımcı** Taner Emre, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde Dava Dilekçesinin Islahı, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, Malatya 2020, s. 322, 336.

⁶⁸⁸ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 3.7.1. numaralı başlık.

⁶⁸⁹ TTK m. 1521'e göre, "*Ticaret şirketlerinde, ortakların veya pay sahiplerinin şirketle veya birbirleriyle şirket ortaklığından veya pay sahipliğinden kaynaklanan davalarda veya şirketin yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri, müdürleri, tasfiye memurları ya da denetçilerine karşı açılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.*

⁶⁹⁰ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 3.7.1. numaralı başlık.

⁶⁹¹ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 470; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 1235; **Budak / Karaaslan**, s. 368; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 591; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 553; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 791; **Ulukapı**, Usul, s. 312; **Başözen**, Usul, s. 419.

⁶⁹² **Topaloğlu**, s. 649.

⁶⁹³ **Topaloğlu**, s. 649 – 650.

Davacı dava dilekçesindeki vakıalarında yokluk ve butlan sebeplerine yer vermiş ancak iptal sebeplerine yer vermemiş ise mahkeme burada iptal talebi olsa bile iptal kararı veremez (HMK m.26). Zira davacı iptal vakıalarını ve iptale yönelik talebini ileri sürmemiştir. İptal sebepleri, HMK m. 25 kapsamında değerlendirilir. Maddeye göre, “*Kanunda öngörülen istisnalar dışında, hâkim, iki taraftan birinin söylemediği şeyi veya vakıaları kendiliğinden dikkate alamaz ve onları hatırlatabilecek davranışlarda dahi bulunamaz. Kanunla belirtilen durumlar dışında, hâkim, kendiliğinden delil toplayamaz.*” Bu durumda hâkim talep olmadığından ancak yokluk veya butlan incelemesi yapar. Kararı da yokluk veya butlan üzerinden verebilir⁶⁹⁴. Zira yokluk ve butlan vakılardan anlaşılacak kaydıyla hâkim tarafından resen nazara alınır. Bu sebeple davacının yokluk veya butlan vakıalarını öne sürdüğü davada yokluk veya butlan talebini öne sürmemiş olsa bile hâkim resen karar verebilir⁶⁹⁵.

Davacı dava dilekçesindeki vakıaların da yokluk, butlan ve iptal sebeplerine yer verebilir. Ancak talep kısmında yokluk, butlan ve iptal istemlerinden birini talep edebileceği gibi hepsini de talep edebilir. Eğer davacı talep kısmında yokluğun veya butlanın tespitini istemiş ancak iptal edilmesini istememişse ne olacaktır? Yukarıda ifade edilen görüşe göre, bu durumda ıslah yapılmadan iptal kararı verilemeyecektir⁶⁹⁶. Kanaatimizce davacının yokluk veya butlan vakıaları ile iptal vakıalarını birlikte sunduğu bir dava dilekçesinde yokluk veya butlan talebini ya da talep sonucunda sadece genel kurul kararının ortadan kaldırılması gibi teknik olmayan bir ifade ile dava açılmış olması; ancak iptal edilmesini açık (teknik) ifade ile istemediği durumlar da ıslaha başvurmak zorunda değildir. Zira hâkim dava konusunun yokluk, butlan veya iptal sebeplerinden hangisinin olduğunu davacının öne sürdüğü vakılardan hareketle tespit eder. Zira HMK m. 33’e göre, “*Hâkim, Türk hukukunu resen uygular.*” HMK m. 33’e göre, hâkim öne

⁶⁹⁴ Topaloğlu, s. 649 – 650.

⁶⁹⁵ Şener, Ortaklıklar, s. 531, 533; Bozkurt, s. 370; Kayar, s. 431 – 432; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 164 – 165, 195; Ergün, s. 608, 612; Ayan, s. 127; Korkut, s. 32, 38; Bahtiyar, s. 198, 202; Bilgili / Demirkapı, s. 342; Alper, s. 62, 66; Arslan, s. 269; Çeker, s. 266, Kırcı (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim Cilt 2, s. 272; Gümbüşoğlu, s. 1789; Türk, s. 56 – 57, 68; Alkan, s. 41 – 42, 63; Dalay Ülgen, s. 41, 67; Çam, s. 46; Demir, s. 24, 25 – 26; Okyar, s. 37; Güngör, s. 42, 47; Bilgetekin, s. 25; Alhan, s. 37 – 38, 51; Çamurcu, s. 11, 20.

⁶⁹⁶ Topaloğlu, 649 – 650.

sürülen vakıalar arasından hukuki sebebi kendisi bulmalı⁶⁹⁷ ve davacı bakımından en iyi hukuki himayeye karar vermelidir. Bu sebeple davacının teknik anlamda açık iptal talebi olmasa bile iptale ilişkin vakıaların dava dosyasına aksettirilmiş olması halinde mahkeme yokluk, butlan veya iptal kararı da verebilir. Yani vakıalara yönelik hukuki sebebi hâkim kendisi bulur. Yine HMK m. 31 hükmünün de burada uygulanması gerekebilir. Zira HMK m. 31'e göre, "*Hâkim, uyuşmazlığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı durumlarda, maddi veya hukuki açıdan belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar hakkında, taraflara açıklama yaptırabilir; soru sorabilir, delil gösterilmesini isteyebilir.*" denilmiştir. Hâkim hukuki sebeplerin birden fazlasını ya da hepsini tespit etmesi halinde karar vermeden önce davacıya hangi talebi istediğini de HMK m. 31 kapsamında açıklayabilir⁶⁹⁸.

Bu başlık altında değinilmesi gereken diğer bir husus da iptal davalarının ıslah ile yokluk veya butlanın tespiti davalarına dönüştürülüp dönüştürülemeyeceğidir. Öğretideki görüşe göre, iptal talebinin yokluk veya butlanın tespitine yönelik olarak değiştirilmesine gerek yoktur. Davacı dava dilekçesinde yokluk veya butlan vakıalarına değinmiş ancak iptal vakıalarına değinmemiş olabilir. Ancak iptal talebinde bulunmuş olabilir. Bu durumda davacı iptal talebinde bulunsa bile hâkim yokluk veya butlan kararlarından birisini tespit ederse o doğrultuda karar verebilir. Çünkü yokluk veya butlan dava dilekçesinde öne sürülmüşse hâkim HMK m. 33 kapsamında hukuki sebebini kendisi tespit eder. Bu sebeple davacı yalnızca iptal talebini öne sürmüş olsa bile hâkim vakıaları inceleyerek yokluk veya butlan kararı verebilir⁶⁹⁹. Biz de bu görüşe katılmaktayız.

Öğretiye göre, genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü davalarının ıslah yolu ile diğer davalara çevrilmesi mümkündür. Yine aynı şekilde diğer davalardan tamamen ıslah yapılarak iptal davasına çevrilebilir. Örneğin iptal davası tazminat davasına ıslah ile dönüştürülebilir. Yine şirketten ihraç edilen yöneticinin şirkete ortak olup olmadığına

⁶⁹⁷ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 187; Tanrıver, Cilt 1, s. 431; Budak / Karaaslan, s. 98 – 99; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 128 – 129; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 299; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 174; Başözen, Usul, s. 57.

⁶⁹⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 191; Tanrıver, Cilt 1, s. 417 – 418; Budak / Karaaslan, s. 90 – 91; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 125; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 307; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 172; Ulukapı, Usul, s. 127 – 128; Başözen, Usul, s. 49.

⁶⁹⁹ Topaloğlu, s. 649 – 650.

ilişkin bir dava ıslah ile iptal davasına çevrilebilir⁷⁰⁰. Yargıtay'ın görüşü de bu doğrultudadır⁷⁰¹.

İptal davalarında kısmi ıslahın yapılması da mümkündür. Davacı üç aylık hak düşürücü süre içerisinde kısmi ıslah yaparak iddia ve savunmasını geliştirebilir. Ancak bu üç aylık sürenin kaçırılması halinde artık kısmi ıslahın yapılması mümkün değildir⁷⁰².

Genel kurul kararlarının iptali davasında, ıslah kurumundan yararlanmak için üç aylık hak düşürücü sürenin dikkate alınması önemlidir. İster yokluk ve butlan davalarının ıslah ile iptal davasına dönüştürülmesi olsun isterse kısmi ıslah ile iddia ve savunmasının genişletilmesi olsun üç aylık hak düşürücü süreye dikkat edilmelidir. Üç aylık hak düşürücü sürenin kaçırılması halinde iptal davasına yönelik bir ıslah talebi mahkemeye reddedilecektir⁷⁰³.

3.6. İPTAL DAVASINDA İSPAT ve DELİLLER

3.6.1. İptal Davasında İspat

Dava konusu olan hakkın var olup olmadığı hakkında hâkime ve mahkemeye yönelik kanaat uyandırılmasına yönelik faaliyete ispat denir. HMK m. 187/1'e göre,

⁷⁰⁰ Topaloğlu, s. 651 – 652.

⁷⁰¹ 11. HD., E. 2009/4604 K. 2010/11011 T. 01.11.2010 (Topaloğlu, s. 18); 11. HD., E. 2009/3205 K. 2010/9909 T. 07.10.2010 (Topaloğlu, s. 17); 23. HD., E. 2013/5740 K. 2013/6955 T. 11.11.2013, "Uyuşmazlık, takibe konu alacağın dayanağı olarak gösterilen 26.04.2009 tarihli genel kurulda kabul edilen ve ortaklara ödeme yükümlülüğü getiren karardan dolayı davalının sorumlu olup olmadığı noktasında toplanmaktadır. Davalı yan, 15.05.2009 tarihinde genel kurul kararının iptali istemiyle açtığı davada talebini ıslahla değiştirmiş ve genel kurulda alınan bu karardan sorumlu olmayacağını tespitine karar verilmesini talep etmiştir. ... 5.Asliye Ticaret Mahkemesi'nin, temyiz incelemesinden geçerek kesinleşen, 17.06.2010 tarih, 2009/318-2010/340 esas ve karar sayılı kararı ile "...genel kurul kararları iptal edilmedikçe veya yok hükmünde sayılmadığı müddetçe kooperatifin tüm üyeleri için bağlayıcı olduğu, alınan kararların kooperatif üyesi olduğunda uyuşmazlık bulunmayan davacıyı da bağlayacağı, genel kurul kararının davacıyı bağlamayacağı yolundaki tespit isteminin reddine karar verilmesi gerektiği..." gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. Bu durumda, davalının, takip konusu alacağın dayanağı olan genel kurul kararından sorumlu olacağına dair kesinleşmiş mahkeme kararı bulunduğu gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken, bu yön gözden kaçırılarak, yanılıgılı gerekçe ve değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir." (www.lexpera.com.tr)

⁷⁰² Topaloğlu, s. 652.

⁷⁰³ Topaloğlu, s. 649 – 650, 652.

“İspatın konusunu tarafların üzerinde anlayamadıkları ve uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek çekişmeli vakıalar oluşturur ve bu vakıaların ispatı için delil gösterilir⁷⁰⁴ .

İspat faaliyeti kanuna uygun verilen şekilde ve sürede yapılmalıdır. İspat faaliyetinin kim tarafından yerine getirileceğini, ispat yükünün kimde olduğu belirler. İspat yükü, çekişmeli bir uyuşmazlık halinde talep ve vakıaların kim tarafından ispatlanacağına ve ispatın yapılamaması halinde kimin aleyhine sonuç doğuracağına ilişkin kurala denir⁷⁰⁵ .

İspat yükünün kime ait olduğuna yönelik tespit için TMK m. 6 ve HMK m. 190’nın incelenmesi gerekir. TMK m. 6’ya göre, “Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.” Yine HMK m. 190’a göre, “İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıaya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir.” Görüldüğü üzere hem TMK m. 6 hem de HMK m. 190, çekişmeli vakıanın ispatından menfaat elde eden tarafın iddia ve vakiasını ispatlama yükümlüsü olduğu görülmektedir⁷⁰⁶ . Genel ispat yükünün istisnaları vardır. Normal ve herkesçe bilinen vakıaların ispatına gerek yoktur. Yine kanunun ispat yükünü düzenlendiği özel haller genel ispat kuralının istisnası oluşturur⁷⁰⁷ .

İspat başlığı altında değinilmesi gereken bir hususta ispat ölçüsüdür. İspat ölçüsü tam ve yaklaşık ispat olmak üzere ikiye ayrılır⁷⁰⁸ . Tam ispat, mahkemeye vakıaların öne sürüldüğü şekilde gerçekleştiğine dair kanaati tam olarak yapılmasıdır. Tam ispatta mutlak bir kesinlik aranmaz. Ancak hâkimin vakıanın gerçekleştiğine yönelik kanaatinde

⁷⁰⁴ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 332; Tanrıver, Cilt 1, s. 841; Budak / Karaaslan, s. 255; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 467; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 403; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 424; Başözen, Usul, s. 349.

⁷⁰⁵ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 351 – 352; Budak / Karaaslan, s. 261 – 262; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 479; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 411 – 412; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 427 – 428; Başözen, Usul, s. 354 – 355.

⁷⁰⁶ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 352; Budak / Karaaslan, s. 262; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 481; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 412; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 428; Başözen, Usul, s. 355.

⁷⁰⁷ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 332 – 353; Tanrıver, Cilt 1, s. 870; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 470; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 409; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 425; Başözen, Usul, s. 349.

⁷⁰⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 358 – 359; Tanrıver, Cilt 1, s. 880; Budak / Karaaslan, s. 265 – 266; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 484 – 485; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 423 – 424; Başözen, Usul s. 356.

şüphe olmaması gerekir⁷⁰⁹. Yaklaşık ispat ise, vakianın ve iddianın doğru olduğuna yönelik inanılır kılma faaliyetidir⁷¹⁰. Yaklaşık ispatın arandığı yerde hâkimin kanaatinin vakianın doğruluğuna yönelik ağır basması yeterlidir. Ancak hâkim vakianın gerçekleşmeme ihtimalini de her durumda göz önüne alır. Bu sebeple geçici hukuki koruma gibi acele görülmesi gereken işlerde yaklaşık ispat aranır⁷¹¹.

İptal davalarında ispat konusunda TTK'da özel bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle açıklamalarımızı TMK ve HMK kapsamında genel hükümlerden yapmak gerekecektir. İptal davası süresince taraflar HMK m. 190 kapsamında elde edecekleri hukuki menfaatlerini ispatlamalıdır. İptal davası HMK m. 187 kapsamından çekişmeli vakialardandır. Bu uyuşmazlığın giderimi için vakıalar ispat edilmelidir. Bu vakıaların ispatı için de deliller sunulmalıdır⁷¹².

İptal davası bakımından ispat yükünün kimde olacağına yönelik tespit önemlidir. Bu hususta TMK m. 6 ve HMK m. 187 vd. hükümler doğrultusunda genel ispat kurallarının geçerli olduğu ifade edilebilir. Bu doğrultuda dava süresince hukuki menfaat elde edecek kişilerin ispat yükümlüsü olduğu ifade edilmelidir. Bu hususta ispat yükünün kimde olacağına her somut olay bakımından karar verilmelidir. Örneğin iptal sebeplerin de ispat yükü, kural olarak, hukuki menfaat elde etmek isteyen davacıdır. İptal davası HMK m. 187 kapsamında çekişmeli vakialardandır. Bu uyuşmazlığın giderimi için vakıalar ispat edilmelidir. Bu vakıaların ispatı için de deliller sunulmalıdır⁷¹³. Davacıların ispat faaliyetini yerine getirmesinde mahkemece tam ispat aranır. Tam ispat ile iptal sebeplerinden en az birinin var olduğu iddiasının, hâkim nezdinde inanılır kılınması gerekir⁷¹⁴. Ancak TTK m. 449 kapsamında kararın yürütülmesinin geriye bırakılması

⁷⁰⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 360; Tanrıver, Cilt 1, s. 880; Budak / Karaaslan, s. 265 – 266; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 484 – 485; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 423 – 424; Başözen, Usul, s. 356.

⁷¹⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 360; Tanrıver, Cilt 1, s. 880; Budak / Karaaslan, s. 265 – 266; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 484 – 485; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 423 – 424; Başözen, Usul, s. 356.

⁷¹¹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 360; Tanrıver, Cilt 1, s. 880; Budak / Karaaslan, s. 265 – 266; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 484 – 485; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 423 – 424; Başözen, Usul, s. 356.

⁷¹² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 332; Budak / Karaaslan, s. 255; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 467; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 402 – 403; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayyavaz / Hanağası, Usul, s. 423 – 424; Başözen, Usul, s. 349.

⁷¹³ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 332; Budak / Karaaslan, s. 255; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 467; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 402 – 403; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayyavaz / Hanağası, Usul, s. 423 – 424; Başözen, Usul, s. 349.

⁷¹⁴ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 359 – 360; Budak / Karaaslan, s. 265 – 266; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 423; Başözen, Usul, s. 356.

kararı için yaklaşık ispat yeterli olacaktır. Yukarıda detaylı olarak⁷¹⁵ açıkladığımız gibi TTK m. 449 niteliği itibariyle geçici hukuki koruma yöntemlerinden biridir. Bu yöntemler acele karar alınması gereken hususlardır. Bu sebeple bu kararın verilmesi için yaklaşık ispat yeterli olacaktır⁷¹⁶. Davacıların ispat faaliyetini yerine getirememeleri durumunda ispat yükü davalı şirkete geçmez. Ancak şirket arzu ederse HMK m. 191 kapsamında karşı ispat yapabilir. Davalı şirket de karşı ispatı yaparken hâkim nezdinde iddiasını tam ispatlamalıdır⁷¹⁷.

Özetle ifade edilmelidir ki, iptal davasına HMK kapsamındaki genel ispat yükü kuralları uygulanır. Bu sebeple dava süresince her iki taraf da öne sürdüğü iddialarını ispatlamakla mükelleftirler. Örneğin iptal davasının sebeplerinin varlığını davacılar ispatlamalıdır. Yine oylama esnasında olumlu oy kullanan ama sonrasında tutanağa muhalefet şerhi düşen pay sahibinin olumsuz oy kullanmadığını davalı şirket ispatlamalıdır. Burada pay sahibinin olumsuz oy kullanmadığı her türlü delille ispat edebilmelidir⁷¹⁸.

3.6.2. İptal Davasında Deliller

Hâkimin kanaatini uyandırmaya yönelik ispat faaliyetinde kullanılan ispat araçlarına delil denir. Diğer bir deyişle taraflar ispat faaliyetini yerine getirmek ve

⁷¹⁵ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 3.3. numaralı başlık.

⁷¹⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1136 – 1137; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 386; **Kayar**, s. 437; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 324 – 325; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 749; **Ergün**, s. 642; **Bilgili / Demirkapı**, s. 361; **Alkan**, s. 238; **Türk**, s. 223.

⁷¹⁷ **Pekcanitez / Atalay / Özkes**, s. 355; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 880; **Budak / Karaaslan**, s. 265 – 266; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 485; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 424; **Başözen**, Usul s. 356.

⁷¹⁸ **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 183; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2011/4945 K. 2013/6594 T. 02.04.2013, “Ayrıca, dava konusu olaya uygulanması gereken mülga TTK'nın 381. maddesi hükmü uyarınca bir ortağın genel kurulda alınan kararın iptalini dava edebilmesi için, alınan karara karşı oy kullanması ve muhalif kaldığını tutanağa geçirterek bu kararın yasaya, anasözleşmeye ve iyiniyet kurallarına aykırı olduğunu kanıtlaması gerekmektedir. Dava konusu uyuşmazlıkta B. X.'in yönetim kuruluna seçilmesine ilişkin genel kurul kararının da yazılı gerekçelerle iptaline karar verilmiştir. Her ne kadar bu karara ilişkin olarak davacılar muhalefetlerini genel kurul tutanağına yazdırmışlar ise de anılan kişinin yönetim kuruluna oy birliği ile seçildiği belirtilmiştir. Başka bir ifadeyle davacı ortakların B. X.'in yönetim kurulu üyeliğine seçilmesinde olumlu oy kullandıkları anlaşılmaktadır. Bu durum karşısında, davacıların anılan genel kurul kararının iptalini dava etme ön koşulunun bulunmadığının kabulü gerekmektedir. Ancak, davacılar yönetim kuruluna seçilen B. X.'in temyiz kudretinden yoksunluğunu ileri sürdüklerine göre, genel kurul kararı tarihi itibarıyla bu kişinin fiil ehliyetine sahip olup olmadığı, kararın bu yönüyle yok hükmünde bulunup bulunmadığı irdelenmeden yazılı şekilde hüküm kurulması da doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

vakıalarını ispatlayabilmek için delilleri kullanırlar. Kanunda özel olarak belirlenmediği müddetçe taraflar tüm delil türlerini kullanabilirler⁷¹⁹. Taraflar bir araya gelerek meydana gelecek uyuşmazlıklarda hangi delil türlerinin kullanacağını belirleyebilirler. Buna “*delil sözleşmesi*” denir⁷²⁰.

Taraflar uyuşmazlık boyunca HMK m. 196 kapsamında iddia ve vakıalarının somutlaştırılmalıdır. Bu vakıaların ispatı için gerekli delileri kullanmalıdırlar. Hâkim bu iddia ve vakıaları istisnalar hariç olmak üzere serbestçe değerlendirir⁷²¹.

Deliller, kesin delil ve takdiri delil olmak üzere ikiye ayrılırlar. Kesin deliller; kesin hüküm, senet ve yemindir. HMK m. 198 kapsamında serbestçe değerlendirme yapılması kesin deliller bakımından mümkün değildir. Zira kesin delillerin varlığı hâkimi bağlar⁷²².

Kanunda aksi belirtilmediği müddetçe taraflar kural olarak tüm delillerden faydalanabilirler. Bu hususta istisnalardan birisi HMK m. 200 kapsamında senetle ispat zorunluluğudur. HMK m. 200’e göre, “*Bir hakkın doğumu, düşürülmesi, devri, değiştirilmesi, yenilenmesi, ertelenmesi, ikrarı ve ifası amacıyla yapılan hukuki işlemlerin, yapıldıkları zamanki miktar veya değerleri ikibinbeşyüz Türk Lirasını geçtiği takdirde senetle ispat olunması gerekir.*”⁷²³ Görüldüğü üzere hükümde yer alan hukuki işlemlerin belirlenen miktarı aşması halinde senetle ispatın zorunlu olduğu ifade

⁷¹⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 354, 372 – 373; Tanrıver, Cilt 1, s. 905; Budak / Karaaslan, s. 273; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 487 – 488; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 424; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 425; Başözen, Usul, s. 361.

⁷²⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 375; Tanrıver, Cilt 1, s. 908; Budak / Karaaslan, s. 277 – 278; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 493; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 430 – 431; Başözen, Usul, s. 358 – 359.

⁷²¹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 348 – 349; Tanrıver, Cilt 1, s. 901; Budak / Karaaslan, s. 265 – 268; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 478; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 421; Başözen, Usul, s. 353; İddia ve vakıaların somutlaştırılmasına ilişkin yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2022/5297 K. 2024/1842 T. 6.3.2024, “*1.Bölge Adliye Mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun’un 371 ... maddesinde yer ... sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür. Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup taraf vekillerince temyiz dilekçelerinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.*” (www.lexpera.com.tr)

⁷²² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 373 – 374; Tanrıver, Cilt 1, s. 935 – 936; Budak / Karaaslan, s. 284; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 491 – 492, 501; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 425; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 438 – 439; Başözen, Usul, s. 362 – 363.

⁷²³ HMK m. 200 kapsamında senetle ispat zorunluğu 2024 yılı için, 23.450 TL’dir.

edilmiştir⁷²⁴. HMK m. 201’de ise, “*Senede bağlı her çeşit iddiaya karşı ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukuki işlemler ikibinbeşyüz Türk Lirasından az bir miktara ait olsa bile tanıkla ispat olunamaz.*” Kanun koyucu senetle ispat edilen bir iddianın artık tanıkla ispat edilemez olduğunu belirtmiştir⁷²⁵.

Kanun koyucu senede karşı tanıkla ispat kuralını düzenlemiş olsa da delil başlangıcı kurumunu getirerek şartları olması halinde taraflara tanık dinletebilme imkânı sağlamıştır. Böylelikle delil başlangıcı niteliğinde bir belgenin var olması halinde davada tanığın dinletilmesinin mümkün olduğu ifade edilmiştir⁷²⁶.

Takdiri deliller ise; tanık, bilirkişi, keşif ve uzman görüşüdür. Takdiri deliller hâkimi bağlamaz. Hâkim bu delilleri somut olaya göre serbestçe değerlendirir⁷²⁷.

İptal davasında bir delilin vakıanın ispatında kullanılıp kullanılmayacağı her somut her somut vakıa bakımından ayrıca değerlendirilmelidir. İptal davası bakımından ilk olarak, HMK m. 200 kapsamında senetle ispat zorunluluğunun var olup olmadığı incelenmelidir. Senetle ispat kuralı hukuki işlemler bakımından geçerlidir. Hukuki işlem sayılmayan hukuki işlem benzeri fiiller ve maddi fiiller takdiri delillerle ispat edilebilir. Bu durum hukuki işlem benzeri fiiller ile maddi fiillerin niteliği gereğidir. Yukarıda detaylı olarak⁷²⁸ ifade ettiğimiz gibi genel kurul kararları hukuki işlemdir. Ancak genel kurul kararının alınması için yapılan eylemler maddi fiil niteliğindedir. Bu sebeple genel kurul kararlarındaki iptal sebepleri maddi fiil kapsamında değerlendirilmelidir. Örneğin genel kurulda kişilerin olumsuz oy kullanacak şekilde el kaldırması veya oy hakkına sahip

⁷²⁴ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 397; Tanrıver, Cilt 1, s. 963; Budak / Karaaslan, s. 317 – 318; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 508; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 452 – 453; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 463 – 464; Başözen, Usul, s. 369.

⁷²⁵ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 397 – 398; Tanrıver, Cilt 1, s. 970 – 971; Budak / Karaaslan, s. 324; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 509; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 453; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 474 – 475; Başözen, Usul, s. 371 – 372.

⁷²⁶ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 398 – 399; Tanrıver, Cilt 1, s. 967; Budak / Karaaslan, s. 322 – 323; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 509; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 455 – 456; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 470 – 471; Başözen, Usul, s. 369 – 370.

⁷²⁷ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 374; Tanrıver, Cilt 1, s. 935 – 936; Budak / Karaaslan, s. 300 – 301; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 491 – 492, 517; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 425; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 439; Başözen, Usul, s. 362 – 363.

⁷²⁸ Detaylı bilgi için, Bkz: 1. Bölüm, 1.1.2. numaralı başlık.

olmayan kişilerin kurulda oy kullanması maddi fiildir. Maddi fiillerin niteliği itibariyle senet, belge gösterilmesinin zorunlu tutulması sağlıklı olmayacaktır⁷²⁹.

Maddi fiillerin ispatı için takdiri delillere ve özellikle tanık deliline başvurmak mümkündür⁷³⁰. Yargıtay'ın görüşü de iptal davasında takdiri deliller olan tanık, bilirkişi, keşif ve uzman görüşünün delil olarak kullanılmasının mümkün olduğudur⁷³¹.

⁷²⁹ **Erdönmez**, Pekcanitez Usul, Cilt 2, s. 1839; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 963 – 964; **Başözen** Ahmet, Müflisin Tasarruf Yetkisi, Ankara 2005, s. 182 – 184.

⁷³⁰ **Erdönmez**, Pekcanitez Usul, Cilt 2, s. 1839; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 963 – 964; **Başözen**, Müflis, s. 182 – 184.

⁷³¹ Genel kurul kararlarının iptali davasında uzman görüşü deliline dayanıldığı hususunda yargı kararı için, Bkz: İstanbul BAM, 14. HD., E. 2019/2343 K. 2022/1494 T. 10.11.2022, “*Uzman görüşü bilirkişi raporu gibi takdiri delildir. Takdiri mahkemeye aittir. Yargılama sürecinde mahkemece konusunda uzmanlarından oluşan bilirkişi heyetinden kök ve davacı itirazlarını giderir şekilde ek rapor alındığı anlaşılmaktadır. HMK'nın 282. maddesi uyarınca hâkim, bilirkişinin oy ve görüşünü diğer deliller ile birlikte serbestçe değerlendirir. Buna göre, bilirkişi raporları takdiri delil niteliğinde olup, mahkemece sunulan deliller değerlendirilerek ve gerekçesi yazılmak suretiyle hüküm kurulduğu anlaşılmakla, davacı vekilinin HMK 293 maddesi uyarınca sundukları hukuki mütala içeren uzman görüşü değerlendirilmeksizin, ve yine itirazlarını karşılanmayan, bu yönüyle hüküm kurmaya elverişli olmadığını ileri sürdüğü bilirkişi raporunun mahkemece hükme esas alınarak hüküm kurulmasının yerinde olmadığı yönündeki istinaf nedeni yerinde görülmemiştir.*”; Genel kurul kararlarının iptali davasında bilirkişi deliline dayanıldığı hususunda yargı kararları için, Bkz: 23. HD., E. 2014/10896 K. 2015/997 T. 18.2.2015; 23. HD., E. 2012/2799 K. 2012/4332 T. 25.6.2012; 23. HD., E. 2014/11185 K. 2015/1074 T. 20.2.2015; 23. HD., E. 2013/7803 K. 2014/556 T. 30.1.2014; 23. HD., E. 2015/3924 K. 2017/2547 T. 5.10.2017; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2017/855 K. 2018/231 T. 21.3.2018; İstanbul BAM, 12. HD., E. 2018/719 K. 2019/1169 T. 26.9.2019; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2019/2771 K. 2020/707 T. 25.6.2020; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2018/1825 K. 2020/108 T. 6.2.2020, “*Dava, 07/04/2016 tarihinde yapılan genel kurulun 5 ve 9.maddelerinde alınan kararların, TTK'nun 445 vd. maddeleri uyarınca iptali istemine ilişkindir. İlk derece mahkemesince, davanın reddine karar verilmiştir. Bu karara karşı, davacı vekili tarafından, yasal süresi içinde istinaf başvurusunda bulunulmuştur. İstinaf incelemesi, HMK'nın 355. maddesi uyarınca, davacı vekilinin istinaf başvuru nedenleriyle ve kamu düzenine aykırılık yönüyle sınırlı olarak yapılmıştır. HMK'nın 282. maddesi uyarınca hakim, bilirkişinin oy ve görüşünü diğer delillerle birlikte serbestçe değerlendirir. Bilirkişi raporu takdiri delil niteliğinde olup, mahkemece taraflar arasındaki hukuki ilişki, dosya kapsamındaki tüm belgelerle birlikte dikkate alınıp, gerekçesi yazılmak suretiyle hüküm kurulduğundan, bu yöndeki istinaf nedeni yerinde değildir.*”; Genel kurul kararlarının iptali davasında tanık deliline dayanıldığı hususunda yargı kararları için, Bkz: İzmir BAM, 11. HD., E. 2017/1493 K. 2020/73 T. 17.1.2020; İstanbul BAM, 4. HD., E. 2018/643 K. 2019/156 T. 7.2.2019; İstanbul BAM, 14. HD., E. 2021/735 K. 2024/646 T. 25.4.2024; İstanbul BAM, 45. HD., E. 2020/1692 K. 2023/1261 T. 21.9.2023, “*Öncelikle bu hususun araştırılması gerekmektedir. Aynı zamanda, davacı, dava dilekçesinde tanık deliline dayandığını belirttiğinden usulüne uygun tanık listesi sunulmuş olması halinde davacının tanıkları dinlenerek yargılamaya devam edilmelidir. Her ne kadar dosyada SMM bilirkişinden rapor alınarak hüküm tesis edilmiş ise de; davacının ihracına konu teşkil eden aidat ödemelerinin dayanağını oluşturan genel kurul kararları eksiksiz bir şekilde dosya arasına alınarak ve kooperatif kayıtları üzerinde alanında uzman kooperatif bilirkişisinden davacının ödenmeyen aidat miktarı bulunup/bulunmadığı, kooperatifin diğer üyelerine senetle ödeme imkanı tanınıp/tanınmadığı konularında denetime elverişli rapor tanzimi sağlanarak varılacak sonuç dairesinde karar verilmelidir. Açıklanan nedenlerle; davacının istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi*

3.7. İPTAL DAVASINDA YARGILAMA USULLERİ

Hukuk yargılamalarında iki türlü yargılama usulü bulunmaktadır. Bunlar yazılı ve basit yargılama usulüdür. Genel yargılama usulü yazılı yargılama usulüdür. Basit yargılama usulü ise, kanunun izin verdiği yerlerde kullanılan istisnai bir usuldür⁷³².

3.7.1. İptal Davasında Basit Yargılama Usulünün Uygulanması

İptal davasına uygulanacak yargılama usulü, basit yargılama usulüdür. Bu husus TTK m. 1521’de açıkça ifade edilmiştir. Zira şirket davalarında yargılama usulü başlıklı TTK m. 1521’e göre, “Ticaret şirketlerinde, ortakların veya pay sahiplerinin şirketle veya birbirleriyle şirket ortaklığından veya pay sahipliğinden kaynaklanan davalarda veya şirketin yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri, müdürleri, tasfiye memurları ya da denetçilerine karşı açılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.”⁷³³

kararının 6100 sayılı HMK'nın 353/1.a.6 maddesi uyarınca kaldırılmasına dair karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

⁷³² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 468; Tanrıver, Cilt 1, s. 1231; Budak / Karaaslan, s. 367; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 589; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 551; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 788 – 789; Ulukapı, Usul, s. 308; Başözen, Usul, s. 419; Kuru, Usul, s. 858.

⁷³³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 308 – 309; İmregün, s. 144; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 746; Bahtiyar, s. 213; Yıldız, s. 152; Üçışık / Çelik, s. 371; Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 235; Alkan, s. 225; Türk, s. 226; Karadoğan, s. 102; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2014/13475 K. 2015/9985 T. 6.10.2015; 11. HD., E. 2022/3994 K. 2023/4407 T. 12.7.2023; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2019/940 K. 2021/327 T. 18.3.2021, “HMK'nın 355. maddesine göre istinaf incelemesi; istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırılık görüldüğü takdirde ise resen gözetilmek suretiyle yapılmıştır. Dava, TTK. 445. maddesi ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan anonim şirket genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkindir. Davacılar, davalı şirketin 19/10/2017 tarihli genel kurulda alınan 3 ve 4 nolu kararlarının iptaline karar verilmesini talep etmişler, mahkemece davanın reddine karar verilmiş, karara karşı davacı tarafça istinaf başvurusunda bulunulmuştur. Anonim şirket genel kurul kararlarının iptali istemi ile açılmış olan işbu dava, TTK'nın 1521- (1) madde hükmü uyarınca basit yargılama usulüne tabi olup, basit yargılama usulüne tabi dava ve işlerde uygulanacak usul 6100 sayılı HMK'nın 320 ve 321. maddelerinde hüküm altına alınmıştır. HMK'nın 321. maddesinde, tahkikatın tamamlanmasından sonra, mahkemenin, tarafların son beyanlarını alıp, yargılamanın sona erdiğini bildirerek kararını teahhüt edeceği, taraflara beyanda bulunabilmeleri için ayrıca süre verilmeyeceği düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemeden anlaşılacağı üzere basit yargılama usulünde, yazılı yargılamada yer alan "Sözlü Yargılama" aşaması bulunmamaktadır. Dolayısıyla, ilk derece mahkemesince son celse karar verileceği ihtarı ile taraf vekillerinin beyanları alınarak karar verildiği görülmekle, bu hususta ileri sürülen istinaf sebebinin yerinde olmadığı, HMK 282 maddesindeki "Hakim bilirkişinin oy ve görüşünü diğer delillerle birlikte serbestçe değerlendirir," yasal düzenlemesine göre, mahkemece, alınan bilirkişi raporu da değerlendirilmek suretiyle karar verildiği, hükme esas alınan bilirkişi raporunun ayrıntılı, gerekçeli ve denetime elverişli olduğu, bilirkişilerin uzmanlık alanları farklı olduğundan, raporun HMK 267. maddeye aykırılık teşkil etmeyeceği, mahkemece davacılar vekilinin itiraz ve yeniden bilirkişi raporu alınması yönündeki dilekçesi 04/10/2018 tarihli duruşma tutanağında

TTK m. 1521'e göre, pay sahiplerinin davacı sıfatında olduğu iptal davalarında basit yargılama usulü uygulanacaktır⁷³⁴. Ancak yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin davacı olduğu durumda, davaya hangi yargılama usulünün uygulanacağı kanun koyucu tarafından belirtilmemiştir⁷³⁵. Öğretide bu husus ile ilgili bazı görüşler ifade edilmiştir. Bir görüşe göre, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri içinde basit yargılama usulünün uygulanması gerektiği ifade edilmiştir. Zira kanun koyucunun pay sahipleri ile diğer davacılar arasında bir ayrıma gitmesinin bir maksadı bulunmamaktadır. Bu durum ancak istenmeyen bir kanun boşluğu halidir. Bu sebeple basit yargılama usulünün uygulanması gerektiğini ifade etmişlerdir⁷³⁶. Öğretide ifade edilen diğer bir görüş ise, basit yargılama usulünün ancak kanunla belirtilen durumlarda kullanılacağından iptal davaların da basit yargılama usulünün uygulanmayacağı ifade etmiştir⁷³⁷. Biz bu görüşe katılmamaktayız. Öğretideki yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin açmış olduğu iptal davalarında da basit yargılama usulünün uygulanması görüşü kanaatimizce daha doğru olacaktır. Aynı zamanda diğer görüşün kabul edilmesi halinde davaların birleştirilmesi hususunda sorunlar ortaya çıkacaktır. Zira bir dava yazılı yargılama diğer davanın da basit yargılama olduğu durumlarda yazılı yargılamanın uygulanacak olması kanun koyucunun TTK m. 1521'de ki düzenlemesindeki amacını aşacaktır⁷³⁸.

gösterilmiş olup, yeni rapor alınması talebinin değerlendirilmemesi doğru değil ise de, raporun karar vermeye elverişli olduğu nazara alındığında, bu hususun kararın kaldırılmasını gerektirmediği, yine 6100 sayılı HMK'nın 154. maddesi uyarınca, mahkemece, duruşmanın açıldığı yerin tutanakta gösterilmemesi hatalı ise de, belirtilen usul eksikliğinin esasa etkili olmadığı, kararın kaldırılmasını gerektirmediği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığından, davacılar vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353/1-b1 maddesi uyarınca esastan reddine karar verilmesi gerektiği kanaatine varılarak, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur” (www.lexpera.com.tr)

⁷³⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 308 – 309; **İmregün**, s. 144; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 746; **Bahtiyar**, s. 213; **Yıldız**, s. 152; **Üçışık / Çelik**, s. 371; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 235; **Alkan**, s. 225; **Türk**, s. 226; **Karadoğan**, s. 102.

⁷³⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 308 – 309; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 235; **Alkan**, s. 225; **Türk**, s. 226; **Dalay Ülgen**, s. 213.

⁷³⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 308 – 309; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 235; **Alkan**, s. 225.

⁷³⁷ **Türk**, s. 227.

⁷³⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 308 – 309; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 235; **Alkan**, s. 225.

Basit yargılama usulünün uygulanması kamu düzeninin gereklerindedir. Bu sebeple mahkeme tarafından resen dikkate alınır. Tarafların bu husustaki anlaşmaları ve rızaları mahkeme tarafından dikkate alınmaz⁷³⁹.

3.7.2. İptal Davasının Adli Tatile Tabi Olması

HMK m. 102'ye göre, “Adli tatil, her yıl yirmi temmuzda başlar, otuz bir ağustosta sona erer. Yeni adli yıl bir eylülde başlar.” denilmiştir. Bu süre zarfında istisnai dava ve işler dışında mahkemeler için tatil dönemine adli tatil denir⁷⁴⁰. Bu süre zarfında ancak HMK m. 103/1'de⁷⁴¹ sayılan dava ve işler görüşür⁷⁴². Bu dava ve işlere adli tatilde nöbetçi mahkemeler bakar⁷⁴³.

⁷³⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 308 – 309; **Alkan**, s. 225; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 13. HD., E. 2019/940 K. 2021/327 T. 18.3.2021; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2022/1421 K. 2022/1711 T. 17.11.2022, “HMK'nın 355. maddesine göre istinaf incelemesi; istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırılık görüldüğü takdirde ise resen gözetilmek suretiyle yapılmıştır. Dava, davalı şirketin yönetim kurulu kararı ile 07/02/2007 tarihli genel kurul kararının iptali istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın açılmamış sayılmasına, karar verilmiş ve karara karşı davacılar vekilleri tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur. 6102 Sayılı TTK. 1521 (eski TTK. 1460) maddesi ve HMK. 316 maddesi uyarınca Genel kurul kararının iptali davası basit yargılama usulüne tabidir. HMK'nın 320/4 maddesine göre "Basit yargılama usulüne tabi davalarda, işlemde kaldırılmasına karar verilmiş olan dosya, yenilenmesinden sonra takipsiz bırakılırsa, dava açılmamış sayılır," hükmü düzenlenmiştir... Taraf ehliyeti dava şartı olup HMK'nun 355. maddesine göre Dairemizce resen gözetilmiştir. Taraf teşkili kamu düzenine ilişkin olup, yargılamanın her aşamasında re'sen dikkate alınmalıdır (HMK mad. 114). Her gerçek kişi, yaşadığı sürece taraf ehliyetine sahiptir.” (www.lexpera.com.tr)

⁷⁴⁰ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 130 – 131; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 505; **Budak / Karaaslan**, s. 148; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 288; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 151; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 187 – 188; **Ulukapı**, Usul, s. 141; **Başözen**, Usul, s. 198; **Kuru**, Usul, s. 842;

⁷⁴¹ HMK m. 103/1'e göre, “Adli tatilde, ancak aşağıdaki dava ve işler görülür: a) İhtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve delillerin tespiti gibi geçici hukuki koruma, deniz raporlarının alınması ve dispeççi atanması talepleri ile bunlara karşı yapılacak itirazlar ve diğer başvurular hakkında karar verilmesi. b) Her çeşit nafaka davaları ile soybağı, velayet ve vesayete ilişkin dava ya da işler. c) Nüfus kayıtlarının düzeltilmesi işleri ve davaları. ç) Hizmet akdi veya iş sözleşmesi sebebiyle işçilerin açtıkları davalar. d) Ticari defterlerin kaybından dolayı kayıp belgesi verilmesi talepleri ile kıymetli evrakın kaybından doğan iptal işleri. e) İflas ve konkordato ile sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırılmasına ilişkin işler ve davalar. f) Adli tatilde yapılmasına karar verilen keşifler. g) Tahkim hükümlerine göre, mahkemenin görev alanına giren dava ve işler. ğ) Çekişmesiz yargı işleri. h) Kanunlarda ivedi olduğu belirtilen veya taraflardan birinin talebi üzerine, mahkemece ivedi görülmesine karar verilen dava ve işler.”

⁷⁴² **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 130 – 131; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 506; **Budak / Karaaslan**, s. 148 – 149; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 289; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 152; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s.188 – 189; **Ulukapı**, Usul, s. 142 – 143; **Başözen**, Usul, s. 198 – 199.

⁷⁴³ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 130 – 131; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 506; **Budak / Karaaslan**, s. 148 – 149; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 152; **Başözen**, Usul, s. 199.

İptal davası HMK m. 103'te sayılan davalardan değildir. Zira HMK m. 103/1-a vd. iptal davası anlamına gelecek bir düzenleme bulunmamaktadır. HMK m. 103/1-h'a göre ivedi işlerin de adli tatilde görülecek olduğu düzenlenmiştir. Ancak iptal davası niteliği gereği ivedi işler sınıfına da girmez. Bu sebeple iptal davasına adli tatilde bakılmaz⁷⁴⁴. Ancak bu adli tatil süresi boyunca süreler işlemeye devam eder. Son süre eğer adli tatile denk gelirse bu halde süreler adli tatilin bitiminden itibaren bir hafta uzar. Yine adli tatil süresi boyunca dava, istinaf ve temyiz dilekçelerinin alımı, bunların tevzi edilmesi ve her türlü tebligat işlemleri yapılır⁷⁴⁵.

İvedi sayılmayan dava ve işler adli tatilde görülmez. Ancak taraflardan herhangi birinin talebi üzerine mahkeme iptal davasını ivedi görüşen davalardan sayabilir. Bu sayede iptal davası adli tatilde görülür⁷⁴⁶. Lakin biz bu hususta verilecek ivedilik kararının son çare olarak verilmesi kanaatindeyiz. Zira adli tatilin temel amacı yargı sisteminin verimliliğini artırmak mahkemelerin ve yargı mensuplarının çalışma sıhhatini artırmaktır. Yoğun geçen yargı dönemlerinin sonunda yargı mensuplarına verilen bu dinlenme süreci bir sonraki dönemin çalışma performansını artırır. Bu sebeple tarafların tüm talepleri iptal davanın ivedi sayılmasına yönelik bir karar adli tatilin amacına aykırıdır. Kanaatimizce tarafların talepleri doğrultusunda mahkemece incelenmeli ve son seçenek olarak ivedilik kararı verilmelidir. İptal davasının adli tatilde görülmemesi halinde giderilmesi güç zararların ortaya çıkabilir. Böyle bir durumun varlığı halinde iptal davalarının ivedi

⁷⁴⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 308 – 309; **Türk**, s. 228; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 14. HD., E. 2023/429 K. 2023/697 T. 13.4.2023; 23. HD., E. 2013/8204 K. 2014/1523 T. 3.3.2014, “*Taraflar arasında görülen genel kurul kararının iptali davası sonucunda verilen hükmün onanmasına ilişkin Dairemizin 15.07.2013 gün ve 2827 Esas, 4981 Karar sayılı ilamının karar düzeltme yoluyla incelenmesi davalı vekilince istenilmekle, dosya incelendi, gereği görüldü: - KARAR - 6100 sayılı HMK'nın 104. maddesi, "Adli tatile tabi olan dava ve işlerde, bu Kanunun tayin ettiği sürelerin bitmesi tatil zamanına rastlarsa, bu süreler ayrıca bir karara gerek olmaksızın adli tatilin bittiği günden itibaren bir hafta uzatılmış sayılır."* hükmünü içermektedir. Dairemiz kararı, davalı vekiline 15.08.2013 tarihinde tebliğ edilmesine karşın, HUMK'nın 440/1. maddesi hükmünde öngörülen ve adli tatilde biten 15 günlük süreye HMK'nın 104. maddesi uyarınca adli tatilin bittiği günden itibaren eklenen bir haftalık sürenin de geçirilmesinden sonra, 12.09.2013 tarihinde kararın düzeltilmesi istenilmiş olmakla, karar düzeltme isteminin reddi gerekmiştir. Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı vekilinin karar düzeltme isteminin süre yönünden REDDİNE, peşin alınan karar düzeltme harcının istek halinde iadesine, 03.03.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” (www.lexpera.com.tr)

⁷⁴⁵ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 131 – 132; **Tanrıver**, s. 507; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 152; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 189; **Ulukapı**, Usul, s. 143; **Başözen**, Usul, s. 199.

⁷⁴⁶ **Pekcanitez / Atalay / Özekes**, s. 132; **Tanrıver**, s. 506; **Budak / Karaaslan**, s. 149; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 290; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 152; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 189; **Ulukapı**, Usul, s. 142; **Başözen**, Usul, s. 199.

görülmeye karar verilmelidir⁷⁴⁷. Somut olay gereği iptal davasının adli tatilde görülmesi gerekebilir. Hatta adli tatilde görülmemesi halinde giderilmesi güç zararlar ortaya çıkabilir. Ancak bu durumda bile tüm iptal davalarını ivedi işlerden saymak sağlıklı olmayacaktır. Zira bu durum adli tatil kurumunun dürüstlük kuralına aykırı kullanımlarına yol açabilir. Ayrıca HMK m. 103/1-a bendi gereği olası güç durumların ortaya çıkması ihtimaline karşılık “*ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve delillerin tespiti gibi geçici hukuki koruma kararları*” da verilebilir. Bu sayede olası zararların önüne geçilmiş olunur. Nihayetinde tüm tedbirlerin alınmasına rağmen davanın adli tatilde görülmesi gerekiyorsa son seçenek olarak ivedilik kararı verilmelidir.

3.8. İPTAL DAVASININ HÜKÜM VERMEKSİZİN SONA ERMESİ

3.8.1. Hüküm Yerine Geçen Taraf İşlemleri

HMK m. 24’ göre, “*Hâkim, iki taraftan birinin talebi olmaksızın, kendiliğinden bir davayı inceleyemez ve karara bağlayamaz. Kanunda açıkça belirtilmedikçe, hiç kimse kendi lehine olan davayı açmaya veya hakkını talep etmeye zorlanamaz. Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri dava konusu hakkında, dava açıldıktan sonra da tasarruf yetkisi devam eder.*” denilmiştir. Görüldüğü üzere taraflar dava açmak için zorlanamayacağı gibi istedikleri zaman da dava üzerinde tasarruf edebilirler. Tasarruf ilkesinin yansıması olarak taraflar taleplerinden feragat edebilir, davayı kabul edebilir ve dava konusu üzerinde karşı tarafla sulh olabilir⁷⁴⁸. Bu usul işlemleri kesin hüküm gibi etki doğurur ve hüküm yerine geçer. Bunlar maddi anlamda kesin hüküm teşkil eder⁷⁴⁹.

⁷⁴⁷ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 132; Tanrıver, s. 506; Budak / Karaaslan, s. 149; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 290; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 152; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 189; Ulukapı, Usul, s. 142; Başözen, Usul, s. 199.

⁷⁴⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 444; Tanrıver, Cilt 1, s. 1163; Budak / Karaaslan, s. 348; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 573; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 539; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 616; Başözen, Usul, s. 402.

⁷⁴⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 444; Budak / Karaaslan, s. 348; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 573; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 539; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 616; Başözen, Usul, s. 402.

Hüküm yerine geçen taraf işlemleri feragat, kabul ve sulhtur. Kanun koyucu HMK m. 307 – 312 arasında feragat ve kabulü, m. 312 – 315 arasında sulhu düzenlemiştir⁷⁵⁰.

3.8.1.1. İptal Davasından Feragat

Davadan feragat HMK m. 307 – 312 arasında kabul ile düzenlenmiştir. HMK m. 307'ye göre feragat, “*Feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir.*” şeklinde tanımlanmıştır. Davadan feragat tek taraflı bir irade beyanıdır. Karşı tarafının onayına veya rızasına bakılmaz. Davadan feragat hüküm kesinleşinceye kadar yapılabilir. HMK m. 309'a göre davadan feragat iki şekilde yapılabilir. Bunlarda ilki davanın görüldüğü mahkemeye feragat talebini içeren bir dilekçenin verilmesidir. İkinci ise duruşma esnasında sözlü olarak yapılmasıdır⁷⁵¹. Davadan feragat, şarta bağlı olarak yapılamaz. HMK m. 312/1'e göre, davadan feragat edilmesi halinde davacı yargılama giderlerini ödemek zorundadır⁷⁵².

TTK veya HMK'da iptal davasından feragatı engelleyecek bir hüküm yoktur. Ayrıca kanun koyucu kabul ve sulhe ilişkin HMK m. 308/2 ve m. 313/2 ile, “...*ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri uyumsuzlukları konu alan davalarda yapılabilir.*” şeklinde hüküm belirtmiştir. Ancak feragatı düzenleyen HMK m. 307'de bu tarz bir hüküm kullanılmamıştır. İptal davası da tarafların üzerinde serbest tasarruf edecekleri davalardan değildir. Ancak feragat bakımından böyle bir incelemeye gerek yoktur. Zira kanun koyucu feragat bu şartı aramamıştır⁷⁵³. Bu sebeplerle HMK m. 307 vd. hükümlerine uygun olması kaydıyla iptal davasında feragat yapılabilir. İptal davasında pay sahipleri, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri davacı olabilir.

⁷⁵⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 444; Tanrıver, s. 1163; Budak / Karaaslan, s. 348; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 573; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 539; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 616; Başözen, Usul, s. 402.

⁷⁵¹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 444 – 445; Tanrıver, Cilt 1, s. 1163 – 1163, 1168 – 1169; Budak / Karaaslan, s. 350 – 351; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 574, 576 – 577; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 539 – 540, 543 – 544; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 616 – 617; Başözen, Usul, s. 403.

⁷⁵² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 446; Tanrıver, s. 1172; Budak / Karaaslan, s. 350 – 351; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 578; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 539 – 540, 543 – 544; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 619; Başözen, Usul, s. 403.

⁷⁵³ Kirca, Hükümsüzlük, s. 203; Şener Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, 2. Baskı, Ankara 2020, s. 287.

Feragatı da ancak bu kişiler yapabilir⁷⁵⁴. Yargıtay'ın da görüşü iptal davasında feragatın olacağı yönündedir⁷⁵⁵ Feragat ve kabul yapılması halinde bu durum kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur (HMK m. 311).

3.8.1.2. İptal Davasında Kabul

Kabul kurumu HMK m. 308 – 312 arasında feragat ile düzenlenmiştir. HMK m. 308'e göre, "*Kabul, davacının talep sonucuna, davalının kısmen veya tamamen muvafakat etmesidir.*" şeklinde tanımlanmıştır. Davayı kabul tek taraflı irade beyanı ile olur. Davanın kabulü için karşı tarafının onayına veya rızasına bakılmaz. Davanın kabulü hüküm kesinleşinceye kadar yapılabilir. HMK m. 309'a göre davanın kabulü iki şekilde yapılabilir. Bunlarda ilki davanın görüldüğü mahkemeye kabul beyanını içeren bir dilekçenin verilmesidir. İkinci ise duruşma esnasında sözlü olarak yapılır. Davadan kabul, şarta bağlı olarak yapılamaz⁷⁵⁶. HMK m. 312/1 hükmüne göre, davayı kabul eden davalı yargılama giderlerini ödemek zorundadır. Ancak HMK m. 312/2 hükmüne göre, davanın açılmasından davalı sorumlu değilse veya ilk duruşmaya kadar davayı kabul ederse yargılama giderlerini ödemeye mahkûm edilmez⁷⁵⁷.

İptal davasında kabulün yapılıp yapılamayacağı, öncelikle HMK m. 308 hükmü çerçevesinde değerlendirilmelidir. HMK m. 308/2'te, "*Kabul, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri davalarda hüküm doğurur.*" denilmiştir. Görüldüğü

⁷⁵⁴ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 203; **Şener**, Emsal, s. 287.

⁷⁵⁵ 11. HD., E. 2014/18673 K. 2015/1007 T. 30.1.2015; 11. HD., E. 2015/13539 K. 2016/5595 T. 23.5.2016; 11. HD., E. 2015/13540 K. 2016/6873 T. 21.6.201623. HD., E. 2016/3804 K. 2018/5076 T. 1.11.2018; 23. HD., E. 2016/3507 K. 2016/4424 T. 10.10.2016; 6. HD., E. 2021/4852 K. 2023/1836 T. 16.5.2023, "*Davacı asiller tarafından, temyiz incelemesi aşamasında, ayrı ayrı ibraz edilen dilekçelerle davadan feragat edildiği görülmüştür. Feragat; 6100 sayılı HMK'nın 311. madde hükmü uyarınca kesin hüküm sonuçlarını doğurduğu gibi, aynı Kanun'un 309/2. maddesi uyarınca karşı tarafın kabulüne de bağlı bulunmamaktadır. Öte yandan, aynı Kanun'un 310. maddesi uyarınca davadan feragat, karar kesinleşinceye kadar her aşamada mümkündür. Mahkeme davadan el çektiğinden, karar ortada durduğu müddetçe, davayı yeniden ele alıp, feragat nedeniyle bir karar veremez. Bu itibarla, davadan feragat nedeniyle mahkemece bir karar verilmesi gerektiğinden, bunun sağlanabilmesi için hükmün öncelikle bu nedenle bozulması gerekmiştir.*" (www.lexpera.com.tr)

⁷⁵⁶ **Pekantez / Atalay / Özekes**, s. 446 – 447; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 1176; **Budak / Karaaslan**, s. 350 – 351; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 579, 581 – 582; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 542 – 544; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayyavaz / Hanağası**, Usul, s. 621 – 624; **Başözen**, Usul, s. 404.

⁷⁵⁷ **Pekantez / Atalay / Özekes**, s. 447; **Tanrıver**, Cilt 1, s. 1180 – 1181; **Budak / Karaaslan**, s. 350 – 351; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 582; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 542 – 544; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayyavaz / Hanağası**, Usul, s. 624; **Başözen**, Usul, s. 404.

üzere kabul ancak dava konusu üzerinde tarafların serbestçe tasarrufunun mümkün olduğu davalarda yapılabilecektir⁷⁵⁸. İptal davası tarafların üzerinde serbeste tasarruf edebilecekleri davalardan değildir. Bu sebeple iptal davasında kabul yapılamayacağı söylenebilir⁷⁵⁹.

İptal davasının kabul edilip edilmeyeceğine yönelik diğer bir dayanak ise, iptal davaların kabulün kabul edilmesi halinde genel kurulun devredilemez yetkilerine gasp söz konusu olacaktır. Ancak öğretilerde bu durumun genel kurulun vereceği bir yetkiyle çözümlenebilir olduğu da ifade edilmektedir⁷⁶⁰. İptal davasında davalı şirket tüzel kişiliğidir. Tüzel kişiliği davada yönetim kurulu veya kayyım temsil eder. Bu sebeple genel kurulun aldığı bir kararı yönetim kurulunun kabulü ile iptal etmek genel kurulu işlevsiz kılar. Aynı zamanda bu durum genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerine gasp teşkil eder. Bu gerekçelerle iptal davasında kabulün yapılamayacağı kanaatindeyiz⁷⁶¹.

3.8.1.3. İptal Davasında Sulh

Sulh, HMK m. 313 – 315 arasında düzenlenmiştir. HMK m. 313'e göre, "*Sulh, görülmekte olan bir davada, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı kısmen veya tamamen sona erdirmek amacıyla, mahkeme huzurunda yapmış oldukları bir sözleşmedir.*" şeklinde tanımlanmıştır⁷⁶². Taraflar HMK m. 314/1 kapsamında hüküm kesinleşinceye kadar sulh olabilirler. Sulh taraflar arasında sözleşme ile yapılır. Bu sözleşme mahkeme huzurunda yapılabileceği gibi mahkeme dışında yapıp tutanağa eklenme yoluyla da yapılabilir. Sulh, feragat ve kabulün aksine şarta bağlı olarak da yapılabilir. Sulh ile görülen dava sona erer ve sulh kesin hüküm gibi sonuç doğurur⁷⁶³.

⁷⁵⁸ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 446 – 447; Tanrıver, Cilt 1, s. 1176; Budak / Karaaslan, s. 351; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 580 – 581; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 542; Başözen, Usul, s. 404.

⁷⁵⁹ Kırca, Hükümsüzlük, s. 202.

⁷⁶⁰ Kırca, Hükümsüzlük, s. 202 – 203.

⁷⁶¹ Kırca, Hükümsüzlük, s. 202.

⁷⁶² Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 448 – 449; Tanrıver, Cilt 1, s. 1189 – 1190; Budak / Karaaslan, s. 352; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 584; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 544; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 626; Başözen, Usul, s. 405.

⁷⁶³ Pekcanitez / Atalay / Özkes, s. 448 – 449; Tanrıver, Cilt 1, s. 1189 – 1190, 1195 – 1196, 1198; Budak / Karaaslan, s. 353 – 354; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 585 – 586; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 546 – 547; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 627 – 629; Başözen, Usul, s. 405.

Genel kurul kararlarının iptali davasında sulh yolunun mümkün olup olmadığı hususu HMK m. 313/2 hükmü çerçevesinde değerlendirilmelidir. HMK m. 313/2'ye göre, “Sulh, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri uyumsuzlukları konu alan davalarda yapılabilir.” Görüldüğü üzere sulh ancak serbestçe tasarrufun mümkün olduğu davalarda yapılabilecektir⁷⁶⁴. İptal davası tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri davalardan değildir. Bu sebeple iptal davasında sulhun yapılamayacağı söylenebilir⁷⁶⁵.

İptal davasının sulh yoluna gidilip gidilemeyeceğine yönelik başka bir sebep ise, sulh sözleşmesinin genel kurulun devredilemez yetkilerini gasp etmesidir. Ancak öğretilerde bu durumun genel kurulun vereceği bir yetkiyle çözümlenebilir olduğu da ifade edilmektedir⁷⁶⁶. Yukarıda⁷⁶⁷ detaylı olarak ifade ettiğimiz gibi, iptal davasında tüzel kişiliği yönetim kurulu veya kayyım temsil eder. Bu sebeple genel kurulun aldığı bir kararı yönetim kurulunun sulh sözleşmesi kapsamına alması genel kurulu işlevsiz kılar. Aynı zamanda bu durum genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerine gasp teşkil eder. Bu gerekçelerle iptal davasının da sulhun yapılamayacağı kanaatindeyiz⁷⁶⁸.

3.8.2. İptal Davanın Konusuz Kalması

Davanın açılmasından itibaren davacının hukuki yararının ortadan kalması daha doğru bir ifade ile dava açıldıktan sonra davacının hükme yönelik menfaatinin sona ermesi ya da dava konusunun ortadan kalkması halinde dava konusuz kalır⁷⁶⁹.

Kanunumuzda davanın konusuz kalmasına ilişkin (feragat, kabul ve sulh haricinde) olarak sadece HMK m. 331 hükmü mevcuttur. Bu maddenin ilk fıkrasında davanın konusuz kalması sebebiyle davanın esası hakkında bir karar verilmesine gerek bulunmayan hâllerde, hâkimin, davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumuna

⁷⁶⁴ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 449; Tanrıver, Cilt 1, s. 1190; Budak / Karaaslan, s. 353; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 586; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 545; Başözen, Usul, s. 405.

⁷⁶⁵ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1162; Kırca, Hükümsüzlük, s. 203.

⁷⁶⁶ Kırca, Hükümsüzlük, s. 202 – 203.

⁷⁶⁷ Detaylı bilgi için, Bkz: 2. Bölüm, 3.8.1.2. numaralı başlık.

⁷⁶⁸ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1162; Kırca, Hükümsüzlük, s. 203.

⁷⁶⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 450 – 451; Tanrıver, Cilt 1, s. 1205 – 1206; Budak / Karaaslan, s. 357 – 358; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 589; Başözen, Usul, s. 400; Işık Metin, Medeni Yargılama Hukukunda Davanın Konusuz Kalması, Akdeniz Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya 2024, s. 118;

göre yargılama giderlerini takdir edeceği düzenlenmiştir⁷⁷⁰. Davanın konusuz kalması halinde yargılama giderlerinden sorumluluğun ne şekilde belirleneceğini düzenleyen bu hükümden, davanın konusuz kalması halinde yargılamanın, “*davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığı*” kararı ile sona erdirilmesi şeklinde bir uygulama da ortaya çıkmıştır⁷⁷¹.

İptal davası bakımından detaylı incelememiz gerek iki konusuz kalma başlığı mevcuttur. Bunlar dava konusu genel kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile teyit edilmesi ve genel kurul kararının genel kurul kararı ile geri alınmasıdır.

3.8.2.1. Dava Konusu Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle Teyit Edilmesi

Genel kurulda alınan bir kararın iptal sebeplerin en az bir tanesiyle sakat olması durumunda genel kurulun bu sakatlığı giderecek yeni bir karar almasına genel kurul kararının teyidi denir⁷⁷². TTK ve diğer mevzuatımızda teyit ile ilgili bir düzenleme yoktur. Aynı zamanda genel kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile teyit edilmesini imkânsız kılan bir düzenleme de bulunmamaktadır. Bu sebeple hukukumuzda genel kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile teyit edilmesi mümkündür⁷⁷³.

Genel kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile teyit edilmesi için bazı şartlar aranmaktadır. Öncelikle iptal edilebilecek bir genel kurul kararının var olması gerekir. Bu genel kurul kararı hali hazırda iptal edilmemiş ve iptal davası açma süresinin geçmemiş olması gerekir. Zira iptal edilmiş veya iptal davası açma imkânı olmayan bir kurul kararı artık iptal edilemeyen bir karardır⁷⁷⁴. Yine alınan genel kurul kararının yokluk veya butlan yaptırımına maruz kalmaması gerekir. Yokluk ve butlan olan kararlar yeni bir genel kurul

⁷⁷⁰ Işık, s. 26; Pekantez / Atalay / Özekes, s. 450 – 451; Tanrıver, Cilt 1, s. 1205 – 1206; Budak / Karaaslan, s. 357 – 358; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 589; Başözen, Usul, s. 400.

⁷⁷¹ Işık, s. 305; Pekantez / Atalay / Özekes, s. 450 – 451; Tanrıver, Cilt 1, s. 1205 – 1206; Budak / Karaaslan, s. 357 – 358; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 589; Başözen, Usul, s. 400.

⁷⁷² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 356 – 357; Kırca, Hükümsüzlük, s. 213; Alkan, s. 250; Türk, s. 250; Alhan, s. 103; Teoman Ömer, Anonim Ortaklıkta İptal Edilebilir Genel Kurul Kararlarının Doğrulanması, Tüm Makalelerim, Cilt 1 – 2, 1971 – 2001, 2. Bası, İstanbul 2012, s. 10.

⁷⁷³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 357 – 358; Bilgili / Demirkapı, s. 348; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 174; Teoman, İptal, s. 10; Kırca, Hükümsüzlük, s. 213; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 268; Alkan, s. 250; Türk, s. 250; Karadoğan, s. 107; Alhan, s. 103.

⁷⁷⁴ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 358 – 359; Kırca, Hükümsüzlük, s. 213; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 269; Alkan, s. 251; Türk, s. 250.

kararı ile teyit edilemez⁷⁷⁵. Genel kurulda alınan kararı sakatlayan usuli bir hatanın var olması halinde de yine yeni genel kurul kararı ile teyit edilemez⁷⁷⁶.

Genel kurulda iptal edilebilecek bir kararın yanı sıra ikinci bir kararın alınması gerekir. Bu karar iptal edilecek kararı teyit edecek ikinci karardır. Teyit kararı ilk kararın geçersizliğini gidermek için yapılır. Bu karar her ne kadar teyit kararı da olsa niteliği itibariyle bir genel kurul kararıdır. Bu sebeple kararın teyit kararı olabilmesi için herhangi bir hükümsüzlük sebebine sahip olmaması gerekir. İkinci olarak alınan teyit kararının muhtevası ilk karara uygun olmalıdır. Ancak kararlar arasında birebir benzerlik aranmaz⁷⁷⁷.

Genel kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile teyit edilmesinin iptal davasına etkisi öğretide tartışılmaktadır. Öğretideki bir görüşe göre, kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile teyit edilmesi ile hukuki yarar ortada kalkar. Hukuki yararın varlığı dava şartıdır. Bu sebeple davanın reddedilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁷⁷⁸. Öğretide ifade edilen diğer bir görüşe göre, teyit niteliğindeki ikinci kararın sakat olan kararın eksikliklerini giderip gidermediği yönündeki bir inceleme kısmen iptal edilebilirlik incelemesi anlamına gelir. Aynı zamanda yargılama giderleri gibi konuları belirlemek için de ciddi bir yargılama sürecinin tamamlanması gerekir. Bu nedenle bu görüşü savunan yazarlara göre mahkeme mümkün olduğu kadar konusuz kalma kararından uzak durmalıdır⁷⁷⁹. Yargıtay'ın görüşü de bu doğrultudadır⁷⁸⁰. Öğretide bizim

⁷⁷⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 357 – 358; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 214; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 270; **Alkan**, s. 251; **Türk**, s. 250.

⁷⁷⁶ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 214; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 269; **Alkan**, s. 251; **Türk**, s. 250.

⁷⁷⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 359 – 360; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 175; **Teoman**, İptal, s. 9 – 10; **Alper**, s. 80; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 214 – 215; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 271; **Alkan**, s. 251; **Türk**, s. 251.

⁷⁷⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 358 – 359; **Alper**, s. 80.

⁷⁷⁹ **Yiğit İlhan**, Anonim Şirketler Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, İstanbul 2018, s. 45 – 46.

⁷⁸⁰ 11. HD., E. 2015/11507 K. 2016/6538 T. 13.6.2016, “*Dava, davalı şirketin 08.12.2014 tarihinde alınan genel kurul kararının iptali istemine ilişkin olup, mahkemece yazılı şekilde karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilmişse de şirket genel kurulunda alınan kararların usul ve yasaya aykırılık taşıdığı durumlarda bilahare başka bir genel kurul kararı ile hükümden düşmesi, alınan kararın aksi yönde bir karar alınması ve benzeri hallerde dava konusuz kalmaz. Bu nedenle mahkemece, işin esasına girilip dava konusu genel kurul kararının yasa, ana sözleşme ve objektif iyiniyet kurallarına aykırılıp taşıyıp taşımadığı, iptalinin gerekip gerekmediği hususunun incelenerek hasıl olacak sonuca göre de yargılama giderleri ve vekalet ücretinden hangi tarafın sorumlu olacağıın belirlenmesi gerekirken yazılı şekilde*

de katıldığımız görüşe göre, teyit ile ilk davaya yönelik bir hukuki yarar kalmaz. Zira iptale konu olacak karar yeni bir kararla teyit edilmiştir. Hukuki yararı olmayan bir dava da konusuz kalır. Konusuz kalan bir davada hâkim karar verilmesine yer olmadığı gerekçesiyle davaya son verir⁷⁸¹. Eğer davanın konusuz kaldığı kararı verildiği sırada yargılama giderleri konusunda tespit yapılabilirse o şekilde yargılama giderlerine hükmedilir. Ancak yargılama giderleri belirlenemiyor ise, yargılamaya devam edilir ve haksız taraf tespit edilir. Yargılama giderleri inceleme sonucu haksız çıkan tarafa yükletildikten sonra dava sonlandırılır⁷⁸².

3.8.2.2. Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle Geri Alınması

Genel kurulda alınan iptal edilebilecek nitelikteki kararın yeni bir genel kurul ile geri alınmasına, kararın genel kurul kararı ile geri alınması denir⁷⁸³. Burada alınan iki genel kurul kararı vardır. Bunlardan biri iptal edilebilir nitelikte olan kararken diğeri geri alma niyetini içeren karardır⁷⁸⁴.

Kararlardan ilki iptal sebebi içeren genel kurul kararıdır. Bu kararda iptal sebeplerinden en az birinin varlığı aranır. Aynı zamanda iptal kararı verilmemiş ve iptal davası açma süresinin de dolmamış olması gerekir. Zira karar iptal edilmiş veya iptal edilme ihtimali kalmadığı durumlarda iptal edilebilir kararın geri alınmasının da bir anlamı yoktur⁷⁸⁵. Öğretide genel kurul kararı ile geri almanın yokluk ve butlana tabi olan kararlar açısından uygulanabilir olup olmadığına yönelik tartışmalar vardır. Öğretideki bir görüşe göre, butlan ve yokluğa tabi kararların da geri alınması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu görüşü savunan yazarlara göre, butlan ve yokluk halinde geri almayı kabul

hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın davacı yararına BOZULMASINA, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 13/06/2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”
(www.lexpera.com.tr)

⁷⁸¹ Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 749; Kırca, Hükümsüzlük, s. 215; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 271; Alkan, s. 252; Türk, s. 251.

⁷⁸² Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 271; Alkan, s. 252; Türk, s. 251.

⁷⁸³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 360 – 361; Kırca, Hükümsüzlük, s. 212; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 271; Alkan, s. 247; Türk, s. 253.

⁷⁸⁴ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 363; Kırca, Hükümsüzlük, s. 212; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 266; Alkan, s. 249; Türk, s. 253.

⁷⁸⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 363; Kırca, Hükümsüzlük, s. 212; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 266; Alkan, s. 249; Türk, s. 253.

etmek uygulamaya pratik ve işlerlik kazandıracaktır⁷⁸⁶. Öğretide bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre, yokluk ve butlana maruz kalan kararlar düzeltilemez. Bu kararlar baştan itibaren hüküm ve sonuçlarını doğurmayacaktır. Bu sebeple butlan ve yokluğa tabi kararlar açısında geri alma uygulanamaz⁷⁸⁷.

Kararlardan ikinci iptal edilebilir kararı geri alma niyeti içeren genel kurul kararıdır. Bu ikinci karar her ne kadar geri alma kararı da olsa niteliği itibariyle bir genel kurul kararıdır. Bu sebeple geri alma kararının hükümsüzlük nedenlerinden birine sahip olmayan sağlıklı bir genel kurul kararı olması gerekir⁷⁸⁸.

Genel kurulda alınan iptal edilebilecek nitelikteki kararın yeni bir genel kurul ile geri almanın hukukumuzda uygulanabilir olup olmadığı incelenmelidir. TTK ve diğer mevzuatlar geri almayı engelleyen kural olarak bir hüküm yoktur⁷⁸⁹. Ancak bazı özel düzenlemelerin var olması halinde geri almanın uygulanamaz olduğu ifade edilmelidir⁷⁹⁰.

⁷⁸⁶ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 212 – 213; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 268; **Alkan**, s. 250.

⁷⁸⁷ **Türk**, s. 253.

⁷⁸⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 363; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 212; **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 266; **Alkan**, s. 250; **Türk**, s. 254.

⁷⁸⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 360 – 361; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 172; **Alkan**, s. 248 – 249; **Türk**, s. 253; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: 11. HD., E. 2006/11947 K. 2007/4561 T. 19.03.2007; 11. HD., E. 2000/3170 K. 2000/6471 T. 06.07.2000, “*Meri T.Ticaret Kanunu’nda ne Limited, ne de Anonim şirketlerde fesih kararı alındıktan sonra bu kararın kaldırılarak şirket tüzel kişiliğinin devam edebileceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Doktrinde ise, konu tartışmalıdır. Yabancı ülkelerdeki doktrin görüşleri konuyu, tartışmalı gördükleri gibi İsviçre, Fransa ve Almanya Yüksek Mahkemeleri de farklı görüşlere sahip bulunmaktadır. Türk doktrininde ise, konuya önce Prof.Dr.H.Arslanlı değinmiş, daha sonra da Prof.Dr. Ü.Tekinalp açıklık getirmiş bulunmaktadır. Anılan bilim adamları, Türk Hukuku açısından mutlak ve amir niteliği taşımayan fesih sebepleri dışında kalan fesih hallerinde, şirket genel kuruluna önceki fesih kararını kaldırmak yetkisinin tanınması gerektiği görüşünü benimsemektedirler. (Bkz.Prof.Dr.H.Arslanlı, Anonim Şirketler III., Sh.154 vd. Prof.Dr.Ü.T.Tekinalp, (Poroy/Çamoğlu) ortaklıklar Hukuku, 2.Cilt, Sh. 152 vd.) Gerçekten de emredici hükümlere aykırılık sebebiyle oluşan fesih halleri dışında, ortak çoğunluğunun iradesi ile oluşan şirket faaliyetine son verme kararının aynı koşullar çerçevesinde geri alınmasına olanak tanınması tüzel kişilik ve özellikle ticari amaçlı şirketler hukuku açısından aksine ve açıkça yasal bir engel olmadıkça olumlu olarak bakılması gerekir. Nitekim, Yargıtay HGK.nun 25.02.1987 gün ve Esas 1986/11-211 Karar, 1987/120sayılı kararında anonim şirketin süresinin bitmesine rağmen fiilen ticari faaliyetine devam etmesi halinde şirket genel kurulunca şirketin devamına karar verilmesinin mümkün olduğu düşüncesi benimsenmiştir. Aynı ilkeleri yine bir sermaye şirketi olan limited şirketler bakımından kabulü gerekir. Bu genel açıklamalardan sonra dava konusu olaya dönüldüğünde, davalı limited şirket iradi olarak fesih kararı aldığına göre, tasfiye devam ederken ortaklar kurulunca fesih ve tasfiyenin kaldırılmasına olanak tanımak doğru bir yaklaşımdır ve mahkemenin ilke olarak bu görüşü benimsemesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.” (www.lexpera.com.tr)*

⁷⁹⁰ Yargıtay’ın özel düzenlemeler hariç tutarak geri almanın mümkün olduğu görüşündedir. İlgili görüşteki karar için, Bkz: 11. HD., E. 2010/12153 K. 2010/10997 T. 01.11.2010, “*Asıl davanın davacıları-birleşen*

Örneğin TTK m. 558/1'e göre, "İbra kararı genel kurul kararıyla kaldırılamaz." denilmiştir. Kanun koyucunun istisna olarak düzenlemediği konulardaki kararlar açısından geri alma uygulanabilir⁷⁹¹.

Genel kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile geri alınmasının iptal davasına etkisi öğretide tartışılmaktadır. Öğretideki bir görüşe göre, kurul kararının yeni bir genel kurul kararı ile geri alınması ile hukuki yarar ortada kalkar. Hukuki yararın varlığı dava şartıdır. Bu sebeple davanın reddedilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁷⁹². Öğretide bizim de katıldığımız görüşe göre, geri alma ile ilk davaya yönelik bir hukuki yarar kalmaz. Zira iptale konu olacak karar yeni bir kararla teyit edilmiştir. Hukuki yararı olmayan bir dava da konusuz kalır. Konusuz kalan bir davada hâkim karar verilmesine yer olmadığı gerekçesiyle davaya son verir⁷⁹³. Eğer davanın konusuz kaldığı kararı verildiği sırada yargılama giderleri konusunda tespit varsa o şekilde yargılama giderlerine hükmedilir. Ancak yargılama giderleri belirlenemiyor ise, yargılamaya devam edilir ve haksız taraf tespit edilir. Yargılama giderleri inceleme sonucu haksız çıkan tarafa yükletildikten sonra dava sonlandırılır⁷⁹⁴.

davaların davaluları F1 İplik San. A.Ş., K6, K3 ve K4 oğlu K5 vekilinin birleşen davalara yönelik temyiz itirazlarına gelince; Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına, TTK'nunda anonim şirketlerde fesih kararı alındıktan sonra bu kararın kaldırılarak şirket tüzel kişiliğinin devam edebileceğine ilişkin bir düzenlemenin mevcut olmamasına, ancak, Dairemizin yerleşik uygulamasına göre, emredici hükümlere aykırılık sebebiyle oluşan fesih halleri dışında, ortak çoğunluğunun iradesi ile oluşan şirket faaliyetine son verme kararının aynı koşullar çerçevesinde geri alınmasına olanak tanınmasının, tüzel kişilik ve özellikle ticari amaçlı şirketler hukuku açısından aksine ve açıkça yasal bir engel olmadığı takdirde kabul edilmesine, esasen, YHGK'nun 25.02.1987 gün ve 1986/11-211 esas, 1987/120 karar sayılı kararında da ifade edildiği ve Dairemizce'de benimsenerek uygulanmaya geldiği üzere anonim şirketin süresinin bitmesine rağmen fiilen ticari faaliyetine devam etmesi halinde şirket genel kurulunca şirketin devamına karar verilmesinin mümkün bulunmasına mahkemenin birleşen 2006/217 esas sayılı dava dosyasında dava edilen 17.01.2006 tarihli genel kurulun 3.maddesinde tasfiye kararının kaldırılmasına ilişkin kararın, tasfiye kararının alındığı 19.04.2004 tarihli genel kuruldaki toplantı ve karar nisabına uygun alınmamasına, daha az sermayeyi temsil eden ortakların katılımıyla toplanılıp karar alınmakla, bu yönüyle anılan kararın yok hükmünde olduğunun sabit bulunmasına göre, temyiz edenler vekilinin anılan dava dosyasında 17.01.2006 tarihli genel kurulun 3.maddesine yönelik davalı şirket aleyhine açtıkları davanın kabulüne yönelik temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir." (www.lexpera.com.tr)

⁷⁹¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 262; **Alkan**, s. 248 – 249; **Türk**, s. 253.

⁷⁹² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 363 – 364.

⁷⁹³ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 212 – 213; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 266 – 267; **Alkan**, s. 250; **Türk**, s. 254.

⁷⁹⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 363 – 364; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 267.

BÖLÜM 3- İPTAL DAVASININ HÜKÜM VE HÜKMÜN ETKİLERİ

1. İPTAL DAVASININ REDDİ VE SONUÇLARI

1.1. İPTAL DAVASININ REDDİ

İptal davası sonucunda kabul kararı verilebileceği gibi ret kararı da verilebilir. Bu ret kararı sadece davanın tarafları ve tarafların kanuni ve atanmış mirasçıları bakımından sonuç doğurur. HMK m. 303/3'e göre, "*Kesin hüküm, tarafların küllî halefleri hakkında da geçerlidir.*"⁷⁹⁵ İptal davası sonucu verilen ret kararı üçüncü kişiler bakımından hüküm teşkil etmez. Bu kişiler aynı veya farklı sebeplerle iptal davası açabilirler. Ancak bu iptal davasının niteliğinin farklı olmasından dolayı mümkün değildir. Zira iptal davası üç aylık bekleme süresinden sonra görülmeye başlanır⁷⁹⁶. Birden fazla dava açılırsa da birleştirilerek dava görülür. Davaların birleştirilmesi sonucunda birden fazla iptal davası ayrı bir şekilde görülemeyeceğinden dolayı uygulamada fazla rastlanmaz⁷⁹⁷.

İptal davasının reddi kararı inşai bir karar değildir. İptal davasının kabulü halinde mevcut bir hukuki durum değişir. Bu sebeple iptal davasının kabulü inşai bir karar niteliğindedir⁷⁹⁸. Ancak iptal davasının reddi, mevcut bir hukuki durumu değiştirmez. Hüküm ve sonuçlarını doğurmaya devam eden genel kurul kararının iptal

⁷⁹⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 339 – 340; **Yıldız**, s. 157; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 255; **Alkan**, s. 221; **Türk**, s. 236; **Dalay Ülgen**, s. 214; **Güngör**, s. 85; **Karadoğan**, s. 110.

⁷⁹⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 339 – 340; **Türk**, s. 236; **Dalay Ülgen**, s. 214; **Güngör**, s. 86.

⁷⁹⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 339 – 340; **Türk**, s. 236; **Dalay Ülgen**, s. 214; **Güngör**, s. 86.

⁷⁹⁸ **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 341; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 750; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 176; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 254; **Alkan**, s. 217; **Türk**, s. 238; **Dalay Ülgen**, s. 215; **Güngör**, s. 86; **Karadoğan**, s. 110.

edilemeyeceğini tespit eder. Bu yüzden iptal davasının reddi kararları alelade tespit niteliğinde kararlardır⁷⁹⁹.

1.2. KÖTÜNİYETLİ İPTAL DAVASI AÇILMASINDAN SORUMLULUK

Sorumluluk başlıklı TBK m. 49 hükmüne göre, “*Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de bu zararı gidermekle yükümlüdür.*” İlgili madde, haksız fiil sonucu başkasına verilen zararın giderimini düzenleyen bir hükümdür. Kötüniyetli iptal davası açılması da bir çeşit haksız fiildir. Bu nitelendirmede incelenmesi doğru olacaktır⁸⁰⁰.

Haksız yere iptal davası açılmasının halinde sorumluluğu düzenleyen TTK m. 451’e göre, “*Genel kurulun kararına karşı, kötüniyetle iptal veya butlan davası açıldığı takdirde, davacılar bu sebeple şirketin uğradığı zararlardan müteselsilen sorumludurlar.*” Kanun koyucu bu madde ile, iptal davasının kötüniyetle açılması halinde verilen zararların tazmin edilmesi gerektiğini ifade etmiştir⁸⁰¹. Ayrıca kanun koyucu genel kurul kararlarına karşı kötüniyetli bir iptal davasının açılması halinde birden fazla davacıyı müteselsilen sorumlu kabul etmiştir⁸⁰². İptal davasının kötüniyetli olduğunu öne sürerek tazminat davası açabilecek yetki şirket tüzel kişiliğidir⁸⁰³. Kötüniyetli iptal davası yüzünde zarara uğrayan pay sahiplerinin de dava yetkisinin var olduğu öğretide ifade edilmiştir⁸⁰⁴.

TTK m. 451 hükmüne göre, davacıların zararlardan sorumlu tutulabilmeleri için kötüniyetli olmaları gerekir. TTK m. 451, genel hükümler kapsamında bir haksız fiil olduğu için genel hükümlerdeki tazminat sorumluluğu şartlarını da bünyesinde barındırır. Bu şartlardan ilki kötüniyetli kusurlu bir davranış varlığıdır. İkinci olarak kötüniyetli açılan davanın mahkeme tarafından reddedilmesi gerekir. Zira kötüniyet var olsa da mahkeme tarafından haklı bulunan talebe yönelik bir tazminat sorumluluğu doğmaz. Üçüncü olarak

⁷⁹⁹ Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 255; Alkan, s. 235; Türk, s. 236.

⁸⁰⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; Alkan, s. 221; Türk, s. 243.

⁸⁰¹ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1131; Şener, Ortaklıklar, s. 543; Bozkurt, s. 386; Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; Ergün, s. 644; Alkan, s. 222; Türk, s. 243.

⁸⁰² Pulaşlı, Cilt 2, s. 1131; Şener, Ortaklıklar, s. 543; Bozkurt, s. 386; Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; Ergün, s. 644.

⁸⁰³ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1131; Şener, Ortaklıklar, s. 543; Ergün, s. 644.

⁸⁰⁴ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1131; Ergün, s. 644.

sorumluluğun doğması için şirketin zarara uğraması gerekir. Son olarak meydana gelen zarar ile kötüniyetli kusurlu davranış arasında illiyet bağının bulunması gerekir⁸⁰⁵.

Kanun koyucunu kötüniyetli davranıştan kastı, davacının zarar verme isteğinin bulunmasıdır. Burada zarar verme kastı şirkete veya pay sahiplerine yönelik olabilir. Veyahut amacı şirket içi dengelerden çıkar elde etme amacı olabilir. Ancak davacının kötüniyetli olduğunun yorumu dikkatli bir şekilde yapılmalıdır⁸⁰⁶. Zira kişilerin şahsi menfaatleri amacıyla dava açmasında hukuki anlamda bir sorun yoktur⁸⁰⁷. Bu sebeple tazminat davası açılması halinde davacı şirketin bu kötüniyetli amacı ispat etmesi önemlidir⁸⁰⁸.

TTK m. 451’de birden fazla kötüniyetli davacı olduğunda bu davacılar arasında müteselsil sorumluluğun var olduğu kabul edilmiştir. Ancak tazminat davası boyunca her davacının kötüniyetli olup olmadığı ayrıca incelenmelidir. Zira kötüniyetli olmayıp açtığı dava ile şirkete zarar veren bir davacıda olabilir. Bu sebeple davacılar arasındaki ayrımın yapılması önemlidir. Mahkemede bu hususa dikkat göstermeli ve her bir davalı bakımından kötüniyet incelemesi yaparak karar vermelidir⁸⁰⁹.

Öğretide TTK m. 451 hükmünün eleştirildiği görülmektedir. Öğretideki bizim de katıldığımız bir görüşe göre, düzenlemenin yetersiz ve gereksiz olduğu ifade edilmektedir. Bu görüşü savunan yazara göre TTK m. 451 hükmündeki kötüniyet şartının kanıtlanmasının zor olduğunu ifade edilmiştir. Yine TTK m. 49/1 ve m. 49/2

⁸⁰⁵ Şener, Ortaklıklar, s. 543; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; Bahtiyar, s. 214; Korkut, s. 222; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 264; Alkan, s. 222; Türk, s. 243 – 244; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 1.HD., E. 2011/9449 K. 2012/1505 T. 07.02.2012, “Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davalının davacı şirket aleyhine açtığı davaların tamamının reddedildiği, bu davalarda alınan bilirkişi raporlarında davaların soyut iddialarla açıldığının belirtildiği, davalının dava hakkını kötüye kullandığı ve maddi tazminat talebinin yerinde olduğu ancak genel kurul kararlarının iptali davası açılması sebebiyle herhangi bir maddi zararın doğduğu hususunun davacı tarafça ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 5.000,00 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline, maddi tazminat talebinin reddine karar verilmiştir. ... usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” (Moroğlu / Kendigelen, s. 354)

⁸⁰⁶ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; Alkan, s. 222; Türk, s. 244; Arseven Haydar, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Kötü Niyetle Açılan İptal Davasının Müeyyideleri, Prof. Dr. Halil Arslanlı’nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 285.

⁸⁰⁷ Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; Ergün, s. 644; Alkan, s. 222; Türk, s. 244.

⁸⁰⁸ Kayar, s. 437; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; Ergün, s. 644.

⁸⁰⁹ Şener, Ortaklıklar, s. 543; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 337 – 338; İmregün, s. 144; Korkut, s. 226; Alkan, s. 223; Türk, s. 245.

düzenlenmelerinin yeterli ve geniş olduğu, TTK m. 451 hükmü ile geniş düzenlemenin “*kötüniyetin*” ibaresi ile daraltıldığı ifade edilmektedir⁸¹⁰. Öğretide yapılan bir diğer görüşe göre, TTK m. 451 düzenlemesinin TBK m. 49’un yansıması olduğudur. Ayrıca TBK m. 49’un iptal davası bakımından uygulanıp uygulanmayacağı hususundaki tartışmaları da önlemiştir. Bu sebeple ilgili düzenleme gerekli ve yerinde bir düzenlemedir⁸¹¹.

⁸¹⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 338 – 339.

⁸¹¹ **Alkan**, s. 223.

2. İPTAL DAVASININ KABULÜ VE SONUÇLARI

2.1. GENEL OLARAK

Genel kurul kararlarının iptali davası, mahkemece reddedilebileceği gibi kabulde edilebilir. Genel kurulda alınan karar, yargılama süresince hüküm ve sonuçlarını doğurmaya devam eder⁸¹². Bu süreçte alınan kararın hüküm ve sonuçlarının doğurmadığı tek istisna, kararın yürütülmesinin geri bırakılması kararıdır. Bu kararın var olmadığı durumlar da alınan kararlar yargılamanın sonucuna bağlı olarak hüküm ve sonuçlarını doğurmaya devam eder⁸¹³.

Yargılama sonucunda mahkeme davayı kabul edebilir. Kanun yoluna başvurulmaması durumunda asliye ticaret mahkemesinin verdiği kararlar kesinleşebilir. Bunun dışında kanun yollarının tüketilmesiyle hüküm şekli anlamda kesinleşmiş olur. Kesinleşen hüküm yenilik doğuran inşai bir karardır⁸¹⁴. Kesinleşen kararıyla bu ana kadar hüküm ve sonuçlarının doğuran hüküm artık geçmişe etkili olarak geçerliliğini kaybeder⁸¹⁵.

⁸¹² **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 749; **Bilgili / Demirkapı**, s. 360; **İmregün**, s. 145; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 193; **Yıldız**, s. 155; **Alper**, s. 68; **Üçışık / Çelik**, s. 362; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 262; **Alkan**, s. 216 – 217; **Türk**, s. 237; **Dalay Ülgen**, s. 210; **Karadoğan**, s. 105; **Alhan**, s. 83; **Çamurcu**, s. 144 – 145; Aynı doğrultuda Hukuk Genel Kurul Kararı için, Bkz: HGK., E. 2013/1048 K. 2014/430 T. 2.4.2014, “*Es söyleyişle; mutlak butlanla batıl kararlar, baştan beri hükümsüz olan, sonradan geçerlilik kazanma olanağı olmayan, emredici kurallara, kamu düzenine veya ahlaka ve adaba aykırı veyahut konusu olanaksız olan kararlardır. Bu tür kararlar, baştan beri hüküm ifade etmezler ve mahkemece, re’sen üzerinde durulması da gerekir. 6762 Sayılı TTK’nun 381. maddesi anlamında iptali kabil kararlar ise, daha çok ortakların menfaatlerinin koruyan düzenlemelere aykırılık teşkil eden, emredici kurallar dışında yorumlayıcı ve şekle ilişkin kuralların ihlal edildiği kararlardır. İptali gereken kararlar, baştan itibaren geçersiz olmadıklarından, iptal edilinceye kadar geçerli bir kararın hüküm ve sonuçlarını doğururlar.*” (www.lexpera.com.tr)

⁸¹³ **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 749; **Bilgili / Demirkapı**, s. 360; **İmregün**, s. 145; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 193; **Yıldız**, s. 155; **Alper**, s. 68; **Üçışık / Çelik**, s. 362; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 262; **Alkan**, s. 216 – 217; **Türk**, s. 237; **Dalay Ülgen**, s. 210; **Karadoğan**, s. 105; **Alhan**, s. 83; **Çamurcu**, s. 144 – 145.

⁸¹⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 341; **Ergün**, s. 643; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 750; **Bahtiyar**, s. 214; **İmregün**, s. 146; **Nomer**, s. Kişi Birlikleri, s. 193; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 254; **Alkan**, s. 216 – 217; **Türk**, s. 237 – 238; **Dalay Ülgen**, s. 215; **Güngör**, s. 86; **Karadoğan**, s. 110; **Alhan**, s. 83; **Çamurcu**, s. 144 – 145.

⁸¹⁵ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1140; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543; **Bozkurt**, s. 387; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 341; **Ergün**, s. 643; **Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, N. 750; **Bilgili / Demirkapı**, s. 361; **Bahtiyar**, s. 214; **İmregün**, s. 146; **Nomer**, s. Kişi Birlikleri, s. 194; **Yıldız**, s. 158; **Alper**, s. 68; **Üçışık / Çelik**, s. 362; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 262; **Alkan**, s. 216 – 217; **Türk**, s. 237; **Dalay Ülgen**, s. 215;

2.1.1. Kararın Tescil Ve İlanı

TTK m. 450'ye göre, “Genel kurul kararının iptaline veya butlanına ilişkin mahkeme kararı, kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade eder. Yönetim kurulu bu kararın bir suretini derhâl ticaret siciline tescil ettirmek ve internet sitesine koymak zorundadır.” Görüldüğü üzere mahkemenin vermiş olduğu kararı yönetim kurulu derhal ticaret siciline tescili ettirmeli ve internet sitesinde yayınlamalıdır⁸¹⁶. Kararın tescil ve ilanında yönetim kurulu sorumludur. Bu sebeple ilanın yerine getirilmemesi veya mazeretsiz bir şekilde geç yerine getirmesi durumunda TTK m. 553 kapsamında sorumluluk doğabilir⁸¹⁷.

TTK m. 450'nin lafzından anlaşıldığı üzere, TTK m. 450'nin kararın iptali halini düzenlemektedir. Kanun koyucu tescil ve ilanı davanın sonucunda kararın iptal edildiği durumlar için düzenlemiştir. Buradaki mefhumu muhalif anlamdan, iptal davasının

Karadoğan, s. 110; **Alhan**, s. 83; **Çamurcu**, s. 144 – 145; Aynı doğrultuda HGK kararları için, Bkz: HGK., E. 2006/725 K. 2006/712 T. 15.11.2006; HGK., E. 2020/674 K. 2022/1291 T. 18.10.2022, “Anonim şirketlerde genel kurul kararlarının hükümsüzlük hâllerinden iptal edilebilirlik ise TTK'nın 445. maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Anılan madde gereğince kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açılabilir. İptal davasına konu bir genel kurul kararı, şekil veya içeriği bakımından sakat olsa bile iptaline dair hüküm kesinleşinceye kadar geçerli bir karar olarak kabul edilir. Süresinde ve usulüne uygun olarak açılan bir iptal davasında verilen iptal kararı kesinleşirse, bu karar geçmiş etkili olarak hüküm doğurur. Kararın alınmasından itibaren üç ay içinde dava açılmazsa veya açılan dava reddedilirse söz konusu aykırılık ve bu nedenle kararın iptal edilebilirliği artık ileri sürülemez.” (www.lexpera.com.tr)

⁸¹⁶ **Şener**, Ortaklıklar, s. 544; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 347; **Ergün**, s. 643; **Alkan**, s. 220; **Türk**, s. 240; Aynı doğrultuda yargı kararları için, Bkz: İstanbul BAM, 45. HD., E. 2023/867 K. 2023/1028 T. 21.6.2023; İstanbul BAM, 13. HD., E. 2021/495 K. 2021/774 T. 21.5.2021, “Davalı şirketin 21.07.2008 tarihinde yapılan Genel Kurul ile birlikte tasfiyeye girdiğini, söz konusu genel kurulda alınan kararlarının butlanla malul olduğunun tespit edilmesi halinde işbu hüküm geriye dönük olarak etkili olacağından davalı şirketin tasfiyesine dair yapılan her türlü işlem ve alınan kararın da geçersiz hale geleceğini, 6762 sayılı TTK'nın 383. Maddesinde (6102 sayılı TTK 450.maddesi) de genel kurul kararının butlanına ilişkin mahkeme kararının, kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade edeceğinin düzenlendiğini, yönetim kurulunun bu kararın bir suretini derhâl ticaret siciline tescil ettirme yükümlülüğü bulunduğunu, ancak davalı şirket yönetim kurulunun hâlihazırda görev süresinin dolmuş olması ve fiili anlamda görevine devam etmiyor olması sebebiyle işbu dava neticesinde tesis edilecek olan hükmün ticaret sicil nezdinde resen tescil ettirilmesini gerektiğini, İleri sürerek, yerel mahkeme kararının kaldırılmasını davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.” (www.lexpera.com.tr)

⁸¹⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 347 – 348; **Ergün**, s. 643; **Alkan**, s. 220; **Türk**, s. 242.

reddedildiği durumlarda herhangi bir tescil ve ilanın yapılmasına gerek olmadığı anlaşılır⁸¹⁸.

TTK m. 450’de kanun koyucu kararın “*derhal*” tescil edilmesini ve ilanın yapılmasını öngörmüştür. Bu durum TTK m. 30/1 ile çelişir. Zira TTK m. 30/1’e göre, “*Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, tescili isteme süresi onbeş gündür.*” Burada TTK m. 450 ve TTK m. 30/1’in çeliştiği düşünülse de TTK m. 30/1 genel nitelikte bir hükümdür. Ayrıca TTK m. 30/1’de aksine hüküm bulunmadıkça denilerek TTK m. 450’ye de atıf yapılmıştır. TTK m. 450’ni iptal davaları bakımından özel bir hükümde teşkil etmesi nedeniyle on beş günlük süre yerine derhal tescil ve ilanın yapılması gerekir⁸¹⁹.

TTK m. 450’de yargılama sonucu verilen kararın internet sitesinde yayınlanması gerektiği ifade edilmiştir. Bu durum ancak TTK m. 1524⁸²⁰ kapsamında internet sitesi açma zorunluluğu bulunan anonim şirketler bakımında bir zorunluluktur. Diğer şirketler için bir zorunluluk teşkil etmemektedir⁸²¹.

Genel kurulda alınan karar tescile tabi olmayan bir kararsa ve sonucunda iptal edilmişse akıbetinin ne olacağı öğretilmektedir. Bir görüşe göre, alınan karar tescile tabi bir karar değilse dava sonucu iptal edilmiş olsa bile tescil edilmemesini ifade etmektedir⁸²². Öğretilen bizim de katıldığımız görüşe göre, TTK m. 450’ün lafzı açıktır. Bu sebeple alınan karar tescile tabi olmasa bile dava sonucu iptal edilmiş ise artık ticaret siciline tescil edilmelidir⁸²³.

⁸¹⁸ Türk, s. 241.

⁸¹⁹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 347 – 348; Alkan, s. 220; Türk, s. 241.

⁸²⁰ TTK m. 1524/1’e göre, “397 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır. İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler, bu Kanunda belli bir süre belirtilmiş ise bu süre içinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılıncaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulur.”

⁸²¹ Moroğlu, s. 348; Alkan, s. 220; Türk, s. 241.

⁸²² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 347 – 348; Kırcı (Şehirli Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 262; Alkan, s. 220.

⁸²³ Türk, s. 241.

Kanun koyucu TTK m. 450’de, iptal edilen kararın ticaret siciline tescilini ve internet sitesinde yayınlanmasını istemiştir. Ancak TTSG’nde yayınlanması hususunda bir düzenleme yapılmamıştır. TTK m. 448’de ise, iptal davasının açıldığının ilan edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Öğretide bu iki maddedeki farklılıklar ve iptal davasının kararının TTSG’de ilan edilip edilmeyeceği hususunda tartışılmıştır⁸²⁴. Öğretideki bir görüşe göre, TTK m. 450’de iptal kararının ticaret siciline tescil edileceği ve internet sitesinde yayınlanacağı ifade edilmiştir. Bu sebeple TTSG’nde ilan edilmesinin gerekmediğini savunmuşlardır⁸²⁵. Öğretide bizim de katılığımız diğer görüşe göre, iptal edilen kararın tescil ve ilan edilebilen bir karar olması halinde dava sonucunun da TTSG’de ilan edilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Zira davanın açıldığının ilan edildiği bir davanın nihai iptal kararı sonucunda ilan edilmesi gerekir. İptal kararının ticaret siciline tescili ile internet sitesinde yayınlanması üçüncü kişilerin bu iptal kararını öğrenmesi açısından yeterli de değildir. Ayrıca bu görüşü savunan yazarlar kanunun eksik bir şekilde düzenlendiğini ve iptal kararının TTSG’nde ilan edilmesi şeklinde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir⁸²⁶.

2.1.2. İptal Kararı Yerine Dava Konusu Genel Kurul Kararının Düzeltilip Düzeltilemeyeceği Sorunu

İptal davasının sonunda mahkeme, iptal davasını reddedebileceği gibi kabul kararı da verebilir. İptal davasının kabul olması halinde davaya konu olan karar geçmişe etkili bir şekilde ortadan kalkar⁸²⁷. İptal davasına konu olan karar dışında alınan kararlar hüküm ve sonuçları doğurmaya devam eder⁸²⁸. Bu süreçte mahkeme, davaya konu olan karar dışında diğer kararları da iptal edemez. Ayrıca genel kurul yerine geçip kararlar veremez.

⁸²⁴ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 348; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 262; Alkan, s. 221; Türk, s. 241 – 242.

⁸²⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 348; Alkan, s. 221.

⁸²⁶ Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 262; Türk, s. 241 – 242.

⁸²⁷ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1140; Şener, Ortaklıklar, s. 543; Bozkurt, s. 387; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 341; Ergün, s. 643; Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 750; Bilgili / Demirkapı, s. 361; Bahtiyar, s. 214; İmregün, s. 146; Nomer, s. Kişi Birlikleri, s. 194; Yıldız, s. 158; Alper, s. 68; Üçışık / Çelik, s. 362; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 262; Alkan, s. 216 – 217; Türk, s. 237; Dalay Ülgen, s. 215; Karadoğan, s. 110; Alhan, s. 83; Çamurcu, s. 144 – 145.

⁸²⁸ Çamoğlu (Poroy / Tekinalp), N. 749; Bilgili / Demirkapı, s. 360; İmregün, s. 145; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 193; Yıldız, s. 155; Alper, s. 68; Üçışık / Çelik, s. 362; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 262; Alkan, s. 216 – 217; Türk, s. 237; Dalay Ülgen, s. 210; Karadoğan, s. 105; Alhan, s. 83; Çamurcu, s. 144 – 145.

Ancak öğretide mahkemenin iptal kararı yerine dava konusu genel kurul kararının düzeltilip düzeltilemeyeceği hakkında tartışmalar yapılmaktadır⁸²⁹.

2.1.2.1. Oyun Durumuna İlişkin Sorunlar

Genel kurul toplantısında kullanılan oyların sayımında veya niteliğinde sorunlar çıkabilir. Örneğin toplantı da önerilen kararın alınması için yapılan oylamada yanlış sayım yapılabilir. Genel kurulda oy kullanma hakkı olmayan kişiler oy kullanabilir. Ya da oy kullanan kişilerin iradelerinde sakatlıklar doğabilir⁸³⁰. Bu gibi sorunlar neticesinde kabul yerine ret veya ret yerine kabul⁸³¹ kararları alınabilir⁸³². Bu sebepten dolayı açılacak bir iptal davasında mahkeme bu durumun tespitini yapacağı gibi aynı zamanda doğru olan karara hükmedebileceği öğretide öngörülmüştür⁸³³. Mahkemenin böyle bir karara hükmedebilmesi için istenilen kararın taraflarca talep edilmesi gerekir. Zira mahkeme böyle bir kararı resen veremez. Yine mahkemenin böyle bir karar verebilmesi için belge ve evraklardan bu hususun tespitinin doğru bir şekilde yapılıyor olması gerekir. Eğer bu belge ve evraklardan kısmen veya tamamen anlaşılamiyorsa mahkeme böyle bir karar alamaz⁸³⁴.

Öğretiye göre böyle bir durumun varlığı, genel kurulun yetkilerinin gaspı anlamına gelmez. Zira mahkemenin verdiği karar yalnızca genel kurulun almış olduğu karara dayanak teşkil eder. Mahkeme burada genel kurul gibi davranmaz. Onun hak ve yetkilerini üstlenmez. Mahkemenin genel kurulun yerine geçip yeni bir karar alması gibi bir durum yoktur. Sadece gerekli incelemenin yapılması üzerine olması gereken kararın açıklanması söz konusudur. Mahkeme yalnızca genel kuruldaki kabul veya ret durumunu tespit eder⁸³⁵.

⁸²⁹ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1139 – 1140; **Şener**, Ortaklıklar, s. 543 – 544; **Kayar**, s. 437 – 438; **Moroğlu**, s. 344, 334; **Ergün**, s. 633.

⁸³⁰ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1139 – 1140; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 344 – 345, 349; **Türk**, s. 249.

⁸³¹ Öğretide yalnızca ret yerine kabul kararının alınması halinde hükmedilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 172.

⁸³² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 345; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 197.

⁸³³ **Moroğlu** Hükümsüzlük, s. 345; **Nomer**, Kişi Birlikleri, s. 197; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 172; **Türk**, s. 249; **Güngör**, s. 90.

⁸³⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 345; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 172; **Türk**, s. 249.

⁸³⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 344 – 345; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 172; **Türk**, s. 249.

2.1.2.2. Kar Dağıtımına Karar Verip Veremeyeceğine İlişkin Sorunlar

Genel kurul toplantısında kar dağıtımına ilişkin kararlar alınabilir. Bu kararlar hukuka aykırılık teşkil edebilir ve iptal davasına konu olabilir. Mahkeme iptal davası sonucunda alınan kararı iptal edebilir. Ancak mahkemenin iptal kararı ile kar dağıtım miktarını belirleyerek karar verip veremeyeceği öğretide tartışılmaktadır⁸³⁶. Öğretideki bir görüşe göre mahkemenin iptal kararıyla birlikte kar dağıtım miktarını da belirlemesinin mümkün olmadığı ifade edilmektedir. Bu yazarlar göre böyle bir karar genel kurulun yetkilerine ait olup mahkeme tarafından kullanılamaz. Ayrıca mahkemenin genel kurul yerine geçerek karar almasının kurulun yetkilerini işlevsiz kılacaktır⁸³⁷. Öğretide diğer bir görüşe göre ise, kar dağıtımın hakkaniyetle bir şekilde yapılmazsa bunun mahkeme tarafından yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Örneğin bir pay sahibi, kâr payına ilişkin hak ettiği miktardan düşük bir kâr payı alması sonucu iptal davası açabilir. Bu iptal davası sonucu sadece genel kurul kararının iptal ettiği düşünüldüğünde şirket yeni alacağı bir kararla tekrar düşük bir kar payı miktarı dağıtabilir. Bu durum birbirini tekrar eden davalar silsilesine yol açar. Bu sebeple bu yazarlara göre mahkemenin kar dağıtımına ilişkin karar vermesinin doğru olacağını savunmuşlardır⁸³⁸. Kanaatimizce iki görüşünde doğru yaklaşımları bulunmaktadır. Zira

⁸³⁶ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1039 – 1040; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 259 – 260; **Alkan**, s. 254; **Türk**, s. 248; **Karahan** Sami, Kar Dağıtımına İlişkin Genel Kurul Kararını İptal Eden Mahkeme Kararın Dağıtılmasına Karar Verebilir mi?, İstanbul Ticaret Odası Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 3, Sayı 1, İstanbul 2013, s. 22 – 25.

⁸³⁷ **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1039 – 1040; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 259 – 260; **Türk**, s. 248;

⁸³⁸ **Karahan**, Kar Dağıtımı, s. 22 – 25; Aynı doğrultuda yargı kararı için, Bkz: 11. HD., E. 2002/13209 K. 2003/5053 T. 16.05.2003, “Kural olarak bir sermaye şirketi türü olan limited şirkete TTK'nun 533ncü maddesi uyarınca bu şirketin sağlayacağı kazançtan yararlanmak amacı ile ortak olunur. Yine ilke olarak bu tür şirketlerde ortağın kâr payı alacağı, ortaklar kurulunun TTK'nun 539/4ncü maddesi gereğince kâr dağıtım kararıyla muacceliyet kazanır. Ancak, şirket ana sözleşmesinde aksine hüküm yoksa, ortaklar kurulu TTK'nun bu konudaki düzenlemeleri ile bağlı olup, tahakkuk eden kazanç üzerinde dilediği gibi tasarruf yetkisine sahip değildir. Ortaklar kurulu bilançoya göre ortaya çıkan kazancı dağıtmaktan keyfi bir şekilde diğer bir deyişle hot be hot sarfi nazar edemez. Ticaret kanunu hükümlerine aykırı olan kararlar iptal ettirilebileceği gibi, şirketçe kâr dağıtmama konusunda haklı bir nedene dayanmayan direnme halinde ortaklar, kazancın kanun hükümleri gereğince tespit ve dağıtılmasını da talep ve dava edebilirler. (Bkz. Ord. Prof. Dr. U. Ö.-Prof. Dr. Ö. O., Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması İst. 1989 C.III. Sah.454.) Bu nedenle somut olayda da davalı şirketin kuruluşundan beri kâr payı dağıtmadığı, bu konuda ortaklar arasında uyumsuzluk çıktığı ve davalı şirketin direngen hale geldiği anlaşıldığından, davacı ortağın kâr payının tespit ve tahsilini mahkemeden isteme hakkı olduğunun kabulü gerekir. Bu durumda mahkemece, davalı şirketin faaliyet gösterdiği sektörün genel gelişimi, davalı şirketin ekonomik faaliyet ve amaçları ayrıca şirket işlemlerinin devamlı gelişmesini veyahut mümkün olduğu kadar istikrarlı kâr payı

mahkemeye düzeltme yetkisinin verilmemesi halinde dava silsilelerinin önüne geçilemeyecektir. Ancak mahkemeye düzeltme yetkisinin verilmesi genel kurulun devredilemez görevlerine aykırılık teşkil edecektir. Kanun koyucunun bu durumu sistematik ve hakkaniyetli bir şekilde düzenlemesi gerektiği kanaatindeyiz⁸³⁹.

2.1.2.3. Bilançonun Düzeltip Düzeltilemeyeceğine İlişkin Sorunlar

Genel kurulda bilançonun onaylanmasına ilişkin kararlar alınabilir. Bu kararlar hukuka aykırılık teşkil edebilir ve iptal davasına konu olabilir. İptal davası sonucunda mahkeme alınan kararı iptal edebilir. Ancak burada incelenmesi gereken sorun mahkemenin iptal kararı ile bilançonun düzeltilip onaylanmasının mümkün olup olmayacağıdır⁸⁴⁰. Öğretideki bir görüşe göre mahkemenin iptal kararıyla birlikte bilanço düzenleyip onaylanmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir. Bu yazarlar göre böyle bir karar genel kurulun yetkilerine aittir ve mahkeme tarafından kullanılamaz. Ayrıca mahkemenin genel kurul yerine geçerek karar almasının kurulun yetkilerini işlevsiz kılacaktır⁸⁴¹. Öğretide diğer bir görüşe göre ise, bilançonun mahkeme tarafından düzeltilip onaylanmasının mümkün olduğudur. Bu yazarlara göre mahkemenin böyle bir yetkisi olmazsa iptal kararı ile genel kurul yine aynı şekilde bilanço onaylayacaktır. Bu da birbirini tekrar eden davalar silsilesine yol açar. Bu sebeple bu yazarlara göre mahkemenin bilanço düzenleyip onaylamasının doğru olacağını savunmuşlardır⁸⁴². Kanaatimizce iki görüşünde doğru yaklaşımları bulunmaktadır. Kar dağıtımına ilişkin

dağıtılmasını temin bakımından 1999 yılında davalı şirketin kâr payı dağıtımının gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, ne oranda dağıtması gerektiği yolunda bu sahada uzman kişilere bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekir iken, sadece şirket bilançosu esas alınarak yazılı gerekçeyle davanın kısmen kabulüne karar verilmesi yerinde değildir. Ayrıca, dava konusu alacak kalemlerinden olan 1998 yılı kâr payı alacağı için o yılın bilançosunun onaylandığı 1999 yılı içinde davacı tarafça istemde bulunulup bu konuda uyuşmazlık çıkarılmadığından 1997 yılında kurulan davalı şirket kâr payını ödememekte o yıl bakımından direngen duruma düşmüş sayılamayacağından bir başka deyişle, kâr payı dağıtmaması konusunda örtülü bir kabulün bulunduğu bu döneme ilişkin geriye yönelik kâr payı istenemez. Bu nedenle 1998 yılı kâr payı tespit ve tahsiline ilişkin istemin reddi yerine, bu yöne ilişkin istemin kısmen kabulüne karar verilmesi de yerinde değildir...” (www.lexpera.com.tr)

⁸³⁹ Alkan, s. 254.

⁸⁴⁰ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1039 – 1040; Arslanlı, s. 89; İmregün, s. 147; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 259 – 260; Alkan, s. 255; Türk, s. 247;

⁸⁴¹ Pulaşlı, Cilt 2, s. 1039 – 1040; İmregün, s. 147; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 259 – 260; Türk, s. 247.

⁸⁴² Arslanlı, s. 89.

sorun başlığında⁸⁴³ da ifade ettiğimiz üzere kanun koyucunun bu durumu sistematik ve hakkaniyetli bir şekilde düzenlemesi gerektiği kanaatindeyiz⁸⁴⁴.

2.2. PAY SAHİBİ BAKIMINDAN SONUÇLARI

Kararın etkisi başlıklı TTK m. 450'ye göre, “*Genel kurul kararının iptaline veya butlanına ilişkin mahkeme kararı, kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade eder.*” Görüldüğü üzere iptal davasının kabulü halinde tüm pay sahipleri açısından hüküm ve sonuçlarının doğurur. Diğer bir deyişle iptal davasının tarafı olmayan pay sahibi de alınan kararın iptal edilmesine tabidir. Bu iptal kararı tüm pay sahipleri bakımından geçerlidir⁸⁴⁵. Ayrıca iptal davasının kabulü hem pay sahipleri bakımından hem de onların mirasçıları bakımından etkilidir. Bu durum HMK m. 303 kapsamında istisna niteliği oluşturur. Zira HMK m. 303/2 ve 303/3'e göre, “*Bir hüküm, davada veya karşılık davada ileri sürülen taleplerden, sadece hükme bağlanmış olanlar hakkında kesin hüküm teşkil eder. Kesin hüküm, tarafların küllî halefleri hakkında da geçerlidir.*” Görüldüğü üzere HMK m. 303'e göre verilen karar ancak taraflar ve onların küllî halefleri bakımından etkilidir. Ancak TTK m. 450 kapsamında verilen kararda tüm pay sahipleri ve onların küllî halefleri bakımından iptal kararı geçerlidir⁸⁴⁶.

2.3. YÖNETİM KURULU VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ BAKIMINDAN SONUÇLARI

TTK m. 450'de iptal kararının tüm pay sahipleri hakkında hüküm ifade edeceği belirtilmiştir. Ancak yönetim kurulu ve yönetim kurulu bakımından bir düzenleme yoktur. Bu sebeple iptal kararının yönetim kurulu ve üyeleri bakımından hüküm ifade etmeyeceği yönünde bir karmaşıklık olsa da aslında durum böyle değildir. Mahkeme tarafından verilen iptal kararı, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri bakımından hüküm ve sonuçlarını doğurur. Zira yönetim kurulu ve üyeleri şirketi iptal davasında temsil eden organ ve üyeleridir. Bu sebeple doğal olarak yönetim kurulu ve üyeleri bu

⁸⁴³ 3. Bölüm, 2.1.2.2. numaralı başlık.

⁸⁴⁴ Alkan, s. 255.

⁸⁴⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 340; Kırca, Hükümsüzlük, s. 203; Alkan, s. 218; Türk, s. 238.

⁸⁴⁶ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 341; İmregün, s. 147; Kırca, Hükümsüzlük, s. 204; Alkan, s. 218; Türk, s. 238.

karardan etkilen kişilerdendir. Bu durum tüzel kişiliğin getirdiği normal bir sonuçtur. İptal davasında davacı olarak yer almaları veya almamaları da bu husus değiştirmez⁸⁴⁷.

Genel kurulda alınan karar iptal edilene kadar hüküm ve sonuçlarını doğurur. Bu süre zarfında yönetim kurulu alınan kararları yerine getirmelidir. Bu hususta istisna genel kurul kararının geri bırakılması olabilir. Bu nedenle iptal kararı verilene kadar geri bırakılma kararı hariç yönetim kurulu kararı uygulanır. Zira TTK m. 375/1-f'ye göre, “*Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.*” Kanun koyucu bu madde ile yönetim kuruluna, alınan kararları icra etme görevini vermiştir. Ancak yönetim kurulu ve üyeleri TTK m. 375/1-f hükmünden dolayı alınan kararları uygulamakla görevli olsalar bile karar hukuka açıkça aykırılık teşkil etmesi halinde uygulama zorunlulukları bulunmamaktadır.⁸⁴⁸ Eğer karar açık bir şekilde hukuka aykırı ancak yine de karar icra ediliyor ise bu durumda yönetim kurulunun TTK m. 553 kapsamının da sorumluluğu gündeme gelir. Bu sorumluluğun kapsamı ise, yönetim kurulunun basiretli davranması belirleyecektir. Yönetim kurulu bu kararları uygularken şirketin çıkarını da göz önüne almalıdır. Eğer alınan karar açıkça hukuka aykırı ve iptal edilme ihtimalinin yüksek olduğu durumlarda uygulanması şirket açısından zarara sebep olarsa bu karar uygulanmamalıdır. Aksi halde yönetim kurulunun sorumluluğuna gidilebilir⁸⁴⁹.

2.4. ÜÇÜNCÜ KİŞİLER BAKIMINDAN SONUÇLARI

TTK m. 450’de iptal kararının tüm pay sahipleri hakkında hüküm ifade edeceği belirtilmiştir. Ancak üçüncü kişiler bakımından bir düzenleme yapılmamıştır. Öğretide iptal kararının üçüncü kişilere etki edip etmeyeceği hususunda görüş ayrılığı vardır. Öğretide bir görüş, iptal kararının üçüncü kişiler için de sonuç doğurduğunu ifade etmiştir⁸⁵⁰. Öğretide bizim de katıldığımız görüşe göre, ileri etkili ve geçmişe etkili olarak ikili bir ayırımın yapılması sağlıklı olacaktır. İlk olarak iptal kararları ilerisi için hüküm

⁸⁴⁷ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 340; Bahtiyar, s. 214; Nomer, Kişi Birlikleri, s. 209; Yıldız, s. 158; Üçışık / Çelik, s. 372; Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 255; Alkan, s. 218; Türk, s. 239.

⁸⁴⁸ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 348 – 349; Arslanlı, s. 90; Alkan, s. 218 – 219; Türk, s. 239.

⁸⁴⁹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 348 – 349; Arslanlı, s. 90; Alkan, s. 218 – 219; Türk, s. 239.

⁸⁵⁰ Nomer, Kişi Birlikleri, s. 197 – 198.

teşkil eder. Bu husus yenilik doğurucu hüküm olmasının doğal bir sonucudur. İkinci olarak iptal edilen kararlar, kural olarak üçüncü kişiler bakımından geçmişe etkili sonuç doğurur⁸⁵¹. Ancak iptal edilen kararın geçmişe etkili olabilmesi için kararın anonim şirket ile üçüncü kişi arasında esaslı bir unsur ve geçerlilik şartı meydana getirmelidir⁸⁵². Bu durumda üçüncü kişinin iyiniyetli olup olmadığına hususu da dikkate alınmalıdır. Üçüncü kişinin iyiniyetli olmaması halinde iptal kararı geçmişe etkilidir. Ancak üçüncü kişinin iyiniyetli olması durumunda kanaatimizce şirket ile hukuk işlem yürüten üçüncü kişinin iyiniyeti hukuk sistemi tarafından korunmalıdır. Zira üçüncü kişilerin hukuki işlemin kurulması esnasında bir iptal davasının var olup olmadığını araştırması beklenemez⁸⁵³. Örneğin yönetim kurulunun azledilmesine yönelik bir genel kurul kararı sonucu iptal davası açılabilir. Bu iptal davasının sonuçlanmasına kadar geçen süreçte yeni bir yönetim kurulu üçüncü kişiler ile hukuki ilişki kurabilir. İptal davasının kabul edilmesi halinde azledilen yönetim kurulu görevi yeniden alır. Ancak iptal davasının esaslı unsur ve geçerlilik şartı görüldüğü süreçte iyiniyetli üçüncü kişilerle yapılan hukuki işlemlerin hükümsüz kaldığı öne sürülemez⁸⁵⁴.

⁸⁵¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 341; **Alkan**, s. 219; **Türk**, s. 240; **Karadoğan**, s. 110.

⁸⁵² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 341; **Bahtiyar**, s. 214; **Üçışık / Çelik**, s. 372; **Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 257; **Alkan**, s. 219; **Türk**, s. 240.

⁸⁵³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 341.

⁸⁵⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 341.

3. İPTAL DAVASINDA KANUN YOLU

Kanun yolları olağan ve olağanüstü olmak üzere ikiye ayrılır⁸⁵⁵. İlk derece yargılamasında verilen nihai kararların kesinleşmesini engelleyen kanun yollarına olağan kanun yolları denir. Olağan kanun yolları ile ilk derece mahkemesinde verilen kararların incelenmesini, yapılmayan veya gözden kaçan eksiklikleri tamamlamak amaçlanır. Aynı zamanda ülke genelinde yargı kararların genel bir tutarlılık hedeflenir⁸⁵⁶. Olağanüstü kanun yolu ise, yargılamanın yenilenmesidir. Kesinleşmiş hükümlerin varlığı halinde gidilebilecek kanun yoluna olağanüstü kanun yolu denir⁸⁵⁷.

3.1. OLAĞAN KANUN YOLU

3.1.1. İptal Davasında İstinaf

İstinaf, ilk derece mahkemesi ile temyiz incelemesi arasında yer alan maddi ve hukuki denetimin yapıldığı kanun yoludur. HMK m. 341 ile m. 360 arasında düzenlenmiştir. Kanun koyucu HMK m. 341 ile hangi kararlara karşı istinaf kanun yoluna gidileceğini düzenlemiştir⁸⁵⁸.

Genel kurul kararlarının iptali davasında, asliye ticaret mahkemesi tarafından verilen nihai kararın tebliğinden itibaren taraflar iki hafta içinde istinaf kanun yoluna gidebilirler. Taraflar istinaf kanun yoluna yazılı bir dilekçe ile yaparlar⁸⁵⁹. İki haftalık

⁸⁵⁵ Pekcanitez / Atalay / Özeker, s. 476; Tanrıver, Cilt 2, s. 45; Budak / Karaaslan, s. 402; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 601; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 594 – 595; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 650, 652 – 653; Başözen, Usul, s. 425.

⁸⁵⁶ Pekcanitez / Atalay / Özeker, s. 476, 481; Tanrıver, Cilt 2, s. 43 – 44; Budak / Karaaslan, s. 407; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 601; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 594 – 595; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 650, 652 – 653; Başözen, Usul, s. 425.

⁸⁵⁷ Pekcanitez / Atalay / Özeker, s. 476; Tanrıver, Cilt 2, s. 45, 142 – 143; Budak / Karaaslan, s. 402, 465; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 601; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 595; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 650, 652 – 653; Başözen, Usul, s. 425.

⁸⁵⁸ Pekcanitez / Atalay / Özeker, s. 482 – 483; Tanrıver, Cilt 2, s. 55 – 56; Budak / Karaaslan, s. 408 – 409; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 607, 611 – 612; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 597, 600; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 658, 660; Başözen, Usul, s. 429 – 430.

⁸⁵⁹ Pekcanitez / Atalay / Özeker, s. 486 – 487; Tanrıver, Cilt 2, s. 56 – 57, 73; Budak / Karaaslan, s. 413 – 414; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 618 – 619; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 604; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 660, 663; Başözen, Usul, s. 433.

süreye riayet edilmemesi halinde ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu nihai karar kesinleşir⁸⁶⁰.

İptal davası sonu verilen karara karşı istinaf kanun yoluna gidilebilir. İstinaf incelemesinin sonucunda üç karar verilebilir. İlki HMK mm. 353/1-a kapsamında duruşma yapılmasına gerek olmayan dosyalarda usul hatası söz konusu ise asliye ticaret mahkemesinin vermiş olduğu karar kaldırılır ve ilk derece mahkemesine geri gönderilir. İlk derece mahkemesi, yapmış olduğu usul hatasını gidererek karar verir. İkinci olarak ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu ret kararını kaldırıp dosyanın esasına girerek yeniden yargılama yapar. Burada asliye ticaret mahkemesinin yerine geçerek karar verir. Son olarak asliye ticaret mahkemesi tarafından verilen kısmen veya tamamen kabul kararını kaldırır ve dosyanın esasına girerek yargılamayı yeniden yapar⁸⁶¹.

HMK m. 350/1'e göre, "*İstinaf yoluna başvurma, kararın icrasını durdurmaz.*" Görüldüğü üzere istinaf kanun yolun başvurmak ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu kararın uygulanmasını engellemez. Bu duruma karşı mahkemeden icranın durdurulması talep edilebilir⁸⁶².

3.1.2. İptal Davasında Temyiz

Temyiz HMK m. 361 ile m. 381 arasında düzenlenmiştir. HMK m. 361/1'e göre, "*Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinden verilen temyizi kabil nihai kararlar ile hakem kararlarının iptali talebi üzerine verilen kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir.*" Görüldüğü üzere istinaf incelemesinin nihai olarak tamamlanmasından itibaren taraflar temyize başvurabilirler⁸⁶³. Bu süre bölge

⁸⁶⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 487; Tanrıver, Cilt 2, s. 73; Budak / Karaaslan, s. 414; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 619; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 604; Başözen, Usul, s. 433.

⁸⁶¹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 498 – 499; Tanrıver, Cilt 2, s. 86 – 87; Budak / Karaaslan, s. 429 – 430; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 636 – 637; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 622; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 676; Başözen, Usul, s. 443 – 444.

⁸⁶² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 490; Tanrıver, Cilt 2, s. 75; Budak / Karaaslan, s. 416; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 621; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 614; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 667.

⁸⁶³ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 499 – 500; Tanrıver, Cilt 2, s. 88, 97 – 98; Budak / Karaaslan, s. 444 – 445; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 639 – 640; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 628, 630; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 679; Başözen, Usul, s. 447.

adliye mahkemesinin nihai kararının tebliğ edilmesinden itibaren iki haftadır⁸⁶⁴. Temyiz incelemesini Yargıtay yapar. İptal davaları bakımından temyiz incelemesini ise Yargıtay'ın 11. Hukuk Dairesi yerine getirir⁸⁶⁵.

Yargıtay'da HMK m. 369/2 kapsamında dosya üzerinden inceleme yapılır. Ancak kanun koyucu genel kurul kararlarının iptali bakımından bir istisna düzenlemiştir. Zira HMK m. 369/2'ye göre, “*Yargıtay temyiz incelemesini dosya üzerinde yapar. Ancak, tüzel kişiliğin feshine veya genel kurul kararlarının iptaline, evlenmenin butlanına veya iptaline, boşanma veya ayrılığa, velayete, soybağına ve kısıtlamaya ilişkin davalarla miktar veya değeri altmışbin Türk Lirasını aşan alacak ve ayın davalarında taraflardan biri temyiz veya cevap dilekçesinde duruşma yapılmasını talep etmiş ise Yargıtayca bir gün belli edilerek taraflara usulen davetiye gönderilir...*” Görüldüğü üzere kanun koyucu kural olarak dosya üzerinde inceleme görmüş olsa da genel kurul kararlarının iptali bakımından tarafların talepleri halinde duruşmalı olarak da görülebileceğini belirtmiştir⁸⁶⁶. Yargıtay davayı, HMK m. 369/4 kapsamında HMK m. 369/2'ye bağlı kalmadan bilgi almak amacıyla resen duruşmalı olarak görebilir⁸⁶⁷.

HMK m. 367/1' e göre, “Temyiz, kararın icrasını durdurmaz.” Görüldüğü üzere temyiz kanun yolun başvurmak ilk derece mahkemesinin ve istinafin vermiş olduğu

⁸⁶⁴ **Pekantez / Atalay / Özekes**, s. 503; **Tanrıver**, Cilt 2, s. 97; **Budak / Karaaslan**, s. 450; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 649; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 632; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 681; **Başözen**, Usul, s. 450.

⁸⁶⁵ Genel kurul kararlarının iptali davası bakımından temyiz incelemesi Yargıtay'ın 11. Hukuk Dairesi tarafından yapılır. Detaylı bilgi için, Bkz: Yargıtay Büyük Genel Kurulunun 18/01/2024 Tarihli ve 2024/1 Sayılı Kararı, “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan ticari işletme, ticaret sicili ve unvanı, haksız rekabet, ticari defterler, acente, şirketler (anonim, limited, kollektif ve komandit), kıymetli evrak (poliçe, bono, çek ve diğerleri), yolcu ve eşya taşıma, deniz ticareti (gemi, donatma iştiraki, deniz kazaları, deniz taşımaları), sigorta (hayat, mal, sorumluluk ve deniz sigortaları) ve ilişkilerinden ve sigorta sözleşmesinden kaynaklanan prim alacaklarına ilişkin davalar sonucu verilen hüküm ve kararlar...” (www.lexpera.com.tr)

⁸⁶⁶ **Pekantez / Atalay / Özekes**, s. 506; **Tanrıver**, Cilt 2, s. 105; **Budak / Karaaslan**, s. 453; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 655; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 639; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 686; **Başözen**, Usul, s. 451 – 452.

⁸⁶⁷ **Pekantez / Atalay / Özekes**, s. 506; **Tanrıver**, Cilt 2, s. 106; **Budak / Karaaslan**, s. 453; **Atalı / Ermenek / Erdoğan**, s. 655; **Görgün / Börü / Kodakoğlu**, s. 639 – 640; **Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası**, Usul, s. 686.

kararın uygulanmasını engellemez. Bu duruma karşı mahkemeden icranın durdurulması talep edilebilir⁸⁶⁸.

3.2. OLAĞANÜSTÜ KANUN YOLU

3.2.1. İptal Davasında Yargılamanın Yenilenmesi

Yargılamanın yenilenmesi, “*yargılamanın iadesi*” kavramıyla HMK m. 374 ile m. 381 arasında düzenlenmiştir. Yargılamanın görülmüş ve nihai olarak sonlanmış olmasına rağmen ağır yargılama hatalarının var olması halinde kararın tekrar incelenmesini sağlayan olağanüstü kanun yoluna yargılamanın yenilenmesi denir⁸⁶⁹. Yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurabilmek için öncelikle kesinleşen bir karara ihtiyaç vardır. Maddi anlamda kesinleşme niteliğinde olmayan davalar için yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilemez⁸⁷⁰.

Yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurabilmek için bazı şartlar aranır⁸⁷¹. Bu şartların varlığı halinde hükmü veren mahkemede yargılamanın yenilenmesi talepli bir dava açılır. Yargılamanın yenilenmesi talebi mahkemece kabul görürse yeni bir karar verilir⁸⁷².

HMK m. 381’e göre, “*Yargılamanın iadesi davası, hükmün icrasını durdurmaz. Ancak dava veya hükmün niteliğine ve diğer hâllere göre talep üzerine icranın durdurulmasına ihtiyaç duyulursa, yargılamanın iadesi talebinde bulunan kimseden teminat alınmak şartıyla iade talebini inceleyen mahkemece icranın durdurulması kararı verilebilir. Yargılamanın iadesi sebebi bir mahkeme kararına dayanıyorsa bu takdirde teminat istenmez.*” İlgili maddede açıkça görüldüğü üzere yargılamanın yenilenmesi,

⁸⁶⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 490, 505; Tanrıver, Cilt 2, s. 102; Budak / Karaaslan, s. 452; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 651; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 638; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 685.

⁸⁶⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 515; Tanrıver, Cilt 2, s. 142 – 143; Budak / Karaaslan, s. 465 – 466; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 665; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 649; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 696; Başözen, Usul, s. 469.

⁸⁷⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 516; Tanrıver, Cilt 2, s. 145; Budak / Karaaslan, s. 466; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 666; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 649; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 696; Başözen, Usul, s. 473.

⁸⁷¹ Yargılamanın yenilenmesi için aranan şartlar için, Bkz: Başözen, s. 369 – 472.

⁸⁷² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 521 – 522; Tanrıver, Cilt 2, s. 149 vd.; Budak / Karaaslan, s. 467 – 468; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 673; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 659; Başözen, Usul, s. 473.

hükmün uygulanmasını engellemez. Ancak talep olması halinde mahkeme uygun görürse teminat yatırılarak kararın icrası durdurma kararı verebilir⁸⁷³.

İptal davası bakımından yargılamanın yenilenmesi yoluna gidebilmek mümkündür. Zira niteliği itibariyle bir engel olmadığı gibi kanun koyuca yasaklamamıştır. Yargılamanın yenilenmesinin usulü HMK m. 374 vd. göre yapılır⁸⁷⁴.

3.3. İPTAL DAVASININ TAHKİME VE ARABULUCULUĞA ELVERİŞLİLİĞİ

3.3.1. İptal Davasının Tahkime Elverişliliği

Tahkim, kanunların izin verdiği durumlarda zorunlu ve ihtiyari olmak üzere tarafların uyuşmazlıklarını devlet mahkemeleri dışında hakem olarak seçilen kişilerce incelenip karara bağlanmasını sağlayan alternatif çözüm yoludur⁸⁷⁵. Tahkim ile taraflar uyuşmazlığın çözümünü hakem adı verilen üçüncü kişilere bırakır. Uyuşmazlığın incelenip karar bağlanmasında yetki hakemlerin elindedir. Bu sebeple verilen karara taraflar uymak zorundadır⁸⁷⁶.

Tahkim zorunlu ve ihtiyari olmak üzere ikiye ayrılır. Kanunun uyuşmazlık bakımından tahkimi zorunlu gördüğü tahkime, zorunlu tahkim denir. Zorunlu tahkimde taraf iradelerine bakılmaz. Kanunun ve mevzuatın düzenlediği usul kurallarına göre yürütülür⁸⁷⁷. İhtiyari tahkim ise, tahkim yargılamasının taraf iradelerine bağlı olduğu ve uyuşmazlığın çözümünün devlet mahkemesi yerine özel kişilerce incelenip karara bağlanan yola tahkim denir⁸⁷⁸.

⁸⁷³ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 522; Tanrıver, Cilt 2, s. 180; Budak / Karaaslan, s. 470; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 676; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 660; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 709.

⁸⁷⁴ Alkan, s. 216; Türk, s. 243.

⁸⁷⁵ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 605; Tanrıver, Cilt 2, s. 353; Budak / Karaaslan, s. 483 – 484; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 731 – 732; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 696; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 836; Ulukapı, Usul, s. 514 – 515; Başözen, Usul, s. 481.

⁸⁷⁶ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 605; Tanrıver, Cilt 2, s. 353; Budak / Karaaslan, s. 483 – 484; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 731 – 732; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 696; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 836; Ulukapı, Usul, s. 514 – 515; Başözen, Usul, s. 481.

⁸⁷⁷ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 609; Tanrıver, Cilt 2, s. 353 – 354; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 732; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 836; Ulukapı, Usul, s. 516; Başözen, Usul, s. 481.

⁸⁷⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 609; Tanrıver, Cilt 2, s. 355 – 356; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 732; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 836; Ulukapı, Usul, s. 516; Başözen, Usul, s. 481; Özbek Mustafa Serdar,

HMK m. 408'e göre, "*Taşınmaz mallar üzerindeki aynı haklardan veya iki tarafın iradelerine tabi olmayan işlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar tahkime elverişli değildir.*" Kanun koyucu bu madde taşınmaz mallar üzerinde aynı hakları ve her iki tarafın arzusunda olmayan uyuşmazlıkların tahkim ile çözülemeyeceğini ifade etmiştir. Buna tahkime elverişlilik denir⁸⁷⁹. Örneğin boşanma davası tahkim ile çözümlenemez⁸⁸⁰.

Taraflar tahkim yoluna tahkim sözleşmesi ile gidebilirler. Tahkim sözleşmesi HMK m. 412/1'de düzenlenmiştir. İlgili maddede, "*Tahkim sözleşmesi, tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya hakem kuruluna bırakılması hususunda yaptıkları anlaşmadır.*" şeklinde tanımlanmıştır. Tahkim sözleşmesi iki şekilde yapılabilir. Bunlardan ilki ayrı bir tahkim sözleşmesi şeklinde olabilir. Diğerisi ise, var olan sözleşmelerine uyuşmazlığın tahkime tabi olduğu hükümlerini koyarak yapılabilir⁸⁸¹. Tahkim sözleşmesinin bazı şartları vardır. Bunlar ilki yazılı şekil şartıdır. Taraflar tahkim sözleşmesini yazılı şekilde hazırlamak zorundadırlar. İkincisi, HMK m. 448 kapsamında tarafların iradelerine bağlı konularda yapılabilir. Tarafların iradelerin olmayan konularda tahkime gidilemez. Üçüncü ve son olarak tahkim sözleşmesinde uyuşmazlığın konusu ve tarafların ihtilaf halinde tahkim yoluna gitme niyetinin var olması gerekir. Bu durumlar tahkim sözleşmesinde yazılı olarak bulunmalıdır⁸⁸².

Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Cilt 1, 4. Baskı, Ankara 2016, s. 211; **Özbay** İbrahim / **Korucu** Yavuz, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim (HMK m. 407 – 444), Ankara 2016, s. 3.

⁸⁷⁹ **Pekcanitez** / **Atalay** / **Özekes**, s. 608; **Tanrıver**, Cilt 2, s. 363; **Budak** / **Karaaslan**, s. 486; **Atalı** / **Ermenek** / **Erdoğan**, s. 735; **Görgün** / **Börü** / **Kodakoğlu**, s. 699; **Arslan** / **Yılmaz** / **Taşpınar Ayvaz** / **Hanağası**, Usul, s. 840; **Ulukapı**, Usul, s. 517; **Başözen**, Usul, s. 482.

⁸⁸⁰ **Pekcanitez** / **Atalay** / **Özekes**, s. 608; **Budak** / **Karaaslan**, s. 487; **Görgün** / **Börü** / **Kodakoğlu**, s. 699; **Arslan** / **Yılmaz** / **Taşpınar Ayvaz** / **Hanağası**, Usul, s. 840; **Başözen**, Usul, s. 482.

⁸⁸¹ **Pekcanitez** / **Atalay** / **Özekes**, s. 610 – 611; **Tanrıver**, Cilt 2, s. 365; **Budak** / **Karaaslan**, s. 487; **Atalı** / **Ermenek** / **Erdoğan**, s. 736 – 738; **Görgün** / **Börü** / **Kodakoğlu**, s. 700 – 701; **Arslan** / **Yılmaz** / **Taşpınar Ayvaz** / **Hanağası**, Usul, s. 839 – 841; **Ulukapı**, Usul, s. 519 – 521; **Başözen**, Usul, s. 481 – 482.

⁸⁸² **Tanrıver**, Cilt 2, s. 365 – 368; **Budak** / **Karaaslan**, s. 487; **Atalı** / **Ermenek** / **Erdoğan**, s. 738 – 739; **Görgün** / **Börü** / **Kodakoğlu**, s. 701 – 702; **Arslan** / **Yılmaz** / **Taşpınar Ayvaz** / **Hanağası**, Usul, s. 839 – 841; **Ulukapı**, Usul, s. 519 – 521; **Başözen**, Usul, s. 481 – 482.

TTK ve diğer mevzuatlarda iptal davasının zorunlu olduğunu ifade eden bir hüküm yoktur. Bu sebeple iptal davası açısından zorunlu tahkime gidilmez. İptal davası bakımından ihtiyari tahkimin elverişliliği incelenmeye muhtaç bir husustur⁸⁸³.

İptal davasının tahkime elverişli olup olmadığı hususunda görüşler bulunmaktadır. Öğretide bizim de katıldığımız görüşe göre, iptal davası tahkime elverişli değildir. Bu hususta birden fazla argüman öne sürülebilir. Bunlardan ilki TTK m. 445 ve m. 448'dir. TTK m. 445 genel kurul kararlarının iptali için şirket merkezindeki asliye ticaret merkezinin görevli ve yetkili mahkeme olarak belirtilmiştir. Bu hüküm emredici niteliktedir. Yine TTK m. 448'e göre, birden fazla iptal davasının açıldığı durumlarda davaların birleştirilerek görüleceği ifade edilmiştir. Bu hükümler emredici nitelikte hükümlerdir. Nitelikleri itibariyle tahkim müessesisiyle bağdaşmazlar. İkinci bir dayanak ise, pay sahibi ile şirket arasındaki tahkim yolu neticesinde verilen karar tüm pay sahiplerini ve şirketi bağlar. Böyle bir sonucun hukuken kabul edilemez. Zira somut olayda tek bir pay sahibi ile şirket arasında bir tahkim süreci yaşanabilir. Bu süreçte tarafların talepleri doğrultusunda hakemin seçimi ve usul kuralları belirlenir. Tek bir pay sahibi ile şirketin böyle yetki neticesinde hakemin vereceği kararlar sadece tahkimin taraflarını değil tüm pay sahiplerini ve şirketi bağlar. Bunun hukuken kabulü mümkün değildir. Bu sebeplerle iptal davası bakımından tahkime elverişlilik kabul edilemez⁸⁸⁴. Yargıtay'ın görüşü de bu doğrultudadır⁸⁸⁵. Öğretide azınlıkta bulunan diğer bir görüşe

⁸⁸³ **Ulukapı**, Usul, s. 518; **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1141 – 1144; **Alkan**, s. 305; **Türk**, s. 255.

⁸⁸⁴ **Ulukapı**, Usul, s. 518; **Pulaşlı**, Cilt 2, s. 1141 – 1144; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 305 – 307; **Bilgili / Demirkapı**, s. 359; **Bahtiyar**, s. 213; **Karasu**, s. 173; **Alper**, s. 83; **Alkan**, s. 243; **Türk**, s. 258; **Bilgetekin**, s. 55; **Alhan**, s. 111; Öğretide genel kurul kararları yönünden tahkimin mümkün değildir. Ancak “*de le ferenda*” ilkesi gereği buna imkân tanınması gerektiğini ifade etmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Özbek**, Cilt 1, s. 211 – 218; **Özbek** Mustafa Serdar, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Cilt 2, 4. Baskı, Ankara 2016, s. 834.

⁸⁸⁵ 11. HD., E. 2011/13485 K. 2012/19915 T. 05.12.2012; 11. HD., E. 2019/2226 K. 2019/5000 T. 1.7.2019, “*Bölge Adliye Mahkemesince, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre; şirket ana sözleşmesinde hakeme başvurulmayı gerektiren anlaşmazlıkların neler olduğunun somutlaştırılmadığı, 6102 sayılı TTK'nın 408/1-d maddesinin genel kurulun devredilemez yetkileri arasında olduğu, kar payı dağıtımı için genel kurulun kar dağıtılmaması yönündeki kararların iptalinin gerektiği, 2013 ile 2017 yılları arasında yapılan genel kurul toplantılarında alınan kararların kesinleştiği, davalının 2016 faaliyet yılındaki karın dağıtılmaması yönünde alınan 27.04.2017 tarihli genel kurul kararının iptali yönünde dava açtığı, tahkim itirazında bulunulması üzerine davanın usulden reddine karar verildiği, kararın kesinleştiği, 27.04.2017 tarihli genel kurul toplantısında alınan kararların da kesinleştiği, davalının 28.03.2017 tarihinde İstanbul 15 Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2017/297 esas 2017/891 karar sayılı dosyasında kar payının tahsili yönünde dava açtığı, mahkemenin tahkim ilk itirazını kabul ederek davanın usulden reddine karar verdiği, kararın kesinleştiği, kar payı isteme hakkının, ancak genel kurulun bu yönde karar vermesine bağlı olduğu,*

göre ise, genel kurul kararlarının iptali hususu tahkime elverişlidir. Tahkim ile karar iptal edilebilir yönündedir. Bu görüşü savunan yazarlara göre, tahkim yolu davacı ile davalı arasındaki ihtilafın anlaşma ile çözülebileceği, davacı ile şirket arasında var olan sözleşmeyle tahkimin mümkün olabileceği ifade edilmektedir⁸⁸⁶.

3.3.2. İptal Davasının Arabuluculuğa Elverişliliği

Uyuşmazlık çözüm yolları ikiye ayrılır. Bunlar yargılama yapılan ve yargılama yapılmayan olarak ayrılır. Yargılama yapılan uyuşmazlık çözüm yolları mahkemeler ve tahkimdir. Yargılama yapılmayan uyuşmazlık çözüm yolları her ülkede değişiklikler göstermektedir. Zira mahkemelerin çok yoğun iş yüküne sahip olması ve uzun sürelerde sonuçlanması kişileri alternatif çözüm yolları aramaya itmiştir. Tarafların mahkeme atmosferinden uzak karşılıklı diyaloglar kurarak anlaşması hem mahkemeleri iş yükünü hafifletecek hem de kişilerin menfaatlerine kısa süre ulaşmasını sağlayacaktır. Yargılama yapmadan uyuşmazlıkları çözmek aslında kendi aralarında ihtilaf oluşturan kişilerin yine kendi aralarında çözmeyi hedefler. Kişiler ve hukuk sistemleri, mahkemeler ve tahkim gibi yollardan farklı alternatif uyuşmazlık çözüm metotları aranmıştır. Bu sebeple çözüm

genel kurul kararının iptali hususunda tahkim yoluna başvurulamayacağı, hakem kararında davalının talebinin, genel kurul kararının iptalini gerektiren kar payı istemine ilişkin olup, şirketin ana sözleşmesinde yer alan tahkim şartının bu tür uyuşmazlık açısından geçersiz olduğu, 6100 sayılı HMK'nın 439/2-a maddesi uyarınca uyuşmazlığın tahkime elverişli olmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne, hakem kararının iptaline karar verilmiştir. Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir. Bölge Adliye Mahkemesince ilk derece mahkemesi sıfatıyla yapılan yargılama ve HMK'nın hakem kararlarının iptaline ilişkin 439. maddesi hükmü gözetildiğinde, verilen kararda bir isabetsizlik olmadığı ve şirket ana sözleşmesindeki tahkim şartının anlaşmazlığın hakemde çözülmemesi halinde yetkili mercilerin şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeler olacağı düzenlemesi nedeniyle açık ve kesin olmaması nedeniyle geçersiz olduğunun anlaşılması bulunmasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın ONANMASINA, temyiz harcı peşin alındığından başkaca harç alınmasına mahal olmadığına, 01/07/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” (www.lexpera.com.tr)

⁸⁸⁶ **Kırca (Şehirli Çelik / Manavgat)**, Anonim, Cilt 2, s. 219 – 221; **Yıldız**, s. 152; Öğretide Kırca, (Hükümsüzlük) kitabında Alman ve İsviçre öğretisi ve yargı kararlarını inceleyip, Türk öğretisinin görüşlerini aktarıp tam olarak bir görüş belirtmemiştir. Kırca'ya göre hangi görüş seçilirse seçilsin Alman ve İsviçre öğretisinin göz ardı edilmemesi gerektiğini ifade etmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 178 – 187; **Ayaoğlu** Tolga, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim, İstanbul 2018, s. 108.

yollarına, alternatif uyuşmazlık çözüm yolları denir. Arabuluculuk ise bu yollardan bir tanesidir⁸⁸⁷.

Arabuluculuk yaygınlığıyla tercih edilen bir alternatif çözüm yoludur. Ülkemizde uygulama alanı fazladır. Arabuluculuk, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun'u ile düzenlenmiştir. HUAK'nu m. 1'de kanunun amacının hukuki uyuşmazlıkların arabuluculuk kurumu ile çözümlenmesi olarak ifade edilmiştir⁸⁸⁸. Yine HUAK m. 2/1-b'de arabuluculuğun tanımı yapılmıştır. Bu maddede, “*Sistemik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyari olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemini, ifade eder.*” şeklinde tanımlanmıştır⁸⁸⁹.

HUAK m. 2/1-a'ya göre arabulucu, “*Arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Bakanlıkça düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan gerçek kişiyi, ifade eder.*” Arabulucu taraflar arasındaki arabuluculuk altyapısını kuran kişidir. Arabulucu, hâkimin sahip olduğu yetkilere sahip değildir. Zira HUAK m. 15/4'e göre, “*Niteliği gereği yargısal bir yetkinin kullanımı olarak sadece hâkim tarafından yapılabilecek işlemler arabulucu tarafından yapılamaz.*” Görüldüğü üzere arabulucu hâkimin sahip olduğu yargısal yetkileri kullanamaz⁸⁹⁰.

Arabuluculuk zorunlu ve ihtiyari olmak üzere iki türdür. Kanun koyucu bazı kanunlarda arabuluculuğa gidilmesinin zorunlu tutmuştur. Bu arabuluculuğa zorunlu

⁸⁸⁷ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 628; Tanrıver, Cilt 2, s. 255 – 256; Budak / Karaaslan, s. 503 – 504; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 771 – 772; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 731 – 732; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 826 – 827; Ulukapı, Usul, s. 539 – 540.

⁸⁸⁸ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 630; Tanrıver, Cilt 2, s. 267; Budak / Karaaslan, s. 506; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 773 – 774; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 734; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 734 – 735; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 827; Ulukapı, Usul, s. 542.

⁸⁸⁹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 631; Tanrıver, Cilt 2, s. 277 – 278; Budak / Karaaslan, s. 506; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 773; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s.734 – 735; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 826 – 827; Ulukapı, Usul, s. 542.

⁸⁹⁰ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 631, 638; Budak / Karaaslan, s. 506, 510; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 787; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 739, 744; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 829; Ulukapı, Usul, s. 545.

arabuluculuk denir. Zorunlu arabuluculuğa tabi olan davalarda arabuluculuğa gidilmeden mahkeme aşamasına gidilemez. Zira zorunlu arabuluculuk bir dava şartıdır⁸⁹¹. Tarafların arabuluculuk önünde kendi iradeleriyle alternatif çözüm aramalarına ise, ihtiyari arabuluculuk denir. İhtiyari arabuluculukta taraflar kendi iradeleriyle bu yolu seçerler. Kendi iradeleriyle de arabuluculuğa son verebilirler⁸⁹².

Genel kurul kararlarının iptali davasının arabuluculuğa elverişliliği incelenmesi gereken bir husustur. İlk olarak iptal davası bakımından hangi arabuluculuk türünün uygulanacağı tespit edilmelidir. TTK m. 5/A-1'e göre, "*Bu Kanunun 4 üncü maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.*" Genel kurul kararlarının iptali davası TTK m. 5/A-1'de sayılan davalardan değildir. Bu sebeple iptal davaları bakımından dava şartı zorunlu arabuluculuk uygulanmaz⁸⁹³.

İptal davasının ihtiyari arabuluculuğa elverişli olmadığı kanaatindeyiz. Tahkim başlığı altındaki değerlendirmenin kıyasen buraya da uygulanacaktır⁸⁹⁴. Zira HUAK m. 1/2'ye göre, "*Bu Kanun, yabancılık unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyumsuzluklarının çözümlenmesinde uygulanır.*" İptal davası tarafların serbestçe tasarruf edebileceği davalardan değildir. Yine iptal davasının inşai dava olması sebebiyle ihtiyari arabuluculukla bağdaşmayacağı da söylenebilir. Ayrıca bir genel kurul kararının iptalini pay sahibi ile şirket temsilcisinin anlaşma tasarrufuna bırakmak hukuken kabul edilemez. Bu sebeplerle iptal davası bakımından hem zorunlu hem de ihtiyari arabuluculuğa gidilemeyeceği kanaatindeyiz⁸⁹⁵. Öğretide diğer bir görüşe göre ise, iptal davaları

⁸⁹¹ Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 636; Tanrıver, Cilt 2, s. 273; Budak / Karaaslan, s. 508, 511 – 512; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 774 – 775; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 748; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 827.

⁸⁹² Pekcanitez / Atalay / Özekes, s. 636; Tanrıver, Cilt 2, s. 312 – 313; Budak / Karaaslan, s. 508; Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 774; Görgün / Börü / Kodakoğlu, s. 748; Arslan / Yılmaz / Taşpınar Ayvaz / Hanağası, Usul, s. 827.

⁸⁹³ Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Anonim, Cilt 2, s. 234 – 235; Alkan, s. 244; Türk, s. 260 – 261.

⁸⁹⁴ Detaylı bilgi için, Bkz: 3. Bölüm, 3.3.1. numaralı başlık.

⁸⁹⁵ Özbek, Cilt 2, s. 834; Türk, s. 261; Alkan, s. 244; Yargıtay 11. HD'nin vermiş olduğu bir kararda, iptal davasının davacı ile davalı arasındaki bir anlaşma ile sonuçlandırılmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Bu karardan hareketle, ilgili karar Yargıtay'ın arabuluculuk yönünden salt bir kararı değilse de Yargıtay'ın amacı hakkında bilgi vermektedir. Dolayısıyla bu karardan yola çıkıldığında arabuluculuğunda

bakımından zorunlu arabuluculuk mümkün değildir. Ancak esas sözleşmeye hüküm koyarak veya bir genel kurul kararı ile bu yetkinin verilmesi sağlanabilir⁸⁹⁶. Ancak kötünietli olarak iptal davası açılmasının sonucunda açılan tazminat davası bakımından durum farklıdır. Buradaki dava tazminat davasıdır. TTK m. 5/A-1’de sayılan dava türlerinden olduğu için dava şartı arabuluculuğa tabi olduğu ifade edilmelidir⁸⁹⁷.

iptal davası kapsamında elverişsiz olduğu görülmektedir. Detaylı bilgi için, Bkz: 11. HD., E. 2011/13485 K. 2012/19915 T. 05.12.2012, “Mahkemece, iddia, savunma ve dosya kapsamına göre, ana sözleşmenin 13. maddesine göre uyumsuzluğun hakem yoluyla çözüleceği gerekçesiyle, dava dilekçesinin reddine, mahkemenin görevsizliğine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. Dava, ortaklar kurulu kararının iptali istemine ilişkin olup, mahkemece şirket ana sözleşmesinin 13. maddesi uyarınca uyumsuzluğun hakem yoluyla çözüleceği gerekçesiyle, görevsizlik kararı verilmiştir. Oysa, tahkim konusunda ana sözleşmede yer alan bir hüküm veya yapılacak hakem sözleşmesi geçersizdir. Tahkim, yalnız tarafların arzularına tabi olan, yani davalı ile davacının mahkeme kararına gerek olmaksızın aralarında anlaşarak sonuçlandırabilecekleri uyumsuzluklar konusunda geçerlidir. Halbuki bir genel kurul kararının iptaline dair uyumsuzluğun davacı ve davalı arasında yapılacak anlaşma ile sonuçlandırılması mümkün değildir. Ayrıca, TTK'nın 381. maddesinin 1. fıkrasının münhasıran ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeyi yetkili kulan hükmü ile aynı maddenin 3. fıkrasının davaların birleştirilmesini zorunlu kalan hükmü de tahkim müessesesi ile bağdaşmamaktadır. (Bkz. Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, üçüncü baskı, s. 226, 227) Bu itibarla, mahkemece yukarıda yapılan açıklamalar nazara alınarak işin esasına girilip, neticesine göre bir karar vermek gerekirken, yazılı gerekçelerle görevsizlik kararı verilmesi doğru olmamış, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir. Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 05.12.2012 tarihinde oybirliği ile karar verildi.” (www.legalbank.net)

⁸⁹⁶ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 188 – 189; Bölge Adliye Mahkemesinin vermiş olduğu bir kararda iptal davası bakımından zorunlu arabuluculuğa gidilemeyeceğini ancak ihtiyari arabuluculuğa başvurma konusunda bir engelin olmadığı ifade edilmiştir. Detaylı bilgi için, Bkz: Konya BAM, 6. HD., E. 2020/169 K. 2022/1513 T. 5.10.2022, “İlk derece mahkemesince Konya Hukuk Mahkemeleri Tevzi Bürosu'na yazılan yazıya verilen cevapta; Asliye Ticaret Mahkemelerinde Genel Kurul Kararının İptali (Kooperatif Genel Kurul Kararının İptali) dava türü seçilmesi halinde "Seçilen Dava Türü Dava Şartı Olarak Öncelikle Arabuluculuğa Gitmelidir. Arabulucuk Dosyanız var mı?" zorunlu ikazını verdiği, bu nedenle arabuluculuk dosya numarasının girilmesinin zorunlu olduğu, arabuluculuk dosya numarası girilmeden dava açılmadığı, Ticaret ve İş Mahkemelerinde bazı davalarda Arabuluculuğun dava ön şartı olması nedeniyle arabuluculuğa tabi olan ve yukarıdaki belirtilen ikazı veren davalarda arabuluculuk dosya numarası girilmesi gerektiği, arabuluculuk dosya numarası olmayan kişilerin ve arabulucuk dosyaları kapatılmayan kişilerin dava açma taleplerinin yerine getirilemediği bildirilmiştir. Eldeki dava zorunlu arabuluculuğa tabi değil ise de ihtiyari arabuluculuğa başvurma konusunda bir engel de bulunmamaktadır. Ancak ihtiyari arabuluculuğa başvurmak hak düşürücü süreyi kesmeyecektir. Davacının, ihtiyari arabuluculuğa başvurmasının hak düşürücü süreyi kesmeyeceği, davacının 30/07/2019 tarihinde dava açmak için adliye tevzi bürosuna müracaat ettiğine dair bir tutanak da tutulmadığı bu sebeple davanın hak düşürücü süre içerisinde açılmadığı anlaşıldığından ilk derece mahkemesi kararı yerinde olup, davacının istinaf başvuru talebinin HMK'nın 353/1.b.1. maddesi gereğince esastan reddine ilişkin aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.” (www.lexpera.com.tr)

⁸⁹⁷ **Alkan**, s. 245.

SONUÇ

Anonim Şirket, sermayesi paylara b6l6nm6Ő t6zel kişiliği bulunan Şirket tipidir. Anonim Şirketin iki zorunlu organı vardır. Bunlar y6netim kurulu ve genel kuruldur. Y6netim kurulu, Şirketin y6netim ve temsil organıdır. Genel kurul ise, Şirketin karar alma organıdır. Genel kurul, karar alma g6revini, genel kurul kararları olarak yapar. Kurulda alınan kararlar istisnai haller dışında Şirket iÇi bağlayıcılık taşır.

Genel kurul kararları; pay sahipleri ve pay 6zerinde intifa hakkına sahip olan kişilerin iradeleriyle oluŐur. Bu kararlar Şirketin hukuki sonuÇ sağlamak iÇin y6neltilmiŐ olduğu irade ağıklamalarıdır. Genel kurul kararları, usul6ne uygun Şekilde yapılan genel kurul toplantılarında alınır. Bu toplantıların sağlıklı olarak y6r6t6lmesi amacıyla kanun koyucu tarafından belirli Şartlar d6zenlenmiŐtir. Bu Şartların yerine getirilmemesi alınan kararın geğerliliği hususunda sorunlar ortaya ıkarır.

Genel kurul kararları, tek taraflı hukuki işlemdir. Zira irade, salt pay sahiplerinin değil anonim Şirketin kendi t6zel kişiliğine aittir. Bu sebeple alınan kararlar tek taraflı hukuk işlem niteliğindedir. Genel kurulda alınan karar olumlu veya olumsuz nitelikte olabilir. Alınan kararın kabul edilmesine yetecek oy sayısına ulaŐılması haline olumlu, kabul edilmesine sebep olacak oy sayısına ulaŐılamaması haline olumsuz genel kurul kararları denir. Genel kurulda alınan karar esasa etki edecekse esasa ilişkin genel kurul kararı niteliğindedir. Yine kurulda alınan karar bir sonraki kurulu kapsamayacak ve usule etki edecek ise usule ilişkin genel kurul niteliğindedir.

Kanun koyucu genel kurul toplantılarının sağlıklı Şekilde yapılmasını bazı Şekil Şartlarına bağlamıştır. Bu Şekil Şartlarına uygun alınan karar bakımından bir sorun yoktur. Ancak alınan kararın Şekil Şartlarına uygun olmaması durumundan geÇersizlik yaptırımlarının uygulanması s6z konusu olur. Bu geÇersizlik yaptırımları yokluk, butlan ve iptal edilebilirliktir.

Genel kurul kararının kurucu unsurlarının mevcut olmadığı karar yok hükmündedir. Zira kararın alınması için gerekli olan kurucu unsurlar mevcut değildir. Kurucu unsurları bulunmayan bir genel kurul kararına karşı menfaati olan herkes tarafından yokluğun tespiti davası açılabilir. Bu davada herhangi bir hak düşürücü süre yoktur. Ancak bu dava dürüstlük kuralına aykırı şekilde sürülemez.

Genel kurulda alınan karar TTK m. 447 ve TBK m. 27 hükümlerine aykırı ise o karara butlan yaptırım uygulanabilir. TTK m. 447 kapsamında butlan sebepleri üç başlık altında ifade edilebilir. Bunlardan birincisi alınan karar pay sahiplerinin vazgeçilmez nitelikteki haklarını kısıtlaması veya ortadan kaldırmasıdır. İkinci butlan sebebi, alınan kararın pay sahiplerinin inceleme ve denetleme hakkını izin verilen ölçü dışında engellemesi veya kaldırmasıdır. TTK m. 447 kapsamından üçüncü butlan sebebi ise, anonim şirketin temel yapısını bozan ve sermayenin korunmasına aykırı nitelikte olan kararlardır. Ancak önemle belirtilmelidir ki butlan sebeplerini bir metin altında düzenlemek mümkün değildir. Zira her somut olay bakımından butlan değerlendirmesi yapılmalıdır. Bu sebeple TTK m. 447’de sayılan sebepler sınırlı sayıda değildir. Ayrıca genel hükümler olan TBK m. 27 kapsamında da butlan sebepleri vardır. Eğer alınan karar; kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız ise batıldır. Butlan sebepleri var olan bir genel kurul kararına karşı, menfaati olan herkes tarafından yokluğun tespiti davası açılabilir. Bu davada dürüstlük kuralına aykırı olmamak kaydıyla herhangi bir hak düşürücü süre yoktur. Ayrıca davacının tespit davası açmasında güncel bir hukuki yararının olması gerekir.

Genel kurulda alınan kararlar hüküm ve sonuçlarını her zaman toplantı ile doğurmayabilir. Zira alınan kararların pay sahipleri veya pay sahiplerin oluşan kurullar tarafından da onaylanması gerekebilir. Bu sebeple kararın alınması ile kararın onaylanmasına kadar geçen sürede askıda hükümsüzlük hali mevcuttur. Alınan kararın onaylanması halinde karar hüküm ve sonuçlarını doğurur. Ancak karar onaylanmazsa artık batıldır.

Geçersizlik halleri başlığı altında değerlendirilen diğer hususta çalışmamızın maddi hukuk yönünü oluşturan iptal edilebilirliktir. İptal sebepleri genel ve özel olarak iki başlık altında incelenebilir. Genel iptal sebepleri TTK m. 445’te düzenlemiştir. Özel iptal sebepleri ise, TTK m. 192 ve TTK m. 1524/1 olarak ifade edilmelidir.

Genel iptal sebepleri TTK m. 445'te düzenlenmiştir. Genel iptal sebeplerinden ilki kanun aykırı olarak alınan kararlardır. Kanuna aykırı kararlar; emredici hükümlere, tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümlere aykırılık olabilir. Emredici hükümler kanun koyucunun irade serbestliği tanımadığı hükümlerdir. Bu sebeple emredici hükümlere aykırı olarak alınan karar iptal edilebilir. Tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümler taraf iradelerinin anlaşılmadığı durumlarda kullanılan hükümlerdir. Bu hükümlere aykırı olarak alınan kararlar da iptal edilebilir.

Emredici hükme aykırı alınan kararın yokluk, butlan veya iptal yaptırımlarından hangisine tabi olacağı tartışmalı bir husustur. Zira bu kavramlar arasında sınırları belirlemek her somut olay bakımından açık değildir. Yokluk ve butlan arasındaki sınır şu şekilde yapılabilir: Bir emredici hüküm kurucu – şekli nitelikte ise yokluk yaptırımına maruz kaldır. Eğer bir emredici hüküm kurucu – şekli nitelikte değilse veya maddi nitelikte ise butlan yaptırımına maruz kalır. Butlan ve iptal edilebilirlik arasındaki sınır ise, mutlak emredici ve nispi emredici hükümler ile yapılabilir. Eğer bir karar mutlak emredici nitelikte ise batıldır. Ancak alınan karar nispi emredici hükümlere aykırı ise bu karar iptal edilmelidir.

TTK m. 445 hükmü kapsamında ifade edilen diğer bir iptal sebebi esas sözleşmeye aykırılıktır. Esas sözleşmeye aykırı olarak alınan kararlar iptal edilebilir. Esas sözleşmedeki hüküm; emredici, tamamlayıcı ve yorumlayıcı nitelikte olabilir. Emredici nitelikte hükümlere aykırı şekilde alınan karar esas sözleşmeye aykırılıktan iptal edilebilir. Ancak tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümler bakımından tartışmalar bulunmaktadır. Zira tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümler kanunlarda veya esas sözleşmede yer alabilir. Böyle bir durumda kararın kanuna aykırılıktan mı esas sözleşmeye aykırılıktan mı iptal edileceği tartışmalıdır. Tamamlayıcı ve yorumlayıcı hüküm esas sözleşmede bulunuyor ise karar esas sözleşmeye aykırılıktan iptal edilmelidir. Diğer yandan hüküm kanunlarda bulunuyor ise kanuna aykırılıktan iptal edilmelidir. Eğer hem esas sözleşmede hem de kanunda yer alıyorsa bu durumda da esas sözleşmeye aykırılıktan iptal edilmelidir.

TTK m. 445 hükmü kapsamında ifade edilen diğer bir iptal sebebi dürüstlük kuralına aykırılıktır. Alınan karar dürüstlük kuralına aykırı nitelikte ise iptal edilebilir. Kararın dürüstlük kuralına aykırı olduğunun tespiti önemlidir. Bu hususta genel kurulda

çoğunluğun görüşü “*namushu, dürüst, orta zekalı ve makul bir insanın*” davranışına uygun olmalıdır. Genel kurulda alınan karar azınlığı oluşturan insanların menfaatine zarar verecek şekilde olmamalıdır. Alınan karar azınlığın menfaatine zarar vermesi kaçınılmaz ise en az zararın mevcut olduğu karar alınmalıdır. Diğer bir deyişle alınan karar hakların sakınılarak kullanılması ilkesine aykırı olmamalıdır. Dürüstlük kuralı kapsamında iptale konu olabilecek diğer bir hususta alınan kararın sadakat yükümlülüğüne aykırı olmasıdır. Pay sahiplerinin hem birbirleri arasında hem de şirkete karşı sadakat yükümlülüğü vardır. Bu sebeple alınan karar sadakat yükümlülüğüne aykırı ise iptal edilmelidir.

Genel kurul kararları ile iptal sebepleri arasında illiyet bağı bulunmalıdır. Zira kanun koyucu da TTK m. 446/1-b’de “*etkili olduğunu süren*” ifadesini koyarak illiyet bağının aranacağı ifade etmiştir. Kanaatimizce TTK m. 446/1-d’de ifade edilen husus sınırlı sayıda olmayıp niteliği itibariyle uygun olan diğer usuli aykırılıklarda da uygulanır. Genel kurul kararları ile iptal sebepleri arasında uygun illiyet bağı teorisi uygulanmalıdır. Bu sebeple meydana gelen karar ile iptal sebepleri arasında hayatın olağan akışına uygun bir illiyet bağı olmalıdır. Hayatın olağan akışına uygun olan illiyet bağının tespitinde ispat yükümlüsü davacıdır. Zira illiyet bağının varlığını davacı öne sürer ve tespiti ile menfaat elde edecek taraftır. Bu uygun illiyetin varlığının ispatını davacı yapar.

Kanun koyucu genel kurul kararlarının iptali davası ile azınlığın menfaatlerini korumayı amaçlamıştır. Zira genel kurulda alınan kararlarda çoğunluğun alacağı kararlar azınlığın menfaatine aykırı olabilir. Bu sebeple kanun koyucu bu azınlığı korumayı amaçlamıştır. Kanun koyucunun diğer bir amacı ise, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyelerini korumaktır. Zira alınan kararın icrasında yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleridir. İcra edilen kararlardan da yönetim kurulu ve üyeleri görevi itibariyle sorumludur. Kanun koyucu da yönetim kurulu ve üyelerini bu sorumluluktan kurtarmak amacıyla iptal davası hükümlerini düzenlemiştir. Aynı zamanda iptal davası hükümleri ile şirketin menfaatinin de korunması amaçlanmaktadır.

Genel kurul kararlarının iptali davası sonucunda, var olan bir hukuki durum değiştirilebilir, ortadan kaldırılabilir veya yeni bir kararın elde edilebilir. Bu sebeple genel kurul kararlarının iptali, inşai dava niteliğindedir.

Kanun koyucu iptal davası açabilecek kişileri TTK m. 446, SerPK m. 23/2 ve m. 92’de belirtmiştir. TTK m. 446’ya göre; pay sahipleri, yönetim kurulu ve kararların yerine

getirmesi kişisel sorumluluğa yol açacaksa yönetim kurulu üyeleri iptal davası açabilirler. İptal davası TTK m. 446 ile yokluk ve butlandan ayrılır. Zira yokluk ve butlanı menfaati olan herkes açabilirken iptali davasını sadece TTK m. 446'da belirtilen kişiler açabilir.

Kanun koyucu TTK m. 446 ile pay sahiplerine iptal davası açma yetkisi vermiştir. Pay sahipliği, HMK m. 114/1-d kapsamında taraf ve dava ehliyeti sağlar. Pay sahipliğinin dava açılırken veya görülürken var olması gerekir. Bu süreçte pay sahipliğinin kaybı davanın usulden reddedilmesine yol açacaktır. Kanun koyucu TTK m. 446/1-a ile bazı özel dava şartlarını da aranacağını ifade etmiştir. Genel kurul toplantısında hazır bulunmak, olumsuz oy vermek ve bu olumsuz oyu muhalefete geçirmek TTK m. 446/1-a'da ifade edilen özel dava şartlarıdır.

Özel dava şartlarından ilki genel kurul toplantısında hazır bulunmaktır. Pay sahibinin iptal davası açabilmesi için usulüne uygun şekilde çağrıldığı genel kurul toplantısına katılması gerekir. Bu hususta bizzat kendisinin katılmasına gerek yoktur. Temsilcisi aracılığıyla da katılım sağlayabilir.

Genel kurul kararına olumsuz oy vermek özel dava şartlarından ikincisidir. Zira pay sahibinin iptal davası açacağı karara o karşı olduğunu göstermesi gerekir. Bir karara karşı olduğunu göstermek ise olumsuz oy vermekle gerçekleşir. Kanun koyucu da bu amaç kapsamında olumsuz oy verme zorunluluğunu özel dava şartı olarak düzenlemiştir.

Özel dava şartlarından sonuncusu ise, muhalefeti tutanağa geçirtmektir. Muhalefet şerhi tutanağa yazılı olarak geçirilerek veya ayrı bir kâğıt aracılığıyla tutanağa eklenerek yapılabilir. Diğer bir deyişle pay sahibi hem olumsuz oy vermeli hem de muhalefeti tutanağa geçirtmelidir. Olumsuz oyun tutanağa geçirilmemesi durumunda pay sahibi iptal davasını açamaz ve davası usulden reddedilir. Yargıtay'ın da görüşü bu doğrultudadır. Ancak öğretilerde hem olumsuz oyun hem de muhalefet şerhinin birlikte aranması tartışmalar sebep olmuştur. Asıl amaç pay sahibinin alınan karara karşı çıkmasının ispatlanmasıdır. Bu sebeple olumsuz oy vermesi yeterlidir. Zira hem olumsuz oyun hem de muhalefet şerhinin tutanağa geçirilmesi iptal davası açma hakkını zorlaştırır. Ancak kişinin olumsuz oy verdiği anlaşılıyor ise bu durumda muhalefet şerhinin tutanakta bulunması gerekir. Aksi halde pay sahibinin karara karşı olduğu anlaşılabilir.

Kanun koyucu TTK m. 446/1-b'deki durumların varlığı halinde TTK m. 446/1-a'daki özel dava şartlarına gerek olmadığını ifade etmiştir. Çağrının usule uygun yapılmaması, gündemin gerektiği gibi ilan edilmediği, katılma yetkisi olmayan kişilerin oy kullanması, pay sahibinin toplantıya katılmasını ve oy kullanmasının engellenmesi TTK m. 446/1-d'deki durumlardır. Bunların varlığı halinde pay sahibi, genel kurula katılmasa, olumsuz oy vermese ve muhalefete şerhe geçirmese bile iptal davası açabilir. Bu sebepler özü itibariyle iptal sebepleri olduğundan dolayı karar ile sebepler arasında illiyet bağı aranır.

Yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri TTK m. 446 kapsamında dava açma yetkisine haiz kişilerdir. Bu kişiler görevleri itibariyle TTK m. 553 kapsamında sorumlulukları bulunur. Bu sebeple kanun koyucu bu kişilere iptal davası açma yetkisi tanımıştır. Yönetim kurulu ve üyelerinin dava açabilmesi için TTK m. 446/1-a'daki özel dava şartlarına sahip olmasına gerek yoktur. Yönetim kurulu üyelerinin dava açabilmesi için alınan kararın yerine getirilmesi üyenin sorumluluğuna yol açma ihtimali bulunmalıdır. Eğer icra edilen karar üyenin kişisel sorumluluğuna yol açacak nitelikte değil ise yönetim kurulu üyesi iptal davası açamaz.

Kanun koyucu SerPK m. 23/2 ve m. 92 ile belirli şartların varlığı halinde SPK'ya iptal davası açma yetkisi vermiştir. SerPK m. 23/2 ile, alınan karar önemli nitelikteki işlemlere aykırı ise SPK iptal davası açabilir. SPK, SerPK 92 kapsamında ihraççıların hukuka aykırı işlemlerine karşı da iptal davası açabilir.

Genel kurul kararlarının iptali davasında davalı anonim şirket tüzel kişiliğidir. Şirketin tüzel kişiliğine açılmayan davalar sıfat yokluğu sebebiyle usulden reddedilir. Şirketi iptal davasında kural olarak yönetim kurulu temsil eder. Yönetim kurulu organca şirketi temsil edebileceği gibi murahhas üye atayarak veya ticari mümessil aracılığıyla şirketi temsil edebilir. Gerektiği durumlarda kayyımında şirketi temsil edebileceği ifade edilmelidir.

İptal davasında görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir. Dava da şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi yetkili mahkemedir. Görev kamu düzenine ilişkindir. İptal davası bakımında yetki kesin yetkidir. Bu sebeple iptal davası, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılmazsa dava usulden reddedilir.

Genel kurul kararlarının iptali davasında hukuki yarar aranır. Hukuki yarar HMK m. 114 kapsamında dava şartıdır. Bu sebeple hukuki yarar eksikliği halinde dava usulden reddedilir. Eksikliği halinde HMK m. 115/2 düzenlemesi kapsamında eksikliğin giderimi mümkün değildir. Ayrıca iptal davasının niteliği itibariyle eksikliğin giderilebileceği bir dava türü de değildir.

İptal davasında üç aylık hak düşürücü süre belirlenmiştir. Bu süre emredici niteliktedir. Bu sebeple sözleşme ile kısaltılamayacağı gibi aynı zamanda uzatılamaz. Üç aylık hak düşürücü sürenin geçmesi halinde açılan dava usulden reddedilir. Mahkemede bu süreyi resen dikkate alır.

İptal davasında teminatı TTK m. 448/3 düzenlemiştir. İlgili hükme göre, teminata resen hükmedilemez. Teminat kararının verilmesi için davalı şirketin talebi gereklidir. Davalı şirket bu teminatı yönetim kurulu ve üyeleri de dahil olmak üzere tüm davacılarından talep edebilir. Davalı şirket, doğacak muhtemel zararları öne sürerek teminat talep edebilir. TTK m. 448/3 kapsamında teminat kararına aykırılık halinde hangi yaptırımın uygulanacağı düzenlenmemiştir. Kanaatimizce davalının teminat talebi üzerine mahkeme teminata karar verirse artık teminat dava şartı kapsamına girer. Bu teminatın ödenmemesi halinde dava usulden reddedilmelidir. Ancak mahkeme teminata hükmetmez veya davalı tarafından talep edilmez ise doğal olarak teminat ödenmesine gerek yoktur.

Genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılması halinde üç aylık hak düşürücü süre sona ermeden duruşma yapılamaz. Kanun koyucu aynı karara karşı birden fazla iptal davası açıldığı durumda davaların birleştirilmesine zemin hazırlamıştır. Genel kurul kararlarına karşı birden fazla iptal davası açılabilir. Birden fazla iptal davasının açıldığı durumlarda TTK m. 448/2 hükmü kapsamında davalar birleştirilerek görülür. Davaların birleştirilerek görülmesi için aynı karara karşı iptal davası açılması yeterlidir. Farklı kararlar için TTK m. 448/2 hükmü kapsamında birleştirme yapılamaz. Bu kararlar için ancak HMK m. 166 kapsamında birleştirme yapılabilir.

Genel kurul kararı iptal davası sonuçlanana kadar hüküm ve sonuçlarını doğurmaya devam eder. Bu süre zarfında telafisi güç zararlar meydana gelebilir. Bu sebeple taraflar TTK m. 449 hükmü kapsamında yürütülmenin geri bırakılması kararını mahkemeden talep edebilir. Kararın yürütülmesinin geri bırakılması özü itibariyle bir

ihtiyari tedbirdir. Bu sebeple HMK m. 381 ve hükümleri uygun olmalıdır. Ancak tarafların kararın yürütülmesinin geri bırakılması kararını mahkemeden talep edebilmesi için TTK m. 449 özelinde bazı şartlar aranır. Öncelikle alınmış bir genel kurul kararı olmalıdır. İkinci olarak alınmış karara karşı iptal davasının açılmış olması gerekir. Son olarak mahkemenin yönetim kurulundan görüş alması gerekir. Bu şartların varlığı halinde kararın yürütülmesinin geri bırakılması kararı verilebilir. Mahkeme bu kararı verirken yönetim kurulunun görüşüne bağlı değildir. Tarafların bu kararın verilmemesi halinde telafisi güç sorunlara yol açılacağını ispat etmelidir. Burada aranan ispat yaklaşık ispattır. Mahkeme ancak talep üzerine bu kararı verebilir. Resen karar veremez. Kararın yürütülmesinin geri bırakılması talebini hem davacı hem de davalı talep edebilir.

Mecburi dava arkadaşlığı, iptal davasında söz konusu olmaz. Zira mecburi dava arkadaşlığında birden fazla kişinin birlikte dava açması veya aleyhlerinde birlikte dava açılması konusunda maddi hukuk veya usul hukukunca öngörölmüş bir zorunluluğun bulunması gerekir. Buna karşılık iptal davası, ihtiyari dava arkadaşlığı şeklinde açılabilir. Zira iptal davasında birden fazla kişinin dava konusu hak ve borçları ortaktır. Yine iptal davasını meydana getiren sebeplerin aynı veya birbirine benzer olması mümkündür. Böyle bir durumda iptal davaları arasında bağlantı söz konusudur.

İptal davasında asli müdahale mümkün değildir. Zira iptal davasında davanın konusu kararın iptal edilmesidir. Üçüncü bir kişinin dava üzerinde başka bir hak iddiasında bulunması mümkün değildir. Ancak iptal davaları bakımından ferî müdahil olunabilir. Üçüncü kişinin ferî müdahil olabilmesi için üç aylık hak düşürücü süre yoktur. Aynı zamanda TTK m. 446 kapsamındaki özel dava şartları da aranmaz. Üçüncü kişi ferî müdahil talebini tahkikat bitinceye kadar ileri sürebilir.

İptal davası bakımından ıslah mümkündür. Zira taraflar iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağını ıslah kurumu ile aşabilirler. İptal davasının ıslah tam ve kısmi olarak yapılabilir. Taraflar tek taraflı irade beyanı ile ıslah yapabilirler. Ancak iptal davası bakımından düzenlenmiş üç aylık hak düşürücü süreye dikkat edilmesi gerekir. Bu sürenin geçmiş olması halinde iddia ve savunmanın genişletip ya da değiştirilmesi mümkün değildir.

Kanun koyucu TTK m. 1521 hükmünde pay sahiplerinin açmış olduğu bir iptal davasına basit yargılama usulünün uygulanacağını belirtmiştir. Bu durumun yönetim

kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin de açacağı davalar bakımından kabul edilmelidir. Zira burada davacılar arasında ayrıma gidilmesinin bir maksadı bulunmamaktadır. Ayrıca yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin açacağı davada yazılı yargılamanın kabul edilmesi halinde TTK m. 448/2 hükmü kapsamındaki davaların birleştirilmesi hususunda sorunlar ortaya çıkacaktır.

İptal davası ivedi sayılan işlerden değildir. Bu sebeple kural olarak adli tatilde görülmez. Ancak taraflardan birinin talebi üzerine mahkeme iptal davasını ivedi görülen işlerden sayabilir. Böyle bir durumda iptal davası adli tatilde de görülebilir. Kanaatimizce iptal davasını adli tatilde görülecek şekilde karar vermek son çare olmalıdır. Zira adli tatil tatilin amacı göz önünde bulundurulmalıdır. Taraflar öncelikli olarak HMK m. 103/1-a hükmü gereği geçici hukuki koruma tedbirlerine başvurmalıdırlar. Mahkeme taraflardan gelen ivedi sayılmasını talebini son çare olarak tercih etmelidir.

İptal davasında feragatın yapılabilir olmasına rağmen kabul ve sulh mümkün değildir. Zira iptal davası tarafların serbestçe tasarruf edebilecekleri bir dava değildir. Kabul ve sulh tarafların serbestçe tasarruf edebildikleri davalarda yapılabilir. Aynı zamanda genel kurulun aldığı bir kararın yönetim kurulu kararıyla kabul veya sulh edilmesi genel kurulun devredilemez yetkilerini gasp etmektir. Bu sebeple iptal davasında kabul ve sulh yapılamaz. Ancak HMK m. 307 hükmüne uymak kaydıyla iptal davasından feragat edilmesi mümkündür. Feragatın yapılması halinde verilen karar kesin hüküm gibi sonuç doğurur.

İptal davasında dava konusu genel kurul kararı yeni bir genel kurul kararıyla ile teyit edilebilir veya yeni bir genel kurul kararıyla geri alınabilir. Böyle bir durumda açılmış iptal davası konusuz kalır. Konusuz kalan bir davada hâkim, karar verilmesine yer olmadığı gerekçesiyle davaya son verir.

İptal davası sonucunda mahkeme davayı reddedebileceği gibi kabulde edebilir. Mahkemenin reddetmesi halinde alınan karar hüküm ve sonuçlarını doğurmaya devam eder. Ret kararı inşai nitelikte değildir. Zira ret kararı herhangi bir hukuki durumu değiştirmez. Bu sebeple ret kararı tespit niteliğinde bir karardır. Mahkeme kabul etmesi halinde alınan karar geçmişe etkili olarak hüküm ve sonuçları kalkar. İptal davasının kabul kararı inşai niteliktedir. Zira kabul kararı var olan bir hukuki durumu ortadan kaldırır. Verilen kabul kararı, bütün pay sahipleri ve külli halefleri bakımından etkilidir.

İptal davasının kabulü kararı yönetim kurulunu ve yönetim kurulu üyelerini de etkiler. Zira yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri şirketin temsil ve yönetimiyle sorumludurlar. Bu davanın yönetim kuruluna ve üyelere etki etmesinin doğal bir sonucudur. Kabul kararı kural olarak üçüncü kişilere etki etmez. Ancak iptal edilen karar anonim şirket ile üçüncü kişi arasında esaslı bir unsur meydana getiriyor ise artık üçüncü kişi içinde hüküm ifade eder.

İptal davası verilen karara karşı kanun yollarına gidilebilir. İptal davası bakımından olağan kanun yollarına gidilebilir. İptal davasında istinaf incelemesini yetkili bölge adliye mahkemeleri yaparken temyiz incelemesini Yargıtay'ın 11. HD yapar. İstinaf ve temyize başvurmak kararın icrasını durdurmaz. Bu duruma karşı taraflar icranın durdurulmasını talep edebilir. Ayrıca iptal davası şartların varlığı halinde olağanüstü kanun yolu olan yargılamanın yenilenmesine gidebilmekte mümkündür.

İptal davası, tahkime elverişli değildir. Zira TTK m. 445 hükmü iptal davası için görevli ve yetkili mahkemeyi emredici nitelikte düzenlemiştir. Yine davaların birleştirilmesini düzenleyen TTK m. 448'de emredici nitelikte bir düzenlemedir. Bu hükümler nitelikleri itibarıyla tahkime elverişli değildir. Ayrıca pay sahibi ile şirket arasındaki tahkim yolu neticesinde verilen karar tüm pay sahiplerini ve şirketi bağlar. Böyle bir tasarrufun yönetim kurulunda olması ve tüm pay sahiplerini bağlaması hukuken kabul edilemez.

İptal davası hem zorunlu hem de ihtiyari arabuluculuğa elverişli değildir. Zira zorunlu arabuluculuk TTK m. 5/A-1 hükmünde sayılmıştır. İptal davası, bu hükümde sayılan davalardan biri değildir. İptal davası, ihtiyari arabuluculuğa da elverişli değildir. Zira hem TTK m. 445 hükmü hem de TTK m. 448 hükmü düzenlemesi arabuluculuk düzenlemesi ile bağdaşmayan hükümlerdir. İptal davasının inşai dava olması sebebiyle de ihtiyari arabuluculukla bağdaşmaz. Ayrıca bir genel kurul kararının iptalini pay sahibi ile şirket temsilcisinin anlaşma tasarrufuna bırakmak hukuken kabul edilemez.

KAYNAKÇA

Akdağ Güney Necla, Anonim Şirketlerde Hakların Sakınılarak Kullanılması İlkesi ve Uygulaması, Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'e Armağan, Ankara 2017.

Akıncı Şahin, Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler, 13. Baskı, Konya 2022.

Alangoya Yavuz / Yıldırım Kâmil / Deren Yıldırım Nevhis, Medeni Usul Hukuku Esasları, 8. Baskı, İstanbul 2011.

Alhan Acem Süleyman, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018.

Alkan Rıdvan, TTK Bağlamında Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, İstanbul 2021.

Alper Gizem, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Prof. Dr. Tuğrul Arat'a Armağan, Ankara 2012.

Altaş Soner, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarını İptal Ettirmek İçin Ne Yapılmalıdır?, Yaklaşım Dergisi, Yıl 2018, Sayı 210, s. 233 – 236.

Ansay Tuğrul, Bankacılar İçin Şirketler Hukuku Bilgisi, 18. Baskı, Ankara 2000.

Antalya Gökhan / Topuz Murat, Medeni Hukuk Giriş Temel Kavramlar Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2016.

Antalya Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, İstanbul 2015.

Antalya Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2, İstanbul 2015.

Arseven Haydar, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Kötü Niyetle Açılan İptal Davasının Müeyyideleri, Prof. Dr. Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 277 – 287.

Arslan İbrahim, Şirketler Hukuku Bilgisi, 14. Baskı, Konya 2010.

Arslan Ramazan / **Yılmaz** Ejder / **Taşpınar** Ayvaz Sema / **Hanağası** Emel, İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2018. (İcra)

Arslan Ramazan / **Yılmaz** Ejder / **Taşpınar** Ayvaz Sema / **Hanağası** Emel, Medeni Usul Hukuk, 8. Baskı, Ankara 2022. (Usul)

Aslan İbrahim Yılmaz, Ticaret Hukuk Dersleri, 12. Baskı, Bursa 2018.

Ataay Aytekin, Borçlar Hukukunun Genel Teorisi, İkinci Bası, İstanbul 1981.

Atalı Murat / **Ermenek** İbrahim / **Erdoğan** Ersin, Medeni Usul Hukuku, 5. Bası, Ankara 2022.

Ayan Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2016.

Ayaoğlu Tolga, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim, İstanbul 2018.

Aytaç Zühtü, Anonim Şirketlerde İbra, Ankara 1979.

Bahtiyar Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 12. Bası, İstanbul 2017.

Başözen Ahmet, İcra ve İflas Hukuku Temel Bilgiler ve Soru Bankası, 5. Baskı, İstanbul 2023. (İcra)

Başözen Ahmet, Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler, 3. Baskı, İstanbul 2023. (Usul)

Başözen Ahmet, Müflisin Tasarruf Yetkisi, Ankara 2005, s. 182 – 184. (Müflis)

Bilgetekin Emine, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptalinde Davacı Sıfatı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.

Bilgili Fatih / **Demirkapı** Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Bursa 2013.

Bozkurt Tamer, Şirketler Hukuku, 14. Baskı, Ankara 2022.

Budak Ali Cem / **Karaaslan** Varol, Medeni Usul Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2022.

Büyük Elif Irmak, Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava ve İnşai Hüküm, Marmara Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi, 1. Baskı, İstanbul 2021.

Büyükay Ferhat, Menfi Tespit Davası, 1. Baskı, Ankara 2024.

Büyükay, Ferhat, Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi, Ankara 2018.

Can Mustafa Erdem, Şirketler Hukuk Dersleri 2. Bası, Ankara 2017.

Çam Merve, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.

Çamoğlu Ersin, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminat, GÜHFD, Sayı 2006/1, s. 233 – 240.

Çamurcu Emin, Anonim Ortaklı Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlanan Sonuçlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.

Çankaya Gökçe Karaman, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarına Karşı İptal Davası Açabilecek Kişiler, İstanbul 2021.

Çeker Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ankara 2000.

Çeker Mustafa, Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Adana 2016.

Dalay Ülgen Burcu, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1993.

Demir Emine, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2020.

Deryal Yahya, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği, Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 377 – 399.

Direnisa Efe, Medeni Yargılamada Ön İnceleme Aşaması, 1. Baskı, İstanbul 2021.

Domanıç Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi 2, İstanbul 1988.

Dural Mustafa / **Sarı** Suat, Türk Özel Hukuku, Temel Kavramlar ve Medeni Kanun'un Başlangıç Hükümleri, Cilt 1, 10. Baskı, İstanbul 2015.

Durmuş Rukiye Feray, Yenilik Doğuran Davalar, 1. Baskı, İstanbul 2021.

Eren Fikret / **Dönmez** Ünsal, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt 1, Ankara 2022.

Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2015.

Ergün Mevci, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 2021.

Ergüne Mehmet Serkan, Anonim Şirket Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 2016, Cilt 74, Sayı 2, s. 739 – 755.

Ertaş Şeref, Eşya Hukuku, 14. Baskı, İzmir 2018.

Esener Turhan / **Gündoğdu** Fatih, Borçlar Hukuku I Sözleşmelerin Kuruluşu ve Geçerliliği, İstanbul 2017.

Falcıoğlu Mete, Anonim Şirketlerin İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü ve Aykırılığın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Bakımından Etkisi, Legal Hukuk Dergisi, Cilt 14; Sayı 159.

Feyzioğlu Feyzi Necmeddin, Borçlar Hukuku Umumi Hükümler, Cilt 1, İstanbul 1967.

Görgün Şanal / **Börü** Levent / **Kodakoğlu** Mehmet, Medeni Usul Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2022.

Gümbüşoğlu Rıza, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Yönünden Getirdiği Yenilikler, Legal Hukuk Dergisi, Yıl 2009, Cilt 7, Sayı 2, s. 1787 – 1792.

Güngör Sanem, Anonim Şirketlerde Menfi Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.

Hirş Ernst, Ticaret Hukuku Dersleri, 3. Baskı, İstanbul 1948.

Işık Metin, Medeni Yargılama Hukukunda Davanın Konusuz Kalması, Akdeniz Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya 2024.

Işık Özer, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.

İpekel Kayalı Ferna, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler, İstanbul 2014.

Karadoğan Fırat, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.

Karahan Sami (Editör), Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya. 2013, s. 549. (Karahan/Huysal)

Karahan Sami, Kar Dağıtımına İlişkin Genel Kurul Kararını İptal Eden Mahkeme Kararın Dağıtılmasına Karar Verebilir mi?, İstanbul Ticaret Odası Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, Yıl 2013, Cilt 3, Sayı 1, s. 22 – 25. (Kar Dağıtımı)

Karasu Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 2. Bası, Ankara 2015.

Karauz Agah Kürşat, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, s. 77 – 100.

Karshoğlu Hasan, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması, ve Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.

Kayar İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, 5. Baskı, Kayseri 2018.

Kendigelen Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Bası, İstanbul 2016.

Kılıçoğlu Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020.

Kırca İsmail / Şehirali Çelik Feyzan Hayal / Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Cilt 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara 2013.

Kırca İsmail / Şehirali Çelik Feyzan Hayal / Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Cilt 2/2, Ankara 2017.

Kırca İsmail, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 3. Bası, İstanbul 2022. (Hükümsüzlük)

Kocayusufpaşaoğlu Necip / Hatemi Hüseyin / Serozan Rona / Arpacı Abdülkadir, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Cilt 1, İstanbul 2014.

Korkut Ömer, Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Adana 2012.

Kuru Baki, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptal Davasında Teminat Gösterme Dava Şartı Mıdır?, BATİDER, Cilt 10, Sayı 4, s. 951 – 964.

Kuru Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2013. (Usul)

Kuru Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2016, s. 104;

Metin Umut, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, İstanbul Barosu Dergisi, Yıl 2013, Cilt 87, Sayı 4, s. 169 – 178.

Moroğlu Erdoğan / Kendigelen Abuzer, İçtihatlı Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 10. Bası, İstanbul 2014.

Moroğlu Erdoğan, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, 4. Baskı, İstanbul 2018.
(Sermaye Artırımı)

Moroğlu Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 8. Baskı, İstanbul 2017. (Hükümsüzlük)

Narbay Şafak / Kesici Buğra, Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine “Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, s. 107 – 159.

Nomer Haluk Nami, Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğe İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2008.

Nomer Haluk, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 13. Bası, İstanbul 2013.

Oğuzman Kemal / **Barlas** Nami, Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar, 28. Bası, İstanbul 2022.

Oğuzman Kemal / **Öz** Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, 11. Bası, İstanbul 2013.

Oğuzman Kemal / **Öz** Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2, 11. Bası, İstanbul 2014.

Okyar İpek, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları Aleyhine Açılacak Dava Türleri, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.

Önen, Ergun, İnşai Dava, Ankara 1981.

Özbay İbrahim / **Korucu** Yavuz, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim (HMK m. 407 – 444), Ankara 2016.

Özbek Mustafa Serdar, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Cilt 1, 4. Baskı, Ankara 2016.

Özbek Mustafa Serdar, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Cilt 2, 4. Baskı, Ankara 2016.

Öztan Bilge / **Gürpınar** Damlar, Medeni Hukukun Temel Kavramları, 47. Baskı, Ankara 2022.

Pekcanıtez Hakan / **Atalay** Oğuz / **Özekes** Muhammet, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 9. Bası, İstanbul 2021.

Pekcanıtez Hakan / **Atalay** Oğuz / **Sungurtekin** Özkan Meral / **Özekes** Muhammet, İcra ve İflas Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2019.

Pekcanıtez Hakan / **Özekes** Muhammet / **Akkan** Mine / **Taş Korkmaz** Hülya (Editörler), Pekcanıtez Medeni Usul Hukuku, 15. Bası, İstanbul 2017.

Poroy Reha (**Tekinalp** / **Çamoğlu**), Ortaklıklar Hukuku I, 13. Bası, İstanbul 2014.

Pulaşlı Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt: 1, 4. Baskı Ankara 2022.

Pulaşlı Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt: 2, 4. Baskı Ankara 2022.

Pulaşlı Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt: 3, 4. Baskı Ankara 2015.

Reisoğlu Safa, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Bası, İstanbul 2014.

Şeker Hakan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl 2020, Sayı 149, s. 209 – 224.

Şener Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 3. Bası, Ankara 2017. (Ortaklıklar)

Şener Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Çeşmealtı 2017. (Limited)

Şener Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, 2. Baskı, Ankara 2020, s. 287. (Emsal)

Tandoğan Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt 2, Ankara 1987.

Tanrıver Süha, Medeni Usul Hukuku, Cilt 1, 5. Bası, Ankara 2024.

Tanrıver Süha, Medeni Usul Hukuku, Cilt 2, 2. Bası, Ankara 2022.

Tekil Fahiman, Anonim Şirketler Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 1998.

Tekinalp Ünal, İbra Edilmeyen Yönetim Kurulu Üyelerinin veya Denetçilerin İptal Davası Açabilip Açamayacakları Sorunu, İktisat ve Maliye Dergisi, Cilt 23, Sayı 7, s. 165 – 168. (İbra)

Tekinalp Ünal, Olumlu Veya Çekimsiz Oy Kullanan Pay Sahibi İptal Davası Açabilir Mi?, İktisat ve Maliye Dergisi, Cilt 29, Sayı 7, s. 278 – 280.

Tekinalp Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Bası, İstanbul 2015.

Tekinalp Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile; Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Baskı, İstanbul 2011.

Tekinay Selahattin Sulhi, Borçlar Hukuku, İstanbul 1979.

Teoman Ömer, Anonim Ortaklıkta Aynı Genel Kurulda Alınan Birden Fazla Kararı İptal Ettirmek İsteyen Bir Pay Sahibinin Tek Bir İptal Davası Açmak Zorunda Olup Olmadığı Sorunu, Cilt 1 – 2, 2. Bası, İstanbul 2012; s. 1051 – 1056. (Pay Sahibi)

Teoman Ömer, Anonim Ortaklıkta İptal Edilebilir Genel Kurul Kararlarının Doğrulanması, Tüm Makalelerim, Cilt 1 – 2, 1971 – 2001, 2. Bası, İstanbul 2012, s. 1 – 11. (İptal)

Teoman Ömer, Limited Ortaklıklar Açısından TK m. 381, f. 3'teki Üç Aylık Sürenin Buyurucu Niteliği, 2. Bası, İstanbul 2012, s. 377 – 382. (Limited)

Teoman Ömer, Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımını Nedir?, Batider, Cilt 27, Sayı 5, s. 5 – 12.

Tibilli Gökhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının İptali ve Yeni Ticaret Kanunu'nda Yer Alan Düzenleme, Yaklaşım Dergisi, Yıl 16, Sayı 186, 281 – 284.

Topaloğlu Mustafa, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Davalarında Islah, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı 151, Mart 2019, s. 640 – 654.

Türk Mehmet Cemil, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Ankara 2019.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Bilgi Erişim Müdürlüğü, 2023 Temmuz Ayına Ait Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri Haber Bülteni, Sayı 2023/07, s. 2. (Erişim Tarihi: 18.08.2023)

Türkmen Emre, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yeni Pay Alma Hakkına Genel Bir Bakış, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, Cilt 19; Özel Sayı Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İzmir 2017, s. 2315 – 2342.

Tüzemen Atik Ebru, Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Kararlarının Yokluğunun veya Butlanının İleri Sürülmesinde Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 2022, Cilt 28, Sayı 1, s. 303 – 328.

Tüzün Necat, Şirketler Hukuku Dersleri, Ankara 1983.

Ulukapı Ömer, İcra ve İflas Hukuku, Konya 2015. (İcra)

Ulukapı Ömer, Medeni Usul Hukuku, 1. Baskı, Ekim 2014. (Usul)

Umar Bilge, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2011.

Uygur Turgut, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Cilt 1, 2. Baskı, Ankara 2012.

Üçışık Güzin / **Çelik** Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Cilt 1, Ankara 2013.

Yardımcı Taner Emre, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde Dava Dilekçesinin Islahı, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, Malatya 2020, s. 321 – 337.

Yıldırım, Ali Haydar; Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararları Aleyhine Toplantıda Hazır Bulunan Pay Sahibinin İptal Davası Açmasının Şartları Ve Özellikle Muhalefet Şerhi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 2, Malatya 2016, s. 383 – 430.

Yıldız Şükrü, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Ankara 2014.

Yiğit İlhan, Anonim Şirketler Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, İstanbul 2018, s. 27 – 48.

Yiğit İlhan, Anonim Ortaklık Genel Kurulun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, İstanbul 2005.

Zapata Tan Tahsin, Medeni Hukuk, 24. Baskı, Eylül 2018.

Zevkliler Aydın, Giriş ve Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku Aile Hukuku, İzmir 1991.

<https://kazanci.com.tr> (Erişim Tarihi: 20.07.2024)

www.lexpera.com.tr (Erişim Tarihi: 20.07.2024)

www.legalbank.net (Erişim Tarihi: 20.07.2024)

<https://www.hsk.gov.tr/asliye-ticaret-mahkemelerinin-yargi-cevrelerinin-belirlenmesine-iliskin-karar> (Erişim Tarihi: 20.07.2024)

ÖZGEÇMİŞ